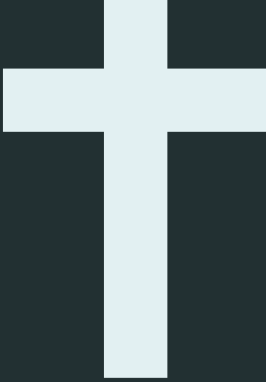

Biblica® Baibụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị

onye ọbụla ịgụ

The Holy Bible in the Igbo language of Nigeria: Biblica®

Baibụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị onye ọbụla ịgụ

**Biblica® Baibụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu a nke
dịrị onye ọbụla igu**
The Holy Bible in the Igbo language of Nigeria:
**Biblica® Baibụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị onye
ọbụla igu**

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Igbo

Contributor: Biblica, Inc.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible." Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Baibụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị onye ọbụla igu

Ndị Biblica, Inc. deghariri ya n'afọ © 1980, 1988, 2019, 2020

Biblica® Open Igbo Contemporary Bible™

Copyright © 1980, 1988, 2019, 2020 by Biblica, Inc.

"Biblica" bụ akara e ji mara ụlọ ọrụ a, nke edebanyere dịka iwu si kwado n'ụlọ ọrụ dị n'obodo United States, ebe a na-enye akara a na ikike maka azụm ahịa ndị Biblica, Inc. Ọ bụ ha ka e nyere ikike idenye ya.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 13 Apr 2023

e2303256-375f-5385-8ff3-d387f2bc9c78

Contents

Matiu	1
Mak	76
Luk	121
Jon	195
Oru Ndi Ozi	250
Ndi Rom	318
1 Ndi Korint	350
2 Ndi Korint	382
Ndi Galeshia	403
Ndi Efesos	414
Ndi Filipai	424
Ndi Kolosi	432
1 Ndi Tesalonaika	439
2 Ndi Tesalonaika	446
1 Timoti	450
2 Timoti	459
Taitos	465
Filimon	469
Ndi Hibru	471
Jemis	494
1 Pita	502
2 Pita	511
1 Jon	517
2 Jon	525
3 Jon	527
Jud	529
Mkpughe	532

Ozioma Matiu

Usoro omumu Jisosh onye bu Kraist ahụ

¹ Nke a bu ndeko usoro omumu Jisosh onye bu Kraist, nwa Devid, nwa Ebrahim.

² Ebrahim muru Aizik,

Aizik amuo Jekob,

Jekob amuo Juda na umunne ya.

³ Juda mutara Perez na Zera site na Tama,

Perez muru Hezron,

Hezron amuo Aram.

⁴ Aram muru Aminadab,

Aminadab muru Nashon,

Nashon amuo Salmon.

⁵ Salmon bu nna Boaz, site na nwunye ya Rehab,

Boaz muru Obed, site na nwunye ya Rut,

Obed amuo Jesi.

⁶ Jesi amuo Devid, bu eze.

Devid muru Solomon site na nwunye ya Uraya.

⁷ Solomon muru Rehoboam,

Rehoboam amuo Abija,

Abija amuo Esa.

⁸ Esa muru Jehoshafat,

Jehoshafat amuo Joram,

Joram amuo Uzaja.

⁹ Uzaja muru Jotam,

Jotam amuo Ehaz,

Ehaz amuo Hezekaya.

¹⁰ Hezekaya muru Manase,

Manase amuo Emon,

Emon amuo Josaya.

¹¹ Mgbe e mere ka ha gaa biri n'ala Babilon ka Josaya muru Jekonaya na umunne ya.

¹² Mgbe ha si Babilon lota

Jekonaya muru Shealtiel,

Shealtiel amuo Zerubabel.

¹³ Zerubabel muru Abiud,

Abiud amuo Eliakim,

Eliakim amuo Azoa.

¹⁴ Azoa muru Zadok,

Zadok amuo Akim,

Akım amụọ Eliud.

¹⁵ Eliud mụrụ Elieza,
Elieza amụọ Matan,
Matan amụọ Jekọb.

¹⁶ Jekọb mụrụ Josef onye bụ di Meri nne Jisọs, onye a na-akpọ Kraịst.

¹⁷ Ya mere, site n'Ebrahim ruo na Devid, e nwere ọgbọ iri na anọ. Ma site n'oge Devid ruo mgbe a doọrọ ha n'agha gaa Babilon, e nwere ọgbọ iri na anọ. Sitekwanụ n'oge ahụ ruo mgbe a mụrụ Kraịst bụkwa ọgbọ iri na anọ.

Josef anabata Jisọs dika nwa ya nwoke

¹⁸ Otu a ka ọmụmụ Jisọs, onye a na-akpọ Kraịst* siri di. Nne ya Meri bụ onye e kwenyere na ọ ga-alụ Josef, ma tupu ha ebikọọ ọnụ a chọputara na Meri di ime site na Mmụọ Nsọ.

¹⁹ Ma Josef di ya bụ onye ezi omume, ọ chọghị imenye ya ihere, n'ihị ya, o zubere ichụ ya na nzuzo.

²⁰ Mgbe Josef nwechara mkpebi a, mmụọ ozi Onyenwe anyị biakwutere ya na nrọ si ya, "Josef nwa Devid, atụla egwu ikporọ Meri ka ọ buru nwunye gi, n'ihị na nwa ahụ ọ di ime ya sitere n'ike Mmụọ Nsọ.

²¹ Ọ ga-amụkwa nwa nwoke, onye i ga-akpọ aha ya Jisọs,† n'ihị na ọ ga-azọputa ndi nke ya site na mmehie ha."

²² Ihe ndi a mere iji mezuo ihe ahụ Onyenwe anyị kwuru site n'ọnụ onye amụma ya si,

²³ "Lee, nwaagboghọ ahụ na-amaghị nwoke ga-aturu ime, mụọ nwa nwoke. Ha ga-akpọ aha ya Imanuel"‡ (nke bụ ma asugharia ya, "Chineke nonyeere anyi").

²⁴ Mgbe Josef si n'ura teta, o mere dika mmụọ ozi Onyenwe anyi nyere ya n'iwu. Ọ kpọrọ Meri ka ọ buru nwunye ya.

²⁵ Ma ha abụọ edinakoghị tutu ruo mgbe ọ mụsirị nwa nwoke, onye ọ kpọrọ aha ya Jisọs.

2

Obibia ndi amamihe

¹ Mgbe a mụchara Jisọs na Betlehem nke Judia n'oge Herod bụ eze, ndi amamihe si ọwụwa anyanwụ biaruru Jerusalem,

* **1:18** Maobu, *Onye nzọputa* † **1:21** Jisọs nke a bụ otu ndi Griik si akpọ *Joshua* nke putara ONYENWE ANYI na-azọputa. ‡ **1:23** Aiz 7:14

² na-ajụ ajụjụ si, “Olee ebe ọ nọ, bụ onye a mụrụ ịbụ eze ndị Juu? Anyị hụrụ kpakpando ya* n’owụwa anyanwụ, ma ịja ịkpọ isiala nye ya.”

³ Mgbe eze Herod nūrụ nke a, obi lōrọ ya mmiri nke ukwu, ya na ndị niile bi na Jerusalem.

⁴ Mgbe ọ kpokotara ndiisi nchụaja na ndị ozizi iwu niile, ọ juru ha, olee ebe e kwuru na a ga-amụ Kraist† ahụ.

⁵ Ha zara ya si, “Na Betlehem nke Judia. N’ihi na otu a ka onye amụma ahụ dere n’akwukwọ si,

⁶ “Ma gị onwe gị, Betlehem, di n’ala Juda, ị dighi nta karichasia n’etiti ndi ochichi Juda, n’ihi na ọ bụ site na gị ka onye ochichi ga-esi pụta, onye ga-achị ndi nke m Izrel.’‡”

⁷ Mgbe ahụ Herod kporo ndi amamihe ahụ na nzuzo juputa ha banyere oge kpakpando ahụ ji pụta ịhè.

⁸ O zipuru ha ije Betlehem si ha, “Gaanu lee anya nke oma choputa ebe nwantakiri ahụ nọ. Mgbe unu chotara ya, bianu mee ka m mara, ka m gaakwa kpoọ isiala nye ya.”

⁹ Mgbe ha nuru okwu eze, ha puru gawa, ma kpakpando ahụ ha huru n’owuwa anyanwu putakwara ozo, na-aga n’ihu ha ruo mgbe ọ biara guzo n’elu ebe nwantakiri ahụ nọ.

¹⁰ Ha nuriri onu nke ukwu mgbe ha huru kpakpando ahụ.

¹¹ Ka ha banyere n’ulo ahụ, ha huru nwantakiri ahụ na nne ya Meri, ha gburu ikpere n’ala ma kpooro ya isiala. Ha meghere akpa akụ ha nye ya onyinye olaedo na okpurukpu eso osisi na-esi isi uto a na-akpo frankisens,§ ya na maá.*

¹² N’ihi na a doro ha aka na nti na nro ka ha ghara ilaghachikwuru Herod, ha sitere n’uzo ozo laghachi obodo ha.

Mgbapu gaa n’ala Ijipt

¹³ Mgbe ndi amamihe ahụ lasiri, mmuo ozi Onyenwe anyi mere ka Josef hu ya na nro, ọ siru ya, “Bilie osiso kporo nwantakiri a na nne ya gbalaa Ijipt. Aloghachikwala tutu ruo mgbe m ga-agwa gi, n’ihi na Herod na-achọ nwantakiri a ka o gbuo ya.”

¹⁴ N’oge abali, Josef biliri kporo Meri na nwantakiri ahụ gbalaa Ijipt.

¹⁵ Ebe ahụ ka ha nogidere tutu ruo mgbe Herod nwuru. Nke a mere ka okwu ahụ Onyenwe anyi kwuru site n’onu

* 2:2 Kpakpando ya mgbe ọ walitere † 2:4 Maobu, Onye nzoputa ‡ 2:6 Mai
5:2 § 2:11 Maobu, mgbaisoma * 2:11 Maobu, mgbai ilu

onye amụma mezuo. “Ọ bụkwa site n’Ijipt ka m kpọtara nwa m.”[†]

¹⁶ Iwe were Herod nke ukwu mgbe ọ chọtara na ndị amamihe ahụ aghọla ya aghugho. N’ihi ya, o nyere iwu banyere Betlehem na obodo nta ndị ọzọ gbara ya gburugburu, ka ha gbuo ụmuntakiri niile nọ n’obodo ndị a, bụ ndị gbara site n’afọ abụọ gbadaa, di ka ihe ọ nụtara site n’onu ndị amamihe si di.

¹⁷ E sitekwara otu a mezuo amụma ahụ Jeremaya buru si,

¹⁸ “A nuru otu olu na Rema,
ikwa akwa na oke iru uju di,
Rechel na-akwa akwa n’ihi umu ya;
o dighi nkasiobi obula diri ya,
n’ihi na ha adighikwa.”[‡]

Nloghachi na Nazaret

¹⁹ Mgbe Herod nwuru, mmuo ozi Onyenwe anyi biakwutere Josef na nro n’Ijipt

²⁰ si ya, “Bilie, kporo nwantakiri ahụ na nne ya laghachi n’ala Izrel n’ihi na ndi na-achọ igbu ya anwụla.”

²¹ Ya mere, o biliri, kporo nwantakiri ahụ na nne ya, laghachi n’ala Izrel.

²² Mgbe ọ nuru na eze oheru gbanwere Herod na Judia bu nwa ya a na-akpo Akelus, § egwu turu Josef ilaghachi ebe ahụ. Ma n’ihi na adowo ya aka na nti na nro, ọ wezugara onwe ya gaa n’akuku Galili.

²³ O gara biri n’obodo a na-akpo Nazaret. E sitekwara otu a mezuo okwu onu ndi amuma si na, “A ga-akpo ya onye Nazaret.”

3

Nkwusa nke Jon

¹ N’oge ahụ, Jon omee baptizim biara na-ezisa ozi n’ozara Judia. Isi okwu ya bu,

² “Chegharianu, n’ihi na alaeze eluigwe di nso.”

³ N’ihi na nwoke a bu onye e kwuru okwu banyere ya site n’onu onye amuma Aizaya si,

“Otu onye na-eti mkpu n’ozara, na-asị,

‘Dozienu uzọ maka Onyenwe anyi,

meenu ka okporouzo ya guzozie.’”^{*}

⁴ Jon yi uwe e ji aji inyinya kamel mee. O kekwara ihe okike ukwu nke akpukpo anu n’ukwu ya. Nri ya bu igurube na mmanu anu.

[†] 2:15 Hos 11:1   [‡] 2:18 Jer 31:15   § 2:22 Akelus Onye ketara ichi otu uzọ

n’uzọ atọ n’alaeze Herod.   * 3:3 Aiz 40:3

⁵ N'oge ahụ, ndị mmadụ sitere Jerusalem, na Judia niile, n'ala niile di Jodan gburugburu, na-apukwuru ya.

⁶ Mgbe ha na-ekwuputa mmehie ha, o mere ha baptizim n'osimiri Jodan.

⁷ Ma mgbe oheru otutu ndi Farisii na ndi Sadiusii ka ha na-abia ka e mee ha baptizim, o siri ha, "Unu umu ajuala, onye doro unu aka na nti si unu gbanari onuma nke na-abia?"

⁸ Mianu mkpuru na-egosiputa ncheghari unu.

⁹ Unu echekwala na unu puru i si n'ime onwe unu, 'Anyi nwere Ebrahim dika nna,' n'ihi na Chineke puru isite na nkume ndi a meputara Ebrahim umu.

¹⁰ Ma ugbo a atukwasila anyi nke na mgboro gwu osisi niile. Osi obula nke na-adighi ami ezi mkpuru ka a ga-egbutu, tuba ya n'ime oku.

¹¹ "Mu onwe m ji mmiri eme unu baptizim n'ihi ncheghari, ma onye di ike karja m na-abia. Onye m na-erughi ichita akpukpokwu ya. O ga-eji Mmuo Nso na oku were mee unu baptizim.

¹² Ihe ifucha oka ya di ya n'aka, o ga-azacha ebe izocha oka ya nke oma, chikota mkpuru oka wiiti tinye ha n'oba, ma jiri oku a na-apughi imenyu emenyu rechapu igbugbo oka."

Jon emee Jisos baptizim

¹³ Mgbe ahụ, Jisos sitere na Galili bia n'osimiri Jodan ka Jon mee ya baptizim.

¹⁴ Ma Jon chorog igbochi ya, si, "O bu m kwesiri ibiakwute gi ka i mee m baptizim. Gini mere i ji abiakwute m?"

¹⁵ Ma Jisos zara ya si, "**Kwere ka o diri otu a ugbo a, o kwesiri ka anyi mezuo ezi omume niile.**" Mgbe ahụ Jon kwenyere.

¹⁶ Ngwangwa e mechara Jisos baptizim, o sitere na mmiri ahụ rịputa. N'otu oge ahụ, eluigwe meghere, Jon huru Mmuo nke Chineke ka o si n'elu fedata di ka nduru na-ebekwasị Jisos n'isi.

¹⁷ Otu olu sitere n'eluigwe kwuo okwu si, "Onye a bu Okpara m, onye m huru n'anya. Ihe ya di m ezi mma."

4

Onwunwa a nwara Jisos n'ozara

¹ Emesia, Mmuo Nso duuru Jisos baa n'ozara ka ekwensu nwaa ya onwunwa.

² Mgbe o busiri onu iri ubochi ano ehie na abali, aguuguru ya nke ukwuu.

³ Mgbe ahụ onye ọnwụnwā ahụ bjakwutere ya sị, “Ọ bụrụ na ị bụ Ọkpara Chineke, gwa nkume ndị a ka ha ghọọ achịcha.”

⁴ Ma Jisọs zara, “**E dere ya n’akwụkwọ nsọ sị, ‘Ọ bughị naanị site na achịcha* ka mmadụ si adị ndụ, kama site n’okwu niile si n’ọnụ Chineke pụta.’†**”

⁵ Mgbe ahụ, ekwensu duuru ya baa n’obodo nsọ ahụ, mee ka o guzo n’ebe dịkarịsiri elu nke ụlọnsọ ukwu,

⁶ sị ya, “Ọ bụrụ na ị bụ Ọkpara Chineke, site n’ebe a tuda onwe gị n’ala. N’ihi na e dere ya n’akwụkwọ nsọ sị,

“‘Ọ ga-enye ndị mmụọ ozi ya iwu banyere gị,

ha ga-ebuli gị elu n’aka ha

ka ị ghara ịkpọbi ụkwụ gị na nkume.’‡”

⁷ Ma Jisọs zara sị ya, “**E deela ya n’akwụkwọ nsọ sị, ‘Ị gaghị anwa Onyenwe gị na Chineke gị ọnwụnwā.’§**”

⁸ Ọzọkwa, ekwensu kpọrọ ya gaa n’elu ugwu dị elu, gosi ya alaeze niile nke ụwa na ebube ha.

⁹ Ọ siri ya, “Aga m enye gị ha niile ma ọ bụrụ na ị daa n’ala kpọọ isiala nye m.”

¹⁰ Ma Jisọs siri ya, “**Si n’ebe m nọ pụọ, ekwensu. N’ihi na akwụkwọ nsọ kwuru sị, ‘Ọ bụ naanị Onyenwe anyị Chineke gị ka ị ga-akpọ isiala nye, naanị ya ka ị ga-efekwa.’***”

¹¹ Mgbe ahụ ekwensu hapuru ya laa. Ndi mmụọ ozi bjakwutere ya, nonyere ya, na-ejere ya ozi.

Jisọs ebido orụ nkwsa

¹² Mgbe Jisọs nuru na e tinyela Jọn n’ụlọ mkpọrọ, ọ puru gaa Galili.

¹³ Emesịa, ọ hapuru Nazaret gaa biri na Kapanom, bu obodo di n’akuku osimiri Galili. Ọ di nso n’oke ala Zebulun na Naftali.

¹⁴ N’uzọ di otu a, amuma ahụ Aizaya buru mezuru. Amuma nke siri,

¹⁵ “Ala Zebulun na ala Naftali,
nke di n’akuku osimiri, n’ofe Jodan,

Galili nke ndi mba ozo,

¹⁶ ndi no n’ochichiri

ahula ihè di ukwu.

Ndi bi n’ala onyinyo onwu

ka ihè nwukwasiri.”†

¹⁷ Site n’oge ahụ gaa n’ihu Jisọs bidoro na-ekwusa na-asị, “**Chegharianu, n’ihi na alaeze eluigwe di nso.”**

* 4:4 Achicha nwere ike buri nri † 4:4 Okwu a dikwa n’akwukwo Dit 8:3.

‡ 4:6 Abu 91:11,12 § 4:7 Guokwa ya n’akwukwo Dit 6:16. * 4:10 Nke a dikwa n’akwukwo Dit 6:13. † 4:16 Aiz 9:1,2

Okpukpọ ndị na-eso ụzọ ya

¹⁸ Ma mgbe Jisọs na-agafe n'akụkụ osimiri Galili, ọ hụrụ ụmụnne abụọ, Saimon onye a na-akpọ Pita, na Andru nwanne ya, ndị ọrụ ha bụ ikụ azụ, ebe ha nọ n'ugbọ mmiri na-akụ azụ.

¹⁹ Ọ sịrị ha, **“Bianụ soro m. Aga m eme unu ndị ọkụ na-akụta mmadụ.”**

²⁰ Ha hapụrụ ụgbụ azụ ha otu mgbe ahụ soro ya.

²¹ Mgbe ọ gara n'ihu nke nta, ọ hụrụ ụmụnne abụọ ọzọ, Jemis nwa Zebedi na Jon nwanne ya, ebe ha na nna ha Zebedi nọ n'ime ụgbọ mmiri na-ekezi ụgbụ azụ ha. Ọ kpọkwara ha,

²² ngwangwa ha hapụrụ ụgbọ ha na nna ha soro ya.

Jisọs agwọọ ndị ọrịa

²³ Jisọs jeghariri n'obodo niile nke Galili, na-akuzi ihe n'ụlọ nzukọ niile ha, na-ekwusakwa ozioma nke alaeze ahụ. Ọ na-agwọkwa ọrịa na nrịa nrịa niile dị iche iche n'etiti ndị ahụ.

²⁴ Akụkọ banyere ya gbasara jезuo akụkụ Siria niile. Mgbe ahụ ọtụtụ ndị mmadụ kpọtaara ya ndị niile ahụ na-esighi ike, ndị na-aria ụdị ọrịa dị iche iche, ndị nwere ahụ mgbu, na ndị mmụọ ojọọ na-esogbu, na ndị akwụkwụ, na ndị akụkụ ahụ ha kpọnwụrụ akpọnwụ. Ọ gwọkwara ha niile.

²⁵ Ọtụtụ mmadụ sitere na Galili, Dekapolis,[‡] Jerusalem, Judia na n'ofe osimiri Jodan, soro ya.

5

Nkwusa banyere alaeze ọhụrụ ahụ

¹ Mgbe Jisọs hụrụ igwe mmadụ ahụ, ọ rigooro n'elu ugwu. Mgbe ọ nọdurụ ala, ndị na-eso ụzọ ya bialkwutere ya,

² o bido ikuziri ha ihe.

Okwu banyere ndị ngozi na-adiri

Ọ sịrị:

³ **“Ngozi na-adiri ndị bụ ogbenye n'ime mmụọ, n'ihì na alaeze eluigwe bụ nke ha.**

⁴ **Ngọzi na-adiri ndị na-eru ụjụ, n'ihì na a ga-akasi ha obi.**

⁵ **Ngọzi na-adiri ndị dị nwayọọ n'obi, n'ihì na ha ga-eketa ụwa.**

⁶ **Ngọzi na-adiri ndị agụụ ezi omume na-agụ, n'ihì na ndị ahụ ka afọ ga-eju.**

⁷ **Ngọzi na-adiri ndị na-eme obi ebere,**

[‡] 4:25 Dekapolis putara Obodo iri.

n'ihì na ha ka a ga-emere ebere.

**8 Ngòzì na-adìrì ndì dì ọcha n'obi,
n'ihì na ha ga-ahụ Chineke anya.**

**9 Ngòzì na-adìrì ndì na-eme ka udo dì n'etiti mmadụ na
ibe ya,**

n'ihì na a ga-akpọ ha ụmụ Chineke.

**10 Ngòzì na-adìrì ndì a na-emegbu n'ihì ezi omume,
n'ihì na alaeze eluigwe bụ nke ha.**

**11 "Ngòzì na-adìrì unu mgbe ndì mmadụ na-akọcha
unu, na-emegbu unu, ma na-ekwukwa okwu ọjọọ na
ụgha niile dì iche iche megide unu n'ihì m.**

**12 Nụrianyụ ọnyụ, nwekwanyụ obi uto, n'ihì na ụgwọ
ọrụ unu dì ukwuu n'eluigwe. N'ihì na n'ụzọ dì otu a
ka ha sogburu ndì amụma ndì buru unu ụzọ.**

Nnu na ihè

**13 "Unu bụ nnu nke ụwa, ma ọ burụ na nnu adighi
atọkwa uto, a ga-eji gini mee ka ọ tọọ uto ọzọ? Ọ
bakwaghị uru ọbụla, ma ọ bughị naanị itufu ya, ka
ndì mmadụ zọọ ya ụkwụ.**

**14 "Unu bụ ihe nke ụwa. Unu dì ka obodo e wuru
n'elu ugwu nke a na-apughị izo ezo.**

**15 Ndì mmadụ adighi amanye oriọna donye ya
n'okpuru igbe, kama a na-adọkwasi ya n'elu ihe idọba
oriọna, ka o nye ndì niile nọ n'ulọ ahụ ihè.**

**16 Ya mere, kwerenụ ka ihè unu nwuo nye mmadụ
niile, ka ndì mmadụ hụ ọrụ ọma unu, tookwa Nna unu
nke bi n'eluigwe.**

Mmezu iwu

**17 "Unu echela na m bįara ikagbu iwu Mosis, maọbu
ozizi ndì amụma. Abiaghị m ikagbu akagbu, kama
abiara m imezu ha.**

**18 N'ezie, agwa m unu, na tutu eluigwe na ụwa
agabiga, ọ dighi otu mkpuru edemede ọbụla dì nta,
ọ buladi nke dikarisiri nta, nke a ga-esi n'Iwu a wepu
ruo mgbe ha niile ga emezu.**

**19 N'ihì ya, onye ọbụla nke ga-emebi otu n'ime iwu
ndì a, ọ buladi nke dikarisiri nta, ma kuziekwara ndì
ọzọ ime otu ahụ, a ga-agụ onye ahụ n'onye dikarisiri
nta n'alaeze eluigwe. Ma onye na-ezi ụmụ mmadụ ka
ha debe iwu ahụ, ma na-emekwa okwu ndì ahụ n'onwe
ya, a ga-akpọ ya onye dì ukwuu n'alaeze eluigwe.**

**20 Ka m dọọ unu aka na ntị. Ọ burụ na ezi omume
unu akarighi ezi omume ndì Farisii na ndì ozizi iwu,
unu apughị iba n'alaeze eluigwe ma ọlì.**

Ozizi banyere igbu mmadu

21 “Unu nuru na-agwara ndi mmadu n’oge gara aga, si, ‘Onye egbula mmadu, onye obula gburu mmadu a ga-ekpe ya ikpe.’* ”

22 Ma asi m unu, na onye obula nke na-ewe iwe megide nwanna ya, na-enyefe onwe ya n’aka ikpe. Onye obula nke na-akpo nwanna ya ‘Raka,’ ya bu Onye iberiibe,†ga-aza ajuju n’uloikpe. Ozokwa, onye obula nke kporo nwanne ya,‡‘Onye nzuzu,’§na-edo onwe ya iba n’oku ala mmuo.

23 “Ya mere, o buru na i gaa inye onyinye gi n’ebe ichu aja, ma cheta n’ebe ahụ na gi na nwanne gi adighi n’udo,

24 hapu onyinye gi n’ebe ichu aja, laa ka gi na nwanne gi kpezie. Mgbe unu mere udo, laghachi bia nye onyinye gi.

25 “Mee osiiso ka gi na onye kpo gi eje ulo ikpe kpezie, mgbe o na-eburubeghi ikpe gi na ya jee n’aka okaikpe, onye ga-enyefe gi n’aka ndi nche, ma eleghi anya etinye gi n’ulo mkporo.

26 N’ezie, agwa m gi, i gaghị e si n’ebe ahụ puta ruo mgbe i kwughachiri kobo niile i ji.* ”

Ikwa iko

27 “Unu nuru na e kwuru si, ‘Akwala iko.’† ”

28 Ma asi m unu, onye obula lere nwanyi anya site na-agu i kwa iko emeelarị mmehie i kwa iko n’ime obi ya megide nwanyi ahụ.

29 N’ihi nke a, o buru na anya aka nri gi na-eme ka i jehie, ghupu ya tufuo. O kaara gi mma na i tufuru otu akuku ahụ gi baa n’alaeze kariya na i ji ahụ zuruoke baa n’oku ala mmuo.

30 O buru na aka nri gi na-eme ka i jehie, gbupu ya tufuo. O kaara gi mma na i tufuru otu akuku ahụ gi ma baa n’alaeze eluigwe, kariya na i ji ahụ zuruoke ma baa n’oku ala mmuo.

Igba alukwaghi m

31 “E kwukwara si, ‘Onye obula chorọ igbara nwunye ya alukwaghi m, ga-ebu uzo dee akwukwo alukwaghi m nye nwunye ya.’‡ ”

32 Ma asi m unu, onye obula gbara nwunye ya alukwaghi m, ma o bughị n’ihi i kwa iko, o na-etinye

* 5:21 Opu 20:13 † 5:22 Ofọ ogori, n’okwu nleli anya ‡ 5:22 Nke a putara nwanna n’ime Kraist § 5:22 Maobu, Onye na-enweghi uche * 5:26 Maobu, ugwo niile † 5:27 Opu 20:14 ‡ 5:31 Dit 24:1

nwanyị ahụ n'ọnọdụ ga-eme ka ọ kwaa iko. Ọ bụrụ na nwanyị ahụ alụọ di ọzọ, nwoke ahụ lụrụ nwanyị ahụ na-emekwa mmehie ịkwa iko.

Ịnụ iyi

33 “Ọzọkwa, unu nūrụ na a gwara ndị mmadụ n’oge gara aga sị, ‘Añula iyi ụgha, kama mezuo ihe niile unu nūrụ n’iyi nye Onyenwe anyị.’

34 Ma asị m unu añula iyi ọbụla. Ejikwala eluigwe ańụ iyi n’ihi na eluigwe bụ ebe ocheeze Chineke dị.

35 Ejikwala ụwa ańụ iyi n’ihi na ụwa bụ ebe mgbakwasị ụkwụ ya. Ejikwala Jerusalem ańụ iyi n’ihi na ọ bụ obodo Eze ukwu ahụ.

36 Ejikwala isi gị ańụ iyi n’ihi na ị pughị ime ka otu agiri isi gị di ọcha maọbụ di oji.

37 Ańula iyi ọbụla. Kama ka okwu unu būrụ ‘E’ maọbụ ‘Ee’; ihe ọbụla gafere nke a sitere n’aka ajọ onye ahụ.

Ibọ ọbọ

38 “Unu ańula na e kwuru sị, ‘Ọ bụ anya ka a kụkpọrọ, anya n’ọnọdụ anya. Ọ burụkwa otu eze ka e tipurụ, eze n’ọnọdụ eze.’[§]

39 Ma ana m asị unu eguzogidela onye bụ ajọ onye. Kama ọ būrụ na mmadụ amaa gị ụra na ntị aka nri, tughariara ya ntị nke ọzọ.

40 Ọ būrụ na mmadụ agbaa gị akwukwọ n’ulọikpe, ka ọ nara gị uwe ime gị, nyekwa ya uwe nke elu gị.

41 Ọ būrụ na mmadụ esite n’ike chọọ ka i soro ya gaa puku nzọ ụkwụ atọ, soro ya gaa puku nzọ ụkwụ isii.

42 Nye onye ọbụla riọrọ gị ihe. Achughachikwala ndị na-abịa ka i binye ha ego.

Ihụ ndị iro n’anya

43 “Unu nūrụ na e kwuru sị, ‘Hunụ ndị agbataobi unu n’anya, ma kpọkwanụ ndị iro unu asị.’^{*}

44 Ma asị m unu, hunụ ndị iro unu n’anya, kpekwaaranụ ndị na-esogbu unu ekpere.

45 Nke a ga-eme ka unu būrụ ụmụ nke Nna unu bi n’eluigwe, onye na-eme ka anwụ mụọrọ ndị ọma na ndị ọjọọ, na-emekwa ka mmiri zooro ndị ezi omume na ndị ajọ omume.

46 Ọ būrụ naanị ndị hūrụ unu n’anya ka unu na-ahụ n’anya, gini ga-abụ ụgwọ ọrụ unu? Ọ bụladị ndị ọna ụtụ na-emekwa otu a.

⁴⁷ **Ọ** burukwa na unu na-ekele naanị ndị enyi unu ekele, ọ dighị ihe ọbụla dị iche n'ebe unu na ndị ọzọ nọ. N'ihị na ndị na-amaghị Chineke na-emekwa otu ahụ.

⁴⁸ **Ya** mere, unu kwesiri izuoke n'irụ ọrụ ọma, dika Nna unu bi n'eluigwe si zukwaa oke.

6

Ozizi banyere inye onyinye

¹ **"Kpacharanụ** anya ka unu ghara ime ezi omume unu naanị ka ndị mmadụ hụ unu. N'ihị na unu mee nke a, unu agaghị enweta ụgwọ ọrụ ọbụla site n'aka Nna unu bi n'eluigwe.

² **"Unu** afụla opi mgbe unu na-enye ndị nọ na mkpa onyinye, n'ihị na otu a ka ndị ihu abụọ na-eme n'ụlọ nzukọ na n'okporoụzọ, ka ndị mmadụ too ha. N'ezie, ana m agwa unu, ha anatala ụgwọ ọrụ ha n'izuoke.

³ **Mgbe** unu chọrọ irụ ọrụ ebere, meenụ ya na nzuzo. Ekwela ka aka ekpe gị mata ihe aka nri gị na-achọ ime.

⁴ **Ka** onyinye gị buru na nzuzo. Mgbe ahụ, Nna gị, onye na-ahụ ihe dị na nzuzo ga-akwughachi gị.

Ozizi banyere ekpere

⁵ **"Mgbe** ọbụla unu chọrọ ikpe ekpere, unu emela dị ka ndị ihu abụọ, n'ihị na ha huru iguzo n'ime ụlọ ekpere, nakwa n'akukụ ụzọ n'anya na-ekpe ekpere, ebe ndị mmadụ ga-ahụ ha. N'ezie, agwa m unu, ha anatala ụgwọ ọrụ ha n'ebe o zuruoke.

⁶ **Kama,** mgbe unu chọrọ ikpe ekpere, baanụ n'ime ime ụlọ unu. Mechiekwanụ ụzọ unu, kpọkuonụ Nna unu n'ekpere na nzuzo. Mgbe ahụ Nna unu, onye na-ahụ ihe e mere na nzuzo, ga-enye unu ụgwọ ọrụ unu.

⁷ **Mgbe** unu na-ekpe ekpere, unu ekwula okwu nkukwasị efu dị ka ndị na-amaghị Chineke na-eme. Ha chere na a ga-anụ ekpere ha n'ihị otutu okwu ha na-ekwu.

⁸ **Unu** adịla ka ha. Chetanụ na tupu unu ariọ ariọ ọbụla, Nna unu bi n'eluigwe maara ihe na-akpa unu.

⁹ **"Sinụ** otu a na-ekpe ekpere:

**"Nna anyị nke bi n'eluigwe,
ka e doo aha gị nsọ.**

¹⁰ **Ka** alaeze gị bia,
ka e mee uche gị n'ụwa,

dika e si eme ya n'eluigwe.

¹¹ **Nye** anyị nri nke ụbọchị taa.

¹² **Gbaghara** anyị mmehie anyị,

dịka anyị si agbaghara ndị na-emehie megide anyị.

13 Ekwela ka anyị daba n'ime ọnwunwa,

kama, zọputa anyị n'aka ajọ onye ahụ.*

14 Ọ buru na unu agbaghara ndị mmadu mgbe ha mehiere megide unu, Nna unu nke bi n'eluigwe ga-agbagharakwa unu mmehie unu.

15 Ọ burukwanu na unu agbagharaghi ndi ozọ mmehie niile ha, Nna unu nke bi n'eluigwe agaghi agbaghara unu mmehie unu.

Ibu onu

16 "Ozo, mgbe obula unu na-ebu onu, unu agbarula ihu unu dika ndi ihu abuo na-eme. N'ihi na ha na-agbaru ihu ha ka ndi ozo hu na ha na-ebu onu. N'ezie agwa m unu, ha anatala ugwo oru ha.

17 Mgbe i na-ebu onu, tee isi gi mmanu, ma saakwa ihu gi mmiri,

18 ka ndi ozo ghara ihuta na i na-ebu onu kama ka o buru naani nye Nna gi, onye anya na-adighi ahụ. Nna gi, onye na-ahụ ihe niile na-eme na nzuzo, ga-akwu gi ugwo.

Ikpado aku n'eluigwe

19 "Unu akpadola aku n'owa nye onwe unu, ebe o ga-agba nchara, akika atakwa ya, ebe ndi ohi ga-etiwa ma zukwaa ha.

20 Kama kwadoonu aku n'eluigwe nye onwe unu, ebe ha na-agaghi agba nchara, ebe akika na-agaghi eri ha, ebe ndi ohi na-adighi etiwa maobu zuo ihe.

21 N'ihi na ebe obula aku unu di ka obi unu ga-adikwa.

22 "Anya bu orioma nke anu ahụ. Ọ burukwa na anya gi adiri ocha, ahụ gi niile ga-ajuputa n'ihè.

23 Ọ buru na anya gi ajoo njo, akuku ahụ gi niile ga-ajuputa n'ochichiri. Ọ burukwa na ihè ahụ di n'ime gi aghoo ochichiri, ochichiri ahụ ga-adị ukwu.

24 "O dighi onye obula puru ife nna ukwu abuo, n'ihi na o ga-achọ ihu otu n'ime ha n'anya, kpokwa nke ozo asi, maobu sọpuru otu ma lelia nke ozo anya. Otu a kwa i nweghi ike ife Chineke na aku otu mgbe ahụ.

Echegbula onwe unu

25 "N'ihi nke a ka m ji na-asi unu, unu echegbula onwe unu banyere ndu unu, ihe unu ga-eri, maobu ihe unu ga-anu, maobu banyere ahụ unu, ihe unu ga-eyi

* 6:13 Akwukwo ochie ufodu na-emechi ekpere a n'uzo di otu a, n'ihi n'alaeze bu nke gi, ike na otuto ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

n'ahụ. Ọ bụ ndụ akariḡhị nri eji azụ ya, ka ọ bụ ahụ akariḡhị ihe e ji ekpuchi ya?

26 Werenụ ụmụ nnunụ dị ka ihe ịmaatụ. Ha adighị akụ mkpuru n'ubi maobu ewe ihe ubi. Ha adighị achikotakwa ihe debe n'oba. Ma Nna unu nke bi n'eluigwe na-azụ ha. Ọ bụ na unu adighị oke onuahia karịa ha?

27 Onye n'etiti unu puru itinye otu nkeji n'ogologo ubochi nke ndu†ya site n'ichegbu onwe ya?

28 "Gini mekwaranu unu ji na-anọ n'echiche oge niile maka uwe? Leenu okoko osisi nke oha. Ha adighi aru oru maobu dogbuo onwe ha n'oru.

29 Ma asi m unu, o buladi Solomon n'ebube nke ibu eze ya niile, eyighi uwe obula mara mma di ka otu n'ime okoko osisi nke oha ndi a.

30 Ma o buru na Chineke si otu a choo ahija efu nke ubi mma, nke puru idi ndu taa ma echi atuba ha n'ite oku, o bu na o gaghị a choo unu mma karia. Unu ndi okwukwe nta?

31 N'ih i nke a, unu echegbukwala onwe unu na-asi, 'Gini ka anyi ga-eri?' maobu, 'Gini ka anyi ga-anu?' maobu, 'Ginikwa ka anyi ga-eyi?'

32 Ọ bụ ihe ndi a ka ndi na-amaghị Chineke na-achosi ike. Ma Nna unu bi n'eluigwe maara na o di unu mkpa.

33 Ma burunu uzọ choo alaeze ya na ezi omume ya, a ga-atukwasikwara unu ihe ndi a niile.

34 Ya mere, unu echegbula onwe unu banyere echi, n'ih i na echi ga-echere onwe ya. Nsoḡbu nke ubochi taa ezuruola ubochi taa.

7

Ikpe ndi ozọ ikpe

1 "Unu ekpela ndi ozọ ikpe, ka a ghara ikpekwa unu ikpe.

2 N'ih i na a ga-ekpe unu ikpe dika unu si kpee ndi ozọ. Ọ bukwa ihe unu ji tuoro ndi ozọ ka a ga-eji tuoro unu.

3 "Gini mere i ji elee ntakiri ahija di nwanna gi* n'anya ma i dighi ahuta obodobo osisi di gi onwe gi n'anya?

4 Olee otu i ga-esi gwa ya si, 'Nwanna m, kwere ka m tupu gi ntakiri ahija danyere gi n'anya,' mgbe obodobo osisi di gi n'anya, nke na-adighi ekwe gi huzie uzọ.

† 6:27 Maobu, otu kubit n'ogologo ya * 7:3 Nwanna gi onye agbataobi gi.

5 Onye ihu abụọ! Buru ụzọ wepụ obodobo osisi dị gị n'anya ka i nwee ike ihuzi ụzọ tupụ ntakiri ahijia nke dị nwanna gị n'anya.

6 “Enyela nkita ihe dị nsọ. Enyekwala ezi ihe dị oke onuahia. Ha ga-azọtọ ha ma tughariakwa dorie gị.

Riọonu, choonu, kuonu aka

7 “Na-arionu, unu ga-ariota, na-achonu, unu ga-achota, kuokwanu aka n'uzo, a ga-emeghekwaru unu uzo.

8 N'ihia na onye na-ariot, na-ariota. Onye na-achot, na-achota. Onye na-akut aka n'uzo ka a ga-emeghekwaru uzo.

9 “O di onye n'ime unu, ma o buru na nwa ya ariot ya achicha, ga-enye ya okwute?

10 Maobu, nwata ahut ariot azu, o nye ya agwo?

11 Ya mere, ebe unu ndi ojoo maara otu e si enye umu unu ezi onyinye, Nna unu bi n'eluigwe o gaghie enye unu karia, ma o buru na unu ariot ya!

12 Ya mere, n'ime ihe niile, na-emeso ndi mmadu di ka i si chot ka ha mesoo gi. Nke a bu nchikota ihe iwu na ndi amuma ziri.

Uzo di warawara na ndi di obosara

13 “Sitenu n'onu uzo di warawara banye. N'ihia na onu uzo ahut di obosara. Mbara ka uzo ahut dikwa na-eduba n'ila n'iyi. Otutu na-esoro ya.

14 Ole na ole na-achota uzo ahut na-eduba na ndu, n'ihia na o di warawara, dikwa nkpagide.

Osis na mkpuru ya

15 “Kpachapunu anya! N'ihia na ndi amuma ugha di. Ha na-abiakwute unu n'udidi aturu, ma ha bu agu.

16 A ga-esite na mkpuru[†] ha mata ndi ha bu. Ndi mmadu o na-esite n'osisi ogwu di n'ohia ghota mkpuru osisi grepu, ka ha na-esite n'osisi uke gbara n'ohia ghota mkpuru fiig?

17 N'uzo di otu a, osisi obula di mma na-amiputa mkpuru oma, ma osisi di njo na-amiputa mkpuru di njo.

18 Osis na-amu mkpuru oma adighi amu mkpuru ojoo. Nke na-amu mkpuru ojoo adighikwa amu mkpuru oma.

19 Ma osisi obula na-amighi mkpuru oma ka a ga-egbutu tunye ya n'oku.

20 Uzo e si amata osisi oma bu site na mkpuru ya.

[†] 7:16 *Mkpuru* N'ebe a o bu ihe Igbo na-akpo omume maobu agwa.

Ndi ga-abanye n'alaeze

21 “O bughị ndi niile na-asị m ‘Onyenwe anyị, Onyenwe anyị,’ ga-abanye n'alaeze eluigwe, kama o bu naanị ndi ahụ na-eme ihe Nna m nọ n'eluigwe na-achọ ka ha mee.

22 N'ubochi ahụ, otutu ndi mmadu ga-asị m, ‘Onyenwe anyị, Onyenwe anyị, o bu na anyị ejighi aha gi buo amuma, jiri aha gi chupu mmuọ ojoọ, ma jirikwa aha gi ruo otutu oru ebube?’

23 Mgbe ahụ aga m agwa ha hoojaa si ha, ‘Amaghi m unu, sitenu n'ihu m puo, unu ndi ajo omume!’

Ihe iso Jisos Putara

24 “Onye obula nara nti n'okwu ndi a m kwuru, ma meekwa ha, di ka nwoke ahụ maara ihe, onye wuru ulo ya n'elu oke nkume.

25 Mmiri zosikwara ike n'elu ulo ahụ, idee mmiri sokwara, tie n'ulo ahụ. Ifufe siri ike fekwara, ma ulo ahụ adaghi. N'ih i na e wuru ntọala ya n'elu oke nkume.

26 Ma ndi niile nuru okwu ndi a, ma lefuru ha anya, bu ndi nzuzu. Ha di ka nwoke wuru ulo ya n'elu aja.

27 Ngwangwa mmiri zoro, idee mmiri sokwara, ifufe fesikwara ike tie n'ulo ahụ, ulo ahụ dara daruo ala. Odida ya di ukwu.”

28 Mgbe Jisos kwuchara okwu ndi a, ozizi ya juru igwe mmadu ahụ niile anya.

29 N'ih i na o ziri ihe dika onye nwere ikike. O bughị di ka ndi ozizi iwu ha.

8

Ogwugwo onye ekpenta

1 Otutu mmadu sooro Jisos mgbe o si n'ugwu ahụ ridata.

2 Mgbe ha na-aga n'uzo, otu onye ekpenta biakwutere ya kpoọ isiala nye ya, rịọ ya si, “Onyenwe m, o buru na i choro, i puru ime ka m di ocha.”

3 O setipuru aka ya, metu ya si, “Achoro m ka i di ocha, dirikwa ocha!” Ngwangwa, ekpenta ahụ lara.

4 Jisos nyere nwoke ahụ iwu si ya, “Hu na igwaghi onye obula, kama gaa gosi onye nchujaja onwe gi, chukwa aja onyinye dika Mosis, nyere n'iwu, ka o buru ihe ama nye ya.”

Okwukwe nke onye ochiagha

⁵ Mgbe ọ banyere na Kapanom,* otu onye ọchịagha† bjakwutere ya riọọ ka o nyere ya aka.

⁶ Ọ siri, “Onyenwe m, onye na-ejere m ozi dina n’ulo n’oke ihe mgbu, akuku ahụ ya kponwukwara akponwu.”

⁷ Jisọs siri ya, “**Ọ bụ m bịa gwọọ ya?**”

⁸ Ma onye ọchịagha ahụ zara ya si, “Onyenwe m, ekwesighi m ka i bata n’okpuru ulo m. Naani nodu n’ebe a, kwuo okwu, ahụ ga-adikwa onye na-ejere m ozi ike.

⁹ N’ihi na mu onwe m bukwa onye no n’okpuru ikike ochichi, nwee ndi agha no n’okpuru m. Ana m asi onye nke a, ‘gaa.’ Ọ gaa, sika onye nke ozo, ‘bia.’ Ọ bia. Ana m asi ohu m, ‘mee nke a.’ Ọ na-emekwa ya.”

¹⁰ Mgbe Jisọs nuru okwu a, o juru ya anya nke ukwu. Ọ gwara igwe mmadu ahụ so ya okwu si, “**N’ezie, ahubeghi m okwukwe di otu a ebe obula; ọ buladi n’Izrel niile.**

¹¹ **N’ezie kwa, otutu ndi mmadu ga-esite n’owuwa anyanwu nakwa odida anyanwu bia soro Ebrahim na Aizik na Jekob noko n’oriri n’alaeze eluigwe.**

¹² **Ma umu alaeze ahụ, ka a ga-atupu n’ezi, n’ime ochichiri, ebe ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adi.”**

¹³ Jisọs gwara ọchịagha ahụ okwu si ya, “**Laa! E meerela gi di ka okwukwe gi siri di.**” Ahụ diri onye ahụ na-ejere ya ozi mma n’otu awa ahụ.

Jisọs agwọọ ndi oria

¹⁴ Mgbe Jisọs ruru n’ulo Pita, ọ choputara na nne nwunye ya nwere ahụ oku.

¹⁵ Ọ meturu ya aka, ahụ oku ahụ hapuru ya, o biliri malite ijere ya ozi.

¹⁶ N’oge uhuruchi, ha kpotaara ya otutu ndi mmuo ojoo na-esogbu. O ji okwu onu chupu mmuo ojoo ahụ niile, gwokwa ndi niile ahụ na-adighi ike.

¹⁷ Nke a bu imezu amuma ahụ Aizaya buru si,
“O bupuru nri nri anyi niile,
burukwa oria anyi niile.”‡

Ihe o ga-efu iso Jisọs

¹⁸ Mgbe Jisọs huru igwe mmadu di ukwu ndi gbara ya gburugburu, ọ nyere ndi na-eso uzo ya iwu ka ha gafee n’ofe nke ozo.

¹⁹ N’oge ahụ, otu onye n’etiti ndi na-ezi iwu bjakwutere ya si ya, “Onye nkuzi, aga m eso gi gaa ebe obula i na-aga.”

* 8:5 Obodo dikarisiri nso osimiri Jordan, n’akuku ndida ugwu onu mmiri Galili. † 8:5 Onye na-achi nari ndi agha ‡ 8:17 Aiz 53:4

²⁰ Jisọs zara, si, “**Nkita ọhia nwere ọnu ebe ha na-edina. Ụmụ nnunụ nke igwe nwekwara akwụ; ma Nwa nke Mmadụ enweghị ebe obibi.**”

²¹ Otu onye ọzọ n’ime ndị na-eso ụzọ ya siri ya, “Onyenwe m, aga m eso gi, kama kwere ka m buru ụzọ gaa lie nna m.”

²² Ma Jisọs zara si ya, “**Soro m ugbu a. Hapụ ndị nwuru anwụ ka ha lie ndị nwuru anwụ ibe ha.**”

Ebili mmiri adajọ

²³ Mgbe ọ banyere n’ugbo, ndị na-eso ụzọ ya sooro ya.

²⁴ N’otu ntabi anya, oke ifufe bidoro ife n’odo mmiri ahụ, nke mere na ebili mmiri na-ekpuchi ugbo ahụ. Ma ọ nọ na-arahụ ụra mgbe ihe ndị a na-eme.

²⁵ Ndị na-eso ụzọ ya jekwuuru ya, kpotee ya, si ya, “Onyenwe anyị, zọpụta anyị! Lee, na anyị n’ala n’iyi.”

²⁶ Ma ọ zaghachiri, “**Unu ndị okwukwe nta, ginị mere ụjọ ji na-atụ unu?**” Mgbe ahụ o biliri baara ifufe ahụ na ebili mmiri ahụ mba. Ha niile dajuru, deere jii.

²⁷ O juru ndị na-eso ụzọ ya anya, mee ka ha juo ajuju si, “Ọ bụ ụdị mmadụ di aña ka nwoke a bu? Ọ bụladi ifufe na ebili mmiri na-eme ihe o kwuru.”

Ọgwugwo ndị mmụọ ojọ na-esogbu

²⁸ Mgbe o rutere n’ofe nke ọzọ nke obodo Gadarin, mmadụ abuo ndị mmụọ ojọ si n’ebe a na-eli ozu zutere ya. Ha na-akpa ike nke ukwu, na ọ dikwaghị onye na-esite n’uzo ahụ agafe n’ihi ha.

²⁹ Ngwangwa, ha tiri mkpu bido na-aju ajuju si, “Ginị ka anyị na gi nwekorọ, gi Okpara Chineke? I gaghị echekwa eche ka oge ruo tupu ibido ita anyị ahuhụ?”

³⁰ Igwe ezi nọ n’akuku ebe ahụ na-akpa nri.

³¹ Mmụọ ojọ ndị a rioro ya aririo si, “Ọ buru na i chupu anyị, biko, hapụ anyị ka anyị banye n’ime ezi ndị a.”

³² Ọ nyere ha iwu si ha, “**Ngwa, gaanu!**” Ha sitere n’ime mmadụ abuo ahụ pụta banye n’ime igwe ezi ahụ. Otu mgbe ahụ kwa, ezi ndị ahụ niile gbaara ọso site na mkputamkpu ala ọnu mmiri ahụ dabanyechaa n’ime mmiri ahụ. Ha nwukwara n’ime ya.

³³ Ndị na-elekota igwe ezi ndị ahụ gbapuru gbaga n’ime obodo kororo ha ihe niile mere; tinyere ihe mere ndị ahụ mmụọ ojọ na-esogbu.

³⁴ Ya mere ndị niile nọ n’obodo ahụ putara ihu Jisọs. Mgbe ha huru ya ha rioro ya si ya puora ha n’akuku obodo ha.

9

Jisọs agwọọ onye ahụ ya kponwuru akponwu

¹ Jisọs banyekwara n'ugbo mmiri nke kwọọọ ya bjaruo n'obodo nke ya.

² Ndi ikom ufodu butere ya otu nwoke akuku ahụ ya kponwuru akponwu, bu onye dina n'ute. Mgbe Jisọs huru okwukwe ndi ahụ, o gwara onye oria ahụ okwu si ya, **"Nwee obi ike nwa m nwoke n'ih i na a gbagharala gi mmehie gi niile."**

³ N'oge a, ufodu ndi ozizi iwu nke ndi Juu no n'ebe ahụ siritara onwe ha, "Nwoke a na-ekwulu Chineke."

⁴ Ma ebe Jisọs matara ihe ha na-eche n'obi ha, o siri, **"Gini mere unu ji na-eche ajo echiche n'obi unu?"**

⁵ **Olee nke ka mfe ikwu? O bu i si, 'A gbagharala gi mmehie gi niile,' ka o bu i si, 'Bilie jee ije?'**

⁶ **Ma ka unu mata na Nwa nke Mmadu nwere ikike n'ua igbaghara mmehie."** O siri onye ahụ akuku ahụ ya kponwuru akponwu, **"Bilie, chiru ute gi laa!"**

⁷ Nwoke ahụ biliri, chiru ute ya laa n'ulo ya.

⁸ Mgbe igwe mmadu a huru ihe ahụ mere, akpata oyi juru ha n'ahụ n'ih i egwu. Ha tokwara Chineke onye na-enye umu mmadu ikike di otu a.

Okpukpo Matiu

⁹ Mgbe Jisọs si n'ebe ahụ na-aga, o huru otu nwoke a na-akpo Matiu ka o noduru ala n'ulo inakota utu. O siri ya, **"Soro m."** Na-atufughi oge, o hapuru ihe niile soro ya.

¹⁰ Di ka o noduru ala iri nri uhuruchi n'ulo Matiu, otutu ndi ona utu na ndi mmehie sooro ya na ndi na-eso uzọ ya nodu na-eri nri.

¹¹ Mgbe ndi Farisii huru nke a, ha juru ndi na-eso uzọ ya ajuju si ha, "Gini mere onye ozizi unu ji eso ndi ona utu na ndi mmehie na-eri nri?"

¹² Mgbe o nuru nke a, Jisọs siri, **"Mkpa dibia adighi akpa ndi ahụ di ike, kama o bu ndi ahụ na-esighi ike ka mkpa dibia na-akpa."**

¹³ **Ma gaanu muta ihe okwu a putara, 'Ana m acho ebere, o bughu aja.'* N'ih i na abighi m ikpo ndi ezi omume, kama abjara m ikpo ndi mmehie."**

Ajuju banyere ibu onu

¹⁴ Emesia, ndi na-eso uzọ Jon bjara juo ya ajuju si, "Gini mere ndi na-eso uzọ gi adighi ebu onu di ka anyi onwe anyi na ndi Farisii na-eme?"

* 9:13 Hos 6:6

15 Jisọs juru ha si, **“O kwesiri ka ndi enyi onye na-alu nwunye oheru noro na mwute na-erighi nri, mgbe ha na di nwanyi oheru no? Oge na-abia mgbe a ga-ewepu di nwanyi oheru n’etiti ha, mgbe ahụ ka ha ga-ebu onu.**

16 **“O dighi onye na-eji akwa oheru kwachie ebe akwa ochie siri dokaa, n’ihi na akwa ahụ ga-esi n’ebe a kwachiri ya dowaa; mee ka o di njo karịa ka o di na mbu.**

17 **O dikwaghị onye ga-etinye mmanya oheru n’ime karama akpukpo ochie, n’ihi na karama ochie ahụ ga-agbawa mee ka mmanya oheru ahụ wufuo. Kama o di mma itinye mmanya oheru n’ime karama akpukpo oheru, nke ga-ehekwa ha abuo nke oma.”**

Nwata nwanyi na otutu ndi ozo

18 Mgbe o no na-ekwu okwu, otu onyeisi ulo ekpere biara kpo isiala nye ya, si, **“O dibeghi anya nwa m nwanyi wuru. Otu o di, bia ka i bikwasị ya aka gi. O ga-ebili dikwa ndu ozo.”**

19 N’ihi nke a, Jisọs soro ya gawa. Ndi na-eso uzo ya sokwara ha.

20 Ma o nwere otu nwanyi onye ahụ na-esighi ike. Nwanyi a anola n’oria a afo iri na abuo. O bukwa oria oruru obara nke na-adighi akwusi akwusi ka o na-aria. Nwanyi a sitere n’azu biaruo ya nso, metu onu uwe ya aka.

21 N’ihi na o kwulari n’ime obi ya si, **“O buru nno na m ga-enwe ike metu onu uwe ya aka, a ga-agwo m.”**

22 Jisọs chighariri lee ya anya si ya, **“Ada m, nwee obi ike, n’ihi na e sitela n’okwukwe gi mee ka ahụ di gi mma.”** Ahu dikwara nwanyi ahụ mma site n’oge ahụ.

23 Mgbe Jisọs batara n’ulo onyendu ulo ekpere ndi juu ahụ, hụ igwe mmadu ka ha na-atu uzu na ndi na-egbu oja.

24 O siri ha, **“Sinu ebe a puo, nwata nwanyi a anwughi anwu, kama o no n’ura.”** Ma ha chiru ya ochi.

25 Ma mgbe achupusiri igwe mmadu ahụ, o banyere n’ime ulo, jide nwata nwanyi ahụ n’aka, o bilie oto.

26 Akuko oru ebube a gbasara n’ebe niile n’ala ahụ.

Jisọs agwo ndi isi na onye ogbi

27 Mgbe Jisọs si n’ebe ahụ na-apu, umu nwoke abuo ndi kpuru isi sooro ya. Ha tikuru ya mkpu na-asi, **“Nwa Devid, meere anyi ebere!”**

28 Ha sooro ya bata n’ulo ebe o no. O juru ha ajuru si, **“Unu kwere na m nwere ike ime ka unu hu uzo?”**

Ha zara si ya, **“E, Onyenwe anyi, anyi kweere.”**

29 O meturu ha aka n'anya si ha, **“Ya diri unu di ka okwukwe unu si di.”**

30 Ngwangwa ndi isi ahụ bidoro ihu ụzọ. Jisọs maara ha okwa si ha **“Unu agwakwala onye obugha.”**

31 Ma ha puru gbasaa akuko a ebe niile n'ala ahụ.

32 Mgbe ndi a sitere n'ebe ahụ puo, ndi ozo buteere ya nwoke dara ogbi, onye mmuo ojoo bikwa n'ime ya.

33 Mgbe o chupuru mmuo ojoo ahụ, onye ogbi ahụ bidoro ikwu okwu. Ibubo nwuru igwe mmadu no n'ebe ahụ. Ha siri, **“Anyi ahutubeghi ihe di otu a n'ala Izrel.”**

34 Ma ndi Farisii siri, **“O bu ekwensu, eze ndi mmuo ojoo, na-enye ya ike ichupu mmuo ojoo.”**

Ndi oru adighi ukwu

35 Jisọs jeghariri n'obodo niile na ogbe niile di n'ebe ahụ, ma ndi ukwu na ndi nta, na-ezi ihe n'ulo ekpere ndi Juu, na-ekwusakwa ozioma nke alaeze ahụ. O na-agwo kwa oria na nri nri niile di iche iche.

36 Mgbe o huru igwe mmadu niile na-abiakwute ya, omiiko ha mere ya, n'ihi na ha bu ndi a na-esogbu. Ndi na-enweghi onye inyeaka. Ndi di ka aturu na-enweghi onye na-azu ha.

37 Mgbe ahụ, o siri ndi na-eso ụzọ ya, **“Owuwe ihe ubi hiri nne n'ezie. Ma ndi oru di ole na ole.”**

38 **Ya mere, rionu Onyenwe owuwe ihe ubi ka o zite ndi oru n'owuwe ihe ubi ya.”**

10

Jisọs ezipu ndi ozi iri na abuo

1 Jisọs kporo ndi na-eso ụzọ ya iri na abuo nye ha ikike ichupu mmuo na-adighi ocha, na igwo nri nri na oria niile di iche iche.

2 Nke a bu aha ndi ozi iri na abuo ahụ:

Saimon (onye a na-akpokwa Pita) na Andru nwanne Saimon;

Jemis nwa Zebedi, na Jon nwanne ya.

3 Filip na Batalomi;

Tomos na Matiu onye ona utu;

Jemis nwa Alfios, na Tadios.

4 Saimon onye a na-akpo Zilot* na Judas Iskariot, onye raara ya nye n'aka ndi gburu ya.

* 10:4 Onye so n'otu ndi Juu choro iji ike kwatuo ochichi ndi Rom.

⁵ Ndi ikom iri na abụọ ndi a ka Jisọs nyere ikike zipu. Maara ha okwa si ha: **“Unu agala n’ebe ndi mba ozo, maobu n’ebe ndi Sameria no.**

⁶ **Kama jekwurunu umu Izrel, ndi bu aturu furu efu.**

⁷ **Mgbe unu na-aga, na-ekwusaaranu ha si, ‘alaeze eluigwe a dila nso.’**

⁸ **Gwoonu ndi oria, kpothenu ndi nwuru anwu, meenu ka ahụ ndi ekpenta di ocha,†chupukwanu mmuo ojo. N’efu ka unu natara. Ya mere, nyenu n’efu.**

⁹ **“Mgbe unu na-aga, unu anatala olaocha maobu olaedo, maobu ola obula tnye n’ime belit unu.**

¹⁰ **Unu ejikwala akpa maka njem unu, maobu uwe abuo, maobu akpukpokuwu, maobu mkpanaka. N’ihi na onye oru kwesiri ihe e ji azu ya.**

¹¹ **Ma obodo obula maobu ogbe obula unu bara n’ime ya, choonu ufodu ndi kwesiri nsopuru bi n’obodo ahụ. Nogidekwanu n’ulo ha ruo mgbe unu ga-ahapu obodo ahụ.**

¹² **Mgbe unu na-abanye n’ulo ahụ, keleenu ndi bi na ya si, udo diri unu.**

¹³ **O buru na ndi no n’ulo ahụ anabata unu, meenu ka udo unu biakwasị n’ulo ahụ. O burukwanu na ha anabataghi unu, ka udo unu loghachikwute unu.**

¹⁴ **O buru na onye obula anabataghi unu, maobu ju inuru okwu unu, mgbe unu na-ahapu ulo ahụ maobu obodo ahụ kuchapunu aja di n’ukwu unu.**

¹⁵ **N’eziokwu, o ga-adiri obodo ahụ njo n’ubochi ikpe karịa obodo Sodom na Gomora.**

Mkpagbu nke oge di n’ihu

¹⁶ **“Ana m ezipu unu di ka aturu n’etiti agu. Ya mere, nweenu uche dika agwo. Burunu ndi a na-apughị ita uta dika nduru.**

¹⁷ **Kpachapunu anya. N’ihi na a ga-enyefe unu n’aka nzuko ndi ulo ikpe, piaakwa unu ihe n’ulo ekpere ha.**

¹⁸ **A ga-ekpe unu ikpe n’ihu ndi na-achi achị na n’ihu ndi eze n’ihi m. Ma nke a ga-enye unu ohere igwa ha ihe banyere m. E, nke a ga-enye unu ohere igba ama banyere m nye ndi mba ozo.**

¹⁹ **Mgbe ha jidere unu na-ekpe unu ikpe, unu echegbula onwe unu banyere ihe unu ga-ekwu, maobu otu unu ga-esi kwuo ya. N’ihi na a ga-eme ka unu mata ihe unu ga-ekwu n’oge ahụ.**

† 10:8 N’akwukwo nsọ, ekpenta bu aha gunyere otutu oria na-emetuta anu ahụ.

20 N'ihì na ọ bughì unu ga-ekwu n'onwe unu. Kama Mmụọ nke Nna unu bi n'elugwe ga-esite n'ọnu unu kwuo okwu.

21 "Nwanne ga-arara nwanne ya nye ka e gbuo ya, nna ga-ararakwa nwa ya nye. Ụmụ ga-ebili megide ndị mụrụ ha mee ka e gbuo ha.

22 Mmadụ niile ga-akpọ unu asị n'ihì m. Ma onye ga-eguzosi ike ruo ọgwụgwụ ka a ga-azọpụta.

23 Mgbe ọbụla ndị mmadụ sogburu unu n'otu obodo gbalaganụ n'obodo ọzọ. N'ezie, asị m unu, unu agaghị agazucha obodo niile nke Izrel tupu Nwa nke Mmadụ aloghachi.

24 "Nwata akwụkwọ adighi akari onye nkuzi ya. Ohu adighi akari kwa nna ya ukwu.

25 O zuorela onye na-eso ụzọ onye nkuzi ka ọ dị ka onye nkuzi ya, na ohu ahụ ka ọ dị ka onyenwe ya. Ọ buru na a kporo nna nwe ụlọ Belzebug, a ga-esi aña aghara ikpo ndi ezinaulo ya ihe kariri nke a?

Onye e kwesiri itu egwu

26 "Ya mere unu atula ha egwu. O nweghi ihe obula e kpuchiri ekpuchi nke a na-agaghị ekpughe, maobu ihe e zoro ezo nke a na-agaghị eme ka ọ pụta ihè.

27 Ihe m na-agwa unu ugbu a na nzuzo, kọsaanu ya mgbe chi borọ. Ihe m ji nwayo mee ka ọ baa unu na nti, nodunu n'elu ulo kwusaa ya.

28 Unu atula egwu ndi puru igbu naani anu ahụ unu, ma ha enweghi ike imetu mkpuruobi unu aka. Kama onye unu ga-atu egwu bu Onye ahụ nwere ike imebi anu ahụ unu na mkpuruobi, tubakwa ha n'okụ ala mmuọ.

29 Ọ bughì otu kobo ka a na-ere umu nza abuo? Ma otu n'ime ha agaghì ada n'ala ma ọ buru na Nna unu bi n'elugwe amaghì.

30 Ọ buladi agiri isi di n'isi unu ka a maara onuogugu ha.

31 Ya mere, unu atula egwu. Unu di oke onu karia otutu umu nza.

32 "Ya mere, onye obula kwuputara m n'ihu umu mmadu, ka mu onwe m ga-ekwuputa n'ihu Nna m bi n'elugwe.

33 Ma onye obula na-agonari m n'ihu ndi mmadu, mu onwe m ga-agonarikwa ya n'ihu Nna m bi n'elugwe.

34 "Unu echekwala na m biara iweta udo n'owa. Abiaghì m iweta udo, kama ọ bu iwebata mma agha.

35 Abiara m ime,

" 'Ka nwoke megide nna ya,

**ka nwa nwanị megide nne ya,
ka nwunye nwa megide nne di ya,**

³⁶ **ndị iro mmadụ ga-abụ ndị ezinaụlọ ya.’‡**

³⁷ **“Ọ bụrụ na ị hụrụ nne gị maọbụ nna gị n’anya karia m, i kwesighi ịbụ onye nke m. Ọ bụrụ na ị hụrụ nwa gị nwoke, maọbụ nwa gị nwanị n’anya karia m, i kwesighi ịbụ onye nke m.**

³⁸ **Onye ọbụla na-eburughị obe ya soro m, ekwesighi ị bụ onye nke m.**

³⁹ **Onye ọbụla chọtara ndụ ya ga-etufu ya, ma onye ọbụla tufuru ndụ ya maka m, ga-achọtakwa ya.**

⁴⁰ **“Ndi niile nabatara unu na-anabata m. Mgbe ha nabatara m, ọ bụkwa Onye ahụ zitere m ka ha na-anabata.**

⁴¹ **Ọ bụrụ na unu anabata onye amụma n’ihi na ọ bụ onye amụma, unu na onye amụma ahụ ga-enwekọ otu ụgwọ ọrụ. Ọ bụrụkwa na unu anabata onye ezi omume n’ihi ezi omume ya, unu ga-esorokwa ya nata ụgwọ ọrụ nke onye ezi omume.**

⁴² **Ọ bụrụ na onye ọbụla ekunye otu n’ime ndị a na-eso ụzọ m mmiri oyi ka ọ ụzọ, n’ihi na ọ bụ onye na-eso ụzọ m, n’ezie, asị m unu, ọ ghaghị ịnata ụgwọ ọrụ ya.”**

11

Ozi Jọn ziri ka e zie Jisọs

¹ Mgbe Jisọs nyesiri ndi na-eso ụzọ ya ndumodu ndi a, ọ hapuru ebe ahụ puo. Bido na-ejeghari n’obodo di iche iche na-ezisa ozioma.

² Jọn omee baptizim nokwa n’ulo mkporo n’oge ahụ. Mgbe ọ nuru akuko ọrụ ebube niile nke Kraist na-arụ, ọ zipuru ndi na-eso ụzọ ya.

³ Ọ gwara ha ka ha juo ya ajuju si, “Ọ bụ gị bụ onye ahụ anyi na-ele anya obibia ya, ka ọ bụ onye ozo?”

⁴ Jisọs zara ha si, **“Laghachinu azu gwa Jọn banyere ihe unu nuru na ihe anya unu huru.**

⁵ **Gwanu ya na a na-eme ka ndi isi hu uzo, ka ndi ngwuro gaa ije. A na-emekwa ka ahụ ndi ekpenta di ocha.* Ndi ogbi na-anu ihe, na-ekwu okwu. Ndi nwuru anwu ka a na-akpote. Gwakwanu ya ihe banyere ozioma a na-ezisara ndi ogbenye.**

⁶ **Ziekwanu ya ozi a, na ngozi na-adiri onye ahụ na-enweghi ihe mkpasu iwe n’ihi m.”**

‡ 10:36 Mai 7:6 * 11:5 Orja a bu ekpenta, a bughị ka anyi si mara ya n’ala anyi, kama ọ bụ aha ndi Griik ji mara orja niile di iche iche nke na-emetuta akpukpo ahụ.

⁷ Mgbe ndị ahụ Jọn zitere lara, Jisọs bidoro igwa igwe mmadụ nọ n'ebe ahụ okwu banyere Jọn. O juru ha ajuju si, **"Mgbe unu gara n'ozara ihu Jọn, gini ka unu lere anya na unu ga-ahụ? O bu ahijia achara nke ikuku na-ebughari?"**

⁸ **Ma o bughị otu a, gini ka unu puru iga ihu? O bu nwoke yi uwe mara mma? Ma lee ndi na-eyi uwe di oke onuahia na-anọ n'ulo eze.**

⁹ **Ma gini ka unu lere anya na unu ga-ahụ? O bu onye amuma? E, asi m unu, o bu onye kariiri onye amuma.**

¹⁰ **Onye bu onye ahụ e dere ihe banyere ya n'akwukwo nsọ si,**

**"Lee, aga m ezipu onyeozu m n'ihu gi,
onye ga-edozi uzọ gi n'ihu gi."**[†]

¹¹ **N'ezie, o dighi nwoke obula n'etiti ndi nwanyi muru di ukwu kariia Jọn omee baptizim. Ma onye dikarisiri nta n'alaeze eluigwe di ukwu kariia ya.**

¹² **Site n'ubochi ndi ahụ Jọn omee baptizim malitere oru ya ruo ugbu a, ihe banyere alaeze eluigwe na-agabiga ihe ike. Otu a kwa ndi di ike na-abagidekwa ya.**

¹³ **N'ihia na tupu Jọn abia, iwu na ndi amuma niile buru amuma banyere alaeze a.**

¹⁴ **O burukwa na unu jikeere inabata ya, o bu ya bu ilaija ahụ, nke na a ga ibia.**

¹⁵ **Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru.**

¹⁶ **"Gini ka m ga-eji tunyere ndi bi n'ogbo a? Gini ka ha yiri? Ha di ka umuntakiri na-egwuri egwu n'ama, ndi na-asi ibe ha,**

¹⁷ **"Anyi gburu unu oja,
ma unu ekweghi ete egwu.
Anyi buuru unu abu ikwa ozu,
ma unu akwaghi akwa.'**

¹⁸ **Jọn biara na-erighi achicha maobu ihe onunu. Ha siri, 'Mmuo ojo bi n'ime ya.'**

¹⁹ **Ma Nwa nke Mmadu biara na-eri ihe oriri, na-anukwa ihe onunu. Ha si, 'Lee, onye oke oriri na onye oke anumanu abiala, enyi ndi ona utu na ndi mmehie.' Ma amamihe na-esite n'oru ya gosiri na ihe o mere di mma."**

Abumonu nye obodo ndi na-ekwenyeghi

²⁰ Mgbe ahụ o bidoro ibu obodo niile ebe o ruru otutu oru ebube onu, n'ihia na obodo ndi a echegharighi.

[†] 11:10 Mal 3:1

21 **“Ahụhụ ga-adịrị gị Korazin. Ahụhụ ga-adịkwara gị Betsaida. N’ihi na a sị na ọ bụ n’ime Taja na Saịdọn ka a ruru ọrụ ebube niile a ruru n’ime unu, ha gaara echegharị ma gosikwa nchegharị ha site n’iyi uwe mkpe na ikpokwasị onwe ha ntụ n’isi.**

22 **N’ezie asị m unu na ọ ga-adịrị unu njọ n’ubochi ikpe ahụ karịa obodo Taja na Saịdọn.**

23 **Ma gị Kapanom bụ obodo a na-asopuru, a ga-ebuli gị elu ruo eluigwe? Mba, i ga-aridaru oku ala mmuo. N’ihi na a sị na a ruru ọrụ ebube m ruru n’ime gị n’obodo Sodom, a garaghị ala ya n’iyi. Ọ gaara adiri ruo taa.**

24 **N’ezie asị m unu, ọ ga-adiri unu njọ n’ubochi ikpe ahụ karịa obodo Sodom.”**

Izuike nye ndi ike gwuru

25 **N’oge ahụ, Jisosh kwuru si, “Nna, Onyenwe eluigwe na uwa, ana m ekele gi, n’ihi na i zonariri ndi okachamara eziokwu ahụ, ma kpughee ya nye umuntakiri.**

26 **E, Nna m, ọ toro gi uto ime ya n’uzo di otu a.**

27 **“Nna m enyefeela m ihe niile n’aka. Ọ dighi onye maara Okpara ahụ ma ọ bughị Nna ya. Ọ dikwaghị onye maara Nna karịa Okpara ahụ na ndi Okpara ahụ kwadoro igosi Nna ya.**

28 **“Biakwutenu m unu niile ndi na-adogbu onwe unu n’oru, ndi e bokwasiri ibu di arọ. Aga m enyekwa unu izuike.**

29 **Nyaranu yoku nke m n’olu unu, mutakwanu ihe site n’aka m. N’ihi na adi m nwayo, burukwa onye di umeala n’obi. Unu ga-achotakwara mkporobi unu izuike.**

30 **N’ihi na yoku m di mfe, ibu m adighikwa arọ.”**

12

Jisosh bu Onyenwe ubochi izuike

1 **N’oge ahụ, Jisosh sitere n’ubi a kuru oka na-agafe n’ubochi izuike. Ma ebe aguu na-agu ndi na-eso uzo ya, ha malitere igho ogbe oka, na ita mkporu ya.**

2 **Mgbe ndi Farisii huru nke a, ha siri ya, “Lee, ndi na-eso uzo gi na-eme ihe na-ezighi ezi ime n’ubochi izuike!”**

3 **Ma ọ zara ha si, “Ọ bụ na unu agutaghị ihe Devid na ndi ya na ha soo mere mgbe aguu na-agu ha?”**

4 Otu o si banye n'ụlọ Chineke, ya na ndị so ya, rie achicha a na-eche n'ihu Chineke, nke na-ezighi ezi n'iwu ka ha rie, kama o diiri naani ndi nchujaja iri ya.

5 Ka o bu na unu agutabeghi ebe e dere ya n'ime akwukwo iwu Mosis na ndi nchujaja na-emeru ubochi izuike n'ulonso ukwu ahụ, ma o dighi onye na-ata ha uta?

6 Ma ana m agwa unu na onye di ukwu karija ulonso ukwu no n'ebe a.

7 O buru na unu ghotara ihe akwukwo nso na-ekwu mgbe o na-asi, 'Ana m achọ ebere, o bughị aja.'*Unu agaraghi ama ndi ikpe na-amaghi ikpe.

8 N'ih i na Nwa nke Mmadu bu Onyenwe ubochi izuike."

⁹ O sitere n'ebe ahụ puo banye n'ulo nzuko ha.

¹⁰ N'ebe a ka o huru otu nwoke aka ya kponwuru akponwu. Ndi no n'ebe ahụ juru ya ajuju si, "O ziri ezi n'iwu igwo mmadu n'ubochi izuike?"†

11 Ma o zara ha si, "O buru na otu onye n'ime unu nwere otu aturu danyere n'ime olulu n'ubochi izuike gini ka o ga-eme? O ga-ahapu ya n'ebe ahụ? O gaghị ejide ya doputa ya?

12 Mmadu o dighi mkpa karija aturu? Ya mere, o ziri ezi n'iwu bu iru oru oma n'ubochi izuike."

¹³ Mgbe ahụ o siri nwoke ahụ, "Setipu aka gi." Nwoke ahụ setipuru aka ya. Aka ahụ dikwara ya mma di ka aka nke ozo.

¹⁴ N'ih i nke a ndi Farisii sitere n'ebe ahụ puo, ga gbaa izu otu ha ga-esi gbuo ya.

Onye Chineke hoputara

¹⁵ Ma ebe Jisos maara ihe ha na-ezube ime, o sitere n'ebe ahụ puo. Ma otutu ndi mmadu sooro ya. O gwokwara ha nrija nrija ha niile.

¹⁶ Ma o nyere ha iwu ka ha hapu igwa ndi ozo onye o bu.

¹⁷ Nke a bu ka emezuo okwu ahụ Aizaya onye amuma kwuru,

¹⁸ "Onye a bu onye na-ejere m ozi, onye m hoputara.

Onye m hukwara n'anya. O bukwa onye ihe ya na-atọ m utọ.

Aga m etinye Mmuo m n'ime ya.

O ga-eme ka ikpe ziri ezi rute mba niile aka.

¹⁹ O gaghị ese okwu, o gaghị etisikwa mkpu ike.

O nweghi onye ga-anu olu okwu ya n'ezi.

²⁰ O gaghị agbaji ahijia riidi azopjara n'ala,

* 12:7 Hos 6:6 † 12:10 Maabu, ubochi ofufe ndi Juu

maṅbụ menyuṅ ogho oriṅna na-enwu ntakiri ntakiri, tutu ruo mgbe ọ ga-eme ka ikpe ziri ezi merie.

²¹ Ọ bụkwa n'aha ya ka mba niile di n'ụwa ga-atụkwasi olileanya ha.”‡

Jisọs na ekwensu

²² Emesia, ha kpọtaara ya otu nwoke kpuru isi ma daakwa ogbi. Ọ bụkwa onye mmuṅ oṅṅ na-esogbu. Ọ gworo ya, mee ka nwoke ahụ hụ ụzọ, bidokwa ikwu okwu.

²³ Ihe a juru igwe mmadu nọ n'ebe ahụ anya. N'ihia ya, ha kwuru si, “Nwoke a, ọ ga-abụ Nwa Devid?”§

²⁴ Mgbe ndi Farisii nuru nke a, ha siri, “Nwoke a chupuru mmuṅ oṅṅ a n'ihia na Belzebub, eze ndi mmuṅ oṅṅ, nyere ya ike ichupu ya.”

²⁵ Ma ebe ọ matara ihe ha na-eche n'obi ha. Ọ gwara ha okwu si, “**Alaeze ọbula kewara megide onwe ya ga-ada. Obodo o bula maṅbụ ezinaulo ọbula kewara megide onwe ya agaghị eguzo.**

²⁶ Ọ buru na ekwensu achupu ekwensu, o kewala megide onwe ya. Oleekwanu otu alaeze ya ga-esi guzo.

²⁷ Di ka unu kwuru, ọ buru na m na-achupu mmuṅ oṅṅ site n'ike Belzebub, ọ bu n'ike onye ka unu unu ndi ikom na-achupu ha? Ya mere, ọ bu unu unu ga-ekpe unu ikpe n'ihia okwu a unu kwuru.

²⁸ Ma ọ buru na m na-esite n'ike Mmuṅ nke Chineke na-achupu mmuṅ oṅṅ, matakwanu na alaeze Chineke abiala n'etiti unu.

²⁹ “**Ọ dighi mmadu ọbula puru ibanye n'ulo nwoke di ike kwakoro ngwongwo niile di n'ulo ahụ. Ma o nwere ike ime nke a ma ọ buru na ọ ga-eburu ụzọ kee nwoke ahụ agbu? Mgbe o kesiri ya agbu, o nwere ike ibanye kwakotaa ngwongwo niile di n'ulo nwoke ahụ.**

³⁰ “**Onye ọbula na-adinyeghiri m na-emegide m. Onye ọ bulakwa na-adighi eso m ekpota, na-ekposa ekposa.**

³¹ Ya mere, ana m agwa unu si, na a ga-agbaghara mmehie na nkwulu niile. Ma agaghị agbaghara nkwulu ekwuluru Mmuṅ Nso.

³² Onye ọbula nke ga-ekwu okwu megide Nwa nke Mmadu, a ga-agbaghara ya, ma onye ọbula na-ekwu megide Mmuṅ Nso, agaghị agbaghara ya, n'ogbo a maṅbụ n'ogbo nke na-abia.

Osi na mkpuru ya

‡ 12:21 Aiz 42:1-4 § 12:23 Onye nzoputa ahụ.

33 “Ọ bụrụ na e mee ka osisi too nke ọma, ọ ga-amịta mkpuru ọma, ma ọ bụrụ na o toghị nke ọma, ọ ga-amịta mkpuru ọjọọ. N’ihi na a na-amata osisi ọbula site na mkpuru ya.

34 Ụmụ ajuala, olee otu unu ga-esi kwuo okwu di mma, ebe obi unu di njo? N’ihi na ihe mmadu kwuru bu ihe si ya n’obi putu.

35 Ezi mmadu na-esi n’ezi akụ ya weputa ihe di mma, ma ajo mmadu na-esitekwa n’ajo akụ ya weputa ajo ihe.

36 Ma ana m agwa unu si, n’ubochi ikpe ahụ, onye obula ga-aza ajuju, banyere okwu niile na-enweghi isi o kwuru.

37 N’ihi na ọ bu site n’okwu onu gi ka i ga-abu onye ikpe mara, sitekwa n’okwu onu gi ka i ga-abu onye ikpe na-amaghi.”

Ihe iribama Jona

38 Mgbe ahụ, ufodu ndi ozizi iwu na ndi Farisii gwara Jisos si ya, “Onye nkuzi, anyi chorọ ka i gosi anyi ihe iribama.”

39 Ma ọ zara si ha, “Ọ bu naani ajo ogbo nke na-enweghi okwukwe ga-achokwa ka e gosi ha ihe iribama. Ma ọ dikwaghi ihe iribama ozo a ga-egosi unu karịa ihe iribama Jona onye amuma.

40 N’ihi na di ka Jona noro ubochi ato, ehie na abali n’afọ azu di ukwuu, otu a ka Nwa nke Mmadu ga-esi nookwa ubochi ato, ehie na abali n’obi nke ala.

41 Ndi ikom Ninive ga-eso ogbo a bilie n’ubochi ikpe maa ya ikpe. N’ihi na ha cheghariri mgbe ha nuru nkwsa Jona. Ma lee onye kariri Jona ukwuu no n’ebe a.

42 N’ubochi ikpe ahụ kwa, eze nwanyi nke Ndiida* ga-eso ogbo a bilie boo ya ebubo. Ọ ga-amakwa unu ikpe. N’ihi na o siri n’ebe di uwa soturu bia nuru okwu amamihe Solomon. Ma ugbu a onye ahụ di ukwuu karia Solomon no n’ebe a, ma unu juru i kwere na ya.

Nloghachi nke mmuo ojoj

43 “Mgbe mmuo na-adighi ocha si n’ime mmadu puo, ọ na-agabiga n’ozara ebe mmiri na-adighi icho ebe izuike, ma ọ naghị achota ya.

44 Mgbe ahụ, ọ na-asị, ‘Aga m alaghachi n’ulo m, ebe m si putu.’ Mgbe ọ loghachiri, ọ na-achoputa na a zachara ulo ahụ dozie ya, ọ dikwaghi onye bichiri n’ime ya.

* 12:42 Maobu, Sheba

45 Mgbe ahụ, ọ na-apụ gaa chọta mmụọ asaa ọzọ, ndị di njọ karịa ya onwe ya. Ha niile na-abata bịa biri n'ime onye ahụ. Mee ka ọnọdu ya di njọ karịa ka ọ di na mbụ. Otu a ka ọ ga-adiri ndi bi n'ogbo a joro njọ."

Nne Jisọs na ụmụnne ya

46 Mgbe ọ nọ na-agwa igwe mmadụ ahụ okwu, nne ya na ụmụnne ya bịaara guzoro n'ezị na-eche ka ha gwa ya okwu.

47 Otu onye n'ime igwe mmadụ ahụ gwara ya okwu si, "Lee, nne gị na ụmụnne gị ndi nwoke na-achọ ihu gị n'ezị. Ha choro igwa gị okwu."

48 Ma ọ zara onye ahụ gwara ya okwu si, **"Onye bu nne m? Olee ndi bu ụmụnne m ndi nwoke?"**

49 Ọ turu ndi na-eso ọzọ ya aka, si, **"Lee, ndi a bu nne m na ụmụnne m ndi nwoke."**

50 N'ihia na onye obula na-eme ihe Nna m bi n'eluigwe choro, bu nwanne m nwoke, na nwanne m nwanyi, nakwa nne m."

13

Ilu banyere ogha mkpuru

1 N'otu ubochi ahụ, Jisọs hapuru ulo ahụ gaa n'onu mmiri ebe ọ noduru ala.

2 Igwe mmadụ di ukwu bialkwutere ya, nke mere ka ọ baa n'ime ugbo mmiri. N'ime ya ka ọ nọ na-ezi ndi mmadụ nọ n'onu mmiri ahụ na-ege ya nti ihe.

3 O ji ilu gwa ha otutu ihe. Ọ gwara ha si, **"O nwere otu onye oru ubi gara iku mkpuru n'ubi ya."**

4 Mgbe ọ na-agma mkpuru ndi a, ufodu n'ime ha dara n'akuku ọzọ ebe umu nnunu bịaara turia ha loo.

5 Ma ufodu n'ime ha dara n'ala di nkume nkume. Ọ dighi anya ha puputara, too, n'ihia na aja di n'ebe ahụ emighi emi.

6 Ma mgbe anwu mukwasiri ha, ha chanwuru, kponwuo, n'ihia na mgborogwu ha emikpughi emikpu n'ime ala.

7 Mkpuru ufodu danyere n'etiti ogwu, ogwu ahụ toputara kpagbuo ha.

8 Ma ufodu mkpuru dara n'ezia ala, miakwa otutu mkpuru. Ufodu miri mkpuru iri ato, ufodu iri isii, ufodu kwa otu nari.

9 Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru."

10 Emesia, ndi na-eso ọzọ ya bialkwutere ya juo ya si, "Gini mere i ji na-agwa ndi a okwu n'ilu?"

¹¹ Ọ zaghachiri, “N’ihi na ọ bụ unu ka e nyere ìmata ihe omimi niile nke alaeze eluigwe. Emeghị ka ndị ọzọ ghọta ya.

¹² Onye ahụ nwere ihe ka a ga-enyekwa ọzọ, ka o nwee karịa. Ma onye na-enweghị ihe ọbụla ka a ga-anapụ ọ bụladị ihe o nwere.

¹³ Nke a bụ ihe mere m ji agwa ha okwu n’ilu: “N’ihi na ha na-ele anya, ma ha adighị ahụ ọzọ, ha na-ege ntị, ma ha adighị anụ ihe maọbụ aghọta ya.

¹⁴ Nke a bụkwa imezu amụma ahụ Aizaya buru si, “‘Unu ga na-anụ, nụkwa, ma unu agaghị aghọta ihe ọbụla.

Unu ga na-ele anya, hụkwa, ma unu agaghị ahụ ihe ọbụla.

¹⁵ N’ihi na obi ndị nke a a maala abụba, dīkwa arọ, ha adighị ejikwa ntị ha anụ ihe, ha mechikwara anya ha ka ha ghara ihu ọzọ.

Ma ọ bughị otu a ha nwere ike iji anya ha hụ ọzọ, jirikwa ntị ha nụ ihe, sitekwa n’obi ha nwe nghọta

ma chigharịa bīakwute m, ka m gwọọ ha.*

¹⁶ Ma ngozi na-adiri anya unu, n’ihi na ha na-ahụ ọzọ, na ntị unu n’ihi na ha na-anụkwa ihe.

¹⁷ N’ezie agwa m unu, ọtutụ ndị amụma na ndị ezi omume ka ọ gurụ aguụ ihu ihe unu na-ahụ, ma ha ahughị ya, na inu ihe unu na-anụ, ma ha anughị ya.

Jisọs akọwaa ilu ọgha mkpuru

¹⁸ “Ugbu nurunụ nkọwa ilu ọgha mkpuru ahụ.

¹⁹ Mgbe onye ọbụla nuru ozioma nke alaeze ahụ, ma ọ ghotaghị ya, ajọ onye ahụ na-abia napu ya ihe ahụ akuru n’obi ya. Nke a bụ mkpuru ahụ nke dara n’okporouzo.

²⁰ Mkpuru nke dara n’ala nkume nochiri anya obi mmadu onye nuru ozioma ahụ, jirikwa oke onu nabata ya.

²¹ Ma ebe ha na-enweghị mgboro gwu n’ime ha. Ha na-anọ nwa oge nta. Mgbe nsogbu maobu mkgpagbu biara n’ihi okwu ahụ, ngwangwa ha na-adachapu.

²² Mkpuru nke dara n’ala ahụ ogwu ogwu di nochiri anya obi mmadu onye nuru ozioma ahụ, ma ochicho nke uwa a, ya na itinye obi n’aku nke uwa a, kpagidere okwu di n’ime ya, mee ka ọ ghara imi mkpuru.

* 13:15 Ajz 6:9,10

23 **Ma mkpuru dara n'ala oma ahụ nochiri anya obi mmadu onye gere nti n'ozoma ahụ, ghotakwa ya. O na-amita mkpuru di nari, maobu iri isii, maobu iri ato karja ihe akunyere n'ime ya."**

Ilu mkpuru na-epu ahijia

24 O turu ha ilu ozọ si, "Alaeze eluigwe di ka mmadu obula nke kuru ezi mkpuru† n'ubi ya.

25 **Ma n'otu abali, mgbe onye obula no n'ura, onye iro gara n'ubi ahụ ku mkpuru na-epu ahijia n'etiti ezi mkpuru oka wiiti ahụ o kuru ma laa.**

26 **Mgbe mkpuru oka wiiti ndi ahụ puputara, meputa isi oka, ahijia ahụ bidokwara ito.**

27 "Ndi oru onye nwe ubi ahụ bjara si ya, 'Nna anyi ukwu, o bughị ezi mkpuru oka ka i kuru n'ubi gi? Ebeekwanu ka ahijia ndi a si bia?'

28 "Onye oru ubi ahụ zara ha si, 'O bu onye iro m kuru ahijia ndi a.'

"Ndi oru ya juru ya si, 'I choro ka anyi gaa foputasia ha?'

29 "Ma onye oru ubi ahụ siri ha, 'O dighi, n'ihi na mgbe unu na-achọ ihopu ahijia ndi ahụ, unu nwere ike site na-amaghi ama hopu ezi mkpuru oka wiiti.

30 **Hapunu oka ahụ ka ha na ahijia ndi ahụ na-etokota, tutu ruo mgbe a ga-ewe ihe ubi. N'oge ahụ aga m enye ndi owuwe ihe ubi iwu si, burunu uzọ chikotasia ahijia ndi a niile, kee ha n'ukwu n'ukwu, kpoọ ha oku. Ma kpokotanụ oka wiiti ndi a tinye ha n'oba m.'"**

Ilu banyere mkpuru mostaadi

31 O tukwara ilu ozọ si ha, "Alaeze eluigwe di ka mkpuru mostaadi nke onye oru ubi kuru n'ubi ya.

32 **O bu ezie na o bu mkpuru dikarisiri nta karja mkpuru ubi niile, ma mgbe mkpuru a toro, o na-adị ukwu karja ihe niile a kuru n'ubi. O na-aghọ osisi buru ibu, nke umu nnunu na-ezukwa ike n'alaka ya."**

Ilu banyere ihe na-eko achicha

33 O turu ha ilu ozọ si, "Alaeze eluigwe di ka ihe na-eko achicha,‡ nke nwanyi na-ewere gwakota n'utu oka e ji eme achicha, tutu ruo mgbe ihe iko achicha ahụ mere ka utu oka ahụ niile koo."

34 Oge niile ka Jisọs na-eji ilu na-agwa ndi mmadu ndi a okwu. O nweghi oge obula o gwara ha okwu hapu iji ilu.

35 O mere nke a ka okwu onye amuma kwuru mezuo, si,

† 13:24 Ezi mkpuru bu Ozoma ahụ. ‡ 13:33 Maobu, yiist

“Aga m eji ilu kwuo okwu mgbe m na-agwa ha okwu.

Aga m agwakwa ha ihe mmadu obula na-amaghi site n’oge e kere uwa.”§

Nkwa ilu mkpuru na-epu ahija

³⁶ Emesia, o hapuru igwe mmadu ahụ baa n’ulo. Ndi na-eso uzọ ya biakwutere ya si ya, “Kowaara anyi ihe ilu ahụ i turu putara, ilu banyere ahija puru n’ubi a kuru oka.”

³⁷ Jisqs zara ha si, “**Nwoke ahụ kuru mkpuru ahụ bu Nwa nke Mmadu.**

³⁸ Ubi ahụ a ghanyere mkpuru ndi ahụ bu uwa. Mkpuru nke a kuru n’ubi ahụ nochiri anya umu nke alaeze ahụ. Ahija ahụ puru n’ubi ahụ nochikwara anya umu ajo onye ahụ.

³⁹ Onye iro ahụ gara ku mkpuru puru ahija bu ekwensu. Owuwe ihe ubi nochiri anya ogwugwu oge. Ndi owuwe ihe ubi bukwa ndi mmuo ozi.

⁴⁰ “**Di ka e siri foputasia ahija ahụ kpo ha oku, otu a ka o ga-adi mgbe uwa ga-agwu.**

⁴¹ Nwa nke Mmadu ga-ezipu ndi mmuo ozi ya ka ha gaa site n’alaeze ya foputasia ihe niile na-eme ka e mee mmehie, na ndi niile na-eme ajo ihe.

⁴² Ha ga-atubakwa ha n’ime oke oku ahụ, ebe ha ga-anọ na-akwa akwa, na-atakwa ikikere eze.

⁴³ Ma ndi niile bu ndi ezi omume ga-enwu di ka anyanwu n’ime alaeze Nna ha. Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru.

Ilu banyere aku e zoro n’ala

⁴⁴ “**Alaeze eluigwe di ka aku e zoro n’ubi, nke otu nwoke choputara zookwa ya ozo. Nwoke a jiri onu ree ihe niile o nwere, ma gaa zuta ubi ahụ.**

Ilu banyere nkume di oke onuahia

⁴⁵ “**Ozo, alaeze eluigwe yiri nkume di oke onuahia nke onye na-azu ahia chotara.**

⁴⁶ Mgbe o huru nkume a, o ree ihe niile o nwere, were ego ya gaa zuru nkume a di oke onuahia.

Ilu banyere ugbu e ji egbu azu

⁴⁷ “**Ozokwa, alaeze eluigwe di ka ugbu e ji egbu azu, nke a wunyere n’ime osimiri, jiri ya jide azu di iche iche.**

⁴⁸ Mgbe ugbu a juru, ndi oku azu ahụ na-adoputa ya. Nodu ala hoputasia ndi di mma tnye ha n’ime nkata, ma tufuo ndi na-adighi mma.

⁴⁹ **Otu a ka ọ ga-adi n'ogwugwu oge. Ndi mmuọ ozi ga-abia kewapu ndi ojoo site n'etiti ndi ezi omume,**
⁵⁰ **ma tubakwa ha n'ime oke oku ahụ. Ebe ha ga-anọ na-akwa akwa na-atakwa ikikere eze."**

⁵¹ Ọ juru ha si, "Unu ghotara ihe ndi a m na-ekwu?"
 Ha zara si ya, "E."

⁵² Ọ siri ha, "N'ih i nke a, onye nkuzi nke iwu obula nke e mere ka ọ buru onye na-eso uzọ alaeze eluigwe, di ka onyenwe ulo nke na-esite n'ulokwu ya na-eweputa ihe oheru na ihe ochie."

A dighi asopuru onye amuma

⁵³ Mgbe Jisos tusiri ilu ndi a, o si ebe ahụ puo.

⁵⁴ O rutere n'obodo ya, malite izi ha ihe n'ulo ekpere ha, nke a jukwara ha anya. Ha juritara onwe ha ajuju na-asị, "Ebee ka o si nweta amamihe a? Ebee ka o si nweta ike iru oru ebube ndi a niile?"

⁵⁵ Nwoke a, ọ bughị nwa onye kapinta? Ọ bu na-adighi akpo nne ya Meri? Jemis, Josef, Saimon na Judas, ha abughị umunne ya ndi ikom?

⁵⁶ Umunne ya ndi inyom niile, ha anoghi n'etiti anyi?*" Olee ebekwa ka nwoke a si nweta ihe ndi a?"

⁵⁷ Iwe were ha n'ebe ọ no.

Ma Jisos gwara ha okwu si ha, "A na-asopuru onye amuma n'ebe niile, ma a dighi asopuru ya n'obodo a muru ya, nakwa n'ezinaulo nke ya."

⁵⁸ Ya mere, ọ rughi otutu oru ebube n'ebe ahụ, n'ih i na ha enweghi okwukwe n'ime ha.

14

Onwu Jon ome baptizim

¹ N'oge a Herod eze na-achi Galili nuru ihe banyere Jisos.

² Ọ gwara ndi na-ejere ya ozi okwu si ha, "Onye a bukwana Jon ome baptizim. O sitela na ndi nwuru anwu bilie dikwa ndu ozo. Ọ bu ya mere ike iru oru ebube ndi a ji di n'ime ya."

³ N'ih i na, Herod jidere Jon kee ya agbu tinye ya n'ulo mkporo, n'ih i Herodias nwunye Filip nwanne ya nwoke.

⁴ N'ih i na Jon gwara ya, "Ọ bughị ihe ziri ezi n'iwu ka i kporo ya."

⁵ Herod chorori igbu ya, ma ọ turu egwu ndi mmadu, n'ih i na ha weere Jon di ka onye amuma.

* **13:56** Ọ bu na anyi amakwaghị umunne ya ndi inyom, ndi anyi na ha bi n'ebe a.

⁶ Ma mgbe a na-eme mmemme icheta ọmụmụ Herod, ada Herodias tere egwu n'ihu Herod, na n'ihu ndi ọbia biara n'ubochi ahụ. Obi toro Herod utọ nke ukwu.

⁷ Nke a mere o ji nuo iyi kwee nkwa inye ya ihe obula o rioro.

⁸ Ma di ka nne ya si haziere ya, o rioro eze Herod si, "Nye m isi Jon omee baptizim n'efere ugbu a."

⁹ Aririo a wutere eze Herod, ma n'ih iyi o nuru na n'ih ndi ọbia ya niile, o choghi ila azu n'okwu ya. O nyere iwu ka e meere ya ihe o choror.

¹⁰ O ziri ozi ka e bipu isi Jon n'ulo mkporo.

¹¹ E tinyere isi ya n'efere bunye nwaagbogho ahụ. O naara ya bulaara nne ya.

¹² Ndi na-eso uzo ya biara buru ozu ya gaa lie. Ha gara kororo Jisos ihe mere.

Jisos enye puku mmadu ise nri

¹³ Mgbe Jisos nuru akuko a, o banyere n'ugbo mmiri gaa n'ozara, ebe o ga-anoduru onwe ya. Ma mgbe igwe mmadu nuru ya, ha si obodo di iche iche sooro ya n'ukwu ala.

¹⁴ Mgbe o sitere n'ugbo mmiri ahụ ridata, o huru oke igwe mmadu. O nwere omiiko n'ebe ha no, gwoo ndi oria n'etiti ha.

¹⁵ N'oge anyasi ubochi ahụ, ndi na-eso uzo ya biakwutere ya si ya, "Chi na-achor iji. Ebe a abukwaghi ebe ndi mmadu bi. O nweghi nri a ga-azuta n'ozara a. Zilaga igwe mmadu ndi a ka ha gaa n'ime obodo zora onwe ha nri."

¹⁶ Ma Jisos gwara ha si, "**O dighi mkpa na ha ga-ala. Nyenu ha nri ka ha rie.**"

¹⁷ Ha zara ya si, "O bu naani ogbe achicha ise na azu abuo ka anyi nwere."

¹⁸ O siru ha, "**Wetaranu m ha n'ebe a.**"

¹⁹ O gwara igwe mmadu ahụ ka ha nodu ala n'ahija. O weere ogbe achicha ise na azu abuo ahụ welie anya ya elu nye Chineke ekele. O nyawara achicha ahụ, nye ha ndi na-eso uzo ya, ndi na-eso uzo ya nyere ha igwe mmadu ahụ.

²⁰ Onye obula riri rijuo afọ. Emesia, ndi na-eso uzo Jisos tutukotara iberibe achicha dara n'ala tutujuo ha nkata iri na abuo.

²¹ Ma ndi riri nri ahụ di puku umu nwoke ise, n'agunyeghi umu nwanyi, na umuntakiri.

Jisos agaa ije n'elu mmiri

²² Mgbe nke a gasiri, o gwara ndi na-eso uzo ya ka ha banye n'ugbo malite igafe ofe ozor nke osimiri ahụ. Ma ya onwe ya noduru maka izilaga ndi mmadu ahụ.

23 Mgbe ọ zilagasiri igwe mmadu ahụ, ọ rigooro n'elu ugwu ikpe ekpere, naani ya. Mgbe oge anyasi ruru, naani ya nokwa na-ebe ahụ.

24 Ma n'oge a ugbo mmiri ahụ esitela n'ebe ala di nso gamie n'elu osimiri, ebili mmiri na-ebugharikwa ya, n'ih na ifufe ahụ na-emegide ya.

25 Ma ihe di ka site n'elekere ato ruo elekere isii nke ututu, Jisosh biakwutere ha, na-aga ije n'elu osimiri.

26 Mgbe ndi na-eso uzọ ya huru ya ka ọ na-aga ije n'elu osimiri ahụ, obi loro ha mmiri, ha si, "Ọ bukwanu mmuo o!" Ha tiri mkpu n'ih egwu.

27 Ma ngwangwa Jisosh siri ha, **"Nweenu obi ike! O bu m; unu atula egwu."**

28 Pita zara ya, "Onyenwe anyi, ọ buru na ọ bu gi, si m biakwute gi n'elu mmiri."

29 Ọ siri ya, **"Bia!"**

Pita sitere n'ugbo ahụ puta, bido iga ije n'elu mmiri ije kwuru Jisosh.

30 Ma mgbe ọ huru oke ebili mmiri ahụ ka ọ na-amaghari; egwu turu ya. Ma mgbe ọ malitere imikpu n'ime mmiri ahụ, o tiri mkpu si, "Onyenwe m! Zoputa m!"

31 Na-atufughi oge, Jisosh setipuru aka ya doputa Pita. Ọ siri ya, **"Gi onye okwukwe nta, n'ih gi ni ka i ji nwee obi abuo!"**

32 Ma mgbe ha ribanyere n'ime ugbo ahụ ifufe ahụ kwusikwara.

33 Ndi ahụ no n'ugbo ahụ kporo isiala nye ya si, "N'ezie, i bu Okpara Chineke."

Ogwugwo ndi oria na Genesaret

34 Mgbe ha gafere n'ofe nke ozọ, ha biarutere n'ala Genesaret.

35 Mgbe ndi obodo ahụ matara na ọ bu ya, ha zisara ozi gburugburu obodo niile ahụ, ma dutere ya ndi niile ahụ na-adighi ike.

36 Ha rioro ya ka o kwenye ka ha metu ọ buladi onu uwe ya aka. Ndi niile meturu ya aka ka a gworo.

15

Omenaala ndi Farisii

1 Mgbe ahụ, ufodu ndi Farisii na ndi ozizi iwu si Jerusalem biakwute Jisosh juru ya ajuju si,

2 "Gini mere ndi na-eso uzọ gi adighi erube isi n'omenaala ndi okenye? Ha anaghi akwo aka ha tupu ha erie nri."

3 Ọ zara ha si, **"Gini mere unu ji na-ada iwu Chineke n'ih omenaala unu?"**

⁴ N'ihì na Chineke sịrị, 'Sọpuru nne gị na nna gị,'* na, 'onye ọbụla kwujoro nna maọbụ nne ya ka e gbuo ya.†‡

⁵ Ma unu na-asị, ọ buru na onye ọbụla ga-asị nna maọbụ nne ya, ihe ọbụla bu nke i gara erite n'aka m bu 'onyinye diri Chineke.'

⁶ N'ihì ya, ha agaghị eji ya asọpuru nna ha maọbụ nne ha. N'uzo di otu a, unu na-eme ka okwu Chineke buru ihe efu n'ihì omenaala unu.

⁷ Ndi ihu abuo! Amuma ahụ Aizaya buru banyere unu bu eziokwu. Mgbe o kwuru si,

⁸ " 'Ndi a ji ebugbere onu ha na-asopuru m, ma obi ha di anya n'ebe m no.

⁹ Ofufe ha na-efe m bu ihe efu,§ ozizi ha bukwa ihe mmadu nyere n'iwu.'* "

Idi ocha di mkpa

¹⁰ Mgbe ahụ, ọ kporo igwe mmadu ahụ, si ha, "Geenu nti, ghotakwanu.

¹¹ Ọ bughị ihe banyere mmadu n'onu na-emeru ya, kama ọ bu ihe si n'onu onye ahụ puta na-emeru ya."

¹² Ndi na-eso uzo ya biakwutere ya si, "I makwa na obi adighi ndi Farisii mma n'ihì okwu ahụ i kwuru?"

¹³ Ma ọ zara si ha, "Osisi ọbụla Nna m nke eluigwe na-eghị aka ya kuọ ka a ga-ehopu.

¹⁴ Ya mere, unu echegbula onwe unu, n'ihì na ha bu ndi ndu kpuru isi. Ma ọ buru na onye isi eduo onye isi ibe ya ha abuo adaba n'ime olulu."

¹⁵ Pita siri ya, "Kowaara anyi ihe ilu a putara."

¹⁶ Ọ juru ha si, "Unu ọ ka di ka ndi na-enweghi nghota?"

¹⁷ Ọ bu na unu aghotaghị na ihe ọbụla nke na-aba n'onu na-aga n'ime afo, sika n'ebe ahụ a nyupu ya n'ulo nsi?

¹⁸ Ma ihe si mmadu n'onu puta na-esi ya n'obi aputa. Ọ bu ihe di otu a na-emeru mmadu.

¹⁹ N'ihì na ọ bu n'ime obi mmadu ka echiche ime ihe ojoo ndi a si aputa: igbu mmadu, ikwa iko niile, ikwa iko nke ndi ikom nwere nwunye na ndi inyom nwere di, na izu ohi, na ama ugha, na nkwulu.

²⁰ Ihe ndi a bu ihe na-emeru mmadu, ọ bughị ma mmadu kworo aka tupu o rie nri, maobu na ọ kwoghị."

Okwukwe nwanyi Kena

²¹ Jisos hapuru obodo ahụ gaa n'akuku obodo Taja na Saidon.

* 15:4 Opu 20:12; Dit 5:16 † 15:4 Onye ahụ aghaghị inwu ‡ 15:4 Opu 21:17;

Lev 20:9 § 15:9 Ikpọ isiala ha bu ihe efu. * 15:9 Aiz 29:13

²² N'ebe ahụ, otu nwanyị onye Kenan bi n'obodo ahụ bịakwutere ya rịọọ ya sị, "Onyenwe m, nwa Devid, biko meere m ebere. Ada m nwanyị nwere ajọ mmụọ n'ime ya nke na-esogbu ya oge niile."

²³ Ma ọ gbara ya nkịtị. Emesịa ndị na-eso ụzọ ya bịakwutere ya rịọ ya sị ya, "Chụlaa nwanyị a! Lee ka o si eti mkpu na-esoghari anyị!"

²⁴ Ọ zara sị, **"Ezitere m naanị ijekwuru atụrụ furu efu nke ụlọ Izrel."**

²⁵ Ma ọ bịaara daa n'ụkwụ ya rịọọ ya sị, "Onyenwe m, nyere m aka!"

²⁶ Ọ zara sị, **"O zighị ezi na a ga-ewere nri ụmuntakiri tupurụ nkịta."**

²⁷ Ọ zara sị, "Ọ bụ eziokwu Onyenwe m. Ma a na-ekwekwa ka ụmụ nkịta nọ n'okpuru tebul rie iberibe nri nke na-esi n'elu tebul ha daa n'ala."

²⁸ Jisọs zara sị ya, **"Nwanyị, okwukwe gi di ukwuu! Laa, e meelara gi ihe i na-ariọ."** N'otu oge ahụ a gworo ada ya.

Jisọs agwoọ otutu ndi oria

²⁹ Jisọs hapuru ebe ahụ loghachi n'akuku osimiri Galili. Ọ rigooro n'elu igwu nọdu ala.

³⁰ Igwe mmadu di ukwuu bialkwutere ya. Ha duteere ya ndi ngwuro, na ndi isi, na ndi aka ha na ndi ukwu ha kponwuru akponwu, na ndi ogbi, na otutu ndi ozọ. Ha togboro ha n'ukwu ya, o gwokwara ha niile.

³¹ Ọ turu mmadu niile n'anya mgbe ha huru ndi ogbi ka ha bidoro ikwu okwu. Mgbe ha hukwara na a gworo ndi aka ha, na ndi ukwu ha nwuru anwu, o jukwara ha anya ihu na ndi ngwuro gara ije, na ndi isi hukwara uzọ. Ha toro Chineke nke Izrel.

Jisọs enye puku mmadu anọ nri

³² Jisọs kporo ndi na-eso uzọ ya sị ha, **"Ana m emere igwe mmadu ndi a obi ebere, n'ihi na mu na ha anọla ubochi ato n'ebe a, ma ha eribeghi nri obula. Agaghi m ezilaga ha na-erighi nri, n'ihi na ha nwere ike ida n'uzọ."**

³³ Ndi na-eso uzọ ya sirị, "Ebee ka anyi ga-enweta nri ga-ezuru igwe mmadu ndi a n'ozara a?"

³⁴ Jisọs juru ha sị, **"Ogbe achicha ole ka unu nwere?"**

Ha sirị ya, "Ogbe achicha asaa na azu ole na ole."

³⁵ Ọ gwara igwe mmadu ahụ ka ha nọdu ala.

³⁶ Ọ weere ogbe achicha asaa na azu ole na ole ahụ kelee Chineke ekele. Ọ nyawasiri ha, nye ndi na-eso uzọ ya. Ndi na-eso uzọ ya nyekwara igwe mmadu ahụ.

³⁷ Onye ọbụla n'ime ha riri, rijuo afọ. Ndi na-eso ụzọ ya tụtụkọtara iberibe ndi fọdurụ nke juru nkata asaa.

³⁸ Ndi riri nri ahụ di puku ụmụ nwoke anọ, n'agunyeghi ndi nwanji na ụmuntakiri.

³⁹ Mgbe o zilagara igwe mmadu ahụ, ọ banyere n'ugbo mmiri gafee osimiri, biaruo n'obodo Magadan.

16

Arịrịọ ka e gosi ihe iribama

¹ Ndi Farisii na ndi Sadusii biakwutere Jisọs inwa ya onwunwa. Ha gwara ya si, "Gosi anyi ihe iribama si n'eluigwe."

² Ọ zara ha, "**Mgbe o ruru anyasi unu na-asi, 'Ihu eluigwe ga-adi mma n'ihi na ọ na-acha uhie uhie.'**

³ **N'ututu unu na-asi, 'Anyi ga-enwe mmiri ozuzo taa n'ihi na ihu eluigwe na-acha uhie uhie ma na-eji oji.'** Lee na unu puru ikowa ihu eluigwe, ma unu apughị isite n'ihe iribama ndi a unu na-ahụ anya kowaa ihe oge a anyi nọ n'ime ya putara.

⁴ **Ajọ ogbo nke juputara n'ikwa iko, nke na-arịokwa ihe iribama. Ọ nweghi ihe iribama ọzọ a ga-egosi ya karịa ihe iribama Jona.**" Mgbe ahụ ọ sitere n'ebe ahụ ha nọ puo.

Ihe na-eko achicha ndi Farisii

⁵ Mgbe ha gafesiri n'ofe ọzọ, ndi na-eso ụzọ ya chetara na ha ejighi achicha ọbụla.

⁶ N'oge ahụ kwa, Jisọs duru ha ọdụ si ha, "**Lezienụ anya, ma na-ezekwa ihe ndi na-eko achicha ndi Farisii na ndi Sadusii.**"

⁷ Ha malitere na-ekwurita n'etiti onwe ha, na-asi, ọ bu n'ihi na anyi ewetaghị ogbe achicha ọbụla.

⁸ Ebe ọ bu na Jisọs matara ihe ha na-eche, ọ sirị, "**Unu ndi okwukwe nta! Gini mere unu ji na-esogbu onwe unu n'ihi na unu enweghi achicha?**

⁹ **Olee mgbe unu ga-amata ihe? Ọ bu na unu echetaghị puku mmadu ise ahụ m jiri ogbe achicha ise mee ka ha rijuo afọ? Ọ bu nkata ole ka unu tụtujuru?**

¹⁰ **Unu echetakwaghị na m ji ogbe achicha asaa zuo puku mmadu anọ? Iberibe achicha juru nkata ole ka unu tụtụkọtara?**

¹¹ **Gini mere unu aghotaghị na ọ bughị ihe banyere achicha ka m na-ekwu? Cheenụ onwe unu nche n'ebe ihe na-eko achicha ndi Farisii na ndi Sadusii nọ."**

12 Mgbe ahụ ka ha ghotara na ihe o na-akowara ha abughị ihe banyere ihe na-eko achicha nke a na-ata ata, kama o bu ihe banyere ozizi ndi Farisii na ndi Sadusii.

Ogbugba ama Pita

13 Mgbe Jisosh bjaruru obodo a na-akpo Sizaria Filipai, o juru ndi na-eso uzo ya ajuju si ha, **“Onye ka ndi mmadu na-asị na Nwa nke Mmadu bu?”**

14 Ha zara ya si, “Ufodu na-asị na i bu Jon omee baptizim, ufodu na-asị na i bu Ilaija, ndi ozo na-asikwa na i bu Jeremaya, maobu otu n’ime ndi amuma.”

15 O juru ha si, **“Ma unu onwe unu, o bu onye ka unu na-asị na m bu?”**

16 Saimon Pita zara si ya, “I bu Kraist* ahụ, Okpara Chineke di ndu.”

17 Jisosh gwara ya si, **“Saimon Pita nwa Jona, i bu onye a goziri agozi, n’ihi na anu ahụ na obara ekpugheghị ya nye gi. Kama, o bu Nna m bi n’eluigwe mere ka i mata ya.**

18 **Ma mu onwe m na-agwa gi, na gi onwe gi bu Pita.† O bukwa n’elu nkume a ka m ga-ewu ulo choochi m. Ike niile nke oku ala mmuo apughikwa iguzo megide ya.**

19 **Aga m enye gi mkpisi igodo alaeze eluigwe. Ihe obula i ga-eke agbu n’elu uwa, ka a ga-ekekwa agbu n’eluigwe. Ihe obula i ga-atopu n’agbu n’uwa, a ga-atopukwa ya n’eluigwe.”**

20 Mgbe ahụ, o nyere ndi na-eso uzo ya iwu ka ha ghara ime ka onye obula mata na ya bu Kraist ahụ.

Jisosh ekwuo okwu onwu ya

21 Site n’oge ahụ Jisosh malitere ikowara ndi na-eso uzo ya, na ya aghaghị iga Jerusalem, ebe o ga-ahụ otutu ahuhu di iche iche site n’aka ndi okenye, na ndisi nchujaja, na ndi ozizi iwu. O mere ka ha mata na aghaghị igbu ya, ma n’ubochi nke ato, a ga-eme ka o site n’onwu bilie.

22 Pita duuru ya puo n’otu akuku, nodu n’ebe ahụ baara ya mba si ya, “Onyenwe m, Chineke ekwela. Ihe ndi a agaghị adakwasị gi!”

23 **Ma o chighariri si Pita, “Si n’ebe m no puo, ekwensu! I bu ihe mgbochi nye m. N’ihi na ihe i na-eche echiche ya bu naani echiche mmadu, o bughị uche Chineke.”**

24 Mgbe ahụ Jisosh gwara ndi na-eso uzo ya si, **“O buru na onye obula achoo ibu onye na-eso uzo m, ya buru uzo ju onwe ya, buru obe ya, soro m n’azu.**

* 16:16 Maobu, Onye nzoputa † 16:18 N’asusu ndi Griik Pita putara Nkume.

²⁵ **N’ihi na onye ọbụla na-eche ndụ ya nche ka ọ hapụ ifunari ya ga-atufu ya. Ma onye ọbụla tufuru ndụ ya n’ihi m, ga-achotakwa ya.**

²⁶ **N’ihi na uru gini ka mmadu nwetara ma ọ buru na o ritechaa uwa niile n’uru ma tufuo ndụ ya? Ma ọbu gini bu ihe ahụ di n’uwa nke mmadu ga-eji gbanwee ndụ ya?**

²⁷ **N’ihi na Nwa nke Mmadu ga-abia n’ebube nke Nna ya, ya na ndi mmuo ozi ya. Mgbe ahụ ka ọ ga-ekpe onye ọbụla ikpe di ka oru ya si di.**

²⁸ **“N’ezie asi m unu, ufodu n’ime ndi guzo n’ebe, agaghi edetu onwu ire, tupu ha ahụ Nwa nke Mmadu ka ọ na-abia n’alaeze ya.”**

17

Nnwogha Jisos nwogbara

¹ Mgbe ubochi isii gasiri, Jisos kporo Pita, na Jemis na Jon nwanne ya, rigoro n’ugwu di elu ebe naani ha noduru.

² N’ebe ahụ a gbanwere odidi ya n’ihu ha, ihu ya na-enwupu di ka anyanwu, uwe ya chapukwara di ka ihè.

³ N’otu ntabi anya ahụ, ha huru Mosis na Ilaija ka ha na ya na-ekwurita okwu.

⁴ Mgbe ahụ Pita siri Jisos, “Onyenwe anyi. O di mma ka anyi niile nodu n’ebe a. O buru na i ga-enye m ike, aga m ewu ulo ikwu ato n’ebe a. Otu n’ime ulo ndi a ga-abu nke gi, otu nke Mosis, nke ozo nke Ilaija.”

⁵ Mgbe o ka kpu okwu n’onu, igwe ojii nke na-enwu enwu kpuchiri ha, olu sitere n’igwe ojii ahụ daa si, “Onye a bu Okpara m, onye m huru n’anya, onye ihe ya di m ezi mma. Geenụ ya nti.”

⁶ Mgbe ndi na-eso uzọ ya nuru olu a, ha dara n’ala n’ihi egwu.

⁷ Ma Jisos jekwuuru ha metu ha aka si ha, **“Bilienu, unu atula egwu.”**

⁸ Mgbe ha lelitere anya ha, o nwekwaghi onye ozo ha huru ma o bughị naani Jisos.

⁹ Ma mgbe ha si n’elu ugwu ahụ na-aridata, Jisos nyere ha iwu, si, **“Unu agwala onye ọbụla ihe unu huru tutu ruo mgbe Nwa nke Mmadu ga-esi n’onwu bilie.”**

¹⁰ Ndi na-eso uzọ ya juru ya si, “Gini mere ndi ozizi iwu ji na-ekwu na Ilaija aghaghi ibu uzọ bia?”

¹¹ O zara si, **“O bu ezie, Ilaija na-abia, o ga-emekwa ka ihe niile di ka o di na mbu.”**

¹² **Ma Ilaija abialari, ma ndi mmadu amataghi ya. Kama ndi mmadu emeela ya ihe ojoo di iche iche. Otu**

a kwa ka mụ onwe m bụ Nwa nke Mmadụ ga-esi ahụ ahụ site n'aka ha."

¹³ Mgbe ahụ ndị na-eso ụzọ ya ghotara na ọ bụ Jọn omee baptizim ka ọ na-ekwu banyere ya.

Ọ gworo nwa akwukwu

¹⁴ Mgbe ha biarutere n'ebe igwe mmadụ ahụ nọ, otu nwoke biakwutere ya gbuo ikpere n'ihu ya,

¹⁵ rịọọ ya si, "Onyenwe m, biko, meere nwa m nwoke ebere, n'ihu na akwukwu na-adọ ya. Ọ na-ata oke ahụ, ọtutu mgbe ọ na-adaba n'ime oku maobu n'ime mmiri.

¹⁶ Ma ekuteere m ya ndị na-eso ụzọ gi ka ha gwọọ ya, ma ha enweghi ike ime ka ahụ di ya mma."

¹⁷ Jisọs zara si, "**Unu ogbo a na-enweghi okwukwe, ndi na-adighi erubekwa isi. Ruo ole mgbe ka mụ na unu ga-anọ? Ruo ole mgbe ka m ga-anọ na-anagide ekweghi ekwe unu? Kpotaranu m nwata ahụ n'ebe a."**

¹⁸ Jisọs baara mmuo ojoo ahụ mba, mee ka o si n'ime nwata ahụ pụta. Otu mgbe ahụ, mmuo ojoo ahụ pụtara, nwata ahụ bụ onye agwọkwara n'otu oge ahụ.

¹⁹ Mgbe e mesiri, ndị na-eso ụzọ Jisọs biakwutere ya na nzuzo juo ya si, "Gini mere o ji siere anyi ike ichupu mmuo ojoo ahụ?"

²⁰ Ọ si si ha, "**Ọ bụ n'ihu na okwukwe unu nwere esighi ike. N'ezie, agwa m unu, ọ buru na unu e nwee okwukwe nke di nta ka mkpuru mostaadi, unu nwere ike i si ugwu a, 'Site n'ebe a wezuga onwe gi,' ọ ga-aputakwa. Ọ dighi ihe unu na-agaghi enwe ike ime.**

²¹ **Ma mmuo ojoo di otu a agaghi apu, ma ọ bughị naani site n'ikpe ekpere na ibu onu."***

Jisọs ekwuo okwu onwu ya ozo

²² Mgbe ha gbakoro na Galili, Jisọs gwara ha si, "**A garara Nwa nke Mmadu nye n'aka ndi mmadu.**

²³ **Ha ga-egbukwa ya, ma n'ubochi nke ato a ga-eme ka o si n'onwu bilie."** Nke a wutere ha nke ukwuu.

Itu utu ulonso ukwu

²⁴ Mgbe ha biaruru na Kapanom, ndi na-ana utu n'ihu ulonso† biakwutere Pita juo ya si, "Onye ozizi unu ọ dighi atu utu ulonso?"

²⁵ Pita zara ha si, "E, ọ na-atu utu."

Mgbe ọ batara n'ulo, Jisọs buru ụzọ juo ya si, "**Gini ka i chere banyere nke a Saimon? Ọ bụ n'aka ndi ole ka**

* **17:21** Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika ọ di n'akwukwo Mak 9:29. † **17:24** Didrakma abuo bu onu ego utu ulonso.

ndi eze uwa si anakota utu taks? O bu n'aka umu ha, ka o bu n'aka ndi obia?"

²⁶ Ma mgbe Pita zara ya si, "O bu site n'aka ndi obia."

Jisos siri ya, "O di mma. Iwu ejighi ndi bu umu."

²⁷ **Ma otu o di, achoghi m ka anyi mee ka iwe wee ha. Gaa n'osimiri ahụ tūnye nko azu gi n'ime ya. Meghe onu azu mbu i ga-egbute. I ga-ahu otu mkpuru ego n'ime onu ya. Were ya nye ha, ka o buru utu nke mu na gi."**

18

Onye dikariri ukwu

¹ N'oge ahụ kwa, ndi na-eso uzọ Jisos biakwutere ya juo ajuju si, "Olee onye di ukwu kariya ibe ya n'alaeze eluigwe?"

² O kporo otu nwantakiri, onye o mere ka o guzoro n'etiti ha,

³ o siri, "N'ezie, agwa m unu, o buru na unu agbanweghi ma diri ka umuntakiri, unu agaghi aba n'alaeze eluigwe."

⁴ Onye obula wedara onwe ya ala di ka nwantakiri a bu onye dikarisi ukwu n'alaeze eluigwe.

⁵ Onye obula nabatara nwantakiri di otu a n'ihu m, bu onye nabatara m.

Ihe na-eweta ida mba

⁶ "Ma o buru na onye obula n'ime unu emee ka otu n'ime ndi a di nta, bu ndi tukwasiri m obi, jehie n'okwukwe ya, o kaara onye ahụ mma na e kedoro ya nkume igwe nri n'olu, tūnye ya n'oke osimiri ka mmiri rie ya."

⁷ Ahuhu ga-adiri uwa n'ihu ihe ndi na-eme ka mmadu jehie. Ihe ndi na-eme ka mmadu daba n'onwunwa aghaghi ibia, ma ahuhu ga-adiri onye ahụ nke o gaseite n'aka ya bia.

⁸ N'ihu nke a, o buru na aka gi maobu ukwu gi na-eme ka i jehie, gbupu ya tufukwaa ya. O kaara gi mma inwe orusi maobu daa ngwuro baa na ndu, kariya na i ga-enwe aka abuo maobu ukwu abuo, a tūnye gi n'oku ebighi ebi.

⁹ Ozo, o buru na anya gi na-eme ka i jehie, ghupu ya tufuo. O ga-akara gi mma na i nwere otu anya baa na ndu, kariya inwe anya abuo, a tūnye gi n'oku ala mmuo.

Aturu furu efu

10 “Lezienụ anya ka unu ghara ileda otu n’ime umuntakiri ndi a anya. N’ihi na n’eluigwe, ndi mmuo ozi ha na-anọ n’ihu Nna m mgbe niile.

11 N’ihi na Nwa nke mmadu biara izoputa ndi furu efu.*

12 “Gini ka unu chere? O buru na o di onye nwere nari aturu, ma otu n’ime ha akpafuo, gini ka o ga-eme? O gaghị ahapu iri aturu itoolu na itoolu foduru puo jeharia n’ugwu na ndida niile, icho aturu ahụ kpafuru akpafu?

13 O burukwa na o chota ya, gini ka o ga-eme? N’ezie, agwa m unu, o ga-anuri oke onu n’ihi otu aturu a karia iri aturu itoolu na itoolu ndi ozo ahụ na-agahieghi uzo.

14 Ya mere, o bughị nzube Nna m nke bi n’eluigwe ka otu n’ime umunta ndi a ala n’iyi.

Mmehie nke nwanne

15 “O buru na nwanna gi emehie megide gi, jekwuru ya ebe naani gi na ya no, tuo ya mmehie n’anya. O buru na o gee gi nti, i ritela nwanna gi n’uru.

16 Ma o buru na o geghi gi nti, kporo otu onye maobu mmadu abuo ozo laghachi azu n’ebe o no, ‘ka okwu obula ekwuru buru nke mmadu abuo maobu ato ga-agba akaebe banyere ya.’†

17 O buru na o geghi ha nti, gwa ndi choochi, ma o buru na o geghikwa o buladi ndi choochi nti, were ya di ka onye mba ozo maobu onye ona utu.

18 “N’ezie, asi m unu, na ihe obula unu kere agbu n’uwa a, e keela ya rii agbu n’eluigwe. Ihe obula kwa unu topuru n’uwa, a topukwala ya rii n’eluigwe.

19 “Ozo, ana m agwa unu n’ezie a si, o buru na mmadu abuo n’etiti unu ekwekorita n’uwa banyere ihe obula unu na-arijo n’ekpere Nna m bi n’eluigwe ga-emezuru unu ihe ahụ.

20 N’ihi na ebe obula mmadu abuo maobu ato zukotara n’aha m, mu onwe m no n’etiti ha.”

Mkpa o di inwe obi mgbaghara

21 Mgbe ahụ Pita biakwutere ya juo ya ajuju si, “Onyenwe anyi, o bu ugboro ole ka m ga-agbaghara nwanne m nke mehiere megide m? O bu ugboro asaa?”

22 Jisqs zara si ya, “O bughị ugboro asaa. Kama i ga-agbaghara ya ruo iri ugboro asaa uzo asaa.‡

* 18:11 Ufodu akwukwo mgbe ochie na-edebanye okwu ndi a dika o di n’akwukwo Luk 19:10. † 18:16 Dit 19:15. ‡ 18:22 Onuogugu nke a bu nari anọ na iri itoolu.

23 “A ga-eji alaeze eluigwe tūnyere eze ahụ kpebiri ka ya na ndị ọrụ ya gụzie ego ya ha ji.

24 Mgbe ha malitere na-apiazi, a kpọtaara eze ahụ otu onye nke ji ya ụgwọ ruru puku talenti iri. §

25 Nwoke ahụ enweghị ihe ọ ga-eji kwụọ ụgwọ o ji. Nna ya ukwu nyere iwu ka e refuo ya na nwunye ya na umụ ya, na ihe niile o nwere, ka akwughachi ụgwọ o ji.

26 “Ma ohu ahụ dara n’ala, gbukwaa ikpere ya n’ala, rịọ ya arịrịọ sị, ‘Onyenwe m, biko, nwee ntachiobi n’ebe m nọ. Aga m akwughachikwa gị ụgwọ niile m ji gị.’

27 Nna ukwu onye ọrụ ahụ nwere ọmịiko n’ebe ọ nọ, meere ya ebere. Ọ siri ya akwughachila ụgwọ o ji ọzọ.

28 “Ma mgbe ohu ahụ sitere n’ebe ahụ puọ, ọ huru otu ohu ibe ya ji ya ụgwọ otu nari denari.* O jidere ya n’aka ike, machie ya aka n’akpiri, sị ya, ‘Kwughachi m ụgwọ i ji m ụgbu a.’

29 “Ya mere, ohu ibe ya ahụ dara n’ala n’ihu ya rịọọ ya ka o nye ya nwantinti oge. Ọ rịọkwara ya sị, ‘Enyi m, biko nwee ntachiobi, aga m akwughachi gị ụgwọ m ji gị.’

30 “Ma o kwenyeghi, kama ọ gara tūba ya n’ulo mkporo, ebe ọ ga-anọ ruo mgbe ọ kwusiri ụgwọ niile o ji ya.

31 Mgbe ndi ohu ibe ya huru ihe mere, o wutere ha nke ukwu. Ha jekwuru Nna ha ukwu koro ya ihe niile ndi a.

32 “N’ihi nke a Nna ya ukwu koro ohu ahụ sị ya, ‘Ohu obi ojo! Agbaghara m gị ụgwọ ahụ niile i ji, n’ihi na i rioro m arioro.’

33 Ọ bu na i kwesighi inwe obi ebere n’ebe ohu ibe gi nọ, di ka m si mere gi ebere?’

34 N’ihi iwe, Nna ya ukwu nyefere ya n’aka ndi nche na-eche ndi nọ n’ulo mkporo ka ha taa ya ahuhu, ruo mgbe ọ kwuchara ụgwọ niile o ji.

35 “Otu a ka Nna m bi n’eluigwe ga-emekwa unu, ma ọ buru na unu ejighi obi unu niile gbaghara umunna unu.”

19

Ozizi banyere olulu di na nwunye

§ 18:24 Ihe ruru nde naira abuo maobu karja. naira maobu o jiri ihe ntakiri karja.

* 18:28 Ihe ruru otu puku

¹ Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndị a, o hapụrụ Galili gaa na mpaghara Judia, nke dị n'ofe osimiri Jodan.

² Igwe mmadụ dị ukwu sooro ya. Ọ gwọkwara ndị ahụ na-esighi ike n'etiti ha n'ebe ahụ.

³ Ufọdụ ndị Farisii bjakwutere ya i nwalee ya, si, "O ziri ezi n'iwu na nwoke ga-agbara nwunye ya alụkwaghị m n'ihhi ihe ọbụla?"

⁴ Ọ zara ha si, **"Ọ bụ na unu agụtabeghi na akwụkwọ nsọ, na Onye kere ha na mbụ kere ha nwoke na nwanyi."**

⁵ **N'ihhi nke a ka nwoke ga-eji hapụ nne ya na nna ya e jikọta ya na nwunye ya. Ha abụọ ga-abụkwa otu anụ ahụ.***

⁶ **Ya mere, ha abụkwaghị mmadụ abụọ ọzọ, kama otu anụ ahụ. Ya mere, ihe Chineke jikọtara, ka mmadụ ọbụla atọsala ya."**

⁷ Ha juru ya si, "Gini mekwaranụ Mosis ji nye iwu si na nwoke ọbụla nwere ohere ide akwụkwọ alụkwaghị m nye nwunye ya?"

⁸ Ọ zara ha si ha, **"Ọ bụ n'ihhi na unu bụ ndị mkpochi obi, ya mere Mosis jiri hapụ unu ka unu gbaa nwunye unu alụkwaghị m; ma ọ dighi otu a site na mbụ."**

⁹ **Ma ana m asị unu, onye ọbụla ga-ahapụ nwunye ya luru onye ọzọ, ma ọ bughị n'ihhi na o jidere nwunye ya na mmehie ikwa iko, onye ahụ emeela mmehie ikwa iko ma ọ luo nwanyi ọzọ."**

¹⁰ Ndi na-eso ụzọ ya siri ya, "Ọ buru na o si otu a diri, ọ ka mma na mmadụ alughị nwunye ma oli."

¹¹ Ma ọ zara si ha, **"Ọ bughị mmadụ niile ga-anagide okwu a. Naani ndi e nyere ike ime ya ga-anagide ya."**

¹² **Ma ufodụ ndi mmadụ ka a muru ka ha buru onozu, ndi ọzọ bukwa ndi mmadụ ibe ha mere otu a. Ndi ọzọ dikwa ndi jiri aka ha horo ibu onozu n'ihhi alaeze eluigwe. Onye puru inara nke a, ya nara ya."**

Jisọs agozie umuntakiri

¹³ Mgbe ahụ e kuteere ya umuntakiri ka o bikwasị ha aka, kpeekwara ha ekpere. Ma ndi na-eso ụzọ ya baara ndi kutere ha mba.

¹⁴ Ma Jisọs siri ha, **"Kweenu ka umuntakiri bjakwute m, unu egbochikwala ha. N'ihhi na alaeze eluigwe bu nke ndi di otu a."**

¹⁵ O bikwasiri ha aka n'isi gozie ha niile tupu ọ hapu ha puo.

Onye ogaranya

* 19:5 Jen 1:27; Jen 2:24 † 19:12 Nke a bu onodu alughị di maobu nwunye nke mmadụ kpebiri n'onwe ya.

16 Otu onye bñakwutere ya, juo ya ajuju si, "Ezi onye ozizi, olee ezi ihe m ga-eme ka m keta ndu ebighi ebi?"

17 Jisosh siri ya, "**Gini mere i ji aju m ajuju banyere ihe bu ezi ihe? O di naani otu onye nke bu ezi mmadu. O buru na i choro iba n'ime ndu ahụ, debe iwu niile e nyere."**

18 O juru ya ajuju si, "Olee iwu ndi m ga-edebe?"

Jisosh zara ya, "**Egbula mmadu, akwala iko, ezula ohi, ekwula okwu ugha.**

19 **Sopuru nne gi na nna gi. Ozo, hukwa onye agbataobi gi n'anya di ka onwe gi.'S"**

20 Nwokorobia ahụ siri ya, "Edebezuchaala m iwu ndi a siteri na mgbe m di na nwata. Gini ozo foduru m ime?"

21 Jisosh zara si ya, "**O buru na i choro ibu onye zuruoke n'ezie, laa n'ulo gi ree ihe niile i nwere, nyekwa ndi ogbenye ego i retara. I ga-enwe aku n'eluigwe, mgbe ahụ, bñakwa soro m."**

22 Mgbe nwokorobia ahụ nuru okwu a, o lara na mwute, n'ih na o bu ogaranya.

23 Mgbe ahụ Jisosh gwara ndi na-eso uzo ya si, "**N'ezie agwa m unu, o bu nnoo ihe siri ike na onye ogaranya ga-abanye n'alaeze eluigwe.**

24 **Ozokwa, asi m unu, o diri inyinya kamel mfe igafe n'anya agiga, kari ogaranya ibanye n'alaeze Chineke."**

25 Okwu a o kwuru turu ndi na-eso uzo ya n'anya. Ha siri, "O buru na o si otu a diri, onye kwanu ka a ga-azoputa?"

26 Jisosh legidere ha anya si ha, "**N'ebe mmadu no nke a bu ihe a na-apughi ime, ma o dighi ihe rara ahụ ime n'ebe Chineke no."**

27 Mgbe ahụ Pita juru ya si, "Lee, anyi ahapula ihe niile soro gi, gini ga-abu ugwo oru anyi?"

28 Jisosh zara si ya, "**N'ezie agwa m unu, mgbe a ga-agbanwe ihe niile, mgbe Nwa nke Mmadu ga-anokwasi n'elu ocheeze ebube ya, n'alaeze ahụ, n'ezie, unu bu ndi na-eso uzo m ga-anokwasi n'ocheeze iri na abuo ahụ, na-ekpe ebo iri na abuo nke Izrel ikpe.**

29 **Onye obula hapuru ulo ya, na umunne ya nwoke, na umunne ya nwanyi, na nne ya na nna ya, na umuntakiri ya, maobu ala o nwere, soro m, ga-anata di ka ugwo oru okpukpu nari ihe o hapuru, natakwa alaeze. O ga-eketakwa ndu ebighi ebi.**

30 **Ma otutu ndi bu uzo ga-abu ndi ikpezazu, ma ndi ikpezazu ga-abukwa ndi bu uzo."**

20

Ilu banyere ndi oru ubi

¹ “The ozo a ga-eji tonyere alaeze eluigwe bu nwoke nwere ala ubi, onye puru n’isi ututu ikpota ndi oru ga-aru oru n’ubi vaini ya.

² Ya na ndi oru ahụ kwekotara na o ga-akwu ha otu denari, n’ihi oru ubochi ahụ. Emesia o zigara ha n’ubi vaini ya.

³ “Mgbe o puru n’ihe di ka elekere itoolu nke ututu, o sitere n’ebe a na-akpota ndi oru na-agafe hu ndi ozo ka ha guzoro n’oma ahia na-enweghi oru ha na-aru.

⁴ O siri ha, ‘Unu onwe unu gaakwanu ruo oru n’ubi vaini m, ihe obula ziri ezi ka m ga-akwu unu.’

⁵ Ya mere ha gara.

“O pukwara n’elekere iri na abuo na elekere ato nke ehie, ma meekwa otu ihe ahụ.

⁶ Mgbe o ruru elekere ise nke anyasi, o puru hu ndi ozo ka ha guzoro. O juru ha ajuju si, ‘Gini mere unu ji guzoro n’ebe a taa niile na-arughi oru?’

⁷ “Ha zara si ya, ‘N’ihi na o dighi onye kporo anyi oru.’

“O gwara ha si, ‘Unu onwe unu gaakwanu ruo oru n’ubi vaini m. Aga m akwukwa unu ihe di mma.’

⁸ “Mgbe o ruru oge anyasi, onye nwe ubi vaini ahụ gwara onye na-ekotara ya ndi ahụ anya si, ‘Kpokota ndi oru ahụ kwuo ha ugwo, site na ndi ikpeazu biara oru ruo na ndi bu uzo.’

⁹ “Mgbe ndi a kporo oru n’elekere ise anyasi naara ego ha, a kwuru ha otu denari, otu denari.

¹⁰ Ma mgbe ndi a kporo oru n’isi ututu biara inara ego ha, ha lere anya na a ga-akwu ha karja. Ma a kwukwara ha niile otu denari.

¹¹ Mgbe ha naara ego ahụ, ha tamuru ntamu megide nna nwe ulo,

¹² na-asị, ‘Ndi a biara n’ikpeazu ruru oru naani otu awa, ma i meela ka anyi na ha hara. Anyi bu ndi buru ihe mgbu nke oru ma okpomoku nke anwu niile chara n’ubochi taa.’

¹³ “Ma o zara otu n’ime ha si, ‘Enyi m, emeghi m gi ihe ojoo obula. O bu na mu na gi ekwughi na m ga-akwu gi otu denari n’ubochi?’

¹⁴ Nara nke ruru gi laa. A chorọ m ikwu ndi a biara n’ikpeazu ugwo di ka m si kwuo gi.

15 **Ọ bụ na m enweghị ike iji ihe m nwere mee otu ọ masiri m? Ọ bụ anya ukwu ka ị na-enwe n'ihu afọ ofufu m?**

16 **“Ya mere, onye ikpeazu ga-abụ onye bu ụzọ, ma onye bu ụzọ ga-abụkwa onye ikpeazu.”**

Jisọs ekwuokwa okwu banyere ọnwụ ya

17 Mgbe Jisọs na-aga Jerusalem, ọ kpọpuru mmadụ iri na abụọ ahụ na-eso ụzọ ya n'akụkụ sị ha,

18 **“Lee, anyị na-aga Jerusalem ebe a ga-arara Nwa nke Mmadụ nyefee n'aka ndịisi nchụaja na ndị ozizi iwu. Ha ga-ama ya ikpe ọnwụ,**

19 **nyefekwa ya n'aka ndị mba ọzọ, ndị ga-eji ya mee ihe ọchị, pịa ya ihe, ma kpogide ya n'obe. Ma n'ubochi nke atọ, a ga-eme ka ọ site n'ọnwụ bilie.”**

Aririọ nne Jemis na Jon

20 Mgbe ahụ, nne ụmụ Zebedi, duuru ụmụ ya ndị ikom abụọ biakwute ya, o gburu ikpere n'ala n'ihu ya, rịọ ya ihe ọ choro ka o meere ha.

21 Ọ siri ya, **“Gini ka ị choro ka m meere gi?”**

Ọ zara ya sị, **“Kwee m nkwa na ụmụ abụọ ndị a ga-anọdu otu n'aka nri gi, nke ọzọ n'aka ekpe gi n'alaeze gi.”**

22 Ma Jisọs zara sị, **“Unu amaghị ihe unu na-arịọ. Unu puru ịnu iko ahụ nke mụ onwe m ga-anụ?”**

Ha zara ya sị, **“Ee, anyị nwere ike ịnu ya.”**

23 Jisọs siri ha, **“N'ezie unu ga-anụ iko m ga-anụ, ma ịnođụ n'aka nri maọbụ n'aka ekpe m, abughị ihe diri m inye, kama ọ diri ndị ahụ Nna m kwadooro ya.”**

24 Mgbe mmadụ iri ndị ọzọ n'ime ndị na-eso ụzọ ya nuru nke a, iwe were ha nke ukwu megide ụmụnne abụọ a.

25 Ma Jisọs kpokọtara ha niile, sị ha, **“N'etiti ndị na-ekweghị ekwe,* ndịisi ha na-emeso ndị ha na-achị mmeso di ka o si di ha mma n'uche. Ndị ukwu n'etiti ha na-ejikwa aka ike na-achị ndị nọ n'okpuru ha.**

26 **Ma n'etiti unu ọ gaghị adi otu a. Kama, onye ọbula n'etiti unu choro ịbụ onyeisi, ga-ebu ụzọ buru onye na-ejere unu niile ozi.**

27 **Ma onye ọbula nke choro ịbụ onye mbụ n'etiti unu ga-abụ ohu unu niile.**

28 **Ọ buladi di ka Nwa nke Mmadụ na-abighi ka e jeere ya ozi, kama ka o jee ozi, ma nyekwa ndu ya ka ọ buru ihe mgbaputa nke otutu mmadu.”**

Ndi isi abuo Jisos gworo

* 20:25 Maobu, ndi mba ozo

²⁹ Mgbe ha na-ahapụ Jeriko, ọtụtụ igwe mmadụ sooro ya n'azụ.

³⁰ Ndi isi abụọ nọ n'akụkụ ụzọ ahụ. Mgbe ha nuru na ọ bụ Jisọs na-abịa, ha malitere iti mkpu n'oke olu na-asị, "Onyenwe anyị, Nwa Devid, meere anyị ebere!"

³¹ Igwe mmadụ ahụ baara ha mba ka ha mechie ọnụ ha. Ma ndiisi ahụ nọgidēsiri ike na-eti mkpu n'oke olu na-asị, "Onyenwe anyị, Nwa Devid, meere anyị ebere!"

³² Mgbe Jisọs biaruru n'ebe ha nọ, o guzoro kpọọ ha, jụọ ha sị, **"Gini ka unu chọrọ ka m meere unu?"**

³³ Ha zara sị ya, "Onyenwe anyị, biko, anyị chọrọ ka i mee ka anyị hụ ụzọ."

³⁴ Jisọs nwere omiiko n'ahụ ha. O meturu ha aka n'anya. Ngwangwa ha bidoro ihu ụzọ, ma sorokwa ya.

21

Mbata ikpeazụ Jisọs batara Jerusalem

¹ Mgbe ha na-abiaru Jerusalem nso, ha rutere Betfeji di n'Ugwu Oliv. Jisọs zipuru mmadụ abụọ n'ime ndi na-eso ụzọ ya.

² Ọ gwara ha sị, **"Baanu n'ime obodo nta ahụ di unu n'ihu, ngwangwa unu ga-ahụ otu inyinya ibu elibere n'osisi n'ebe ahụ, nke ya na nwa ya nọ n'otu ebe. Toputa ha ma kputaranu m ha.**

³ **Ọ burukwa na onye obula asi unu ihe obula, unu ga-asi ha, ọ di Onyenwe anyi mkpa, ọ ga-akpughachitekwa ha ngwangwa."**

⁴ E mere nke a ka okwu e kwuru site n'onu onye amuma mezu.

⁵ "Gwanu ada Zayon sị,

'lee, eze gi ka ọ na-abiakwute gi.

Ọ bụ onye di nwayo. Ọ na-anokwasikwa n'elu inyinya ibu, ee, n'elu nwa inyinya, nwa inyinya na-ebu ibu.' "*

⁶ Ndi na-eso ụzọ ya gara mee ihe Jisọs siri ha mee.

⁷ Ha kputura inyinya ibu ahụ na nwa inyinya ahụ, wukwasikwa uwe ha n'elu ha ka Jisọs nokwasị n'elu ha.

⁸ Ọtutu n'ime igwe mmadụ ahụ tusaara uwe ha n'okporo ụzọ. Ndi ọzọ gbutura alaka osisi, tusa ha n'uzo n'ihu ya.

⁹ Ufodu n'ime igwe mmadụ ahụ nọ n'ihu, na ndi na-esokwa n'azụ, nọ na-eti mkpu n'oke olu na-asị: "Hozanna diri Nwa Devid!"

* 21:5 Zek 9:9

“Onye a goziri agozi ka onye ahụ bụ, nke na-abịa n’aha Onyenwe anyị!”†

“Hozanna n’ebe kachasi ihe niile elu!”

10 Mgbe ọ batara n’ime Jerusalem, ụzụ tūrū, obodo ahụ niile mere mkpọtụ. Ndi mmadu bidoro na-ajụ ajuju na-asi, “Onye kwa bụ onye a?”

11 Igwe mmadu ahụ nọ na-asi, “Nwoke a bụ Jisọs, onye amuma ahụ si Nazaret, obodo di n’ime Galili.”

Jisọs n’ulonso ukwu

12 Jisọs banyere n’ulonso ukwu di na Jerusalem, malite ichupu ndi niile na-ere ahia na ndi na-azu ahia n’ime ulonso ahụ. O kpuru tebul ndi na-agbanwe ego ihu n’ala, kwatuokwa oche ndi na-ere nduru.

13 Ọ siri ha, **“E dere ya n’akwukwo nsọ, ‘Ulo m ka a ga-akpo ulo ekpere,’ ma unu emeela ya ‘ogba ndi na-apunari mmadu ihe n’ike.’”**

14 Ndi isi na ndi ngwuro biakwutere ya n’ulonso ahụ. Ọ gwokwara ha.

15 Ma mgbe ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu huru ihe iribama ndi a, hukwa ka umunta na-eti mkpu n’oke olu n’ogige ulonso ahụ, na-asi, “Hozanna diri Nwa Devid.” Iwe were ha nke ukwu.

16 Ha siri ya, “I na-anukwa ihe umunta ndi a na-ekwu?”

Jisọs zara si ha, **“E, ana m anu ya. Ọ bụ na unu agutabeghi ihe akwukwo nsọ kwuru si, ‘I sitere n’onu umuntakiri na umu na-anu ara gi, Onyenwe anyi, kwadooro otuto gi’*?”**

17 Ọ hapuru ha, si n’obodo ahụ puo gaa Betani, ebe ọ noro n’abali ahụ niile.

Jisọs abuo osisi fiig onu

18 N’utu, mgbe ọ laghachiri n’obodo ahụ, aguu guru ya nke ukwu.

19 Ọ huru otu osisi fiig nke di n’akuku uzo. Mgbe o rutere n’ukwu ya, ọ hughu ihe obula n’elu ya kari naani akwukwo ndu. Ya mere, ọ siri ya, **“Malite taa gaa n’ihu, i gaghị amikwa mkpuru ozo!”** Otu mgbe ahụ kwa, osisi ahụ kponwuru.

20 Mgbe ndi na-eso uzo ya huru nke a, o juru ha anya, ha juo si, “Gini mere osisi fiig a ji kponwu ngwangwa otu a?”

21 Jisọs zara si ha, **“N’ezie agwa m unu, ọ buru na unu e nwee okwukwe, gharakwa inwe obi abuo, ọ bughu naani na unu ga-eme ihe e mere osisi fiig ahụ. Unu**

† 21:9 Abụ 118:26 ‡ 21:13 Ajz 56:7 § 21:13 Jer 7:11 * 21:16 Abụ 8:2

puru inye ugwu a iwu si ya, 'Si n'ebe a wezuga onwe gi, gaa danye n'oke osimiri.' O ga-emezukwa.

22 The obula unu ga-arijo n'ekpere, o buru na unu ekwere unu ga-anatakwa ya."

Ajuju banyere ebe Jisos si nweta ike ya

23 Mgbe Jisos batara n'ogige ulonso ukwu ahụ, ndiisi nchajaja na ndi ozizi iwu biakwutere ya ka o no na-akuzi ihe juo ya si, "Olee ikike i ji na-eme ihe ndi a niile? O bu onye nyekwara gi ikike a?"

24 Jisos zara si ha, "Aga m ajukwa unu otu ajuju. O buru na unu azaa ya, aga m agwakwa unu onye nyere m ikike m ji eme ihe ndi a niile.

25 Baptizim nke Jon o sitere n'eluigwe, ka o si n'aka mmadu?"

Ha kparitara uka n'etiti onwe ha na-asi, "O buru na anyi asi, 'Na o si n'eluigwe,' o ga-asi anyi, 'O bu gini mere unu na-ejighi kwenye na ya?"

26 Ma o buru na anyi asi, 'Na o sitere n'aka mmadu,' anyi na-atu igwe mmadu ndi a egwu, n'ihi na mmadu niile kwenyere na Jon bu onye amuma."

27 Ya mere ha zara Jisos si ya: "Anyi amaghi."

Jisos zakwara ha si, **"Mu onwe m agaghi agwakwa unu ikike m ji na-eme ihe ndi a.**

Ilu banyere umunne abuo

28 **"Gini ka unu chere banyere ihe a? Otu nwoke nwere umu nwoke abuo gwara nwa ya nke okenye si ya, 'Nwa m nwoke, gaa ruo oru n'ubi vaini m taa.'**

29 **"O zara ya si, 'Agaghi m aga.' Ma o mesiri gbanwee obi ya gaakwa ruo oru ahụ.**

30 **"Nna ha biakwutere nwa ya nke nta gwakwa ya otu ihe ahụ. Nwa ahụ zakwara si, 'Aga m aga, onyenwe anyi.' Ma n'ikpeazu o gaghi.**

31 **"Onye n'ime ha abuo mere ihe nna ya choro?"**

Ha zara si ya, "Onye nke mbu."

Jisos kowaara ha si, **"N'ezie agwa m unu, ndi ona utu na umu nwanyi akwuna ga-ebu unu uzọ banye n'alaeze Chineke.**

32 **N'ihi na Jon biakwutere unu igosi unu uzọ ezi omume, ma unu ekweghi. Ndi ona utu, na umu nwanyi akwuna cheghariri. O buladi mgbe unu huru nke a, o mekwaghi ka unu chegharia kwere na ya.**

Ilu banyere ndi nlekota ubi ojoo

33 **"Ugbu a geekwanu nti n'ilu ozo. Otu onye di nke nwere ala ubi. O kuru osisi vaini n'ubi a. O gbakwara**

ubi ya ogige, gwuokwa ebe izocha mkpuru vaini n'ime ya.† O wukwara ulo elu n'ime ya. Mgbe o mesiri ihe ndi a, o weere ubi ahụ tinye n'aka ndi ga-elekotara ya ubi ahụ, puo gaa n'ala ozo.

34 Mgbe oge iwe ihe ubi ruru, o zipuru ndi odibo ya ka ha jekwuru ndi na-elekota ubi ahụ, nata mkpuru nke ruuru ya site n'ubi ahụ.

35 "Ma ndi na-elekota ubi ahụ jidere ndi odibo ya ahụ tie otu onye n'ime ha ihe, gbukwaa onye ozo n'ime ha. Ha tukwara otu n'ime ha nkume.

36 Emesia, o zigakwara otutu ndi odibo kariri ndi nke mbu n'onuogugu. Ma ndi na-elekota ubi ahụ mekwara ndi a ihe ha mere ndi nke mbu.

37 N'ikpeazu o zigara okpara ya, si, 'Ha ga-asopuru nwa m.'

38 "Ma mgbe ndi na-elekota ubi ahụ huru okpara ya, ha gbara izu n'etiti onwe ha si, 'Lee! Onye a bu onye nketa ihe niile. Bianu ka anyi gbuo ya, ma nwetakwa ihe nketa ya.'

39 Ya mere, ha jidere ya n'ike, kpuru ya gafee n'azu ubi vaini ahụ, gbuo ya n'ebe ahụ.

40 "Mgbe onye nwe ubi vaini ahụ lotara, gini ka unu chere na o ga-eme ndi ahụ o tinyere ilekotara ya ubi ya?"

41 Ha zara ya si, "O ga-egbu ndi ajo omume ahụ, laa ha n'iyi n'uzo di njo. O ga-ewerekwa ubi vaini ya tinye n'aka ndi nlekota ozo, ndi ga-enyekwa ya mkpuru ubi ruuru ya n'oge ya."

42 Jisos siri ha, "O ga-abu na unu agutabeghi ihe e dere n'akwukwo nsọ si,

**" 'Nkume ahụ ndi na-ewu ulo juru,
aburula nkume isi ntola ulo.**

**Nke a bu oru nke Onyenwe anyi ruru,
o bukwa oru itunanya n'anya anyi.'‡**

43 "Ya mere, ana m eme ka unu ghotu, na a ga-anapu unu alaeze Chineke, were ya nye ndi mba ozo, ndi ga-amiputa ezi mkpuru.

44 Onye obula nke dakwasiri n'elu nkume a ga-etiwasi, ma o ga-egwepia onye obula nke o dakwasiri."

45 Mgbe ndisi nchujaja na ndi Farisii nuru ilu ya ndi a, ha ghotara na o na-ekwu banyere ha.

46 Ha chorọ uzọ ha ga-esi jide ya, ma oke egwu igwe mmadu ahụ turu ha, n'ihia na ha gurụ ya n'onye amuma.

† 21:33 Maobu, ebe a na-apiputa mmanya vaini ‡ 21:42 Abu 118:22,23

22

Ilu banyere oriri ọlulọ nwunye

¹ Jisọs gwara ha okwu ọzọ n'ilu sị,

² “Alaeze eluigwe di ka otu eze, nke kwadoro oke oriri ọlulọ di na nwunye, n’ihi nwa ya nwoke.

³ O zipuru ndi ohu ya ka ha gaa chetara ndi ahụ a kporo ka ha bia. Ma ha niile achoghi ibia.

⁴ “O zipukwara ndi ohu ya ọzọ na-ejere ya ozi ka ha gaa gwa ndi ahụ a kporo oriri sị, ‘E dozichaala ihe oriri ugbo a, egburu m oke ehi, na anụ ọzọ gbara abụba. Edoziela ihe niile. Biana n’oriri ọlulọ di na nwunye.’

⁵ “Ma ndi ahụ niile a kporo oriri gawaara mkpa ha n’ihi na ha akpoghi ya ihe obula. Otu onye gara n’ala ubi ya, nke ọzọ n’ulo ahia ya.

⁶ Ndi foduru jidere ndi ohu ya, mee ha ihe ihere ma gbukwaa ha.

⁷ Onye eze ahụ were iwe nke ukwu, zipu ndi agha ya ka ha gaa laa ndi ogbu mmadu ahụ n’iyi, rechapukwa obodo ha n’oku.

⁸ “Mgbe ahụ o gwara ndi ohu ya sị, ‘E doziela m oriri ọlulọ di na nwunye, ma ndi a kporo oku ekwesighi ekwesi.

⁹ Ugbo a, gaanu n’akuku ọzọ niile, kpobatanu ndi niile unu huru, ka ha bia n’oriri ọlulọ di na nwunye a.’

¹⁰ Ndi ohu ahụ puru gaa n’okporo ọzọ niile kpobata mmadu niile ha huru. Ha kpobatarara ndi bu ezi mmadu na ndi bu ajo mmadu. Ulo oriri ahụ juputakwara na ndi a kporo.

¹¹ “Ma mgbe eze ahụ batara ileta ndi niile no na nri, o huru otu nwoke nke na-eyighi uwe ọlulọ nwunye.

¹² O juru ya ajuju sị, ‘Enyi m, i si anaa bata n’ebe a mgbe i na-eyighi uwe ọlulọ di na nwunye?’ O mechiri onu ya n’ihi na o nweghi ihe o ga-asa.

¹³ “Eze ahụ nyere ndi ozi ya iwu sị ha, ‘Keenu ya eriri, aka na ukwu, tupukwanu ya n’ezi, n’ime ochichiri, ebe ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adi.’

¹⁴ “N’ihi na akporo otutu mmadu oku, maobu mmadu ole na ole ka a horo.”

Itu utu nye Siza

¹⁵ Mgbe ahụ ndi Farisii* zukotara na-achọ ọzọ ha ga-esi mee ka o kwuhie onu ka ha site na ya jide ya.

* 22:15 Farisii Ndi otu na-akwado maka idebezu mmemme na omenaala niile ndi juu.

16 Ha zigara ndị na-eso ụzọ ha na ndị n'otu Herod ka ha juo ya si, "Onye ozizi, anyị maara nke oma na ị bu onye eziokwu, na ị na-ezikwa ụzọ Chineke n'eziokwu. Ị dighị asokwa onye obula anya, n'ihu na ị dighị ele mmadu anya n'ihu n'agbanyeghi ndi ha bu.

17 Ugbu a gwa anyi, gini bu uche gi? O ziri ezi n'iwu itu utu nye Siza, ka o bu na o zighi ezi?"

18 Ebe Jisos maara ihe ojoo ha bu n'obi, o zara si ha, "**Ndi ihu abuo! Gini mere unu ji anwa m onwunwa?**

19 **Gosinu m ego e ji akwu ugwo utu.**" Ha wetaara ya otu mkpuru ego.

20 O juru ha ajuju si, "**Onye ka e sekwasiri onyinyo ya n'elu ego a? Aha onye kwa di n'okpuru onyinyo a?**"

21 Ha zara si ya, "O bu nke Siza."

Mgbe ahụ o gwara ha si, "**O di mma. Nyenu Siza ihe ruuru Siza, ma nyekwanu Chineke ihe niile bu nke ruuru Chineke.**"

22 Mgbe ha nuru nke a, o gbagwojuru ha anya, n'ihu ya, ha hapuru ya puo.

Olulu nwunye na mbilite n'onwu

23 N'ubochi ahụ kwa, ufodu ndi Sadusii, ndi na-asị na mbilite n'onwu adighi, biakwutere ya ighu ya onu.

24 Onye ozizi, "Mosis kwuru si, o buru na nwoke obula anwo na-amutaghi nwa, nwanne ya nwoke ga-aluru nwanyi ahụ di ya nwuru, ka o mutara nwanne ya nwoke ahụ nwuru anwu nwa.

25 Ugbu a, e nwere umunne nwoke asaa n'etiti anyi. Onye nke mbu luru nwunye, nwuo, ma ebe o dighi umu o mutara, o hapuru nwanne ya nwunye ya.

26 Otu a ka nke abuo mekwara, ma nke ato, ruo na nke asaa.

27 N'ikpeazu, nwanyi ahụ n'onwe ya nwukwara.

28 Ugbu a, n'oge mbilite n'onwu, nwunye onye ka nwanyi a ga-abu, ebe o bu na umunne nwoke asaa ndi a lutuchara ya mgbe o no n'ua?"

29 Jisos zara ha si, "**Unu na-ejehie uzọ n'ihu na unu aghotaghi ihe akwukwo nsọ na-ekwu. Unu aghotakwaghi udi ike Chineke nwere.**

30 **N'ihu na mbilite n'onwu, ilu di na nwunye agaghi adikwa, kama ha ga-adi ka ndi mmuo ozi n'eluigwe.**

31 **Ma n'ihe banyere mbilite n'onwu nke ndi nwuru anwu, o bu na unu agutabeghi ihe Chineke gwara unu si,**

32 Mụ onwe m bụ Chineke nke Ebrahim, Chineke nke Aizik na Chineke nke Jekob.† Ọ bughị Chineke nke ndị nwurụ anwụ, kama ọ bụ nke ndị dị ndụ.”

33 Mgbe igwe mmadụ ahụ nūrụ nke a, ozizi ya juru ha anya.

Iwu kachasi mkpa

34 Ma mgbe ndị Farisii nūrụ na ọ emeela ka ndị Sadusii mechie onụ ha, ha gbakọtara otu ebe.

35 Otu onye n'ime ha, bụ onye ozizi iwu‡ bịaara juo ya ajuju iji nwaa ya:

36 “Onye ozizi, olee iwu nke kachasi mkpa n'ime iwu niile?”

37 Ọ zara si ya, “**‘Hụ Onyenwe gi bụ Chineke gi n'anya site n'obi gi niile na site na mkpuruobi gi niile, na site n'uche gi niile.’**§

38 **Nke a bụ iwu nke mbụ, burukwa iwu kachasi iwu niile.**

39 **Iwu ozo na-eso nke a n'idị mkpa bụ nke a, ‘Hụ onye agbataobi gi n'anya di ka i si hụ onwe gi n'anya.’***

40 **Iwu ndi ozo niile na ihe niile ndi amuma kwuru dabeere n'ebe iwu abuo ndi a no.”**

Ajuju Jisos juru ndi Farisii

41 Mgbe ndi Farisii gbakoro n'otu ebe, Jisos juru ha,

42 **“Gini ka unu na-eche banyere Kraist? Nwa onye ka o bu?”**

Ha zara si ya, “Ọ bụ nwa Devid.”

43 Ọ sirị ha, **“Gini mekwaranu Devid site na ntuziaka nke Mmuo Nso jiri kpo ya ‘Onyenwe m’? N'ihi na o sirị,**

44 **“Onyenwe anyi gwara Onyenwe m si ya,**

“Nodu ala n'aka nri m ruo mgbe m ga-edebe ndi iro gi n'okpuru ukwu gi abuo.”†

45 **Ọ buru na Devid kporo ya ‘Onyenwe anyi,’ oleekwanu otu o si burukwa nwa ya?”**

46 Ọ dighi onye puru isa ya okwu. Sitekwa n'ubochi ahụ, ọ dighi onye obula nwere anya ike iju ya ajuju ozo.

23

Ido aka na nti banyere ihu abuo

1 Mgbe ahụ Jisos gwara igwe mmadụ ahụ niile na ndi na-eso uzo ya si,

† 22:32 Ọpụ 3:6 ‡ 22:35 Ndi ozizi iwu bu ndi oka n'iwu, o bu ha na a tapiaa iwu gbasara usoro okpukpe. § 22:37 Dit 6:5 * 22:39 Lev 19:18 † 22:44 Abụ 110:1

² “Ndi ozizi iwu na ndi Farisii na-anọ n’oche Mosis.

³ Ya mere, meenụ ma na-edebekwanụ ihe niile ha na-agwa unu. Ma unu esokwala omume ha. N’ihi na ha adighị eme ihe ha na-ekwusa. Ha na-ekwu otu ihe ma na-eme ihe ọzọ.

⁴ Ha na-eke ibu di arọ dikwa ike obubu bokwasị ndi ọzọ n’ubu, ma ha onwe ha agaghị eweli ọ buladi otu mkpisiaka i buli ha.

⁵ “Ihe niile ha na-eme bu ka ndi mmadu hu ha. Ha na-eme ka igbe nta* e tinyere iwu ndi di mkpa e deputara nke ha na-ekekwasị n’egedege ihu na n’aka di obosara na-emekwa ka onunụ uwe ha buo ibu.

⁶ Ha huru ino n’isi oche n’oge mmemme oriri obula na inokwasị n’oche kachasi elu n’ulo ekpere n’anya.

⁷ O na-amasi ha mgbe a na-ekele ha ekele puru iche n’oma ahia, ndi ọzọ a na-akpokwa ha, ‘Onye ozizi.’

⁸ “Unu ekwela ka onye obula kpoọ unu ‘Onye ozizi,’ n’ihi na unu nwere naani otu Onye ozizi. Unu niile bukwa umunne. O dighi onye ka ibe ya ukwu.

⁹ Unu akpokwala onye obula n’uwa a ‘Nna,’ n’ihi na unu nwere otu Nna nke bi n’eluigwe.

¹⁰ Unu ekwela ka a kpoọ unu ndi ndu, n’ihi na o bu naani otu onyendu ka unu nwere, ya bu Kraist.

¹¹ Onye di ukwu n’etiti unu ga-abu onye na-ejere unu ozi.

¹² N’ihi na onye obula ga-ebuli onwe ya elu ka a ga-eweda n’ala. Ma onye obula wedara onwe ya ala, ka a ga-ebuli elu.”

Ahuhu asaa diiri ndi ozizi iwu na ndi Farisii

¹³ “Ahuhu ga-adiri unu ndi Farisii na ndi ozizi iwu, ndi ihu abuo! N’ihi na unu na-emechibido ndi ọzọ uzọ ha ga-esi bata n’alaeze eluigwe, ma unu onwe unu adighi abata. Unu adighikwa enye ndi ọzọ ohere ibata.

¹⁴ “Ahuhu ga-adiri unu ndi ozizi iwu na ndi Farisii, ndi ihu abuo! N’ihi na unu na-eripia ulo ndi inyom di ha nwuru, o buladi mgbe unu na-ekpe ogologo ekpere ka mmadu hu unu. Unu ga-anata ikpe omuma di ukwu.†

¹⁵ “Ahuhu ga-adakwasị unu ndi ozizi iwu na ndi Farisii, ndi ihu abuo! N’ihi na unu na-agafe oke osimiri na mba di iche iche, ime ka otu onye chegharia, buru onye na-eso uzọ unu. Ma mgbe unu mesiri nke a, unu

* 23:5 Maobu, *Filaktiri* † 23:14 Ufodu akwukwo mgbe ochie na-edebanye okwu ndi a dika o di n’akwukwo Mak 12:40 na Luk 20:47.

na-alaghachi mee ya okpukpu abụọ ka ọ buru nwa ọku ala mmụọ karịa onwe unu.

¹⁶ “Ahụhụ ga-adịrị unu ndị ndu kpuru isì! N’ihi na unu na-asị, Onye ọbụla jiri ụlọnsọ nụọ iyi, iyi ọ nuru bụ ihe efu. Ma onye ọbụla jiri ọlaedo dị n’ime ụlọnsọ nụọ iyi kwesiri imezu iyi ahụ ọ nuru.

¹⁷ Ndi nzuzu kpuru isì! Olee nke karịrị ukwuu? Ọ bu ọlaedo ahụ, ka ọ bu ụlọnsọ nke doru ọlaedo ahụ nsọ?

¹⁸ Unu na-ezikwa ndị mmadụ sị, ‘Ọ buru na mmadụ ejiri ebe ichu aja nụọ iyi, iyi ahụ ọ nuru bụ ihe efu. Ma onye ọbụla ga-eji onyinye di n’elu ebe ichu aja nụọ iyi ga-emezu iyi ahụ ọ nuru.’

¹⁹ Leenu ka unu si buru ndi isì! Olee nke karịrị ukwuu? Ọ bu onyinye di n’elu ebe ichu aja ka ọ bu ebe ichu aja na-edo onyinye ahụ nsọ?

²⁰ Ya mere, mgbe onye ọbụla ji ebe ichu aja nụọ iyi, ọ bu ebe ichu aja ahụ na onyinye di n’elu ya ka o ji nụọ iyi ahụ.

²¹ Otu a kwa, onye ji ụlọnsọ ahụ nụọ iyi jikwa ụlọnsọ ahụ na onye bi n’ime ya na-anụ iyi.

²² Mgbe mmadụ jikwa eluigwe nụọ iyi, ọ bu ocheeze Chineke na onye nọdurụ n’elu ocheeze ahụ ka o ji nụọ iyi.

²³ “E, ahụhụ ga-adakwasị unu ndi Farisii na ndi ozizi iwu. Ndi ihu abuo! N’ihi na unu na-asa anya unu mmiri nye, ọ buladi onyinye otu ụzọ n’ime ụzọ iri unu ruo n’akwukwo nri dikarisiri nta di n’ubi unu, dika mint, diil na kumin, ma unu akpoghị ikpe ziri ezi na ebere, na okwukwe ihe di mkpa. Ihe ndi a ka unu kwesiri ibu ụzọ mee ma gharakwa ileghara iwu ndi ozo anya.

²⁴ Ndi ndu kpuru isì! Unu na-azapu ijiji site na mmanya unu na-anu, ma unu na-eloda inyinya kamel.

²⁵ “Ahụhụ ga-adakwasị unu, ndi Farisii na ndi ozizi iwu, ndi ihu abuo! N’ihi na unu na-elezi anya nke oma mee ka azu iko mmiri unu, na azu efere unu di ocha, ma ime ha juputara na ipunari mmadu ihe n’ike na ochicho ojoo niile.‡

²⁶ Gi onye Farisii kpuru isì! Buru ụzọ mee ka ime iko di ocha, mgbe ahụ azu ya ga-adikwa ocha.

²⁷ “Ahụhụ ga-adịrị unu ndi Farisii na ndi ozizi iwu, ndi ihu abuo! N’ihi na unu yiri ili e tere nzu, nke na-egosi onwe ya di ka ihe mara mma, ma ime ya juputara

‡ 23:25 Mak 2:1

n'okpukpu ndi nwuru anwu, na ihe niile na-adighi ocha.

²⁸ N'uzo di otu a, unu na-egosi onwe unu di ka ndi ezi omume, ma n'ime unu, unu juputara n'ihu abuo na ndi ajọ omume.

²⁹ "E, ahuhu ga-adiri unu ndi Farisii na ndi ozizi iwu, ndi ihu abuo! N'ihii na unu na-ewu ili ndi amuma na-ewerekwa ihe icho mma na-edozi nkume ncheta ndi ezi omume.

³⁰ Unu na-asikwa, o buru na anyi no n'oge nna anyi ha, anyi agaraghi eso ha wufuo obara ndi amuma.

³¹ Site n'uzo di otu a, unu na-agba akaebe megide onwe unu na unu bu umu ndi gburu ndi amuma.

³² Gaanu sorokwa nzo ukwu nna unu ha, ka unu ruzuo oru ahụ ha malitere.

³³ "Umu agwo! Umu ajuala! Unu si anaa chee na unu ga-agbanari ikpe nke iba n'oku ala mmuo?

³⁴ Ya mere, aga m ezitere unu ndi amuma, ndi amamihe na ndi nkuzi. Ufodu n'ime ha ka unu ga-egbu, ufodu ka unu ga-akpogide n'obe, ndi ozokwa ka unu ga-apia ihe n'ulo nzuko unu. Unu ga-achukwa ha oso site n'otu obodo gaa n'obodo ozo.

³⁵ Ka ogbo a buru ndi ikpe mara n'ihii obara nke ndi ezi omume niile e gburu n'owa, site n'obara Ebel ruo na nke Zekaraya nwa Berekaya, onye unu gburu n'etiti ulonso n'ebe ichu aja unu.

³⁶ N'ezie agwa m unu, ihe ndi a niile, ga-abiakwasi ogbo a.

Ihunanya Jisos n'ebe Jerusalem di

³⁷ "O Jerusalem, Jerusalem! Gi obodo na-egbu ndi amuma, na nke na-atu ndi niile e ziteere gi nkume. Ugboro ole ka m choro ichikota umu gi di ka nne okuku si achikota umu ya n'okpuru nku ya ichebe ha? Ma i choghi ka m mee otu a!

³⁸ Lee, a hapuru la unu ulo unu ka o togboro n'efu.

³⁹ N'ihii na asi m unu, unu agaghi ahụ m anya ozo tutu ruo mgbe unu ga-asi, Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n'aha Onyenwe anyi. §"

24

Mbibi ulonso ukwu na ihe ama ogwugwu oge

¹ Mgbe Jisọs si n'ulọnsọ ahụ na-apụ, ndị na-eso ụzọ ya bịakwutere ya na-achọ igosi ya akụkụ dị iche iche nke ulọnsọ ukwu ahụ.

² Ma ọ zara ha si, **“Unu hụrụ ihe ndị a niile? N’ezie agwa m unu, oge na-abịa mgbe ọ buladi otu nkume na-agaghị adigidekwa n’elu ibe ya, nke a na-agaghị akwatu n’ala.”**

³ Mgbe ọ nọdurụ ala n’elu Ugwu Oliv, ndị na-eso ụzọ ya bịakwutere ya iche, si, “Gwa anyị, olee mgbe ihe ndị a ga-emezu? Gịnị ga-abụkwa ihe ịribama nke oge i ji aloghachi na nke ọgwụgwụ ụwa a?”

⁴ Jisọs zara ha si, **“Lezienụ anya ka onye ọbụla ghara iduhie unu ụzọ.”**

⁵ **N’ihi na ọtụtụ ga-abịa n’aha m, na-ekwu si, ‘Abụ m Kraịst ahụ.’ Ha ga-eduhiekwa ọtụtụ ndị ụzọ.**

⁶ **Mgbe unu nūrụ ụzụ agha, na akụkọ agha dị iche iche, unu atụla egwu, n’ihi na ihe ndị a aghaghị ime. Ma ha anaghị egosi na ọgwụgwụ oge eruola.**

⁷ **Mba ga-ebili megide mba ibe ya, alaeze ga-ebilikwa megide alaeze ọzọ; oke ụnwụ,* na ala ọma jijiji ga-adịkwa n’ọtụtụ ebe dị iche iche.**

⁸ **Ma ihe ndị a niile bụ naanị mmalite ita ahụhụ nke ga-abịa.**

⁹ **“Mgbe ahụ ha ga-arara unu nyefee n’aka ndị ga-ata unu ahụhụ. Ha ga-egbukwa unu. Mba niile ga-akpọ unu asị n’ihi m.**

¹⁰ **Ọtụtụ ga-ada site n’okwukwe ha n’oge ahụ. Ha ga-emekwa ka ibe ha ma n’onye, kpoọkwa ibe ha asị.**

¹¹ **Mgbe ahụ ọtụtụ ndị amụma ụgha ga-apụta. Ha ga-eduhiekwa ọtụtụ mmadụ.**

¹² **N’ihi na ajọ omume bara ụba n’ebe niile, ihunanya ọtụtụ ndị mmadụ n’ebe ibe ha nọ ga-ajụ oyi.**

¹³ **Ma onye ga-eguzosi ike ruo ọgwụgwụ ka a ga-azọpụta.**

¹⁴ **A ga-ekwusa ozioma nke alaeze ahụ nye ụwa niile ka ọ buru ihe ama nye mba niile. Emesịa ọgwụgwụ oge ahụ ga-abịa.**

¹⁵ **“Ya mere, mgbe unu hụrụ ihe arụ nke na-eweta mbibi, nke e kwuru okwu ya site n’onye Daniel onye amụma,†ka ọ na-eguzo n’ebe nsọ (onye na-agụ ya nwee nghọta ihe ọ pụtara).**

¹⁶ **Mgbe ahụ, ka ndị nọ na Judia were ọsọ gbalaga n’elu ugwu.**

* 24:7 Oke ụnwụ oke ụnwụ na-eweta ụkọ nri na nrịa nrịa dị iche iche. † 24:15 Dan 9:27; 11:31; 12:11

17 Ka onye nọ n'elu ụlọ ghara ịrịdata ka ọ banye n'ime ụlọ ya, ikwaputa ngwongwo di n'ime ụlọ ya.

18 Ka onye nọ n'ubi ghara ịlọghachi n'ụlọ ya ịchiri uwe ya.

19 Ma ịta ahụhụ ga-adiri ndi nwanyị di ime, na ndi na-enye ụmụaka ara n'ụbọchi ahụ

20 Kpesienụ ekpere ike ka unu ghara ịgba ọsọ a n'oge oke oyi, maọbu n'ụbọchi izuike.

21 N'ihị na oke mkpagbu ga-adi, ụdi nke ụwa na-ahụbeghi mbụ, na nke anya na-agaghi ahụkwa ọzọ site na mmalite ụwa ruo mgbe ahụ.

22 “Ọ buru na-emeghi ka ụbọchi ndi ahụ di mkpumkpụ, o nweghi onye a ga-azoputa, ma n'ihị ndi ya ọ hoputara, ụbọchi ndi ahụ ga-adi mkpumkpụ.

23 Mgbe ahụ, ọ buru na onye ọbula asi unu, 'Lee, Kraist nọ n'ebe a,' maọbu, 'Lee ya n'ebe ahụ,' unu ekwela.

24 N'ihị na ndi nzoputa ụgha na ndi amuma ụgha ga-aputa. Ha ga-eme ihe oke ịribama na ọrụ ebube di iche iche. Ọ buru na ọ ga-ekwe mee, ha ga-esite n'ọrụ ebube ha ga-arụ duhie, ọ buladi ndi ahụ a hoputara.

25 Lee, agwala m unu ihe ndi a, mgbe ha na-emebeghi.

26 “Ya mere, ọ buru na ha asi unu, 'Lee, ọ nọ n'ime ọzara,' unu agakwala. Ọ burukwa na ha asi unu, 'Lee, ọ nọ n'ime ime ụlọ,' unu ekwela.

27 N'ihị na ọbibiya Nwa nke Mmadu ga-adi ka amuma na-egbu n'owuwa anyanwu nke a na-ahụ anya n'odida anyanwu.

28 Matakwanu na ebe ọbula ozu di, n'ebe ahụ ka udele na-ezukota.

29 “Ngwangwa mgbe mkpagbu nke ụbọchi ndi ahụ niile gabigasiri,

“ ‘anyanwu ga-agba ọchichiri.

Onwa agaghi enyekwa ihè,
kpakpando ga-esi na mbara eluigwe daa,

ike niile nke eluigwe ga-ama jijiji.’‡

30 “N'oge ahụ akara ngosi nke Nwa nke Mmadu ga-aputa ihe na mbara eluigwe. Agburu niile nke ụwa ga-anokwa na-eru ụjụ. Ha ga-ahụ Nwa nke Mmadu ka ọ na-abia n'igwe ojii, n'ike nakwa oke ebube.

31 Ọ ga-ewerekwa olu opi ike zipu ndi mmuo ozi ka ha gaa kpokotaa ndi niile a hoputara site n'akuku ano niile nke eluigwe na ụwa.

The mmuta site n'osisi fiig

32 “Ugbu a mụtanụ ihe site n’osisi fiig. Mgbe ọbụla alaka ya malitere iwepụta ome dị nro, na-epupụtakwa akwụkwọ ndụ maranụ na ọkọchị na-abịa nso.

33 Otu a kwa, mgbe unu na-ahụ ihe ndị a niile ka ha na-eme marakwanụ na ọ nọ nso, ọ bụladị n’ọnu ụzo unu.

34 N’ezie agwa m unu, ihe ndị a niile aghaghị imezu tupu ọgbọ a agabiga.

35 Eluigwe na ụwa ga-agabiga, ma okwu m enweghị ike ịgabiga.

O nweghị onye maara mgbe ọ ga-abu

36 “Ma o nweghị onye ọbụla maara ụbọchị ahụ, maọbụ oge awa ahụ ga-abụ. Ọ bụladị ndị mmuọ ozi nọ n’eluigwe amaghị ya. Ọkpara ahụ amakwaghị. Ọ bụ naanị Nna maara ya.

37 Ọbibia Nwa nke Mmadu ga-adị ka ọ dị n’ụbọchị Noa.

38 N’oge ahụ tupu iju mmiri ahụ abia, ndị mmadu nọ na-eri na anụ, na-emekwa mmemme ọlulụ di na nwunye, ruo ụbọchị Noa banyere n’ime ụgbọ mmiri ya.

39 Ha amataghị ihe ga-eme tutu oke mmiri ahụ abia kpochapụ ha niile. Otu ahụ ka ọbibia Nwa nke Mmadu ga-adị.

40 Mmadu abụọ ga na-arukọ ọrụ n’ubi ha, a ga-ewepu otu hapụkwa onye nke ọzọ.

41 Umụ nwanyị abụọ ga na-akwọ nri na nkume igwe nri, a ga-ewere otu, ma hapụkwa nke ọzọ.

42 “N’ihi nke a, na-echenụ nche, n’ihi na unu amaghị ụbọchị Onyenwe unu ga-abia.

43 Ma ghotanụ nke a: Ọ bụrụ na nna nwe ụlọ mara oge onye ohi ga-abia n’ụlọ ya n’abalị, ọ ga-anọ na nche n’oge ahụ. Ọ gaghị ekwe ka onye ohi kụwaa ụlọ ya.

44 Otu a ka unu onwe unu puru isi nọgide na nche oge niile, n’ihi na Nwa nke Mmadu ga-abia n’oge awa unu na-atughị anya ya.

Ọ dị mkpa inọ na nche

45 “Onye bụ ohu ahụ nke kwesiri ntụkwasi obi ma nwekwa uche, nke onyenwe ya mere onyeisi ndị ohu nọ n’ezinaulọ ya, ka ọ na-enye ha nri n’oge ya?

46 Ngozi na-adiri ohu ahụ, onye, mgbe onyenwe ya ga-aloghachi hụ na ọ na-eme otu a.

47 N’ezie asị m unu, ọ ga-eme ya onyeisi nke ihe niile o nwere.

48 **Ma ọ bụrụ na ohu ahụ bụ onye ajọọ omume na-asị onwe ya, S'Nna m ukwu anọọla ogologo oge,'**

49 **ọ bụrụkwa na o bido iti ndị ohu ibe ya ihe, sorokwa ndị ọnụ oke mmanya na-eri, na-añụ.**

50 **Nna ukwu ohu ahụ ga-alọta n'ụbọchị ọ na-atughị anya, n'oge awa ọ na-amakwaghị.**

51 **Ọ ga-egburisikwa ya, nye ya ọnọdu n'etiti ebe ndị ihu abụọ nọ. Ebe e nwere ikwa akwa na ita ikikere eze.**

25

Ụmụ agboghọ iri

1 **"A ga-eji alaeze eluigwe tūnyere akụkọ ụmụ agboghọ iri ndị weere oriọna ha pụta izute onye na-alụ nwunye ọhụrụ.**

2 **Ise n'ime ha maara ihe, ma ise ndị ọzọ bụ ndị nzuzu.**

3 **Ise ndị nzuzu ahụ weere oriọna ha, ma ha ejighi mmanụ ọkụ.**

4 **Ise ndị maara ihe, wujuru mmanụ ọkụ na karama, tinyekwa oriọna ha.**

5 **Mgbe onye na-alụ nwunye ọhụrụ ahụ nọrọ ọdu n'ọbịbịa ya, ụra tūwara ha, ha dinara ala rahụ ụra.**

6 **"N'etiti abalị e tiri mkpu n'oke olu sị, 'Onye na-alụ nwunye ọhụrụ na-abia, pụtanụ gaa zute ya!'**

7 **"Mgbe ahụ ụmụ agboghọ niile ahụ* biliri mụnye oriọna ha.**

8 **Ise ndị nzuzu ahụ rjọrọ ise ndị maara ihe sị, 'Biko, wūnyeturunụ anyị ụfọdu n'ime mmanụ ọkụ unu, lee na oriọna anyị na-anyu anyu.'**

9 **"Ndị maara ihe zara ha sị, 'Mba! Ọ gaghị ezuru anyị na unu. Kama gaanụ zuru nke unu n'aka ndị na-ere ya.'**

10 **"Ma mgbe ha pụrụ izuta mmanụ ọkụ ahụ, onye na-alụ nwunye ọhụrụ bjarutere. Ndị jikeere ejikere soro ya banye n'oriri ọlulū di na nwunye ahụ. E mechikwara ọnụ ụzọ.**

11 **"Emesia, ise ndị nzuzu ahụ† loghachiri na-ekwu sị, 'Onyenwe anyị, Onyenwe anyị, meghere anyị ụzọ!'**

12 **"Ma ọ zaghachiri ha sị, 'N'ezie, n'ezie, agwa m unu, amaghị m ndị unu bụ.'**

13 **"Ya mere, na-anọgidenu na nche, n'ihi na unu amaghị ụbọchị ahụ, maọbụ oge awa ahụ.**

§ 24:48 Maọbụ, na-asị n'obi ya ha na nwoke ọbula e dinabeghi.

* 25:7 E mere ka anyị mara na ndị a bụ ndị
† 25:11 Ụmụ agboghọ ise ndị nzuzu

Ijizi akụ

14 “**Ọzọ, ọ ga-adị ka otu nwoke chọrọ ịga njem. Ọ kpọkọtara ndị ohu ya niile nyefee ha akụnuba ya n’aka.**

15 **O nyere onye nke mbụ talenti ise, nke abụọ ka o nyere talenti abụọ. O nyere onye nke ikpeazụ otu talenti.†O nyere ha n’otu n’otu dị ka ike ha ha. Mgbe ahụ ọ hapụrụ ha gaa ije ya.**

16 **Onye ahụ natara talenti ise weere ego ahụ malite ịzụ ahịa. Ngwangwa o retara talenti ise ọzọ n’uru.**

17 **Otu a kwa, onye nke e nyere talenti abụọ zupụtakwara talenti abụọ ọzọ n’uru.**

18 **Ma onye ahụ natara otu talenti gara gwuo ala lie ego nna ya ukwu, n’ihi ichezi ya nke ọma.**

19 **“Mgbe ogologo oge gasiri, nna ukwu ndị ohu ahụ lọtara site n’ije ya. Ọ kpọkọtara ha niile ka ha guzie akụ ya.**

20 **Onye ahụ natara talenti ise batara wetakwa ise ọzọ. Ọ gwara nna ya ukwu si, ‘I nyere m talenti ise, ma ugbu a azupụtala m talenti ise ọzọ!’**

21 **“Nna ya ukwu siri ya, ‘I mere nke ọma ezi ohu kwesiri ntụkwasi obi. I zipụtala na i kwesiri ntụkwasi obi n’ihe dị ntakiri. N’ihi ya aga m etinye gi n’ebe ị ga-elekota otutu ihe. Bata n’ọnu nke nna gi ukwu.’**

22 **“Onye nke e nyere talenti abụọ bịaara si, ‘Nna anyi ukwu, i nyere m talenti abụọ, ma lee, eritala m talenti abụọ ọzọ n’uru.’**

23 **“Nna ya ukwu siri ya, ‘I mere nke ọma. I bu ezi ohu kwesiri ntụkwasi obi. I zipụtala na i kwesiri ntụkwasi obi n’ihe dị ntakiri. N’ihi ya aga m etinye gi n’ebe ị ga-elekota otutu ihe. Bata n’ọnu nke nna gi ukwu.’**

24 **“Onye e nyere otu talenti batara si, ‘Nna anyi ukwu, amaara m onye i bu. I bu onye aka ntagide. I na-ewe ihe ubi n’ebe ị na-akughị mkpuru. I na-achikotakwa n’ebe ị na-agbasaghi.**

25 **N’ihi nke a, aturu m egwu, a gara m liere gi ego talenti gi n’ala. Lee ihe gi werekwa.’**

26 **“Nna ya ukwu zara ya si, ‘Ohu ojoo na onye umengwu. I maara na m na-ewe ihe ubi n’ebe m na-akughị mkpuru, na-achikotakwa n’ebe m na-agbasaghi.**

27 **I gaara etinye ego m n’aka ndi na-ehekwa ego, ndi gaara akwughachi ya na omurunwa ya, nke m gaara anata mgbe m loghachiri.**

† 25:15 *Talent* Otu talenti bu ugwo onwa iri afọ abụọ nke onye Griik na-arụ orụ ubochi.

28 “‘Napụtanụ ya talenti ahụ o ji, were ya nye onye ji talenti iri.

29 N’ihi na onye ọbụla nwere ka a ga e tinyekwuru ka o nwebigakwa oke. Ma onye ahụ ọ na-adighi nke o nwere, a ga-anapụ ya ọ bụladi nke nta o nwere.

30 Tupunụ ohu a na-abaghị uru n’ezi, n’ime ọchịchiri, ebe ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adi.’

Ikpe nke ikpeazu

31 “Mgbe Nwa nke Mmadu ga-abia n’ebube ya na ndi mmuo ozi niile, mgbe ahụ ka ọ ga-anọ n’elu ocheeze ebube ya.

32 Mba niile nke uwa ga-ezukoakwa n’ihu ya. O ga-ekewaputa ha, otu obodo site n’ibe ya, di ka onye ozuzu aturu si ekewaputa umu aturu site n’umu ewu.

33 O ga-edebe umu aturu ahụ n’akuku aka nri ya, ma umu ewu ga-anọ n’aka ekpe ya.

34 “Mgbe ahụ, eze ga-asị ndi no n’aka nri ya, ‘Batani n’ime alaeze, unu ndi Nna m goziri agozi, batani n’ime alaeze nke e doziiri unu site na mgbe e kere uwa.

35 N’ihi na mgbe aguu guru m unu nyere m nri. Mgbe akpiri kporo m nku unu nyere m ihe onunu. Mgbe m bu obia unu kpo batara m.

36 Mgbe m gba oto, unu zutara uwe nye m. Mgbe m dara oria unu lekotara m. Anokwara m n’ulo mkporo unu bjara leta m.’

37 “Mgbe ahụ ndi ezi omume ahụ ga-aju ya si, ‘Onyenwe anyi, olee mgbe anyi huru gi ka aguu na-agu gi anyi enye gi nri? Olee mgbe anyi huru gi ka akpiri na-akpo gi nku, anyi ekuru mmiri onunu nye gi?’

38 Olee mgbe kwa ka anyi huru gi di ka onye obia anyi akpobata gi? Olee mgbe kwa ka anyi huru gi ka i gba oto anyi enye gi uwe?’

39 Olee mgbe kwa ka anyi huru gi n’oria, maobu n’ulo mkporo anyi abia leta gi?’

40 “Eze ahụ ga-azaghachi ha si, ‘N’ezie asị m unu, mgbe unu mesoro otu n’ime ndi a di nta n’ime umunne m omume oma, ọ bu m ka unu mesoro omume ahụ.’

41 “Mgbe ahụ ọ ga-asikwa ndi no n’aka ekpe ya, ‘Punun n’ihu m unu ndi a buru onu. Baanu n’ime odo oku ebighi ebi ahụ a kwado beere ekwensu na ndi mmuo ozi ya.

42 N’ihi na mgbe aguu na-agu m, unu enyeghi m ihe obula ka m rie. Mgbe akpiri na-akpo m nku, unu ekunyeghi m mmiri ka m nuo.

43 **Mgbe m nọ di ka ọbia, unu akpọbataghi m n'ulo unu. Mgbe m gba ọto, unu enyeghi m uwe. Mgbe ahụ na-esighi m ike, unu elekotaghi m. Mgbe m nọ n'ulo mkporo, unu abighi leta m.'**

44 **"Mgbe ahụ ha ga-azakwa si, 'Onyenwe anyi, olee mgbe anyi huru gi ka aguu na-agu gi, maobu ka akpiri na-akpo gi nkụ, maobu oge i bu onye ọbia, maobu oge i gba ọto, maobu oge i nọ n'oria, maobu i nọ n'ulo mkporo, ma anyi elekotaghi gi?'**

45 **"O ga-aza ha si, 'Eziokwu ahụ bu nke a, mgbe ahụ unu juru inyere otu n'ime ndi a di nta aka, o bu m ka unu juru i nyere aka.'**

46 **"Ndi a ga-aba n'ita ahuhu ebighi ebi. Ma ndi ezi omume ga-aba na ndu ebighi ebi."**

26

Izuzu megide Jisos

1 Mgbe Jisos kwusiri okwu ndi a, o gwara ndi na-eso uto ya si,

2 **"Di ka unu maara nke oma, Mmemme Ngabiga gamalite mgbe ubochi abuo gasiri. N'oge ahụ, a gararakwa Nwa nke Mmadu nye ka a kpogide ya n'obe."**

3 N'oge ahụ, ndiisi nchujaja, na ndi okenye zukotara n'uloeze otu onyeisi nchujaja a na-akpo Kaifas.

4 Ha gbara izu ichoputa uto ha ga-esi jide Jisos na nzuzo gbuo ya.

5 Ha kwekorita si, "O gaghị abụ n'oge mmemme ka ogbaaghara hapu idi n'etiti ndi mmadu."

Otite mmanu na Betani

6 Mgbe Jisos nọ na Betani, n'ulo Saimon onye ekpenta,

7 otu nwanyi bu karama alabasta nke mmanu otite isi uto di oke onuhia di n'ime ya, biakwutere ya, nke o wusara ya n'isi di ka o na-anodu ala n'eri nri.

8 Ma mgbe ndi na-eso uto ya huru nke a, iwe were ha nke ukwuu. Ha siri, "Olee udi ila n'iyi di nke a!

9 A gaara ereputa mmanu a ego di ukwuu were ego e retara ya nyere ndi ogbenye aka."

10 Ebe Jisos matara ihe ha na-atamu n'obi ha, o siri ha, **"Gini mere unu ji esogbu nwanyi a? O merela m ihe di mma."**

11 **Unu na ndi ogbenye ga-anọ oge niile, ma o bughị mu na unu ga-anọ mgbe niile.**

12 **N'ihi na site n'iwu m mmanu otite a n'ahu, o doziela m maka olili.**

13 **N'ezie, ana m agwa unu, n'ebe ọbụla ezisara ozioma a n'ụwa niile, a ga na-echeta nwanyị a n'ih ihe ọma a o meere m."**

Juda ekwere irara Jisọs nye

14 Mgbe ahụ otu n'ime mmadụ iri na abụọ na-eso ụzọ ya, onye aha ya bụ Judas Iskariot, jekwuuru ndịisi nchụaja.

15 Ọ juru ha si, "Gini ka unu ga-enye m ma m rara ya nye n'aka unu?" Ha kwuru ya iri mkpuru ọlaocha atọ.

16 Site n'oge ahụ na-aga, ọ choro ohere irara ya nye n'aka ha.

Oriri Mmemme Ngabiga

17 N'ubochi mbu nke memme achicha na-ekoghi eko, ndi na-eso uzo Jisos biakwutere ya juo ya si, "Ebee ka i choro ka anyi gaa kwadoro gi ihe gi maka oriri Ngabiga?"

18 Ọ zara ha si, "**Jekwuru otu nwoke n'ime obodo si ya, Onye ozizi si, 'Oge m abiala nso. Mu na ndi na-eso uzo m ga-eri oriri Ngabiga n'ulo gi.'**"

19 Ndi na-eso uzo ya mere di ka Jisos gwara ha, doziekwa oriri Ngabiga ahụ n'ebe ahụ.

20 N'uhuruchi ubochi ahụ, ya na ndi na-eso uzo ya iri na abuo ahụ noduru ala n'ochi nri ahụ.

21 Mgbe ha na-eri nri, o kwuru si, "**N'ezie ana m agwa unu, na otu onye n'ime unu ga-arara m nye."**

22 Ha nwere oke mwute, ma malite iju ya n'otu n'otu si, "Onyenwe anyi, o bu m?"

23 Ma o zara ha si, "**O bu onye ahụ mu na ya na-amanyekota aka n'otu efere ga-arara m nye.**

24 **Lee Nwa nke Mmadu ga-ala di ka e si buo ya n'amuma. Ma ahuhu ga-adiri nwoke ahụ onye a ga-esite n'aka ya rara Nwa nke Mmadu nye. O gaara akara onye ahụ mma ma a si na a mughị ya amu."**

25 Judas, onye ahụ raara ya nye juru ya si, "Onye ozizi o bu m?"

Ọ zara si, "**Gi onwe gi ekwuola ya."**

Mmalite oriri nsọ

26 Mgbe ha nokwa na-eri nri, Jisos were ogbe achicha ahụ, mgbe o nyechara ekele, o nyawara ya nye ndi na-eso uzo ya si ha, "**Naranu nke a rie, n'ih na nke a bu anu ahụ m."**

27 Mgbe ahụ kwa, o burukwara iko mmanya, ma mgbe o nyechara ekele, o bunyere ya ndi na-eso uzo ya si ha, "**Unu niile nuonu site n'iko a.**

28 **N'ih na nke a bu obara m nke bu akara ogbugba ndu ohuru ahụ. A na-awusa ya maka otutu mgbaghara mmehie.**

29 **Ana m agwa unu, na-agaghị m anụ mmanya sitere na mkpuru vainị ọzọ, tutu ruo ụbọchị ahụ mụ na unu ga-anụ ya n'uzọ dị iche n'alaeze Nna m."**

30 Mgbe ha bụsiri abụ, ha pụrụ gaa n'Ugwu Oliv.

Ngonari Pita

31 Mgbe ahụ Jisọs gwara ha si, **"N'abalị taa, unu niile ga-agbahapụ naanị m. N'ihị na e dere ya, si:**

"Aga m etigbu onye ọzọ aturu,

aturu nke igwe aturu ahụ ga-agbasasikwa.'*

32 **Ma mgbe e mere ka m si n'ọnwu bilite, aga m ebu unu ụzọ gaa Galili."**

33 Pita siri, "Ọ bụrụ na mmadu niile agbahapụ gi gbalaga, agaghị m ahapụ gi."

34 Jisọs siri, **"N'ezie agwa m gi, n'abalị taa, tupu oke okuku akwaa akwa, i ga-agonari m ugboro ato."**

35 Ma Pita kwuru si, "Ọ bụrụ na ọ dị mkpa ka m soro gi nwuo, agaghị m agonari gi." Ọ bukwa otu ihe ahụ ka ndị ahụ niile na-eso ụzọ ya kwuru.

Ekpere Jisọs na Getsameni

36 Mgbe Jisọs biara n'ogige ahụ a na-akpo Getsameni, ọ gwara ndị na-eso ụzọ ya si ha, **"Nọdunụ n'ebe a ka m gaa n'ihu nke nta kpee ekpere."**

37 Ọ kpoo Pita tinyere onwe ya, na umụ Zebedi abuo. Ọ malitere inwe obi mwute n'ime onwe ya. Obi malitekwarala ilo ya mmiri.

38 Mgbe ahụ ọ gwara ha si, **"Ọ na-ewute mkpuruobi m nke ukwu ruo n'onu onwu. Nọgidenu n'ebe a soro m na-eche nche."**

39 Ọ gara n'ihu nke nta daa, kpuo ihu ya n'ala, kpee ekpere si, **"Nna m, ọ bụrụ na ọ ga-ekwe mee, napu m iko a. Ma ọ bughị ka e mee uche m, kama ka e mee uche gi."**

40 Ya mere, ọ biakwutere ndị na-eso ụzọ ya, hụ ha ka ha na-arahụ ụra. Ọ siri Pita, **"Ọ bụ na unu enweghị ike i soro m chee nche, ọ buladi otu awa?"**

41 **Na-echenu nche, na-ekpekwa ekpere, ka unu ghara iba n'onwunwa.†N'ihị na mmuo di na njikere ma anu ahụ adighi ike."**

42 Ọ laghachiri azu nke ugboro abuo kpeekwa ekpere si, **"Nna m, ọ bụrụ na iko a agaghị agabiga ma ọ bughị na m nuru ya, ka e mee uche gi."**

43 Ọ loghachikwara ọzọ hukwa ka ha na-arahụ ụra, n'ihị na anya ha di arọ.

* 26:31 Zek 13:7 † 26:41 Maobu, nwalee

44 Ọ hapụrụ ha ọzọ gaa kpee ekpere nke ugboro atọ, na-ekwukwa otu okwu ahụ.

45 Mgbe ọ loghachikwutere ndị na-eso ụzọ ya, ọ sịrị ha, **“Unu ka nọ na-arahụ ụra, na-ezukwa ike? Lee, oge awa ahụ abịala, a rarala Nwa nke Mmadụ nye n’aka ndị mmehie.**

46 **Bilienụ ka anyị gawa. Lee, onye ahụ na-arara m nye na-abịa!”**

Njide e jidere Jisọs

47 Mgbe ọ nọ na-ekwu okwu a, Judas, otu n’ime ndị ozi iri na abụọ ahụ bīaruru, ya na ọtụtụ igwe mmadụ so. Ụfọdụ ji mma agha ha, ndị ọzọ ji osisi.[‡] Ọ bụ ndịisi nchụaja na ndị okenye ndị Juu zitere ha.

48 Ma onye ahụ na-arara ya nye, nyere ha ihe iribama, sị, **“Onye ahụ m ga-esutu ọnụ bụ nwoke ahụ, jidesienụ ya aka ike!”**

49 Ngwangwa o jekwuuru Jisọs sị ya, **“Ekele, Onye ozizi!”** ma sutukwa ya ọnụ.

50 Jisọs gwara ya sị, **“Enyi m, mee ihe i bīara ime ngwangwa.”**

Mgbe ahụ, ndị ikom ahụ bīara nso jide Jisọs, sekpurụ ya n’ike.

51 Otu onye n’ime ndị ha na Jisọs nọ, setiri aka ya, mịputa mma agha ya, gbuo ohu onyeisi nchụaja, gbupụ ntị ya.

52 Ma Jisọs sịrị ya, **“Mighachi mma agha gi n’ọbọ ya, n’ihi na mmadụ ọbula na-eji mma egbu mmadụ ibe ya ga-anwụ site na mma.**

53 **I cheghị na m purụ iriọ Nna m ka o zitere m ihe kariri usuu ndị mmụọ ozi iri na abụọ n’otu ntabi anya?**

54 **Ma olee otu ihe e dere n’akwukwọ nsọ ga-esi mezu, nke kwuru na ọ ghaghị idị otu a?”**

55 N’oge awa ahụ, Jisọs gwara igwe mmadụ ahụ sị, **“Unu pụtara chiri mma agha na mkpọ bīa ijide m di ka a gasi na m bụ onye ohi? Anọrọla m ziekwā ihe n’ulonso kwa ubochi, ma unu ejideghị m.**

56 **Ma ihe ndi a na-eme ka ihe ndi amuma dere n’akwukwọ nsọ mezu.”** N’oge ihe ndi a niile na-eme, ndi na-eso ụzọ ya niile hapurū ya gbalaga.

Jisọs n’uloikpe

57 Ndi jidere Jisọs duuru ya gaa n’ulo Kaifas, onyeisi nchụaja. Ndi ozizi iwu na ndi okenye ndi Juu zukotara n’ebe ahụ.

[‡] 26:47 Maqbụ, mkpọ

58 Pita sogidere Jisọs n'azụ site n'ebe dị anya. O rutere n'obi onyeisi nchụaja, baa n'ime ụlọ, sorokwa ndị na-eje ozi nọdụ ala, ka o nwe ike ihu otu ihe a ga-esi bie.

59 Ndịisi nchụaja, na ndịisi ikpe n'ụlọikpe ahụ nọ na-achọ ama ụgha megide Jisọs, ka ha hụ ụzọ ha ga-esi gbuo ya.

60 Ma ọ dighị nke ha chọtara, n'agbanyeghị n'ọtụtụ ndị akaebe ụgha putara.

N'ikpeazụ, mmadụ abụọ putara

61 kwuo sị, "Nwoke a siri, 'Enwere m ike ikwatu ụlọnsọ ukwu nke Chineke, wughachikwa ya n'ụbọchị atọ.' "

62 Onyeisi nchụaja biliri ọtọ kwuo sị, "Ọ bụ na ị nweghị ihe ọbụla ị ga-aza? Gini bụ ama ndị a a na-agba megide gi?"

63 Ma Jisọs ekwughị ihe ọbụla.

Onyeisi nchụaja gwara ya sị, Eji m aha Chineke dị ndu nye gi iwu, sị gi, "gwa anyị, ị bụ Kraịst, Okpara Chineke?"

64 Jisọs gwara ya sị, **"Gị onwe gi kwuru ya. Ma ana m agwa unu, site ugbu a na-aga n'ihu, unu ga-ahụ Nwa nke Mmadụ ka ọ na-anọdụ n'aka nri nke Onye dị ike, na-abiakwa n'igwe ojii nke eluigwe."**

65 Mgbe ahụ onyeisi nchụaja dọwara uwe ya, kwuo sị, "O kwuola arụ! Olee mkpa ọ dị ichọkwa ndị akaebe? Unu nkwara nkwulu ya?"

66 Gini bụ mkpebi unu?"

Ha zara sị ya, "O kwesiri ka ọ nwuo!"

67 Mgbe ahụ, ha gbụsara ya ọnụ mmiri asọ n'ihu, tiekwa ya aka. Ndị ọzọ maara ya ụra,

68 sị ya, "Buoro anyị amuma, gi, Kraịst. Onye tiri gi ihe?"

Pita agọnarị Jisọs

69 Mgbe ahụ Pita nọdurụ ala na mbara ezi nke obi ahụ. Otu n'ime umụ agbọghọ na-eje ozi biakwutere ya, sị, "Ị bukwanụ otu n'ime ndị na-eso ụzọ Jisọs onye Galili."

70 Ma ọ goro n'ihu ha niile sị, "Amaghị m ihe ị na-ekwu."

71 Mgbe ọ puru gaa nọdụ n'ọnụ ụzọ mbata, nwaagbọghọ ọzọ hụrụ ya, gwa ndị nọ n'ebe ahụ sị, "Nwoke a na Jisọs onye Nazaret nọkoro."

72 Ozokwa, o weere inu iyi gọọ, "Amaghị m onye nwoke ahụ bụ."

73 Mgbe oge nta gasiri, ndị guzo n'ebe ahụ biakwutere Pita sị ya, "N'ezie, ibu otu n'ime ha, n'ihị na asusu gi agbaala gi ama."

74 O malitere ibu onwe ya ọnụ, na inu iyi sị, "Amaghị m nwoke a."

Mgbe ahukwa oke okpa kwara akwa.

⁷⁵ Pita chetara okwu ahụ Jisọs kwuru si, **“Tupu oke ọkpa akwaa akwa, i ga-agonari m ugbo atọ.”** O si n’ebe ahụ puo, gaa kwaa akwa nke ukwu.

27

Jisọs n’ihu Paillet

¹ Mgbe chi boro, ndiisi nchujaja niile na ndi okenye gbara izu megide Jisọs otu ha ga-esi gbuo ya.

² Ya mere, ha kere ya agbu, duru ya puo, nyefee ya n’aka Paillet onye bu govano.

Onwu Judas

³ Mgbe Judas, onye ahụ rara Jisọs nye, huru na a maala Jisọs ikpe onwu, o cheghariri weghachikwara ndiisi nchujaja na ndi okenye iri ego olaocha atọ ahụ.

⁴ O kwuru si, “Emehiela m, site na irara onye aka ya di ocha nye onwu.”

Ma ha siri, “Nke ahụ agbasaghi anyi, o bu mkpa diri gi.”

⁵ O wusara ego olaocha ahụ n’ala ulonso, puo gaa kwuo udo.

⁶ Ndiisi nchujaja tutukotara ego ahụ kwuo si, “O megidere iwu itinye ego a n’ime uloku, n’ihi na o bu ego obara.”

⁷ Mgbe ha gbasiri izu, ha kwekotara ma were ego ahụ zuta ala n’aka otu okpu ite. Ha mere ala ahụ ka o buru ebe a na-eli ndi obia.

⁸ Nke a mere e ji na-akpo ala ahụ, “Ala Obara,”* ruo taa.

⁹ N’uzo di otu a, okwu e kwuru site n’onu Jeremaya onye amuma mezuru. “Ha tutukotara mkpuru ego olaocha iri atọ, bu onuahia onye ahụ, nke ufodu n’ime umu Izrel kpebiri na a ga-akwu n’isi ya.

¹⁰ Ha ji ego ahụ zuo ubi onye okpu ite, di ka Onyenwe anyi nyere m iwu.”†

Paillet ajuo Jisọs ajuju

¹¹ N’oge a Jisọs guzo n’ihu govano. Govano juru ya si, “I bu eze ndi Juu?”

Jisọs siri ya, **“Gi onwe gi kwuru ya.”**

¹² Mgbe ndiisi nchujaja na ndi okenye boro ya ebubo ugha, o kwughi ihe obula.

¹³ Ya mere, Paillet siri ya, “I naghị anu ihe ndi a niile ha na-ebo gi?”

¹⁴ Ma o zaghi o buladi otu mkpuru okwu n’ebubo ndi ahụ. Ihe a gbagwojuru govano anya nke ukwu.

Ikpe onwu a mara Jisọs

* 27:8 Maobu, Ubi Obara † 27:10 Zek 11:12,13; Jer 19:1-13; 32:6-9

15 Ugbu a, ọ bụ omenaala ọvanọ n'oge mmemme na ọ ga-ahapụ otu onye mkpọrọ, bụ onye igwe mmadụ hōrọ.

16 Ma n'oge a e nwere otu onye mkpọrọ nke ọtụtụ mmadụ maara nke ọma. A na-akpọ Jisọs Barabas.

17 Mgbe igwe mmadụ niile zukoro, Paillet siri ha, "Onye ka unu choro ka m hapuru unu, ọ bụ Jisọs Barabas ka ọ bụ Jisọs onye a na-akpọ Kraist?"

18 N'ihi na ọ maara nke ọma na ọ bụ site n'ekworo ka ha ji rara Jisọs nye n'aka ya.

19 Mgbe ọ nọkwasiri n'elu oche ikpe ya, nwunye ya zitere ozi si ya, "Wepukwa aka gi n'ihe gbasara nwoke onye ezi omume ahụ. N'ihi na ahujuru m anya na nrọ n'abalị gara aga n'ihi ya."

20 Ma ndịisi nchụaja na ndi okenye kwagidere igwe mmadụ ahụ ka ha rịọ ya, ka ọ hapuru ha Barabas, ma nye ha Jisọs ka ha gbuo ya.

21 Ozokwa, ọvanọ siri ha, "N'ime mmadụ abuo ndi a onye ka unu choro ka m hapuru unu?"

Ha siri, "Barabas!"

22 Paillet siri ha, "Gini ka m ga-eme Jisọs onye a na-akpọ Kraist?"

Ha niile siri, "Kpogide ya n'obe!"

23 O juru ha si, "O bu n'ihi gini? Olee ihe ojoo o mere?"

Ma ha tiri mkpu karja ka ha si eti na mbu, na-asị, "Kpogide ya n'obe! Kpogide ya n'obe!"

24 Mgbe Paillet huru na o nweghi ihe o puru ime, kama na uzu na ogbaaghara na-amalite. O weere mmiri kwoo aka ya n'ihu igwe mmadụ ahụ si ha, "Aka m di ocha n'ebe obara nwoke a di. Jirinụ aka unu hu maka ya."

25 Igwe mmadụ ahụ zaghachiri ya n'otu olu si, "Ka obara ya di n'isi anyi na n'isi umu anyi!"

26 Mgbe ahụ ọ hapuru ha Barabas. Mgbe ọ piachara Jisọs ihe, ọ raara ya nye ka ha kpogide ya n'obe.

Ndi agha ejiri Jisọs mee ihe ochi

27 Mgbe ahụ ndi agha ọvanọ duuru Jisọs baa n'ogige ulo ndi agha,‡ mee ka otu ndi agha niile gbaa ya gburugburu.

28 Ha yipuru ya uwe ya, yinye ya uwe mwuda na-acha uhie uhie.

29 Ha kpara okpueze nke e ji ogwu mee, kpukwasị ya n'isi. Ha tinyekwara ya mkpara achara n'aka nri, gbuo ikpere n'ala n'ihu ya, na-akwa ya emo na-asị, "Ekele, Eze ndi Juu!"

30 Ha gburu ya onu mmiri aso, werekwa osisi ahụ kuọ ya n'isi otutu mgbe.

‡ 27:27 Nke a na-akpọ Pritoriom n'asusu Griik.

31 Mgbe ha ji ya mechaa ihe ọchị, ha yipuru ya uwe ahụ, yinyekwa ya uwe nke ya, duuru ya puo, iga kpogide ya n'obe.

Ha akpogide ya n'obe

32 Mgbe ha na-apu, ha zutere otu nwoke onye obodo Sirini a na-akpo Saimon. Ha manyere ya ka o buru obe ya.

33 Mgbe ha biarutere n'ebe a na-akpo Gologota (nke putara, "ebe okpokoro isi").

34 Ha nyere ya mmanya a gwara ogwu ilu ka o nuo. Mgbe o deturu ya ire, o kweghi ya onunu.

35 Mgbe ha kpogidechara ya n'elu obe. Ha fere nza nke ha jiri kee uwe ya n'etiti onwe ha.^S

36 Ha nodukwara ala n'ebe ahụ na-eche ya nche.

37 N'elu ebe isi ya di, ka ha debere ihe ha dekwasiri ebubo ha boro ya. Nke a bu ihe ha dere:

Onye a bu Jisos, Eze ndi Juu.

38 Ha kpogidekwara ya na ndi ohi abuo n'obe. Otu onye n'aka nri, onye nke ozo n'aka ekpe ya.

39 Ndi na-agafe n'uzo na-ekwuto ya, na-efufekwa isi ha,

40 na-asikwa, "Leenu onye nwere ike ikwatu ulonso Chineke wughachi ya na mkpuru ubochi ato! Zoputanu onwe gi! O buru na i bu Okpara Chineke si n'elu obe ahụ ridata!"

41 Ndiisi nchujaja, ndi ozizi iwu na ndi okenye sokwa n-eme ya ihe ochi, na-asị,

42 "O zoputara ndi ozo, ma o nweghi ike izoputa onwe ya. O bu eze ndi Izrel; ya si n'elu obe ridata ugbo a, anyi ga-ekwerekwa na ya.

43 O tukwasiri Chineke obi, o buru na o masiri Chineke, ya naputa ya ugbuga, n'ihi na o kwuru si, 'Abu m Okpara Chineke.' "

44 O buladi ndi ohi ahụ a kpogidekoru ha na ya n'obe nokwa na-akpari ya.

Onwu Jisos

45 Ma site n'elekere iri na abuo nke ehie ruo n'elekere ato nke ehie, ochichiri gbachikotara n'ala ahụ niile.

46 N'oge di ka elekere ato nke ehie, Jisos tiri mkpu n'oke olu si, "**Elọi, Elọi, lama sabaktani?**" (nke putara, "**Chineke m, Chineke m, gini mere i jiri hapu m?**").^{*}

47 Mgbe ufodu ndi guzo n'ebe ahụ nuru nke a, ha siri, "O na-akpo Ilaija."

^S 27:35 Imezu ihe e dere n'Abu Oma 22:18.   ^{*} 27:46 Abu 22:1

48 N'otu oge ahụ kwa otu onye n'ime ha gbaara ọsọ were ogbo denye ya na mmanya gbara ụka, fanye ya n'osisi, welie ya elu, chee ya ka ọ nụọ.

49 Ma ndị ọzọ sịrị, "Hapụnụ, ka anyị lee ma Ịlajja ọ ga-abia ịzoputa ya."

50 Ọzọkwa, Jisọs jiri oke olu tie mkpu, kubie ume.

51 N'otu ntabi anya ahụ kwa, akwa mgbochi nke ụlọnsọ ahụ gbawara site n'elu ruo n'ala. Ala makwara jijiji. Nkume tiwasikwara.

52 Ala ili meghere. A hụrụ ọtụtụ ndị nsọ, ndị nwurụ anwụ, ka e mere ka ha si n'ọnwụ bilie.

53 Mgbe ha sitere n'ọnwụ bilie, ha hapụrụ ili ha banye n'ime obodo nsọ, gosikwa ọtụtụ mmadụ onwe ha.

54 Mgbe ọchịagha, na ndị ya ha nọ n'ebe ahụ na-eche Jisọs nche hụrụ ala ọma jijiji a, na ihe niile mere, ha tūrụ oke egwu. Ha kwuru sị, "N'ezie, nwoke a bụ Ọkpara Chineke!"

55 Ọtụtụ ụmụ nwanyị nọ n'ebe ahụ, ndị guzo n'ebe dị anya na-ele ihe na-eme. Ha si Galili soro Jisọs, na-ejere ya ozi.[†]

56 N'ime ha bụ Meri Magdalin, na Meri nne Jemis na Josef, na nne ụmụ Zebedi.

Olili Jisọs

57 Mgbe o ruru anyasị, otu onye ọgaranya si Arimatia aha ya bụ Josef. Onye ya onwe ya bukwa onye na-eso ụzọ Jisọs,

58 jekwuuru Paillet rịọọ ya ka e bunye ya ozu Jisọs. Paillet nyere iwu ka e bunye ya ozu ahụ.

59 Josef buuru ozu ya, were ezi akwa ọcha linin na-enwu enwu fuchie ya,

60 ma gaa lie ya n'ili ọhụrụ nke o gwuuru onwe ya, n'etiti nkume. O jikwa otu nkume buru ibu kpuchie ọnụ ụzọ ili ahụ, hapụ ya laa.

61 Meri Magdalin na Meri nke ọzọ nọ na-ebe ahụ, ha nọdurụ ala na ncherita ihu ili ahụ.

Ndị nche n'ili Jisọs

62 N'echi ya, nke bụ ụbọchị na-eso ụbọchị Nkwadebe, ndịisi nchụaja na ndị Farisii zukurọ jekwuru Paillet.

63 Ha kwuru sị, "Nna anyị ukwu, anyị na-echeta na mgbe onye ụgha ahụ dị ndụ, ọ sịrị na ya ga-esi n'ọnwụ bilie mgbe ụbọchị atọ gasịrị.

64 Ya mere, nye iwu ka ndị agha gị na-eche ili ya nche, ruo mgbe ụbọchị atọ gasịrị. Nke a ga-egbochi ndị na-eso ụzọ ya ịga zuru ozu ya. Ka ha ghara ị sịkwa ndị mmadụ na o sitela

[†] 27:55 N'ihì ihù maka mkpa ya

n'ọnwu bilie. O buru na ha agha ugha di otu a, o ga-ajoro anyi njo mgbe ahụ karịa na mbu."

⁶⁵ Paillet gwara ha si, "Unu nwere otu ndi agha na-eche nche, kpọrọnu ha gaa mechisie ili ahụ ike di ka unu si maara eme."

⁶⁶ Ya mere, ha kpọrọ ndi agha gaa mechizie onu ili ahụ. Ha kakwara akara n'elu nkume ahụ.

28

Mbilite n'ọnwu Jisọs

¹ Mgbe ubochi izuike gasiri, n'isi ututu ubochi mbu n'ime izu uka, Meri Magdalin na Meri nke ozọ, gara ka ha lee ili ahụ.

² Na mberede, oke ala oma jijiji malitere. N'ihi na mmuọ ozi Onyenwe anyi sitere n'eluigwe ridata, kpugharia nkume ahụ e ji mechie onu ili ahụ, nokwasikwa n'elu ya.

³ Ihu ya na-enwu di ka amuma. Uwe ya na-achakwa ocha di ka akummiri igwe.*

⁴ N'ihi egwu ya, ndi nche makwara jijiji. Daa n'ala noro di ka ndi nwuru anwu.

⁵ Ma mmuọ ozi ahụ gwara umu nwanyi ahụ si ha, "Unu atula egwu, n'ihi na amaara m na o bu Jisọs onye a kpogburu n'elu obe ka unu na-achọ.

⁶ O nokwaghị n'ebe a. O sitela n'ọnwu bilie, di ka o si kwuo. Biana lee ebe o togboru.

⁷ Gaanu ngwangwa gwa ndi na-eso uzọ ya na e meela ka o si n'ọnwu bilie. Lee, o burula unu uzọ gawa Galili. Ebe ahụ ka unu ga-ahụ ya. Chetakwanu ihe m gwara unu."

⁸ Ha ji oke egwu na onu puo osiso site n'ili ahụ, gbara oso gawa ikoro ndi na-eso uzọ ya.

⁹ Na mberede, Jisọs zutere ha si ha, "**Ndeewonu!**" Ha biakwutere ya, jide ukwu ya abuo aka, kpokwa isiala nye ya.

¹⁰ Ya mere Jisọs gwara ha si, "**Unu atula egwu. Gaanu, gwanu umunne m ka ha gaa Galili. Ha ga-ahụ m n'ebe ahụ.**"

Ama ndi nche gbara

¹¹ Mgbe ha na-aga, ufodu ndi agha chere ili ahụ nche batara n'ime obodo. Ha gara kororo ndisi nchaja ihe niile mere.

¹² Emesia, ndi nchaja na ndi okenye zukotara kwekoritaa inye ndi agha ahụ okpurukpu ego,

¹³ si ha, "Ihe a ka unu ga-ekwu, 'Ndi na-eso uzọ ya biara n'abali zuru ya n'ohi mgbe anyi no na-arahu ura.'

* 28:3 Ya bu, snoo

14 O bụrụ na nke a eruo govanọ ntị, anyị ga-emeta ya mma, ma mee ka unu pụọ na nsogbu.”

15 Ha naara ego ahụ, meekwa dị ka e ziri ha. Akụkọ a ka a gbasara n’etiti ndị Juu ruo taa.

Jisọs enye ndị na-eso ụzọ ya ikike

16 Ma ndị ikom iri na otu ahụ bụ ndị na-eso ụzọ ya gara Galili, n’elu ugwu ebe Jisọs gwara ha gaa.

17 Mgbe ha hụrụ ya, ha kpọrọ isiala nye ya. Ma ụfọdụ n’ime ha nwere obi abụọ.

18 Jisọs bįara ha nso, gwa ha sị, **“E werela ikike niile dị n’eluigwe na nke dị n’elu ụwa nye m.**

19 **Ya mere, gaanụ mee ka mba niile bụrụ ndị na-eso ụzọ m, na-emenụ ha baptizim n’aha nke Nna, na nke Okpara, na nke Mmụọ Nsọ.**

20 **Ziekwanụ ha ka ha na-eme ihe niile m nyere unu n’iwu. Ma chetanụ na m na-anọnyere unu mgbe niile, ruo ọgwụgwụ oge.”**

Ozioma Mak

Jon omee baptizim edozie uzọ

¹ Mmalite ozioma maka Jisọs Kraịst, Ọkpara Chineke.

² Dịka e dere ya riji n'akwukwọ Aizaya onye amụma si,
"Aga m ezipu onyeozu m n'ihu gi,
onye ga-edozi uzọ gi."*

³ "Otu onye na-eti mkpu n'ozara, na-asị,
'Dozienụ uzọ maka Onyenwe anyị,
meenụ ka okporouzo ya guzozie.'"[†]

⁴ Jon omee baptizim putara na-eme baptizim n'ozara,
ma na-ekwusa baptizim nke nchehari maka mgbaghara
mmehie.

⁵ Ndi mmadu si n'akuku Judia niile na ndi niile bi na
Jerusalem puru jekwuru ya. Ka ha na-ekwuputa mmehie
ha, o mere ha baptizim n'osimiri Jodan.

⁶ Uwe Jon yi n'ahu ya bu nke e ji aji inyinya kamel mee. O
kekwarara ihe okike e ji akpukpo anu mee n'ukwu ya. Nri ya
bu igurube na mmanu anu.

⁷ O kwusara si: "Onye di ike kara m na-abia n'azu m. Onye
m na-erughi ihudata ala topu eriri akpukpokuwu ya.

⁸ Eji m mmiri na-eme unu baptizim, ma o ga-eji Mmuo Nso
mee unu baptizim."

Baptizim na onwunwa Jisos

⁹ N'oge ahụ, Jisọs sitere na Nazaret nke Galili bịa n'osimiri
Jodan, ebe Jon mere ya baptizim.

¹⁰ Ma mgbe o si n'ime mmiri ahụ na-aputa, o huru ka
eluwgwe mehere. Hukwa Mmuo Nso di ka nduru ka o
ridatara bekwasi ya n'isi ya.

¹¹ Otu olu si n'eluwgwe daa, "I bu Okpara m huru n'anya,
ihe gi di m ezi mma."

¹² Ngwangwa, Mmuo Nso duuru ya baa n'ime ozara.

¹³ O nokwara n'ime ozara ahụ iri ubochi anọ, ebe
ekwensu nwara ya onwunwa. Ya na umu anu ohia nokwa.
Ma ndi mmuo ozi jeere ya ozi.

Mbido oru nkwusa

¹⁴ Mgbe e tinyesiri Jon n'ulo mkporo, Jisos gara na Galili,
na-ekwusa ozioma Chineke.

¹⁵ O siri, "**Oge ahụ eruola, alaeze Chineke di nso.
Chegharianu ma kwerekwanu n'ozoma.**"

* 1:2 Mal 3:1 † 1:3 Aiz 40:3

Okpukpọ ndị na-eso ụzọ ya

¹⁶ Mgbe Jisọs na-aga n'akụkụ osimiri Galili, ọ hụrụ Saimon na Andru nwanne ya, ka ha na-awụnye ụgbụ ha n'ime mmiri n'ihì na ha bụ ndị ọkụ azụ.

¹⁷ Jisọs siri ha, **“Bianụ soro m, m ga-emekwa unu ndị ọkụ na-akụta mmadụ.”**

¹⁸ Ngwangwa ha hapụrụ ụgbụ azụ ha ma soro ya.

¹⁹ Mgbe ọ gaturu n'ihu nke nta, ọ hụrụ Jemis nwa Zebedi na nwanne ya bụ Jọn ndị nọ n'ime ụgbọ mmiri, na-ekezi ụgbụ azụ ha.

²⁰ Ngwangwa, ọ kpọrọ ha, ha hapụrụ nna ha Zebedi na ndị o goro ọrụ n'ime ụgbọ soro ya.

Jisọs chupuru mmụọ ojọọ

²¹ Ha gara Kapanom, mgbe ụbọchị izuikè ruru, ọ bara n'ime ụlọ ekpere ma malite izi ha ihe.

²² Ozizi ya juru ha anya nke ukwuu, n'ihì na o ziri ha ihe dịka onye nwere ikike, ọ bughị dị ka nke ndị ozizi iwu.

²³ Ma n'otu oge ahụ, otu nwoke nọ n'ime ụlọ ekpere ahụ nke mmụọ na-adighị ọcha bi n'ime ya, tiri mkpu n'oke olu,

²⁴ sị, “Gini ka anyị na gị nwekọrọ, gị Jisọs onye Nazaret? I biala ịla anyị n'iyi? Amaara m onye ị bụ, Onye Nsọ nke Chineke.”

²⁵ Ma Jisọs baara ya mba sị ya, **“Mechie ọnụ sikwa n'ime ya pụta!”**

²⁶ Mmụọ ahụ na-adighị ọcha seere ya, mee ka ahụ ya maa jijiji, o tiri mkpu n'oke olu, ma sikwa n'ime ya pụta.

²⁷ Ha niile bụ ndị nọ n'ọnọdụ ihe iju anya ma na-ajurịtara onwe ha ajuju sị, “Gini bụ nke a? Ozizi ọhụrụ ya na ikike! Ọ na-enye ọ buladi mmụọ na-adighị ọcha iwu. Ha na-erubekwara ya isi.”

²⁸ Akụkọ banyere ya gbasara ngwangwa ruo akụkụ niile nke Galili.

Jisọs agwoọ ọtụtụ mmadụ

²⁹ Ngwangwa ha hapụrụ ụlọ ekpere ahụ, ha na Jemis na Jọn soro banye n'ụlọ Saimon na Andru.

³⁰ N'oge a, nne nwunye Saimon dina n'akwa ndina. Ahụ ọkụ jikwa ya. Ha mere ka ọ mata banyere ya.

³¹ Ọ gakwuru ya, jide ya n'aka selite ya elu. Ahụ ọkụ ahụ hapụrụ ya. Ọ malitekwaro ile ha ọbịa.

³² N'oge uhuruchi, mgbe anwụ dara, ha kpọtaara ya ndi niile ahụ na-esighi ike na ndi mmụọ ojọọ bi n'ime ha.

³³ Obodo ahụ niile gbakọrọ n'ọnụ ụzọ.

³⁴ Ọ gwọrọ ọtụtụ ndi bu ọrịa di iche iche, ọ chupukwara ọtụtụ mmụọ ojọọ ma o kweghi ka mmụọ ojọọ ndi ahụ kwuo okwu n'ihì na ha matara onye ọ bụ.

Jisọs apuọ ikpe ekpere naanị ya

³⁵ N'isi ụtutu, mgbe ọchịchiri ka gbachiri, o biliri, ga ebe ọ ga-anọrọ onwe ya, naanị ya. N'ebe ahụ kwa ka ọ nọ kpee ekpere.

³⁶ Saimon na ndị ya na ha nọ pụrụ na-achoghari ya.

³⁷ Ma mgbe ha hụrụ ya, ha siri ya, "Mmadu niile na-achoghari gi!"

³⁸ Ọ zaghachiri ha si, **"Ka anyị gaanu ebe ozo, n'obodo ndi ozo di anyi gburugburu, ka m zisakwaara ha ozioma. O bu n'ihu nke a ka m ji bia."**

³⁹ Ya mere, ọ pụrụ jeharịa na Galili niile na-ekwusa ozioma n'ulo ekpere ha niile, na-achupukwa mmuo ojo.

Jisọs agwoọ onye ekpenta

⁴⁰ Otu onye ekpenta biakwutere ya gbuo ikpere n'ala riọ ya si, "Ọ buru na i choro, i puru ime ka m di ocha."

⁴¹ Ebe o juputara n'omiiko, Jisọs setipuru aka ya metu ya si, **"Achoro m, di ocha!"**

⁴² Ngwangwa ekpenta ya hapuru ya, e mekwara ka ọ di ocha.

⁴³ Mgbe ahụ, Jisọs ji ido aka na nti zilaga ya,

⁴⁴ ọ gwara ya si, **"Hukwa na o dighi onye obula i gagwa ihe a. Kama gaa gosi onye nchujaja onwe gi. Chuokwa aja di ka Mosis nyere n'iwu, maka ime ka i di ocha gi, ka o buru ihe ama nye ha."**

⁴⁵ Ma ọ pụrụ malite ikosa akuko banyere ogwugwo ya ebe niile. N'ihu ya Jisọs enwekwaghi ike ibanye n'obodo, kama ọ gara noro n'ebe zoro ezo. Ma ndi mmadu na-abiakwutekwa ya site n'ebe niile di iche iche.

2

Jisọs agwoọ onye ahụ ya kponwuru

¹ Mgbe ubochi ole na ole gafesiri, ọ bataghachiri na Kapanom. Ndi mmadu nuru na ọ loghachila.

² Igwe mmadu zokotara n'ime ulo ahụ nke mere na ohere afodughị ọ buladi n'onu uzọ. O kwusakwaara ha ozioma.

³ Ndi ikom ufodu butere ya otu nwoke ahụ ya kponwuru akponwu. Ọ bu mmadu anọ bu ya.

⁴ Ebe ha na-enweghi ike ibutere ya Jisọs n'ihu igwe mmadu, ha gwupuru oghere n'elu ulo ebe ahụ ọ nọ. Mgbe ha gwupusiri ya, ha budatara onye ahụ ahụ ya kponwuru akponwu n'ute o jiri dina.

⁵ Mgbe Jisọs huru okwukwe ha, ọ siri onye ahụ ahụ ya kponwuru akponwu, **"Nwa m nwoke, agbagharala gi mmehie gi."**

⁶ Ma ụfọdụ ndị ozizi iwu nọdurụ ala n'ebe ahụ na-eche n'ime obi ha sị,

⁷ "Gịnị mere onye a ji na-ekwulu Chineke? Onye pụrụ igbaghara mmehie ma ọ bughị naanị Chineke?"

⁸ Ngwangwa Jisọs matara n'ime mmụọ ya na ha na-atule okwu a n'ime obi ha. Ọ sịrị ha, "**Gịnị mere unu ji na-eche ihe dị otu a n'obi unu?**

⁹ **Olee nke ka mfe: ọ bụ igwa onye a akụkụ ahụ ya kponwuru akponwu, 'A gbagharala gị mmehie gị niile,' ka ọ bụ i sị, 'Bilie chiri ute gị jegharịa?'**

¹⁰ **Ma igosi unu na Nwa nke Mmadu nwere ikike n'ụwa igbaghara mmehie.**" Ọ sịrị onye ahụ akụkụ ahụ ya kponwuru akponwu,

¹¹ "**Ana m asị gị, bilie, chiri ute gị laa n'ulo gị.**"

¹² Ọ biliri, chiri ute ya pụọ n'ihu mmadu niile. Nke a juru ndi niile nọ n'ebe ahụ anya. Ha toro Chineke na-asị, "Anyị ahubeghi ihe di otu a mbu!"

Okpukpo Livayi

¹³ Emesia, Jisọs pụrụ gaa n'akụkụ osimiri ahụ. Igwe mmadu biakwutere ya. Ọ malitere izi ha ihe.

¹⁴ Mgbe ọ na-aga n'ihu, ọ hụrụ Livayi nwa Alfiọs ka ọ nọdurụ ala n'ulo inakota utu. Ọ sịrị ya, "**Soro m,**" o biliri sooro ya.

¹⁵ Mgbe ọ na-eri nri uhuruchi n'ulo Livayi, otutu ndi ọna utu na ndi mmehie soro ya na ndi na-eso ụzọ ya noro ebe ahụ, n'ihu na ndi na-esoghari ya di otutu.

¹⁶ Mgbe ndi ozizi iwu nke ndi Farisii huru ya ka o so ndi mmehie na ndi ọna utu na-eri nri, ha juru ndi na-eso ụzọ ya sị, "Gịnị mere o ji eso ndi mmehie na ndi ọna utu na-eriko nri?"

¹⁷ Mgbe ọ nuru nke a, Jisọs siri ha, "**Mkpa dibia adighi akpa ndi ahụ di ike, kama ọ bụ ndi ahụ na-esighi ike. Abiaghi m ikpo ndi ezi omume kama ndi mmehie.**"

Ajuju banyere ibu onu

¹⁸ N'oge a, ndi na-eso ụzọ Jon na ndi Farisii na-ebu onu. Ndi mmadu biara juo ya sị, "Gịnị mere ndi na-eso ụzọ Jon na ndi na-eso ụzọ ndi Farisii ji ebu onu, ma ndi nke gi adighi ebu onu?"

¹⁹ Jisọs siri ha, "**O kwesiri na ndi a kporo oriri olulu di na nwunye ga-ebu onu mgbe onye na-alu nwunye oheru no n'etiti ha? Ha apughi ibu onu ogologo oge ya na ha no.**

²⁰ **Ma oge na-abia mgbe a ga-ewepu onye na-alu nwunye oheru. N'ubochi ahụ ka ha ga-ebu onu.**

21 **“O dighi onye na-eji akwa oheru kwachie ebe akwa ochie siri doka. O buru na o mee nke a, akwa oheru ahụ ga-adokapu site na nke ochie mee ka ndoka ya di njo kara.**

22 **O dighi onye na-agbanye mmanya oheru na karama akpukpo ochie. O mee nke a, mmanya ahụ ga-agbawa karama akpukpo ochie ahụ, mee ka karama na mmanya laa n’iyi. Ee, a na-agbanye mmanya oheru n’ime karama akpukpo oheru.”**

Onyenwe ubochi izuike

23 Otu ubochi izuike, ya na ndi na-eso uzọ ya na-agafe n’ubi a kuru oka. Di ka ha na-agafe, ndi na-eso uzọ ya malitere igho ufodu ogbe oka n’ime oka ndi ahụ.

24 Ndi Farisii siri ya, “Lee, gini mere ha ji na-eme ihe megidere iwu n’ubochi izuike.”

25 Ma o siri ha, **“Unu agutaghi ihe Devid na ndi so ya mere mgbe aguu guru ha?”**

26 **N’oge Abiata bu onyeisi nchujaja, o banyere n’ulo Chineke taa achicha e chere n’ihu ya, nke ziri ezi na o bu naani ndi nchujaja kwesiri ita ya. O nyetukwara ndi ya na ha so.”**

27 Mgbe ahụ, o gwakwara ha si, **“E mere ubochi izuike maka mmadu, emeghi mmadu maka ubochi izuike.”**

28 **Ya mere, Nwa nke Mmadu bu Onyenwe o buladi ubochi izuike.**

3

Ogwugwo onye aka ya kponwuru

1 N’oge ozọ, o banyere n’ulo ekpere, otu nwoke aka ya kponwuru akponwu nokwa n’ebe ahụ.

2 Ufodu ha no na-achọ uzọ ha ga-esi boo ya ebubo, ya mere ha lekwasiri ya anya ihu ma o ga-agwo ya oria n’ubochi izuike.

3 Ma o gwara nwoke ahụ aka ya kponwuru akponwu si, **“Bilie guzoro n’etiti ebe a.”**

4 Mgbe ahụ o juru ha si, **“Olee nke ziri ezi n’iwu ime n’ubochi izuike: o bu ime ezi ihe ka o bu ime ihe ozo, izoputa ndu ka o bu ila ndu n’iyi?”** Ma ha gbachiri nkiti.

5 O lere ha anya n’iwe, o wutere ya n’ihi na obi ha kporo nku. O siri nwoke ahụ, **“Setipu aka gi.”** O setipuru aka ya, aka ya dizikwara nke oma.

6 Ngwangwa, ndi Farisii sitere n’ebe ahụ puo n’iwe. Gaa soro ndi otu Herod gbaa izu otu ha ga-esi laa ya n’iyi.

Igwe mmadu esoro Jisos

⁷ Ma Jisọs na ndị na-eso ụzọ ya sitere n'ebe ahụ puo gaa nođu n'akuku osimiri. Igwe mmadu ndi sitere na Galili sooro ya.

⁸ Mgbe ha nuru ihe niile o na-eme, otutu mmadu biakwutere ya site na Judia, na Jerusalem, na Idumia na obodo ndi di n'ofe Jordan, na gburugburu Taja na Saidon.

⁹ N'ihu idi ukwu nke igwe mmadu ahụ, o gwara ndi na-eso ụzọ ya ka ha debere ya ugbọ mmiri nta nso ka o banye, iji gbochie igwe mmadu ahụ ikpagbu ya.

¹⁰ N'ihu na o gwoola otutu ndi oria, nke mere na ndi bu oria di iche iche na-agbalisi ike imetu ya aka.

¹¹ Mgbe obuła kwa ndi mmuo na-adighi ocha bi n'ime ha huru ya, ha na-ada n'ala n'ihu ya na-eti mkpu na-asị, "I bu Okpara Chineke!"

¹² Ma o na-enyesi ha iwu ike ka ha hapu ikowa onye o bu.

Jisọs horo ndi ozi iri na abuo

¹³ O rigooro n'elu ugwu ma kporo ndi o chorọ nye onwe ya. Ha biakwutekwara ya.

¹⁴ O hoputara mmadu iri na abuo ndi ya na ha ga-anọ, mee ha ndi ozi. Ndi o ga-ezipu ikwusa ozioma,

¹⁵ nakwa ndi ga-enwe ikike ichupu mmuo ojo.

¹⁶ Ndi a bu mmadu iri na abuo ndi o hoputara.

Saimon (onye o kporo Pita).

¹⁷ Jemis nwa Zebedi na Jon nwanne ya (ndi o gughariri aha *Boanajis*, nke putara "umu egbe eluigwe"),

¹⁸ Andru,

Filip,

Batalomi,

Matiu,

Tomos,

Jemis nwa Alfios,

Tadios,

Saimon onye a na-akpo Zilot,

¹⁹ na Judas Iskariot, onye raara ya nye.

Ebubo ndi ezinaulo Jisọs na ndi nkuzi boro ya

²⁰ Emesia, o lotara n'ulo, ma igwe mmadu gbakotakwara ozo nke mere na ha enweghi ohere iri nri.

²¹ Mgbe ndi ikwu ya nuru nke a, ha biara gbalia idulata ya n'ulo ha, n'ihu na ndi mmadu na-asị, "Isi adighi ya mma."

²² Ma ndi ozizi iwu si Jerusalem bia siri, "Mmuo Belzebub bi n'ime ya! O bukwana n'ike onyeisi ndi mmuo ojo ka o ji achupu mmuo ojo."

23 Ma ọ kpọrọ ha jiri ilu gwa ha okwu si, **“Ekwensu ọ puru ichupu ekwensu?”**

24 **Ọ buru na alaeze ekewa megide onwe ya alaeze ahụ apughị iguzo.**

25 **Ọ buru na ezinaulo ekewa megide onwe ya, ezinaulo ahụ apughị iguzo.**

26 **Ọ burukwa na ekwensu ebilie megide onwe ya si otu a nwee nkewa, o nweghi ike iguzo; kama ogwugwu oge ya abiala nso.**

27 **N’ezie, ọ dighi onye nwere ike ibanye n’ulo nwoke di ike kwakoro ngwongwo ya niile, ma o bughị uzo kee nwoke ahụ siri ike agbu. Mgbe ahụ ọ ga-enwe ike ibanye n’ulo ya, zukoro ngwongwo ya niile.**

28 **N’ezie agwa m unu, na a ga-agbaghara umu mmadu mmehie na nkwalu niile nke ha kwuru.**

29 **Ma onye obula ga-ekwulu Mmuo Nso, enweghi ike igbaghara ya. Ọ bu onye ike mmehie ebighi ebi mara.”**

30 O kwuru nke a n’ihi na ha na-asi, “Mmuo na-adighi ocha bi n’ime ya.”

Nne na umunne Jisos

31 Mgbe ahụ, nne ya na umunne ya ndi nwoke bɔara, guzoro n’ezi. Ha ziri ozi ka a kpoo ya.

32 Igwe mmadu gbara ya gburugburu mgbe ahụ gwara ya si, “Lee, nne gi na umunne gi ndi nwoke na ndi nwanyi guzo n’ezi. Ha chorọ ihu gi.”

33 **Ọ zara si, “Onye bu nne m, ndi ole bukwa umunne m ndi nwoke?”**

34 Mgbe ahụ, o lere ndi no ya gburugburu anya ma si, **“Ndi a bu nne m, na umunne m ndi nwoke!”**

35 **Onye obula na-eme uche Chineke bu nwanne m nwoke, na nwanne m nwanyi, na nne m.”**

4

Ilu banyere ogha mkpuru

1 N’oge ozo, ọ malitere izi ihe n’akuku osimiri. Igwe mmadu di ukwu gbara ya gburugburu, nke mere na ọ banyere n’ime ugbo nodu ala n’ime ya n’elu mmiri ahụ, ma igwe mmadu ahụ nokwa n’akuku osimiri ahụ.

2 O bidoro i kuziri ha otutu ihe n’ilu, ma n’ozizi ya, ọ siri ha,

3 **“Geenu nti! Otu onye oru ubi puru gaa iku mkpuru ya.**

4 **Mgbe ọ na-agma mkpuru, ufodu mkpuru dara n’akuku uzo, umu nnunu bɔara tuturɔ ha.**

5 **Ufodu mkpuru dara n'ala nkume, ebe aja ntakiri di. Ha puputara ngwangwa n'ih i na ala di n'ebe ah u emighi emi.**

6 **Ma mgbe anwu wara, o chagburu ha, ha kponwuo n'ih i na ha enweghi mgborogwu.**

7 **Mkpuru ndi ozo dara n'etiti ogwu; ogwu ah u tolitere kpagbuo ha. Ha amikwaghi mkpuru.**

8 **Mkpuru ndi ozo nke dara n'ez i ala, puru, tolite, ma mia mkpuru na mmuba iri ato, iri isii, o buladi otu nari."**

9 **O sir i ha, "Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru."**

10 **Ma mgbe o no naani ya, ndi ozi iri na abuo ah u na ndi ozo no ya gburugburu juru ya ajuju banyere ilu ah u.**

11 **O gwara ha si, "Enyela unu ihe omimi nke alaeze Chineke. Ma ndi no n'ez i, a na-agwa ha ihe niile n'ilu,**

12 **nke mere na,**

" 'Ha ga na-ele anya, hukwa, ma ha agaghi ah u ihe obula,

ha ga na-anu, nukwa, ma ha agaghi aghota ihe obula,

ma o bugh i ya, ha nwere ike chigharia buru ndi a gbaghaara.'* "

13 **Mgbe ah u, o juru ha si, "O bu na unu aghotaghi ilu a? Unu ga-esikwa ana aghota ilu ndi ozo?"**

14 **Ogha mkpuru ah u na-agma okwu Chineke.**

15 **Mmadu ufodu di ka mkpuru ndi ah u dara n'akuku uzo, ebe a kuru okwu ah u. Ngwangwa ha nuru ya, ekwensu na-abia napu ha okwu ah u nke a kuru n'ime ha.**

16 **Ndi ozo di ka mkpuru a kuru n'ala nkume. Ha nuru okwu ah u, were onu nabata ya n'otu mgbe ah u.**

17 **Ma ebe ha na-enweghi mgborogwu n'ime ha, ha na-anu nwa oge nta. Mgbe nsogbu maobu mmpagbu biara n'ih i okwu ah u, ngwangwa ha na-adachapu.†**

18 **Ndi nke ozokwa, di ka mkpuru dara n'etiti ogwu, nuru okwu ah u;**

19 **ma nchekasi nke ndu a,‡ na nghogbu nke akunuba, na oke ochicho, nakwa ihe ndi ozo na-abata, kpagbuo okwu ah u, mee ka o ghara imi mkpuru.**

20 **Ndi ozo, di ka mkpuru a kuru n'ez i ala, nuru okwu ah u, nabata ya ma mia mkpuru di iri ato, iri isii, maobu otu nari."**

Iheoku di n'elu tebul

* 4:12 Ajz 6:9,10 † 4:17 Maobu, daa mba ‡ 4:19 Oge a nke anyi no n'ime ya

21 Ọ siri ha, “A na-ebute oriṅna ka e jiri efere kpuchie ya maṅbụ dṅnye ya n’okpuru akwa ndina? Ọ bughị ka a dṅba ya n’elu ihe idṅba iheṅku?”[§]

22 N’ihi na ihe niile e zoro ezo ga-aputa ihe ma ihe niile e kpuchiri ekpuchi ka a ga-emesia kpughee.

23 Onye ṅbula nwere nti inu ihe, ya nuru.”

24 Ọ siri ha, “Kpacharanu anya ihe unu na-anu. Ọ bukwa ihe unu ji tuṅro ndi ozo ka a ga-eji tuṅro unu, maṅbụ kariya.

25 Onye nwere ihe ka a ga-enye kariya; onye na-enweghi, ṅ buladi nke o nwere ka a ga-anapu ya.”

Ilu banyere otu mkpuru si eto

26 Ọ sikwara, “Alaeze Chineke yiri ihe di otu a. Ọ dika mgbe otu onye ghara mkpuru n’ala ubi.

27 Ehihie na abali, ma ṅ no n’ura ma o tetara, mkpuru ahụ na-epupute na-etokwa, ma ṅ maghi ka o si na-eme.

28 Ala ahụ n’onwe ya na-eme ka mkpuru ahụ puo. Ọ na-epupute na mbu, too oko, emesia isi oka, n’ikpeazu ṅ mikwara mkpuru kara aka n’oko ya.

29 Mgbe oka ahụ chara igho ya, o na-eji mma iwe ihe ubi ya bia gbutuo oka ahụ, ghorokwa ogbe oka laa, n’ihi na oge iwe ihe n’ubi eruola.”

Ilu banyere mkpuru Mṅstaadi

30 Ọzokwa, ṅ siri, “Gini ozo ka anyi puru isi na alaeze Chineke yiri? Udi ilu di anaa ka anyi ga-eji kowaa ya?

31 Ọ di ka mkpuru mṅstaadi, nke bu mkpuru dikarisiri nta nke a na-aku n’ala.

32 Ma mgbe a kuru ya, ṅ na-eto bukaria ihe niile a kuru n’ubi, ṅ na-enwe alaka di ukwu nke bu na umu anu ufe nke eluigwe na-ezukwa ike n’okpuru ya.”

33 O jiri otutu ilu yiri ndi a gwa ha okwu di ka ha puru ighota.

34 O nweghi oge ṅbula ṅ gwara ha okwu hapu iji ilu. Ma ya na ndi na-eso uzu ya naani nodu, ṅ na-akowara ha ihe niile.

Jisṅ emee ka ifufe kwusi

35 N’ubochi ahụ n’oge uhuruchi, ṅ gwara ndi na-eso uzu ya si, “Ka anyi gafee n’ofe nke ozo.”

36 Ha hapuru igwe mmadu ahụ ma kporo ya, otu ṅ di, ya na ha banyere n’ime ugbo. Ugbo ndi ozo dikwa na-eso ya.

37 Oke ifufe di ike bidoro ife, ebili mmiri na-awubakwa n’ugbo ahụ ruo na ugbo ha foduru ntakiri ka mmiri mie ya.

§ 4:21 Maṅbụ, ihe idṅba oriṅna

38 Ma Jisọs nọ n'azụ azụ ụgbọ ahụ na-arahụ ụra n'elu ohiri isi. Ndị na-eso ụzọ ya kpọtere ya sị ya, "Onye ozizi, o metughị gị n'obi na anyị n'ala n'iyi?"

39 Ọ biliri ọtọ, baara ifufe ahụ mba sịkwa osimiri ahụ, **"Kwusị! Dere jii!"** Ifufe ahụ kwusiri, ebe niile dajuru deere jii.

40 Ọ siri ndị na-eso ụzọ ya, **"Gini mere unu ji atụ oke egwu? Ọ bụ na unu enwebeghi okwukwe?"**

41 Ha niile turu egwu, jurita onwe ha sị, "Onye bụ onye a? Ọ buladi ifufe na ebili mmiri na-erubere ya isi!"

5

Jisọs agwoọ nwoke mmuo ojoo bi n'ime ya

1 Ha gafere n'ofe ọzọ nke osimiri ahụ n'akuku obodo Gerazin.*

2 Mgbe Jisọs sitere n'ugbo ahụ pụta, otu nwoke mmuo na-adighi ọcha si n'ebe a na-eli ozu bịa zute ya.

3 Nwoke a bi n'etiti ili ndi ahụ. Ọ dikwaghi onye ọbula puru ike ya agbu, ọ buladi iji eriri igwe kee ya.

4 N'ihu na e keela ya agbu ukwu n'aka otutu oge ma ọ dọbisiri eriri igwe ndi ahụ, gbajisiekwa mkporo igwe di ya n'ukwu. Ọ dikwaghi onye nwere ike ijideli ya.

5 Ọ na-agaghari n'etiti ili ahụ ehie na abali na n'ugwu di ya gburugburu, na-eti mkpu, na-eji nkume di nkọ na-egbukasi onwe ya ahụ.

6 Mgbe o sitere n'ebe di anya hu Jisọs, ọ gbaara ọsọ gaa gbuo ikpere n'ihu ya.

7 O tiri mkpu n'oke olu si, "Gini ka mu na gi nwekoro, Jisọs, Okpara Chineke Onye kachasi ihe niile elu? Eji m aha Chineke na-ario gi, biko, atala m ahuhu."

8 N'ihu na o nyela ya iwu si, **"Si n'ime nwoke a puta, gi mmuo na-adighi ọcha!"**

9 Mgbe ahụ Jisọs juru ya si, **"Gini bu aha gi?"**

Mmuo ojoo ahụ zaghachiri ya si, "Aha m bu Lijion,† n'ihu na anyi di otutu."

10 Ma ọ riosiri ya ario ike ka ọ ghara ichupu ha site n'obodo ahụ.

11 Igwe ezi nọ nso n'ebe ahụ na-akpa nri, na ndida uguwu di n'ebe ahụ.

12 Mmuo ojoo ndi a rioro ya si, "Biko ziga anyi n'etiti igwe ezi ndi a, ma hapu anyi ka anyi banye n'ime ha."

13 Ọ hapuru ha; mmuo ndi ahụ na-adighi ọcha putara baa n'ime igwe ezi ndi ahụ. Igwe ezi ahụ niile, onuogugu

* 5:1 N'akwukwo ochie ufodu, i nwere ike hu Gadarin. † 5:9 Nke a bu site na puku ato ruo puku isii n'onuogugu.

ha ruru puku abụọ, gbaara ọsọ site na mkputamkpu ala ọnụ mmiri dakpuo n'ime osimiri ebe mmiri riri ha niile.

¹⁴ Ndi na-elekoṭa igwe ezi ahụ gbaara ọsọ laa, kọsaa ihe mere n'ime obodo nakwa n'ala ahụ niile. N'ih i nke a, ọtutu mmadu putara ilere ihe mere.

¹⁵ Ha biakwutere Jisọs, hụ nwoke ahụ nke igwe mmuọ ojoọ bibu n'ime ya. O yi uwe, noḍu ala, burukwa onye uche ya zuruoke; egwu jidere ha.

¹⁶ Ndi huru ihe mere koro ihe niile mere nwoke ahụ mmuọ ojoọ bibu n'ime ya. Ha kọkwaara ihe mere igwe ezi ndi ahụ.

¹⁷ Mgbe ahụ, ha bidoro iriọ Jisọs ka o puora ha n'akuku ala ha.

¹⁸ Di ka o na-achọ ibanye n'ime ugbo, nwoke ahụ mmuọ ojoọ ndi ahụ bibu n'ime ya roro ya ka o soro ha.

¹⁹ Ma Jisọs ekweghi, kama o siri ya, **“Laa n'ulo, lakwuru ndi enyi gi, koro ha ihe oma Onyenwe anyi meere gi, na otu o si meere gi ebere.”**

²⁰ Ya mere, o si n'ebe ahụ puo, malitekwa ikosa n'ime mpaghara Dekapolis ihe oma Jisọs meere ya. Ihe a juru mmadu niile anya.

Ada Jairoṣ na nwanyi nwere okwukwe

²¹ Mgbe Jisọs jiri ugbo mmiri gafee n'akuku nke ozo, otutu igwe mmadu zoro gbaa ya gburugburu mgbe o no n'akuku osimiri.

²² Ma otu n'ime ndiisi ulo ekpere nke aha ya bu Jairoṣ biara, mgbe o huru ya, o dara n'ala n'ukwu ya,

²³ rios ya ariri ike si, “Ada m nwanyi nke nta no n'onu onwu ugbu a. Biko, bia ka i bikwasi ya aka gi ka agwo ya, ka o dikwa ndu.”

²⁴ Ya mere, Jisọs soro ya gawa.

Oke igwe mmadu sokwa ya na-akpagbu ya.

²⁵ Ma otu nwanyi nokwa n'ebe ahụ, onye nori na-aria oru oruru obara afo iri na abuo.

²⁶ O taala ahuhu di ukwu n'aka ndi dibia, mefukwaa ihe niile o nwere. Ma kama oria ya idi mma, o na-aga n'ihu idi njo.

²⁷ Ebe o nuru akuko banyere Jisọs, o sooro igwe mmadu ndi ahụ, sitere n'azu metu uwe ya aka.

²⁸ N'ih i na o kwolari n'ime obi ya si, “O buru nno na m enwe ike metu naani uwe ya aka, a ga-agwokwa m.”

²⁹ Ngwangwa oruru obara ya kwusiri. O matakware n'ime onwe ya na ya enwerela onwe ya site n'oria ya.

³⁰ N'otu oge ahụ Jisọs matara na ike esitela ya n'ahụ pụọ. Ọ tugharịrị gburugburu n'etiti igwe mmadụ ahụ juọ si, **"Onye meturū uwe m aka?"**

³¹ Ndi na-eso ụzọ ya siri, "Lee otutu igwe mmadụ gbara gi gburugburu, i sikwa aṅaa na-aju, **'Onye meturū uwe m aka?'**"

³² Ma Jisọs gara n'ihu na-ele anya gburugburu ihu onye mere ya.

³³ Ma nwanyi ahụ, ebe ọ matara ihe mere n'ahụ ya, b́ara n'egwu n'ima jijiji daa n'ukwu ya, gwa ya eziokwu niile.

³⁴ Ọ siri ya, **"Ada m nwanyi, okwukwe gi agwoḷa gi. Laa n'udo nwerekwa onwe gi site n'oria gi."**

³⁵ Mgbe ọ ka nọ na-ekwu okwu, ụfọdu ndi mmadụ sitere n'ulo onyeisi ulo ekpere b́ara si, "Ada gi nwanyi anwoḷa, olee ihe mere i ji esogbu onye ozizi a ozo?"

³⁶ Ma ka ọ nuru ihe ha kwuru, Jisọs gwara onyeisi ulo ekpere ahụ si ya, **"Atula egwu, naani kwere."**

³⁷ O kweghi ka onye obula ozo soro ya ma ọ bughị Pita, na Jemis na Jon nwanne Jemis.

³⁸ Mgbe ha b́arutere n'ulo onyendu ulo ekpere ahụ, ọ nuru uzu hukwa otutu mmadụ ka ha nọ na-akwa akwa na-etikwa mkpu akwa.

³⁹ Mgbe ọ batara, ọ siri ha, **"Gini mere unu ji na-akwa akwa na-etikwa mkpu akwa? Nwatakiri a anwughi anwu, ọ na-arahu ura!"**

⁴⁰ Ma ha chirị ya ochi.

Mgbe ọ chupusiri ha niile n'ezi, ọ kpooro nne na nna nwantakiri ahụ, na ndi ya na ha so, banye n'ime ulo ebe nwantakiri ahụ dina.

⁴¹ O jidere ya n'aka si ya, **"Talita koun!"** (nke putara, **"Nwa agboghọ nta, asi m gi bilie!"**).

⁴² Otu mgbe ahụ nwaagboghọ nta ahụ biliri oto bido ijeghari (ọ gbara afo iri na abuo). Nke a juru ha niile anya nke ukwu.

⁴³ Ma ọ dosiri ha aka na nti ike, ka ha ghara igwa onye obula ihe mere. Ọ siri ha, "Nyenu ya nri ka o rie."

6

Onye amuma na-enweghi ugwu

¹ Ọ sitere n'ebe ahụ pụọ laghachi n'obodo nke a muru ya. Ndi na-eso ụzọ ya sooro ya gaa.

² N'ubochi izuike, ọ banyere n'ulo ekpere bido izi ihe. Ozizi ya juru otutu ndi gere ya nti anya.

Ha kwuru si, "Ebee ka nwoke si muta ihe ndi a niile? Gnikwa bu amamihe nke a e nyere ya? Lekwa oru ebube nke a ọ ruru?"

³ Onye a ọ bughị onye kapinta* ahụ? Ọ bughị nwa Meri, burukwa nwanne Jemis, Josef,† Judas na Saimon? Umunne ya ndị inyom ha esoghị anyị nọrọ n'ebe a?" Iwe were ha n'ebe ọ nọ.

⁴ Ma Jisọs zara ha si, **"Onye amuma adighi enwe nsopuru obula n'obodo a muru ya, na n'etiti ndi ikwu ya na n'ezinaulo o siri puta."**

⁵ Ọ rughị ọrụ ebube obula n'ebe ahụ. Ihe o mere bu naani ibikwasị mmadu ole na ole ahụ na-esighi ike aka n'isi gwoọ ha.

⁶ Enweghi okwukwe ha juru ya anya.

Nzipu ndi ozi iri na abuo

Ọ jegharikwara n'obodo nta niile gburugburu na-ezi ihe.

⁷ Ọ kpọrọ mmadu iri na abuo ahụ na-eso ya, nye ha ikike zipu ha, abuo abuo. O nyere ha ikike ichupu mmuo na-adighi ocha.

⁸ Ndi a bu iwu o nyere: **"Unu ewerekwala ihe obula maka njem a, karikwa mkpanaka. Unu ewela achicha, maobu akpa, unu etinyela ego obula n'ime belit unu."**

⁹ **Yirinụ akpukpoukwu unu, unu eyikwala karịa otu uwe."**

¹⁰ **Mgbe obula unu banyere n'ulo obula, nogidenụ n'ebe ahụ ruo mgbe unu hapuru obodo ahụ."**

¹¹ **Ma ọ buru na obodo obula anabataghị unu maobu egeghị unu ntị, kuchapunu aja di n'ukwu unu mgbe unu na-apu, ka ọ buru ihe ama megide ha."**

¹² Ha puru kwusara ndi mmadu ka ha chegharịa.

¹³ Ha chupuru otutu mmuo ojo, teekwa otutu ndi ahụ na-esighi ike mmanu, gwoọ ha.

Onwu Jon omee baptizim

¹⁴ Eze Herod nuru akuko banyere ya, n'ihi na aha Jisọs aghoala okwu a kpu n'onu. Ufodu na-asị, na ọ bu "Jon omee baptizim; na e meela ka o site na ndi nwuru anwu bilie. Ọ bukwa nke a mere ka ike ọrụ ebube ji di n'ime ya."

¹⁵ Ndi ozọ na-asị, "Ọ bu Ilaija."

Ma ndi ozokwa kwuru na ọ bu onye amuma di ka otu n'ime ndi amuma mgbe ochie.

¹⁶ Ma mgbe Herod nuru nke a, ọ siri, "Jon onye ahụ m bipuru isi, emeela ka ọ site n'onwu bilie!"

¹⁷ N'ihi na Herod n'onwe ya nyererị iwu ka e jide Jon kee ya agbu tuba ya n'ulo mkporo. O mere nke a n'ihi Herodias burii nwunye Filip nwanne ya, onye ọ kpọrọ dika nwunye ya.

* 6:3 Onye okpo ntu maobu onye nka † 6:3 N'ime ufodu akwukwo nsọ i ga-ahụ Joses.

18 N'ihì na Jòn gwara Heròd sì, "Ò bughì ihe ziri ezi n'iwu ka ì kpòrò nwunye nwanne gị nwoke."

19 N'ihì ya Herodias bu iro n'obi megide Jòn na-achòkwa ụzọ igbu ya, mana ọ pughì ime nke a,

20 n'ihì na Heròd na-atụ egwu ma na-echekwa Jòn, ebe ọ maara na ọ bụ onye ezi omume na onye dị nsọ. Mgbe ọ nūrụ okwu ya, o nweghì udo n'obi ma ige ya ntị na-amasị ya.

21 N'ikpeazụ, ohere b́ara mgbe Heròd kpòrò oriri n'ubòchì ncheta omumụ ya nye ndị ọkwa ha dị elu n'okpuru ọchìchì ya, ndịisi ndị ọchìagha na ndị bụ ndị ndu n'obodo Galili.

22 Mgbe ada Herodias b́ara tee egwu, obi tọrọ Heròd na ndị niile ọ kpòrò oriri ụtọ.

Eze gwara nwaagboghò ahụ sì, "Rịọ m ihe ọbụla ì chọrọ aga m enyekwa gị ya."

23 O kwere ya nkwa nùọkwa iyi sì, "The ọbụla ì rịọrọ m aga m enye gị, ọ b́ladì ọkara alaeze m."

24 Ọ jekwuru nne ya jụọ ya sì, "Gịnì ka m ga-ariọ?"

Ọ zara ya sì, "Isi Jòn omee baptizim."

25 Ngwangwa, ọ b́akwutere eze rịọ ya sì, "Achọrọ m ka i nye m, ugbu a, n'ime efere, isi Jòn omee baptizim."

26 O wutere eze nke ukwu, ma n'ihì iyi ọ nūrụ, na n'ihì ndị ọ kpòrò oriri, ọ chòghì ijù inye ya ihe ọ rịọrọ ya.

27 Ngwangwa o zipurụ onye agha na-eche nche nye ya iwu ka ọ gaa bute isi Jòn. Ọ gara, bipụ isi Jòn n'ụlọ mkpòrò,

28 tinye isi ahụ n'ime efere butere nwaagboghò ahụ onye nara ya bunye nne ya.

29 Mgbe ndị na-eso ụzọ ya nūrụ nke a, ha b́ara buru ozu ya gaa lie.

Jisọs enye puku mmadụ ise nri

30 Ndị ozi Jisọs gbara ya gburugburu kọrọrọ ya ihe niile ha mere, na ihe niile ha kuziri.

31 N'oge ahụ, n'ihì na ọtụtụ ndị mmadụ na-ab́ia na-apụkwa nke mere na ha enweghì ohere iri nri, ọ sịrì ha, **"Soronu m, unu niile, ka anyị ga ebe dị jụu, zuo ike nwa oge nta."**

32 Ya mere ha purụ baa n'ime ụgbọ mmiri gaa n'ebe ha ga-anọduru naanị onwe ha.

33 Ma ọtụtụ mmadụ ndị hūrụ ha mgbe ha na-apụ matara ha, sitekwara n'obodo niile dị ebe ahụ gburugburu gbara ọsọ gbaruo ebe ahụ tupu ya na ndị na-eso ụzọ ya ab́iaruo.

34 Mgbe o sitere n'ụgbọ mmiri rịdata, ọ hūrụ oke igwe mmadụ a ka ha zukọrọ. O nwere omiiko n'ebe ha nọ,

n'ihì na ha ò ka aturù na-enweghì onye na-azụ ha. Ọ malitekwarà izi ha ọtụtụ ihe.

³⁵ N'oge a, ọchịchiri ebidola igba, n'ihì ya, ndị na-eso ụzọ ya b́ara gwa ya, "Ebe a b́ ọzara, chí ejiekwala.

³⁶ Zilaga ndị a, ka ha gaa n'obodo nta ndị ò gburugburu ebe a, źtara onwe ha ihe ha ga-eri."

³⁷ Ma ọ zara sị ha, "**Nyenu ha ihe ha ga-eri.**"

Ha siri ya, "Anyi ga-eje izuta ogbe achicha nke nari denari[‡] abuo, iji nye ha ka ha rie?"

³⁸ Ma ọ juru ha si, "**Ogbe achicha ole ka unu nwere? Gaanu choputa.**"

Mgbe ha choputasiri, ha siri, "Ogbe achicha ise na azu abuo."

³⁹ Mgbe ahụ o nyere ha iwu ka ha mee igwe mmadu ahụ ka ha nodu ala n'otu n'otu n'elu ahijia ndu.

⁴⁰ Ya mere, ha noduru ala, iri mmadu ise n'otu ebe, nari mmadu n'ebe ozo.

⁴¹ Ọ naara ogbe achicha ise na azu abuo ndi ahụ, welie anya ya elu, nye ekele. Ọ nyawara achicha ahụ nye ya ndi na-eso ụzọ ya ka ha kee ndi mmadu ahụ. Otu aka ahukwa ọ nyawakwara azu abuo ahụ nyekwa ha niile.

⁴² Ha niile riri rijuo afo.

⁴³ Ha tutukotara iberibe achicha na azu tutujuo nkata iri na abuo.

⁴⁴ Onuogugu ndi nwoke riri ogbe achicha ahụ ò puku mmadu ise.

Jisọs agaa ije n'elu mmiri

⁴⁵ Ngwangwa, o mere ka ndi na-eso ụzọ ya banye n'ugbo mmiri buru ya ụzọ gafee n'ofe nke ozo nke osimiri Betsaida, ebe ya onwe ya noduru izilaga igwe mmadu ahụ.

⁴⁶ Mgbe ndi a niile lachara, ọ rigooro n'elu ugwu ikpe ekpere.

⁴⁷ Mgbe uhuruchi b́ara, ugbo mmiri ahụ no n'etiti osimiri, ma naani ya onwe ya no n'elu ala.

⁴⁸ Mgbe ọ huru na ha no na nsogbu n'ihì na ikuku na-emegide ha, n'ihe ò ka elekere ato nke ututu, o bidoro iga ije n'elu mmiri ibiakwute ha, ma o mere ò ka ọ choro igafe ha.

⁴⁹ Ma mgbe ha huru ya ka ọ na-aga ije n'elu osimiri, ha chere na ọ bu mmuo, tie mkpu akwa.

⁵⁰ N'ihì na ha niile huru ya, oke ujọ tukwara ha.

Na-atufughì oge, ọ gwara ha si, "**Nweenu obi ike! Ọ bu m. Unu atula egwu.**"

[‡] 6:37 Otu denari b́ ihe a na-akwu ò ka ugwo oru otu ubochi.

⁵¹ Emesija, ọ rịgokwuru ha n'ime ụgbọ mmiri ahụ, otu mgbe ahụ ikuku ahụ dara juu. Ihe ndị a jukwara ha anya nke ukwu.

⁵² Obi ha mechiri emechi n'ihì na ha aghọtaghị ihe banyere ọrụ ebube ogbe achicha ndị ahụ.

Ogwugwo ọrịa na Genesaret

⁵³ Mgbe ha gafere n'ofe nke ọzọ, ha rutere n'ala Genesaret ebe ha kedoro ụgbọ ha.

⁵⁴ Ma ngwangwa ha pụtara n'ụgbọ, ndị nọ n'ebe ahụ matara onye ọ bụ.

⁵⁵ Ha gbaara ọsọ gaa n'obodo nta niile dị ebe ahụ gburugburu butere ya ndị ọrịa n'ute ebe ọbụla ha nūrụ na ọ nọ.

⁵⁶ Ebe ọbụla ọ bara, n'obodo ukwu maọbụ na obodo nta, maọbụ n'ubi, ndị mmadụ na-ebute ndị ọrịa nibe ha n'ahịa. Ha rịọrọ ya ka o kwere ka ha metụ ọ buladi ọnụnụ uwe ya aka; ndị niile meturụ ya aka nwetara ọgwugwo.

7

Ihe dị ọcha na ihe na-adighi ọcha

¹ Mgbe ndị Farisii na ụfọdụ ndị ozizi iwu sitere Jerusalem bịa gbara ya gburugburu,

² ha hūrụ na ụfọdụ ndị na-eso ụzọ ya ji aka na-adighi ọcha, ya bụ aka a na-akwoghị akwọ, na-eri nri.

³ Ndị Farisii na ndị Juu niile adighi eri nri ma ọ buru na ha akwoghị aka, n'ihì na ha na-ejigidesi aka ike n'ozizi na omenaala nke ndị okenye.

⁴ Mgbe ọbụla ha si n'ahịa lọta, ha adighi eri nri ma ọ bughị ma ha sachara onwe ha. Ha na-edebekwa ọtụtụ omenaala ndị ọzọ dị ka isacha iko, na ite mmiri na ketulụ.*

⁵ Ya mere ndị Farisii na ndị ozizi iwu juru ya si, "Gini mere ndị na-eso ụzọ gi adighi ebi n'usoro omenaala ndị okenye. Karịa iji aka na-adighi ọcha rie nri ha?"

⁶ Ọ siri ha, "**Amuma ahụ Aizaya buru banyere unu ndi ihu abuo bu eziokwu; di ka e dere ya si, 'Ndi a ji egbugbere onu ha na-asopuru m, ma obi ha di anya n'ebe m no.**

⁷ **Ofufe ha na-eke m bu ihe efu, ozizi ha bukwa ihe mmadu nyere n'iwu.'**†

⁸ **Unu atufuola iwu Chineke ma jidesiekwaa aka ike n'omenaala nke mmadu."**

* 7:4 N'ime ụfọdụ akwukwo mgbe ochie i ga-ahuta ma ihe ndina. † 7:7 Aiz 29:13

⁹ Ma ọ gwakwara ha sị, “Unu nwere ụzọ dị mma n’anya unu nke unu ji wezuga iwu Chineke ma were omenaala unu dochie n’ọnọdu ya.

¹⁰ N’ihi na Mosis sịrị, ‘Sọpuru nne gị na nna gị,’[‡]na, ‘onye ọbụla kwujoro nne maọbụ nna ya ka e gbuo ya.’[§]

¹¹ Ma unu na-asị, na ọ buru na mmadu asị nne ya maọbụ nna ya, ‘Ihe ọbụla bu nke i gara erite n’aka m bu kọban,’ (nke putara onyinye diri Chineke).*

¹² N’uzo di otu a, unu na-akwagide ndi mmadu ka ha hapu inyere nne na nna ha aka.

¹³ N’uzo di otu a, unu na-eme okwu Chineke ka ọ buru ihe efu, site n’omenaala unu nke unu nyefere n’aka ndi ozo. O dikwa otutu ihe ndi ozo di ka nke a unu na-eme.”

¹⁴ Ozokwa, ọ kporo igwe mmadu ahụ sị ha, “Geenu m nti onye ọbụla, ma ghotakwanu nke a.

¹⁵ O dighi ihe ọbụla banyere n’ime mmadu puru imeru mmadu, kama ihe na-emeru mmadu bu ihe ahụ na-esite n’ime ya na-aputa.”

¹⁶ Onye ọbụla nwere nti inu ihe, ya nuru.[†]

¹⁷ Mgbe ọ hapuru igwe ndi mmadu ahụ banye n’ime ulo, ndi na-eso uzo ya juru ya maka ilu a.

¹⁸ O siri ha, “Unu o ka di ka ndi na-enweghi nghota? O bu unu aghotaghi na ihe ọbụla banyere n’ime mmadu apughi imeru ya.

¹⁹ N’ihi na ihe di otu a anaghi abanye n’obi ha, kama o na-abanye n’ime afọ ha, si n’ebe ahụ a nyupu ya n’ulo nsi.” (Site n’ikwu otu a, o mere ka ihe oriri niile di ocha.)

²⁰ O sikwara, “O bu ihe sitere n’ime mmadu puta na-emeru ya.

²¹ N’ihi na ọ bu n’ime obi mmadu ka echiche ojoo niile si aputa, ya na ikwa iko niile di iche iche, izu ohi, igbu mmadu,

²² ikwa iko nke ndi nwere di na nwunye, ochicho idotara onwe gi ihe ndi ozo nwere, ekworo, aghughu niile, adighi ocha niile, inwe anya ufu n’ebe ndi ozo no, nkwalu niile, nganga na enweghi uche ọbụla.

²³ Ihe ojoo ndi a niile na-esite n’ime mmadu a puta. Ha bukwa ihe na-emeru mmadu.”

Okwukwe nwanyi Siria

[‡] 7:10 Opu 20:12; Dit 5:16   [§] 7:10 Opu 21:17; Lev 20:9   * 7:11 Nke a adighi n’iwu Chineke nyere.   [†] 7:16 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a di isi 4 n’amaokwu nke 23.

24 O hapuru ebe ahụ gaa n'akuku obodo Taja.‡ N'ebe ahụ o banyere n'ime otu ulọ. Ma o nwekwaghị ike izo onwe ya, n'agbanyeghị na o chọghị ka a mata na o nọ ebe ahụ.

25 Ngwangwa, otu nwanyị nwere otu nwa nwanyị ntakiri nke mmụọ na-adighị ocha bi n'ime ya nuru maka ya, o b́ara daa n'ukwu ya.

26 Nwanyị a bu onye Griik a muru n'akuku Sairo-Fonesia. O rioro ya ka o chupuru ya mmuọ ojoo ahụ bi n'ime nwa ya nwanyị.

27 O siri ya, **“Hapu ka umuntakiri buru uzọ rie ihe, n'ih i na o zighi ezi na a ga-ewere nri umuntakiri tupuru nkita.”**

28 Ma o zaghachiri ya si, “Onyenwe m, ma umu nkita na-erikwa iberibe nri umuntakiri si na tebul tupu n'ala.”

29 Mgbe ahụ, o siri ya, **“Nwanyị, i zara nke oma, n'ih i osisa gi, laa, mmuọ ojoo ahụ ahapula nwa gi nwanyị ugbu a.”**

30 O laghachiri n'ulo ya, hụ nwantakiri ahụ ka o dina n'elu ihe ndina, mmuọ ojoo ahụ apuokwala.

Ogwugwo onye nti chiri na onye ogbu

31 Emesia, o hapuru akuku Taja gabiga Saidon b́aruo n'osimiri Galili ruo n'obodo ndi di na Dekapolis.

32 Ha duteere ya otu nwoke nti chiri, nke na-asukwa oke nsu. Ha rioro ya ka o bikwasi ya aka.

33 O duuru ya puo n'ebe igwe mmadu ahụ no, runye ya mkpisiaka n'ime nti ya abuo. Mgbe ahụ o gbupukwara onu mmiri metukwa ya aka n'ire.

34 O leliri anya n'eluigwe suo ude si ya, **“Ef fata,”** nke putara **“Meghee!”**

35 Ngwangwa, nti ya meghere, a topukwara ire ya, o malite ikwu okwu nke oma.

36 Jisosh nyere ha iwu ka ha ghara igwa onye obula, ma mgbe o na-eme nke a ha gara n'ihu na-akosa ya ebe niile.

37 O turu ha n'anya nke ukwu, ha kwuo si, “O meela ihe niile nke oma. O na-eme ka o buladi ndi nti chiri nu ihe, ma mee ka ndi ogbi kwuo okwu.”

8

Jisosh enye puku mmadu anọ nri

1 N'oge ahụ, igwe mmadu ozọ zukoro. Ebe ha na-enweghi ihe ha ga-eri, o kporo ndi na-eso uzọ ya si ha,

‡ 7:24 N'akwukwo ochie ufodu i ga-ahụ Taja na Saidon.

² **“Enwere m ọmịiko n’ebe igwe mmadụ ndị a nọ. Nke a na-eme ya ụbọchị atọ anyị na ha nọ. Ugbu a, ha enweghị ihe ha ga-eri.**

³ **Ọ buru na m ezilaga ha n’ulo ha, ụfọdu n’ime ha ga-ada n’uzo n’ihi agụ. N’ihi na ụfọdu ha si n’ebe di anya bịa.”**

⁴ Ndị na-eso ụzọ ya zara ya, “Ebee ka mmadụ ga-achọta achicha ga-ezuru ndị a n’ime ọzara a?”

⁵ Jisọs juru ha si, **“Ogbe achicha ole ka unu nwere?”**

Ha zara si, “Asaa.”

⁶ Ọ gwara igwe mmadụ ahụ ka ha nọdu ala. O weere ogbe achicha asaa ahụ kpee ekpere. Ọ nyawasiri ha, nye ha ndị na-eso ụzọ ya ka ha kee igwe mmadụ ahụ niile. Ha kekwarara ya nye igwe mmadụ ahụ.

⁷ Ha nwekwara azu ole na ole. O weere ya kpee ekpere, ọ gwara ha ka ha kesaakwa ya.

⁸ Ha riri, rijuo afo. Ha tutukotara iberibe achicha dafuru n’ebe ndị a nọ rie nri. Ha tutujuru nkata asaa.

⁹ Ndị riri nri a ruru ihe dika puku mmadụ anọ. Mgbe ahụ o zilagara ha.

¹⁰ Ngwangwa, ya na ndị na-eso ụzọ ya banyere n’ugbo mmiri gaa n’akuku obodo Dalmanuta.

¹¹ Ndị Farisii biakwutere ya malite nrurita uka, na-achọ ihe iribama si n’eluigwe, iji nwalee ya.

¹² Ọ suru ude nke ukwu n’ime onwe ya si, **“Gini mere ogbo a ji achọ ihe iribama? N’ezie, n’ezie, agwa m unu, o nweghị ihe iribama a ga-egosi ogbo a.”**

¹³ Ọ hapuru ha n’ebe ahụ banyekwa n’ugbo mmiri ọzọ, igafe n’ofe ọzọ nke osimiri ahụ.

Ihe na-eko achicha nke ndị Farisii na Herod

¹⁴ Ndị na-eso ụzọ ya chefuru iwere achicha. Ọ bu naani otu ogbe achicha foduru ha n’ime ugbo.

¹⁵ Ọ doro ha aka na nti si, **“Kpacharanu anya. Lepunu anya maka ihe na-eko achicha ndị Farisii na nke Herod.”**

¹⁶ Ha kparitara uka n’etiti onwe ha na-asị, “Ọ bu n’ihi na anyị enweghị achicha.”

¹⁷ Mgbe Jisọs ghotara isi mkparita uka ha, ọ juru ha si, **“Gini mere unu ji na-ekwu okwu maka enweghị achicha? Ọ putara na unu adighi ahụ maobu aghota? Obi unu o siri ike?”**

¹⁸ **Unu nwere anya nke na-adighi ahụ ụzọ? Unu nwere nti ma unu adighi anu ihe? Ọ ga-abu na unu adighi echeta?**

19 **Mgbe m ji ogbe achicha ise zuo puku mmadu ise, iberibe achicha juru nkata ole ka unu tutukotara?"**

Ha zara si ya, "Nkata iri na abuo."

20 **"Mgbe m ji ogbe achicha asaa zuo puku mmadu ano, iberibe achicha juru nkata ole ka unu tutukotara?"**

Ha zara si ya, "Nkata asaa."

21 O siri ha, **"Unu ka no na-enweghi nghota?"**

Jisos agwo onye isi na Betsaida

22 Mgbe ha ruru Betsaida, ufodu mmadu kpotaara ya otu onye isi rigo ya ka o metu ya aka,

23 O duuru onye isi ahụ n'aka puo n'azu obodo. Mgbe ahụ, o gbusara onu mmiri n'anya ya metukwa ya aka n'anya. O juru ya si, **"I na-ahụ ihe obula?"**

24 Nwoke ahụ leliri anya elu ma si, "Ana m ahụ ndi mmadu ma ha di ka osisi na-agaghari agaghari."

25 Nke ugboro abuo Jisos metukwara ya aka n'anya, mgbe ahụ anya ya meghere. O bidoro ihu ihe niile nke oma.

26 O zilagara ya ulo ya si ya, **"Abanyekwala n'ime obodo."**

Ogbugba ama Pita banyere Kraist

27 Mgbe ahụ Jisos na ndi na-eso uzo ya gara n'obodo nta ndi ozo di gburugburu Sizaria Filipai. Mgbe ha na-aga n'uzo, o juru ndi na-eso uzo ya si, **"Onye ka ndi mmadu na-asị na m bu?"**

28 Ha zara ya si, "Ufodu na-asị na i bu Jon omee baptizim, ndi ozokwa si na i bu Ilaija maobu otu n'ime ndi amuma."

29 Ma o juru ha si, **"Ma unu onwe unu, o bu onye ka unu na-asị na m bu?"**

Pita zara si, "I bu Kraist* ahụ."

30 O doro ha aka na nti si ha agwakwala onye obula ihe banyere ya.

Jisos ekwuo okwu onwu ya

31 Emesia, o bidoro izi ha ihe na Nwa nke Mmadu aghaghi ihu otutu ahuhu di iche iche, ndi okenye, na ndisi nchajaja na ndi ozizi iwu ga-aju ya, na aghaghi igbu ya, ma o ga-ebili n'onwu mgbe ubochi nke ato gasiri.

32 O gwaghare ha ihe ndi a onu. Ma Pita kporo ya puo n'otu akuku, bido ibara ya mba.

33 Ma o tughariri lee ndi na-eso uzo ya anya, baara Pita mba si ya, **"Si n'ebe m no puo ekwensu! Ihe i na-eche echiche ya abughi uche Chineke, ha bu echiche mmadu."**

* 8:29 Maobu, Onye nzoputa.

Ihe ọ ga-efu iso Jisọs

³⁴ Mgbe ahụ, ọ kpọrọ ndị na-eso ụzọ ya na igwe mmadụ ahụ. Ọ gwara ha sị, “**Ọ buru na onye ọbụla achọọ iso m, ya guo ndu ya di ka ihe furu efu. Mgbe ahụ, ya buru obe ya soro m n’azu.**

³⁵ **N’ihi na onye na-azọ ndu ya ka ọ ga-efunari, ma onye ọbụla gurụ ndu ya di ka ihe furu efu n’ihi m, na n’ihi ozioma m, ga-azoputa ya.**

³⁶ **Uru ginị ka ọ ga-abara mmadụ, iritecha uwa niile n’uru ma tufuo ndu ha?**

³⁷ **Ọ di ihe ọzọ di n’uwa mmadụ nwere ike iji gbanwere ndu ya?**

³⁸ **Ọ buru na ihere na-eme onye ọbụla n’ihi m na n’ihi okwu m n’uwa ojọọ a, na n’uwa mmehie a, ihere onye ahụ ga-emekwa Nwa nke Mmadụ, mgbe ọ ga-abaghachi n’ebube nke Nna ya, ya na ndi mmuo ozi di nsọ.”**

9

¹ Ma ọ gwara ha sị, “**N’ezie asi m unu, ufodu n’ime ndi guzo n’ebe a, agaghị edetu onwu ire tupu ha ahụ alaeze Chineke mgbe ọ ga-abia n’ike.”**

Nnwogha Jisọs

² Mgbe ụbọchị isii gasiri, Jisọs kpọrọ Pita na Jemis na Jọn, duru ha rigoro n’elu ugwu di elu. N’ebe ahụ ka ha noduru naani ha. N’ebe ahụ, a gbanwere odidi ya n’ihu ha.

³ Uwe ya na-enwu ọcha karịa ụdi ọcha ọbụla anya hurula. Ọ dikwa ọcha karịa nke onye ọbụla n’uwa nwere ike ime ka ihe di ọcha.

⁴ Ha huru Ilaija na Mosis ka ha putara soro Jisọs na-ekwu okwu.

⁵ Pita gwara Jisọs sị, “Onye ozizi, ọ di mma ka anyi nodu n’ebe a. Ka anyi wuo ulo ikwu ato. Otu ga-abu nke gi, otu a buru nke Mosis, nke ozokwa a buru nke Ilaija.”

⁶ (Ọ makwaghị ihe ọ ga-ekwu n’ihi na oke egwu turu ha.)

⁷ Mgbe ahụ, igwe ojii putara kpuchie ha. Olu sitere n’igwe ojii ahụ daa sị, “Onye a bu Okpara m, onye m huru n’anya. Geenụ ya nti.”

⁸ Na mberede, mgbe ha lere anya gburugburu, ọ dikwaghị onye ọzọ ha huru, karịa naani Jisọs.

Ajuju banyere Ilaija

⁹ Mgbe ha si n’elu ugwu ahụ na-aridata, Jisọs nyere ha iwu ka ha ghara igwa onye ọbụla ihe ha huru, tutu ruo mgbe Nwa nke Mmadụ ga-esi n’onwu bilie.

10 Ha zobere ihe a n'etiti onwe ha, na-ekwuritara okwu na-atule ihe isi n'onwu bilie putara.

11 Ma ha juru ya si, "Gini mere ndi ozizi iwu jiri si na Ilaija aghaghi ibu uzọ bia?"

12 O gwara ha si, "**O bu ezie, Ilaija ga-ebu uzọ bia, na-emekwa ka ihe di ka o di na mbu. Ma gini mere e jiri dee na Nwa nke Mmadu ga-ahu otutu ahuhu, burukwa onye a juruaju?**

13 **Ka m gwa unu, Ilaija abialari. Ma ha mesokwara ya mmeso otu ha chorọ di ka e dere banyere ya."**

Jisọs agwoọ nwa mmuo ojoo bi n'ime ya

14 Mgbe ha bjarutere n'ebe ndi na-eso uzọ ya no, ha huru oke igwe mmadu ka ha gbara ha gburugburu, hukwa ufodu ndi ozizi iwu ka ha na ha na-arurita uka.

15 Ngwangwa, mmadu ahụ niile huru ya, udidi ya juru ha anya. Ha gbaara oso gaa kelee ya.

16 O juru ha si, "**Unu na ha o na-arurita uka banyere gini?"**

17 Otu onye n'ime igwe mmadu ahụ zara ya si, "Onye ozizi akpotaara m gi nwa m nwoke, nke mmuo ojoo bi n'ime ya, nke mekwara ka o daa ogbi.

18 Mgbe obula mmuo ojoo ahụ malitere isogbu ya, o natuda ya n'ala. Mgbe ahụ, o na-agbo ufufu n'onu ya, na-ata ikikere eze, anu ahụ ya na-esikwa ike. Ariroro m ndi na-eso uzọ gi ka ha chupu mmuo ojoo a, ma ha enweghi ike."

19 O zaghachiri ha si, "**Unu ogbo na-enweghi okwukwe. Ruo ole mgbe ka mu na unu ga-anọ? Ruo ole mgbe ka m ga-anagide unu? Kpotaranu m ya!"**

20 Ya mere, ha kpotaara ya nwata ahụ. Mgbe mmuo ojoo ahụ huru ya, ngwangwa, o nughariri nwata ahụ nke ukwu, o daa n'ala na-aturu onwe ya n'ala, na-agbokwa ufufu n'onu ya.

21 Jisọs juru nna nwata ahụ si, "**Olee mgbe ihe a bidoro?"**

O zara si, "Site na mgbe o bu nwata nta.

22 O na-eme ya ka o daba n'oku, maobu na mmiri, ka o laa ya n'iyi. O buru na o di ihe i nwere ike ime, biko meere anyi ebere, nyere anyi aka."

23 Jisọs siru ya, "**'O buru na i nwere ike'? Ihe niile puru ime n'ebe onye kwere ekwe no."**

24 Ngwangwa, nna nwata ahụ tiri mkpu si, "Ekweere m, biko nyere ekweghi ekwe m aka!"

25 Mgbe Jisọs huru na igwe mmadu na-agba oso na-abia n'ebe ahụ, o baara mmuo ahụ na-adighi ocha mba si, "**Gi**

mmuọ ojoọ ntị ike na ida ogbi, ana m enye gi iwu, site n'ime nwata a pụta! Abanyekwala n'ime ya ozo!"

26 O tiri mkpu n'oke olu, nugharia nwata ahụ nke ukwu ma site n'ime ya pụta. Nwata ahụ togboro n'ala di ka onye nwuru anwu nke mere na ndi niile no n'ebe ahụ siri, "O nwuola!"

27 Ma Jisọs jidere ya n'aka selite ya elu, mee ka o guzo n'ukwu ya. O guzokwara.

28 Ma mgbe o banyere n'ime ulo ndi na-eso uzo ya juru ya na nzuzo si, "Gini mere o jiri siere anyi ike ichupu ya?"

29 O siri ha, "**O bu naani site n'ike ekpere ka a puru ichupu udi a.**"*

Jisọs ekwuokwa okwu ozo banyere onwu ya

30 Ha siri n'ebe ahụ puo gafee Galili. O choghi ka onye obula mata maka ya,

31 n'ihia na o na-ezi ndi na-eso uzo ya ihe. O siri ha, "**A garara Nwa nke Mmadu nye n'aka umu mmadu, ha gaebrukwa ya ma o ga-ebili n'onwu mgbe mkpuru ubochi ato gasiri.**"

32 Ma ha aghotaghi ihe o na-agwa ha. Egwu tukwara ha i ju banyere ya.

Onye kachasi ukwu

33 Emesia, ha biaruru Kapanom. Mgbe o banyere n'ulo, o juru ha si, "**Gini ka unu na-arurita uka banyere ya nokporouzo?**"

34 Ma ha gbara nkiti, n'ihia na ha ruritara uka nokporouzo banyere onye di ukwu kariya ibe ya.

35 O noduru ala kpoo mmadu iri na abuo ahụ, si ha, "**O buru na onye obula choro ibu onye mbu, o ghaghi ibu onye ikpeazu, burukwa onye na-ejere mmadu niile ozi.**"

36 Mgbe ahụ o kuuru otu nwantakiri mee ka o guzoro n'etiti ha. O kuuru nwata ahụ n'aka ya si ha,

37 "**Onye obula nabatara otu n'ime umuntakiri ndi a n'aha m, na-anabata m. Ma onye obula nabatara m, o bughị m ka o nabatara, kama o na-anabata onye zitere m.**"

Onye na-emegideghi anyi dinyeere anyi

38 Jon siri ya, "Onye ozizi, anyi huru otu onye na-achupu mmuọ ojoọ n'aha gi, ma anyi gbaliri igbochi ya n'ihia na o bughị otu onye n'ime anyi."

* 9:29 Akwukwo ochie ndi ozo na-edenye, na-ibu onu.

39 Ma Jisọs gwara ha si, “Unu egbochila ya, n’ihi na onye ọbụla ji aha m na-arụ ọrụ ebube agaghị ekwu okwu ọjọọ megide m.

40 N’ihi na onye ọbụla na-adighi emegide anyi dinyeere anyi.

41 N’eziokwu asi m unu, onye ọbụla ga-ekunye unu otu iko mmiri n’aha m, n’ihi na unu bu ndi nke Kraist, ga-anatakwa ugwo ọrụ ya.

Iduba na mmehie

42 “Ọ burukwa na onye ọbụla emee ka otu n’ime ndi a di nta kweere na m jehie, ọ ga-akara onye ahụ mma ma ọ buru na e kenwere nkume igwe nri buru ibu n’olu ya, tunye ya n’ime oke osimiri.

43 Ọ buru na aka gi na-eme ka i jehie, gbupu ya. Ọ ga-akara gi mma inwe ọrụsi baa na ndu kari inwe aka abuo banye n’oku ala mmuo, ebe oku ya na-adighi anyu anyu;

44 ebe

“‘ikpuru ya na-adighi anwu anwu, oku ya adighi anyukwa anyu.’†

45 Ọ buru na ukwu gi na-eme ka i jehie, gbupu ya, tufukwaa ya, n’ihi na ọ ga-akara gi mma iba na ndu na ngwuro kari inwe ukwu abuo a tunye gi n’oku ala mmuo;

46 ebe

“‘ikpuru ya na-adighi anwu anwu, oku ya adighi anyukwa anyu.’‡

47 Ọ buru na anya gi na-eme ka i jehie, gbupu ya. Ọ ga-akara gi mma na i nwere otu anya baa n’alaeze Chineke, kari inwe anya abuo a tunye gi n’oku ala mmuo,

48 ebe

“‘ikpuru ya na-adighi anwu anwu, oku ya adighi anyukwa anyu.’§

49 A ga-eji oku nuchaa onye ọbụla di ka nnu.

50 “Nnu di mma, ma ọ buru na ọ dighi atokwa uto, olee ka i ga-esi mee ka ọ toọ uto ozo? Ya mere, nweenu nnu n’ime onwe unu. Unu na ibe unu biri n’udo.”

10

Ozizi banyere igba alukwaghi m

† 9:44 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a di n’amaokwu nke 48. ‡ 9:46

Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a di n’amaokwu nke 48. § 9:48 Ajz 66:24

¹ Ọ hapụrụ ebe ahụ gaa n'obodo ndị dị na mpaghara Judia ma gafeekwa n'ofe Jodan. Igwe mmadụ bịa kwutekwara ya, ọzọ, dị ka o si emekwa, o ziri ha ihe.

² Ufọdụ ndị Farisii bịa, ma n'ihị i nwalee ya, ha jụrụ ya si, "O ziri ezi n'iwu ka nwoke gbaa nwunye ya alụkwaghị m?"

³ Ma ọ zara ha si, "**Gini ka Mosis nyere unu n'iwu?"**

⁴ Ha siri, "Mosis kwenyere ka nwoke dee asambodo alụkwaghị m, nye nwunye ya ma zilaga ya."

⁵ Jisọs siri ha, "**Ọ bụ n'ihị na obi unu siri ike nke ukwu ka o ji deere unu iwu a.**

⁶ **Ma na mmalite nke okike ụwa, Chineke 'kere ha nwoke na nwanyi.'***

⁷ **'N'ihị nke a ka nwoke ga-eji hapụ nne ya na nna ya e jikọta ya na nwunye ya.**

⁸ **Ha abụọ ga-abụ otu anụ ahụ.**†**Ya mere, ha abụkwaghị mmadụ abụọ ọzọ, kama otu anụ ahụ.**

⁹ **Ya mere, ihe Chineke jikọtara, ka mmadụ ọbụla atọsala ya."**

¹⁰ Mgbe ha banyere n'ulo, ndị na-eso ụzọ ya jụrụ ya ọzọ ihe banyere okwu a.

¹¹ Ọ siri ha, "**Onye ọbụla gbara nwunye ya alụkwaghị m ma luru nwanyi ọzọ na-eme mmehie ikwa iko megide ya.**

¹² **Ma ọ bụrụ na nwanyi ọbụla agbaa di ya alụkwaghị m ma luru nwoke ọzọ, ọ na-emekwa mmehie ikwa iko."**

Jisọs na ụmuntakiri

¹³ Ndi mmadụ na-ekutere ya ụmuntakiri ka o metụ ha aka, ma ndi na-eso ụzọ ya baara ha mba.

¹⁴ Ma mgbe Jisọs huru nke a, iwe were ya nke ukwu, ọ siri ha, "**Hapunu ụmuntakiri ka ha bia kwute m. Unu egbochikwala ha. N'ihị na alaeze Chineke bu nke ndi di otu a.**

¹⁵ **N'eziokwu asi m unu, onye ọbụla nke na-agaghị anabata alaeze Chineke di ka nwantakiri agaghị aba n'ime ya."**

¹⁶ Mgbe ahụ, o kuuru ha n'aka ya, bikwasị ha aka ya abụọ ma gozie ha.

Onye Ogaranya na Alaeze Chineke

¹⁷ Mgbe ọ na-ebili njem, otu nwoke gbaara ọsọ bịa gbuo ikpere n'ihu ya. Ọ jụrụ ya si, "Ezi onye ozizi oma, gini ka m ga-eme ka m keta ndu ebighi ebi?"

* 10:6 Jen 1:27 † 10:8 Jen 2:24

18 Jisọs siri ya, **“Gini mere i ji akpo m ezi mmadu? O dighi onye obula bu ezi mmadu ma o bughị naani Chineke.**

19 **I maara ihe niile enyere n’iwu: ‘Egbula mmadu, a kwala iko, e zula ohi, a gbala ama ugha, a ghogbula mmadu ibe gi, sọpuru nne na nna gi.’‡”**

20 O siri ya, “E, onye ozizi, Edebezuchaala m ha niile siteri na mgbe m bu nwata.”

21 Jisọs lere ya anya, hu ya n’anya. Mgbe ahụ, o gwara ya si, **“O foduru naani otu ihe i ga-eme. Laa, ugbu a, ree ihe niile i nwere, nyekwa ndi ogbenye ego i retara. I mesia nke a, i ga-enwe akụ n’eluigwe. Mgbe ahụ biaghachi soro m.”**

22 Mgbe o nuru okwu a, ihu ya gbaruru. O sitere n’ebe ahụ puo na mwute, n’ihi na o bu ogaranya nke nwere otutu akunuba.

23 Jisọs leghariri anya gwa ndi na-eso uzọ ya si, **“Lee ka o si buru ihe rara ahụ na onye ogaranya ga-abanye n’alaeze Chineke.”**

24 Okwu ya turu ndi na-eso uzọ ya n’anya, ma Jisọs gwakwara ha ozọ si, **“Umuntakiri, o bu nnoo ihe rara ahụ ibanye n’alaeze Chineke.**

25 **O diri inyinya kamel mfe isite n’anya agiga gafee, karịa onye ogaranya ibanye n’alaeze Chineke.”**

26 Okwu a jubigara ha anya oke. Ha juritara ibe ha si, “Onye kwanu ka a ga-azoputa?”

27 Ma Jisọs lere ha anya si ha, **“N’ebe mmadu no, o bu ihe rara ahụ. Ma n’ebe Chineke no, ihe niile di mfe. O dighi ihe rara Chineke ahụ ime.”**

28 Pita malitere igwa ya si, “Anyi ahapula ihe niile soro gi!”

29 Jisọs siri, **“N’ezie, n’ezie, agwa m unu, o dighi onye obula hapuru ulo ya, maobu umunne ya ndi nwoke, maobu umunne ya ndi nwanyi, maobu nne ya, maobu nna ya, maobu umuntakiri ya, maobu ala ubi ya n’ihi m, na n’ihi ozioma a,**

30 **nke na-agaghi anataghachikwa n’uwa a, ulo, umunne ndi nwoke, umunne ndi nwanyi, nne, umuaka na ala ubi, tinyere mkgpagbu, ihe ruru okpukpu nari karịa ihe niile nke o hapuru. O ga-anatakwa ndu ebighi ebi n’uwa ozọ.**

31 **Ma otutu ndi bu uzọ ga-abu ndi ikpeazu, ma otutu ndi ikpeazu ga-abukwa ndi bu uzọ.”**

Okwu ozọ Jisọs kwuru banyere onwu ya

³² Ha nọ n'ụzọ na-aga Jerusalem, ma Jisọs nọ n'ihu ha, nke a juru ndị na-eso ụzọ ya n'anya. Otu a kwa, ndị mmadụ niile na-abịa ha n'azụ tükwara egwu. Ozọkwa, ọ kpọpuru mmadụ iri na abụọ ahụ n'akụkụ, malite ịgwa ha ihe gaje ịdakwasị ya.

³³ Ọ sịrị, **"Leenu, anyị na-aga Jerusalem, ebe a ga-arara Nwa nke Mmadụ nyefee n'aka ndịisi nchụaja na ndị ozizi iwu. Ha ga-ama ya ikpe ọnwụ, nyefekwa ya n'aka ndị mba ọzọ."**

³⁴ **Ha ga-akwa ya emo, gbụsakwa ya ọnu mmiri asụ, pịa ya ihe ma gbukwaa ya. Ma mgbe ụbọchị atọ gasịrị, ọ ga-esite n'ọnwụ bilie."**

Ariṛiọ Jemis na Jọn

³⁵ Jemis na Jọn ụmụ Zebedi bjakwutere ya. Ha sịrị ya, "Onye ozizi, anyị chọrọ ka i meere anyị ihe ọbụla anyị rịọrọ."

³⁶ Ọ sịrị ha, **"Gịni ka unu chọrọ ka m meere unu?"**

³⁷ Ha sịrị ya, "Kwere ka otu onye n'ime anyị nọrọ n'aka nri gị, onye nke ọzọ n'aka ekpe gị n'ime ebube gị."

³⁸ Ma Jisọs sịrị ha, **"Unu amataghị ihe unu na-ariọ. Unu pụrụ ịnụ iko ahụ mụ onwe m ga-añụ maọbụ buru ndị a ga-eme ụdị baptizim a ga-eme m?"**

³⁹ Ha zaghachiri ya, "Anyị pụrụ."

Jisọs sịrị ha, **"Unu ga-añụ iko m ga-añụ, a ga-emekwa unu baptizim nke a ga-eme m."**

⁴⁰ **Ma ịnođụ n'aka nri m maọbụ n'aka ekpe m abughị ihe dịrị m inye, kama ọnođụ ndị a dịrị ndị a kwadooro ha."**

⁴¹ Mgbe mmadụ iri ndị ọzọ nuru nke a, iwe juputara ha obi n'ihi Jemis na Jọn.

⁴² Ma Jisọs kpọkọtara ha niile sị ha, **"Dị ka unu onwe unu maara, ndị eze nke ndị mba ọzọ, na ndị a maara aha ha, na-eji aka ike na-achị ndị nọ n'okpuru ha."**

⁴³ **Ma n'etiti unu ọ gaghị adị otu a. Kama onye ọbụla chọrọ ịdị ukwuu n'etiti unu ga-abụ onye na-ejere unu ozi."**

⁴⁴ **Onye ọbụla nke chọrọ ịbụ onye mbụ n'etiti unu, ga-abụ ohu mmadụ niile."**

⁴⁵ **N'ihi na Nwa nke Mmadụ abịaghị ka e jeere ya ozi. Kama ka o jee ozi ma nyekwa ndụ ya ka ọ buru ihe mgbaputa nke ọtutu mmadụ."**

Ọgwugwo Batimios onyeisi

⁴⁶ Mgbe ha ruru Jeriko, dị ka Jisọs na ndị na-eso ụzọ ya na ọtutu igwe mmadụ sitere n'obodo Jeriko na-apụ, otu nwoke

kpuru ìsì aha ya bụ Batimiọs (aha ya pụtara “nwa nwoke Timiọs”), onye aririọ nọdurụ ala n’akụkụ ụzọ.

⁴⁷ Mgbe ọ nuru na ọ bụ Jisọs onye Nazaret na-agafe, o bidoro iti mkpu na-asị, “Jisọs, nwa Devid, meere m ebere!”

⁴⁸ Otutu mmadu bara ya mba ka o mechie onu. Ma ọ nọgidesiri ike na-eti mkpu na-asị, “Nwa Devid, meere m ebere!”

⁴⁹ Jisọs kwusiri kwuo si, **“Kpọonu ya.”**

Ya mere ha kpọrọ onye ìsì ahụ, si ya, “Mesaa ihu gi bilie n’ukwu gi, ọ na-akpọ gi.”

⁵⁰ Ọ tufuru uwe mwuda ya, wulie n’ukwu ya, biakwute Jisọs.

⁵¹ Jisọs siri ya, **“Gini ka i choro ka m meere gi?”**

Onye ìsì ahụ siri ya, “Onye ozizi m, achoro m ka m hu ụzọ.”

⁵² Jisọs siri ya, **“Laa, okwukwe gi azoputala gi.”** N’otu oge ahụ, o bidoro ihu ụzọ, sorokwa ya gawa n’ụzọ ahụ.

11

Jisọs abaa Jerusalem

¹ Mgbe ha na-abiaru Jerusalem nso, ha rutere Betfeji na Betani n’Ugwu Oliv. Jisọs zipuru mmadu abuo n’ime ndi na-eso ụzọ ya.

² Ọ gwara ha si, **“Gaanu n’ime obodo nta di n’ihu unu. Mgbe unu na-abanye n’ime ya, unu ga-ahu nwa inyinya e kedoro n’ebe ahụ nke onye obula na-arikwasibeghi n’elu ya. Topunu ya n’agbu, kputaranu m ya.**

³ **Ọ buru na onye obula asi unu, ‘Gini mere unu ji na-atopu ya n’agbu?’ sinu onye ahụ, ‘Ọ di Onyenwe anyi mkpa, ọ ga-akpughachitekwa ya ngwangwa.’”**

⁴ Ha ruru ma hu otu nwa inyinya e kedoro n’akuku ụzọ, n’ihu otu ulo nke di n’ama. Di ka ha na-atopu ya,

⁵ ufodu mmadu guzo n’ebe ahụ siri ha, “Gini ka unu name, unu na-atopu nwa inyinya a?”

⁶ Ha gwara ha ihe Jisọs kwuru, ha hapukwara ha ka ha toro inyinya ibu ahụ.

⁷ Ha kputaara Jisọs nwa inyinya ahụ, ma wukwasikwa uwe ha n’elu ya, ọ nokwasiri n’elu ya.

⁸ Otutu mmadu tusara uwe ha n’okporozo, ma ndi ozo tusara alaka osisi ha gbutere n’ohia.

⁹ Ndi na-aga n’ihu na ndi na-esokwa n’azu, tiri mkpu na-asị,

“Hozanna!”*

* **11:9** Okwu a Hozanna, putara Zoputa n’asusu Hibru, nke mechara ghoo mkpu otuto.

“Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n’aha Onyenwe anyi!”†

10 “Ngozị dirị alaeze ahụ na-abia nke nna anyi Devid!”

“Hozanna n’ebe kachasi ihe niile elu!”

11 Mgbe o batara na Jerusalem, o gara n’ime n’ulonso ukwu ahụ. Mgbe o legharichara anya n’ihe niile di n’ebe ahụ, ma ebe o bu na chi ejuela, ya na ndi na-eso uzọ ya puru gaa Betani.

Osisi fig a buru onu

12 N’echi ya, mgbe ha si Betani na-aputa, aguu gurụ ya.

13 Site n’ebe di anya, o huru otu osisi fiig nke nwere akwukwo ndu. Mgbe o biaruru osisi ahụ nso, o gaghariri n’ukwu ya niile ma o ga-achota mkpuru n’elu ya, ma o hughị mkpuru obula, naani akwukwo ndu, n’ihi na oge a abughị oge osisi a ji ami mkpuru.

14 Mgbe ahụ, o gwara osisi ahụ si, **“Ka mmadu obula ghara iri mkpuru sitere na gi ruo ebighi ebi.”** Ndi na-eso uzọ ya nuru mgbe o kwuru okwu a.

Jisos achupu ndi ahia

15 Mgbe ha ruru Jerusalem, o banyere n’ime ulonso ukwu, bido ichupu ndi na-azu ahia na ndi na-ere ahia n’ebe ahụ. O kpughariri tebul ndi na-agbanwe ego, kwatuokwa oche niile n’odu ahia ndi na-ere nduru.

16 O gbochikwara onye obula iwebata ngwongwo ahia orire n’ime ulonso ukwu ahụ.

17 Ma di ka o na-ezi ha ihe, o siri, **“O bu na-edeghi ya si, Ulo m ka a ga-akpo ulo ekpere nye mba niile‡? Ma unu emeela ya ogba ndi na-apunara mmadu ihe n’ike.§”**

18 Mgbe ndisi nchujaja na ndi ozizi iwu nuru nke a, ha malitere na-achọ uzọ igbu ya ma ha turu egwu ya n’ihi na ozizi ya juru igwe mmadu niile ahụ anya.

19 Mgbe uhuruchi biara, Jisos na ndi na-eso uzọ ya siri n’obodo ahụ puo.

Osisi fig ahụ a kponwuo

20 N’isi ututu echi ya, mgbe ha na-agafe, ha huru na osisi fiig a esitela na mgborogwu ya kponwuo.

21 Pita chetara ihe merenu ma si ya, “Onye ozizi, lee! Osis fiig ahụ i buru onu akponwuo!”

22 Jisos zara ha si, **“Nweenu okwukwe n’ime Chineke.**

† 11:9 Abụ 118:25,26 ‡ 11:17 Ajz 56:7 § 11:17 Jer 7:11

²³ **N'ezie agwa m unu, ọ buru na onye obula asi ugwu a, 'Si n'ebe a wezuga onwe gi, gaa dabanye n'oke osimiri,' nke na-enweghi obi abuo n'ime ya, kama o kweere na ihe o kwuru ga-emezu, ihe ahụ ọ kwuru ga-emezukwa.**

²⁴ **Ya mere, ka m gwa unu, ihe obula unu rioro n'ekpere, kwerenu na unu anatala ya, ọ ga-abukwa nke unu.**

²⁵ **Ma mgbe obula unu guzoro na-ekpe ekpere, gbagharanu, ma ọ buru na unu nwere ihe obula megide onye obula, ka Nna unu nke bi n'eluigwe gbagharakwa unu mmehie unu.**

²⁶ **Ma ọ buru na unu agbagharaghi, Nna unu nke bi n'eluigwe agaghi agbagharakwa unu mmehie unu.***

Ajuju banyere ike Jisos

²⁷ Mgbe ha rutere Jerusalem ozo, ọ no na-ejeghari n'ime ogige ulonso ukwu ahụ, ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu na ndi okenye ndi Juu biakwutere ya.

²⁸ Ha siri ya, "Olee ikike i ji eme ihe ndi a i na-eme? Onye nyere gi ikike ime ha?"

²⁹ Jisos siri ha, **"Aga maju unu otu ajuju, unu zaa m ya, aga m agwakwa unu onye nyere m ikike m ji eme ihe ndi a.**

³⁰ **Baptizim nke Jon, o sitere n'eluigwe ka ọ bu n'aka mmadu? Gwanu m."**

³¹ Ha kparitara uka n'etiti onwe ha ma si, "O buru na anyi asi, 'O sitere n'eluigwe,' ọ ga-asi anyi, 'Gini mere unu na-ejighi kwenye na ya?'"

³² Ma ọ buru na anyi asi, 'O sitere n'aka mmadu.'" (Ha na-atu egwu ndi mmadu, n'ihi na ha niile kwenyere na Jon bu onye amuma n'ezie.)

³³ Ya mere ha zara Jisos si, "Anyi amaghi."

Jisos zaghachikwara ha si, **"Agakwaghi m agwa unu udi ikike m ji na-eme ihe ndi a."**

12

Ilu banyere ndi oru ubi ojoo

¹ Mgbe ahụ, ọ bidoro igwa ndi ahụ okwu n'ilu si, **"Otu nwoke kuru mkpuru vaini n'ubi ya, jiri mgbidi gbaa ubi ahụ gburugburu. O gwuru ebe inara mmanya si na mkpuru vaini, wuokwa ulo elu. Mgbe o mesiri, o nyefere ubi vaini ahụ n'aka ndi oru ubi ilekota ya ma gaa obodo ozo.**

* **11:26** Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika ọ di n'akwukwo Mat 6:15.

2 Mgbe oge igho mkpuru ruru, o zipuru otu onye ohu ya ka o jekwuru ndi na-elekota ubi ahụ, nata ha ufodu n'ime mkpuru vaini ahụ.

3 Ma ha jidere ya tie ya ihe, zilaga ya n'aka efu.

4 Emesikwa, o zigakwara onye ohu ozo. Ma ha tiwara ya isi, mee ya ihe ihere.

5 O zigakwara onye ozo, ma ha gburu ya. O zigakwara otutu ndi ozi, ma ha gburu ufodu, tie ndi ozo ihe.

6 "O nwere naani otu onye ozo foduru nke o ga-eziga, nke bu okpara ya o huru n'anya. N'ikpezu o zigara ya, buru n'uche na ha ga-asopuru okpara ya.

7 "Ma ndi na-elekota ubi ahụ siritara onwe ha, 'Onye a bu onye nketa ihe niile a. Bianu ka anyi gbuo ya, ka ihe nketa a buruzia nke anyi.'

8 Ha jidere ya gbuo ya, tufee ozu ya n'azu mgbidi ubi vaini ahụ.

9 "Gini ka unu chere onyenwe ubi vaini ahụ ga-eme? O ga-abia laa ndi ajo mmadu ahụ n'iyi. O ga-enyefekwa ubi vaini ahụ n'aka ndi ozo.

10 O bu na unu agubeghi akwukwo nsọ a na-asi, "Nkume ndi na-ewu ulo juru aburu nkume isi ntoala ulo.

11 O bu Onyenwe anyi ruru nke a, o dikwa itunanya n'anya anyi'?"

12 Mgbe ahụ ndiisi nchujaja, ndi nkuzi iwu na ndi okenye chorọ uzọ ha ga-esi jide ya n'ihu na ha matara na ilu ahụ o turu megidere ha. Ma ha turu egwu igwe ndi mmadu ahụ, ya mere ha hapuru ya puo.

Itu utu nye Siza

13 Emesia, ha zigara ufodu mmadu site n'otu ndi Farisii na ndi otu Herod, ile ma ha ga-esite n'okwu onu ya jide ya.

14 Ha biakwutere ya, si ya, "Onye ozizi, anyi maara na i bu onye eziokwu, i dighi asokwa onye obula anya, n'ihu na i dighi ele mmadu anya n'ihu n'agbanyeghi ndi ha bu, kama i na-ezi uzọ Chineke n'uzọ eziokwu. O ziri ezi n'iwu itu utu nye Siza† ka o bu na o zighi ezi?

15 Anyi kwesiri ikwu ya ka o bu anyi ekwesighi?"

Ma ebe o maara ihu abuo ha, ya mere o siru ha, "Gini mere unu ji anwa m onwunwa? Wetaranu m otu mkpuru ego ka m lee ya anya."

16 Ha weputara otu mkpuru ego, O siru, "Onye nwe onyinyo a? Aha onye ka e bikwasiru n'ego a?"

Ha zara si, "O bu nke Siza."

* **12:11** Abụ 118:22,23 † **12:14** Nke a bu utu a na-ekenye ndi na-abughi diala obodo Rom ka ha kwuo.

17 Mgbe ahụ Jisọs gwara ha sị, **“Nyenu Siza ihe bu nke ya, nyekwanu Chineke ihe bu nke ya.”**

Osisa ya jukwara ha anya.

Olulu nwunye n’oge mbilite n’onwu

18 Ufodu ndi Sadusii bu ndi siri na mbilite n’onwu adighi biakwutere ya juo ya si,

19 “Onye ozizi, Mosis nyere anyi iwu na o buru na nwoke obula anwu na-amutaghi nwa, na nwanne ya nwoke galuru nwunye nwoke ahụ, muta umu n’aha nwanne ya nwoke ahụ nwuru anwu.

20 Ugbu a, e nwere umunne nwoke asaa, nke mbu luru nwunye ma o nwuru na-amutaghi umu obula.

21 Nke abuo luru nwanyi ahụ di ya nwuru, ma ya onwe ya nwukwara na-amutaghi nwa.

22 O dighi onye obula n’etiti ha asaa mutara nwa obula, n’ikpezu nwanyi ahụ nwukwara.

23 N’oge mbilite n’onwu, nwunye onye ka o ga-abu, ebe umunne asaa ndi a lutchara ya?”

24 Jisọs zara ha sị, **“O bu na unu adighi ejehie uzọ n’ihi na unu aghotaghi ihe e dere n’akwukwo nsọ, maobu ike Chineke?”**

25 Mgbe ha ga-esite n’onwu bilie, olulu di na nwunye agaghi a di; kama ha ga-adi ka ndi mmuo ozi n’eluigwe.

26 Ma n’okwu banyere ndi nwuru anwu isite n’onwu bilie, o bu na unu agutabeghi n’akwukwo Mosis ebe e dere maka ohia ahụ na-ere oku, na otu Chineke si gwa ya, Abụ m Chineke Ebrahim, Chineke nke Aizik na Chineke nke Jekob.‡

27 **O bughị Chineke nke ndi nwuru anwu kama nke ndi di ndu. N’ebe ahụ ka unu dahiere nke ukwu.”**

Iwu kachasi mkpa

28 Otu n’ime ndi ozizi iwu biara n’oge ahụ ha na-arurita uka. Mgbe o huru na o nyere ha ezi osisa, o juru ya sị, “N’ime iwu niile olee nke kachasi mkpa?”

29 Jisọs zara ya sị, **“Nke kachasi mkpa bu nke a, ‘Nuru gi Izrel, Onyenwe anyi bu Chineke anyi, Onyenwe anyi bu otu.’**

30 **Were obi gi niile na mkpuruobi gi niile na uche gi niile na ike gi niile hu Onyenwe anyi bu Chineke gi n’anya.’§**

31 **Nke abuo ya bu nke a, ‘Hu onye agbataobi gi n’anya di ka onwe gi.’* O dighi iwu ozọ di nke kariri ndi a.”**

³² Onye ode akwukwọ ahụ siri ya, “Onye ozizi, n’ezie, i zara nke ọma na Chineke bu otu, na enweghikwa chi ọzọ di karịa ya.

³³ Ihu ya n’anya site n’iji obi gi niile, na nghota gi niile, nakwa iji ike gi niile, n’ihukwa onye agbataobi gi n’anya di ka onwe gi, kachasi onyinye aja nsure oku na ichu aja niile.”

³⁴ Mgbe Jisos huru na o zara nke ọma, o gwara ya si, “**I nọ alaeze Chineke nso.**” Site na mgbe ahụ o dikwaghi onye obula nwere obi ike iju ya ajuju ọzọ.

Kraist o bu nwa onye?

³⁵ Mgbe Jisos nọ na-ezi ihe n’ulonso, o kwuru si, “**Gini mere ndi ozizi iwu ji si na Kraist bu nwa Devid?**

³⁶ **Devid n’onwe ya sitere n’ike Mmuo Nso kwuo si, “Onyenwe anyi gwara Onyenwe m okwu si, “Nodu ala n’aka nri m ruo mgbe m ga-edebe ndi iro gi n’okpuru ukwu gi abuo.”**†

³⁷ **Devid n’onwe ya kporo ya Onyenwe anyi. Oleekwanu uzọ o si buru nwa ya?”**

Igwe mmadu ahụ jiri obi uto na-ege ya nti.

Ido aka na nti banyere ndi ozizi iwu

³⁸ Dika o na-ezi ihe, o siri, “**Lezienu anya n’ebe ndi ozizi iwu nọ. Ndi iyi uwe mwuda na-ejeghari ebe niile na-amasị, na inara ekele puru iche bu nke a na-ekele ha n’oma ahia.**

³⁹ **Ndi o na-amasikwa inokwasị n’oche kachasi elu n’ulo ekpere nakwa n’oche puru iche na mmemme oriri obula.**

⁴⁰ **Ha na-eripia ihe niile di n’ulo ndi inyom ndi di ha nwuru anwu, n’ekpe ogologo ekpere ka a huta ha. Ndi di otu a ka a ga-ata ahuhu di ukwu.”**

Onyinye nwanyi di ya nwuru

⁴¹ O noduru ala na ncherita ihu ebe igbe onyinye di, si ebe ahụ na-ahụ otu igwe mmadu ahụ si etinye ego ha n’ime igbe onyinye. Otutu ndi ogaranya tunyere ego buru ibu.

⁴² Otu nwanyi bu ogbenye, nke di ya nwuru anwu, biara tnye mkpuru ego ola abuo nke putara otu peni.

⁴³ O kporo ndi na-eso uzọ ya si ha, “**N’ezie agwa m unu, nwanyi a di ya nwuru anwu, bukwa ogbenye, etinyela ego n’ime igbe onyinye a karia ndi ọzọ.**

† 12:36 Abụ 110:1 ‡ 12:38 Ya bu ndi Farisii

44 **N'ihì na ndì ọzọ sitere n'ìba ụba nke ego ha nwere tinye, ma nwanyị a sitere n'ogbenye ya tinye ihe niile o nwere, ọ bụladị ihe niile o jì biri."**

13

Amụma banyere mmebi nke ụlọnsọ ukwu

1 Mgbe o sitere n'ụlọnsọ ukwu ahụ na-apụ, otu n'ime ndị na-eso ụzọ ya siri ya, "Onye ozizi, ị hụkwara otu ụlọ a si maa mma. Lee ụdị nkume buru ibu e jì wuo ha."

2 Jisọs zara ha, **"Ị hụrụ ụlọ ukwu ndị a? Oge na-abịa mgbe ọ na-adighị nkume ga-atụkwasi n'elu ibe ya, n'ihì na a ga-ala ha niile n'iyi."**

3 Mgbe ọ nọdurụ ala n'elu Ugwu Oliv, na ncherita ihu ụlọnsọ ukwu, Pita na Jemis, na Jọn na Andru bjakwutere ya na nzuzo jụọ ya si,

4 "Gwa anyị, olee mgbe ihe ndị a ga-emezu? Gini ga-abụkwa ihe iribama izi na o ruola mgbe ha niile ga-emezu?"

Mmalite nke ahụhụ

5 Jisọs malitere igwa ha si, **"Lezienụ anya ka onye ọbụla ghara iduhie unu."**

6 **N'ihì na ọtụtụ ga-abịa n'aha m si, 'Abụ m ya.' Ha ga-eduhiekwa ọtụtụ ndị ụzọ.**

7 Mgbe unu nūrụ maka agha na akụkọ agha dī iche iche, unu atụla egwu. Ihe ndị a aghaghị ime ma oge ọgwụgwụ ihe niile erubeghị.

8 Mba ga-ebili megide mba ibe ya. Alaeze ga-ebilikwa megide alaeze ibe ya. Ala ọma jijiji na ụnwụ ga-adị n'ebe dī iche iche. Ihe ndị a bụ mmalite nke oke ihe mgbu.

9 "Unu aghaghị ibụ ndị nọ na nche. A ga-enyefe unu n'aka ndị na-achị achị, pjakwa unu ihe n'ụlọ ekpere. N'ihì m, unu ga-eguzo n'ihu ndịisi ọchịchị na ndị eze dī ka ndị ama nye ha.

10 Aghaghị ibụ ụzọ kwusaa ozioma a nye mba niile.

11 Ma mgbe ha jidere unu kpụta unu n'ụlọikpe, unu echegbula onwe unu banyere ihe unu ga-ekwu, kwuonụ naanị ihe batara unu n'ọnụ unu ikwu n'oge ahụ. N'ihì na ọ bughị unu ga-ekwu okwu, kama ọ bụ Mmụọ Nsọ ga-esite n'ọnụ unu kwuo okwu.

12 "Nwanne ga-arara nwanne ya nye ka e gbuo ya. Nna ga-ararakwa nwa ya nye. Ụmụ ga-ebili megide ndị mūrụ ha mee ka e gbuo ha.

13 Mmadụ niile ga-akpọ unu asi n'ihì m, ma onye ga-eguzosi ike ruo ọgwụgwụ ka a ga-azọpụta.

14 “Mgbe unu hụrụ ihe arụ nke na-eweta mbibi ka ọ na-eguzo n’ebe ọ na-ekwesighi* (onye na-agụ ya nwee nghoṭa), mgbe ahụ, ka ndị nọ na Judia were ọsọ gbalaga n’elu ugwu

15 Onye ọbụla nọ n’elu ụlọ ya ghara iridata maọbu baa n’ime ụlọ ya iwepụta ihe ọbụla.

16 Ka onye ọbụla nọ n’ubi ghara iloghachi ichiri uwe ya.

17 Ma ahuhụ ga-adiri ndi di ime, na ndi na-enye umuaka ara, n’ubochi ahụ.

18 Kpeenụ ekpere ka ihe ndi a hapu ime n’oge oke oyi.

19 N’ihi na oke mmpagbu nke ubochi ahụ ga-abu nke na-adibeghi na mbu site na mgbe Chineke kere uwa ruo ugbu a. O dikwaghi ihe ga-adikwa ka ya ozo ruo mgbe ebighi ebi.

20 “O buru na Onyenwe anyi emeghi ka ubochi ndi ahụ di mmpumkpu, o dighi onye a ga-azoputa. Ma n’ihi ndi ya, ndi o hoputara, o meela ka ubochi ndi ahụ di mmpumkpu.

21 N’oge ahụ, o buru na onye ọbụla asi unu, ‘Lee, Kraist nọ n’ebe a,’ maọbu, ‘Lee, o nọ n’ebe ahụ,’ unu ekwela.

22 N’ihi na ndi nzoputa ugha na ndi amuma ugha, ga-aputa ma ruokwa oru ebube na oru iribama di iche iche iji duhie ndi a hoputara ma o buru na o ga-ekwe mee.

23 Ya mere, unu noro na nche; n’ihi na agwala m unu ihe niile mgbe ha na-emebeghi.

Obibia Onye nke nzoputa

24 “N’ubochi ndi ahụ, nke na-esote oge mmpagbu ahụ, “ ‘anyanwu ga-agba ochichiri, onwa agaghi enyekwa ihe ya;

25 kpakpando ga-esi na mbara eluigwe na-ada, ike niile di na mbara eluigwe ga-amakwa jijiji.’†

26 “N’oge ahụ, ha ga-ahụ Nwa nke Mmadu, ka o na-abia n’igwe ojii n’oke ike na ebube.

27 Mgbe ahụ, o ga-ezipu ndi mmuo ozi ya ka ha kpokota ndi a hoputara site n’akuku anọ niile nke uwa. Site na nsotu niile nke uwa ruo na nsotu niile nke eluigwe.

The mmuta site n’osisi fiig

* 13:14 Dan 9:27; 11:31; 12:11 † 13:25 Ajz 13:10; 34:4

28 **“Ugbu a, mụtanụ ihe site n’osisi fiig. Mgbe ọbụla alaka ya dị nro malite iwepụta akwụkwọ ndụ, unu maara na ọkọchị dị nso.**

29 **N’uzọ dị otu a, mgbe unu huru ihe ndi a niile ka ha bidoro ime, matanụ na ọ nọ nso, ọ nọkwa n’onu ụzọ.**

30 **Ana m agwa unu eziokwu na ọgbọ a agaghị agabiga tupu ihe ndi a niile emezuo.**

31 **Eluigwe na ụwa ga-agabiga ma okwu m ga-adigide.**

Mmadu ọbụla amaghị oge ahụ

32 **“Ma banyere ụbọchị ahụ, maọbụ oge awa ahụ, o nweghị onye ọbụla maara, ọ buladi ndi mmuọ ozi nke eluigwe, maọbụ Ọkpara ahụ, kama naani Nna ahụ maara ya.**

33 **Ebe ọ bu na unu amaghị mgbe ha ga-emezu, nọronu na nche! Mụrụkwanu anya!‡**

34 **Ọ di ka nwoke hapuru ụlọ ya na-aga njem, tinye n’aka ndi ohu ya ilekọta ihe, onye ọbụla n’ime ha ka o nyere ọrụ ọ ga-arụ ma nyekwa onye nche onu ụzọ iwu ka ọ nọ na nche.**

35 **“Ya mere nọronu na nche, n’ihi na unu amaghị mgbe Onyenwe ụlọ ga-alọta. Ma ọ bu n’uhuruchi maọbụ n’etiti abali. Maọbụ mgbe ọkuku kwara akwa, maọbụ n’isi ututu.**

36 **Ọ buru na ọ lọta na mberede, unu ekwela ka ọ lọkwute unu mgbe unu nọ n’ura.**

37 **Ihe m gwara unu ka m na-agwakwa mmadu niile. ‘Nọronu na nche.’”**

14

Otite mmanu Jisos na Betani

1 **Abali abuo tupu e mee Mmemme Ngabiga* na mmemme achicha na-ekoghi eko, ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu nọkwa na-achọ ụzọ aghughọ ha ga-esi jide Jisos gbuo ya.**

2 **Ma ha kwuru si, “Ọ gaghị abụ n’oge mmemme a, ka ọgbaaghara ghara idi.”**

3 **Ka ọ noduru n’oche nri na Betani n’ulo Saimon onye ekpenta, otu nwanyi bu karama alabasta mmanu otite di oke onuahia, nke e jiri ezigbo naad mee, batara. Ọ kwara karama ahụ, wusa ya mmanu otite ahụ n’isi.**

4 **Ufodu ndi nọ n’ebe ahụ were iwe nke ukwu. Ha siritara onwe ha, “Gini mere e jiri laa mmanu otite nke a n’iyi otu a?”**

‡ 13:33 Akwụkwọ ndi ochie na-edenye, na-ekpe ekpere. * 14:1 Mmemme ndi Izrel ji echeta ọpupu ha site n’ala Ijpt.

⁵ A gaara ere mmanụ otite a ihe karịrị narị denarị atọ, were ego e retara ya nye ndị ogbenye.” Ha baara ya mba n’olu ike.

⁶ Ma Jisọs sịrị, **“Hapụnụ ya aka. Gịnị mere unu ji esogbu ya? Ọ bụ ezi ọrụ ka ọ rụrụ n’ebe m nọ.**

⁷ **Unu na ndị ogbenye na-anọ oge niile, unu nwekwara ohere inyere ha aka mgbe ọbụla unu chọrọ. Ma mụ na unu agaghị anọ tee anya.**

⁸ **O mere ihe o nwere ike, ọ na-ete m mmanụ otite a ugbu a iji kwado ahụ m maka olili a ga-eli ya.**

⁹ **N’ezie, ana m agwa unu, n’ebe ọbụla a ga-ekwusa ozioma a n’ụwa niile, ọrụ a ọ rụrụ ka a ga-akọkwa akụkọ ya, iji cheta ihe oma a o mere.”**

¹⁰ Mgbe ahụ Judas Iskariọt, otu n’ime ndị ozi iri na abụọ ahụ jekwuuru ndịisi nchụaja igba izu otu ọ ga-esi rara ya nye ha n’aka.

¹¹ Mgbe ha nūrụ nke a, ha nūriri ọnụ kwee ya nkwa inye ya ego. Site n’ubochi ahụ, o bidoro ichoghari ụzọ ọ ga-esi rara ya nye ha.

Oriri Mmemme Ngabiga

¹² N’ubochi mbụ nke Mmemme achicha na-ekoghi eko, mgbe ha na-achụ aja aturụ ngabiga, ndị na-eso ụzọ ya bjakwutere ya sị ya, “Ebee ka ị chọrọ ka anyị gaa kwadoro gi ihe, maka oriri ngabiga?”

¹³ O zipurụ mmadụ abụọ n’ime ndị na-eso ụzọ ya, sị ha, **“Gaanụ n’ime obodo, otu nwoke bu ite mmiri ga-ezute unu. Soronụ ya.**

¹⁴ **Ebe ọbụla ọ banyere, sịnụ onyenwe ụlọ ahụ, Onye ozizi sịrị, Olee ụlọ ọbia a kwadoro m, ebe mụ na ndị na-eso ụzọ m ga-anọ rie oriri ngabiga?**

¹⁵ **Ọ ga-egosi unu otu ọnụlọ buru ibu n’elu ụlọ ahụ, ebe e dozichara ihe niile. Kwadoonụ ihe anyị n’ebe ahụ.”**

¹⁶ Ndị na-eso ụzọ ya purụ baa n’ime obodo, ha hurụ ihe niile di ka ọ gwara ha. Ma kwadokwa nri ngabiga ahụ.

¹⁷ Mgbe o ruru uhuruchi, ya na ndị ozi ya iri na abụọ ahụ so bịa.

¹⁸ Mgbe ha nọ na-eri nri, Jisọs gwara ha sị, **“N’ezie agwa m unu, otu onye n’ime unu ga-arara m nye. E, otu onye so m ugbu a na-eri nri!”**

¹⁹ Ha bidoro inwe obi mwute, na-asị ya n’otu n’otu, “Ọ bu m? Ọ bụ m?”

²⁰ Ọ sịrị ha, **“Ọ bụ otu onye n’ime mmadụ iri na abụọ a. Onye mụ na ya na-amanyekọta aka n’ime otu efere.**

21 **Nwa nke Mmadu ga-ala di ka e dere banyere ya. Ma ahuhu ga-adiri nwoke ahụ onye a ga-esite n'aka ya rara Nwa nke Mmadu nye. O gaara akara onye ahụ mma ma a si na a mughị ya amụ."**

Mmalite nke oriri nsọ

22 Di ka ha na-eri nri, o weere achicha, nye ekele, nyawa ya, nye ha si, **"Rienu ya, nke a bu ahụ m."**

23 Mgbe ahụ, o buuru iko, nye ekele bunyekwa ha. Ha niile nuru site n'otu iko ahụ.

24 O siri ha, **"Nke a bu obara m nke ogbugba ndu ohuru, nke a na-awufu n'ihi otutu mmadu."**

25 **N'ezie, n'ezie, agwa m unu, agaghị m anu mmanya vaini ozọ tutu ruo ubochi ahụ, mgbe m ga-anu ya ohuru n'alaeze Chineke."**

26 Mgbe ha busiri abụ, ha puru gaa n'Ugwu Oliv.

Jisọs ekwuo maka ngonari Pita

27 Jisọs siri ha, **"Unu niile ga-agbahapu m, n'ihi na e dere ya otu a si,**

"'Aga m etigbu onye ozuzu aturu, igwe aturu ga-agbasasikwa.'"

28 **Ma mgbe e mesiri ka m si n'onwu bilie, aga m ebu unu uzọ gaa Galili."**

29 Pita kwuru, "O buru na mmadu niile agbahapu gi, agaghị m eme otu a."

30 Jisọs siri ya, **"Igwa gi eziokwu, n'ubochi taa, n'abali taa, tupu oke okuku akwaa akwa ughoro abuo, i ga-agonari m ughoro ato."**

31 O kwusiri ike si, "O burukwa na ihe onwu adaputa, aga m eso gi nwuo. Agaghị m agonari gi!" O bukwa otu ihe ahụ ka ha niile kwuru.

Ekpere Jisọs n'ogige Getsameni

32 Ha puru garuo ebe a na-akpo Getsameni. N'ebe ahụ, o siri ndi na-eso uzọ ya, **"Nodunu n'ebe a ka m gaa kpee ekpere."**

33 O kporo Pita, na Jemis na Jon tinyere onwe ya. O malitere inwe ihe mwute di ukwu nakwa obi ilo mmiri.

34 O siri ha, **"O na-ewute mkpuruobi m nke ukwu ruo nonu onwu. Nodunu n'ebe a na-eche nche."**

35 O gaturu n'ihu daa n'ala kpee ekpere, si, o buru na o ga-ekwe mee ka oge awa ahụ gabiga ya.

36 O kwuru si, **"Abba, Nna, i puru ime ihe niile. Napu m iko a, ma otu o di, o bughị ka e mee uche m, kama ka e mee uche gi."**

† 14:27 Zek 13:7   ‡ 14:36 Nke a putara nna n'asusu Aramaik.

³⁷ Ọ b́jara hụ ha ka ha na-arahụ ọra. Ọ siri Pita, **“Saimon, ị na-arahụ ọra? Ọ bụ na ị nweghi ike iche nche otu awa?”**

³⁸ **Noronu na nche, na-ekpekwanu ekpere ka unu ghara idaba n'onwunwa. Mmuo di ike ma anu ahụ adighi ike.”**

³⁹ Ọ pụkwara ozo, gaa kpee ekpere, na-ekwukwa otu okwu ahụ.

⁴⁰ Mgbe ọ loghachiri azu ọ huru na ha na-arahụ ọra, n'ihu na anya ha di arọ nke ukwu. Ha amakwaghị ihe ha ga-gawa ya.

⁴¹ Mgbe ọ loghachiri nke ugboro ato, ọ siri ha, **“Unu ka no na-arahụ ọra na-ezuka ike? O zuola! Oge awa ahụ abiala. Lee, a rarala Nwa nke Mmadu nye n'aka ndi mmehie.”**

⁴² **Bilienu! Ka anyi gawa! Lee, onye na-arara m nye no nso.”**

Njide e jidere Jisos

⁴³ Mgbe ọ ka kpụ okwu n'onu, Judas, otu n'ime ndi ozi iri na abuo ahụ batara, ya na igwe mmadu, ndi ji mma agha na mkpo. Ọ bụ ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu, na ndi ode akwukwo, na ndi okenye ndi Juu zitere ha.

⁴⁴ Ma onye na-arara ya nye, nyere ha rii ihe iribama si, “Onye ahụ nke m ga-esutu onu bụ ya; jidenu ya, kpuru nu ya gawa, ma jidesiekwanu ya ike.”

⁴⁵ Ngwangwa o jekwuuru Jisos, si ya, “Onye ozizi!” ma sutukwa ya onu.

⁴⁶ Ndi ikom ahụ jidere Jisos ma sekpuru ya n'ike.

⁴⁷ Ma otu onye n'ime ndi guzo n'ebe ahụ, miputara mma agha ya, gbuo ohu onyeisi nchujaja, gbupu nti ya.

⁴⁸ Jisos siri ha, **“Abu m onyendu nke ndi na-enupu isi nke mere unu ji were mma agha na mkpo bia ijide m?”**

⁴⁹ **Ubochi niile ka mu na unu no mgbe m na-ezi ihe n'ulonso ukwu, ma unu ejideghi m. Ma ihe akwukwo nso kwuru aghaghi imezu.”**

⁵⁰ Mgbe ahụ, ha niile hapuru ya gbalaga.

⁵¹ Ọ di otu nwokorobia na-eso ya, ọ ji naani akwa ocha linin kpuchie onwe ya. Mgbe ha jidere ya,

⁵² ọ hapuru ha akwa ocha linin ya, gbara oto gbalaga.

Jisos n'ihu ndi ikpe ndi Juu

⁵³ Ha duuru Jisos gakwuru onyeisi nchujaja, ha niile bu ndiisi nchujaja, na ndi okenye na ndi ozizi iwu zukoro n'ebe ahụ.

54 Pita sooro ha, ma ọ nọ n'ebe dị anya. O sooro ha bata n'obi onyeisi nchụaja. N'ebe ahụ, o sooro ndị nche nọdu ọdu na-anya ọkụ.

55 Ndiisi nchụaja na ndiisi ikpe n'ụlọikpe ukwu^S nọ na-achọ ama megide Jisọs, ka ha nwee ike gbuo ya. Ma ọ dighi nke ha chọtara.

56 Otụtụ bịaara gbaa ama ụgha megide ya, ma ama ha abughị otu.

57 Mgbe ahụ ụfọdu biliri gbaa ama ụgha megide ya, si,

58 "Anyị nūrụ mgbe o kwuru si, 'Aga m akwatu ụlọnsọ ukwu a nke e ji aka wuo, n'ụbọchị atọ aga m ewukwa ụlọ ọzọ, nke a na-ejighi aka wuo.'"

59 Ọ buladi na nke a, ama ha niile adakọtakwaghị n'otu.

60 Mgbe ahụ, onyeisi nchụaja biliri ọtọ n'ihu ha, juo Jisọs ajuju si, "Ọ bụ na i nweghị ihe ọbụla i ga-aza? Gini ka i nwere ikwu banyere ama ndi a a na-agba megide gi?"

61 Ma ọ gbakwara nkiti, ọ zaghi ihe ọbụla.

Ọzọkwa, onyeisi nchụaja juru ya si, "I bụ Kraist, Ọkpara Onye a gọziri agozi?"

62 Jisọs siri, **"Abụ m ya, unu ga-ahukwa Nwa nke Mmadu ka ọ na-anọdu ala n'aka nri nke Onye ji ike niile, na-abiakwa n'igwe ojii nke eluigwe."**

63 Onyeisi nchụaja dọwara uwe ya kwuo si, "Gini mere anyi ji achọ ndi akaebe ọzọ?"

64 Unu anula okwu nkwulu si ya n'onu putu! Gini bu mkpebi unu?"

Ha niile mara ya ikpe si, "O kwesiri ka ọ nwuo!"

65 Mgbe ahụ ụfọdu bidoro igbu ya onu mmiri aso, jiri akwa kechie ya anya, tiekwa ya aka na-asị, "Buo amuma!" Ndi nche kpuputara ya tiekwa ya ihe.

Pita agonari Jisos

66 Dika Pita nọ n'obi ahụ, otu n'ime umu agboghọ na-ejere onyeisi nchụaja ozi bịaara nso ebe ọ nọ.

67 Mgbe ọ huru Pita ka ọ na-anya ọkụ, o leziri ya anya nke oma, si, "I bu otu n'ime ndi na-eso Jisos onye Nazaret ahụ."

68 Ma ọ gorọ ago si, "Amaghi m, maobu ghotakwa ihe i na-ekwu." Ma ọ puru gaa n'uzo e si abata. Mgbe ahụ oke okuku kwara akwa.

69 Mgbe nwaagboghọ ahụ huru Pita ọzọ, o gosiri ya ndi ọzọ nọ n'ebe ahụ si ha, "Nwoke a bukwanu otu n'ime ha."

70 Ma ọ gokwara ago ọzọ.

Mgbe oge nta gasiri, ndi guzo Pita nso siri ya, "N'ezie, i bu otu n'ime ha, n'ihia na i bu onye Galili."

^S 14:55 Ha di iri asaa n'otu n'onuogugu ma burukwa ndi gbara site n'afọ atọ n'otu gaa n'ihu.

⁷¹ Mgbe ahụ o bidoro ibụ onwe ya ọnụ, na inu iyi na-asị, “Amaghị m onye nwoke a unu na-ekwu okwu ya bụ.”

⁷² N’otu oge ahụ, oke ọkụkụ kwara akwa nke ugboro abụọ. Mgbe ahụ Pita chetara okwu Jisọs gwara ya si, “**Tupu oke ọkụkụ akwaa akwa ugboro abụọ, i ga-agonari m ugboro atọ.**” Obi tiwara ya mee ka ọ kwaa akwa.

15

Jisọs n’ihu Paillet

¹ N’ezigbo isi ututu, ndịisi nchụaja na ndi okenye na ndi ozizi iwu, na ndi nzuko ndi okenye niile, nwere mkpebi. Ha kere Jisọs agbụ, duru ya nyefee n’aka Paillet.

² Paillet juru ya si, “I bụ eze ndi Juu?”

Ọ zara si ya, “**Gị onwe gị kwuru ya.**”

³ Mgbe ahụ ndiisi nchụaja boro ya ebubo banyere otutu ihe.

⁴ Paillet juru ya ajuju ọzọ si, “Ọ bụ na i nweghi ọsisa ọbula? Lee otutu ebubo ha na-ebo gi.”

⁵ Ma Jisọs azaghi ihe ọzọ. Nke a juru Paillet anya.

⁶ Ugbu a, ọ bụ omenaala n’oge mmemme, na a ga-hapụ otu onye mkporo, bụ onye ha rioro ka a hapu.

⁷ N’oge ahụ kwa, otu nwoke a na-akpo Barabas no n’ulo mkporo, ya na ufodu ndi biliri megide isi ochichi, ndi gbukwara mmadu n’oge ogbaaghara ahụ.

⁸ Igwe mmadu gbakoro na-ario Paillet ka o mezuoro ha omenaala ha.

⁹ Mgbe ahụ ọ juru ha si, “Unu chororo ka m hapuru unu eze ndi Juu?”

¹⁰ Ebe ọ maara na ọ bụ n’ihi ekworo ka ndiisi nchụaja ji nyefee Jisọs n’aka ya.

¹¹ Ma ndiisi nchụaja kpaliri igwe mmadu ahụ ka ha kwagide ya ka ọ hapuru ha Barabas.

¹² Paillet juru ha ọzọ si, “Gini ka m ga-eme nwoke a unu kporo eze ndi Juu?”

¹³ Ma ha tiri mkpu ọzọ si, “Kporide ya n’obe!”*

¹⁴ Ma Paillet juru ha si, “Ọ bụ n’ihi gini? Olee ihe ojojo o mere?”

Ma ha tiri mkpu karja ka ha si eti na mbu, na-asị, “Kporide ya n’obe!”

¹⁵ Ma ebe Paillet chororo ime ihe ga-atọ igwe mmadu ahụ utu, ọ hapuru ha Barabas, nyefee ha Jisọs n’aka ka ha pia ya ihe ma kporidekwa ya n’obe.

Ndi agha ejiri Jisọs mee ihe ochi

* 15:13 N’uzo di otu a a juru Jisọs Kraist.

16 Ndi agha ahụ duuru ya puo baa n'ime uloeze a na-akpo Pritoriom. Ha kpokotakwara ndi agha ndi otu ha ndi ozọ.

17 Ha yinyere ya uwe mwuda na-acha odo odo, kpukwasikwa ya okpueze nke e ji ogwu kpa n'isi.

18 Emesia, ha malitere na-ekele ya si, "Ekele, eze ndi Juu."

19 Ha ji osisi kuo ya n'isi otutu mgbe, na-agbu ya onu mmiri aso. Ha gbukwara ikpere n'ihu ya, na-akpo isiala na-enye ya.

20 Mgbe ha ji ya mecha ih e ochi, ha yipuru ya uwe odo odo ahụ, yinyekwa ya uwe nke ya. Emesia, ha duuru ya puo gawa ikpogide ya n'obe.

Mkpogide Jisos n'obe

21 Ha zutere otu onye na-agata n'uzo, aha ya bu Saimon, onye Sirini, bu nna Alegzanda na Rufos. Ha manyere ya ka o buru obe ya.

22 N'ikpeazu, ha duuru Jisos ruo ebe a na-akpo Golgota (nke putara "ebe okpokoro isi").

23 Ha nyere ya mmanya a gwara maá, ma o juru inu ya.

24 Emesia, ha kpogidere ya n'obe, ma kee uwe ya n'etiti onwe ha site n'ife nza onye ga-enwe nke o ga-ewe.

25 Ha kpogidere ya n'obe n'elekere itoolu nke ututu.

26 Ha deputara ebubo ha boro ya kwuba ya n'elu obe ahụ, nke bu:

Eze ndi Juu.

27 Ha kpogidekwara ya na ndi ohi abuo n'obe, otu n'aka nri ya, nke ozọ n'aka ekpe ya.

28 A gukotara ya na ndi na-emebi iwu.†

29 Ndi mmadu si n'ebe ahụ gafee fufere isi ha na-ekwuto ya, na-asị, "Leenu gi! Onye ga-akwada ulonso ma wugharia ya n'abali ato.

30 Zoputanu onwe gi! Si n'elu obe ahụ ridata."

31 O buladi ndisi nchujaja, na ndi ozizi iwu na ndi ode akwukwo no na-akwa ya emo n'etiti onwe ha na-asị, "O zoputara ndi ozọ, ma o pughị izoputa onwe ya!

32 Ka Kraist a, bu Eze Izrel, si n'elu obe a ridata ka anyi hu ma kwerekwa." Ndi ahụ a kpogidekorọ ha na ya n'obe nokwa na-akpari ya.

Onwu Jisos

33 Mgbe o kuru elekere iri na abuo nke ehie, ochichiri gbachikotara n'ala ahụ niile. Ochichiri a digidere ruo n'elekere ato nke ehie.

† 15:28 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika o di n'akwukwo Luk 22:37.

³⁴ N'elekere atọ nke ehie, Jisọs tiri mkpu akwa n'oke olu si, "**Elọi, Elọi, lama sabaktani!**" (nke putara, "**Chineke m, Chineke m, gini mere i jiri hapu m?**").‡

³⁵ Ma ufodu ndi guzo nso n'ebe ahụ, mgbe ha nuru nke a, si, "Lee, o na-akpo Ilaia!"

³⁶ Ya mere, otu onye gbaara oso gaa weta ogbo, denye ya n'ime mmara gbara aka, fanye ya na okporo osisi, nye ya ka o ruo, ma na-asị, "Hapụny ya, ka anyị lee ma Ilaia o ga-abia toto ya."

³⁷ Ma Jisọs tiri mkpu n'olu ike, kubie ume.

³⁸ Akwa mgbochi nke ulonso ukwu sitere n'elu gbawaa abuo ruo nonu ala ala ya.

³⁹ Mgbe ochiagha guzo n'ihu ya, huru otu o si kubie ume, o kwuru si, "N'ezie, nwoke a bu Okpara Chineke."

⁴⁰ O nwere ufodu umu nwanyi guzo n'ebe di anya na-ele ihe na-eme, n'etiti ha bu Meri Magdalin, Meri nne Jemis nke nta, na Josef,[§] na Salomi.

⁴¹ Ndi a bu ndi naara eso ya na-ejekwara ya ozi, mgbe o no na Galili. O dikwa ndi inyom oso noka n'ebe ahụ, bu ndi sooro ya bia na Jerusalem.

Olili Jisọs

⁴² N'oge uhuruchi (ya bu ubochi na-abota ubochi izuike), ebe o bu Ubochi Nkwadebe,

⁴³ Josef onye Arimatia, otu n'ime ndi otu n'ulo nzuko, onye a na-asopuru, onye na-echere obibia nke alaeze Chineke, ji obi ike jekwuru Paillet rio ya ka o bunye ya ahụ Jisọs.

⁴⁴ O juru Paillet anya inu na o nwuola. O kporo ochiagha ahụ juo ya ma o nwuola.

⁴⁵ Mgbe ochiagha ahụ gwara ya na o nwuola, o kwere ka Josef buru ahụ ya.

⁴⁶ Josef zutara akwa ocha linin, wedata ahụ ya jiri akwa ahụ fuchie ya. O buuru ya buba ya n'ime ili nke o gwuru n'ime nkume. Emesia o nuketara otu nkume buru ibu, jiri ya mechie onu uzọ ili ahụ.

⁴⁷ Meri Magdalin na Meri nne Josef hukwara ebe e bubara ahụ ya.

16

Mbilite nonwu Jisọs

¹ Mgbe ubochi izuike gafere, Meri Magdalin na Meri nne Jemis na Salomi zutara uda di iche iche ha ga-eji tee ahụ ya mmanu.

‡ 15:34 Abụ 22:1 § 15:40 N'asusu Griik Joses bukwa Josef.

² N'isi ụtụtụ ụbọchị mbụ nke izu, mgbe anyanwụ wara, ha biliri gawa n'ili ahụ.

³ Ha juritara onwe ha na-asị, "Onye ga-enupuru anyị nkume ahụ dị n'ọnụ ụzọ ili ahụ?"

⁴ Ma mgbe ha leliri anya, ha hụrụ na e nupụla nkume ukwu ahụ.

⁵ Mgbe ha banyere n'ime ili ahụ, ha hụrụ otu nwokorobia yi uwe ọcha ka ọ nodurụ ala n'akụkụ aka nri nke ili ahụ. Ha tụtụ oke egwu.

⁶ Ma ọ siri ha, "Unu atula egwu. Unu na-achọ Jisọs onye Nazaret a kpogidere n'obe. E meela ka o site n'ọnụ bilie! O nọkwaghị n'ebe a. Lee ebe e nibere ya.

⁷ Ma gaanụ gwa ndị na-eso ụzọ ya nakwa Pita, 'O burula unu ụzọ gawa Galili. Ebe ahụ ka unu ga-ahụ ya dị ka ọ gwarari unu.' "

⁸ Ha gbaputara site n'ili ahụ, n'ọnọdụ mgbagwoju anya na ahụ ịma jijiji. Ha akoroghị onye ọbụla ihe ọbụla, n'ihi na egwu juputara ha obi.

[Otụtụ akwụkwọ mbụ na ụfọdụ ndị mgbe ochie enweghị amaokwu itoolu ruo na nke iri abụọ 9-20.]

⁹ *Mgbe Jisọs biliri n'ọnụ n'isi ụtụtụ n'ụbọchị mbụ nke izu, onye mbụ o gosiri onwe ya bụ Meri Magdalin, onye ahụ o siri n'ahụ ya chụpụ mmụọ ọjọọ asaa.*

¹⁰ *Ọ lara gaa kọrọ ndị ya na ha na-anọ na mbụ, bụ ndị nọrịi na-ebe akwa ma na-erukwa ụjụ.*

¹¹ *Mgbe ha nūrụ na ọ dị ndụ, na ọ hụkwala ya, ha ekweghị.*

¹² *Mgbe ihe ndị a gasiri, o gosiri mmadụ abụọ n'ime ha onwe ya n'udị ọzọ, mgbe ha na-abanye n'ime obodo.*

¹³ *Ndị a laghachiri bịa kọrọ ndị nke ọzọ ma ha ekwetakwaghị.*

¹⁴ *Emesịa, Jisọs gosiri ndị na-eso ụzọ ya iri na otu ahụ onwe ya, mgbe ha nọkọrọ na-eri nri. Ọ baara ha mba n'ihi enweghị okwukwe ha nakwa mkpochi obi ha, n'ihi na ha juru ikwenye n'ihe ndị ọzọ hūrụ ya gwara ha mgbe e mesiri ka ọ si n'ọnụ bilite.*

¹⁵ *Ọ gwara ha si, "Gaanụ n'ime ụwa niile kwusaara ihe niile e kere eke ozioma.*

¹⁶ *Onye ọbụla kweerenụ na onye e mekwara baptizim ka a ga-azoputa. Ma a ga-ama onye ọbụla na-ekweregghị ikpe.*

¹⁷ *Ihe iribama ndị a ga-esokwa ndị kweerenụ. Site n'aha m, ha ga-achupụ mmụọ ọjọọ; kwuokwa okwu n'asụsụ ọhūrụ dị iche iche.*

18 Ha ga-eji aka ha abụọ atutūlie agwọ, nūọkwa nsi ma ọ gaghị emerụ ha ahụ ma otu. Ha ga-ebikwasị ndị ọrịa aka, ahụ ga-adịkwa ha mma.”

¹⁹ Mgbe Onyenwe anyị Jisọs gwasịrị ha okwu ndị a, e weliri ya elu, baa n’eluiḡwe, ebe ọ nọdụ ala n’akụkụ aka nri Chineke.

²⁰ Ha pụrụ kwusaa ozioma n’ebe niile. Onyenwe anyị nonyekwaara ha, mee ka okwu ya guzosie ike site n’ihe iribama dị iche iche nke na-eso ya.

Ozioma Luk

Mmalite

¹ Ebe ọ bụ n'ọtutu mmadu agbaliala otu ha nwere ike i detu n'usoro ihe niile mezuru n'etiti anyi.

² Di ka e nyefere ha n'aka anyi idebe bu ndi ahụ sitere na malite jiri anya ha hụ ihe niile, ndi jikwa okwu a eje ozi.

³ Ekpebikwara m, ebe mu onwe m nyocharala ihe niile nke oma site na mmalite, ka m dere gi ihe niile n'usoro, Tiofilos, gi onye di elu a na-asopuru.

⁴ Nke a ga-eme ka i mata nke bu eziokwu banyere ihe ndi ahụ e ziri gi.

Ozi banyere omumu Jon omee baptizim

⁵ N'oge Herod bu eze Judia, ọ di otu onyeisi nchujaja aha ya bu Zekaraya, onye si n'otu ndi nchujaja nke Abija. Elizabet bu nwunye ya, site n'agburu Eron.

⁶ Ha abuo bu ndi ezi omume n'ihu Chineke. Ha debere iwu na ukpuru niile Onyenwe anyi nyere na-enweghi ntupo obula.

⁷ Mana ha amutaghi nwa, n'ih i na Elizabet bu nwanyi agaa, ha abuo emeela nnoo agadi.

⁸ O ruru mgbe ọ bu ndi otu Zekaraya ga-eje ozi, ọ no di ka onye nchujaja na-eje ozi n'ihu Chineke.

⁹ A hoputara ya site n'ife nza di ka omenaala ndi nchujaja si di ka ọ buru ya ga-abanye n'ime ime ulonso Onyenwe anyi ichu aja nsure oku nke e ji uda na-esi isi utu achu.

¹⁰ Mgbe oge ichu aja uda na-esi isi utu ruru, igwe ndi mmadu biara no n'ez i na-ekpe ekpere.

¹¹ Mgbe ahụ, mmuo ozi Onyenwe anyi, onye guzo n'aka nri nke ebe ichu aja nke ihe na-esi isi utu mere ka ọ hụ ya anya.

¹² Mgbe Zekaraya huru ya, obi fepuru ya, ọ tukwara oke egwu.

¹³ Ma mmuo ozi ahụ gwara ya si, "Zekaraya atula egwu, Chineke anula ekpere gi. Elizabet nwunye gi ga-aturu ime mutara gi nwa nwoke. I ga-akpokwa aha ya Jon.

¹⁴ O ga-aburu gi ihe oke onu na obi utu, otutu mmadu ga-anurikwa onu n'ih i omumu ya.

¹⁵ N'ih i na ọ ga-abu onye di ukwu n'anya Onyenwe anyi. O gagh i anukwa mmanya obula, maobu ihe onu nu obula na-egbu egbu n'ih i na site n'afu nne ya ọ ga-abu onye emejuputara na Mmuo Nso.

16 O ga-akpoghachite otutu umu Izrel nye Onyenwe ha bu Chineke ha.

17 Ma o ga-aga n'ihu Onyenwe anyi n'ike mmuo na ike nke Ilaia, tugharĩa obi ndi bu nna n'ebe umu ha no. Meekwa ka ndi isiike tugharĩa obi, lekwasĩ anya n'amamihe nke ndi ezi omume, na ijikere umu mmadu n'ihu Onyenwe anyi."

18 Zekaraya siri mmuo ozi ahụ, "Olee otu m ga-esi mata na nke a ga-adị otu a? Aburula m agadi. Nwunye m akakwaala nka."

19 Mmuo ozi zara ya si, "Abu m Gebrel.* Ana m eguzo n'ihu Chineke. Ezitere m ka m bia gwa gi okwu ma wetara gi ozioma a.

20 Ma lee, i ga-ada ogbi, i gaghi ekwukwa okwu obula, tutu ruo mgbe ihe ndi a ga-emezu n'ihu na i kwenyeghi n'okwu m, nke ga-emezu mgbe oge ya ruru."

21 Mgbe ihe ndi a niile na-eme, mmadu ndi ahụ nokwa na-eche Zekaraya ka o puta. O juru ha anya na o noola odu n'ime ime ulonso ukwu ahụ.

22 Mgbe o mesiri puta, o nwekwaghi ike ikwuru ha okwu. Ha ghotara na o huru ohu n'ime ulonso ahụ n'ihu na o bu aka ka o ji gwa ha okwu.

23 Mgbe oge iru oru ya gwusiri, o laghachiri n'ulo ya.

24 Mgbe ubochi ndi ahụ gasiri, Elizabet bu nwunye ya tuuru ime. O zoro onwe ya n'ime ulo onwa ise.

25 O siri, "Onyenwe anyi emeerela m nke a. O gosila m ihuoma ya n'ubochi ndi a, ma wepukwara m ihere n'etiti ndi nke m."

Ozi banyere omumu Jisos

26 Ma n'onwa isii ya, Chineke zigara mmuo ozi ya, bu Gebrel, ka o gaa n'obodo Nazaret nke di n'ime Galili.

27 Ka o jekwuru otu nwaagboghọ na-amaghi nwoke bu onye otu nwoke aha ya bu Josef, onye sitere n'agburu Devid, kwere nkwa ilu. Aha nwaagboghọ a bu Meri.

28 O jekwuru ya si ya, "Ekele! Gi onye ihuoma dikwasiri. Onyenwe anyi nonyekwara gi."

29 Ma obi lorọ ya mmiri nke ukwu n'ihu okwu ya. O bidokwara itughari n'uche ya ihe ekele a putara.

30 Ma mmuo ozi ahụ siri ya, "Atula egwu Meri, n'ihu na i chotala ihuoma n'ebe Chineke no.

31 Ma lee i ga-aturu ime, muo nwa nwoke. I ga-akpokwa aha ya Jisos.

32 O ga-abu nnukwu mmadu onye a ga-akpo Okpara Onye kachasi ihe niile elu. Onyenwe anyi Chineke ga-enye ya ocheeze nna ya Devid.

* 1:19 Mmuo ozi nke na-eweta ozioma.

33 O ga-achị ụlọ Jekọb ruo ebighị ebi, alaeze ya agaghị enwekwa ọgwụgwụ.”

34 Meri siri mmụọ ozi ahụ, “Olee otu nke a ga-esi mee ebe m bụ nwaagboghọ na-amaghị nwoke?”

35 Mmụọ ozi ahụ siri ya, “Mmụọ Nso ga-abiakwasị gi, ike nke Onye kachasi ihe niile elu ga-ekpuchikwa gi. Ya mere onye nso ahụ a ga-amụ, a ga-akpọ ya Okpara Chineke.

36 Lekwa Elizabet onye ikwu gi aturula ime nwa nwoke n’agadi ya. Nke a bụ ọnwala isii ya, bụ onye ahụ ha na-akpọ nwanyị aga.

37 N’ihi na ọ dighị okwu sitere na Chineke nke na-agaghị ere.”

38 Meri zaghachiri si, “Abụ m ohu Onyenwe anyị, ka ọ diri m di ka i kwuru.” Mgbe ahụ mmụọ ozi ahụ hapuru ya laa.

Meri agaa ileta Elizabet

39 N’oge ahụ, Meri biliri gaa ọsiiso n’otu obodo di n’ugwu Juda.

40 N’ebe ahụ, ọ banyere n’ụlọ Zekaraya, kelee Elizabet.

41 Mgbe Elizabet nuru ekele Meri, nwa no ya n’afọ meghariri ahụ. E mere ka Elizabet juputa na Mmụọ nso.

42 O tiri mkpu n’oke olu si, “Onye a goziri agozi ka i bu n’etiti umu nwanyị niile. Onye a goziri agozi ka nwa ahụ i bu n’afọ bukwa.

43 Onye kwanu ka m bu na ihuoma di otu a kporo m na nne Onyenwe m ga-abia ileta m?

44 Ngwangwa m nuru olu ekele gi, nwa no m n’afọ wuliri elu n’onu.

45 Ngozi ga-adiri onye ahụ kwere na Onyenwe anyị ga-emezu ihe o kweere ya na nkwa ime.”

Abu Meri buru

46 Ma Meri siri,

“Mkpuruobi m na-ebuli Onyenwe anyị elu

47 mmụọ m na-anuri onu n’ime Chineke bu Onye nzoputa m,

48 n’ihi na o ledatala anya, lekwasị m, bu odibo ya di ala.

Site ugbo a gaa n’ihu, ogbo niile ga-akpo m onye a goziri agozi.

49 N’ihi na Onye di ike emeelara m ihe di ukwu.

Aha ya dikwa nso.

50 Ebere ya na-erute ndi niile na-atu egwu ya site n’ogbo ruo n’ogbo.

51 O gosila ike aka ya;

o chusasi ala ndi di mpako n’ime echiche obi ha.

52 O sitela n’ocheeze ndi eze di ike kwatuo ha,

buliekwa ndị dị umeala n'obi elu.

53 O jirila ihe dị nna nyejuo ndị agụụ na-agụ afọ
ma ndị ogaranya ka o zipurụ n'aka efu.

54 O nyerela odibo ya bụ Izrel aka,
ọ na-echetakwa imere ya ebere.

55 Dị ka ọ gwara nna nna anyị ha,
nye Ebrahim na ụmụ ụmụ ya ruo mgbe ebighị ebi."

56 Meri nonyeere ya ihe dika onwa atọ ma mesie laghachi
n'ụlọ ya.

Omumụ Jọn omee baptizim

57 Mgbe oge zuru ka Elizabet mụọ nwa, ọ mụrụ nwa
nwoke.

58 Ndị agbataobi ya na ndị ikwu ya, ndị nūrụ otu Chineke
si gosi ya ebere dị ukwu, b́ara soro ya nūrja onụ.

59 N'abalị nke asatọ ha b́ara ibi nwata ahụ ugwu na igu
ya aha. Ha na-achọ igu ya Zekaraya b́ aha nna ya,

60 ma Nne ya siri, "Mba, a ga-agu ya Jọn."

61 Ha siri ya, "Ọ dighi onye obula n'etiti ndị ikwu gi na-aza
aha ahụ."

62 Ya mere, ha jiri ife aka juo nna ya, ihe ọ choro ka akpo
nwata ahụ.

63 Ọ rioro ka e nye ya mbadamba ihe e ji ede ihe, o deere
"Aha ya b́ Jọn." Nke a jukwara mmadu niile anya.

64 Ngwangwa, onu ya meghere, atopukwara ire ya. Ya
ebido ikwu okwu ma na-etokwa Chineke.

65 Ibubo wuru ndi agbataobi ha niile n'ahu, ndi mmadu
kokwara akuko banyere ihe ndi a niile ruo obodo niile di
n'akuku ugwu Judia.

66 Ndi niile nuru akuko a chere n'obi ha na-aju si,
"Ginikwa ka nwa nke a gaje ibu?" N'ihi na aka Onyenwe
anyi dinyeere ya.

Abu Zekaraya

67 E mere ka Zekaraya bu nna ya juputa na Mmuo Nso. O
buru amuma si,

68 "Ngozi diri Onyenwe anyi bu Chineke nke Izrel,
n'ihi na o biala leta ma gbaputakwa ndi nke ya.

69 O welielara anyi Onye nzoputa
site n'ulo odibo ya bu Devid.

70 (Di ka o kwuru na mgbe ochie, site n'onu ndi amuma ya
di nsọ).

71 Na o ga-azoputa anyi site n'aka ndi iro anyi
na sitekwa n'aka ndi niile kporo anyi asi.

72 O meere ndi nna nna anyi ha ebere
site n'icheta ogbugba ndu ya di nsọ.

73 Iyi nke o nuru nna anyi bu Ebrahim, kwekwa nkwa:

- 74 Na ọ ga-anapụta anyị site n'aka ndị iro anyị,
nyekwa anyị ike ife ya ofufe na-atughị egwu.
- 75 N'ịdị nsọ na ezi omume n'ihu ya ụbọchị niile nke ndu
anyị.
- 76 "Ma gị nwa m, a ga-akpọ gị onye amụma nke Onye
kachasị ihe niile elu;
n'ihị na ị ga-aga n'ihu Onyenwe anyị kwadoro ya ụzọ.
- 77 Ime ka ndị nke ya nwee amamihe nke nzọpụta
site na ịgbaghara mmehie ha.
- 78 N'ihị oke obi ebere Chineke anyị,
nke ọwụwa anyanwụ ga-ewetara anyị site n'igwe.
- 79 Ka ọ chakwasị ndị bi n'ọchịchiri
na n'onyinyo nke ọnwụ,
na iduzi ụkwụ anyị n'ụzọ nke udo."
- 80 Nwata ahụ toro, buru onye di ike n'ime mmuo. O biri
n'ime ozara tutu ruo mgbe oge zuru igosi umu Izrel onwe
ya.

2

Ọmumu Jisọs

- 1 N'oge ahụ, Siza Ogoštọs nyere iwu ka a guo onu, detuo
aha mmadu niile bi n'ụwa dum.*
- 2 (Nke a bu igu onu na ide aha nke mbu e mere mgbe
Kwirinus bu onye na-achi Siria.)
- 3 Onye obula gara n'obodo ya, ka e denye aha ya
n'akwukwo.
- 4 Ya mere Josef hapuru Nazaret nke di na Galili, gaa
Betlehem nke di na Judia, nke bukwa obodo Devid, n'ihị
na o si n'ulo na agburu Devid putu.
- 5 Ya na Meri, nwaagboghọ o kwere nkwa ilu, nke dikwa
ime, soro gaa ka o denye aha ha.
- 6 Mgbe ha no ebe ahụ, oge o ga-eji muo nwa ya zuru.
- 7 O muru nwa nwoke mbu ya. O ji akwa kee ya, nibe ya
n'ime ebe a na-enye anu ulo nri, n'ihị na ha enwetaghị ebe
ndina n'ulo ndi ije.

Ndi ozuzu aturu na ndi Mmuo Ozi

- 8 Ma e nwere ndi ozuzu aturu† bi n'ohia n'akuku ebe ahụ,
ndi na-eche igwe aturu ha nche n'abali.
- 9 Mmuo ozi nke Onyenwe anyi putara ihe nye ha. Ebube
Onyenwe anyi muwara gburugburu ha, oke egwu turu ha.

* 2:1 Uwa dum na-ekwu maka Rom mgbe ochie maobu mba niile ndi Rom
na-achi. † 2:8 Ndi ozuzu aturu Maobu, ndi na-elekota aturu.

10 Ma mmụọ ozi ahụ siri ha, “Unu atụla egwu. Ana m ewetara unu ozioma nke oke onụ nke ga-adiri mmadu niile.

11 N’ihi na taa, n’obodo Devid ka a muru Onye nzoputa nye unu; o bu Kraist, Onyenwe anyi.

12 Nke a ga-aburu unu ihe iribama, unu ga-ahu nwata oheru e kechiri n’akwa, dina n’ime ebe a na-enye anu ulo nri.”

13 Na mberede, igwe ndi mmuọ ozi nke eluigwe putara soro mmuọ ozi a, bido na-eto Chineke na-asị,

14 “Otuto diri Chineke n’ebe kachasi elu nke eluigwe.

Udo n’elu uwa nye ndi niile ihe ha di Chineke ezi mma.”

15 Mgbe ndi mmuọ ozi ahụ hapuru ha, laghachi n’eluigwe, ndi ozuzu aturu ahụ siritara onwe ha, “Bianu ka anyi jeruo Betlehem, ka anyi jiri anya anyi hu ihe ndi a merenu, nke Onyenwe anyi mere ka anyi mara.”

16 Ha gara osiso hu Meri na Josef, na nwata ahụ ka o dina n’ime ebe a na-enye anu ulo nri.

17 Mgbe ha huru nke a, ha mere ka a mata ihe niile a gwara ha banyere nwantakiri a.

18 Ihe ndi ozuzu aturu a kwuru juru ndi niile nuru ya anya.

19 Ma Meri debere ihe ndi a niile n’obi ya, na-atughari ihe banyere ha n’obi ya.

20 Ndi ozuzu aturu ahụ laghachiri, na-eto Chineke nabulikwa aha ya elu n’ihi ihe niile ha nuru ma hukwa, nke dikwa ka a gwara ha.

21 Mgbe ubochi asato gasiri, mgbe oge ruru ibi nwata ahụ ugwu, ha gukwara ya aha. Aha ha nyere ya bu Jisos, aha ahụ mmuọ ozi nyere tupu a di ime ya.

I kubata Jisos n’ime ulonso

22 Mgbe oge zuru maka mmemme nke idi ocha di ka iwu Mosis siri di, ha kutere ya na Jerusalem iche ya n’ihu Onyenwe anyi

23 (dika e dere ya n’iwu nke Onyenwe anyi, “Nwa mbu obula nke bu nwoke ka a ga-edo nsọ nye Onyenwe anyi”[‡]),

24 ha churu aja di ka e nyere n’iwu Onyenwe anyi: “Umụ kpalakwukwu abuo maobu umu nduru abuo.”[§]

25 Ma lee, e nwere otu nwoke bi na Jerusalem aha ya bu Simion, onye juputara na Mmuọ Nso. O bu onye ezi omume burukwa onye ji obi ya niile na-efe Chineke. O bukwa onye na-ele anya maka nkasiobi nke ndi Izrel.

26 Ma Mmuọ Nso Chineke mere ka o mata na o gaghị anwu ruo mgbe o huru Kraist nke Onyenwe anyi.

27 Site n'odudu nke Mmuo Nso, o batara n'ulonso ukwu, ma mgbe nne na nna nwata ahụ bu Jisosh kubatara ya di ka omenaala iwu si di,

28 Simion kuuru ya n'aka, kelee Chineke si,

29 "Gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu Onyenwe di ka i kwere na nkwa,

ugbu a zilaga nwaodibo gi n'udo.

30 N'ih i na anya m ahula nzoputa gi,

31 nke i kwadoro n'ihu mba niile.

32 Ihe nke ga-egosi ndi mba ozozozo, na ebube nke ndi gi Izrel."

33 O juru nne na nna nwantakiri ahụ anya inu ihe ndi a e kwuru banyere ya.

34 Mgbe ahụ, Simion goziri ha, sika Meri nne ya, Lee, "Nwatakiri a bu onye e zitere ka o buru odida na mbili nye otutu mmadu n'Izrel, o ga-abukwa ihe ama nke otutu ga-ekwujo.

35 O bukw site n'uzo di otu a ka a ga-ekpughe echiche nke di otutu n'obi. Mma agha ga-aduwakwa mkpuruobi nke gi onwe gi."

36 O nwekwara onye amuma nwanyi, aha ya bu Ana, ada Fanuel nke si n'ebo Asha. O bu ezigbo agadi nwanyi na-enweghi di, n'ih i na di ya nwuru mgbe ha biri naani afo asaa.

37 O noola di ka nwanyi na-enweghi di iri afo asato na ano. O hapughi ulonso, kama o nogidere n'efe ofufe ehie na abali, na-ibu onu na-ekpe ekpere.

38 N'oge ahụ o biarutere n'ebe ha no, nye Chineke ekele, kwuo okwu banyere nwantakiri ahụ nye ndi niile na-ele anya maka mgbaputa Jerusalem.

39 Mgbe ha mesiri ihe niile otu o di n'iwu Onyenwe anyi, ha laghachiri obodo ha bu Nazaret nke di n'ime Galili.

40 Ma nwata ahụ toro buru onye di ike; o juputara n'amamihe, amara Chineke dinyekwaara ya.

Jisosh agaa n'ulonso ukwu

41 N'afọ niile, ndi muru ya na-aga Jerusalem n'ih i Mmemme Ngabiga.

42 Mgbe o ruru afo iri na abuo, ha gara maka mmemme di ka omenaala si di.*

43 Mgbe e mesiri mmemme ahụ, ka ndi muru ya na-alaghachi, nwata ahụ bu Jisosh noduru na Jerusalem. Ndi ha amataghi na o soghi ha na-alota.

* 2:42 O bu naani Luk dere banyere Jisosh isonyere ndi muru ya gaa maka mmemme a.

44 Ha chere na o sonyere n'etiti njem. Ha gara ije otu ụbọchị tupu ha a malite ịchọ ya n'etiti ndị ikwu na ibe, na ndị enyi ha.

45 Ma mgbe ha na-ahụghị ya, ha laghachiri Jerusalem na-achọkwa ya.

46 Ka ụbọchị atọ gasiri, ha hụrụ ya n'ụlọnsọ ukwu ebe ọ nọdurụ n'etiti ndị ode akwụkwọ, na-ege ha ntị na-ajụkwa ha ajuju.

47 Nghọta na ọsịsa ya juru ndị niile nuru okwu ya anya.

48 Mgbe ndị muru ya huru ya, ọ turu ha n'anya, ma nne ya siri ya, "Nwa m, gini mere i ji mesoo anyi mmeso di otu a? Mu na nna gi no na-achoghari gi?"

49 O juru ha si, **"Gini mere unu ji na-achọ m? Unu amaghị na aghaghị m ino n'ulo Nna m?"**

50 Ma ha aghotaghị ihe ọ gwara ha.

51 Mgbe ahụ, o sooro ha laghachi Nazaret ma narubekwara ha isi. Ma nne ya dobere ihe ndi a niile n'obi ya.

52 Jisọs na-aga n'ihu n'amamihe na ogologo, ya na ihuoma n'ebe Chineke na nke mmadu no.

3

Nkwusa nke Jon omee baptizim

1 N'afọ nke iri na ise nke ochichi Tiberios Siza, mgbe Pontios Paillet bu onye na-achị Judia, ebe Herod bukwa onye na-achị akuku Galili, ma nwanne ya nwoke bu Filip na-achị akuku Ituria na Trakona, Laisania bukwa onye na-achị akuku Abilin,

2 mgbe ahụ Anas na Kaifas bu ndiisi nchujaja, okwu Chineke biakwutere Jon nwa Zekaraya n'ime ozara.

3 O gara n'ime obodo niile gbara Jordan gburugburu na-ekwusa banyere baptizim nke ncheghari maka mgbaghara mmehie.

4 Dika e dere ya n'akwukwo Aizaya onye amuma si,

"Otu onye na-eti mkpu n'ozara na-asị,

'Dozienụ ụzọ maka Onyenwe anyi,
meenụ ka okporouzo ya guzozie.

5 A ga-ekpoju ndagwurugwu obula,
ugwu obula na ugwu nta obula ka a ga-emekwa ka o di ala.

Uzo gbagoro agbago ka a ga-eme ka o guzozie nke oma,
meekwa ka uzo ojojo niile di larii.

6 Mmadu niile ga-ahukwa nzoputa Chineke.' ""*

* 3:6 Ajz 40:3-5

⁷ Jón siri igwe mmadu ndi na-aputa ka o mee ha baptizim si, “Unu umu ajuala! Onye doro unu aka na nti si unu gbanari onuma nke na-abia?”

⁸ Mianu mkpuru na-egosiputa nchehari unu. Unu amalitekwala na-asị onwe unu, ‘Anyi nwere Ebrahim dika nna.’ N’ihi na agwa m unu na Chineke puru isite na nkume ndi a meputara Ebrahim umu.

⁹ O buladi ugbo a, atukwasila anyuike na mgborogwu osisi, osisi obula nke na-adighi ami ezi mkpuru ka a ga-egbutu tuba ya n’ime oku.”

¹⁰ Ma igwe mmadu ahụ juru ya si, “Gini ka anyi kwesiri ime?”

¹¹ O zara ha si, “Onye obula nwere uwe abuo, ya nye onye o na-adighi nke o nwere otu. Onye nwere nri ya meekwa otu ahụ.”

¹² O buladi ndi ona utu biakwara ka e mee ha baptizim. Ha siri ya, “Onye ozizi, gini ka anyi kwesiri ime?”

¹³ O siri ha, “Unu anatala kariya otu unu kwesiri inata.”

¹⁴ Ndi agha biakwara juo ya si, “Ginikwa ka anyi kwesiri ime?”

O siri ha, “Unu ejikwala ike apunara ndi mmadu ego ha; unu ebokwala ndi mmadu ebubo ugha, ka afọ ju unu n’ugwo a na-akwu unu.”

¹⁵ Ndi mmadu ji olileanya na-eche na-atulekwa n’obi ha ma Jón o bu Kraist ahụ.

¹⁶ Ma Jón zara si ha, “Eji m mmiri na-eme unu baptizim, ma otu onye di ike kariya m ga-abia, onye m na-erughi itopu eriri akpukpokwu ya. O ga-eji Mmuo Nso na oku mee unu baptizim.

¹⁷ Ihe ifucha oka ya di n’aka ya, iji zachaa ebe izocha oka ya nke oma, ka e kponye ezi mkpuru oka wiiti n’ime oba, ma kpoba igbugbo oka n’ime oku nke a na-apughị imenyu emenyu.”

¹⁸ O ji otutu okwu ozọ di iche iche duo ha odu ma kwusaakwara ha ozioma.

¹⁹ Ma Eze Herod, onye o tara uta maka Herodias nwunye nwanne ya nwoke, nakwa maka ihe ojoo di iche iche ndi o mere,

²⁰ tukwasikwara ihe n’elu ihe ndi a niile, site na itunye Jón n’ulo mkporo.

Baptizim na usoro ndi agburu Jisos

²¹ Mgbe e mechara ndi niile baptizim, ma mechakwa Jisos baptizim, mgbe o na-ekpe ekpere, eluigwe meghere.

22 Mmụọ Nsọ sikwa n'elu rịdata dị ka nduru, bekwasị ya, mgbe ahụ, otu olu sitere n'eluigwe daa sị, "Ị bụ Ọkpara m, onye m hụrụ n'anya, ihe gị dị m ezi mma."

23 Jisọs agbaala ihe dị ka iri afọ atọ mgbe o bidoro ọrụ ya. O bụ nwa (dịka ndị mmadụ chere) Josef,

onye bụ nwa Heli;

24 Heli aburụ nwa Matat,
nwa Livayi, nwa Meliki,
nwa Janayi, nwa Josef;

25 nwa Matatiyas, nwa Emọs,
nwa Nehum, nwa Esili,
nwa Nagayi;

26 nwa Maat,
nwa Matatiyas, nwa Semein,
nwa Josek, nwa Joda;

27 nwa Joanan, nwa Resa,
nwa Zerubabel, nwa Shealtiel,
nwa Neri;

28 nwa Meliki,
nwa Adi, nwa Kosam,
nwa Elmadam, nwa Er,
29 nwa Joshua, nwa Elieza,

nwa Jorim, nwa Matat,
nwa Livayi;

30 nwa Simiọn,
nwa Juda, nwa Josef,
nwa Jonam, nwa Eliakim;

31 nwa Melea, nwa Mena,
nwa Matata, nwa Netan,
nwa Devid;

32 nwa Jesi,
nwa Obed, nwa Boaz,
nwa Salmon, nwa Nashon;
33 nwa Aminadab, nwa Ram,†
nwa Hezron, nwa Perez,
nwa Juda;

34 nwa Jekob,
nwa Aizik, nwa Ebrahim,
nwa Tera, nwa Nahọ;

35 nwa Serug, nwa Reu,
nwa Peleg, nwa Eba,
nwa Shela;

36 nwa Kenan,
nwa Aafaksad, nwa Shem,

† 3:33 N'akwukwo ọfọdu i nwere ike ihu nwa Admin, nwa Anai.

nwa Noa, nwa Lamek;
 37 nwa Metusela, nwa Enok,
 nwa Jared, nwa Mahalalel,
 nwa Kenan;
 38 nwa Enosh,
 nwa Set, nwa Adam,
 nwa Chineke.

4

Onwunwa Jisosh

¹ Jisosh, onye juputara na Mmuo Nso, sitere na Jodan lota. Mmuo nso duuru ya baa n'ozara.

² Ebe ahụ ka ekwensu nwara ya onwunwa iri ubochi anọ. N'ubochi ndi ahụ niile o righi nri obula. N'ikpeazu aguu guru ya.

³ Ekwensu sirị ya, "O buru na i bu Okpara Chineke, gwa nkume a ka o ghoọ achicha."

⁴ Jisosh zara ya si, "**E dere ya, 'O bughị naanị site na achicha ka mmadu ga-eji di ndu.'**"*

⁵ Ekwensu duuru ya rigoo n'ebe di elu, gosi ya alaeze niile nke uwa, n'otu ntabi anya.

⁶ O gwara ya si, "M ga-enye gi ikike niile ndi a na ebube ha. O bu m ka e nyere ha, e nwere m ike inye ha onye obula m choro inye ha.

⁷ Ya mere, o buru na i kpoo isiala nye m, ha ga-abu nke gi."

⁸ Jisosh zara ya si, "**E deela ya: 'I ga-akpo isiala nye Onyenwe anyi Chineke gi, naanị ya ka i ga-efekwa.'**"†

⁹ Ekwensu duuru ya gaa Jerusalem, mee ka o guzo n'ebe dikarisiri elu nke ulonso ukwu ahụ. O sirị ya, "O buru na i bu Okpara Chineke, si n'ebe a tuda onwe gi n'ala.

¹⁰ N'ih i na e dere ya,

" 'O ga-enye ndi mmuo ozi ya iwu banyere gi, ichekwa gi nke oma;

¹¹ ha ga-ebuli gi elu n'aka ha, ka i ghara ikpobi ukwu gi na nkume.'"‡

¹² Jisosh zara ya si, "**E kwuola ya, Anwala Onyenwe anyi Chineke gi onwunwa.**"§

¹³ Mgbe ekwensu nwasiri ya onwunwa ndi a niile, o hapuru ya ruo mgbe ohere ozo daputara.

Jisosh agaa Nazaret

¹⁴ Jisosh loghachiri na Galili n'ike nke Mmuo Nso. Akuko banyere ya gbasara ruo akuku obodo niile.

* 4:4 Dit 8:3 † 4:8 Dit 6:13 ‡ 4:11 Abu 91:11,12 § 4:12 Dit 6:16

15 O ziri ihe n'ọtụtụ ụlọ ekpere ha, mmadụ niile na-etokwa ya.

16 Mgbe o rutere Nazaret ebe ọ nọrọ too, n'ụbọchị izuike, ọ gara n'ụlọ ekpere dị ka ọ dị mbụ eme. O guzoro ọtọ ịgụ akwụkwọ nsọ.

17 E nyere ya akwụkwọ nke onye amụma Aizaya dere. O meghere ya chọta ebe e dere sị,

18 **“Mmụọ nke Onyenwe anyị dị n'ahụ m,**

n'ihi na o teela m mmanụ

ka m kwusaa ozioma nye ndị ogbenye.

O zitela m ikwupụta inwere onwe nye ndị mkporọ,

ya na ihu ụzọ nye ndị kpuru isì,

ime ka ndị a na-emegbu emegbu nwere onwe ha.

19 **Ikwupụta afo Onyenwe anyị ga-eme amara.”***

20 O mechiri akwụkwọ ahụ nyeghachi ya onye ahụ na-eje ozi, nọdụ ala. Ndị mmadụ niile nọ n'ụlọ nzukọ ahụ legidere ya nnọọ anya.

21 Ma o bidoro ịgwa ha sị, **“Taa ka ihe ndị a e dere n'akwụkwọ nsọ a mezuru na ntị unu.”**

22 Mmadụ niile kwuru okwu oma banyere ya n'ihi okwu amara niile si ya n'ọnu pụta nke mere na ha juritara onwe ha sị, **“Onye a, ọ bughị nwa nwoke Josef?”**

23 Ọ sịrị ha, **“N'ezie, amaara m na unu ga-atụrụ m ilu a: 'Dibịa, gwoọ onwe gi!' Sikwa m, 'The ndị ahụ niile anyị nūrụ ị na-eme na Kapanom mee ha n'ebe a bụ obodo gi.'”**

24 Ọ gara n'ihu sị, **“Ma ị gwa unu eziokwu, o nweghị onye amụma ọbụla a na-anabata nke oma n'obodo a mūrụ ya.**

25 **N'ezie, chetakwanụ na e nwere ọtụtụ ụmụ nwanyi di ha nwūrụ anwụ n'oge Ilaija onye amụma. N'oge oke unwụ dara n'ala ahụ dum, mgbe e mechiri eluigwe na mmiri ezoghị n'ala Izrel afo atọ na ọnwá isii.**

26 **Ma e zigaghị Ilaija ka o jekwuru onye ọbụla n'ime ha kariakwa nwanyi di ya nwūrụ anwụ n'obodo Zarefat n'akụkụ Saidon.**

27 **N'oge Ilaisha onye amụma, e nwere ọtụtụ ndị ekpenta n'ala Izrel, ma o nweghị onye e mere ka ọ di ọcha n'etiti ha kariakwa Neeman onye Siria.”**

28 Mgbe ndị nọ n'ụlọ ekpere ahụ nūrụ nke a, iwe were ha nke ukwu.

29 Ha biliri, kwapụ ya site n'obodo ahụ, dọkpuru ya gaa n'elu ugwu nke e wukwasiri obodo ahụ ka ha nwee ike tụpụ ya site n'ugwu ahụ.

* 4:19 Aiz 61:1,2

³⁰ Ma o sitere n'etiti igwe mmadu ahụ puo, gawara onwe ya.

Jisosh achupu mmuo ojoo

³¹ O sitere n'ebe ahụ gaa Kapanom, obodo dikwa na Galili. N'ubochi izuike, o bidoro izi ha ihe.

³² Ozizi ya juru ha anya, n'ih i na okwu ya nwere ikike.

³³ Otu nwoke no n'ime ulo ekpere ahụ, onye mmuo na-adighi ocha bi n'ime ya. O tiri mkpu n'oke olu,

³⁴ "Hapu anyi! Gini ka i na-achọ n'ebe anyi no, gi, Jisosh onye Nazaret? I biara ka i laa anyi n'iyi? Ama m onye i bu, Onye Nso nke Chineke!"

³⁵ Jisosh baara ya mba si, **"Noro jii! Si n'ime ya puta."** Mgbe ahụ mmuo ojoo ahụ tudara ya n'ala n'ihu ha niile, o sikwa n'ime ya puo ma o merugh i ya ahụ.

³⁶ Ihe ndi a juru ha niile anya, ha juritara ibe ha si, "Gini bu ozizi nke a? O ji ichi isi na ike na-enye mmuo na-adighi ocha ndi a iwu, ha na-aputakwa!"

³⁷ Akuko banyere ya gbasara jeruo obodo niile di ebe ahụ gburugburu.

Jisosh agwoo otutu ndi oria

³⁸ Mgbe o hapuru ulo ekpere ahụ gaa n'ulo Saimon. Nne nwunye Saimon nwere ahụ oku, ha rioro ya ka o nyere ya aka.

³⁹ O guzoro n'ihu ya, ma baara ahụ oku ahụ mba, o hapuru ya n'otu ntabi anya ahụ. O bilikwara lee ha obia.

⁴⁰ Mgbe anyanwu na-ada, otutu ndi nwere ndi na-aria oria di iche iche kporo ha biakwute Jisosh. O bikwasiri ha niile aka n'otu n'otu, gwoo ha.

⁴¹ Mmuo ojoo di iche iche si n'ime otutu mmadu puta na-eti mkpu na-as i, "I bu Okpara Chineke." Ma o baara ha mba, o kweghi ka ha kwuo okwu, n'ih i na ha matara na o bu Kraist.

⁴² Mgbe chi boro, o puru gaa ebe naani ya no. Ndi mmadu no na-achoghari ya; mgbe ha biaruru ebe o no, ha gbalisiri ike ime ka o ghara ihapu ha.

⁴³ Ma o siri ha, **"Aghaghi m ikwusa ozioma alaeze Chineke n'obodo ndi ozo, n'ih i na o bu n'ih i ya ka e zitere m."**

⁴⁴ O gara n'ihu na-ekwusa ozioma n'ulo ekpere niile di na Judia.

5

Okpukpo ndi mbu na-eso uzo ya

1 Otu oge, ka Jisọs guzo n'akukọ ọdọ mmiri Genesaret.* Igwe mmadụ gbara ya gburugburu ka ha nuru okwu Chineke.

2 Ọ huru n'onu mmiri ahụ, ugbo mmiri abuo nke ndi oku azu nwe ha hapuru gaa isa ugbo ha ji egbu azu.

3 Ọ banyere n'ime otu ugbo mmiri ndi ahụ, nke bu nke Saimon, o rioro ya ka o kworo ya banyetu ntakiri n'ime mmiri. O noduru ala n'ime ya bido na-ezi igwe mmadụ ihe.

4 Mgbe o kwusiri okwu, o gwara Saimon si, **"Banyetukwuo n'ime mmiri, tunye ugbo gi ka i gbute azu."**

5 Saimon zara si, "Nna anyi ukwu, anyi rusiri oru ike abali niile na-egbutaghi ihe obula, ma otu i siri kwuo, aga m awunye ugbo azu niile."

6 Mgbe ha mere nke a, ha gbuteere otutu azu nke mere na ugbo azu ha malitere idokasi.

7 Ha kporo ndi oku azu ibe ha no n'ugbo mmiri ozo ka ha bia nyere ha aka. Ha biara kpojuo azu n'ugbo mmiri abuo ahụ nke malitere imikpu.

8 Ma mgbe Saimon Pita huru nke a, o dara n'ukwu Jisọs si, "Si n'ebe m no puo, Onyenwe m, n'ihi na abụ m onye mmehie."

9 N'ihi na o juru ya na ndi ya na ha so anya ihu otutu azu ndi a ha gbuteere.

10 Ọ buladi Jemis na Jon umu Zebedi, ndi ha na Saimon na-aruko oru, ka ihe a jukwara anya.

Mgbe ahụ Jisọs gwara Saimon si, **"Atula egwu, n'ihi na site ugbo a gaa n'ihu, i ga na-akuta mmadu."**

11 Mgbe ha kwoputara ugbo mmiri ha n'elu ala, ha hapuru ihe niile soro ya.

Nwoke onye ekpenta

12 Mgbe Jisọs no n'otu obodo, otu nwoke onye ekpenta juru ahụ, biara daa, kpudo ihu ya n'ala mgbe o huru ya, rọ ya si, "Onyenwe m, o buru na i choro, i puru ime ka m di ocha."

13 Jisọs setipuru aka ya metu ya si, **"Achoro m, buru onye di ocha!"** Ngwangwa ekpenta ahụ hapuru ya.

14 O nyere ya iwu, **"A gwakwala onye obula, kama gaa gosi onye nchaja onwe gi, चुokwa aja di ka Mosis nyere n'iwu maka ime ka i di ocha, ka o buru ihe ama nye ha."**

15 Ma akuko banyere ya gbasara karja, nke mere na igwe mmadụ biara inuru ihe o na-ekwu, na ka a gwokwa ha nrija nrija.

* 5:1 Maobu, osimiri Galili

16 Ma site n'oge ruo n'oge, Jisọs na-ewezuga onwe ya gaa n'ebe ọ ga-anọ naanị ya ikpe ekpere.

Ọgwugwo onye akuku ahụ ya kponwuru akponwu

17 Otu ubochi, mgbe ọ nọ na-ezi ndi mmadu ihe, ndi Farisii na ndi ozizi iwu (site n'obodo nta niile di na Galili na Judia na Jerusalem bia nodukwa ebe) ahụ. Ike Chineke dinyekwaara ya igwo ndi oria.

18 N'oge ahụ ndi ikom ufodu bu otu nwoke akuku ahụ ya kponwuru akponwu n'ihe ndina ya, biara gbalia isite n'onu uzọ ulọ ahụ bubata ya togbo ya n'ukwu ya.

19 Mgbe ha na-enweghi ike ime nke a n'ihu igwe mmadu, ha rigooro n'elu ulọ, site n'oghere wetuo nwoke ahụ n'ute ya n'etiti igwe mmadu n'ihu Jisọs.

20 Mgbe Jisọs huru okwukwe ha, ọ siri, **"Enyi m, a gbagharala gi mmehie gi."**

21 Ndi Farisii na ndi ozizi iwu malitere iche n'ime obi ha si, "Onye bu onye a na-ekwulu Chineke? Onye puru igbaghara mmadu mmehie, ma ọ bughị naanị Chineke?"

22 Mgbe Jisọs matara ihe ha na-aju, ọ zara ha si, **"Gini mere unu ji na-eche ihe ndi a n'obi unu?"**

23 **Olee nke ka mfe ikwu: Ọ bu a gbagharala gi mmehie gi niile, ka ọ bu i si, Bilie jee ije?**

24 **Ma ka unu mata na Nwa nke Mmadu nwere ikike n'ụwa igbaghara mmehie."** Ọ siri onye ahụ akuku ahụ ya kponwuru akponwu, **"Asi m gi, bilie, chiri ute gi laa n'ulo gi!"**

25 Ngwangwa, o biliri otọ n'ihu mmadu niile, chiri ihe ndina ya bido na-eto Chineke na-ala n'ulo ya.

26 Ihe ndi a juru onye obula anya, ha tokwara Chineke. Oke egwu juputakwara ha n'ahụ, ha siri, "Anyi ahula ihe ebube ta."

Okpukpo Livayi

27 Mgbe nke a gasiri, ọ puru hu otu onye ona utu aha ya bu Livayi, ka ọ noduru ala n'ulo inakota utu ya. Ọ siri ya, **"Soro m."**

28 Ngwangwa, o biliri, hapu ihe niile soro ya.

29 Emesja, Livayi kwadooro Jisọs oke oriri n'ulo ya, otutu igwe ndi ona utu na ndi ozọ soo ha n'oriri ahụ.

30 Ma ndi Farisii na ndi ozizi iwu tamuru ntamu na-aju ndi na-eso uzọ ya si, "Gini mere unu ji soro ndi ona utu na ndi mmehie na-eriko nri na-anukokwa ihe onunụ?"

31 Jisọs zara si, **"Mkpa dibia adighi akpa ndi ahụ di ike, kama ọ bu ndi ahụ na-esighi ike."**

32 **Abiaghi m ikpo ndi ezi omume, kama abịara m ikpo ndi mmehie ka ha chegharia."**

Ajuju banyere ibu onu

³³ Ha siri, "Ndi na-eso uzọ Jon na ndi na-eso uzọ ndi Farisii na-ebu onu, na-ekpe ekpere oge niile, ma ndi na-eso uzọ gi na-eri, na-anukwa."

³⁴ Jisọs siri ha, "Ndi a kporo oriri n'olulu di na nwunye, ha ga-ebu onu mgbe ha na onye na-alu nwunye oheru no?"

³⁵ Ma oge na-abia mgbe a ga-ewepu onye na-alu nwunye n'etiti ha, mgbe ahụ ka ha ga-ebu onu."

³⁶ O tuuru ha ilu a, "O nweghi onye na-adokara akwa oheru were ya kwachie akwa ochie. O buru na e mee nke a, o putara na a dowala akwa oheru ahụ n'ihi na nke ahụ eji kwachie ya agaghi adaba.

³⁷ N'uzo di otu a kwa, mmadu adighi agbanye mmanya oheru di ike n'ime karama akpukpo ochie. N'ihi na ike si na mmanya oheru ahụ ga-eme ka karama ahụ gbawaa. Mmanya ahụ ga-awufukwa, karama ahụ a laa n'iyi.

³⁸ Ma o di mma igbanye mmanya oheru n'ime karama akpukpo oheru.

³⁹ O nweghi onye nusiri mmanya ochie ga-achọ inu mmanya oheru, n'ihi na o ga-asị, 'Nke ochie ahụ ka mma.'"

6

Onyenwe Ubochi Izuike

¹ N'otu ubochi izuike, mgbe Jisọs na-agafe n'ubi a kuru oka. Ndi na-eso uzọ ya malitere ighoro ufodu n'ime ogbe oka ndi ahụ, na-amazu ha n'aka, ma na-ata ha.

² Ufodu ndi Farisii siri, "Gini mere unu ji na-eme ihe megidere iwu n'ubochi izuike?"

³ Jisọs zara ha si, "O bu na unu agutaghi ihe Devid mere mgbe aguu guru ya na ndi so ya?"

⁴ Otu o si banye n'ulo Chineke, were achicha a nache n'ihu ya, nyetukwa ndi ya na ha so, achicha nke onye obula na-ekwesighi ita ma o bughị naani ndi nchaja."

⁵ Mgbe ahụ o gwara ha si, "Nwa nke Mmadu bu Onyenwe Ubochi Izuike."

⁶ N'ubochi izuike ozo, o banyere n'ulo ekpere na-ezi ihe. Otu nwoke nokwa n'ebe ahụ onye aka nri ya kponwuru akponwu.

⁷ Ndi Farisii na ndi ode akwukwo na-achọ uzọ ha ga-esi boo ya ebubo, ya mere ha lekwasiri ya anya ihu ma o ga-agwo oria n'ubochi izuike.

⁸ Ma ebe ọ maara ihe ha na-ezube n'obi ha, ọ kpọrọ nwoke ahụ nke aka ya kpọnwurụ akpọnwụ sị ya, **"Bilie bịa guzoro n'etiti ebe a."** Nwoke ahụ pụtara bịa guzoro ebe ahụ.

⁹ Mgbe ahụ Jisọs sịrị ha, **"Ka m jụọ unu, gini ziri ezi n'iwu ime n'ubochi izuike; ọ bu ime ihe oma ka ọ bu ime ihe ojuo; izoputa ndu ka ọ bu ila ndu n'iyi?"**

¹⁰ Mgbe o lesiri ha niile anya gburugburu, ọ sịrị ya, **"Setipu aka gi."** O mere nke a, aka ya dikwara mma ọzọ.

¹¹ Ha were iwe nke ukwu ma malite na-ekwuritara n'etiti onwe ha ihe ha nwere ike ime Jisọs.

Ndi ozi iri na abuo

¹² N'ubochi ndi ahụ, ọ gara rigoro n'elu ugwu ikpe ekpere. O nọrọ abali ahụ niile na-ekpe ekpere nye Chineke.

¹³ Mgbe chi boro, ọ kpọrọ ndi niile na-eso ọzọ ya, site n'ime ha horo mmadu iri na abuo ndi ọ kpọrọ ndi ozi ya.*

¹⁴ Saimon (onye ọ kpọrọ Pita) na Andru nwanne ya,

Jemis

Jon,

Filip

Batalomi.

¹⁵ Matiu

Tomos,

Jemis nwa Alfios,

Saimon onye a na-akpo Zilot.

¹⁶ Judas nwa Jemis

na Judas Iskariot onye raara ya nye.

Ngosi na obubu onu

¹⁷ Ya na ha ridatara ga n'ebe ala di larii. Igwe ndi na-eso ọzọ ya na oke igwe mmadu sitere na Judia, na Jerusalem nakwa obodo di na nsotu mmiri nke Taia na Saidon.

¹⁸ Ndi biara inuru okwu ya na ka a gworo ha oria ha. A gwokwara otutu ndi mmuo na-adighi ocha na-esogbu.

¹⁹ Igwe mmadu ahụ gbaliri imetu ya aka, n'ihi na ike di ukwu si ya n'ahu na-apu na-agwo ha niile.

²⁰ O weliri anya lee ndi na-eso ọzọ ya, si ha,

"Ngosi na-adiri unu bu ndi ogbenye,

n'ihi na alaeze Chineke bu nke unu.

²¹ **Ngosi na-adiri unu ndi aguu na-agu ugbu a,**

n'ihi na afo ga-eju unu.

Ngosi na-adiri unu ndi na-ebe akwa ugbu a,

* 6:13 Mgbe obula i na-achọ inwe mkpebi banyere ihe di mkpa, weputa oge kpee ekpere dika Jisọs mere n'amaokwu iri na abuo ruo nke iri na ato.

n'ihì na unu ga-achì ọchì.

**22 Ngọzi na-adiri unu mgbe ndi mmadu na-akpo unu asi,
mgbe ha na-achupu unu, na-akpari unu,
na-aju aha unu,
n'ihì Nwa nke Mmadu.**

23 "Nurianu onu ma wuliekwanu elu n'ihì onu n'ubochi ahu, n'ihì na ugwo oru unu di ukwu n'eluigwe. N'ihì na otu a ka ndi nna nna ha mesoro ndi amuma.

**24 "Ma ahuhu na-adiri unu ndi ogaranya,
n'ihì na unu eketala nkasiobi unu.**

**25 Ahuhu na-adiri ndi afọ juru ugbo a,
n'ihì na agu ga-agukwa unu.**

**Ahuhu na-adiri ndi na-achì ọchì ugbo a,
n'ihì na unu ga-eru ujụ, bee akwa.**

**26 Ahuhu na-adiri unu mgbe ndi mmadu niile na-ekwu okwu oma gbasara unu,
n'ihì na otu a ka ndi bu nna ha mesoro ndi amuma ugha."**

Ihu ndi iro n'anya

27 "Ma a na m agwa unu ndi na-ege m nti: hunu ndi iro unu n'anya, mekwaaranu ndi kporo unu asi ihe oma.

28 Gozienu ndi na-abu unu onu, ma kpekwaaranu ndi na-akpari unu ekpere.

29 O buru na onye obula a maa gi ura n'otu nti, tughariara ya nti gi nke ozo. O burukwa na onye obula anara gi uwe ahụ gi, nyekwa ya uwe ime ahụ gi.

30 Nye onye obula rioro gi ihe. O burukwa na mmadu ewere ihe bu nke gi, agala inaputa ya.

31 Dika unu si choo ka ndi mmadu mesoo unu, sitekwanu otu a na-emeso ha.

32 "O buru naani ndi huru unu n'anya ka unu nahu n'anya, gini ga-abu uru unu? N'ihì na obuladi ndi mmehie, o bu ndi huru ha n'anya ka ha na-ahukwa n'anya.

33 O burukwa naani ndi na-emere unu ihe oma ka unu na-emere ihe oma, gini ga-abu uru unu? N'ihì na ndi mmehie na-enyekwara ndi na-enyere ha aka aka.

34 O burukwa na unu agbazinye naani ndi nwere ike ikwughachi unu ihe, gini ga-abu uru unu? N'ihì na ndi mmehie na-agbazinyekwa ndi mmehie ibe ha natu anya ka a kwughachikwa ha n'ozuzu oke.

³⁵ **Hụnụ ndị iro unu n'anya, na-emekwa ezi ihe nye ha, gbazinyenụ ndị nọ na mkpa ihe ha chọrọ, na-eleghi anya na ha ga-akwughachi unu. Mgbe ahụ, ụgwọ ọrụ unu ga-adị ukwuu, unu ga-egosikwa na unu bụ ụmụ nke Onye kachasi ihe niile elu, n'ihi na ebere ya na-adiri ndi ajo omume na ndi na-enweghi mmufo ekele n'ime ha.**

³⁶ **Nweenu obi ebere di ka Nna unu si nwee obi ebere.**

Ikpe ndi ozof ikpe

³⁷ **"Unu ekpela ndi ozof ikpe, ka a ghara ikpekwa unu ikpe. Unu amala ndi ozof ikpe ka a ghara ima unu ikpe. Gbagharanụ ndi ozof, a ga-agbagharakwa unu.**

³⁸ **Nyenụ, n'ihi na a ga-enyekwa unu. Onyinye unu ga-anata ga-abụ nke juru eju, nke a biadara nke oma, yofotakwa ayofota nke na-ejubiga oke ka a ga-adokwasị gi n'ahụ; n'ihi na of bụ ihe i na-eji atụ ihe ka a ga-eji tuforo gi."**

³⁹ **O tukwaara ha ilu a, "Onye isi of puru idu onye isi ibe ya? Ha abuf of gaghị adaba n'ime olulu?"**

⁴⁰ **Onye na-eso uf onye ozizi anaghị akari onye nkuzi ya, kama mgbe of mutasiri of ga-amata ihe di ka onye nkuzi ya.**

⁴¹ **"Gini mere i ji elee ntakiri ahija di nwanna gi n'anya, ma i dighi ahuta obodobo osisi di gi onwe gi n'anya?"**

⁴² **I ga-esi ana sị nwanna gi, 'Nwanna a, ka m wepu gi ntakiri ahija di gi n'anya,' mgbe gi onwe gi na-ahughi obodobo osisi di gi n'anya? Gi onye ihu abuf, buru uf wepu obodobo osisi di gi n'anya ka i nwee ike ihuzi uf nke oma wepu ntakiri ahija di nwanna gi n'anya.**

Osis na mkpuru ya

⁴³ **"Ezi osisi adighi ami mkpuru ofof. Of dikwaghi osisi ofof na-ami mkpuru oma.**

⁴⁴ **Of bụ mkpuru osisi miri ka e ji ama udi osisi of bụ. Ndi mmadu adighi aghota fiig site n'osisi ogwu, otu a kwa o nweghi onye na-aghota mkpuru grepu n'obi ogwu.**

⁴⁵ **Ezi mmadu na-esite n'aku oma juru ya obi naruputa ezi of, otu a kwa, ajo mmadu na-esite n'obi ofof ya na-aruputa ajo of. N'ihi na ihe ofula di mmadu n'obi bụ ihe na-aputa n'onu ya.**

Onye amamihe na onye nzuzu wuru uf

⁴⁶ **"Gini mere unu ji na-akpo m, 'Onyenwe anyi, Onyenwe anyi,' ma unu adighi eme ihe m kwuru?"**

47 Achoro m igosi unu ihe onye obula na-abiakwute m nke na-anu okwu m, ma na-ejikwa ihe o na-anu akporo ihe, yiri.

48 Onye ahụ yiri nwoke wuru ulo, onye gwumiri ala, doo ntola ulo ahụ n'elu oke nkume. Mgbe idee mmiri biara were ike ya tie n'ulo ahụ, o nweghi ike ime ka o maa jijiji n'ihi na e wusiri ya ike.

49 Ma onye ahụ nuru okwu m, nke na-ejighi ihe o nuru mee ihe, di ka nwoke wukwasiri ulo ya n'elu ala, nke na-enweghi ntola obula. Mgbe idee mmiri biara were ike ya tie n'ulo ahụ, ulo ahụ dara daruo ala, odida ya di ukwu."

7

Okwukwe onye ochiagha

1 Mgbe o kwusiri okwu ndi a nye ndi na-ege ya nti, o banyere na Kapanom.

2 Ma e nwere otu ochiagha* nke nwere otu ohu nwoke o huru n'anya. Onye no n'oria na n'onu onwu.

3 Mgbe o nuru ihe banyere Jisos, o zipuru ufodu ndi okenye ndi Juu ka ha gaa rioro ya ka o bia gwoo ohu ya.

4 Mgbe ha biakwutere Jisos, ha riosiri ya aririo ike si, "O kwesiri ka i mere ya ihe a.

5 N'ihi na o huru obodo anyi n'anya. O wukwaara anyi ulo ekpere."

6 Jisos sooro ha gawa.

Ma mgbe o no nso n'ulo ya, onye ochiagha ahụ zipuru ndi enyi ya ka ha ga si ya, "Onyenwe anyi, esogbukwala onwe gi, n'ihi na etorughi m ka i bata n'okpuru ulo m.

7 O bu ya mere na-echehi m na m toruru iputa bia zute gi. Ma kwuo okwu, o ga-agwokwa odibo m.

8 N'ihi na mu onwe m bukwa onye no n'okpuru ikike ochichi, nwee ndi agha no n'okpuru m. Ana m asi onye nke a 'gaa,' o gaa, sikwa onye nke ozu 'bia,' O bia. Ana m asi ohu m, 'mee nke a,' o na-emekwa ya."

9 Mgbe Jisos nuru okwu niile a, o juru ya anya nke ukwu. O tughariri gwa igwe mmadu ndi na-eso ya si, "**Asi m unu, ahubeghi m okwukwe di otu a o buladi n'Izrel.**"

10 Mgbe ndi ozi ahụ laghachiri n'ulo, ha choputara na ahụ adila ohu ahụ mma.

Jisos akpolite nwa nwoke nwanyi di ya nwuru

* 7:2 O bu onye Rom.

11 O ruo mgbe nwa oge gasiri, o gara n'obodo a na-akpo Nain. Ndi na-eso uzọ ya na otutu igwe mmadu ndi ozọ sooro ya gaa.

12 Mgbe o na-abiaru nso n'onu uzọ e si abata n'obodo ahụ, o nwere otu nwoke nwuru anwu nke a na-ebupu, otu nwa nke nne ya muru. Nne ya ahụ bu nwanyi di ya nwuru, oke igwe mmadu si n'obodo ahụ sonyekwara ya.

13 Mgbe Onyenwe anyi huru ya, o meere ya obi ebere ma si ya, **"Ebela akwa."**

14 Mgbe ahụ o gara nso metu igbe ozu ahụ aka, ndi bu ya kwusiri. O siri, **"Nwokorobia, asi m gi bilie!"**

15 Nwoke ahụ nwuru anwu biliri, nodu ala, bido ikwu okwu, o kponyere ya nne ya.

16 Egwu turu ha niile, ha tokwara Chineke si, "Onye amuma di ukwu aputala n'etiti anyi, Chineke abiala inyere ndi ya aka!"

17 Akuko a banyere ya ruru Judia niile na obodo nta niile gbara ya gburugburu.

Jisọs na Jọn omee baptizim

18 Ndi na-eso uzọ Jọn koro ya maka ihe ndi a niile. Jọn koro mmadu abuo n'ime ndi na-eso uzọ ya,

19 zie ha ka ha jekwuru Onyenwe anyi juo ya ajuju si, "O bu gi bu onye ahụ ga-abia. Ka anyi ga-ele anya obibia onye ozọ?"

20 Mgbe umu nwoke ahụ biakwutere ya, ha siri, "Jọn omee baptizim ziri anyi ka anyi juo gi si, 'O bu gi bu onye ahụ ga-abia ka anyi ga-ele anya obibia onye ozọ?'"

21 Mgbe ahụ o gworo otutu ndi nwere oria, na nria nria di iche iche, na mmuo ojo. O mekwara ka otutu ndi kpuru isi hu uzọ ozọ.

22 O zaghachiri ndi ozi ahụ si, **"Laghachinu azu gaa koro Jọn ihe unu huru na nke unu nuru; ndi kpuru isi na-ahụ uzọ, ndi ngwuro na-aga ije, ndi ekpenta ka a na-eme ka ha di ocha, ndi nti chiri na-anu ihe, a na-eme ka ndi nwuru anwu si n'onwu bilie, a na-ezisara ndi ogbenye ozioma."**

23 **Ngozi na-adiri onye ahụ na-enweghi ihe mkpasu iwe n'hi m."**

24 Mgbe ndi na-eso uzọ Jọn puru, Jisọs bidoro igwa igwe mmadu ahụ okwu banyere Jọn si, **"Gini ka unu gara n'ozara ihu? O bu ahia achara nke ikuku na-ebughari?"**

25 **Ma gini ka unu puru iga ihu? O bu nwoke yi uwe mara mma? E e, ndi na-eyi uwe di oke onuahia, ndi na-ebikwa n'oke oriri na oke onun bi n'uloeze."**

26 **Ma gini ka unu puru ka unu ga-ahu? O bu onye amuma? E, ana m a gwa unu, unu huru onye kari onye amuma.**

27 **O bu onye a bu onye ahụ e dere ihe banyere ya si, “Aga m ezipu onyeozu m n’ihu gi, onye ga-edozi uzọ gi n’ihu gi.”†**

28 **Agwa m unu, n’etiti ndi nwanyi muru, o dighi onye di ukwu kara Jon, ma onye dikarisiri nta n’alaeze Chineke di ukwu kara ya.”**

29 (Ndi mmadu niile nuru nke a, tinyekwara ndi ona utu, nabatara n’uzo Chineke bu nke ziri ezi, n’ihi na Jon emela ha baptizim.)

30 **Ma ndi Farisii na ndi ozizi iwu juru imezu ebumnobi Chineke nye ha onwe ha, n’ihi na ha anabataghi ka Jon mee ha baptizim.)**

31 **O gara n’ihu si ha, “Ma gini ka m ga-eji tunyere ndi bi n’ogbo a? Gini ka ha yiri?”**

32 **Ha di ka umuntakiri no n’oma ahia na-akpo ibe ha oku na-asi,**

“Anyi gburu unu oja, ma unu adighi ete egwu.

Anyi buru abu ikwa ozu, ma unu ebeghi akwa.’

33 **N’ihi na Jon omee baptizim bjara na-erighi achicha maobu nuo ihe onunu ma unu siri, ‘Mmuo ojoo bi n’ime ya.’**

34 **Nwa nke Mmadu bjara na-eri ihe oriri na-anukwa ihe onunu, ma unu siri, ‘Lee, onye oke oriri na onye oke anumanu, enyi ndi ona utu na ndi mmehie.’**

35 **Ma e sitela n’umu ya niile nwaputa amamihe n’onye ziri ezi.”**

Nwanyi onye mmehie etee Jisosh mmanu

36 **Otu onye n’ime ndi Farisii kporo ya oriri. O gara n’ulo onye Farisii ahụ, ma nodu ala n’oche nri.**

37 **Ma otu nwanyi nke bi n’obodo ahụ, onye birila ndu mmehie, mgbe o matara na o no n’ulo onye Farisii ahụ na-eri nri, o jiri otu karama alabasta mmanu otite bata n’ulo ahụ.**

38 **Ka o guzoro n’azu ukwu ya na-ebe akwa, o malitere iji anya mmiri ya na-awusa n’ukwu ya. O jiri agiri isi ya hichaa anya mmiri ahụ, sutu ukwu ya onu, ma wusa mmanu otite isi utu ahụ na ha.**

39 **Mgbe onye Farisii ahụ kporo ya oriri huru ihe nke a, o kwuru n’obi ya si, “A si na nwoke a bu onye amuma, o**

† 7:27 Mal 3:1

gaara amata ụdị mmadụ nwanyị a na-emetụ ya aka bụ, na ọ bụ onye mmehie.”

⁴⁰ Jisọs zara ya si, **“Saimon, e nwere m ihe m choro igwa gi.”**

Ọ siri ya, “Onye ozizi gwa m ya.”

⁴¹ **“Ndi ikom abuo ji onye na-ebinye ndi mmadu ego n’omuru nwa ugwo. Otu onye ji ya nari ego ise, onye nke ozo ji ya iri ego ise.**

⁴² **Mgbe ha na-enweghi ike ikwughachi ugwo ha ji ya, o gbaghara ha ugwo ahụ. Ugwu a, onye n’ime ha ga-ahụ ya n’anya karịa?”**

⁴³ Saimon zara si, “Ọ dị m ka ọ bụ onye nke ọ gbaghara ugwo di ukwu.”

Ọ siri ya, **“I kpeziri.”**

⁴⁴ Mgbe ahụ ọ tughariri n’ebe nwanyị ahụ nọ gwa Saimon si, **“I huru nwanyị a? A batara n’ulo gi, i kunyeghi m mmiri ka m saa ukwu m, ma nwanyị a ejirila anya mmiri ya sachaa ukwu m, jirikwa agiri isi ya hichaa ha.**

⁴⁵ **I sutughi m onu, ma kemgbe m batara n’ulo a, o zubeghi ike isutu ukwu m onu.**

⁴⁶ **I teghi m mmanu obula n’isi, ma lee, o werela mmanu otite isi utu wukwasi m n’ukwu.**

⁴⁷ **Ya mere, ana m agwa gi si, a gbagharala ya mmehie ya niile o mehiere, n’ihi na o nwere ihunanya di ukwu. Ma onye nwetara mgbaghara di nta, na-enwe ihunanya di nta.”**

⁴⁸ Mgbe ahụ ọ gwara ya si, **“A gbagharala gi mmehie gi.”**

⁴⁹ Ma ndi ozo soro ya nodu na-eri nri bidoro ikwu n’etiti onwe ha na-asị, “Onye bu onye a nwere ike o buladi igbaghara mmehie?”

⁵⁰ Ọ siri nwanyị ahụ, **“Okwukwe gi azoputala gi, laa n’udo.”**

8

Akuko ogha mkpuru

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, ọ gara n’obodo ukwu niile na n’obodo nta niile na-ekwusa ma na-ewetakwara ndi mmadu ozioma nke alaeze Chineke. Ndi ozi iri na abuo ahụ sokwa ya,

² na umu nwanyị ufodu ndi a chupuru mmuo ojo site n’ime ha, gwokwa ha nri nri: Meri Magdalin onye e sitere n’ime ya chupu mmuo ojo asaa,

³ na Joana nwunye Chuza onye na-elekọta ụlọeze Herọd na akụ ya niile, na Suzana, na ọtụtụ ndị ọzọ ndị ji akụ ha na-enyere ha aka.

⁴ Mgbe oke igwe mmadụ gbakọrọ ha na ndị mmadụ si n'obodo dị iche iche bịakwute ya. Ọ tūrurū ha ilu a sị,

⁵ **“Ogha mkpuru puru iku mkpuru ya, mgbe ọ nọ na-
agha mkpuru ndị a, ụfọdụ n’ime mkpuru ahụ dara
n’akuku ụzọ ebe ndị mmadụ zọrọ ha ụkwụ, ụmụ
nnunụ bịakwara tūrjia ha loo.**

⁶ **Ụfọdụ n’ime ha dakwasiri n’elu nkume. Mgbe ha
puputara chọọ ito, ha kpọnwūrū n’ihi na mgborogwu
ha enweghi ike imita mmiri mkpuru ahụ ga-eji di ndụ.**

⁷ **Ụfọdụ dara n’etiti ogwu, ogwu ndị a sooro ha puo
ma kpagbuo ha.**

⁸ **Ụfọdụ n’ime mkpuru dara n’ezi ala. Ha puputara,
too, mia mkpuru di otu nari n’onuogugu.”**

Mgbe o kwusiri nke a, ọ siri ha, **“Onye obula nwere nti
inu ihe, ya nuru.”**

⁹ Ndi na-eso ụzọ ya juru ya ihe ilu a putara.

¹⁰ Ọ siri, **“O bu unu ka e nyere imata ihe omimi niile
nke alaeze Chineke, ma ndi ozo ga-anu ya naani n’ilu.
Site n’uzo di otu a,**

“ha ga na-ele anya, ma ha agaghi ahụ ihe obula.

Ha ga na-anu nti ma ha agaghi aghota ihe obula.’*

¹¹ **“Nke a bu nkowa ilu ahụ. Mkpuru ahụ bu okwu
Chineke.**

¹² **Mkpuru dara n’akuku ụzọ nochiri anya ndi nuru
okwu Chineke, ma ekwensu biara napu ha okwu ahụ
n’obi ha, ka ha ghara ikwere ma nwetakwa nzoputa.**

¹³ **Mkpuru ndi ahụ dara n’elu nkume nochiri anya
ndi nuru okwu Chineke jiri onu nabata ya, ma ha en-
weghi mgborogwu n’ime ha. Ha na-ekwere naani nwa
oge nta, ma mgbe onwunwa biara ha na-adachapu.**

¹⁴ **Mkpuru nke dara n’etiti ogwu nochiri anya ndi
nuru okwu Chineke, ma mgbe ha na-aga n’uzo ha,
echiche banyere akụ na ihe uto nke uwa na-akpagbu
okwu ahụ, mee ka ha ghara imi mkpuru.**

¹⁵ **Ma mkpuru ndi ahụ dara n’ezi ala nochiri anya ndi
jiri obi ghere oghe na mmuo ziri ezi nabata okwu ahụ
ma werekwa ndidi miputa mkpuru.**

Iheoku di n’elu ihe ndokwasị

¹⁶ **“O dighi onye obula, nke na-amunye oriona zoo ya
n’ime igbe maobu donye ya n’okpuru ihe ndina. Kama,**

* 8:10 Aiz 6:9

o na-adokwasị ya n'elu ihe idoba oku ka ndi obula na-abata n'ulo ahụ jiri ya hụ ụzọ.

¹⁷ **O dighi ihe obula zoro ezo nke na-agaghị emesia pụta ihè, o dikwaghị ihe obula di nzuzo nke a na-aghaghị eme ka o pụta ihè.**

¹⁸ **Ya mere, kpacharanụ anya otu unu si ege ntị. N'ihina o bu onye ahụ nwere ihe ka a ga-enye karịa, ma onye ahụ na-enweghị, o buladi nke o nwere, ka a ga-anapụ ya."**

Nne Jisọs na ụmụnne ya nwoke

¹⁹ N'oge a, nne ya na ụmụnne ya nwoke biakwutere ya. Ma ha enweghị ike ibiaru ya nso n'ihia igwe mmadụ.

²⁰ Otu onye gwara ya si, "Nne gi na ụmụnne gi ndi nwoke guzo n'ezị, ha choro ihu gi."

²¹ **O zara si, "Nne m na ụmụnne m ndi nwoke bu ndi ahụ na-anụ okwu Chineke ma jiri ya mere ihe."**

Jisọs emee ka ebili mmiri dajụo

²² Otu ubochi, ya na ndi na-eso ụzọ ya banyere n'ugbo mmiri, o siri ha, **"Ka anyi gafee n'ofe nke ozọ nke osimiri."** Nke a mere ha ji nupụ ugbo,

²³ ma mgbe ha na-aga, o rahuru ụra. Oke ifufe malitere ife n'elu odọ mmiri ahụ, nke mere na mmiri na-awubanye n'ime ugbo ha, mee ka ha noro n'oke nsogbu.

²⁴ Ha gara kpotee ya na-eti mkpu, "Nna anyi ukwu! Nna anyi ukwu! Lee na anyi n'ala n'iyi!"

O biliri, baara ifufe na ebili mmiri ahụ mba. Ha dara juu, ebe niile dekwara jii.

²⁵ O siri ha, **"Ebee ka okwukwe unu di?"**

Ha ji oke egwu na oke iju anya jurita onwe ha si, "Onye bu onye a? O na-enye o buladi ifufe na ebili mmiri iwu, ha na-anakwa ya ntị."

Ogwugwo nwoke mmuo ojoo ji

²⁶ Ha kworo ugbo mmiri rute n'ala Gerazin,[†] nke di n'ofe mmiri Galili.

²⁷ Mgbe o si n'ugbo mmiri riputa n'elu ala, otu nwoke obodo ahụ onye mmuo ojoo bi n'ime ya zutere ya. Nwoke a ebighi n'ulo maobu yie uwe ogologo oge, ma ebe obibi ya bu ebe a na-eli ozu.

²⁸ Mgbe o huru Jisọs, o biara daa n'ihu ya, tie mkpu n'oke olu si, "Gini ka mu na gi nwekoro Jisọs, Okpara Chineke Onye kachasi ihe niile elu? Biko ario m gi, atala m ahuhu."

²⁹ N'ihina o nyela mmuo ahụ na-adighi ocha iwu ka o site n'ime ya puta. Otutu oge, mmuo ojoo a na-ejidesi ya ike,

[†] 8:26 N'akwukwo ochie ufodu, i nwere ike hu Gadarin.

n'agbanyeghi na eji ụdọ igwe kee ya aka na ụkwụ, debe ebe a na-eche ya nche, ọ na-adọbisi ụdọ igwe e ji kee ya, mmụọ ojọọ a na-eduru ya gaa n'ime ọzara.

³⁰ Jisọs juru ya si, **“Gini bu aha gi?”**

Ọ zara si, “Lijiọn,” n'ihi na igwe mmụọ ojọọ bi n'ime ya.

³¹ Ha rịọsiri ya arịrịọ ike ka ọ ghara inye ha iwu ka ha banye n'Abis.

³² Igwe ezi nọ n'akukụ ugwu di ebe ahụ nso na-akpa nri. Mmụọ ojọọ ndi a rịọrọ Jisọs ka o nye ha ike ka ha banye n'ime ha. Jisọs nyere ha ike.

³³ Mmụọ ojọọ ndi ahụ sitere n'ime nwoke a puo banye n'ime ezi ndi ahụ, igwe ezi ahụ niile sitere na mkputamkpu ala onu mmiri ahụ gbara ọsọ dabanyechaa n'ime mmiri ebe osimiri riri ha.

³⁴ Mgbe ndi na-elekota ezi ahụ huru ihe mere, ha gbara ọsọ gaa n'ime obodo na n'obodo nta niile di gburugburu ebe ahụ kosaa ihe mere.

³⁵ Ndi mmadu putara ihu ihe mere. Mgbe ha rutere ebe Jisọs nọ, ha huru nwoke ahụ e si n'ime ya चुपु mmụọ ojọọ ndi ahụ, ebe ọ noduru ala yiri uwe ma norokwa n'ezi uche ya. Egwu turu ha.

³⁶ Ndi huru ka ihe a si mee kororo ha ka e siri gworo onye ahụ mmụọ ojọọ na-esogbu.

³⁷ Mgbe ahụ, ndi niile bi na Gerazin na n'obodo gbara ebe ahụ gburugburu rioro Jisọs ka ọ hapuru ha obodo ha, n'ihi na egwu di ukwu turu ha. Ọ banyekwara n'ime ụgbọ mmiri ahụ laghachi.

³⁸ Nwoke a e sitere n'ime ya चुपु mmụọ ojọọ rioro ya ka o soro ya ma o zilagara ya, si ya,

³⁹ **“Laghachi n'ezinaulo gi kororo ha ihe niile Chineke meere gi.”** Nwoke ahụ lara, gbasaa akuko ihe Jisọs meere ya n'obodo ahụ niile.

Nwa agboghọ nwuru anwu na nwanyi onye oria

⁴⁰ Mgbe Jisọs loghachiri, igwe mmadu nabatara ya n'ihi na ha niile na-eche ya.

⁴¹ Mgbe ahụ otu nwoke nke aha ya bu Jairo, onye bu onyeisi n'ulo ekpere, biara daa n'ala n'ukwu Jisọs na-ario ya ka ọ bia n'ulo ya.

⁴² N'ihi na otu nwata nwanyi ọ mutara naani ya, nke gbara afọ iri na abuo nọ n'onu onwu.

Mgbe ọ na-aga, igwe mmadu ahụ na-akpagbu ya.

⁴³ Ọ di otu nwanyi n'etiti ha nke nori na-aria oria oruru obara afọ iri na abuo, onye mefuru ihe niile o ji n'aka ndi dibia, ma ọ dighi onye nwere ike igwo ya.

44 O sitere n'azụ ya metụ ọnụ uwe ya aka. Ngwangwa, ọrịa oruru ọbara ahụ kwụsịkwara.

45 Jisọs sịrị, **"Onye meturū m aka?"**

Mgbe ọ na-enweghị onye putara kwuo sị na ọ bụ ya. Pita gwara ya sị, "Nna anyị ukwu, igwe mmadụ gbara gị gburugburu na-adakwasịkwa gị."

46 Ma Jisọs sịrị, **"Otu onye meturū m aka; amatara m na ike esitela n'ime m puo."**

47 Mgbe nwanyị ahụ hụrụ na ọ dịkwaghị ihe o nwere ike ime iji zoo onwe ya, o ji ịma jijiji bịa daa n'ụkwụ ya. N'ihu mmadụ niile, ọ kọrọ ihe mere o ji metụ ya aka na otu e sị gwo ọ ya n'otu ntabi anya.

48 Ọ gwara ya sị, **"Ada m nwanyị, okwukwe gị agwoola gị. Laa n'udo."**

49 Mgbe ọ ka nọ na-ekwu okwu, otu onye si n'ụlọ Jairoso bụ onyeisi ụlọ ekpere, bịara sị, "Ada gị nwanyị anwuola, enyekwala onye ozizi nsogbu ọzọ."

50 Ma mgbe Jisọs nūrụ ozi a, ọ zara ya sị, **"Atula egwu, naanị kwere, a ga-agwo kwa ya."**

51 Mgbe o rutere n'ụlọ Jairoso, o kweghị ka onye ọbụla soro ya baa n'ime ụlọ ahụ ma ọ bughị naanị Pita, Jon, Jemis, nne na nna nwata ahụ.

52 N'oge ahụ, ha niile nọ na-ebe akwa na-eru ụjụ maka nwata ahụ. Ọ sịrị ha, **"Unu ebezila akwa, n'ihị na ọ nwughị anwụ kama ọ nọ n'ura."**

53 Ha chiri ya ọchi, n'ihị na ha matara na ọ nwurụ anwụ.

54 Ma o jidere ya n'aka, sị, **"Nwa m, bilie!"**

55 Mmụọ ya loghachiri, o bilitekwara mgbe ahụ. Ọ gwakwara ha ka ha chọrọ ya nri ka o rie.

56 Ihe a gbara ndị mụrụ ya gharị ma ọ nyere ha iwu ka ha ghara ịkọrọ onye ọbụla ihe mere.

9

Jisọs ezipu ndị ozi iri na abuo

1 Mgbe ọ kpokọtara ndị ozi iri na abuo ahụ, o nyere ha ike na ịchi isi n'ebe mmụọ ojoo niile nọ na igwo ọrịa di iche iche.

2 O nyere ha ikike, zipu ha ikwusa alaeze Chineke na igwo ndi nri nri.

3 Ọ gwara ha sị, **"Unu ewerekwala ihe ọbụla maka njem a, maobu mkpanaka maobu akpa, maobu achicha maobu ego maobu uwe abuo."**

4 Ụlọ ọbụla unu banyere, nogidenu n'ebe ahụ ruo mgbe unu hapuru obodo ahụ.

5 Ma ebe ọbụla a na-anabataghị unu, kụchapụnụ aja di n'ụkwụ unu mgbe unu na-apụ n'obodo ahụ, ka ọ bụrụ ihe ama megide ha."

6 Ha gara n'obodo nta niile na-ekwusa ozioma na-agwọkwa ndị ọrịa n'ebe niile.

7 Mgbe Herod onye ọchịchị nūrụ akụkọ banyere ihe niile merenụ, ọ gbagwojuru ya anya n'ihhi na ụfọdụ mmadụ na-asị, na Jọn omee baptizim esitela na ndị nwurụ anwụ bilie.

8 Ndi ọzọ na-asị na Ilaija apụtala, ebe ndi ọzọ na-asị na otu n'ime ndi amuma ochie apụtakwala ndu ọzọ.

9 Ma Herod siri, "Mụ onwe bipuru isi Jọn. Onye bukwa onye a nke m na-anu ihe banyere ya?" O guru ya agu ihu ya.

Jisos enye puku mmadu ise nri

10 Mgbe ndi ozi a lotara, ha kororo ya ihe niile ha mere. O kororo ha gaa n'obodo a na-akpo Betsaida ebe ha ga-anọ naani ha.

11 Ma mgbe igwe mmadu matara nke a, ha sooro ya. O nabatara ha ma gwakwa ha okwu maka alaeze Chineke. O gwokwara ndi niile o di mkpa na-emere ka ahụ di ha mma.

12 Mgbe anwu bidoro ida, ndi na-eso uzọ ya iri na abuo biakwutere ya si ya, "Zilaga igwe mmadu a ka ha gaa n'ime obodo na n'obodo nta ndi gbara ebe a gburugburu, ka ha chotara onwe ha nri na ebe ndina n'ihhi na ebe a anyi no bu ozara."

13 O zara ha si, "**Unu nye ha nri ka ha rie.**"

Ha zaghachiri ya si, "Anyi nwere naani ogbe achicha ise na azu abuo. Ma o bughị na anyi ga aga zuru mmadu ndi a niile nri."

14 Ndi no n'ebe ahụ ruru puku ndi nwoke ise.

O gwara ndi na-eso uzọ ya si, "**Meenu ka ha nodu ala n'igwe n'igwe, iri mmadu ise, iri mmadu ise.**"

15 Ha mere otu ahụ, mee ka ha niile nodu ala.

16 O weere ogbe achicha ise na azu abuo ndi ahụ, lelie anya n'eluigwe, gozie ma nyawaa ha, nye ndi na-eso uzọ ya ka ha keere igwe mmadu ahụ.

17 Ha niile riri rijuokwa afo, a tutukotara ihe foduru, tutujuo nkata iri na abuo n'iberibe achicha foduru.

Ogbugba ama Pita

18 Otu ubochi mgbe o no naani ya na-ekpe ekpere, ndi na-eso uzọ ya biakwutere ya. O juru ha si, "**Onye ka igwe mmadu na-asị na m bu?**"

19 Ha zara si, "Ufodu na-asị na i bu Jọn omee baptizim, ndi ọzọ si na i bu Ilaija, ndi ozokwa, si na i bu otu n'ime ndi amuma ochie ahụ si n'onwu bilie."

20 Ma ọ juru ha, **“Unu onwe unu, ọ bu onye ka unu na-asị na m bu?”**

Pita zara si, **“I bu Kraịst nke Chineke.”**

Jisọs ekwuo ihe banyere ọnwu ya

21 Ma ọ doro ha aka na nti, nyesiekwa ha iwu ike ka ha ghara igwa onye obula nke a,

22 na-asị, **“Nwa nke Mmadu aghaghi ihu otutu ahuhu di iche iche. Ndi okenye na ndisi nchujaja, na ndi ozizi iwu ga-aju ya. Aghaghi igbu ya, ma n'ubochi nke ato, a ga-eme ka o site n'onwu bilie.”**

23 Mgbe ahụ ọ sikwara ha, **“Ọ buru na onye obula achọ iso m n'azu, ọ ghaghi iju onwe ya ma buru obe ya kwa ubochi na-eso m.”**

24 **N'ih i na onye obula choro izoputa ndu ya ga-atufu ya. Ma onye obula nke tufuru ndu ya n'ih i m, ga-azoputa ya.**

25 **Uru gin i ka mmadu nwere ma ọ buru na o ritechaa uwa niile n'uru ma tufuo ndu ya, maobu buru onye a napuru ndu ya?**

26 **Onye obula ihere m na ihere okwu m na-eme, ka ihere ya ga-emekwa Nwa nke Mmadu mgbe ọ ga-abia n'ebube ya, na n'ebube nke Nna ya, ya na ndi mmuo ozi di nsọ.**

27 **“N'ezie asi m unu, ufodu n'ime ndi guzo n'ebe a agaghi edetu onwu ire tupu ha ahụ alaeze Chineke.”**

Nnwogha Jisọs

28 Mgbe ubochi asato gasiri, ọ kporo Pita na Jon na Jemis gaa n'elu ugwu ikpe ekpere.

29 Mgbe ọ no na-ekpe ekpere, udidi ihu ya gbanwere. Uwe ya bidoro ichaa ocha nke ukwu.

30 N'otu ntabi anya, ha huru ndi ikom abuo ka ha na ya na-ekwu okwu. Ha bu Mosis na Ilaija.

31 Ha putara n'ebube eluigwe di ukwu na-ekwu banyere nlaghachi ya, nke ọ na-aga imezu na Jerusalem.

32 Pita na ndi ya na ha no na-arahu ura. Mgbe ha tetara, ha huru ebube ya na ndi ikom abuo ya na ha no na-ekwurita okwu.

33 Mgbe ha na-ahapu ya, Pita siri Jisọs, **“Nna anyi ukwu, ọ ga-adi mma ka anyi noro ebe a ka anyi wuo ulo ikwu ato, otu ga-abu nke gi, otu ga-abu nke Mosis, otu ga-abukwa nke Ilaija.”** Ọ mataghi ihe ọ na-ekwu.

34 Mgbe ọ ka kpu okwu n'onu, igwe ojii putara kpuchie ha. Egwu tukwara ha di ka ha na-aba n'igwe ojii ahụ.

35 Olu sitere n'igwe ojii ahụ daa si, **“Onye a bu Okpara m, onye m hoputara; geenu ya nti.”**

³⁶ Mgbe olu ahụ kwusiri okwu, ha chọputara na Jisọs nọ naanị ya. Ndi na-eso ụzọ ya kpuchiri ọnu ha, debe ihe niile n'obi ha, ọ dịkwaghị onye ọbụla ha gwara ihe ha hụrụ.

Ọgwụgwọ nwa nwoke mmụọ ojọọ bi n'ime ya

³⁷ N'echi ya, mgbe ha si n'ugwu ahụ rịdata, oke igwe mmadụ bịaara zute ya.

³⁸ Otu nwoke si n'etiti igwe mmadụ ahụ jiri oke olu tie mkpu si, "Onye ozizi, ariọ m gi ka i lee nwa m nwoke anya, n'ihi na naanị ya bụ nwa m nwere.

³⁹ Mmụọ ojọọ na-ejide ya mee ka ọ na-eti mkpu. Ọ natụda ya n'ala, na-ese ya ese, na-adọkwa ya adọ mee ka ọ na-agbọ ufufu n'ọnu. Ọ dighi mgbe ọ na-ahapụ ya kama ọ na-echihiasị ya ahụ.

⁴⁰ Ariọrọ m ndi na-eso ụzọ gi ka ha chụpụ ya, ma ha enweghị ike."

⁴¹ Jisọs zara si, "**Leenu ọgbọ ruru aru, nke na-enweghị okwukwe! Ruo olee mgbe ka mụ na unu ga-anọ, ruokwa olee mgbe ka m ga-anagide ekweghị ekwe unu? Kpọtara m nwa gi nwoke ahụ n'ebe a!"**

⁴² Mgbe ọ na-abia, mmụọ ojọọ ahụ kwadara ya n'ala sesie ya ike, ma Jisọs baara mmụọ ojọọ ahụ mba. Ọ gworo nwata ahụ kponyekwa ya nna ya.

⁴³ Ebube ukwu nke Chineke turu ha n'anya.

Jisọs ekwuo ihe banyere ọnwụ ya ọzọ

Ma mgbe onye ọbụla nọ na mgbagwoju anya n'ihi ọrụ ọ ruru, ọ siri ndi na-eso ụzọ ya,

⁴⁴ "**Geenu nti nke oma banyere ihe m choro igwa unu. A ga-arara Nwa nke Mmadu nye n'aka umu mmadu."**

⁴⁵ Ma ha aghotaghị okwu a. E zonariri ya n'ebe ha nọ ka ha ghara ighota ya. Egwu tukwara ha iju ya ihe ọ putara.

Onye kariji ibe ya ukwu?

⁴⁶ Iru uka daputara n'etiti ha banyere onye kariji ibe ya ukwu.

⁴⁷ Ebe Jisọs ma ihe ha na-eche, ọ kpọtara otu nwantakiri mee ka o guzo n'akuku ya.

⁴⁸ Ọ gwara ha si, "**Onye ọbụla nabatara nwata a n'aha m, nabatara m. Onye ọ bulakwa nabatara m, nabatara onye zitere m. Ọ bukwa onye dikarisiri nta n'etiti unu bu onye kachasi ukwu."**

⁴⁹ Jon a zaa si, "Nna anyi ukwu, anyi huru otu onye ka o ji aha gi na-achupu mmụọ ojọọ. Ebe ọ na-esoghị anyi, anyi gbochiri ya."

⁵⁰ Jisọs siri ya, **“Unu egbochila ya. N’ihi na onye ọbula na-adighi emegide unu dinyeere unu.”**

Nguzogide site n’aka ndi Sameria

⁵¹ Mgbe oge o ji alaghachi na-abiaru nso, o chere ihu ya iga Jerusalem.

⁵² O zipuru ndi ozi, ka ha buru ya uzọ gawa. Ka ha na-aga ha batara n’otu obodo nta nke ndi Sameria* ikwado ihe niile tupu o bia;

⁵³ ma ha juru inabata ya n’ihi na o chere ihu iga Jerusalem.

⁵⁴ Mgbe Jemis na Jon ndi na-eso uzọ ya huru nke a, ha siri ya, “Onyenwe anyi, i chorọ ka anyi nye iwu ka oku site n’elui gwe bia laa ha n’iyi?”

⁵⁵ O tughariri bara ha mba.

⁵⁶ Ma ha puru banye n’obodo nta ozọ.

Ihe o ga-efu iso Jisọs

⁵⁷ Mgbe ha no na-aga ije a, otu nwoke siri ya, “Aga m eso gi gaa ebe ọbula i na-aga.”

⁵⁸ Jisọs zara, si, **“Nkita ohia nwere onu ebe ha na-edina, umu nnunu nke igwe nwekwara akwu, ma Nwa nke Mmadu enweghi ebe o na-atukwasị isi.”**

⁵⁹ O gwara onye ozọ si, **“Soro m.”**

Ma o siri ya. Onyenwe anyi, “Biko, nye m ohere ka m gaa buru uzọ lie nna m.”

⁶⁰ Ma o siri ya, **“Hapu ndi nwuru anwu ka ha lie ndi nwuru anwu ibe ha. Ma gi gaa kwusaa alaeze nke Chineke.”**

⁶¹ Ma onye ozokwa, siri ya, “Aga m eso gi, Onyenwe m, ma kwere ka m buru uzọ gaa si ndi ezinaulo m nodunu nke oma.”

⁶² Jisọs siri ya, **“Onye ọbula jidere aka n’ogu anu ulo na-adokpu ma na-ele anya n’azu ekwesighi alaeze Chineke.”**

10

Jisọs ezipu iri mmadu asaa na abuo

¹ Mgbe nke a gasiri, Onyenwe anyi hoputara iri mmadu asaa na abuo ndi ozọ, zipu ha mmadu abuo abuo ka ha buru ya uzọ gaa n’obodo niile nakwa ebe niile o na-acho iga.*

* **9:52** Ha na ndi Izrel enweghi ezi mmekorita. * **10:1** O bu naani Luk dere banyere nzipu ezipuru ndi ozi iri asaa na abuo ndi a.

2 O siri ha, “Owuwe ihe ubi di ukwu ma ndi oru di naani ole na ole. Ya mere, rionu Onyenwe owuwe ihe ubi ka o zite ndi oru n’owuwe ihe ubi ya.

3 Gaanu! Ma lee, ana m ezipu unu di ka umu aturu n’etiti agu.

4 Unu ewerekwala ego maobu akpa maobu akpukpukwu. Unu ekekwala onye obula n’uzo.

5 “Mgbe unu banyere n’ulo obula, burunu uzo si, ‘Udo diri n’ulo a.’

6 O buru na mmadu udo bi n’ulo ahụ, udo unu ga-adinyekwara ya. O burukwanu na onye bi n’ulo ahụ abughị onye udo, udo unu ji bia ga-aloghachitekwaru unu.

7 Nogidenu n’ebe ahụ, na-erinu ma na-anukwanu ihe obula ha nyere unu, n’ihi na onye oru kwesiri inata ugwo oru ya. Unu esitela n’otu ulo gaa n’ulo ozo.

8 “O buru na ndi bi n’obodo unu batara anabata unu, rieu ihe obula ha nyere unu.

9 Gwoonu ndi ori na n’ebe ahụ, gwakwanu ha si, ‘Alaeze Chineke adila unu nso.’

10 Ma mgbe unu banyere n’obodo obula ha ju inabata unu, punu gaa n’okporozo ya kwuo si,

11 ‘O buladi aja si n’obodo a nke nyapagidere n’ukwu anyi, anyi na-ehichapu ya ka o buru ihe ido aka nti nye gi. Otu o di, matakwanu nke a, na alaeze Chineke di nso.’

12 Ana m agwa unu na n’ubochi ahụ, ga-akara Sodom mma kari obodo ahụ.

13 “Ahuhu ga-adiri gi Korazin. Ahuhu ga-adiri gi Betsaida. N’ihi na o buru na oru ebube a ruru n’ime unu ka a ruru na Taja na Saidon ha gaara echeghari ogologo oge, nodu n’akwa mkpe na ntu.

14 O ga-akara Taja na Saidon mma n’ubochi ikpe kari unu.

15 Ma gi Kapanom! I na-eche na a ga-ebuli gi elu ruo eluigwe? Mba! I ga-arida n’ala mmuo!†

16 “Onye obula gere unu nti, o bu mu ka o gere nti. Onye obula juru inabata unu, o bu mu ka o juru inabata. Onye obula juru inabata m juru inabata onye zitere m.”

17 Iri mmadu asaa na abuo ahụ jiri onu lota si, “Onyenwe anyi, n’aha gi, o buladi ndi mmuo ojo rubeere anyi isi.”

18 O siri ha, “Ahuru m ekwensu ka o si n’eluigwe daa di ka amuma.

† 10:15 Maobu, Hadis

19 Lee! Enyela m unu ikike izokwasị agwọ na akpị ukwụ, na imegide ike niile nke onye iro; ọ dighị ihe ọbụla ga-emerụ unu ahụ.

20 Otu ọ dị, unu anụrịla ọñụ n'ihì na mmụọ ọjọọ rubere unu isi, kama nūrīanụ ọñụ n'ihì na e deela aha unu n'eluigwe."

21 N'otu oge ahụ, ọ jupụtara n'ọñụ nke Mmụọ Nsọ kwuo sị, "Nna, Onyenwe eluigwe na uwa, ana m ekele gị n'ihì na ị zonarịrị ihe ndị a n'ebe ndị ọkachamara na ndị nwere amamihe nọ, ma ị kpughere ihe ndị a niile nye umuntakiri. E, Nna, otu a ka o si masị uche gị ime ya.

22 "Nna m enyefeela m ihe niile n'aka. Ọ dighị onye maara onye Ọkpara ahụ bụ, karịa Nna ahụ. Ọ dīkwaghị onye maara Nna ahụ karịa Ọkpara na ndị ahụ Ọkpara chorọ igosi onye Nna ya bụ."

23 Mgbe ahụ ọ tughariri gwa ndị na-eso ụzọ ya na nzuzo sị, "Ngọzi na-adiri anya nke na-ahụ ihe unu na-ahụ ugbu a.

24 Ana m asị unu, na ọtutu ndị amuma na ndị eze ka ọ gurụ agụụ ihụ ihe unu na-ahụ ma ha ahughị ya, na inụ ihe unu na-anụ, ma ha anughị ya."

Ilu banyere ezi onye agbataobi

25 Otu ụbọchị, otu onye ozizi iwu biliri inwale ya. Ọ juru ya, "Onye ozizi, gini ka m kwesiri ime ka m keta ndu ebighi ebi?"

26 Ọ siri ya, "Gini ka e dere n'iwu? Gini ka ị gū tara n'ime ya?"

27 Ọ zara sị, "Ị ga-eji obi gị niile, na mkpuruobi gị niile, na ike gị niile, na uche gị niile, hụ Onyenwe anyị bụ Chineke gị n'anya'; ma hụkwa onye agbataobi gị n'anya dị ka onwe gị."[‡]

28 Ọ siri ya, "Ị zara nke ọma. Gaa mee nke a ị ga-adị ndu."

29 Ma iji gosi na ya bụ onye na-eme ihe ziri ezi, ọ siri Jisọs, "Onye kwanu bụ onye agbataobi m?"

30 Jisọs siri ya, "Otu nwoke sitere Jerusalem na-aga Jeriko, ọ dabara n'aka ndi ohi, ndi gbara ya ọto, tiekwa ya ihe, hapu ya n'ọndu ọdindu-ọnwukamma laa.

31 Ma di ka ihe si eme, otu onye nchujaja sitere ụzọ ahụ na-agafe. Mgbe ọ huru ya, ọ sitere n'akuku ụzọ nke ọzọ gafee.

32 Otu a kwa, otu onye Livayi bjarutekwara n'ebe ahụ, hụ ya, ma ọ sitere n'akuku ụzọ nke ọzọ gafeekwa.

33 Ma otu onye Sameria na-aga njem, mgbe ọ bjarutere nso n'ebe ahụ; hụ ya, o nwere ọmịiko n'ahụ ya.

34 Ọ gara nso n'ebe ọ nọ, jiri mmanya na mmanụ wusa n'onyanya ya, were akwa kechie ya. Ọ tụtwasiri ya n'elu inyinya ibu ya, buba ya n'ụlọ ndị ije ebe o lekọtara ya anya nke ọma.

35 N'echi ya, o weputara mkpuru ego ọlaọcha abụọ nye onye na-elekọta ụlọ ndị ije ahụ si ya, 'Lezie ya anya nke ọma. M lọta aga m akwughachi gi ihe ọbụla ọzo i mefuru.'

36 "Onye n'ime mmadụ atọ ndị a ka i chere bụ onye gosiri onwe ya dị ka onye agbataobi nye nwoke ahụ nke dabara n'aka ndị ohì?"

37 Ọ siri, "Ọ bụ onye ahụ meere ya ebere."

Jisọs siri ya, "Laa, gaa mee otu ahụ."

N'ụlọ Mata na Meri

38 Mgbe ha na-aga n'ụzọ, ọ banyere n'otu obodo nta ebe nwanyị a na-akpọ Mata nabatara ya n'ụlọ ya.

39 O nwere nwanne nwanyị a na-akpọ Meri nke nọduru ala n'ụkwụ Onyenwe anyị na-ege ntị n'ihe ọ na-ekwu.

40 Ma uche Mata gbasasiri agbasa ebe ọ na-akwado maka ile ọbịa. Ọ biakwutere ya si ya, "Onyenwe anyị, ọ bụ na o metughị gi n'obi na nwanne m nwanyị hapuru naanị m ije ozi niile? Gwa ya ka ọ bịa nyere m aka."

41 Ma Onyenwe anyị zara ya si, "Mata, Mata, i na-echegbu onwe gi ma na-adọgbukwa onwe gi banyere ọtụtụ ihe,

42 maọbụ naanị otu ihe dị mkpa, Meri ahọrọla nke ka mma, nke a na-agaghị anapụkwa ya."

11

Ekpere Onyenwe anyị

1 Ọ nọ n'otu ebe na-ekpe ekpere, mgbe o kpesiri ekpere, otu n'ime ndị na-eso ụzọ ya siri ya, "Onyenwe anyị, kuziere anyị ikpe ekpere, dị ka Jọn kuziri ndị na-eso ụzọ ya."

2 Ọ siri ha, "Mgbe unu na-ekpe ekpere, sịnu:

" 'Nna,

ka e doo aha gi nsọ

ka alaeze gi bịa.

3 Nye anyị taa nri nke ụbọchị anyị.

4 Gbaghara anyị mmehie anyị,

n'ihì na anyị na-agbaghara onye ọbụla mehiere megide anyị.

Ekwela ka anyị daba n'ime ọnwụnwa.' "

⁵ Ọ siri ha, “Onye n’ime unu nwere enyi, ga-agakwuru ya n’etiti abali si ya, ‘Enyi m, biko gbazinye m ogbe achicha atọ,

⁶ n’ihi na otu enyi m biara n’ulo m, ma enweghi m nri obula n’ulo m nke m ga-enye ya.’

⁷ Ma o ga-esi n’ime ulo zaghachi si, ‘Enyela m nsogbu, emechiela m uzọ, mu na umu m alakpuola, enweghi m ike ibili ugbu a inye gi ihe obula.’

⁸ Agwa m unu, o bu ezie na o gaghi ebili nye ya ihe obula n’ihi na o bu enyi ya, kama n’ihi nsogbu ya, o ga-ebili nye ya ihe obula di ya mkpa.

⁹ “Ya mere, agwa m unu, rionu, unu ga-ariota, chonu, unu ga-achota, kuokwanu aka, a ga-emeghekwaru unu uzọ.

¹⁰ N’ihi na onye na-ariota, onye na-achota, onye na-akwu aka n’uzọ ka a ga-emeghekwaru uzọ.

¹¹ “Onye n’ime unu bu nna, ka nwa ya ga-ariota ya azu, o nye ya agwo?”

¹² Maobu rionu ya akwa, o ga-enye ya akpi?

¹³ Ọ buru na unu bu ndi ojoo, maara otu esi enye umu unu onyinye di mma, karia nke a, Nna unu nke bi n’eluigwe aghaghi inye ha Mmuo Nso bu ndi niile na-ariota ya.”

Jisọs na mmuo ojoo

¹⁴ Otu mgbe, o na-achupu mmuo ojoo nke dara ogbi, mgbe mmuo ojoo ahụ puru, onye ogbi ahụ kwuru okwu. Nke a juru igwe mmadu ahụ anya.

¹⁵ Ma ufodu n’ime ha siri, “O bu site n’ike Belzebub eze ndi mmuo ojoo ka o ji achupu mmuo ojoo.”

¹⁶ Ndi ozọ, iji nwalee ya, si ya gosi ha ihe iribama nke si n’eluigwe.

¹⁷ Ma ebe o bu na o maara ihe ha na-eche, o siri ha, “Alaeze obula kewaranu megide ibe ya, ga-atogboro n’efu, ezinaulo obula nke kewakwara megide ibe ya ga-adakpo.

¹⁸ Ọ buru na ekwensu ekewa megide onwe ya, alaeze ya o ga-esi ana guzosie ike? Unu na-asị na m na-achupu mmuo ojoo site n’ike Belzebub.

¹⁹ Ugbu a, o buru na m sitere n’ike Belzebub na-achupu mmuo ojoo, o bu site n’ike onye ka umu unu ji na-achupu ha? Ya mere, ha ga-abu ndi ikpe unu.

²⁰ Ma o buru na m ji ike mkpisiaka Chineke na-achupu mmuo ojoo, mgbe ahụ alaeze Chineke abiarutela n’ebe unu no.

21 **“Mgbe nwoke siri ike ji ngwa agha chekwa obi ya, ihe o nwere ga-adigidere ya n’udo.**

22 **Ma ọ buru na onye ozo ka ya ike aluso ya ogo merie ya, ọ ga-anara ya ngwa agha niile bu ihe ntukwasi obi ya, kesakwaa ihe ọ kwatara n’ulo dike ahụ.**

23 **“Onye obula na-adinyeghisi m na-emegide m. Onye ọ bulakwa na-adighi eso m ekpokota, na-ekposa ekposa.**

24 **“Mgbe obula mmuo na-adighi ocha si n’ime mmadu puo, ọ na-ejeghari n’ala kporo nku na-achoghari ebe izuike. O buru na ọ chotaghị ya, mgbe ahụ, ọ ga-asị, ‘Aga m alaghachi n’ulo m hapuru.’**

25 **Mgbe ọ loghachiri, ọ ga-achoputa na a zachaala ya dozie ya nke oma.**

26 **Mgbe ahụ, ọ ga-apu ga chota mmuo ojo asaa ozo ndi di njo kariya ya. Ha niile na-abata biri n’ime onye ahụ, mee ka onodu ya di njo kariya ka ọ di na mbu.”**

27 **Mgbe ọ kpu okwu a n’onu, otu nwanyi sitere n’ime igwe mmadu ahụ tie mkpu si, “Ngozi na-adiri afo muru gi na ara nke e jiri zuo gi.”**

28 **Ma ọ siri, kama, “Ngozi na-adiri ndi na-anu okwu Chineke, na-emekwa ha.”**

Ihe ama nke Jona

29 **Di ka igwe mmadu ahụ na-amuba, o bidoro na-ekwu si, “Ogbọ a bu ogbọ ojo. O na-acho ihe iribama ma ọ dighi ihe iribama a ga-ezi ya kariya ihe iribama Jona.**

30 **N’ihi na di ka Jona si buru ihe iribama nye ndi Ninive, otu a ka Nwa nke Mmadu ga-esi burukwa ihe ama nye ogbọ a.**

31 **N’ubochi ahụ, eze nwanyi ndi ndida ga-ebili soro ndi ogbọ a guzo n’ikpe, maa ha ikpe, n’ihi na o sitere na nsotu nke uwa bia nuru okwu amamihe Solomon, ma lee, onye kariyi Solomon no n’ebe a.**

32 **Ndi ikom Ninive ga-eso ogbọ a bilie n’ubochi ikpe maa ya ikpe, n’ihi na ha cheghariri mgbe ha nuru nkwsa Jona, ma lee, onye kariyi Jona ukwu no n’ebe a.”**

Iheoku nke anu ahụ

33 **“O dighi onye na-amunye oriona donye ya n’ebe zoro ezo maobu n’okpuru efere, kama, ọ na-adokwasi ya n’elu ihe idoba oku ka ndi na-abata n’ulo ahụ jiri ya hu uzọ.**

34 Anya bụ oriṅna nke ahụ ahụ. Ọ bụrụ na anya gị dị mma, ahụ gị niile ga-ejuputa n'ìhè. Ọ bụrụkwanyị na anya gị dị njọ, ị ga-anọ n'ọchịchiri.

35 Ya mere, lezie anya ka ị mara ka ìhè dị n'ime gị, ọ bughị ọchịchiri.

36 N'ìhi nke a, ọ bụrụ na ahụ gị niile ejuputa n'ìhè, ọ bụrụkwa na akụkụ ọbụla agbaghị ọchịchiri, mgbe ahụ, ahụ gị niile ga-ejuputa n'ìhè dị ka mgbe ìhè oriṅna na-achakwasị gị n'ahụ."

Ahụhụ na-adiri ndi Farisii na ndi oka n'iwu

37 Mgbe ọ na-ekwu okwu, otu onye Farisii kpọrọ ya ka ọ bịa soro ya rie nri. Ọ banyere nọrọ n'ọche nri.

38 O juru onye Farisii ahụ anya na mgbe ọ bidoro iri nri ọ kwoghị aka ya tupu ya ebido.

39 Ma Onyenwe anyị siri ya, **"Unu ndi Farisii na-asacha azụ iko mmiri na efere, mee ka ọ di ọcha, ma ime unu juputara n'anya ukwu na n'ìhe ọjọọ di iche iche.**

40 Ndi nzuzu! Ọ bụ na ọ bughị onye ahụ mere azụ iko mekwara ime ya?

41 Kama werenụ ìhe ndi ahụ di n'ime ruọ ọrụ ebere, ìhe niile ga-adikwara unu ọcha.

42 "Ahụhụ ga-adiri unu ndi Farisii, n'ìhi na unu na-onye otu ụzọ n'ụzọ iri n'ìhi mint, na mkpa akwụkwọ na-esi isi ụtọ* na mkpa akwụkwọ niile di iche iche nke ubi, ma leghara ikpe ziri ezi na ihunanya nke Chineke anya. ìhe niile ndi a ka unu kwesiri ime n'elegharaghị ìhe ndi ọzọ anya.

43 "Ahụhụ ga-adiri unu ndi Farisii! N'ìhi na unu na-ahụ inọ n'isi ọche niile n'ụlọ ekpere na ekele puru iche a na-ekele unu n'oma ahia n'anya.

44 "Ahụhụ ga-adiri unu, n'ìhi na unu di ka ili na-aputaghị ìhe†, nke ndi mmadu na-agafe n'elu ha n'ìhi na ha amaghị na ọ bụ ili."

45 N'otu oge, otu onye ozizi iwu siri ya, "Onye ozizi, mgbe ị na-ekwu ìhe ndi a, anyị sokwa na ndi ị na-akọcha."

46 Ma ọ siri, "Ahụhụ ga-adiri unu bụ ndi ozizi iwu. N'ìhi na unu na-ebo ndi mmadu ibu ha na-enweghị ike ibuli, ma unu onwe unu adighi eweli ọ buladi otu mkpisiaka unu, imetu ibu ahụ aka.

47 "Ahụhụ ga-adiri unu n'ìhi na unu na-ewu ili ndi amuma bụ ndi nna nna unu ha gburu.

* 11:42 Nke a na-akpọ roo † 11:44 Aputaghị ìhe ya bụ nke zoro ezo.

48 Ya mere, unu bụ ndị akaebe ma kwenyekwa n'ihe ndị nna nna unu ha mere, n'ihị ha gburu ha, ma unu e wuo ili ha.

49 O bụ n'ihị nke a ka Chineke n'amamihe ya ji kwuo sị, Aga m ezigara ha ndị amụma na ndị ozi, ụfọdụ ka ha ga-egbu ma ndị ọzọka ka ha ga-akpagbu.

50 N'ihị nke a, ọgbọ a ga-aza ajuju banyere ọbara ndị amụma niile a wufuru, site na mmalite nke ụwa,

51 site n'ọbara Ebel ruo na nke Zekaraya, onye e gburu n'etiti ebe ichu aja na ebe nsọ. E, agwa m unu, a ga-aju ihe banyere ha n'aka ọgbọ a.

52 "Ahuhụ ga-adiri unu bụ ndị ozizi iwu, n'ihị na unu wepuru otughe igodo nke amamihe. Unu onwe unu abanyeghi, ma unu gbochikwara ndị na-abata ibata."

53 Mgbe o si n'ebe ahụ puo, ndị ode akwukwo na ndị Farisii bidoro isogbu ya, na ikpasu ya ikwu otutu okwu,

54 na-esiri ya onya, ka ha mara ma o ga-ekwuhie onu, ka ha hu ihe ha ga-eji jide ya.

12

Ido aka na nti na igbaume

1 N'oge ahụ, mgbe otutu puku ndị mmadu gbakotara, nke mere ka ha na-azọ ibe ha ukwu. O buuru ụzọ bido igwa ndi na-eso ụzọ ya sị, "Kpacharanu anya unu banyere ihe na-eko achicha ndi Farisii, nke bu ihu abuo ha.

2 N'ihị na o dighi ihe obula zoro ezo nke na-agaghi aputa ihe, o dikwaghi ihe e kpuchiri ekpuchi nke a na-agaghi ekpughe.

3 Ihe obula unu kwuru n'ochichiri, a ga-anu ya n'ihe, ihe obula unu gbara n'izu n'ime ulo ka a ga-ekwusa n'elu ulo.

4 "Ana m agwa unu, ndi enyi m, unu atula egwu maka ndi na-egbu anu ahụ ma e mesia, ha apughi ime ihe ozọ.

5 Ma aga m ezi unu onye unu ga-atu egwu. Tudu egwu Onye ahụ nwere ikike igbu anu ahụ ma tubakwa ya n'oku ala mmuo. E, asi m unu tudu ya egwu.

6 O bughị mkpuru ego abuo ka a na-ere umu nza ise? Ma o nweghi nke obula n'ime ha Chineke chefuru.

7 N'ezie a guru o buladi agiri isi di n'isi unu onu. Unu atula egwu, n'ihị na unu di oke onu karia otutu umu nza.

8 "Ma asi m unu, na onye obula kwuputara m n'ihu umu mmadu, onye ahụ ka Nwa nke Mmadu ga-ekwuputa n'ihu ndi mmuo ozi nke Chineke.

9 Onye ọbụla na-agọnarị m n'ihu ndị mmadụ, a ga-agọnarịkwa ya n'ihu ndị mmụọ ozi nke Chineke.

10 Onye ọbụla nke ga-ekwu okwu megide Nwa nke Mmadụ, a ga-agbaghara ya, ma onye ọbụla na-ekwulu Mmụọ Nso, agaghị agbaghara ya.

11 “Mgbe ha ga-akpọbata unu n'ihu ụlọ nzuko, ndị ọchịchị na ndịisi, unu echegbula onwe unu otu unu ga-esi zaghachi, maọbụ ihe unu ga-aza, maọbụ ihe unu ga-ekwu.

12 N'ihị na Mmụọ Nso ga-ezi unu n'oge awa ahụ, ihe unu kwesiri ikwu.”

Ilu banyere ọgaranya dị nzuzu

13 Otu onye n'ime igwe mmadụ ahụ sịrị ya, “Onye ozizi, gwa nwanne m nwoke ka o kenye m oke n'ihe nketa anyị.”

14 O sịrị ya, “Nwoke, onye mere m onye ikpe maọbụ onye ndozi okwu n'etiti unu?”

15 Ma o sịrị ha, “Kpachapụnụ anya! Nọrọnụ na nche banyere oke ọchịchọ niile, n'ihị na ndụ mmadụ adabereghị n'ọtụtụ ihe o nwere.”

16 O tųrụ ha ilu a sị, “Otu ọgaranya nwere ala mịrị nnoọ mkpuru dị ukwu.

17 O chere n'ime onwe ya sị, ‘Gini ka m ga-eme n'ihị na enweghị m ebe m ga-echekwa mkpuru m?’

18 “Ya mere o sịrị, ‘Ihe m ga-eme bụ nke a, aga m akwatu ọba m, wuo nke ka ya ukwu, bụ ebe m ga-echekwa mkpuru m na ihe ndị ọzọ.

19 Ya mere aga m agwa mkpuruobi m, “I nwere ọtụtụ ezi ihe ga-ezuru gi ọtụtụ afọ, n'ihị ya zuru ike, rie, nno ma nweekwa obi uto.”’

20 “Ma Chineke gwara ya sị, ‘Onye nzuzu, n'abalị a ka a ga-achọ mkpuruobi gi n'aka gi. Ihe niile i kpakọtara nke onye ka ha ga-abụ?’

21 “Otu a ka o ga-adiri onye ọbụla na-akpadoro naanị onwe ya akụ, ma o baghị ụba n'ebe Chineke nọ.”

Echegbula onwe gi

22 O gwara ndị na-eso ụzọ ya, “Ya mere, asị m unu, unu echegbula onwe unu banyere ndụ unu, ihe unu ga-eri, maọbụ banyere ahụ unu, ihe unu ga-eyi.

23 N'ihị na ndụ di mkpa karịa ihe oriri, anụ ahụ dikwa mkpa karịa uwe.

24 Tuleenụ ugołoma. Ha adighi akụ maọbụ gboro mkpuru ọbụla. Ha enweghị ụlọakụ maọbụ ọba, ma Chineke na-azụ ha nri. Unu o dighi oke onuahia karịa anụ ufe ndi a.

25 Onye n'ime unu puru itinye otu nkeji n'ogologo ubochi nke ndu ya site n'ichegbu onwe ya?

26 Ebe unu na-apughị ime ihe nta di otu a, gini mere unu ji echegbu onwe unu banyere ihe ndi ozu?

27 "Tuleenu otu okoko ohia lili si eto. Ha adighi aru oru obula maobu tuo ogho. Ma asi m unu, o buladi Solomon n'ebube nke ibu eze ya niile, eyighi uwe obula mara mma di ka otu n'ime okoko osisi nke ohia ndi a.

28 Ma o buru na Chineke si otu a choo ahia efu nke ubi mma, nke puru idi ndu taa ma echi atuba ha n'ite oku, o bu na o pughị i si otu a choo unu mma karia? Unu ndi okwukwe nta.

29 Ya mere, unu adogbula onwe unu maka ihe unu ga-eri maobu ihe unu ga-anu. Unu echegbukwala onwe unu.

30 N'ih na o bu ihe ndi a ka ndi mba nke uwa nachuso, ma Nna unu makwara na ha di unu mkpa.

31 Kama choonu alaeze ya, a ga-atukwasikwara unu ihe ndi a niile.

32 "Unu atula egwu, igwe aturu nta, n'ih na o toro Nna unu utu inye unu alaeze ahụ.

33 Reenu ihe unu nwere nyekwanu ndi ogbenye. Meerenu onwe unu akpa na-agaghị aka nka, n'oba aku n'elugwe, ebe onye ohi na-adighi abia nso, nla adighi erichapukwa ya.

34 N'ih na ebe obula aku unu di ka obi unu gadikwa."

Ino na nche

35 "Keenu aji n'ume, meenu ka oriona unu na-enwu enwu.

36 Dinu ka ndi ohu na-echere nloghachi nke nna ha ukwu, onye gara oriri agbamakwuko, bu onye ha ga-emeghere uzogwangwa mgbe o lotara kuo aka.

37 Ndi ohu ahụ ga-abu ndi a goziri agozi, bu ndi onyenwe ha ga-ahu na ha no na nche mgbe o galoghachi. N'ezie asi m unu na o ga-eke belit ya n'ukwu ya, mekwa ka ha nodu ala na tebul iri ihe, o ga-abiakwa jere ha ozi.

38 Ngozi ga-adiri ndi ohu ahụ onye nwe ha ga-ahu ka ha no na njikere, o buladi ma o loghachiri n'etiti abali, maobu n'ezigbo isi ututu.

39 Maranu nke a: o buru na onyenwe ulo maara oge awa onye ohi ga-eji abia n'ulo ya, o gaghị ekwe ka onye ohi ahụ tiwaa ulo ya.

40 **Unu kwesiri ino na njikere n'ihi na Nwa nke Mmadu ga-abia n'oge awa unu na-atughị anya ya."**

41 Pita siri ya, "Onyenwe anyi, i turu ilu a n'ihi anyi, ka o bu maka onye obula?"

42 Ma Onyenwe anyi siri, "Onye bu ohu ahụ nke kwesiri ntukwasị obi ma nwekwa uche, nke onyenwe ya mere onyeisi umuodibo ya niile, ka o na-enye ha nri mgbe o kwesiri?"

43 Ngosi na-adiri ohu ahụ nke onyenwe ya ga-ahụ ka o na-arụ orụ ahụ mgbe o ga-aloghachi.

44 N'ezie asi m unu, o ga-eme onye nke ahụ onyeisi nke ihe niile o nwere.

45 Ma o buru na ohu ahụ asi n'obi ya, 'Onyenwe m na-anọ odu ilota,' o burukwa na o malite itigbu umuodibo ndi ozo, bu ndi ikom na ndi inyom na-eje ozi, na iri ihe oriri, na inukwa ihe onunu na inubiga mmanya oke.

46 Nna ukwu ohu ahụ ga-alota n'ubochi o na-atughị anya, n'oge awa o na-amakwaghị. O ga-egburisikwa ya, nye ya onodu n'etiti ndi na-ekweghi ekwe.

47 "Ohu ahụ maara ihe nna ya ukwu choro ma hapu ino na njikere, maobu ime ya, ka a ga-apiasị utari ike.

48 Ma onye na-amaghị ama ma mee ihe kwesiri ka a pia ya utari, a ga-apia ya utari ole na ole. N'ihi na o bu onye e nyere ihe hiri nne ka a ga-ele anya inata ihe hiri nne n'aka. Onye e nyekwara ihe ukwu n'aka idebe, n'aka ya ka a ga-achọ ihe nke kachasinu.

O bughị udo kama nkewa

49 "A biara m iwebata oku n'elu uwa, o gaara adiri m no mma ma o buru na o malitelari inwu!"

50 Enwere m baptizim nke m na-aghaghị ime, ma aga m anogide n'oke ihe mgbu tutu e mezuoya

51 Unu chere na m biara iweta udo n'uwa? Asi m unu mbaa, kama nkewa.

52 Site ugbu a gawa, mmadu ise si n'otu ezinaulo ga-ekewa megide onwe ha, ato megide abuo, abuo megide ato.

53 Ha ga-ekewa; nna megide nwa ya nwoke, nwa nwoke ga-emegekwa nna ya, nne megide nwa ya nwanyi, nwa nwanyi megidekwa nne ya, nne di megide nwunye nwa ya, nwunye nwa megide nne di ya."

Ikowa oge

54 O gwakwara igwe mmadu ahụ si, "Mgbe unu huru urukpu ojii ka o na-ebili n'odida anyanwu, unu na-eme ngwangwa si, 'Mmiri ga-ezo,' o na-ezokwa.

⁵⁵ Mgbe unu hụrụ na ifufe na-esite na ndịda na-efe, unu na-asị, Oke okpomọkụ ga-adị, ọ na-emekwa otu ahụ.

⁵⁶ Ndi ihu abụọ! Unu matara ikọwa ihu ala na mbara eluigwe. Gịnị mere unu apughị ikọwa oge dị ugbo a?

⁵⁷ “Gịnị mere unu adighị ekpẹbiri onwe unu ihe ziri ezi?”

⁵⁸ Ọ bụrụ na gị na onye na-ebo gị ebubo esoro naga n’ihu ọkaikpe, gbalisie ike ka gị na ya kpezie n’uzo, ma ọ bughị otu a, ọ ga-akpọpụ gị n’ihu onye ọkaikpe, ma eleghi anya ọkaikpe ahụ ga-arara gị nye n’aka ọkaikpe ukwu, ọkaikpe ukwu ga-ararakwa gị nye n’aka onye na-eje ozi n’uloikpe, bu onye ga-etinye gị n’ulo mkporo.

⁵⁹ Asị m gị, i gaghị e si n’ebe ahụ pụta ruo mgbe i kwughachiri ọ buladi otu kobo nke ikpeazu.”

13

Chegharia maobu laa n’iyi

¹ Mgbe ahụ, ufodu ndi no n’ebe ahụ gwara ya banyere ndi Galili ahụ Paillet jiri obara ha gwakota n’aja ha churu.

² Ọ zara si ha, “Unu chere na ndi Galili a tara udi ahuhu a bu ndi mmehie karia ndi Galili niile?”

³ Mba! Asị m unu, ọ bụrụ na unu echegharighi, unu niile ga-esi otu ahụ laa n’iyi.

⁴ Ka unu chere na mmadu iri na asato ahụ, ndi mgbidi aja ulo elu Sailom dagburu bu ndi ikpe mmehie mara karia ndi niile bi na Jerusalem?

⁵ Mba! Asị m unu, ọ bụrụ na unu echegharighi, unu niile ga-ala n’iyi di ka ha.”

⁶ Ya mere, ọ turu ha ilu a si, “Otu nwoke kuru osisi fiig n’ubi vaini ya, ma mgbe ọ biara choo n’elu ya, ma ọ hughị mkpuru obula.

⁷ Ya mere, ọ gwara onye oru ubi ya si, ‘N’ime afọ ato ndi a ka m biara ka m ghorọ mkpuru site n’osisi fiig a, ma ahughị m mkpuru obula. Gbutuo ya! Gịnị mere ọ ga-eji na-eriko nri di n’ala ubi a?’

⁸ “Ọ zara si ya, ‘Nna m ukwu, hapukwa ya n’afọ a, ka m gwuo ala gburugburu, hinye ya aja nri ala n’ukwu.

⁹ Ọ bụrụ na ọ mia mkpuru n’afọ ozo, ọ di mma, ọ burukwa na ọ mighi, i nwere ike gbutuo ya.’”

Ogwugwo onye oria n’ubochi izuike

¹⁰ N’ubochi izuike ndi juu, ọ banyere n’ime otu ulo ekpere na-ezi ihe.

11 Otu nwanyi nọkwa n'ebe ahụ, onye mmụọ nrija nrija mere ka ahụ ghara ị dī ya ike afọ iri na asatọ. Ọ na-ehu ehu, o nwekwaghị ike iguzo ọtọ kwem.

12 Mgbe Jisọs hụrụ ya, ọ kpọrọ ya sị ya, **“Nwanyị emeela ka i nwere onwe gị site n'ọrịa gị.”**

13 Mgbe o bikwasiri ya aka, ngwangwa, o guzooro kwem malite na-eto Chineke.

14 Ma onyendu ụlọ ekpere ahụ were iwe nke ukwu n'ih i na Jisọs gworo ọrịa n'ụbọchị izuike. Ọ gwara igwe mmadụ ahụ okwu sị, “E nwere ụbọchị isii n'ime izu ụka mgbe mmadụ kwesiri iru ọrụ. Ya mere, biana ka a gwo ọ unu n'ụbọchị ndi a, ọ bughị n'ụbọchị izuike.”

15 Ma Onyenwe anyi zara ya sị, **“Unu ndi ihu abuo! Ọ di onye n'ime unu na-adighi atopu oke ehi ya maobu inyinya ibu ya, site n'ulo anumanu, kpupu ya ebe o ga-anu mmiri n'ubochi izuike?”**

16 **Ọ kwesighi ka a topu nwanyi a bu ada Ebrahim n'agbu ekwensu kere ya ogologo afọ iri na asatọ, n'ubochi izuike, mee ka o nwere onwe ya?”**

17 Mgbe o kwuru nke a, ihere mere ndi iro ya niile, ma ndi mmadu no n'ebe ahụ nuriri onu n'ih ọrụ ebube niile ọ na-arụ.

Ilu mkpuru mostaadi na ihe na-eko achicha

18 Ya mere, ọ na-ekwu sị, **“Gini ka alaeze Chineke yiri? Gnikwa ka m ga-eji tunyere ya?”**

19 **Ọ yiri mkpuru mostaadi nke mmadu kuru n'ubi ya a gbara ogige. Ọ toro gho ọsisi, nke umu nnunu na-ezuka ike n'alaka ya.”**

20 Ọzọ, ọ siri, **“Gini ka m ga-eji tunyere alaeze Chineke?”**

21 **Ọ di ka ihe na-eko achicha* nke nwanyi gwakotara na otutu atọ nke utu oka, tutu ruo mgbe o koro utu oka ahụ niile.”**

Uzo di warawara

22 Ọ jehariri n'obodo ukwu na n'obodo nta niile na-ezi ihe, ka ọ na-aga Jerusalem.

23 Otu onye siri ya, “Onyenwe m, ndi a ga-azoputa ha gaadi ole na ole?”

Ọ siri ha,

24 **“Gbalisienu ike banye site n'onu uzọ di warawara, n'ih na ana m a gwa unu na otutu ga-achọ ibanye ma ha agaghị enwe ike.**

* 13:21 Maobu, yiist

25 **Ọ bụrụ na nna nwe ụlọ ebilie mechie ọnụ ụzọ, unu ga-eguzo na-ezi na-akụ aka n'ụzọ na-asi, 'Onyenwe anyị meghere anyị ụzọ.'**

"Na nzaghachi, ọ ga-asi, 'Amaghị m ebe unu si bịa.'

26 **"N'oge ahụ, unu ga-asi, 'Anyị na gị rikoro, n'ụkọkwaa, i kuzikwara nkuzi n'ogbe anyị.'**

27 **"Ma ọ ga-asi, 'Amaghị m ebe unu siri bịa. Pụọnu n'ihu m, unu ndị ajọ omume.'**

28 **"Ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adikwa mgbe unu ga-ahụ Ebrahim, na Aizik na Jekob na ndị amụma niile ka ha nọ n'alaeze Chineke; ma unu onwe unu aburū ndị a chupurū n'ezi.**

29 **Ndị mmadụ ga-esite n'owụwa anyanwụ, nakwa ọdida anyanwụ, na n'ugwu na ndida nke ụwa bịa nọdu n'oriri n'ime alaeze Chineke.**

30 **Ma lee, ndị bu ụzọ ga-aghọ ndị ikpeazu, ma ndị ikpeazu ga-aghọ ndị bu ụzọ."**

Mwute Jisọs nwere n'ihu Jerusalem

31 **N'oge awa ahụ, ụfọdu ndị Farisii biakwutere ya si ya, "Si n'ebe a pụọ, n'ihu na Herod na-achọ igbu gị."**

32 **Ọ siri ha, "Gaa gwaranụ m nkita ọhia ahụ, lee, ana m achupu mmụọ ọjọọ, gwookwa ndị ọria taa na echi, ma n'ubochi nke atọ ka m ga-arucha ọrụ m.**

33 **Ma otu ọ di, aga m aga n'ihu n'uzọ m taa, na echi na nwanne echi, n'ihu na n'ezie, ọ dighi onye amụma ga-anwụ n'ebe ọzọ na-abughị na Jerusalem.**

34 **"O Jerusalem! Jerusalem! Gị onye na-egbu ndị amụma ma na-ejikwa nkume atugbu ndị e ziteere gị. Otutu mgbe ka m gbaliri ichikota umu gi di ka nne okuku si achikota umu ya n'okpuru nku ya, ma unu ekweghi.**

35 **Lee, a hapuruła unu ulọ unu. Ma agwa m unu, unu agaghị ahụ m anya ọzọ ruo mgbe oge ahụ ga-abia, mgbe unu ga-asi, 'Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n'aha Onyenwe anyi.'†"**

14

Jisọs agaa n'ulo onye Farisii

1 **Otu ubochi izuike, mgbe ọ gara iri ihe n'ulo otu onyendu ndi Farisii, ha nọ na-ele ya anya nke oma.**

2 **Ma lee, otu nwoke ahụ ya zara aza nokwa n'ihu ya ebe ahụ.**

3 **Jisọs juru ndi Farisii na ndi ozizi iwu si, "O ziri ezi n'iwu igwo ọria n'ubochi izuike ka ọ bu na o zighi?"**

† 13:35 Abụ 118:26

⁴ Ma ha e kwughị okwu ọbụla. Ya mere ọ kpọrọ ya, gwọọ ya ma sị ya laa.

⁵ Ọ sịrị ha, “**Ọ bụrụ na otu n’ime unu nwere nwa nwoke maọbụ oke ehi nke dabara n’ime olulu mmiri n’ụbọchị izuike, ọ bụ na ọ gaghị eme ngwangwa dọpụta ya?”**

⁶ Ma ha enweghị ike ịza ajujụ a.

⁷ Mgbe ọ hụrụ otu ndị a kpọrọ oriri si hōrọ naanị oche ndị a na-asọpuru, oche ndị a na-asọpuru, ọ tūrụ ha ilu sị,

⁸ “**Mgbe mmadụ ọbụla kpọrọ gị oriri n’ọlulụ di na nwunye, abatala nọdụ n’oche ndị a na-asọpuru, n’ihi na eleghị anya, onye kpọrọ gị oriri kpọkwarara onye ka gị nwe nsọpuru.**

⁹ N’ihi na onye ahụ kpọrọ unu oriri nwere ike bjakwute gị sị gị, nye nwoke a ọnọdụ gị. Mgbe ahụ, ị ga-ebili n’anya ihere gaa nọdụ n’oche dīkarisiri ala.

¹⁰ Ma mgbe a kpọrọ gị, nọdụ n’oche dī ala, ka ọ ga-abu na onye kpọrọ gị oriri bīa, ọ ga-asị gị ‘Enyi m, rigota n’ebe a ka elu.’ Mgbe ahụ, ị ga-enwekwa ugwu n’anya ndị niile a kpọrọ gị na ha oriri.

¹¹ N’ihi na onye ọbụla ga-ebuli onwe ya elu ka a ga-eweda n’ala, ma onye ọbụla na-eweda onwe ya ala ka a ga-ebuli elu.”

¹² Ọ gwara onye ahụ kpọrọ ya oriri sị, “Mgbe ị na-akpọ oriri nke nri ehie maọbụ nke nri anyasị, akpọla naanị ndị enyi gị maọbụ ụmụnne gị ndị nwoke maọbụ ndị ikwu na ibe gị, maọbụ ndị agbataobi gị bara ọgaranya, n’ihi ma eleghị anya, ha puru ịkpọkwa gị na mgbe nke ha, sị otu a kwughachi gị ụgwọ.

¹³ Kama mgbe ị na-akpọ oriri, kpọọ ndị ogbenye na ndị ọlūsị na ndị ngwuro na ndị isị.

¹⁴ A ga-agozikwa gị, n’ihi na ha enweghị ike ịkwughachi gị, a ga-akwughachikwa gị mgbe ndị ezi omume ga-ebili n’onwu.”

Ilu banyere oke oriri

¹⁵ Mgbe otu n’ime ndị a kpọrọ oriri nūrụ nke a, ọ sịrị ya, “Ngozị ga-adiri onye ga-eso rie oriri n’alaeze Chineke.”

¹⁶ Ma ọ sịrị ya, “**Otu onye na-akwado oke oriri kpọkwa ọtutu mmadụ oku.**

¹⁷ Mgbe oge oriri ahụ ruru, o zipuru ohu ya ka ọ ga gwa ndị ahụ ọ kpọrọ sị, ‘Bianu, n’ihi na e dozichaala ihe niile.’

¹⁸ “Ma ha niile n’otu n’otu malitere inye ọsịsa. Onye nke mbụ sịrị, ‘Azuru m iberibe ala ọhuru, ọ dīkwa

mkpa na m ga-eje hụ ya, biko gbaghara m, agaghị m abịa.'

19 "Onye nke ọzọ siri, 'Azuru m ehi e ji aru oru ubi, iri e jikoro abuo abuo. Ana m aga ugbu a ka m nwalee ha, biko gbaghara m, agaghị m abịa.'

20 "Ma onye ọzọ sikwara, 'Aluru m nwunye oheru, n'ihi nke a agaghị m abịa.'

21 "Ohu ahụ lotara, kororo nna ya ukwu ihe ndi ahụ a kororo oriri kwuru. Mgbe ahụ, iwe di ukwu were nna ya ukwu, nke a mere ka o zipu ohu ya si ya, 'Gaa ngwangwa n'okporozo ukwu na n'okporozo nta di n'obodo a, kpobata ndi oghenye, na ndi ukwu ruru, na ndi isi na ndi ngwuro.'

22 "Ohu ahụ siri, 'Nna m ukwu, emeela m ihe i kwuru, ma ohere ka foduru.'

23 "Nna ukwu ahụ siri ohu ahụ, 'Gaakwa n'okporozo ukwu na okporozo nta, mee ka ndi mmadu bata n'ulo m, ka ulo m juputa na mmadu.'

24 N'ihi na agwa m unu, o dighi otu onye n'ime ndi ahụ a kororo oriri ga-edetu nri m onu.' "

Ihe o na-efu iso Jisos

25 Ugbu a, oke igwe mmadu na-eso ya ma o tughariri si ha:

26 "Onye obula choro iso m, ma o bughị uzọ kpọ nne na nna ya, na nwunye ya, na umu ya, na umunne ya ndi nwoke na ndi nwanyi tinyekwara ndu nke ya onwe ya asi, apughị ibu onye na-eso uzọ m.

27 Onye obula na-eburughị obe ya soro m, enweghi ike ibu onye na-eso uzọ m.

28 "O di onye obula n'ime unu choro iwu ulo elu, na-agaghị ebu uzọ nodu ala, gbakoo ihe o ga-efu ya, iji choputa ma o nwekwara ego ga-ezu iwucha ya?

29 N'ihi na o buru na o toọ ntọala ma o nwekwaghị ike wuchaa ya, onye obula huru ya ga-achi ya ochi,

30 na-asi, 'Nwoke a malitere iwu ulo, ma o nweghi ike wuchaa ya.'

31 "Maobu olee eze choro iluso eze ibe ya ogu, o gaghị ebu uzọ nodu ala tulee ma puku ndi agha iri ya o ga-ezuru ya iji luso onye ji iri puku ndi agha abuo abiakwute ya ogu?

32 O buru na o nweghi ike, o ga-ezipu ozi riu ka e kpee udo mgbe onye nke ọzọ ka no n'ebe di anya.

33 N'uzo di otu a, onye obula na-ajughị ihe niile o nwere, apughị ibu onye na-eso uzọ m.

34 “Nnu di mma, ma ọ buru na ọ dighi atokwa uto, a ga-eji gini mee ka ọ toọ uto ozo?”

35 Ọ bakwaghi uru nye ala maobu iji mee nri ala. Kama ọ bu itufu ya.

“Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru.”

15

Ilu maka aturu furu efu

1 Ugbu a, ndi ona utu na ndi mmehie na-abia ya nso inuta ihe ọ na-ekwu.

2 Ndi Farisii na ndi ozizi iwu tamuru ntamu na-asị, “Nwoke a na-anabata ndi mmehie sorokwa ha na-eri nri.”

3 Ya mere, ọ turu ha ilu a si,

4 “Ọ buru na otu onye n’ime unu enwee nari aturu ma otu n’ime ha akpafuo. Ọ bu na ọ gaghi ahapu iri aturu itoolu na itoolu ahụ foduru n’ozara, puo ichoghari otu ahụ kpafuru ruo mgbe ọ chotara ya?”

5 Mgbe ọ chotara ya, ọ ga-eji onu tukwasị ya n’ubu ya.

6 Mgbe ọ lotara n’ulo ya, ọ ga-akpokota ndi enyi ya na ndi agbataobi ya si ha, ‘Soronu m nuriya onu n’ihi na achotala m aturu m furu efu.’

7 Asị m unu, n’uzo di otu a, onu di ukwu ga-adi n’eluigwe n’ihi otu onye mmehie nke cheghariri, kariya iri itoolu na itoolu ndi ezi omume bu ndi ncheghari na-adighi mkpa.

Ilu maka mkpuru ego furu efu

8 “Maobu olee nwanji nke nwere mkpuru olaocha iri, ọ buru n’otu n’ime ha adafuo. Ọ gaghi amunye oriona, zaa ime ulo ya icho otu mkpuru ego ahụ tutu ọ chota ya?”

9 Mgbe ọ chotara otu mkpuru ego ahụ, ọ ga-akpo ndi enyi ya na ndi agbataobi ya si ha, ‘Soronu m nuriya onu n’ihi na achotala m ego m furu efu.’

10 N’uzo di otu a, asị m unu, onu ga-adi n’ihu ndi mmuo ozi Chineke n’ihi otu onye mmehie nke cheghariri.”

Ilu maka nwa mmefu

11 O kwukwaara si, “Otu nwoke mutara umu nwoke abuo.

12 Nwa ya nke nta siri nna ya, ‘Nna, kenye m oke ruuru m n’ihe niile i nwere.’ Ya mere, o kenye ya oke nke ya site n’ihe o nwere.

13 “Mgbe ụbọchị ole na ole gasiri, nwokorobia ahụ kwakọtara ihe niile o nwere gaa biri n’otu obodo dị anya. N’ebe ahụ, o mefuchara ihe niile o nwere n’ibi ndụ ọjọọ.

14 Mgbe o mefuchara ihe niile o nwere, oke ụnwu dara n’ala ahụ. Ọ malitere inọ n’ụkọ.

15 N’ihi nke a, ọ gara binyere otu onye obodo ahụ nyere ya ọrụ ilekọta ezi ya na inye ha nri.

16 Ma ọ na-agụ ya ka o site na nri ọ na-enye ezi rijuo afọ, ma ọ dighị onye nyere ya ụdị nri ahụ.

17 “Mgbe ọ ghotara onwe ya, ọ siri, ‘Mmadu ole bu ndi ọrụ e goro ego nna m nwere, ndi nri na-ezuru ma maputakwa, ma aguu na-egbu m n’ebe a.

18 Aga m ebili lakwuru nna m, si ya, Nna, emehiela m megide eluigwe na gi onwe gi.

19 Ekwesikwaghi m ka a kpoo m nwa gi ozo, were m di ka otu n’ime ndi i goro ọrụ.’

20 Ya mere, o biliri laghachikwuru nna ya.

“Ma mgbe ọ nori n’ebe di anya, nna ya huru ya, nwee omiiko n’ahu ya, gbaara oso ga makuo ya, sutukwa ya onu.

21 “Nwa ya nwoke ahụ siri ya, ‘Nna, emehiela m megide eluigwe na gi onwe gi. Ekwesighi m ka a kpoo m nwa gi ozo.’

22 “Ma nna ya gwara ndi ohu ya si, ‘Meenu ngwangwa weta uwe kachasi mma yikwasi ya. Gbanye ya olaaka n’aka, yinyekwanu ya akpukpukwu n’ukwu.

23 Gaanu kpuputa nwa ehi gbara abuba, gbuo ya, ka anyi rie ma nuriakwa.

24 N’ihi na nwa m a, nwuru anwu ma o dila ndu ozo. O fukwara efu ma a chotala ya.’ Ha bidoro na-eri, na-anu na-anurikwa onu.

25 “O dighi anya, nwa ya nke okenye, onye jere iru ọrụ n’ubi, mgbe ọ na-abiaru ulo nso, ọ nuru uda egwu na igba egwu.

26 O kporo otu n’ime ndi ohu juo ya ihe na-eme.

27 O siri ya, ‘Nwanne gi nwoke alotala. Nna gi egbuola nwa ehi gbara abuba n’ihi na o lotara n’udo na ahụ ike.’

28 “Iwe were ya, ọ juru ibata n’ime ulo. Nna ya putara n’ezi riu ya aririu.

29 Ma ọ zara nna ya si, ‘Lee otutu afọ niile ndi a ka m noo na-ejere gi ozi, enupukwaghi m isi n’iwu gi n’uzo obula. Ma o nweghi oge i nyere m ọ buladi nwa ewu si mu na ndi enyi m jiri ya mee oriri.

30 Ma ugbu a, nwa gị a, onye ya na ndị akwụna mefuru akụ gị ałotala, ya ka i gburu nwa ehi gbara abụba.'

31 "Ma ọ siri ya, 'Nwa m, mụ na gị nọ mgbe niile, ihe niile m nwere bụkwa nke gị.'

32 Ma anyị kwesiri inuri onu, kpookwa oriri, n'ihi na nwanne gị nwoke a nwuru anwu ma ọ dila ndu ozo. O fukwara efu ma a chotala ya.' "

16

Ilu maka onyeisi oru nwere uche

1 Ọ gwara ndi na-eso uzọ ya si, "Otu ogaranya nwere otu onyeisi oru nke e boro ebubo na ọ na-ala akụ ya n'iyi.

2 Ya mere ọ kpọrọ ya si ya, 'Gini bu ihe a m na-anu banyere gi? Gbakoro m otu i si na-elekota akụ m, n'ihi na achokwaghi m ka i buru onyeisi oru ozo.'

3 "Onyeisi oru ahụ siri onwe ya, 'Gini ka m ga-eme ugbu a nna m ukwu na-achọ ikwusi m oru? Ike igwu ala adighi m, ihere agakwaghi ekwe m irio aririo.'

4 Amatala m ihe m ga-eme, nke a ga-enyere m aka ma ọ buru na a chupu m n'oru n'ebe a, aga m enweta ndi ga-anabata m n'ulo ha.'

5 "Ya mere ọ kpọrọ ndi niile ji nna ya ukwu ugwo n'otu n'otu. Ọ juru onye nke mbu si, 'Ego ole bu ugwo i ji nna m ukwu?'

6 "Ọ siri ya, 'Ọ bu puku karama mmanu oliv ka m ji ugwo ya.'

"Onyeisi oru ahụ gwara ya si, 'Ngwangwa, were akwukwo degharia ya nari karama ise.'

7 "Mgbe ahụ, ọ juru onye nke abuo si, 'Ego ole bu ugwo i ji?'

"Ọ siri ya, 'Ọ bu nari akpa oka wiiti.'

"Ọ siri ya, 'Ngwangwa degharia ya iri akpa oka wiiti asato.'

8 "Nna ya ukwu toro onyeisi oru ahụ na-ekwesighi ntukwasi obi n'ihi na ọ kpara agwa di ka onye nwere uche. N'ihi na umu, nke ogbo a, ji akonuche na-eso ndi ogbo ha karia umu nke ihè.

9 Agwa m unu, jirinu akunuba nke ajo omume metara onwe unu ndi enyi, ka ọ ga-abu na mgbe ọ na-adighikwa akụ unu nwere, ha ga-anabata unu n'ulo obibi ha ebighi ebi.

10 "Onye obula kwesiri ntukwasi obi n'ihe di ntakiri, ga-ekwesikwa ntukwasi obi n'ihe di ukwu.

Onye na-ekwesikwaghị ntụkwasi obi n'ihe dị ntakiri, agaghikwa ekwesi ntụkwasi obi n'ihe dị ukwu.

11 **Ọ buru na unu abughị ndi kwesiri ntụkwasi obi n'aku mmehie nke uwa, onye ga-enyekwa ezi aku n'aka unu na ntụkwasi obi idebe?**

12 **Ọ burukwa na unu abughị ndi kwesiri ntụkwasi obi n'aku onye ozo, onye ga-enye unu ihe nke bu nke unu?**

13 **"Ọ dighi onye obula puru ife nna ukwu abuo, n'ihi na o ga-achọ ihu otu n'ime ha n'anya, kpokwa nke ozo asi, maobu, sopuru otu ma lelia nke ozo anya. Otu a kwa i nweghi ike ife Chineke na aku otu mgbe ahụ."**

14 **Mgbe ndi Farisii, bu ndi huru ego n'anya nuru ihe ndi a, ha jiri ya mee ihe ochi.**

15 **Ọ sirị ha, "Unu na-egosi onwe unu di ka ndi ezi omume n'ihu ndi mmadu ma Chineke maara obi unu. N'ihi na ihe ndi mmadu na-akpo ihe di oke mkpa bu ihe ruru aru n'anya Chineke.**

Ozizi ndi ozo

16 **"Iwu na ndi amuma no na-achi ruo oge Jon bira. Site n'oge ahụ, a na-ekwusa ozioma nke alaeze Chineke, onye obula na-ejikwa ike na-abanye n'ime ya.**

17 **Ọ di mfe ka eluigwe na uwa gabiga kari na a gawepu otu kpom, site n'ihe niile di n'iwu.**

18 **"Onye obula gbara nwunye ya alukwaghị m ma luru nwanyi ozo na-eme mmehie ikwa iko. Onye o bulakwa luru nwanyi di ya juru na-eme mmehie ikwa iko.**

Onye ogaranya na Lazaros

19 **"Ọ di otu ogaranya na-eji uwe odo odo na ezi akwa ochi, na-erikwa nri di mma ubochi niile.**

20 **N'onu uzọ ulọ ya, otu nwoke onye ogbenye nke onya juru ahụ ya na-edina n'ebe ahụ. Aha ya bu Lazaros.**

21 **Ọ na-agusi ya aguu ike iri iberibe nri si na tebul ogaranya ahụ daa n'ala. Ọ buladi umu nkita na-abia na-aracha onya di ya n'ahụ.**

22 **"Mgbe onye ogbenye ahụ nwuru, ndi mmuo ozi bira buru ya gaa n'ebe Ebrahim no. Onye ogaranya ahụ nwukwara, e lie ya.**

23 **N'oku ala mmuo ebe onye ogaranya ahụ no n'oke ihe mgbu, o huru Ebrahim ka o no n'ebe di anya, hukwa Lazaros n'akuku ya.**

24 **Ọ kpokuru Ebrahim si ya, 'Nna m Ebrahim, meere m ebere n'ihi na anọ m n'oke ihe mgbu n'ime oku a.**

Biko zienụ Lazaros ka o denye mkpisiaka ntakiri ya na mmiri bja mejuo ire m.'

²⁵ **"Ma Ebrahim sirị ya, 'Nwa m, chetakwa na i nara ezi ihe gi mgbe i di ndu, ebe Lazaros nara ihe ojo. Ma ugbu a, a na-akasi ya obi n'ebe a ma gi onwe gi nokwa n'ahuhu.**

²⁶ **A sikiwari na anyi achoo inyere gi aka, o gaghi ekwe mee n'ih i na e nwere olulu di ukwu kewara anyi na unu. Mmadu obula enwekwaghi ike isite n'ebe a bja n'ebe unu no, o dikwaghi onye nwere ike isite n'ebe ahụ unu no bja n'ebe a.'**

²⁷ **"O sirị, 'Ya mere, ario m gi nna, ziganu ya n'ulo nna m,**

²⁸ **n'ih i na enwere m umunne nwoke ise. Ka o doo ha aka na nti ka ha ghara ibja n'ebe a mmekpa ahụ di.'**

²⁹ **"Ebrahim sirị, 'Ha nwere Mosis na ndi amuma, ha gee ha nti.'**

³⁰ **"Ma o kwuru, 'Nna Ebrahim, nke ahụ agaghi ezu! A si na otu onye ga-esi n'ala ndi nwuru anwu gakwuru ha, ha ga-echehari.'**

³¹ **"O sirị ya, 'O buru na ha egeghi Mosis na ndi amuma nti, ha agaghi ekwenye ma a sikiwari na mmadu esi n'onwu bilie.'"**

17

Mmehie na okwukwe na ije ozi

¹ **O sirị ndi na-eso uzo ya, "Ihe ndi nke na-eme ka mmadu jehie aghaghi idi, ma ahuhu ga-adiri onye obula onodu ndi a ga-esi n'aka ya bja.**

² **O ga-akara gi mma ka e kenye gi nkume igwe nri n'olu, tnye gi n'ime oke osimiri, kari na i ga-eduhie otu n'ime umuntakiri ndi a uzo.**

³ **Kpachapurunu onwe unu anya!**

"O buru na nwanna gi e mejuo gi, baara ya mba. O buru na o chegharia, gbaghara ya.

⁴ **O burukwa na o mejuo gi ugboro asaa n'otu ubochi, rikwa gi ugboro asaa si, 'E cheghariala m,' i ghaghi igbaghara ya."**

⁵ **Ndi ozi ya sirị ya, "Onyenwe anyi, mee ka okwukwe anyi di ukwu!"**

⁶ **Onyenwe anyi zara, "O buru na unu nwere okwukwe nke ha ka mkpuru mostaadi, unu nwere ike i si osisi ukwu a, Ka e site na mgborogwu hopu gi ma kuokwa gi n'ime oke osimiri, o ga-erubere unu isi.**

⁷ **“O bu onye n’ime unu nke nwere ohu onye si ebe o gara ruo oru maobu izu aturu lobata, ga-asị ya, ‘Mee ngwangwa nodu ala rie nri?’**

⁸ **O gaghị asị ya, ‘Siere m nri osiso, kwadoo onwe gi jere m ozi ka m na-eri na anukwa ihe onunu; emesia i ga-eri nri ma nuo ihe onunu nke gi?’**

⁹ **O ga-ekele ohu ahụ n’ihi na o ruru oru o kwesiri iru?**

¹⁰ **N’otu aka ahụ, mgbe unu rucharara oru niile unu kwesiri iru, ihe unu ga-ekwu bu, ‘Anyi bu umu ohu na-ekwesighi ekwesi, anyi emeela ihe anyi kwesiri ime.’”**

Ogwugwo ndi ekpenta iri

¹¹ Ka o na-aga Jerusalem, o sitere n’uzo di n’agbata Sameria na Galili.

¹² Mgbe o banyere n’otu obodo nta, ndi ekpenta iri sitere n’ebe di anya zute ya.

¹³ Ha tiri mkpu n’oke olu si, “Jisos nna anyi ukwu, mere anyi ebere.”

¹⁴ Mgbe o huru ha, o siru ha, **“Gaanu gosi ndi nchujaja onwe unu.”** Di ka ha na-aga, e mere ka ha di ocha.

¹⁵ Mgbe otu n’ime ha choputara na a gwoola ya, o laghachiriazu, jiri oke olu na-eto Chineke.

¹⁶ O dara n’ala n’ukwu ya, kelee ya. O bu onye Sameria.

¹⁷ Jisos juru si, **“O bughị mmadu iri ka e mere ka ha di ocha, ebeekwanu ka itoolu ndi ozonon?”**

¹⁸ **O bu naani onye mba ozonon a laghachiri inye Chineke otuto?”**

¹⁹ Mgbe ahụ, o siru ya, **“Bilie, laa, okwukwe gi agwoola gi.”**

Obibia nke alaeze Chineke

²⁰ Ma mgbe ndi Farisii juru ya si, Olee mgbe alaeze Chineke ga-abia? O kwuru, **“Obibia alaeze Chineke agaghị a bu n’uzo a ga-eji anya efu hu ya.**

²¹ **Ha agaghikwa asị, ‘Lee, o non’ebe a,’ maobu, ‘n’ebe ahụ,’ n’ihi n’ezie, alaeze Chineke non’etiti unu.”**

²² Mgbe ahụ, o gwara ndi na-eso uzo ya, **“Oge na-abia mgbe o ga-agusi unu agu ike ihu otu n’ime ubochi nke Nwa nke Mmadu, ma unu agaghị ahụ ya.**

²³ **Ha ga-asị unu, ‘Lee, n’ebe ahụ,’ maobu, ‘Lee, n’ebe a,’ unu agala, unu esokwala ha.**

²⁴ **N’ihi na Nwa nke Mmadu n’ubochi ya ga-adị ka amuma nke eluigwe nke na-enye ihe na mbara eluigwe site n’otu ebe ruo n’ebe nke ozonon.**

25 **Ma ọ ghaghị ibu ụzọ hụọ ọtutu ahụhụ, ọgbọ a ga-ajukwa ya.**

26 **“Dị ka ọ dị n’ụbọchị Noa, otu a ka ọ ga-adịkwa n’ụbọchị Nwa nke Mmadụ.**

27 **Ha nọ na-eri na-añụ, na-alụ nwunye na-ekekwa umụ ha di, ruo mgbe Noa banyere n’ụgbọ mmiri. Oke iju mmiri ahụ bjakwara laa ha n’iyi.**

28 **“Otu a ka ọ dịkwa n’oge Lọt. Ha nọ na-eri, na-añụ, na-azurịtakwa ahịa, na-akụ mkpuru, na-arukwa ụlọ.**

29 **Ma n’ụbọchị ahụ Lọt si n’obodo Sodom pụta, ọkụ na nkume di ọkụ sitere n’eluigwe zoo ka mmiri, laa ha niile n’iyi.**

30 **“Otu a ka ọ ga-adịkwa n’ụbọchị a ga-eme ka Nwa nke Mmadụ pụta ihè.**

31 **N’ụbọchị ahụ, onye ọbụla nọ n’elu ụlọ, ma ihe ya di n’ime ụlọ, aritukwala iba n’ime ụlọ iburu ngwongwo ndi ahụ. N’otu aka ahụ, onye ọbụla nọ n’ubi, ya ghara iloghachita.**

32 **Chetakwanụ nwunye Lọt.**

33 **Onye ọbụla chorọ iche ndụ ya nche ka ọ ga-efunari, ma onye ọbụla na-atufu ndụ ya ga-echebe ya.**

34 **Asi m unu, n’anyasi ahụ mmadụ abụọ ga-edina n’otu akwa, a ga-ewepu otu n’ime ha hapu onye nke ọzọ.**

35 **Umụ nwanyi abụọ ga na-akwọ ọka n’otu ebe, a ga-ewere otu ma hapu nke ọzọ.”**

36 **Umụ nwoke abụọ ga-anọ n’ubi, a ga-ewere otu onye hapu nke ọzọ.***

37 **Ha juru ya si, “Olee ebe, Onyenwe anyi?”**

Ọ siri ha, “Ebe ọbụla ozu di, ka udele na-ezukota.”

18

Ilu banyere inogidesi ike

1 **Mgbe ahụ ọ tūuru ha ilu a iji gosi ha mkpa ọ di ikpe ekpere na-esepughị aka,**

2 **ọ siri, “O nwere otu ọkaikpe bi n’otu obodo ma ọ naghị atụ egwu Chineke. Ọ naghị asopukwara mmadụ.**

3 **N’obodo ahukwa, e nwere otu nwanyi di ya nwuru anwu nke na-abiakwute ya, na-asị ya, ‘Kpeputa m n’aka ndi na-emegide m.’**

4 **“Na mmalite, ọ choghi, ma n’ikpeazu, ọ gwara onwe ya si, ‘Ọ bu eziokwu na anaghị m atụ egwu Chineke maobu sọpuru mmadụ.**

* **17:36** Ụfodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika ọ di n’akwukwo Mat 24:40.

5 Ma n'ihì na nwanyị a di ya nwurụ anwụ nọgidere na-enye m nsogbu, aga m ahụ na o nwetara ikpe ziri ezi, ka ọ kwusị inye m nsogbu site na ọbibia ọ na-abia.'"

6 Ya mere Onyenwe anyị siri, "Gerenu ihe ọkaikpe nke na-eme ajọ omume na-ekwu.

7 Ọ bụ na Chineke agaghị ekpeputa ndị ahụ ọ hoputara, bụ ndị na-akpọku ya ehie na abali? Ọ ga-anọ tee anya n'inyere ha aka?

8 Asị m unu, ọ ga-eme ngwangwa hụ na ha nwetara ikpe ziri ezi. Ma otu ọ di, mgbe Nwa nke Mmadu ga-abia, ọ ga-ahukwa ndi nwere okwukwe n'ime uwa?"

Ilu banyere onye Farisii na onye ọna utu

9 Ọ tukurara ilu a n'ihì ndi tukwasiri obi n'onwe ha na ha bụ ndi ezi omume ma na-eleda ndi ọzo anya.

10 "Umụ nwoke abuo rigoro n'ulonso ukwu ikpe ekpere, otu onye n'ime ha bụ onye Farisii, onye nke ọzo bụ onye ọna utu.

11 Onye Farisii ahụ guzoro ọto kpee ekpere banyere onwe ya si, 'Chineke nna m, ana m ekele gi n'ihì na adighi m ka mmadu ndi ọzo ndi na-apunara mmadu ihe ya n'ike, maobu ndi ajọ omume, maobu ndi na-akwa iko, ma ọ bukwanu di ka onye ọna utu a.

12 Ana m ebu onu ugboro abuo n'izu uka obula. Ana m akwukwa otu uzọ n'uzọ iri nke ihe niile m nwetara.'

13 "Ma onye ọna utu ahụ guzo n'ebe di anya, o nwekwaghị ike iweli ihu ya elu lee anya n'eluigwe. Kama, ọ na-eti aka n'obi ya na mwute na-asị, 'Chineke, biko mere m ebere n'ihì na abụ m onye mmehie.'

14 "Asị m unu, na nwoke a lara n'ulo ya buru onye a gurụ n'onye ezi omume n'ihu Chineke karia onye nke ọzo. N'ihì na onye obula ga-ebuli onwe ya elu ka a ga-eweda, ma onye obula na-eweda onwe ya ala ka a ga-ebuli elu."

Jisọs na umuntakiri

15 Ndi mmadu na-ekutere ya umuntakiri ka o bikwasi ha aka. Mgbe ndi na-eso uzọ ya huru nke a, ha baara ha mba.

16 Ma Jisọs kporo ha ka ha biakwute ya, si, "Kweenu ka ha biakwute m, unu egbochikwala ha, n'ihì na alaeze Chineke bụ nke di di ka ha.

17 N'ezie, agwa m unu, onye obula na-agaghị anara alaeze Chineke di ka nwantakiri agaghị aba n'ime ya."

Onye ọchichi bara ọgaranya

18 Otu onye ọchịchị juru ya si, “Ezi onye ozizi, ọ bu gini ka m ga-eme keta ndu ebighi ebi.”

19 Jisos siri ya, “**Gini mere i ji akpo m ezi mmadu? O dighi onye obula bu ezi mmadu ma o bughị naani Chineke.**

20 **I maara ihe niile enyere n’iwu, akwala iko, egbula mmadu, ezula ohi, agbala ama ugha, sọpuru nne na nna gi.*”**

21 O siri, “Edebezuchaala m iwu ndi a niile site na mgbe m bu nwata.”

22 Mgbe Jisos nuru nke a, o siri ya, “**Otu ihe foduru ka ime: ree ihe niile i nwere, kesara umu ogbenye ego ya. I ga-enwe aku n’eluigwe, biazie soro m.”**

23 Mgbe o nuru nke a, o wutere ya nke ukwu, n’ihi na o bu onye nwere otutu aku.

24 Jisos lere ya anya si, “**Lee ka o si buru ihe siri ike bu ndi ogaranya iba n’alaeze Chineke.**

25 **N’ezie, o diri inyinya kamel mfe isite n’anya agiga gafee kari ogaranya ibanye n’alaeze Chineke.”**

26 Ndi nuru ya siri, “Onye kwanu ka a ga-azoputa?”

27 O siri, “**Ihe mmadu na-apughi ime, bu ihe Chineke puru ime.”**

28 Mgbe ahụ Pita siri, “Lee, anyi ahapula ihe niile anyi nwere soro gi!”†

29 O siri ha, “**N’ezie, agwa m unu, o nweghi onye obula hapuru ulo ya, maobu nwunye, maobu umunne, maobu ndi muru ya, maobu umuntakiri ya, n’ihi alaeze Chineke**

30 **nke na-agaghi anata ihe ndi a n’ogbo a, nwekwa ndu ebighi ebi n’ogbo nke na-abia.”**

Jisos ekwuo okwu banyere onwu ya ozo

31 Jisos kpọpuru mmadu iri na abuo ahụ na-eso uzo ya n’akuku, gwa ha si, “**Anyi na-aga Jerusalem, ihe niile ndi amuma dere banyere Nwa nke Mmadu ga-emezu.**

32 **A ga-arara ya nyefee ya n’aka ndi mba ozo. Ha ga-akwa ya emo, mee ya ihe ihere, bukwaa ya onu mmiri asu.**

33 **Ha ga-apia ya ihe, gbukwaa ya; ma n’ubochi nke ato, o ga-esite n’onwu bilie ozo.”**

34 Ma ha aghotaghi ihe obula n’okwu ndi a. E mere ka nkowa okwu ndi a buru ihe e zoro ezo n’ebe ha no, ha aghotakwaghi ihe o kwuru.

Onye isi ahụ uzo

* 18:20 Opu 20:12-16; Dit 5:16-20 † 18:28 Ihe niile gbasara ezinaulo anyi

35 O ruo ka ọ bjaruru Jeriko nso, otu nwoke kpuru isi nọ n'akụkụ ụzọ na-ariọ arịriọ.

36 Mgbe ọ nuru uzu igwe mmadu ka ha na-agafe, ọ juru ihe na-eme.

37 Ha gwara ya, "Jisọs onye Nazaret na-agafe."

38 O tiri mkpu si, "Jisọs nwa Devid, meere m ebere!"

39 Ndi bu ụzọ baara ya mba ka o mechie onu. Ma o tisiri mkpu ike si, "Nwa Devid, meere m ebere!"

40 Jisọs kwusiri, nye iwu ka a kpọtara ya nwoke ahụ. Mgbe o rutere nso, ọ juru ya,

41 **"Gini ka i choro ka m meere gi?"**

Ọ siri, "Onyenwe anyi, ka e mee ka m hu uzo ozo."

42 Jisọs siri ya, **"Hu uzo, okwukwe gi agwoola gi."**

43 Ngwangwa, o bido ihu ụzọ ma soro Jisọs, na-etokwa Chineke. Ndi mmadu niile, mgbe ha huru ya tokwara Chineke.

19

Zakios ezute Jisos

1 Ọ banyere Jeriko mgbe ọ na-agafe.

2 Otu nwoke nọ ebe ahụ, aha ya bu Zakios; ọ bu onyeisi ndi ona utu burukwa ogaranya.

3 Ọ choro ihu onye Jisos bu ma ebe ọ bu onye mkpumkpu, ọ dirighi ya mfe n'ihu igwe mmadu.

4 Ya mere, ọ gbaara oso gaa n'ihu rigoro n'otu osisi sikamo, ka o nwee ike ihu ya di ka ọ na-agafe n'uzo ahụ.

5 Mgbe Jisos rutere n'ebe ahụ, o lere anya n'elu si ya, **"Zakios, ridata ngwangwa. Aga m abu obia n'ulo gi ta."**

6 Ọ ridatara n'otu mgbe ahụ jirikwa obi utu nabata ya.

7 Mmadu niile huru nke a, ma bido na-atamu si, "Ọ gaala ibu obia onye mmehie."

8 Ma Zakios biliri oto gwa Onyenwe anyi, "Lee, Onyenwe anyi, aga m enye ndi ogbenye okara ihe niile m nwere. Ọ burukwa na o nwere onye m ghogburu nara ya ihe obula, aga m akwughachi ya okpukpu ano."

9 Jisos gwara ya, **"Taa nzoputa abiala n'ulo a, n'ihu na onye a bukwa nwa Ebrahim."**

10 **N'ihu na Nwa nke Mmadu biara icho na izoputa ndi furu efu."**

Ilu banyere mkpuru ego iri

11 Di ka ha na-ege ya nti n'okwu a, ọ gara n'ihu tuoro ha ilu, n'ihu na ọ nọ Jerusalem nso, ha chekwara na o ruola mgbe alaeze Chineke ga-aputa ihe.

12 Ọ siri, “Otu nwoke a mụrụ n’ọ̀nọ̀dụ̀ dị elu gara obodo dị anya ka echie ya eze, ka ọ lọtakwa ma e mesia.

13 Ya mere, ọ kpọrọ ndị ohu ya iri nye ha mkpuru ego iri sị ha, ‘Werenụ ego ndị a zụọ ahịa ruo mgbe m ga-alọta.’

14 “Ma ndị ọ na-achị kpọrọ ya asị, ha zipukwara ndị ukwu ozi n’azụ ya na-asị, ‘Anyị achọkwaghị ka onye a chịa anyị.’

15 “Mgbe ọ natachara ikike ibụ eze, ọ loghachiri, kpọọ ndị ohu ya ahụ o nyere ego mgbe ọ na-apụ, ka ha bịa pịaziere ya ego ole ha ritere n’uru.

16 “Onye nke mbụ bịara sị, ‘Onyenwe m e jiri m mkpuru ego i nyere m rite uru mkpuru ego iri ọzọ.’

17 “Nna ya ukwu siri ya, ‘I mere nke oma, ezi odibo. N’ihi na i gosiri onwe gi onye kwesiri ntukwasị obi n’ihe dikarisiri nta, i ga-achị mba iri.’

18 “Onye nke abụọ bịara sịkwa, ‘Onyenwe m, otu mkpuru ego gi amutala mkpuru ego ise ọzọ.’

19 “Ọ siri ya, ‘I ga-achị obodo ise.’

20 “Onye nke ọzọ biakwara sị, ‘Onyenwe m, lee mkpuru ego gi. Ekechiri m ya n’akwa, zoo ya.

21 Aturu m egwu gi, n’ihi na i bu onye afo tara mmiri, burukwa onye na-ewe ihe na-abughị nke gi, na-aghoro kwa mkpuru i na-akughị.’

22 “Ọ siri ya, ‘Ọ bu okwu si gi n’onu ka m ga-eji kpee gi ikpe, gi bu ohu ojoo! I maara na afo tara m mmiri, matakwa na m na-ewe ihe na-abughị nke m, na-aghoro kwa mkpuru m na-akughị?’

23 Gini mere na i wereghị ego m tinye n’uloaku? Nke o ga-abu mgbe m lotara, m ga-anara ya na omurunwa ya.’

24 “Mgbe ahụ, ọ gwara ndị guzo n’ebe ahụ, ‘Naputanu ya mkpuru ego ahụ, were ya nye onye ji mkpuru ego iri.’

25 “Ha siri ya, ‘Nna anyi ukwu, o nwelari mkpuru ego iri.’

26 “Ọ zara, ‘Asi m unu, onye obula nwere ihe ka a ga-enyekwa ihe ọzọ, ma onye na-enweghi ihe ka a ga-anapu o buladi ihe ahụ o nwere.

27 Ma ndi iro m ahụ, ndi na-achoghị ka m buru eze ha, kpuputanu ha n’ebe a, gbukwaanu ha n’ihu m.’”

Jisosh abata Jerusalem

28 Mgbe ọ kwusiri nke a, ọ gakwara n’ihu n’ije ya iga Jerusalem.

29 Mgbe ọ na-abjaru Betfeji na Betani nso, n'Ugwu a na-akpọ Oliv, Jisọs zipurụ mmadụ abụọ n'ime ndị na-eso ụzọ ya,

30 sị, **“Gaanụ n’ime obodo nta ahụ dị n’ihu unu. Mgbe unu na-abanye n’ime ya, unu ga-ahụ nwa ịnyinya e kenyere n’ebe ahụ nke onye ọbụla na-anọkwasịbeghi n’elu ya, ọtọpụ ya, kpụtara m ya.**

31 **Ọ buru na onye ọbụla ajuo unu, ‘Gini mere unu ji atopu ya?’ Gwanu onye ahụ si, ‘O di Onyenwe anyi mkpa.’”**

32 Ndi ahụ o zipurụ gara hụ ya di ka ọ gwara ha.

33 Mgbe ha bidoro itopu ya, ndi nwe ya juru ha si, “Gini mere unu ji atopu nwa ịnyinya ahụ?”

34 Ha siri, “O di Onyenwe anyi mkpa.”

35 Ha kputaara Jisọs nwa ịnyinya ahụ, wukwasikwa uwe ha n’elu ya, nyere Jisọs aka ka ọ rigo n’elu ya.

36 Di ka ọ na-aga, ndi mmadu tusara uwe ha n’okporozo.

37 Mgbe o rutere n’uzo e si arigo Ugwu Oliv, igwe mmadu ndi ahụ na-eso ụzọ ya malite iji onu na-eto Chineke n’oke olu n’ihi oru ebube niile ha huru,

38 na-asị,

“Onye a goziri agozi ka eze ahụ bu nke na-abia n’aha Onyenwe anyi.”*

“Udo n’eluigwe, ebube dikwa n’ebe kachasi elu.”

39 Ufodu n’ime ndi Farisii so igwe mmadu ahụ gwara ya, “Onye ozizi, gwa ndi na-eso ụzọ gi ka ha mechie onu!”

40 O zara si, **“Ka m gwa unu, ọ buru na ha agbaa nkiti, nkume ndi a ga-eti mkpu.”**

41 Mgbe ọ rutere Jerusalem nso, ebe ọ nọ huzie obodo ahụ anya nke oma. O bere akwa n’ihi ya,

42 sị, **“O buru na i maara taa, ọ buladi gi onwe gi, ihe ndi na-eweta udo! Ma ugwu a, ezofuola ha n’anya gi.**

43 **Oge na-abia mgbe ndi iro gi ga-agba gi gburugburu, mechie uzọ mgbapu niile, sitekwa n’uzo niile di iche iche biakwasị gi.**

44 **Ha ga-egwepia gi n’ala, gi na umu gi no n’ime mgbidi a, ọ dikwaghi nkume ọbula ha ga-ahapu n’elu ibe ya, n’ihi na i mataghi oge nleta Chineke nye gi.”**

Jisọs n’ime ulonso ukwu Chineke

45 Mgbe ahụ, ọ banyere n’ime ulonso ukwu bido ichupu ndi no ebe ahụ na-ere ahia.

* 19:38 Abụ 118:26

46 O sị ha, “E dere ya n’akwukwo nsọ ‘na a ga-akpo ụlọ m ụlọ ekpere’; ma unu emeela ya ‘ogba ndị na-apunara mmadụ ihe n’ike.’†”

47 Ụbọchị niile, ọ na-anọ na-akuzi ihe n’ụlọnsọ ukwu ahụ. Ma ndịisi nchụaja na ndị ozizi iwu na ndị ndu n’etiti ndị mmadụ, nọ na-achọ ụzọ ha ga-esi gbuo ya.

48 Ma ha achọtaghi ụzọ ọbụla ime ya, n’ihi na mmadụ niile sogidere ya kwenyekwara n’okwu ya.

20

Ajuju banyere ike Jisọs nwere

1 Otu ụbọchị, ka ọ nọ n’ụlọnsọ ukwu na-ezi ndị mmadụ ihe na-ekwusakwa ozioma. Ndiisi nchụaja, na ndị ozizi iwu na ndị okenye biakwutere ya.

2 Ha siri ya, “Gwa anyị, olee ikike i ji na-eme ihe ndị a niile? Onye nyekwara gi ikike a?”

3 O zara ha si, “Aga m ajukwa unu otu ajuju. Gwanu m,

4 **baptizim nke Jọn, o si n’eluigwe ka o si n’aka mmadụ?”**

5 Ha kparitara ụka n’etiti onwe ha ma si, “O buru na anyị asị na o sitere n’eluigwe, ọ ga-asị, ‘Gini mere unu na-ejighi kwenye na ya?’

6 O burukwanu na anyị asị na, ‘o sitere n’aka mmadụ,’ ndị mmadụ ga-atụ anyị nkume, n’ihi na ha niile kweere na Jọn bu onye amuma.”

7 Ya mere, ha zara, “Anyị amaghi ebe o si bia.”

8 Jisọs siri ha, “**Enwekwaghi m ike igwa unu ikike m ji na-eme ihe ndị a.**”

Ilu maka ndị oru ubi

9 O gara n’ihu turo ndị mmadụ ilu a si, “**Otu nwoke nwere ubi vaini, nke o nyefere n’aka ndị ga-elekota ya anya ma puo gaa njem n’ala ozọ ebe ọ noro ogologo oge.**

10 **Mgbe oge iwe ihe ubi ruru, o zigara otu n’ime ndi ohu ya ka ọ biakwute ndi ahụ na-elekotara ya ubi, ka ha nyekwa ya ufodu n’ime mkpuru ubi vaini ahụ. Ma ndi na-elekotara ya ubi jidere ya, tie ya ihe, zilaga ya n’aka efu.**

11 **O zigakwara ohu ya ozọ. Ma ha tikwara ya ihe mee ya ihe ihere, zilakwaa ya n’aka efu.**

12 **O zigakwara onye nke atọ, ma ha meruru ya ahụ, chulaa ya.**

† 19:46 Ajz 56:7; Jer 7:11

13 **“Mgbe ahụ, onyenwe ubi vainị ahụ siri, ‘Gini ka m ga-eme? Aga m ezigara ha okpara m, nke m huru n’anya, ma eleghị anya ha ga-asopuru ya.’**

14 **“Ma mgbe ndi na-elekota ubi ahụ huru ya, ha kwurịtara n’etiti onwe ha, si, ‘Onye a bu onye nketa ihe niile a, ka anyi gbuo ya, ka ihe nketa a buruzia nke anyi.’**

15 **Ya mere, ha kpufere ya n’azu ubi vainị ahụ, gbuo ya.**

“Gini ka onye nwe ubi ahụ ga-eme ha?

16 **O ga-abia, laa ndi ahụ na-elekota ubi ahụ n’iyi, were ubi vainị ahụ nye ndi ozo.”**

Mgbe ndi ahụ nuru nke a, ha siri, “Chineke ekwela.”

17 O legidere ha anya si, **“Ginikwa ka unu chere na ihe e dere n’akwukwo nsọ putara, “ ‘Nkume ahụ ndi na-ewu ulo juru**

aghola nkume nke isi ntala ulo’*?

18 **Onye obula nke dakwasiri n’elu nkume ahụ, ka a gatiwasi, ma onye obula o dakwasiri, ka o ga-egwepia.”**

19 Ndi ozizi iwu na ndisi nchujaja choro uzo ha ga-esi jide ya n’otu oge ahụ n’ihi na ha matara na o bu ha ka o bu n’obi tuo ilu ahụ, ma ha turu egwu ndi mmadu.

Ilu banyere utu isi nye Siza

20 Ya mere, ha chere ya nche nke oma, ma zipu ndi nnyoputa, ndi mere onwe ha dika ndi ezi omume, ka ha choputa ma o nwere uzo ha ga-esi jide ya site n’ihe o ga-ekwu, ka ha site na nke a nyefee ya n’aka ochichi na ike onyeisi ala.

21 Ya mere ndi nnyoputa ahụ juru ya si, “Onye ozizi, anyi mara na i na-ekwu ma na-ezikwa ihe ziri ezi, matakwa na i dighi ele mmadu anya n’ihu, kama i na-ezi uzo Chineke di ka eziokwu si di.

22 O ziri ezi n’iwu ka anyi tuo utu isi nye Siza, ka o bu na o zighi ezi?”

23 Ma o matara na nke a bu ajuju aghugho, ya mere o siri ha,

24 **“Gosinu m otu mkpuru ego denari. Isi onye ka e sere n’elu ya, aha onye ka e dekwasikwara ya?”**

Ha siri, “O bu nke Siza.”

25 O siri ha, **“Ya mere, nyenu Siza ihe bu nke Siza, nyekwanu Chineke ihe bu nke Chineke.”**

26 Ha enweghi ike ijide ya n’ihi ihe o kwuru n’ebe ahụ, n’ihu oha mmadu. Osiya ya juru ha anya, ha mechikwara onu.

* 20:17 Abụ 118:22

Mbilite n'ọnwu na olulu di na nwunye

²⁷ Ufodu ndi Sadusii, ndi si na mbilite n'ọnwu adighi, bjakwutere ya

²⁸ ma juo ya si, "Onye ozizi, Mosis deere anyi na o buru na nwanne nwoke mmadu anwu hapu nwunye ya na-amutaghi nwa, na nwoke di otu a ga-aluru nwunye nwanne ya nwoke ahụ, si otu a, mutara nwanne ya umu.

²⁹ Ugbu a, e nwere umunne nwoke asaa, onye nke mbu luru nwanyi, nwuo na-amutaghi nwa.

³⁰ Nke abuo kwa

³¹ na onye nke ato lurukwara ya. N'otu aka ahụ ha asaa luchara ya ma nwuo na-amutaghi nwa.

³² N'ikpeazu nwanyi ahụ n'onwe ya nwukwara.

³³ Ya mere, n'oge mbilite n'ọnwu nwunye onye ka o ga-abu? N'ih i na ha asaa luchara ya?"

³⁴ Jisos gwara ha, "**Ndi nke ogbo a na-alu nwunye, ma na-enyekwa umu ha ka a luru ha.**

³⁵ **Ma ndi ahụ a guru di ka ndi kwesiri isoro keta oke n'ogbo ahụ, nakwa na mbilite n'ọnwu agaghi alu di na nwunye.**

³⁶ **N'ezie, ha apughikwa inwu ozo, n'ih i na ha di ka ndi mmuo ozi. Ha bu umu Chineke, n'ih i na ha bu umu nke mbilite n'ọnwu.**

³⁷ **O buladi Mosis n'onwe ya ziputara na mbilite n'ọnwu di, n'akuko banyere ohia ahụ na-ere oku, mgbe o na-akpo Onyenwe anyi 'Chineke nke Ebrahim, Chineke nke Aizik na Chineke nke Jekob.'**†

³⁸ **O bugh i Chineke nke ndi nwuru anwu, kama o bu nke ndi di ndu, n'ih i n'ebe o no mmadu niile di ndu."**

³⁹ Ufodu ndi ozizi iwu zara ya si, "Onye ozizi, i kwuru nke oma."

⁴⁰ O nwekwaghi onye obula juru ya ajuju ozo.

Nwa onye ka Kraist bu?

⁴¹ Ma o siri ha, "**Olee otu ha si kwuo na Kraist ahụ bu nwa Devid?**

⁴² **Devid n'onwe ya kwuputara n'akwukwo Abu Oma, si:**

"Onyenwe anyi gwara Onyenwe m,

"Nodu ala n'aka nri m

⁴³ **ruo mgbe m ga-eme ndi iro gi**

ihe mgbakwas i ukwu nye ukwu gi."‡

⁴⁴ **Devid n'onwe ya kporo ya 'Onyenwe anyi.' Oleekwanu otu o si buru nwa ya?"**

Ido aka na nti banyere ndi ozizi iwu

⁴⁵ Mgbe ndi mmadu na-ege nti, o siri ndi na-eso uzọ ya,

⁴⁶ **“Kpacharanu anya n’ebe ndi ozizi iwu no. Ndi iyi uwe mwuda na-ejeghari ebe niile na-amasi, ndi huru ekele puru iche bu nke a na-ekele ha n’oma ahia n’anya. Ndi o na-amasi kwa inokwasị n’oche kachasi elu n’ulo ekpere nakwa n’oche puru iche na mmemme oriri obula.**

⁴⁷ **Ha na-eripia ihe niile di n’ulo ndi inyom ndi di ha nwuru anwu, n’ekpe ogologo ekpere ka a huta ha. Ndi di otu a ka a ga-ata ahuhu di ukwu.”**

21

Onyinye nwanyi di ya nwuru

¹ O leliri anya elu hu ka ndi ogaranya si etinye onyinye ha n’ime igbe onyinye.

² O hukwara otu nwanyi di ya nwuru anwu ka o biara tnye naani mkpuru ego kopa abuo.

³ O siri, **“N’ezie, agwa m unu, nwanyi ogbenye a di ya nwuru etinyela ego karia ndi ozọ niile.**

⁴ **N’ihi na ndi ozọ niile nyere onyinye ha site n’ego maputaara ha n’akunuba ha, ma ya onwe ya sitere n’ogbenye ya tnye ihe niile o ji biri.”**

Akara na-egosi ogwugwu oge

⁵ Mgbe ufodu na-ekwu okwu banyere otu e si were nkume mara mma na onyinye e chere n’ihu Chineke, choo ulonso ukwu ahụ mma, o siri,

⁶ **“Ma banyere ihe ndi a, oge na-abia mgbe ihe ndi a niile unu na-ahu na-agaghi adikwa. O dighi otu nkume a ga-ahapu n’elu ibe ya, a ga-akwatusi ha niile.”**

⁷ Ha juru ya si, “Onye ozizi, olee mgbe ihe ndi a ga-emezu? Gini ga-abukwa ihe iribama ga-egosi na ha na-aga imezu?”

⁸ O siri, **“Lezienu anya ka a ghara iduhie unu n’ihi na otutu ga-abia n’aha m si, ‘Ahu m ya,’ na-asikwa na ‘Oge ahụ di nso.’ Unu esokwala ha.**

⁹ **Mgbe obula unu nuru akuko agha di iche iche na ogbaaghara, ka ujo ghara itu unu, ihe ndi a aghaghi ibu uzọ mezuo, ma ogwugwu oge erubeghi.”**

¹⁰ Mgbe ahụ, o siri ha, **“Mba ga-ebili megide mba, alaeze ga-ebilikwa megide alaeze.**

¹¹ **A ga-enwe ala oma jijiji di ukwu. Unwu na oria ojoo di iche iche ga-adikwa n’ebe di iche iche. A ga-ahu ihe di egwu na ihe iribama di ukwu site na mbara eluigwe.**

12 “Ma tupu ihe ndị a niile emezuo, ha ga-ejide unu, kpagbukwaa unu. Ha ga-enyefe unu n’aka ọtutu ọlo ekpere. Ha ga-atukwa unu mkporo. Ha ga-akpopukwa unu n’ihu ndi eze na ndi ochichi n’ihi aha m.

13 Nke a ga-aburu unu ohere iji gbaa akaebe.

14 Ma burunu uzọ kpebie n’obi unu na unu agaghi echegbu onwe unu maka ihe unu ga-aza.

15 N’ihi na aga m enye unu udi okwu na amamihe nke ndi na-ebo unu ebubo na-enweghi ike iguzogide maobu kwuo okwu megide.

16 O buladi ndi muru unu, umunne unu ndi nwoke na ndi nwanyi, ndi ikwu unu na ndi enyi unu, ha ga-arara unu nye n’aka ndi ochichi, ndi ga-egbukwa ufodu n’ime unu.

17 Mmadu niile ga-akpo unu asi n’ihi m.

18 Ma otu agiri isi di n’isi unu agaghi ala n’iyi.

19 Unu ga-azoputa ndu unu site na ntachiobi unu.

20 “Mgbe unu huru ka ndi agha gbara Jerusalem gburugburu, matanu na oge e ji ala ya n’iyi eruola.

21 N’oge ahụ ka ndi no na Judia gbalaga n’ugwu, ka ndi no n’ime obodo si na ya puta, ka ndi na-anoghi n’obodo gharakwa iba n’ime ya.

22 N’ihi na oge a ga-abu oge ibo obo ka e mezuo ihe niile akwukwo nsọ kwuru.

23 Ma ahuhu ga-adiri ndi di ime, na ndi na-enye umuaka ara, n’ubochi ahụ! A ga-enwe oke ihe mgbu n’ala a, iwe ga-adakwasikwa umu mmadu.

24 Mma agha ga-egbu ha, mba niile ga-adorokwa ha n’agha. Ndi mba ozọ ga na-azotosi Jerusalem n’ukwu ruo mgbe oge nke ndi mba ozọ ahụ zuru.

25 “A ga-enwe ihe iribama n’anyanwu, n’onwa, na kpakpando. N’elu uwa, mba niile ga-anọ n’oke ahuhu na mgbagwoju anya di ka oke osimiri na-eme mkpotu, ebili mmiri ga na-ebilikwa.

26 Ndi mmadu ga-adakwa mba n’obi n’ihi ujọ mgbe ha ghotara ihe gaje ibiakwasị uwa, n’ihi na a ga-eme ka ike niile nke di n’eluigwe maa jijiji.

27 N’oge ahụ, a ga-ahụ Nwa nke Mmadu ka o na-abia n’ike na ebube n’igwe ojii.

28 Mgbe ihe ndi a malitere ime, guzoronu oto welie isi unu elu, n’ihi na oge mgbaputa unu di nso.”

29 O turu ha ilu a, “Leenu osisi fiig na osisi ndi ozo niile anya.

30 Mgbe ha bidoro ipuputa ahijia ohuru, unu namata na okochi adila nso.

31 **N'uzo di otu a kwa, mgbe unu huru ihe ndi a niile ka ha na-eme, matanu na alaeze Chineke adila nso.**

32 **"N'ezie agwa m unu, ogbo a agaghi agabiga tupu ihe ndi a niile emezuo.**

33 **Eluigwe na uwa ga-agabiga, ma okwu m enweghi ike igabiga.**

34 **"Kpachapukwanu anya, unu ekwela ka e bogbuo obi unu site n'oke oriri na onunu na nchekasi nke ndu a, site otu a mee ka ubochi ahụ biakwasị unu na mberede, di ka onya.**

35 **N'ih i na o ga-abiakwasị ndi niile bi n'elu uwa.**

36 **Noronu na nche oge niile ma na-ekpekwanu ekpere ka unu nwee ike igbanari ihe niile gaje ibia, ka unu nweekwa ike iguzo n'ihu Nwa nke Mmadu."**

37 Kwa ubochi, o na-ezi ihe n'ulonso ukwu ahụ, ma n'uhuruchi, o na-arigoro n'elu Ugwu Oliv i ga noo onodu abali.

38 Ndi mmadu niile na-abiakwute ya n'isi ututu niile n'ulonso ukwu inuru okwu ya.

22

Judas agbaa Jisos mgba okpuru

1 N'oge a, Mmemme Achicha na-ekoghi eko nke a na-akpo Ngabiga na-eru nso.

2 Ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu nokwa na-achọ uzọ ha ga-esi gbuo ya, n'ih i na ha na-atu egwu ndi mmadu.

3 Mgbe ahụ, ekwensu banyere n'ime Judas, onye a na-akpo Iskariot, otu n'ime mmadu iri na abuo na-eso uzọ ya.

4 O gakwuru ndiisi nchujaja, na ndiisi ndi nlekota nke ulonso ukwu ahụ, ya na ha akparita uka otu o ga-esi rara ya nyefee ya n'aka ha.

5 Ha nuriri onu ma kwekwa nkwa inye ya ego.

6 O kwenyere, na-achokwa ohere ga-adi mma o ga-eji nyefee ya n'aka ha mgbe igwe mmadu na-agaghi ano.

Nri anyasi nke ikpeazu

7 O ruo n'ubochi Mmemme Achicha na-ekoghi eko ahụ bu ubochi a na-eji aturu Ngabiga achu aja.

8 O zipuru Pita na Jon si, **"Gaanu kwadoo maka oriri Ngabiga nke anyi ga-eri."**

9 Ha siru ya, "Ebee ka i chorọ ka anyi gaa kwadoo maka ya?"

10 O siru ha, **"Lee, ka unu na-abata n'obodo, otu nwoke bu ite mmiri ga-ezute unu, soronu ya baa n'ulo obula o banyere.**

11 **Sinụ onyenwe ụlọ ahụ, 'Onye ozizi siri, Olee ụlọ ndị ọbịa ebe mụ na ndị na-eso ụzọ m ga-anọ rie oriri Ngabiga?'**

12 **Ọ ga-egosi unu otu ọnuụlọ buru ibu dị n'elu ụlọ nke e dozicharala ihe niile, kwadoonụ nri anyị n'ebe ahụ."**

13 Ha gara chọpụta ihe niile dị ka ọ gwara ha. Ha kwadokwara nri Ngabiga ahụ.

14 Mgbe oge awa ahụ ruru, ya na ndị na-eso ụzọ ya gara ebe ahụ nọdụ ala iri ihe.

15 Ọ siri ha, **"Ọ gurụ m nnoọ agụụ ka mụ na unu rie nri Ngabiga a tupu mụ ataa ahụhụ."**

16 **N'ihu na asị m unu, agaghị m erikwa ya ọzọ tutu ruo mgbe a ga-emezu ya n'alaeze Chineke."**

17 O buru iko, mgbe o nyechara ekele ọ siri, **"Burunu nke a kesaa n'etiti unu."**

18 **N'ihu na asị m unu, site ugbu a ga n'ihu, agaghị m ahụ mmanya sitere na mkpuru vainị ọzọ, ruo mgbe alaeze Chineke ga-abia."**

19 O werekwara otu ogbe achicha, mgbe o nyechara ekele, ọ nyawaa ya nye ha si, **"Nke a bụ ahụ m nke e nyere n'ihu unu. Na-emenụ nke a iji na-echeta m."**

20 N'otu ụzọ ahụ, mgbe ha risiri nri anyasị o buuru iko si, **"Iko a bụ iko nke ọgbugba ndụ ọhuru n'ọbara m, nke a na-awụpụ n'ihu unu."**

21 **Ma lee, onye ahụ nke ga-arara m nye nonyeere m, o sokwa m na-eri nri."**

22 **Nwa nke Mmadu na-aga inwụ dị ka e kpebiri ya, ma ahụhụ ga-adiri nwoke ahụ a ga-esi n'aka ya rara ya nye."**

23 Ha bidoro ijurita onwe ha onye ọ bụ n'etiti ha ga-eme nke a.

24 **Irụ ụka malitere n'etiti ha banyere onye n'ime ha ka a na-agụ na ọ dị ukwuu karịa ibe ya.**

25 Ma ọ siri ha, **"Ndi eze ndi mba ọzọ na-eji aka ike na-achi ndi nọ n'okpuru ha. Otu aka ahukwa, a na-akpo ndi na-achi achi enyi ndi mmadu."**

26 **Ma unu onwe unu agaghị adi otu a. Kama onye kachasi ibe ya idi elu diri ka onye dikarisiri nta. Ka onyeisi diri ka onye na-eje ozi."**

27 **Onye di elu karia ibe ya? O bu onye noduru ala rie nri na tebul ka o bu onye siri nri dozie ya na tebul? O bughị onye noduru ala rie nri na tebul? Ma adi m ka onye na-eje ozi n'etiti unu."**

28 **O bu unu onwe unu bu ndi nonyere m n'oge onwunwa m niile."**

29 **Ana m enye unu alaeze di ka Nna m nyere m ya.**

30 **Ka unu nwe ike isoro m rie ma nuokwa n'alaeze m. Sorokwa m nodu n'ocheeze na-ekpe ebo iri na abuo nke Izrel ikpe.**

31 **"Saimon, Saimon, lee ekwensu ariola ike iyocha unu di ka oka wiiti.**

32 **Ma ekpeelara m gi ekpere ka okwukwe gi ghara ida. Mgbe i kwudosiri ike, gbaakwa umunna gi ume."**

33 Ma o siri ya, "Onyenwe anyi, ejikeere m isoro gi gaa mkporo, ma sorokwa gi nwuo."

34 **Jisos zara, "Agwa m gi Pita, tupu oke okuku akwaa akwa taa, i ga-agonari m ugboro ato, si na i maghi onye m bu."**

35 **O gwara ha, "Mgbe m zipuru unu na mbu si unu ewerekwala ego, maobu akpa maobu akpukpoukwu, o nwere ihe koru unu?"**

Ha siri, "O nweghi ihe koru anyi."

36 **O siri ha, "Ugbu a, o buru na i nwere akpa ego, were ya, ma werekwa akpa ije. O burukwa na i nweghi mma agha ree uwe mgbokwasu gi zutara onwe gi otu.**

37 **N'ih i na agwa m unu, na a ga-emejuputa ihe ndi a e dere n'akwukwo nsu n'ime m, A gukotara ya na ndi na-emebi iwu.* N'ezie, ihe e dere banyere m eruwela mgbe o ga-emezu."**

38 Ha siri, "Onyenwe anyi, lee mma agha abuo di ebe a."

O siri ha, "Nke ah u ezuola."

Ekpere Jisos kpere n'Ugwu Oliv

39 **Jisos puru gaa n'Ugwu Oliv di ka o na-eme mgbe dum, ndi na-eso uz o ya sokwa ya gaa.**

40 **Mgbe o ruru n'ebe ah u, o siri ha, "Kpeenu ekpere ka unu ghara idaba n'onwunwa."**

41 **O hapuru ha gaa ihe ha ka nzo ukwu ole na ole noro n'ebe ah u gbuo ikpere n'ala kpee ekpere, si,**

42 **"Nna o buru na i choro, nara m iko a, ma otu o di, o bughu ka e mee uche m, kama ka e mezu uche gi."**

43 **Otu mmuo ozi si n'elugwe biakwutere ya, gbaakwa ya ume.**

44 **Site n'oke ihe mgbu, o kpere ekpere kpesie ike, nke mere na osusu si ya n'ah u na-adapu n'ala di ka okpurukpu obara.**

45 **Mgbe o kpechara ekpere bilie, o biakwutere ndi na-eso uz o ya hu ha ka ha na-arahu ura n'ih i ihe mwute nke obi.**

46 **O siri ha, "Gini mere unu ji na-arahu ura? Bilien u kpee ekpere ka unu ghara idaba n'onwunwa."**

* 22:37 Ajz 53:12

Njide e jidere Jisọs

47 Mgbe ọ ka kpụ okwu n'ọnu, igwe mmadụ bịa, onye du ha bụ onye a na-akpọ Judas, bụ otu n'ime mmadụ iri na abụọ ahụ na-eso ọzọ ya. Ọ bịa ruru Jisọs nso, isutu ya ọnu.

48 Ma Jisọs sịrị ya, **“Judas, ọ bụ site n'isutu ọnu ka i ji arara Nwa nke Mmadụ nye?”**

49 Mgbe ndị nọ ya gburugburu hụrụ ihe gaje ime, ha sịrị, “Onyenwe anyị, ọ bụ anyị were mma agha gbuo?”

50 Otu n'ime ha ji mma gbuo ohu onyeisi nchụaja, gbupu ntị aka nri ya.

51 Ma Jisọs sịrị, **“O zuola!”** O metụkwara ntị nwoke ahụ aka gwọọ ya.

52 Mgbe ahụ, Jisọs sịrị ndịisi nchụaja, na ndị nlekọta nke ụlọnsọ ukwu na ndị okenye, **“Gini mere unu ji chiri mma agha na mkpọ bịa ijide m, di ka a ga-asị na m bụ onye ohi o ji egbe ezu?”**

53 **Mgbe mụ na unu na-anọ kwa ụbọchị n'ime ụlọnsọ ukwu ahụ, ma unu emetughị m aka. Ma ugbo a bụ oge awa unu burukwa mgbe ike ọchịchiri na-achi achi.”**

Pita agonari Jisọs

54 Mgbe ahụ ha jidere ya duru ya puo, gaa n'ulo onyeisi nchụaja. Pita sokwara ha n'azu kama ọ nọ n'ebe di anya.

55 Mgbe ha kwanyere oku n'etiti mbara ezi obi ahụ, ma nọdu ala gba oku ahụ gburugburu, Pita sokwara ha nọdu ala.

56 Ka ọ na-anyanya oku ahụ, otu nwaagboghọ na-eje ozi huru ya, o leruru ya anya nke oma, si, “Onye a na Jisọs nọkorọ.”

57 Ma ọ goro ago si, “Nwanyị, amaghị m onye ọ bụ.”

58 Mgbe oge nta gasiri, onye ọzọ hukwara ya kwukwaa si, “Gị onwe gị bukwa otu onye n'ime ha.”

Ma Pita kwuru si, “Nwoke m, abughị m.”

59 Mgbe ihe di ka otu awa gafere, onye ọzọ biakwara kwusie okwu ike, “N'ezie, nwoke a so ya n'ihia na ọ bụ onye Galili.”

60 Pita siri, “Nwoke m, amaghị m ihe i na-ekwu maka ya?” Di ka ọ kpụ okwu ahụ n'ọnu, oke okpa kwara akwa.

61 Mgbe ahụ, Onyenwe anyi tughariri lee Pita anya. Pita chetakwara okwu Onyenwe anyi gwara ya nke bu, **“Tupu oke okpa akwa akwa taa, i ga-agonari m ugboro ato.”**

62 Ma ọ puru n'ezi gaa bee akwa na mwute.

Ndi nche kwara Jisọs emo

63 Ndi ahụ na-eche ya nche bidoro na-akwa ya emo na-etikwa ya ihe.

⁶⁴ Ha jiri akwa kechie ya anya, si ya, "Buo amuma, onye tiri gi ihe?"

⁶⁵ Ha kwukwara otutu okwu ojoo na nke mkpari megide ya.

Jisosh n'ihu Paillet na Herod

⁶⁶ Mgbe chi boru, nzuko ndi okenye na ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu zokotara, a kpotakwara Jisosh n'ihu ha.

⁶⁷ Ha na-ekwu, "O buru na i bu Kraist, gwa anyi."

O siri ha, "**O buru na m agwa unu, unu agaghi ekwe.**

⁶⁸ **O burukwa na m ajuo unu ajuju, unu agaghi aza m.**

⁶⁹ **Ma site ugbu a gawa, Nwa nke Mmadu ga-anodu ala n'aka nri nke ike Chineke."**

⁷⁰ Ha niile siri, "Gi onwe gi, i bu Okpara Chineke?"

O siri ha, "**Unu kwuru na Abu m.**"

⁷¹ Mgbe ahụ ha siri, "Gini mere anyi ji na-achọ onye akaebe ozo? Anyi ejirila nti anyi nuru ya site n'onu ya."

23

Jisosh n'ihu Paillet

¹ Mgbe ahụ, oha mmadu ahụ niile biliri duru ya gawkuru Paillet.

² Ha malitere ibo ya ebubo na-asị, "Anyi choputara na nwoke a na-eduhie ndi obodo anyi niile, na-egbochikwa ha itu utu isi nye Siza, ma na-ekwukwa na ya bu Kraist, Eze."

³ Ya mere Paillet juru ya si, "I bu eze ndi Juu?"

O zara ya si, "**Gi onwe gi kwuru otu a.**"

⁴ Mgbe ahụ Paillet gwara ndiisi nchujaja na igwe mmadu ahụ, "O nweghi ihe ojoo obula m choputara nwoke a mere."

⁵ Ma ha gara n'ihu na-asị, "O na-akpasu ogbaaghara n'ala ndi Judia niile site n'ozizi ya. O malitere na Galili, o biakwala ebe a ugbu a."

Jisosh n'ihu Herod

⁶ Mgbe Paillet nuru nke a, o juru ma nwoke a o bu onye Galili?

⁷ Mgbe o matara na o si n'ebe Herod na-achi, o nyere iwu ka e dugara ya Herod, onye nokwa na Jerusalem mgbe ahụ.

⁸ Obi toro Herod utu nke ukwuu, mgbe o huru Jisosh n'ihu na o no na-achọ ihu ya anya n'oge di anya gara aga. Sitekwa n'akuko o nuru banyere ya, o lere anya na o ga-aru oru ebube ufodu.

⁹ Ya mere o juru ya otutu ajuju, ma o zaghi ya ihe obula.

¹⁰ Ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu guzo n'ebe ahụ gara n'ihu bosie ya ebubo ike.

11 Emesija, Herod na ndi agha ya jiri ya mee ihe ochi, ma kwaakwa ya emo. Ha yikwasiri ya uwe mwuda mara mma ma zighachikwara ya Paillet.

12 N'ubochi ahụ ka Herod na Paillet ghorọ enyi, maka n'oge gara aga ha bu ndi iro.

13 Paillet kpokotara ndiisi nchujaja, na ndi ndu, na ndi mmadu ndi ozo

14 si ha, "Unu kpotaara m nwoke a di ka otu onye n'ime ndi na-akpali ndi mmadu inupu isi. Ajuola m ya ajuju n'ihu unu ma achoputaghi m ihe obula nke unu kwesiri iji boo ya ebubo.

15 O buladi Herod achoputaghi ihe ojoo obula n'aka ya, nke a mere o jiri kpughachitere anyi ya. Leenu, o nweghi ihe obula o mere e kwesiri iji maa ya ikpe onwu.

16 Ya mere aga m apia ya ihe hapu ya ka o laa."

17 Ma o di mkpa na a ga-ahapu otu onye mkporo n'oge mmemme.*

18 Ma igwe mmadu ahụ tiri mkpu n'otu olu si, "Gbuo nwoke a, hapuru anyi Barabas."

19 (Onye a tubara n'ulo mkporo n'ihu ogbaaghara daputara n'obodo ahụ, nakwa n'ihu igbu mmadu.)

20 Di ka o gbalisiri ike ihapu Jisos, Paillet gwakwara ha okwu ozo.

21 Ma ha niile tiri mkpu si, "Kpogide ya n'obe! Kpogide ya n'obe!"

22 O siri ha na nke ugboro ato, "O bu n'ihu gini? Olee ihe ojoo nwoke a mere? O nweghi ihe obula m choputara n'aka ya kwesiri iwetara ya onwu. Ya mere aga m ata ya ahuhu, hapu ya."

23 Ma ha nogidere na-eti mkpu n'oke olu ka a kpogide ya n'obe, n'ikpezu olu iti mkpu ha kariri.

24 Ya mere Paillet kpebiri imere ha ihe ha chorọ.

25 O hapuru nwoke ahụ ha chorọ nke a tubara n'ulo mkporo n'ihu ogbaaghara na igbu mmadu, ma nyefee ha Jisos n'aka.

Mkpogide Jisos n'obe

26 Di ka ha duu ya na-aga, ha jidere Saimon onye Sirini bu onye si n'ime otu obodo nta na-alobata; ha boro ya obe ahụ, manye ya ka o buru ya na-eso Jisos na-azu.

27 Igwe mmadu di ukwu soro ya tinyekwara umu nwanyi bu ndi tiri mkpu akwa ma ruokwara ya uju.

28 Ma Jisos tughariri si ha, "**Umuda Jerusalem, unu eberela m akwa, kama beerenu onwe unu na umu unu.**

* 23:17 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika o di n'akwukwo Mat 27:15 na Mak 15:6.

29 **N'ihì na oge na-abịa mgbe unu ga-asì, 'Ngòzì na-adìrì ụmụ nwanyì aga, akpanwa ndì na-amughì nwa, na ara ndì na-enweghì onye ñurụ ha.'**

30 **Mgbe ahụ,**

" 'ha ga-asì, ugwu ukwu niile, "Dakwasì anyì!"†

Sìkwa, ugwu nta, "Kpuchite anyì!"'

31 **Ya mere, ọ burụ na ha mee ọhịa otu a mgbe ahìhìa dì ndụ dì na ya, gini ga-emekwanụ mgbe ọ kpọrọ nkụ?"**

32 Ha dukwaara mmadụ abụọ bụ ndì ohi gaa igbu ha na ya.

33 Mgbe ha bjarutere n'ebe a na-akpọ Okpokoro Isi, ebe ahụ ka ha kpogidere ya n'obe ya na ndì ohi abụọ ahụ. Otu n'aka nri ya nke ọzọ n'aka ekpe ya.

34 Jisọs siri, **"Nna gbaghara ha n'ihì na ha amataghì ihe ha na-eme."** Ha ji ife nza kee uwe ya n'etiti onwe ha.

35 Ndì mmadụ guzoro ebe ahụ na-ele anya, ka ndì ọchìchì ji ya na-eme ihe ọchì, na-asì, "Ọ zoputara ndì ọzọ, ya zoputanụ onwe ya, ma ọ burụ na ọ bụ Kraist nke Chineke, bụ Onye a hoputara."

36 Ndì agha biakwara chĩa ya ọchì. Ha nyere ya mmanya gbara ụka,‡

37 ma na-asì, "Ọ burụ na ì bụ eze ndì Juu, zoputanụ onwe gi."

38 **Ihe e dere n'elu isi obe ahụ bụ:**

Onye a bụ Eze ndì Juu.

39 Otu onye n'ime ndì ohi ahụ a kpogidekwara n'obe n'ebe ahụ kparikwara ya sị, "Ọ bughì gi bụ Kraist? Zoputanụ onwe gi ma zoputakwa anyì."

40 Ma onye nke ọzọ a makwara ikpe onwụ baara ya mba sị, "Ì naghì atụ Chineke egwu, ì hughì na a mara gi ikpe dì ka e si maa ya.

41 Anyì na-ata ahụhụ kwesiri anyì, n'ihì na a na-ata anyì ahụhụ n'ihì ihe anyì mere, ma nwoke a emeghì ihe ọjọọ ọbụla."

42 Mgbe ahụ ọ siri, "Jisọs, chetakwa m mgbe ì bara n'alaeze gi."

43 Ọ siri ya, **"N'ezie a agwa m gi, taa, ì ga-anonyere m na paradais."**

Onwụ Jisọs

44 Mgbe ọ na-eru ihe dì ka elekere iri na abụọ nke ehìhie, ọchìchìrì gbachikọtara n'ala ahụ niile ruo elekere atọ nke ehìhie.

45 N'ihì na anyanwụ kwusiri inye ihe ya. Akwa mgbochi dì n'ụlonsọ ukwu sitere n'elu gbawaa abụọ.

† 23:30 Hos 10:8   ‡ 23:36 Mat 27:48

46 Jisọs tiri mkpu n'oke olu si, **"Nna, n'aka gi ka m na-enyefe mmuọ m."** Mgbe o kwusiri nke a, o kubiri ume.

47 Mgbe ọchiagha na-achi otu nari ndi agha huru ihe merenu, o nyere Chineke otuto ma kwuokwa si, "N'ezie nwoke a bu onye ezi omume."§

48 Mgbe igwe mmadu niile gbakotara ilere anya huru ihe mere, ha laghachiri n'ulo ha na-eti aka n'obi.

49 Ma ndi niile maara onye o bu, tinyekwara umu nwanji ndi soro ya si Galili bia, guzokwara n'ebe di anya na-ele ihe ndi a.

Olili Jisọs

50 O nwere otu nwoke aha ya bu Josef, onye so n'otu ndisi ulo nzuko. O bu ezigbo mmadu na onye aka ya kwu oto.

51 O kwadoghi mkpebi ha na omume ha. Onye sitere Arimatia, n'otu obodo ndi Juu, onye na-echere obibia nke alaeze Chineke.

52 Nwoke a gakwuru Paillet rigo ka e bunye ya ahụ Jisọs.*

53 Ya mere, o budatara ya fuchie ya n'akwa ocha linin, tinye ya n'ili e gwuru n'ogba nkume, nke a na-etinyebeghi mmadu na mbu.

54 O bu Ubochi Nkwadebe maka ubochi izuike nke nabia nso.†

55 Ndi nwanji ahụ sitere Galili soro ya huru ili ahụ, hukwa otu e si nibe ahụ ya n'ime ya.

56 Emesia ha laghachiri ga kwadoo mmanu otite nke e tinyere otutu uda. N'ubochi izuike ha zukwara ike dika o di n'iwu.‡

24

Mbilite n'onwu

1 N'ubochi mbu nke izu uka, n'ezigbo isi ututu, ha weere mmanu otite ahụ ha tinyere otutu uda nke ha kwadoro gawa n'ili ahụ.

2 Ha choputara na e nupula nkume e ji dochie n'onu ili ahụ.

3 Ma mgbe ha banyere n'ime ya, ha ahughi ahụ Onyenwe anyi Jisọs.

4 Di ka ha no na mgbagwoju anya banyere nke a, n'otu ntabi anya, ha huru mmadu abuo yi uwe na-egbu ka amuma guzo ha nso.

§ 23:47 Maobu, onye aka ya di ocha * 23:52 Jon onye Arimatia bu onye na-eso Jisọs na nzuzo Jon 19:38. † 23:54 Ndi na-edebe ubochi izuike n'ala anyi, na-akwadobe ihe ha niile nke oma n'ubochi furajdee, n'ili na ubochi izuike na-ebido n'oge odida anyanwu n'ubochi ahụ. ‡ 23:56 Opu 35:2 na Lev 23:3 nakwa Dit 5:14

⁵ Ha kpudoro ihu ha n'ala n'ihhi oke egwu, ma mmadu abuo ahụ gwara ha, "Gini mere unu ji na-achọ onye di ndu n'etiti ndi nwuru anwu?"

⁶ O nokwaghị n'ebe a, o biliela n'onwu, chetakwanu ihe o gwara unu mgbe unu na ya no na Galili si,

⁷ **'A ghaghị inyefe Nwa nke Mmadu n'aka ndi mme-
hie, a ga-akpogidekwa ya n'obe ma n'ubochi nke ato
o ga-esi n'onwu bilie.'**"

⁸ Mgbe ahụ ha chetara okwu ya.

⁹ Mgbe ha sitere n'ili ahụ loghachi, ha koro mmadu iri na otu ahụ na ndi ozo niile ihe ndi a.

¹⁰ O bu Meri Magdalin, na Joana, na Meri nne Jemis na umu nwanyi ndi ozo so ha koro ndi na-eso uzo ya ihe a.

¹¹ Ma ha ekweghi ihe ha gwara ha, n'ihhi na okwu ha di ha ka o bu ihe efu.

¹² Ma otu o di, Pita gbaara oso ruo n'ili ahụ, hulata ala hu ka akwa ozu ndi ahụ togboro onwe ha; o lara na-atughari uche n'ime onwe ya ihe ihe ndi a putara.

N'uzo Emaus

¹³ N'otu ubochi ahụ, mmadu abuo n'ime ha gaje n'obodo nta a na-akpo Emaus, nke di ihe ruru kilomita iri na abuo site na Jerusalem.

¹⁴ Ha na-ekwurita n'etiti onwe ha banyere ihe niile mere.

¹⁵ Di ka ha na-ekwu na-akparita uka banyere ihe ndi a, Jisos n'onwe ya biara soro ha na-aga ije.

¹⁶ Ma e mechiri anya ha imata na o bu ya.

¹⁷ O siri ha, **"Gini ka unu na-ekwurita n'etiti onwe unu di ka unu na-aga n'uzo."**

Ha kwusiri ebe ahụ, gbaruo ihu ha.

¹⁸ Otu onye n'ime ha a na-akpo Kleopas, siri ya, "I bu onye obia na Jerusalem nke mere na i maghi ihe mere n'ime ya n'ubochi ndi a?"

¹⁹ O siri ha, **"Gini bu ihe mere?"**

Ha siri ya, "Banyere Jisos onye Nazaret! O bu onye amuma burukwa onye di ike, ma n'okwu ma n'omume n'ihu Chineke na mmadu niile.

²⁰ Na otu ndisi nchujaja na ndi ochichi anyi nyefere ya ka a maa ya ikpe onwu, ma kpogbukwaa ya n'obe.

²¹ Anyi nwereriji olileanya na o bu ya ga-agbaputa Izrel. Nke ka nke, taa mere ya abali ato kemgbe ihe ndi a mere.

²² Tukwasi ihe ndi a, ufodu umu nwanyi anyi mere ka anyi nwee ihe itunanya. Ha gara n'ili ahụ n'isi ututu a.

²³ Ma ha ahughi ahụ ya. Ha biara koro anyi na ha huru ohu nke ndi mmuo ozi, bu ndi gwara ha na o di ndu.

24 Ya mere ụfọdụ n'ime ndị otu anyị gara n'ili ahụ chọputa na ihe niile ụmụ nwanyi a kwuru mere otu ahụ ha siri kwuo ya. Ma ha ahụkwaghị ya."

25 Ọ sịrị ha, **"Unu bụ nnọọ ndị nzuzu! *Leenụ ka o si siere unu ike ikwere ihe niile ndị amụma kwuru.**

26 **Ọ bụ na o kwesighị ka Kraịst taa ahụhụ ndị a tupu ọ banye n'ebube ya?"**

27 Ya mere, ọ kọwaara ha ihe e dere n'akwukwọ nsọ banyere ya onwe ya malite na nke Mosis ruo na ndị amụma niile.

28 Mgbe ha na-eru obodo nta ahụ ha na-aga, o mere dị ka ọ na-aga n'ihu na njem ya.

29 Ma ha rịọ ya n'ebe ọ dị ukwuu sị, "Nonyerenụ anyị n'ihia na chi ebidola iji, ụbọchị agamiekwala ugbo a." N'ihia ya ọ banyere iga nonyere ha.

30 Mgbe ya na ha nọdurụ na tebul iri nri, o were achicha, kelee Chineke ekele, nyawaa ya were ya nye ha.

31 Mgbe ahụ, e meghere anya ha, ha amata onye ọ bụ, ha ahụkwaghị ya anya ọzọ.

32 Mgbe ahụ, ha gwara onwe ha sị, "Ọ bụ na ọ dighị ka ọkụ ọ na-enwu n'obi anyị mgbe anyị na ya nọ n'ụzọ, ya na-ekpughere anyị akwukwọ nsọ?"

33 Ha biliri ngwangwa laghachi Jerusalem. Ebe ahụ, ha hụrụ mmadụ iri na otu ahụ na ndị so ha ka ha nọkọtara n'otu ebe,

34 na-asị, "Ọ bụ eziokwu, Onyenwe anyị ebiliela, o gosila Saimon onwe ya."

35 Mgbe ahụ, ha kọrọ ha ihe mere n'ụzọ, ya na otu ha siri mata ya mgbe ọ nyawara achicha.

Jisọs egosi ndị na-eso ụzọ ya onwe ya

36 Mgbe ha ka na-ekwu banyere nke a, ya onwe ya guzooro n'etiti ha sị ha, **"Udo dịrị unu."**

37 Oke egwu tūrụ ha, obi lọkwara ha mmiri n'ihia na ha chere na ha ahụla mmuọ.

38 Ma ọ sịrị ha, **"Gini mere ụjọ ji atụ unu, gini mere unu ji nwee obi abụọ?"**

39 **Leenụ m anya n'aka na n'ukwụ. Ọ bụ mụ onwe m! Metunụ m aka ka unu hụrụ, n'ihia na mmuọ adighi enwe anụ ahụ na ọkpukpụ dị ka unu hụrụ m nwere."**

40 Mgbe o kwuchara nke a, o gosiri ha aka ya na ukwụ ya.

41 Ma dị ka o siiri ha ike ikwere n'ihia ọhụ na oke mgbagwoju anya, ọ sịrị ha, **"Ọ dị ihe oriri unu nwere ebe a?"**

42 Ha nyere ya otu ntakiri azụ a mịkporọ amịkpo.

* 24:25 Ya bụ, ndị na-enweghị uche

⁴³ Ma ọ naara ya rie ya n'ihu ha.

⁴⁴ Mgbe ahụ, ọ sịrị ha, **“Okwu ndị a ka m gwara unu mgbe mụ na unu nọ, na ihe niile e dere n'iwu Mosis na ndị Amụma na n'Abụ Ọma banyere m ga-emezucha.”**

⁴⁵ Mgbe ahụ, o meghere akonuche ha ka ha ghọta akwukwo nsọ.

⁴⁶ Ọ sịrị ha, **“Nke a bụ ihe e dere na, Kraịst ahụ ga-ahụ ahụ ma sitekwa n'ọnwu bilie† n'ụbọchị nke atọ.**

⁴⁷ **Na a ga-ekwusa nchehari na mgbaghara mmehie site n'aha ya nye mba niile, malite na Jerusalem.**

⁴⁸ **Unu bụ ndị akaebe nke ihe ndị a.**

⁴⁹ **Ma lee, agaje m izitere unu ihe ahụ Nna m kwere na nkwa. Ya mere, nọrọ n'ime obodo ruo mgbe a ga-eyikwasị unu ike nke si n'elu.”**

Jisọs agbagoro n'eluigwe

⁵⁰ O duuru ha garuo na Betani, chilie aka ya abụọ elu gọzie ha.

⁵¹ Dị ka ọ na-agọzi ha, ọ sitere n'ebe ha nọ puo, e weliri ya elu, baa n'eluigwe.

⁵² Mgbe ahụ, ha fere ya ofufe jiri oke ọnụ laghachi na Jerusalem.

⁵³ Ha nọgidere n'ụlọnsọ ukwu ahụ na-eto Chineke oge niile.

---

† **24:46** Mbilite n'ọnwu Kraịst bụ ihe e mere ka ọ dị ire site n'ike Chineke Ọrụ 2:45; Rom 8:11 Ọ bukwa mbilite n'ọnwu ya nyere ọha mmadu naputa site n'ikpe omuma nke mmehie na-eweta, Rom 4:25; 8:34.

Ozioma Jọn

Okwu ghorọ mmadu

¹ Na mbụ okwu ahụ diriji, okwu ahụ na Chineke nọ, okwu ahụ bụkwa Chineke.

² Ya na Chineke nọ site na mbụ.

³ E sitere na ya kee ihe niile, ọ dighikwa ihe ọbụla e kere eke nke a na-ekeghi site na ya.

⁴ N'ime ya ka ndụ diriji, ndụ ahụ bụkwa ihè nye mmadu niile,

⁵ ihè ahụ na-enwu n'ime ọchichiri, ma ọchichiri ahụ emenyughị ya.

⁶ Ọ di otu nwoke Chineke zitere, aha ya bụ Jọn.

⁷ Ọ b́ara di ka onye akaebe igba ama banyere ihè ahụ, ka mmadu niile site n'aka ya kwere.

⁸ Ya onwe ya abughị ihè ahụ, ọ b́ara naanị igba akaebe banyere ihè ahụ.

⁹ Ezi ihè ahụ nke na-enye mmadu ọbụla ihè na-abia n'ime uwa.

¹⁰ Ọ b́ara n'ụwa, ma ụwa bụ ihe e kere site n'aka ya, ma ụwa amataghị onye ọ bụ.

¹¹ Ọ b́akwutere ihe ndi ahụ bụ ndi nke ya, ma ndi ahụ bụ ndi nke ya anabataghị ya.

¹² Ma ndi ahụ niile nabatara ya, ndi ahụ niile kweere n'aha ya ka o nyere ike igho umu Chineke.

¹³ Umụ a na-amughị site n'ọbara, maọbụ site na mkpebi nke anụ ahụ, ma ọ bụkwanụ mkpebi nke mmadu, kama site na Chineke.

¹⁴ Okwu ahụ ghorọ anụ ahụ* birikwa n'etiti anyi. Anyi ahula ebube ya, ebube nke onye naanị ya bụ Okpara Nna muru, onye si n'ebe Nna nọ b́a, onye juputara n'amara na eziokwu.

¹⁵ Jọn gbara ama banyere ya mgbe ọ na-eti mkpu na-asị, "Onye a bụ onye ahụ m kwuru banyere ya, 'Onye na-abia m n'azu di ukwuu karia m, n'ihì na o bukwa m ụzọ diri.'" "

¹⁶ Site n'iba ụba nke amara ya, anyi niile anatala amara a tukwasiri n'amara.

¹⁷ N'ihì na e nyere iwu site n'aka Mosis, ma amara na eziokwu b́ara site n'aka Jisọs Kraist.

¹⁸ Ọ dibeghi onye ọbụla hurula Chineke, ma Chineke, onye naanị ya bụ Okpara Nna muru. Onye ya na Nna di na mma, emeela ka anyi mata ya.

* 1:14 Maọbụ, mmadu

Jọn ekwuputa na ya abughị Kraịst

¹⁹ Nke a bụ ịgba ama Jọn mgbe ndị ndu ndị Juu nọ na Jerusalem zipurụ ndị nchụaja na ndị Livayi ka ha bịa jọọ ya onye ọ bụ?

²⁰ O mechighị ọnụ ya, kama o kwuputara sị, “Abughị m Kraịst ahụ.”

²¹ Mgbe ahụ ha juru ya sị, “Ị bukwanyụ onye? Ị bụ Ịlajia?”
Ọ zara sị ha, “Abughị m ya.”

“Ị bụ Onye amuma ahụ?”

“Mba.”

²² Ha siri ya, “Ị bụ onye? Nye anyị ọsịsa anyị ga-eweghachiri ndị zitere anyị. Gini ka i kwuru banyere onwe gi?”

²³ Ọ siri, dika Aizaya onye amuma kwuru, “Abụ m onye na-eti mkpu n’ime ọzara, ‘Meenu ka ụzọ Onyenwe anyị guzozie.’”[†]

²⁴ Ma ndị Farisii ahụ ezitere

²⁵ juru ya, sị, “Gini mere i ji na-eme baptizim ọ buru na ị bughị Kraịst maọbụ Ịlajia, maọbụ onye amuma ahụ?”

²⁶ Jọn zara ha sị, “Eji m mmiri na-eme baptizim, ma ọ dị otu onye nọ n’etiti unu nke unu na-amaghị.

²⁷ Onye ahụ nke na-abia n’azu m, onye m na-erughị itopu eriri akpukpukwu ya.”

²⁸ Ihe a mere na Betani n’ofe osimiri Jodan bụ ebe Jọn nọ na-eme baptizim.

Nwa aturu Chineke

²⁹ N’echi ya, ọ huru ka Jisọs na-abiakwute ya sị, “Leekwa, Nwa Aturu Chineke, onye na-ebupu mmehie ụwa.

³⁰ Ọ bụ onye a ka m kwuru okwu ya mgbe ahụ m siri, ‘otu nwoke na-abia n’azu m, onye di ukwu karịa m, n’ihi na o bukwa m ụzọ diri.’

³¹ Mụ onwe m amataghị ya, ma a biara m were mmiri na-eme baptizim n’ihi nke a, ka e kpughee ya nye ndị Izrel.”

³² Mgbe ahụ Jọn gbara ama a sị, “Ahuru m ka Mmuo Nso sitere n’eluigwe ridata di ka nduru, nokwasị ya.

³³ Mụ onwe m amabughị ya, ma onye ahụ zitere m ka m jiri mmiri mee baptizim kwuru, ‘Onye ahụ ị ga-ahụ, onye Mmuo Nso ga-ebekwasị, ma nogidekwa, ọ bụ ya ga-eji Mmuo Nso mee baptizim.’

³⁴ Mụ onwe m ahula ya, na-agbakwa ama na onye a bụ Okpara Chineke.”[‡]

Ndi mbu soro Kraist

[†] 1:23 Aiz 40:3   [‡] 1:34 Onye Chineke hooro.

³⁵ N'echi ya, Jón na mmadụ abụọ ndị na-eso ụzọ ya guzoro n'ebe ahụ ọzọ.

³⁶ Mgbe ọ hụrụ Jisọs ka ọ na-agafe, ọ sịrị, "Leenu, Nwa Aturu Chineke."

³⁷ Mgbe mmadụ abụọ ahụ na-eso ụzọ ya nuru nke a, ha tughariri soro Jisọs.

³⁸ Mgbe Jisọs tughariri hụ ka ha na-eso ya, ọ sịrị ha, "**Gini ka unu choro?**"

Ha sịrị ya, "Rabbi"§ (nke putara "Onye ozizi"), "olee ebe i bi?"

³⁹ Ọ sịrị ha, "**Bianu, unu ga-ahu.**"

Ha sooro ya ga hụ ebe ọ na-anọ. Ha nonyekwara ya ubochi ahụ niile. Ọ bụ n'ihe di ka elekere anọ nke mgbede.

⁴⁰ Otu n'ime mmadụ abụọ ahụ nuru ihe Jón kwuru, nke sooro ya bụ Andru nwanne Saimon Pita.

⁴¹ Ihe mbụ o mere bụ ichota Saimon nwanne ya si ya, "Anyi achotala Mezaya ahụ" (onye a na-akpokwa Kraist).

⁴² Ọ kpọtara ya Jisọs.

Ọ lere ya anya si, "**I bụ Saimon nwa Jón. A ga-akpo gi Sefas**" (nke nsughari ya, putara Pita*).

Jisọs akpọọ Filip na Nataniel

⁴³ N'echi ya, o kpebiri iga Galili. Mgbe ọ hụrụ Filip, ọ sịrị ya, "**Soro m.**"

⁴⁴ Filip bụ onye obodo Betsaida di ka Andru na Pita.

⁴⁵ Filip chọtara Nataniel si ya, "Anyi achotala onye ahụ Mosis dere banyere ya n'iwu, onye ndi amuma dekwara banyere ya, Jisọs onye Nazaret, nwa Josef."

⁴⁶ Nataniel sịrị ya, "Ihe oma obula ọ puru i si na Nazaret puta?"

Ma Filip sịrị ya, "Bia ka i huru."

⁴⁷ Mgbe Jisọs huru ka Nataniel na-abiaru ya nso, o kwuru si, "**Leenu ezi nwa afọ Izrel onye aghughọ na-adighi n'ime ya.**"

⁴⁸ Nataniel sịrị ya, "Olee otu i si mata onye m bụ?"

Jisọs sịrị ya, "**Tupu Filip akpo gi, ahulari m gi ka i no n'okpuru osisi fiig.**"

⁴⁹ Mgbe ahụ, Nataniel zaghachiri, "Onye ozizi, i bụ Okpara Chineke; i bụ eze Izrel."

⁵⁰ Jisọs zara si ya, "**I kwere n'ihi na agwara m gi na ahuru m gi n'okpuru osisi fiig? I ga-ahu ihe di ukwu karịa nke a.**"

§ 1:38 Ụfọdụ na-akpokwa mkpuru okwu a, Rabai. * 1:42 Sefas bụ asụsụ Hibru, ebe Pita bụ asụsụ Griik, ma ha abụọ putara otu ihe okwute.

⁵¹ O sịkwara ya, **“N’ezie, n’ezie agwa m unu, unu ga-ahụ eluigwe ka o meghere hụkwa ndị mmụọ ozi Chineke ka ha na-arịgokwuru, ma na-arịdakwuru Nwa nke Mmadụ.”**

2

Jisọs emee mmiri ya aghọọ mmanya

¹ N’ụbọchị nke atọ, o nwere mmemme agbamakwụkwọ na Kena nke Galili, nne Jisọs bịakwara ebe ahụ.

² A kpọkwara Jisọs na ndị na-eso ụzọ ya oku na mmemme agbamakwụkwọ a.

³ Mgbe mmanya ha gwurụ, nne Jisọs siri ya, “Ha enweghi mmanya.”

⁴ Jisọs siri ya, **“Nwanyị, gini gbasara mụ na gi na nke a? Oge awa m erubeghi.”**

⁵ Nne ya gwara ndị na-eje ozi, “Ihe ọbụla ọ gwara unu, meenụ ya.”

⁶ A dọbara ite mmiri nkume isii buru ibu n’akụkụ ebe ahụ, nke a na-eji agbanye mmiri ndi Juu na-eji asachasi onwe ha ma ha chọọ ikpe ekpere. Otu n’ime ha na-eri ihe di ka galoonu iri abuo ma ihe ruru iri ato.*

⁷ Jisọs gwara ha, **“Gbajunụ ite ndi a mmiri.”** Ya mere, ha gbajuputara ha mmiri.

⁸ Mgbe ahụ, ọ gwara ha, **“Ugbu a, gbaputany ụfodu bugara onyeisi oche.”**

Ha mekwara nke a.

⁹ Mgbe ahụ onyeisi oche ahụ deturu mmiri ahụ e mere ka ọ ghọọ mmanya onu. Ọ mataghi ebe o siri puta (ma ndi na-eje ozi, ndi kutere mmiri ahụ matara), onyeisi oche ahụ kpọtutara onye ahụ na-alu nwunye oheru iche

¹⁰ si ya, “N’oge mmemme ọbụla, a na-ebu ụzọ buputa mmanya di uto, ma buputakwa nke na-adighi uto n’ikpeazu, mgbe ndi mmadu nujuchara afo, ma i chebere mmanya di uto buputa ya ugbu a.”

¹¹ Nke a bu mmalite ihe ama Jisọs mere na Kena nke Galili, o sitere na nke a kpughee ebube ya, ndi na-eso ụzọ ya kwenyekwara na ya.

¹² Mgbe nke a gasiri, ọ gara Kapanom, ya na nne ya na umunne ya, nakwa ndi na-eso ụzọ ya. Ha noro ubochi ole na ole n’ebe ahụ.

Mmemme Ngabiga

¹³ Mgbe mmemme oriri Ngabiga nke ndi Juu na-abiaru nso, Jisọs gara Jerusalem.

* 2:6 Nke a bu ihe di ka lita iri asaa na ise maobu ihe ruru narị na iri ise.

¹⁴ N'ime ụlọnsọ ukwu, ọ huru ndi na-ere ehi, na aturu na nduru. Hukwa ndi noduru na tebul na-agbanwe ego.

¹⁵ Ya mere, o jiri eriri mere utari chupusia ndi niile no na-ere ahia n'ụlọnsọ ukwu ahụ, tinyekwara ehi na aturu ha. O kwafusiri mkpuru ego ndi ahụ na-agbanwe ego, kpughariakwa tebul ha ihu.

¹⁶ O siri ndi ahụ na-ere nduru, **“Wepunụ ihe ndi a n'ebe a. Kwusinu ime ulọ Nna m ka ọ buru ebe a na-azu ahia.”**

¹⁷ Ndi na-eso uzọ ya chetara na e dere ya rii n'akwukwo nsọ, “Ihe banyere ulọ gi na-anu m oku n'obi.”†

¹⁸ Ma ndi Juu siri ya, “Olee ihe iribama i puru igosi anyi na ikike i ji eme ihe ndi a.”

¹⁹ Jisọs zara si, **“Kwatuonu ụlọnsọ ukwu a, aga m ewughachikwa ya n'abalị atọ.”**

²⁰ Ndi Juu kwuru, “Ụlọnsọ ukwu a were anyi iri afọ anọ na isii iru ya, i ga-ewughachi ya n'abalị atọ?”

²¹ Ma ụlọnsọ o kwuru maka ya bu ahụ ya.

²² Ndi na-eso uzọ ya chetara okwu ya a mgbe o siri n'onwu bilie. Mgbe ahukwa, ha kweere akwukwo nsọ ya na okwu niile Jisọs kwuru.

²³ Mgbe o no na Jerusalem n'oge Mmemme Ngabiga, otutu mmadu huru ihe iribama o mere kweere na ya.

²⁴ Ma Jisọs atukwasighi ha obi n'ihi na o matara mmadu niile nke oma.

²⁵ O dighi ya mkpa ka onye obula gbaa akaebe banyere umu mmadu, n'ihi na ya onwe ya maara ihe di n'ime mmadu.

3

Jisọs na Nikodimos

¹ O nwere otu nwoke onyeisi ndi Juu nke so n'otu ndi Farisii aha ya bu Nikodimos.

² O biakwutere ya n'abalị si ya, “Onye ozizi, anyi maara na i bu onye ozizi sitere na Chineke, n'ihi na o nweghi onye obula puru iru oru ebube di otu a ma o buru na Chineke anonyereghị ya.”

³ Jisọs zara si ya, **“N'ezie, n'ezie agwa m unu, ọ buru na amughi mmadu ozo, ọ pughi ihu alaeze Chineke anya.”**

⁴ Nikodimos siri ya, “Olee otu a ga-esi mugharja mmadu mgbe o mere okenye? O ga-aba n'afọ nne ya nke ugboro abuo?”

† 2:17 Abụ 69:9

5 Ma Jisọs siri, “N’ezie, n’ezie agwa m unu, ọ buru na amughị mmadu site na mmiri na Mmuo Nso, o nweghi ike iba n’alaeze Chineke.

6 Ihe e si n’anu ahụ muo bu anu ahụ, ma ihe a muru site na Mmuo bu mmuo.

7 Ya ejula gi anya na m siri gi, ‘Agaghi imu unu ozo.’

8 Ifufe na-eke n’ebe obu masiri ya. I nwere ike nu uzu ya ma imataghi ebe o si abia maobu ebe o na-aga. Otu a ka o dikwara onye obu a muru site na Mmuo.”

9 Nikodimos zara si ya, “Olee otu ihe ndi a ga-esi mee?”

10 Jisọs zara si ya, “I bu onye ozizi ndi Izrel, ma i ghotaghi ihe ndi a?”

11 N’ezie, n’ezie agwa m unu. Anyi na-ekwu banyere ihe anyi maara, na-akowaputakwa ihe anyi huru, ma unu onwe unu adighi anabata akaebe anyi.

12 Ekwuola m banyere ihe di n’uwa ma unu ekweghi ya, oleekwanu otu unu ga-esi kwere, ma o buru na mu agwa unu banyere ihe ndi di n’eluigwe?

13 O nwebeghi onye obu rigooro n’eluigwe ewezuga Nwa nke Mmadu bu onye siri n’eluigwe ridata.

14 Di ka Mosis weliri agwo elu n’ime ozara, otu a ka a ga-ewelikwa Nwa nke Mmadu elu.

15 Ka onye obu kwere na ya nwee ndu ebighi ebi.”

16 N’ihi na Chineke huru uwa n’anya, nke a mere o jiri nye Okpara o muru naani ya, ka onye obu kweere na ya ghara ila n’iyi, kama ka o nwee ndu ebighi ebi.

17 N’ihi na Chineke eziteghi Okpara ya n’uwa ka o maa uwa ikpe, kama ka e site n’aka ya zoputa uwa.

18 Ikpe amaghi onye obu kwere na ya, ma onye obu na-ekweghi aghoolari onye ikpe mara, n’ihi na o kweghi n’aha Okpara Chineke muru naani ya.

19 Nke a bu mkpebi ikpe ahụ; na Ihe abiala n’uwa, ma umu mmadu huru ochichiri n’anya kama Ihe ahụ, n’ihi na oru ha joro njo.

20 N’ihi na onye obu na-eme ihe ojoo kporo Ihe ahụ asi, o dighi abiakwute Ihe ahụ, ka a ghara ime ka oru ya puta Ihe.

21 Ma ndi na-ebi ndu n’eziokwu na-abiakwute Ihe ahụ, ka e nwee ike huta ya nke oma, na ihe niile ha na-eme sitere na ike Chineke.

Nkwuputa Jón omee baptizim maka Jisọs

22 Emesia, Jisọs na ndi na-eso uzo ya banyere n’ime obodo Judia, ebe o noturu nwa oge, meekwa baptizim.

23 N’otu aka ahụ, Jón nokwa n’onu mmiri Enon di nso na Salim na-eme baptizim n’ihi na mmiri buru ibu n’ebe ahụ,

ndị mmadụ gakwara n'ihu na-abịakwute ya, ọ na-emekwa ha baptizim.

²⁴ E tinyebeghi Jọn n'ụlọ mkpọrọ mgbe ahụ.

²⁵ N'oge a, irurita ụka malitere n'etiti ndị na-eso ụzọ Jọn na otu onye Juu banyere mmemme idi ọcha.

²⁶ Ha bīakwutere Jọn si ya, "Onye ozizi, onye ahụ i gbara ama banyere ya nọ n'ofe Jodan na-eme baptizim, mmadụ niile na-agakwukwara ya."

²⁷ Jọn zaghachiri si, "The mmadụ nwere ike inata bu naani ihe ahụ e nyere ya site n'eluigwe.

²⁸ Unu onwe unu ga-agbara m akaebe na m siri, na abughi m Kraist ahụ, kama e zitere m ka m buru ụzọ bịa.

²⁹ Nwanyị a na-alụ ọhụrụ bu nke di ya. Enyi onye na-alụ nwunye ọhụrụ na-eche ma na-egekwa nti inu olu ya, ọñu na-ajuputakwa ya obi mgbe ọ nuru olu onye ahụ na-alụ nwunye ọhụrụ. Ya mere, ọñu m e zuola oke ugbo a.

³⁰ Ọ ghaghị idi elu, ma mu onwe m aghaghị idikwa ala.

³¹ "Onye ahụ si n'elu bịa di elu karịa ihe niile, onye ahụ si n'ụwa bukwa nke ụwa ma na-ekwukwa okwu di ka onye si n'ụwa. Onye ahụ si n'eluigwe di elu karịa ihe niile.

³² Ọ na-agba ama banyere ihe ọ hụrụ nakwa nke ọ nuru, ma o nweghi onye na-anabata ama ya.

³³ Onye ọbula nabatara akaebe ya ji nke a mere akara, na Chineke bu eziokwu.

³⁴ N'ihi na onye Chineke zitere na-ekwu okwu Chineke. N'ihi na ọ na-enye Mmuo ya n'uju.

³⁵ Nna huru Okpara ya n'anya, o tinyekwala ihe niile n'aka ya.

³⁶ Onye ọbula kwere n'Okpara ahụ nwere ndu ebighi ebi, ma onye ọbula juru Okpara ahụ agaghi ahụ ndu n'ihi na iwe Chineke ga-adiri ya."

4

Nwanyị Sameria

¹ Ugbo a, Jisọs matara na ndi Farisii anula na ọ na-eme ka otutu mmadụ buru ndi na-eso ụzọ ya na-emekwa baptizim karia Jọn.

² Ma ọ bukwaghi Jisọs na onwe ya na-eme baptizim kama ọ bu ndi na-eso ụzọ ya mere ha baptizim.

³ Ọ hapuru Judia laghachi azu na Galili.

⁴ Ma ọ ga-esite n'etiti Sameria gafee.

⁵ Ya mere, ọ batara n'otu obodo nta di na Sameria a na-akpo Saika, n'akuku ala ahụ Jekob nyere Josef nwa ya nwoke.

⁶ Olulu mmiri Jekọb dị n'ebe ahụ, ma ebe ọ bụ na ike gwurụ Jisọs n'ije ya, ọ nọdurụ ala n'akụkụ olulu mmiri ahụ. Ọ bụ ihe dị ka oge ehie.

⁷ Otu nwanyị onye Sameria* bịaara ịdọrọ mmiri, Jisọs sịrị ya, **"Nyetu m mmiri ka m nūọ."**

⁸ (Ndị na-eso ụzọ ya abaala n'ime obodo iga zuta nri.)

⁹ Nwanyị ahụ sịrị ya, "Olee otu gị bụ onye Juu si ariọ m bụ nwanyị Sameria mmiri ka ị nūọ?" (N'ihia na ndị Juu na ndị Sameria anaghị emekọrịta ihe ọbụla.)

¹⁰ Jisọs zara sị, **"Ọ buru na ị matara onyinye Chineke, na onye ahụ na-ariọ gị mmiri, ị gaara ariọ ya, ọ gakwara enye gị mmiri nke ndụ."**

¹¹ Nwanyị ahụ sịrị ya, "Nna anyị ukwu, o nweghị ihe ọbụla i ji ị ga-eji dọrọ mmiri, olulu a dika omimi. Oleekwanu ebe ị ga-eweta mmiri ndu a.

¹² Ọ bụ na ị ka nna nna anyị Jekọb ukwu, onye gwuuru anyị olulu mmiri a? Ya onwe ya na umu ya na igwe ehi na aturu ya nukwara mmiri sitere na ya?"

¹³ Jisọs zara sị, **"Onye ọbụla nuru mmiri a, akpiri ga-akpo ya nku ozo."**

¹⁴ **Ma onye ọbụla ga-anu mmiri ahụ m nyere ya, akpiri agaghị akpokwa ya nku ozo. N'eziokwu, mmiri ahụ m nyere ya ga-aghorọ ya isi iyi nke na-asoputara ya ndu ebighi ebi."**

¹⁵ Mgbe ahụ nwanyị ahụ sịrị ya, "Onyenwe anyị nye m mmiri a, ka akpiri ghara ikpo m nku ozo, ka m gharakwa idi na-abia ebe a idoro mmiri."

¹⁶ Ọ gwara ya sị, **"Gaa kpota di gi ma loghachi."**

¹⁷ Nwanyị ahụ zaghachiri ya sị, "Enweghi m di."

Jisọs sịrị ya, **"I kwuru eziokwu mgbe ị siri na i nweghi di."**

¹⁸ **I nweela di ise, ma nwoke gi na ya bi ugbo a abughi di gi. Ihe kwuru bu nnozi eziokwu."**†

¹⁹ Nwanyị ahụ sịrị ya "Nna anyị ukwu, ahuru m na ị bu onye amuma.

²⁰ Nna nna anyị ha fere ofufe n'ugwu a, ma unu na-ekwu n'ebe ndi mmadu ga-eferiri ofufe bu naani na Jerusalem."

²¹ Jisọs sịrị ya, **"Nwanyị kwere okwu m, oge na-abia mgbe ị na-agaghị akpo isiala nye Nna, maobu n'ugwu a ma ọ bukwanu na Jerusalem."**

²² **Unu na-eke ihe unu na-amaghị ma anyị na-eke ihe anyị matara, n'ihia na nzoputa sitere n'aka ndi Juu."**

* 4:7 Ndị Sameria bụ umu a mutara site n'olulu di na nwunye di n'etiti ufodu ndi Juu ha na ndi Asiria. † 4:18 Omume a megidere iwu Chineke banyere olulu di na nwunye.

23 Ma oge na-abịa, ugbo a ọ biala, mgbe ndị na-efe Nna ahụ n'eziokwu ga-efe ya n'ime mmụọ na n'eziokwu. N'ihì na ọ bụ ndị dị otu a ka Nna chọrọ ka ha na-efe ya.

24 Chineke bụ mmụọ ndị niile na-efe ya ga-eferịrị ya n'ime mmụọ na eziokwu."

25 Nwanyị ahụ sịrị ya, "Amaara m na Mezaya" (onye a na-akpọ Kraịst) "na-abịa. Mgbe ọ biara, ọ ga-akwaziri anyị ihe niile."

26 Jisọs sịrị ya, "**Mu, onye na-agwa gi okwu, abụ m ya."**

Ndị na-eso ụzọ ya loghachikwutere ya

27 N'oge ahụ ndị na-eso ụzọ ya loghachitara. Ọ gbagwojukwara ha anya nke ukwu ihu na ya na nwanyị na-ekwurita okwu. Ma o nweghị onye n'ime ha juru nwanyị ahụ sị, "Gini ka i chọrọ?" ma ọ bukwanu, "Gini kpatara gi na ya ji na-ekwurita okwu?"

28 Mgbe ahụ, nwanyị ahụ hapuru ite mmiri ya laghachi n'ime obodo ga gwa ndị mmadu,

29 "Bianu lee otu nwoke onye gwara m ihe niile m merela. Ọ ga-abu na ọ bụ ya bụ Kraịst ahụ?"

30 Ha sitere n'obodo ahụ gbaputasia soro ụzọ ahụ, ka ha gakwuru ya.

31 Ma otu ọ di, ndị na-eso ụzọ ya rioro ya sị, "Onye ozizi rienu nri."

32 Ma ọ sịrị ha, "**Enwere m nri m na-eri nke unu na-amaghi maka ya."**

33 Mgbe ahụ ndị na-eso ụzọ ya siritara onwe ha, "Ọ ga-abu na o nwere onye butere ya nri?"

34 Jisọs sịrị ha, "**Nri m bụ ime uche onye ahụ zitere m nakwa irucha oru ya.**

35 **Unu na-asị, 'ọ fodayighi onwa anọ ka igho mkpuru n'ubi ruo?' Ma ana m agwa unu, megheenu anya unu lee ubi ahụ, ha achala maka oghughọ.**

36 **Ọ buladi ugbo a, onye na-aghọ mkpuru na-anata ugwo oru, ọ na-achikota mkpuru ahụ maka ndu ebighi ebi, ka onye ghara mkpuru na onye ghorọ ya nwee ike inurikota onu.**

37 **Ya mere okwu ahụ nke na-asị, 'Otu onye na-agma mkpuru, onye ozo na-aghokwa ya bụ eziokwu.'**

38 **E zigara m unu ka unu gaa ghota ihe unu na-arughị oru maka ya. Ndi ozo ruru oru a, ma unu ewe uru di n'oru ha."**

Otutu ndi Sameria e kwere

39 Otutu ndi obodo Sameria kweere na ya n'ihì ama ahụ nwanyị ahụ gbara, "Ọ gwara m ihe niile m mere."

40 Ya mere mgbe ndị Sameria b̄iakwutere ya, ha r̄īōr̄ō ya ka ọ n̄onyeturu ha, ọ n̄onyekwaara ha ub̄och̄i ab̄ūō.

41 Otutu ndī ozo kwerekwara na ya n'̄ihi okwu ya.

42 Ha gwara nwanyī ah̄u, "Ihe anyī jiri kwere ugbu a ab̄ugh̄i ihe i kwuru, kama ọ bu n'̄ihi na anyī onwe anyī an̄ula olu ya, matakwa na onye a bu Onye nzoputa nke uwa n'̄eziokwu."

Jis̄os agwōo nwa otu onyeisi

43 Mgbe ub̄och̄i ab̄ūō ah̄u gasirī, ọ hapuru ebe ah̄u gawa Galili.

44 (Jis̄os n'onwe ya ekwuola na onye amuma anagh̄i enwe ugwu n'obodo ya.)

45 Mgbe ọ b̄iaruru Galili, ndī Galili nabatara ya ebe ha onwe ha gara mmemme na Jerusalem, ma hukwa otutu oru ebube ọ ruru n'oge mmemme ah̄u.

46 Ozokwa, ọ b̄iaruru Kena nke Galili bu ebe ah̄u o mere mmiri ka ọ gh̄ōo mmanya. E nwekwara otu onye na-ar̄u oru n'ul̄ōeze n̄o n'ebe ah̄u, nke ah̄u na-adigh̄i nwa ya nwoke ike na Kapanom.

47 Mgbe ọ nuru na Jis̄os esitela na Judia b̄iarute na Galili, o jekwuuru ya r̄īō ya ka ọ b̄ia gwoo nwa ya, n'̄ihi na ọ n̄o n'onu onwu.

48 Jis̄os sirī ya, "**Ọ buru na unu ahugh̄i oru ebube na ihe iribama, unu agagh̄i ekwe ma oli.**"

49 Onye a na-ar̄u oru n'ul̄ōeze sirī ya, "Nna m ukwu, biko b̄ia tupu nwa m a nwuo."

50 Jis̄os sirī ya, "**Laa, nwa gi nwoke ga-adi ndu.**"

Nwoke ah̄u kweere n'̄ihe Jis̄os kwuru laa.

51 Mgbe ọ ka n̄o n'uzo, ndī ohu ya zutere ya koro ya na ah̄u adila nwa ya nwoke mma.

52 Mgbe ọ juru ha oge nwa ya jiri gbakee, ha sirī ya, "Oke ah̄u oku ah̄u kwusirī ya unyaah̄u n'elekere mbu nke ehie."

53 Nwoke ah̄u ghotara na ọ bu kpomkwem n'oge awa ah̄u Jis̄os gwara ya, "**Nwa gi nwoke ga-adi ndu.**" Ya mere ya na ezinaulo ya niile kwenyere.

54 Nke a bu ihe iribama nke abuo Jis̄os ruru na Galili mgbe o siri Judia b̄ia.

5

Ogwugwo n'odo mmiri Betsaida

1 Mgbe nke a gasirī, otu mmemme ndī Juu ruru, Jis̄os agaa Jerusalem.

² Ma otu ọdọ mmiri nta dị n'ime Jerusalem n'akụkụ Ọnụ ụzọ ama Atụrụ. Aha ọdọ mmiri ahụ n'asụsụ Hibru bụ Betsaida, nke nwere mgbe ọnụ ụzọ ise.

³ N'ime ya ka igwe ndị ahụ na-esighi ike na-edina; ndị isì, ndị ngwụrọ, na ndị akụkụ ahụ ha kpọnwụrụ akpọnwụ, ha na-eche mgbe mmiri ahụ ga-enughari.

⁴ N'ihì na mmụọ ozi Onyenwe anyị na-agbadata site na mgbe ruo na mgbe gbarụọ mmiri ahụ. Onye ọrịa ọbụla buru ụzọ daba n'ime mmiri ahụ ma a gbarụọ ya, ka a na-agwọ ihe ọbụla bụ ọrịa ya.*

⁵ Otu nwoke nọ n'ebe ahụ bụ onye nọrọla n'ọrịa iri afọ atọ na asatọ.

⁶ Mgbe Jisọs huru ya, matakwa na ọ nọla n'ọnođụ a ogologo oge, ọ juru ya si, **“Ị chọrọ ka a gwọọ gị ọrịa?”**

⁷ Onye ọrịa ahụ zara, “Nna m ukwu, enweghi m onye ọbụla ga-enyere m aka kuba m n'ime ọdọ mmiri a ma a gbarụọ ya, mgbe o bụla m chọrọ ka m danye, onye ọzọ na-eburu m ụzọ danye.”

⁸ Jisọs gwara ya, **“Bilie, chilie ute gị jeghari.”**

⁹ N'otu oge ahụ, ahụ diri nwoke ahụ mma, ọ chiri uto ya, malite ijeghari.

Ihe a mere n'ubochi izuike.

¹⁰ Ma ndi Juu gwara nwoke ahụ a gworo ọrịa, “Taa bụ ubochi izuike, o megidere iwu na i ga-ebu ute gi.”

¹¹ Ma ọ zaghachiri ha, “Nwoke ahụ mere ka ahụ di m mma siri m, **‘Chilie ute gi laa.’**”

¹² Ha juru ya, “Onye bụ onye ahụ gwara gi ka i chilie ya laa?”

¹³ Ma nwoke ahụ a gworo amataghi onye ọ bụ n'ihì na Jisọs zoro onwe ya banye n'etiti igwe mmadu.

¹⁴ Emesia, Jisọs huru ya n'ime ulonso ukwu si ya, **“Lee, e mela ka ahụ di gi mma, emehiekwala ọzọ ka nke di njo kariya nke a hapu ibiakwasị gi.”**

¹⁵ Nwoke a siri n'ebe ahụ puo gaa gwa ndi Juu na ọ bụ Jisọs gworo ya.

Ndu site n'okpara ahụ

¹⁶ Ya mere, n'ihì na Jisọs na-eme ihe ndi a n'ubochi izuike, ndi Juu malitere isogbu ya.

¹⁷ Jisọs siri ha, **“Nna m na-arụ ọrụ mgbe niile ruo ugbu a, mụ onwe m kwa, ana m arụ ọrụ.”**

* 5:4 Ufodu akwukwo na-edebanye ufodu ma o bukwany amaokwu niile a, N'ime ya ka igwe ndi ahụ na-esighi ike na-edina; ndi isi, ndi ngwuru, na ndi akuku ahụ ha kpönwuru akpönwü, ha na-eche mgbe mmiri ahụ ga-enughari. Tiyere amaokwu nke anọ.

18 N'ihì nke a, ndị Juu chọsiri ike igbu ya. O bughị naanị na o mebiri ubochi izuike, kama o na-akpọkwa Chineke Nna ya, sitekwa otu a na-eme ka ya na Chineke hara.

19 Jisọs zara ha si, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, o nweghi ihe obula Okpara puru ime n'onwe ya; naanị ihe o nwere ike ime bu ihe o huru Nna ya na-eme, n'ihì na ihe obula Nna ahụ na-eme ka Okpara ya na-emekwa.

20 N'ihì na Nna ahụ huru Okpara ya n'anya ma na-egosikwa ya ihe niile o na-eme. N'ezie o ga-agbagwoju unu anya n'ihì na o ga-egosi ya ihe kariri ndi a.

21 N'ihì na di ka nna ahụ si akpote ndi nwuru anwu na-enyekwa ha ndu, otu ahụ ka Okpara ya si enye onye obula o masiri ya ndu.

22 Nna anaghi ekpe onye obula ikpe, kama o nyefere ikpe niile n'aka Okpara.

23 Ka mmadu niile nye Okpara ahụ nsopuru di ka ha na-asopuru Nna ahụ. Onye obula nke na-adighi asopuru Okpara ahụ adighi asopuru Nna nke zitere ya.

24 "N'ezie, n'ezie agwa m unu, onye obula na-anu okwu m ma kwerekwa n'onye zitere m nwere ndu ebighi ebi, a gaghi amakwa ya ikpe, o gafeela site n'onwu banye na ndu.

25 N'ezie, n'ezie agwa m unu, oge na-abia, o biakwala ugbu a mgbe ndi nwuru anwu ga-anu olu Okpara Chineke, ndi ahụ nuru ya ga-adikwa ndu.

26 Di ka Nna ahụ nwere ndu n'ime onwe ya, otu a ka o nyekwara Okpara ahụ ike inwe ndu n'ime onwe ya.

27 O nyekwala ya ikike ikpe ikpe n'ihì na o bu Nwa nke Mmadu.

28 "Ka nke a hapu iju unu anya, n'ihì na oge na-abia, mgbe ndi niile no n'ili ha ga-anu olu ya

29 ma puta, ndi mere ihe di mma ga-ebili diri ndu. Ma ndi mere ihe ojoo ga-ebili buru ndi a ga-ama ikpe.

30 Enweghi m ike ime ihe obula n'onwe m, ikpe m na-ekpe bu naanị di ka m nuru, ikpe m bukwa nke ziri ezi, n'ihì na anaghi m eme ihe ga-amasi m, kama o bu ihe ga-amasi onye ahụ zitere m.

Ogbugba ama maka Jisọs

31 "O buru na m na-agba ama banyere onwe m, ama m abughi eziokwu.

32 Enwere m onye ozo na-agbara m ama, amatakware m na ama ya banyere m bu eziokwu.

33 “Unu zigaara Jọn ndị ozi, ọ gbakwaala ama maka eziokwu ahụ.

34 Ọ bughị na m na-anabata ama nke mmadụ, kama a na m ekwu ya ka enwe ike izọpụta unu.

35 Ọ bụ orionna nke na-enwu na-amụkekwa, unu hōrōkwara inurị ọñụ n’ihè ya n’oge nta.

36 “Ma e nwere m ama dị ukwu karịa nke Jọn, n’ihi na ọrụ ahụ ya bụ Nna nyere m ka m rụchapụ, bụkwa nke m na-arụ, na-agbara m ama na ọ bụ Nna ahụ zitere m.

37 Ya bụ Nna ahụ zitere m na-agbakwa ama n’onwe ya banyere m. Unu anụbeghị olu maọbụ hụ ụdidi ya.

38 Okwu ya anọkwaghị n’ime unu n’ihi na unu ekweghị n’onye o zitere.

39 Unu na-enyocha akwukwo nsọ n’ihi na unu chere na unu ga-esite na ha nwee ndụ ebighị ebi maọbụ ha na-agba ama banyere m.

40 Ma unu juru ibiakwute m ka unu nwee ndụ.

41 “Anaghị m anabata otuto nke ụmụ mmadụ.

42 Ma amatara m na unu enweghị ihunanya Chineke n’obi unu.

43 Abiala m n’aha Nna m ma unu anabataghị m. Ma ọ buru na onye ọzọ abia n’aha nke onwe ya, unu ga-anabata ya.

44 Olee otu unu ga-esi kwere ebe unu na-anara otuto site n’aka ibe unu, ma unu adighi achọ otuto nke si n’aka onye naanị ya bụ Chineke?

45 “Unu echela na m ga-ebo unu ebubo n’ihu Nna ahụ. Onye ga-ebo unu ebubo bụ Mosis, bụ onye unu tukwasiri obi na ya.

46 Ọ buru na unu kwenyeere Mosis, unu gakwara ekwere na m, n’ihi na o dere banyere m.

47 Ma ebe unu na-ekweghị n’ihe o dere, olee otu unu ga-esi kwere n’ihe m kwuru?”

6

Jisọs azuọ puku mmadụ ise

1 Mgbe nke a gasiri, Jisọs gafere n’ofe nke ọzọ nke osimiri Galili (nke a na-akpọkwa osimiri Tiberias).

2 Oke igwe mmadụ sooro ya, n’ihi na ha huru ọrụ ebube ọ na-arụ n’ahụ ndị ọjia.

3 Jisọs rigooro n’elu ugwu ndu ala ya na ndi na-eso ụzọ ya.

4 N’oge a, mmemme oriri Ngabiga ndi Juu na-abia nso.

⁵ Mgbe Jisọs leliri anya elu hụ oke igwe mmadụ na-abiakwute ya, ọ sịrị Filip, **“Olee ebe anyị ga-azụta achicha ndị a ga-ata?”**

⁶ Ọ juru nke a naanị iji nwalee ya, ya onwe ya mararị ihe ọ ga-eme.

⁷ Filip zara ya, “Ugwọ ọrụ ọnwá isii agaghị ezu izuta achicha nke onye ọbụla n’ime ha ga-atatụ naanị ihe ntakiri.”

⁸ Onye ọzọ n’ime ndị na-eso ụzọ ya bụ Andru, nwanne Saimon Pita, kwuputara,

⁹ “Otu nwantakiri nwoke nọ n’ebe a nwere ogbe achicha balị ise, na azụ abụọ, ma gini ka ha bụ n’etiti igwe mmadụ ha otu a?”

¹⁰ Jisọs sịrị, **“Meenu ka ndị mmadụ ndị a nọdụ ala.”** E nwere otutu ahijia n’ebe ahụ, umu nwoke nọdurụ ala, ha di ihe ruru puku mmadụ ise.

¹¹ Ya mere, Jisọs weere achicha ahụ nye ekele, kee ha ndi niile nọdurụ ala di ka ha siri choo. O jikwa azu ahụ mee otu ihe ahụ.

¹² Mgbe ha niile rijuchara afọ, ọ sịrị ndi na-eso ụzọ ya, **“Tutukotanụ iberibe niile fodoru, ka ihe ọbụla hapu ịla n’iyi.”**

¹³ Ya mere, ha tutukotara ha, kpojuo nkata iri na abuo, bu iberibe si n’ogbe achicha balị ise nke ndi ahụ riforo.

¹⁴ Mgbe ndi mmadụ ahụ huru ihe iribama ahụ, o mere ha bidoro na-asị, “N’eziokwu, onye a bu onye amuma ahụ nke ga-abia n’ime uwa.”

¹⁵ Mgbe Jisọs matara na ha chooro ibia dokpuru ya n’ike chie ya eze, ọ hapuru ha ga n’ugwu naanị ya, n’onwe ya.

Jisọs agaa ije n’elu mmiri

¹⁶ Mgbe o ruru n’uhuruchi, ndi na-eso ụzọ ya ridara gaa n’onu mmiri,

¹⁷ ebe ha banyere n’otu ugbo mmiri, malite igabiga osimiri gawa n’ofe Kapanom. N’oge a ochichiri agbaala ma Jisọs aloghachikwutebeghi ha.

¹⁸ Ebili mmiri maliri elu n’ihi n’oke ifufe bidoro na-eke.

¹⁹ Ha akwoola ugbo ihe dika kilomita ise maobu isii, mgbe ha huru Jisọs ka ọ na-aga ije n’elu mmiri ahụ na-abia nso n’ugbo mmiri ha. Oke egwu tukwara ha.

²⁰ Ma ọ siri ha, **“Unu atula egwu. O bu m.”**

²¹ Mgbe ahụ, ha nabatara ya n’ime ugbo ahụ, ọ dikwaghi anya ugbo ha biaruru n’elu ala ebe ha na-aga.

²² N’echi ya, igwe mmadụ ahụ nọdurụ n’ofe ọzọ nke onu mmiri ahụ choputara na ọ bu naanị otu ugbo mmiri nta biara n’ebe ahụ, na Jisọs esoghi ndi na-eso ụzọ ya banye

n'ime ya, kama na ọ bụ naanị ndị na-eso ụzọ ya ka ụgbọ mmiri ahụ buuru puo.

²³ Mgbe ahụ ụfọdụ ụgbọ mmiri si Tiberias b́ara kwusi nso nso ebe ahụ ndị mmadụ nọ rie achicha mgbe Onyenwe anyị nyechara ekele maka ya.

²⁴ Ma mgbe igwe mmadụ ahụ ghotara na Jisọs na ndị na-eso ụzọ ya anoghi n'ebe ahụ, ha banyere n'ụgbọ mmiri nta ndị ahụ kwofee gawa Kapanom icho Jisọs.

Jisọs achicha nke ndu

²⁵ Mgbe ha huru ya n'ofe ozo nke osimiri ahụ, ha siri ya, "Onye ozizi, olee mgbe i jiri bia n'ebe a?"

²⁶ Jisọs siri ha, **"N'ezie, n'ezie agwa m unu, ihe unu ji na-achọ m abughi n'ihi na unu huru ihe iribama m mere, kama na unu riri achicha rijuokwa afo."**

²⁷ **Unu adogbula onwe unu maka nri nke na-emebi emebi, kama maka nri nke na-adigide ruo ndu ebighi ebi, bu nke Nwa nke Mmadu ga-enye unu. N'ihi na Chineke Nna akakwasila ya akara nkwardo ya."**

²⁸ Mgbe ahụ, ha siri, "Gini ka anyi ga-eme iji ruo oru Chineke?"

²⁹ Jisọs zara si ha, "Oru Chineke bu nke a, ikwere n'onye ahụ o zitere."

³⁰ Ya mere ha siri ya, "Olee ihe iribama i ga-egosi anyi nke anyi ga-ahụ ma kwere na gi? Kedu oru i ga-aru?"

³¹ Nna nna anyi ha riri manà n'ozara; di ka e dere ya n'akwukwo nsọ si, 'O sitere n'eluigwe nye ha achicha ka ha rie.*"

³² Jisọs siri ha, **"N'ezie, n'ezie agwa m unu, o bughi Mosis nyere unu achicha ahụ site n'eluigwe, kama o bu Nna m na-enye unu ezi achicha ahụ site n'eluigwe."**

³³ **N'ihi na achicha Chineke bu nke ahụ si n'eluigwe ridata, na-enyekwa uwa ndu."**

³⁴ Ha siri ya, "Nna anyi ukwu, nye anyi udi achicha a site ugbu a gawa."

³⁵ Jisọs siri ha, **"Abu m achicha ahụ na-enye ndu. Onye obula na-abiakwute m, agu agaghi agu ya. Onye obula kwa kweere na m, akpiri agaghi akpo ya nku."**

³⁶ **Ma agwa m unu, unu ahula m ma unu ekweghikwa."**

³⁷ **Onye obula Nna ahụ nyere m ga-abiakwute m, onye obula na-abiakwute m, agaghi m achupu ya."**

³⁸ **N'ihi na esi m n'eluigwe ridata n'awa ime uche onye ahụ zitere m, o bughi ime uche nke m."**

* 6:31 Opu 16:4; Neh 9:15; Abu 78:24,25

39 Nke a bụkwa uche onye ahụ zitere m, na o nweghị onye ọbụla o nyere m ga-efunari m, kama m ga-eme ka ha site n'ọnwụ bilie n'ụbọchị ikpeazu.

40 Nke a bụ uche nke Nna m, na onye ọbụla lere Ọkpara ahụ anya, kwerekwa na ya ga-enweta ndụ ebighị ebi, m ga-emekwa ka o bilie n'ụbọchị ikpeazu."

41 N'ihì nke a, ndị Juu bidoro itamu ntamu megide ya n'ihì na ọ siri, "Abụ m achịcha ahụ siri n'eluigwe rịdata."

42 Ha siri, "Onye a ọ bughị Jisọs, nwa Josef, bụ onye anyị matara nne na nna ya? Oleekwanụ otu o si ekwu ugwu a si, 'Esi m n'eluigwe rịdata'?"

43 Jisọs zara si ha, "Unu atamula n'etiti onwe unu.

44 O nweghị onye nwere ike ibiakwute m ma ọ bughị na Nna ahụ zitere m kpọtara ya, aga m akpọtitekwa ya n'ụbọchị ikpeazu.

45 E dere ya n'akwụkwọ ndị amụma, 'Ha niile ga-abụ ndị Chineke ga-akuziri ihe.'† Onye ọbụla nke gere Nna ahụ ntị ma mụtakwa ihe site na ya na-abiakwute m.

46 O nweghị onye ọbụla hurula Nna ahụ kariakwa onye ahụ sitere na Chineke, naanị ya hurula Nna ahụ.

47 N'eze, n'ezie agwa m unu, onye ọbụla kwerenu nwere ndụ ebighị ebi.

48 Abụ m achịcha nke ndụ.

49 Nna nna unu ha riri mánà ahụ n'ime ọzara ma mecha nwụọ.

50 Ma nke a bụ achịcha ahụ nke si n'eluigwe bịa, nke mmadụ puru iri ma ghara inwụ anwụ.

51 Abụ m achịcha di ndụ nke siri n'eluigwe bịa. Ọ buru na onye ọbụla erie achịcha a, ọ ga-adị ndụ ruo ebighị ebi. Nri a bụ anụ ahụ m, nke m ga-enye maka ndụ nke ụwa."

52 Mgbe ahụ, ndị Juu bidoro na-arurita ụka ike n'etiti onwe ha si, "Olee otu nwoke a ga-esi nye anyị anụ ahụ ya ka anyị rie?"

53 Jisọs siri ha, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, naanị ma unu riri anụ ahụ Nwa nke Mmadụ ma n'ụkwà ọbara ya, unu agaghị enwe ndụ n'ime onwe unu.

54 Onye ọbụla riri anụ ahụ m, n'ụkwà ọbara m nwere ndụ ebighị ebi. A ga m akpọtitekwa ya n'ụbọchị ikpeazu ahụ.

55 N'ihì na anụ ahụ m bụ ezigbo nri, ọbara m bụkwa ezigbo ihe ọnwụ.

56 Onye ọbụla na-eri anụ ahụ m na-an'kwà ọbara m na-an'ogide n'ime m mụ onwe m kwa n'ime ya.

† 6:45 Aiz 54:13

⁵⁷ **Dị ka Nna ahụ dị ndụ zitere m, ana m adikwa ndụ n'ihì Nna ahụ, otu a ka onye na-eri m ga-adikwa ndụ site na m.**

⁵⁸ **Nke a bụ achicha ahụ si n'eluigwe bịa. Nna nna unu ha riri mánà ma nwúkwa, ma onye ọbụla na-eri achicha a ga-adị ndụ ruo mgbe ebighị ebi."**

⁵⁹ O kwuru ihe ndị a mgbe ọ na-akuzi ihe n'ụlọ ekpere dị na Kapanom.

Ọtụtụ ndị na-eso ụzọ ya a hapụ Jisọs

⁶⁰ Mgbe ọtụtụ n'ime ndị na-eso ụzọ ya ha nūrụ nke a, ha siri, "Nke a bụ ozizi siri ike, onye nwere ike inabata ya?"

⁶¹ Ebe Jisọs matara na ndị na-eso ụzọ ya na-atamu ntamu maka nke a ọ siri ha, "**Nke a ọ na-ewute unu?**

⁶² **Gini ka unu ga-ekwu ma ọ buru na unu ahụ Nwa nke Mmadu ka ọ na-arigo ebe ọ nori na mbu.**

⁶³ **Ọ bụ Mmuo ahụ na-enye ndu; anu ahụ abaghị uru ọbụla, okwu ndi m gwara unu bu mmuo burukwa ndu.**

⁶⁴ **Ma n'etiti unu, ọ di ufodu na-ekwenyeghi."** N'ihì na Jisọs maara site na mmalite ndi ahụ n'ime ha na-ekwenyeghi, matakwa onye ahụ nke ga-arara ya nye.

⁶⁵ O siri, "**Ọ bụ nke a mere m jiri gwa unu na o nweghi onye ọbụla nwere ike ibiakwute m ma ọ buru na Nna m enyeghi ya ike."**

⁶⁶ N'ihì nke a, ọtụtụ ndi na-eso ụzọ ya laghachiri azu, kwusi iso ya.

⁶⁷ Jisọs siri mmadu iri na abuo ahụ, "**Unu chokwara iso ha puo?"**

⁶⁸ Saimon Pita zara ya si, "Onyenwe anyi, onye ka anyi ga-agakwuru? Ọ bụ gi ji okwu nke ndu ebighi ebi.

⁶⁹ Anyi kweere marakwa na i bu Onye Nso nke Chineke."

⁷⁰ Jisọs zara ha, "**Ọ bughị m hoputara unu mmadu iri na abuo? Ma otu onye n'ime unu bu ekwensu!"**

⁷¹ O na-ekwu banyere Judas nwa Saimon Iskariot, onye n'agbanyeghi na ọ bụ otu n'ime mmadu iri na abuo ahụ, bụ onye ga-arara ya nye.

7

Jisọs na umunne ya

¹ Mgbe nke a gasiri, Jisọs gaghariri na Galili, ma ọ kpachapuru anya hapu iga Judia n'ihì na ndi Juu na-acho uzu igbu ya.

² Mmemme Ulo ikwu ndi Juu di nso,*

* 7:2 Nke a bu memme ndi Juu ji echeta idi ndu ha biri n'ozara mgbe ha hapuru ala Ijipt.

³ ya mere, ụmụne ya ndị nwoke siri ya, “Si n’ebe a puo, gaa Judia, ka ndi na-eso uzoghi nwe ike ihu oru i na-aru.

⁴ N’ihi na o nweghi onye obula choroghibu onye oha mmadu ma, nke na-eme ihe na nzuzo. Ebe o bukwanu na i na-eme ihe ndi a, gosi uwa onwe gi.”

⁵ N’ihi na o buladi umunne ya ekwenyeghi na ya.

⁶ Jisoshiri ha, **“Oge nke m erubeghi, ma oge nke unu no n’ebe a mgbe niile.**

⁷ **Uwa enweghi ike ikpo unu asi, ma o kporo m asi n’ihi na ana m agba ama megide ya n’oru ya joro njo.**

⁸ **Unu onwe unu gaanu na mmemme ahụ, agaghi m aga mmemme a n’ihi na oge m erubeghi.”**

⁹ Mgbe o kwusiri nke a, o nogidere na Galili.

¹⁰ Ma otu o di, mgbe umunne ya gawara mmemme ahụ ya onwe ya gakwara. O gaghi ebe mmadu niile ga-ahụ ya kama o gara na nzuzo.

¹¹ Na mmemme ahụ ndi Juu no na-ele anya ma na-ajughari si, “Olee ebe o no?”

¹² E nwere oke ntamu n’etiti igwe mmadu ahụ banyere ya. Ndi ufodu na-asi, “O bu ezigbo mmadu.”

Ndi ozogha na-asi, “Mba, o na-eduhie igwe mmadu.”

¹³ Ma o nweghi onye obula kwulitere okwu maka ya n’ihu oha n’ihi egwu ndi Juu.

Jisoshiri a kuzie ihe na mmemme ahụ

¹⁴ Mgbe o ruru n’etiti mmemme ahụ, Jisoshiri banyere n’ime ulonso ukwu ma bido ikuzi ihe.

¹⁵ Site n’oke mgbagwoju anya, ndi Juu juritara onwe ha si, “Olee otu nwoke a siri nweta amamihe di otu a ebe o bu na o nwebeghi onye kuziri ya ihe obula?”

¹⁶ Jisoshiri zara ha, **“Ozizi m abughi nke m, kama o bu nke onye ahụ zitere m.**

¹⁷ **Onye obula na-achogha ime uche Chineke, o ga-achoputa ma ozizi m o bu nke m ma o sikwanu na Chineke.**

¹⁸ **Ndi ahụ na-ekwu nke onwe ha na-eme nke a iji wetara onwe ha ugwu, ma onye ahụ na-achogha ugwu nke onye zitere ya bu onye eziokwu; o nwekwaghi ihe obula bu ugha banyere ya.**

¹⁹ **Mosis o nyeghi unu iwu? Ma o nweghi onye obula n’ime unu na-edebe iwu ahụ. Gini mere unu ji achogha igbu m?”**

²⁰ Igwe mmadu ahụ zara, “Mmoo ojoo bi n’ime gi, onye choroghibu gi?”

²¹ Jisoshiri zara si ha, **“Aruru m otu oru, ma unu niile no na mgbagwoju anya.**

22 Mosis nyere unu iwu ibi ugwu (n'agbanyeghi na o siteghi na Mosis, kama na nna nna anyi ha), n'ubochi izuike unu na-ebikwa mmadu ugwu.

23 O buru na e nwere ike bie mmadu ugwu n'ubochi izuike ka a ghara imebi iwu Mosis, gini mere o ji na-ewute unu na m mere ka ahụ mmadu zuo oke n'ubochi izuike?

24 Kwusinu ikpe ikpe site n'ihe anya na-ahụ, kama na-ekpenu ikpe ziri ezi."

O bu Jisosh bu Kraist?

25 N'oge ahụ, ufođu n'ime ndi Jerusalem bidoro na-asị, "Onye a o bughị nwoke ahụ ha choro igbu?"

26 Lee ka o no na-ekwu okwu n'ihu mmadu niile ma o nwekwaghị onye na-agwa ya ihe obula. O putara na ndisi amatala n'eziokwu na o bu Kraist?

27 Ma anyi matara ebe nwoke a siri puta, mgbe Kraist ahụ ga-abia, o nweghi onye ga-amata ebe o siri puta."

28 Ma di ka Jisosh na-ezi ihe n'ime ulonso ukwu ahụ, o tiri mkpu si, "N'ezie, unu maara m, matakwa ebe m siri puta. Anoghi m n'ebe a na nke onwe m, ma onye ahụ zitere m bu eziokwu. Unu amaghi ya.

29 Ma amara m ya, n'ih i na esitere m na ya bia. O bukwa ya zitere m."

30 Mgbe ahụ ha choro ijide ya, ma o nweghi onye obula meturu ya aka n'ih i na oge ya erubeghi.

31 Ma otu o di, otutu n'ime igwe mmadu ahụ kweere na ya. Ha siri, "Mgbe Kraist ahụ ga-abia, o ga-aru ru ebube ozo kariri ndi a nwoke a ruru?"

32 Ndi Farisii nuru ka igwe mmadu ahụ na-atamu ntamu n'olu nta banyere ya. Mgbe ahụ ndisi nchaja na ndi Farisii zigara ndi na-eche nche n'ulonso ukwu ahụ ka ha gaa jide ya.

33 Jisosh siri, "Naani nwa oge ka mu na unu ga-anu, aga m alakwuru onye zitere m.

34 Unu ga-achọ m ma unu agaghi achota m. Ebe m na-agakwa unu enweghi ike ibiaru ya."

35 Ndi Juu siritara onwe ha, "Olee ebe nwoke a choro iga anyi na-agaghi achota ya? O ga-eje ebe ndi nke anyi a chusasi achusasi bi n'etiti ndi Griik, ka o ga kuziere ndi Griik ihe?"

36 Kedu udi okwu bu nke a o na-ekwu si, 'Unu ga-achọ m ma unu agaghi achota m,' na 'Ebe m na-agakwa unu enweghi ike ibiaru?'

Isi iyi mmiri nke ndu

³⁷ N'ubochi ikpeazu bukwa ubochi kacha ibe ya nke mmemme ahụ, Jisọs guzooro ọtọ jiri oke olu tie mkpu si, **“Ọ bụrụ na akpịrị na-akpọ onye ọbụla nkụ, ya bịakwute m bịa n'uru mmiri.**

³⁸ **Onye ọbụla kweere na m, di ka akwukwo nsọ kwururị, isi iyi mmiri nke ndu ga na-asoputa site n'ime afọ ya.”**

³⁹ O kwuru nke a banyere Mmuo ahụ ndi kwere na ya ga-anata. Tutu ruo oge ahụ, e nyebeghi Mmuo ahụ, n'ihhi na e nyebeghi Jisọs otuto.

⁴⁰ Mgbe ha nuru nke a, ufodu n'ime igwe mmadu ahụ sirị, “N'eziokwu onye a bu onye amuma ahụ.”

⁴¹ Ndi ozọ sirị, “Ọ bu Kraist ahụ.”

Ma ndi nke ozọ sikwara, “N'ezie Kraist ahụ, ọ ga-esi na Galili puta?

⁴² Ọ bu na akwukwo nsọ ekwughi na Kraist ga-esi n'agburu Devid puta, na Betlehem bu obodo Devid?”

⁴³ Ya mere nkewa daputara n'etiti igwe mmadu ahụ n'ihhi ya.

⁴⁴ Ufodu chorọ ijide ya ma ọ dighi onye ọbụla meturu ya aka.

Ekweghi ekwe nke ndi ndu ndi Juu

⁴⁵ Mgbe ahụ, ndi nche ulonso ukwu loghachiri n'ebe ndiisi nchujaja na ndi Farisii no, ndi sirị ha, “Gini mere unu akputaghi ya?”

⁴⁶ Ha zara, “Anyi ahubeghi onye kwuru okwu di ka nwoke a.”

⁴⁷ Ndi Farisii zara ha, “Unu esorola buru ndi a ghogburu?”

⁴⁸ Ọ di onye ọbụla n'ime ndiisi maobu n'ime ndi Farisii tukwasiri ya obi?

⁴⁹ E e! Kama igwe mmadu ndi a na-amaghi iwu bu ndi a buru onu.”

⁵⁰ Nikodimos, otu n'ime ha bu onye bialkwutere ya na mbu sirị ha,

⁵¹ “Iwu anyi ọ na-ama mmadu ikpe, ma ọ buru na o bughi uzọ nuta okwu n'onu ya, ichoputa ihe onye ahụ na-eme?”

⁵² Ha zaghachiri ya si, “Gi onwe gi, i sokwa na ndi si Galili puta? Nyochaa nke oma, i ga-achoputa na onye amuma ọbụla agaghi esi na Galili puta.”

[Akwukwo ndi mbu na otutu ndi ochie gbara akaebe enweghi amaokwu nke iri ise na ato n'akwukwo Jon isi nke asaa ruo Jon isi asato amaokwu nke iri na otu Jon 7:53-8:11. Ufodu akwukwo na-edebanye amaokwu ndi a, n'ebe o zuruoke maobu ufodu n'ime ya, ma o buru na ha edechaa

Jọn isi asaa amaokwu nke iri atọ na isii, Jọn 7:36, Jọn 21:25, Luk 21:38 maọbụ Luk 24:53.]

⁵³ *Mgbe ahụ, onye ọbụla n'ime ha lara n'ụlọ ya.*

8

¹ *Ma Jisọs rigooro n'Ugwu Oliv.*

² *N'isi ụtụtụ echi ya, ọ bịaara ọzọ n'ụlọnsọ ukwu ebe ọtụtụ mmadụ biakwutere ya. Ọ nọdurụ ala malite ikuziri ha ihe.*

³ *Ndị ozizi iwu na ndị Farisii dọkpụtara otu nwanyị ha jidere n'ikwa iko. Ha mere ka o guzo n'ihu igwe mmadụ ahụ niile.*

⁴ *Ha siri ya, "Onye ozizi, anyị jidere nwanyị a ka ọ na-akwa iko.*

⁵ *N'iwu, Mosis nyere anyị ikike ka e jiri okwute tugbuo onye mere ihe dị otu a. Gini ka i nwere ikwu banyere nke a?"*

⁶ *Ha kwuru nke a iji nwalee ya, iji nweta ihe ha ga-eji ebo ya ebubo.*

Ma Jisọs hulatarara ala were mkpisiaka ya dee ihe n'ala.

⁷ *Mgbe ha nọgidere na-aju ya ajụju, o biliri si ha, "Onye ọbụla n'ime unu na-emebeghi mmehie ọbụla, ya buru uzọ tuọ ya nkume."*

⁸ *Ọzọ, o hulatakwara ala malite ide ihe ọ na-edede n'ala.*

⁹ *Mgbe ha nuru nke a, ha niile n'otu n'otu, malite n'onye okenye ha, sitere n'ebe ahụ puo. N'ikpeazu, ọ fọdurụ naanị Jisọs na nwanyị ahụ, ebe o guzoro n'ihu ya.*

¹⁰ *Jisọs guzoro ọtọ juo ya si, "Nwanyị, oleekwanu ha? Ọ dighi onye mara gi ikpe?"*

¹¹ *Ọ siri, "O nweghi onye ọbụla Onyenwe anyi."*

Jisọs siri ya, "Mụ onwe m amakwaghi gi ikpe: Gawa, kama emehiekwala ọzọ."

Jisọs ihè nke ụwa

¹² *Ọzọ, Jisọs gwara ha si, "Abụ m ihe nke ụwa. Onye ọbụla na-eso m agaghi ejeghari n'ochichiri, kama ọ ga-enwe ihè nke ndu."*

¹³ *Ndị Farisii siri, "I na-agbara onwe gi ama! Ya mere ama i na-agbara onwe gi abughi ezie."*

¹⁴ *Ma Jisọs zara si, "A sikwari na mụ na-agbara onwe m ama, ama m na-agba bu eziokwu. N'ihì na-amara m ebe m si bia, marakwa m ebe m na-aga. Ma unu aghotaghi ebe m si bia, maobu ebe m na-aga.*

¹⁵ *Unu na-ekpe ikpe di ka mmadu; ma ekpeghi m onye ọbụla ikpe.*

¹⁶ *Ma ọ buru na m ekpe ikpe, ikpe m bu eziokwu n'ihì na ọ bughì naanì m nọ, kama ọ bu mụ na Nna m, onye zitere m.*

17 E dere n'iwu unu si, 'ama mmadu abuo gbara bu eziokwu.'

18 Ana m agba ama banyere onwe m. Nna m, onye zitere m, na-agbakwa ama banyere m."

19 Mgbe ahụ ha juru ya, "Olee ebe Nna gi no?"

Jisosh zara, "Unu amaghi m, unu amakwaghi Nna m. O buru na unu matara m unu ga-amatakwa onye Nna m bu."

20 Okwu ndi a niile ka o kwuru n'ulonso ukwu ha, mgbe o na-akuzi ihe na mpaghara ulo ahụ ebe a na-adoba onyinye. Ma o dighi onye obula jidere ya n'ihi na oge ya erubeghi.

Jisosh ekwuo banyere onwu ya

21 Ozọ o gwara ha, "Aga m ahapu unu, unu ga-achọ m, ma unu ga-anwu n'ime mmehie unu. Ma unu apughị ibia n'ebe m na-aga."

22 Nke a mere ka ndi Juu na-asị, "O ga-egbu onwe ya? O bu ya mere o ji si, 'Ebe m na-aga unu apughị i bia'?"

23 Ma o siri ha, "Unu si n'ala ma esi m n'elu bia. Unu bukwa ndi uwa, ma abukwaghi m nke uwa a.

24 A siri m unu na unu ga-anwu n'ime mmehie unu, naani na unu kwenyere na mu onwe m, bu onye ahụ."

25 Ha juru ya, "Onye ka i bu?"

Jisosh zara si ha, "Abu m onye ahụ m gwara unu na m bu na mbu.

26 E nwere m otutu ihe m ga-ekwu n'ikpe unu ikpe. Ma matanu na onye ahụ zitere m bu onye eziokwu. N'ihi nke a, ihe niile m nuru site nonu ya ka m gwara uwa."

27 O bu ihe banyere Nna ya ka o na-agwa ha, ma ha aghotaghi ya.

28 Ya mere Jisosh siri, "Mgbe unu weliri Nwa nke Mmadu elu, mgbe ahụ ka unu ga-ama na mu onwe m bu ya. Unu ga-amatakwa na o dighi ihe m na-eme nonwe m, kama, di ka Nna m ziri m ka m na-ekwu ihe ndi a.

29 Onye ahụ nke zitere m na-anonyekwara m. O hapughikwa m mgbe obula, n'ihi na o bu ihe na-amasi ya ka m na-eme mgbe niile."

30 Mgbe o na-ekwu ihe ndi a, otutu kwenyere na ya.

Umụ nke Ebrahim

31 Jisosh gwara ndi Juu ndi kwere na ya, "O buru na unu anogide n'okwu m n'ezie unu ga-abu ndi na-eso uzọ m.

32 Unu ga-amatakwa eziokwu ahụ, eziokwu ahụ ga-emekwa ka unu nwere onwe unu."

33 Ha zara ya, “Anyị bụ ụmụ Ebrahim, o nwebeghi oge anyị ji buru ohu onye obula. Olee otu i si na-asị na a ga-eme ka anyị nwere onwe anyị?”

34 Jisọs zara ha, “N’ezie, n’ezie asị m unu, onye obula na-eme mmehie bụ ohu mmehie.

35 Ohu enwekwaghi onodu mgbe obula n’ezinaulo, ma okpara nwere onodu ruo ebighi ebi.

36 Ya mere, o buru na Okpara ahụ emee ka unu nwere onwe unu n’ezie, unu ga-abu ndi nwere onwe unu.

37 Ama m na unu bu umu umu Ebrahim, ma unu na-achọ igbu m n’ihi na okwu m enweghi onodu n’ime unu.

38 Ana m ekwu ihe m huru n’ebe Nna m no, ma unu na-eme ihe unu nuru site n’aka nna unu.”

39 Ha zara ya, “Ebrahim bu nna anyi.”

Jisọs siri ha, “O buru na unu bu umu Ebrahim, unu gara na-arụ orụ Ebrahim ruru.

40 Ma unu na-achọ igbu m, bu onye gwara unu eziokwu ahụ m nuru n’ebe Chineke no. Ebrahim emeghi otu a.

41 Unu na-arụ orụ nna unu ruru.”

Ha siri ya, “Anyi abughi umu a muru site n’ikwa iko; naani Chineke ya onwe ya bu otu Nna anyi nwere.”

Umu nke Ekwensu

42 Jisọs gwara ha, “O buru n’ezie na Chineke bu Nna unu, unu ga-ahu m n’anya, n’ihi na o bu Chineke zitere m. Abiaghi m site n’ike aka m.

43 Gini mere unu adighi aghota ihe m na-ekwu? O bu na unu enweghi ike inabata okwu m.

44 Unu bu umu nke nna unu ekwensu. Uche unu bu imezu ihe nke nna unu na-achọ. O bu ogbu ochu site na mbu. O dighi ejigide eziokwu n’ihi na eziokwu adighi n’ime ya. Mgbe o na-ekwu okwu ugha, o na-ekwu di ka odidi ya siri di, n’ihi na o bu onye ugha burukwa nna nke ugha.

45 Ma n’ihi na m na-ekwu eziokwu, o bu ya mere unu ekwenyeghi na m.

46 O nwere onye n’ime unu puru itu m mmehie m n’ihu? O buru na m na-ekwu eziokwu, gini mere unu ekwenyeghi na m?

47 Onye obula sitere na Chineke na-anu ihe Chineke na-ekwu. Ihe kpatara unu adighi anu bu maka unu abughi ndi nke Chineke.”

48 Ndi Juu zara si, "Anyi e kwughị eziokwu mgbe anyi siri na i bu onye Sameria, na mmuṣo oṣoṣo bikwa n'ime gi?"

49 Jisṣos zaghachiri, "**Mmuṣo oṣoṣo oḅula adighi n'ime m, kama ana m asopuru Nna m, ma unu adighi asopuru m.**

50 **Anaghi m achṣ otuto nke onwe m, kama o di onye nke na-achṣ ya. O bukwa ya bu onye ikpe.**

51 **N'ezie, n'ezie, agwa unu, onye oḅula na-edebe okwu m agaghị anwu ozo.**"

52 Mgbe ahṣ ndi Juu siri ya, "Anyi maara ugbo a na mmuṣo oṣoṣo bi n'ime gi. Ebrahim nwuru anwu ya na ndi amuma, ma gi onwe gi na-asṣ na onye oḅula kwere na gi agaghị anwu ruo mgbe ebighi ebi.

53 I di ukwu karṣ nna anyi Ebrahim? O nwuru, ma ndi amuma nwukwara. Onye ka i na-eche na i bu?"

54 Jisṣos zara, "**O buru na m etoo onwe m, otuto m bu ihe efu, Nna m, onye unu na-asṣ na o bu Chineke unu, bu onye na-eto m.**

55 **Amaara m onye o bu n'agbanyeghi na unu amaghi ya. Aga m abu onye ugha ma o buru na m ga-asṣ na-amaghi m onye o bu. Amaara m ya na-edebekwa okwu ya.**

56 **Nna unu Ebrahim nuriri onu mgbe o chetara na o ga-ahṣ ubochi m; o huru ya ma nuriakwa onu.**"

57 Ndi Juu siri ya, "I gbaghegi iri afo ise ma i hula Ebrahim?"

58 Jisṣos siri ha, "**N'ezie, n'ezie agwa m unu, tupu amuṣo Ebrahim, mu onwe m no ya.**"

59 Ya mere, ha tutulitere nkume itu ya, ma Jisṣos zoro onwe ya, sitekwa n'ulonso ukwu ahṣ puṣo.

9

Jisṣos agwoṣo onye isi

1 Mgbe o na-agafe, o huru otu nwoke kpuru isi site n'afṣ nne ya.

2 Ndi na-eso uzo ya juru ya si, "Onye ozizi, onye mehiera? Nwoke a ka o bu ndi muru ya, nke mere e ji muṣo ya n'isi?"

3 Jisṣos siri, "**Nwoke a emehieghi, ndi muru ya emehiekwaghi, kama o kpuru isi ka oru Chineke puta ihe na ndu ya.**

4 **Anyi aghaghi iru oru onye ahṣ zitere m, mgbe chi ka di, anyasi na-abia mgbe o nweghi onye puru iru oru.**

5 **Di ka m no n'awa, Abu m ihe nke uwa.**"

6 Mgbe o kwusiri nke a, o busara onu mmiri asu n'ala gwakota ya na aja, werekwa aja ahṣ tee nwoke ahṣ n'anya.

⁷ Ọ gwara ya, “**Gaa n’òdò mmiri Sailòm saa ihu ẹ̀**” (nke a pụtara “Zitere”). Ọ gara saa ihu ya, lọghachita na-ahụ ụzọ.

⁸ Ndi agbataobi ya na ndi n’ahụ ya n’oge gara aga ka ọ na-arịọ arịrịọ siri, “Nke a, ọ bughị nwoke ahụ na-anọdụ ala na-arịọ arịrịọ?”

⁹ Ụfọdụ na-asị, “Ọ bụ ya.”

Ma ndi ọzọ na-asịkwa, “Ọ bughị ya. Ọ bụ onye yiri ya.”

Ma ọ na-asị, “Abụ m nwoke ahụ.”

¹⁰ Ha na-asị ya, “Olee otu anya ẹ̀ siri meghee?”

¹¹ Ọ zara, “Nwoke a na-akpọ Jisọs gwakọtara ụrọ tee m n’anya. Ọ gwara m si, ‘Gaa saa ihu ẹ̀ n’òdò mmiri Sailòm.’ A gara m saa onwe m, malitekwa ihu ụzọ.”

¹² Ha siri ya, “Olee ebe nwoke ahụ nọ?”

Ọ siri, “Amaghị m.”

Ndi Farisii emee nchọpụta maka ọgwugwo ahụ

¹³ Ha dutere nwoke ahụ kpuru isi na mbụ n’ihu ndi Farisii.

¹⁴ Ma ọ bụ n’ubochi izuike ka Jisọs gwakọtara aja, jiri ya meghe anya ya.

¹⁵ Ya mere, ndi Farisii juru ya otu o si bido ihu ụzọ. Ọ siri ha, “Ọ gwakọtara aja tee m n’anya, a sakwara m ihu ma ugbu a ana m ahụ ụzọ.”

¹⁶ Ụfọdụ ndi Farisii siri, “Nwoke a esiteghị n’ebe Chineke nọ bịa, n’ihi na ọ dighi edebe ubochi izuike.”

Ma ndi ọzọ na-asị, “Olee otu onye mmehie ga-esi ruo oru iribama ndi di otu a?” Nkewa diri n’etiti ha.

¹⁷ Ya mere, ha siri nwoke ahụ kpuru isi, “Gini ka i nwere ikwu banyere ya? Ọ bụ anya ẹ̀ ka o meghere.”

Ọ siri, “Ọ bụ onye amuma.”

¹⁸ Ma ndi Juu ahụ ekweghi na nwoke a bụ onye kpuru isi na mbụ, nke e mere ka ọ hu ụzọ, tutu ruo mgbe ha kpọrọ ndi muru ya.

¹⁹ Ha juru ha si, “Onye a ọ bụ nwa unu, onye unu na-asị na o kpuru isi site n’oge a muru ya? O si aña ahụ ụzọ ugbu a?”

²⁰ Ndi muru ya zara, “nke a bụ nwa anyi. Anyi matakwarana na o kpuru isi site n’oge anyi muru ya.

²¹ Ma otu o si ahụ ụzọ ugbu a maobu onye meghere anya ya, anyi amaghị. Juonu ya. Ọ bụ dimkpa, ya zara onu ya.”

²² Ihe a ka ndi muru ya kwuru n’ihi na ha na-atu egwu ndi Juu. Ndi kpebirila na ọ buru na onye obula ekwuo na Jisọs bu Kraist ahụ, ha ga-achupu onye ahụ site n’ulo ekpere ha.

²³ Nke a mere ndi muru ya jiri si, “Ọ bụ dimkpa, unu juo ya.”

24 Ha kpọrọ nwoke a nke ugboro abụọ, bụ onye ahụ kpuburu isi, sị ya, “Nye Chineke otuto. Anyị maara na nwoke a bụ onye mmehie.”

25 Ọ zara, “Amaghị m maọbụ onye mmehie ma ọ bughị. Ma otu ihe ka m maara, ekpuru m isi na mbụ ma ugbu a ana m ahụ ụzọ.”

26 Ha sịrị ya, “Gini ka o mere gi? Olee otu o si meghe anya gi?”

27 Ọ zara ha, “Agwala m unu ihe niile, ma unu achoghị ikwere. Gini mere unu ji choọ inụ ya ozo? Unu chokwara igho ndi na-eso ụzọ ya?”

28 Ha bigboro ya sị, “Gi onwe gi burukwa onye na-eso ụzọ ya! Anyị bụ ndi na-eso ụzọ Mosis.

29 Anyị mara na Chineke gwara Mosis okwu, ma gbasara nwoke a, anyị amaghị ebe o siri bia.”

30 Nwoke ahụ zaghachiri sị ha, “Ma otu ọ di, nke a bụ ihe itunanya! Unu amaghị ebe o siri bia ma o meghere anya m.

31 Anyị mara na Chineke adighi ege ndi mmehie nti, ma ọ na-ege nti onye na-atu egwu ya na onye na-eme uche ya.

32 Site na mgbe e kere uwa, ọ dibeghi onye a nuru na o meghere anya onye kpuru isi.

33 Ọ buru na nwoke a esiteghi n’ebe Chineke no, ọ gaghi enwe ike ime ihe obula.”

34 Ha zara sị ya, “Gi onye a muru n’ime mmehie, i na-achọ ikuziri anyi ihe?” Ha chupuru ya n’ezi.

Ikpụ isi nke ime mmụọ

35 Jisọs nuru na ha achupula ya n’ezi, ma mgbe ọ chotara ya, ọ siri ya, “**I kweere na Nwa nke Mmadu?**”

36 Ọ zara sị, “Onyenwe m, ọ bụ onye? Gwa m ka m nwe ike ikwere na ya.”

37 Jisọs siri ya, “**I hula ya ugbu a; onye gi na ya na-ekwurita okwu bụ onye ahụ.**”

38 Ọ siri, “Onyenwe m, ekwela m.” Ọ kpọrọ isiala nye ya.

39 Jisọs siri, “**Ọ bụ n’ihi ikpe ka m ji bia n’uwa, ka ndi na-adighi ahụ ụzọ bido ihu ụzọ, na ka ndi na-ahụ ụzọ ghoọ ndi kpuru isi.**”

40 Mgbe ufodu ndi Farisii no nso n’ebe ahụ nuru nke a, ha siri ya, “Anyi onwe anyi, anyi bukwa ndi kpuru isi?”

41 Jisọs siri ha, “**Ọ buru na unu kpuru isi, ikpe omuma mmehie agaghi ama unu, ma ugbu a ebe unu si na unu na-ahụ ụzọ ikpe omuma unu na-adigide.**”

10

Onye ozuzu aturu na igwe aturu ya

¹ “N’ezie, n’ezie, agwa m unu, onye ọbụla na-adighi esite n’onu ụzọ aba n’ogba aturu kama o na-ari elu ka o site n’elu ulo ahụ wufee, bu onye ohi burukwa onye na-apunara mmadu ihe.

² Onye na-esite n’onu ụzọ abanye bu onye ozuzu aturu.

³ Onye nche onu ụzọ na-emeghere ya ụzọ, aturu ya na-anukwa olu ya. O na-akpo aturu nke ya aha, ma duru ha puo.

⁴ Mgbe o kpoputasiri ndi niile bu nke ya, o na-aga n’ihu ha. Aturu ya na-esokwa ya n’azu n’ihi na ha maara olu ya.

⁵ Ha agaghi eso onye obia, kama ha gbaara ya oso. N’ihi na ha amaghi olu onye obia.”

⁶ Jisos ji ihe yiri ihe gwa ha okwu. Ma ha aghotaghi ihe o no na-agwa ha.

⁷ Ozọ, Jisos siri, “N’ezie, n’ezie, ana m agwa unu, mu onwe m bu onu ụzọ ogba aturu ahụ.

⁸ Ndi niile biara tupu mu onwe m abia bu ndi ohi na ndi na-apunara mmadu ihe n’ike. Umụ aturu anakwaghi ha nti.

⁹ Mu onwe m bu ụzọ. Onye obula sitere na m banye, a ga-azoputa ya. O ga na-apu na-abata na-achotakwa nri.

¹⁰ Onye ohi na-abia naani ka o zuo ohi, gbuo ma bibiekwa; abiaara m ka ha nwe ndu ma nwebigakwa ya oke.

¹¹ “Mu onwe m bu onye ozuzu aturu oma. Ezi onye ozuzu aturu na-atogbo ndu ya n’ihi aturu ya.

¹² Onye e goro oru, nke na-abughi onye nche aturu, onye aturu na-abughi nke ya, o na-ahapu ha gbaa oso mgbe o huru agu ka o na-abia; mgbe ahụ agu na-achuso aturu ahụ chusasia ha.

¹³ Onye e goro oru na-agbapu, n’ihi na o bu onye e goro oru, o naghị echegbu onwe ya banyere aturu ndi ahụ.

¹⁴ “Abu m onye ozuzu aturu oma; amaara m aturu m, aturu nke m makwaara m.

¹⁵ Di ka Nna ahụ maara m, mu onwe m makwa Nna ahụ. Ana m atogbo ndu m n’ihi aturu ahụ.

¹⁶ Enwere m umu aturu ozọ ndi na-anoghi n’ogba aturu a. Aghaghi m ikpobatakwa ha. Ha onwe ha ga-anu olu m, a ga-enwekwa otu igwe aturu na otu onye ozuzu aturu.

¹⁷ Maka nke a ka Nna jiri hu m n’anya, n’ihi na ana m atogbo ndu m, ka m wereghachikwa ya ozọ.

18 **O nweghị onye ọbụla pụrụ inara m ya, kama ana m atọgbọ ya n'ike nke onwe m. Enwere m ikike itọgbọ ya, nweekwa ikike iwereghachi ya ọzọ. Anatara m iwu a site n'aka Nna m."**

19 Ọzọkwa, nkewa batara n'etiti ndi Juu n'ih i okwu ndi a.

20 Ọtutu n'ime ha na-ekwu, "Ọ bụ onye mmuọ ọjọọ na-achị ya, onye isi mebiri. Ọ bara uru ige ya ntị?"

21 Ma ndi ọzọ na-ekwu, "Okwu ndi a adighi ka nke onye mmuọ ọjọọ bi n'ime ya. Mmuọ ọjọọ o nwere ike ime ka anya onye kpuru isi meghee?"

Ekweghi ekwe nke ndi juu

22 N'oge ahụ, mmemme icheta mgbe e doro ulonso ukwu ahụ nsọ ruru na Jerusalem. Ọ bụ oge oke oyi,*

23 ma Jisọs nọ na-ejeghari n'ulonso ukwu, n'iba† Solomon.

24 Ndi Juu gbara ya gburugburu si ya, "Ruo ole mgbe ka i ga-edebe anyi n'onodu olileanya? Ọ buru na i bu Kraist ahụ, gwaghee anyi onu."

25 Jisọs zara ha, "**Agwara m unu, ma unu ekweghi. Oru m na-aru n'aha Nna m na-agba ama banyere m.**

26 **Ma unu ekwenyeghi, n'ih i na unu esoghi n'igwe aturu m.**

27 **Aturu m na-anu olu m. Amaara m ha, ha na-esokwa m.**

28 **Ana m enye ha ndu ebighi ebi. Ha agaghi ala n'iyi. Mmadu obula enwekwaghi ike ipunari ha n'aka m.**

29 **Nna m onye nyere m ha di ukwu karja ihe niile. O nweghi onye nwere ike inapu ha site n'aka Nna m.**

30 **Mu na nna m bu otu."**

31 Ndi Juu tutulitekwar a nkume ozo itu ya.

32 Ma Jisọs zara ha, "**E zila m unu otutu oru oma nke sitere n'aka Nna m, olee nke unu na-achọ itu m nkume n'ih i ya?"**

33 Ndi Juu zara ya, "Anyi achoghi itu gi nkume n'ih i oru oma ndi a, kama n'ih i nkwalu na n'ih i na gi bu mmadu efu, ma i na-eme onwe gi Chineke."

34 Jisọs zara ha, "**Edeghi ya n'iwu unu, si, 'Mu onwe m siri na unu bu chi'?**

35 **Ọ buru na a kporo ndi ahụ nabatara okwu Chineke 'chi,' apughikwa imebi ihe e dere n'akwukwo nsọ.**

* **10:22** Nke a bụ mmemme icheta ido nsọ e doro ulonso ukwu ahụ mgbe e wughariri ya n'ih i mmeru ndi Siria meruru ya. E mere ka anyi mata na ọ bụ onye a na-akpo Antiokus Efficus meruru ulonso ahụ, mgbe o ji ezi chọ aja n'elu ebe ichu aja ya, dika akwukwo akuko si kọ ya. † **10:23** Maobu, mgbe ulo ‡ **10:34** Abụ 82:6

36 Unu na-ekwu na onye ahụ Chineke doro nsọ ma zitekwa ya n'ime ụwa na-ekwulu Chineke n'ihi na m siri, 'Abụ m Okpara Chineke?'

37 Unu ekwenyela na m, ma ọ bụrụ na ọ bughị ọrụ Nna m ka m na-arụ.

38 Ma ọ bụrụ na m na-arụ ya, a sịkwari na unu ekweghi na m, kwerenụ n'ọrụ ndị a, ka unu nwee ike mata ma ghotakwa na Nna ahụ nọ n'ime m, mụ onwe m nọkwa n'ime Nna ahụ."

39 Ọzọkwa, ha gbaliri ijide ya ma ọ siri n'aka ha puo.

40 Mgbe ahụ ọ laghachiri azụ n'ofe osimiri Jodan, bụ ebe Jón nọrọ na mbụ mee baptizim, ebe ahụ ka ọ nọdurụ.

41 Otutu ndi mmadu biakwutere ya. Ha na-asị, "Jón arughị ọrụ ihe iribama obula, ma ihe niile Jón kwuru banyere nwoke a bụ eziokwu."

42 Otutu mmadu kwenyekwara na ya n'ebe ahụ.

11

Onwu Lazaros

1 N'oge ahụ, ahụ adighi otu nwoke a na-akpo Lazaros onye Betani, nke bụ obodo nta nke Meri na Mata nwanne ya nwanyi.

2 Nke a bụ Meri ahụ weere mmanụ otite di oke onuahia tee Onyenwe anyi, ma jirikwa agiri isi ya hichaa ukwu ya. Ọ bụ nwanne ya nwoke Lazaros bụ onye nọ n'oria.

3 Nke a mere umunne ya nwanyi zigara Jisos ozi si, "Onyenwe anyi, onye ahụ nke i huru n'anya nọ n'oria."

4 Mgbe Jisos nuru ya, ọ siri, "**Orĩa a abughị nke onwu kama ọ bụ iyi nye Chineke otuto nakwa ka e site na ya nye Okpara Chineke otuto.**"

5 Jisos huru Mata, na nwanne ya nwanyi na Lazaros n'anya.

6 Mgbe ọ nuru na Lazaros nọ n'oria, ọ nọkwuru mkpuru ubochi abuo n'ebe ahụ ọ nọ.

7 Ya mere, ọ gwara ndi na-eso ụzọ ya, "**Ngwanu ka anyi laghachi azu na Judia.**"

8 Ma ndi na-eso ụzọ ya siri ya, "Onye ozizi, n'oge nta gara aga ka ndi Juu chorọ itu gi nkume. I na-agakwa ebe ahụ ọzọ?"

9 Jisos zara, "**Ọ bughị awa iri na abuo di n'otu ehie nke ubochi? Onye na-ejeghari n'ehie anaghi asu ngongo, n'ihi na ọ na-eji ihè nke ụwa a ahụ ụzọ.**"

10 Ma ndi na-ejeghari n'abalị na-azohie ukwu, n'ihi na ihè adighi n'ime ha."

11 Mgbe o kwusiri nke a, ọ gwakwara ha, **“Enyi anyị Lazaros na-arahu ura, ma ana m aga ikpote ya n’ura.”**

12 Ndi na-eso uzọ ya siri ya, “Onyenwe anyi, ọ buru na ọ na-arahu ura, ọ ga-adị mma.”

13 Ihe Jisos na-ekwu bu banyere onwu ya ma ha chere na ọ na-ekwu banyere irahu ura efu.

14 Mgbe ahụ, Jisos gwaghere ha onu, **“Lazaros anwuola.**

15 **Ma n’ihi unu, obi di m utọ na anoghi m n’ebe ahụ, ka unu nwe ike kwere. Ma bianu ka anyi gakwuru ya.”**

16 Tomos, onye a na-akpo Didimos, gwara ndi na-eso uzọ ibe ya, “Ka anyi gakanu ka anyi soro ya nwuo.”

Jisos akasie umunne nwanyi Lazaros obi

17 Mgbe Jisos rutere, ọ chọputara na Lazaros anọlari n’ili ubochi anọ.

18 Betani di Jerusalem nso, ihe di ka kilomita ato.

19 Ma otutu ndi Juu biakwutere Mata na Meri ikasi ha obi n’ihi onwu nwanne ha nwoke.

20 Mgbe ozi obibia Jisos ruru Mata nti, ọ gara izute ya, ma Meri noduru n’ulo.

21 Mata siri Jisos, “Onyenwe m, a si na i no n’ebe a, nwanne m nwoke agaraghi anwu.

22 Ma ugbu a, amara m na Chineke ga-enye gi ihe obula i rioro.”

23 Jisos siri ya, **“Nwanne gi nwoke ga-ebili ozo.”**

24 Mata siri ya, “Amara m na ọ ga-ebili ozo n’ubochi mbilite n’onwu n’oge ikpeazu.”

25 Jisos gwara ya, **“Mu onwe m bu mbilite n’onwu na ndu. Onye obula kwere na m, a sikiwari na ọ nwuru anwu, ọ ga-adị ndu ozo.**

26 **Ma onye obula di ndu nke na-ekwere na m agaghi anwu. I kwere nke a?”**

27 Ọ siri ya, “E, Onyenwe m, ekwere m na i bu Kraist ahụ, Okpara Chineke, onye ga-abia n’uwa.”

Jisos bere akwa

28 Mgbe o kwuchara nke a, ọ gara kpo nwanne ya nwanyi bu Meri, jiri nwayo si ya, “Onye ozizi abiala, ọ na-akpo gi.”

29 Mgbe ọ nuru nke a, ọ biliri osiso ga zute ya.

30 Ruo mgbe a, Jisos abiarutebeghi n’obodo nta ahụ, ma ọ ka no n’ebe ahụ Mata zutere ya.

31 Ndi Juu no n’ulo na-akasi Meri obi huru ya ka ọ puru ngwangwa. Ha sochiri ya n’azu n’ihi na ha chere na ọ na-ga n’ili ibe akwa n’ebe ahụ.

³² Mgbe Meri rutere n'ebe Jisọs nọ, ọ dara n'ụkwụ ya sị, "Onyenwe m, ọ buru na i nọ n'ebe a, nwanne m nwoke agaraghị anwu."

³³ Mgbe Jisọs huru ya ka ọ na-ebe akwa ya na ndi Juu ahụ so ya ka ha na-ebekwa akwa, o meturu ya n'ime mmuọ ya. O nwere omiko di ukwu.

³⁴ O siri, "**Olee ebe unu liri ya?**"

Ha siri ya, "Onyenwe anyi bia ka i hu."

³⁵ Jisọs ebee akwa.

³⁶ Mgbe ahụ ndi Juu na-asị, "Lee ka o si hu ya n'anya."

³⁷ Ma ufodu n'ime ha siri, "Nwoke a meghere anya onye kpuru isi, ọ garaghị enwe ike mee ka nwoke a hapu inwu?"

Jisọs akpote Lazaros site n'onwu

³⁸ Ozokwa, Jisọs suru ude n'ime onwe ya nke ukwu, bjarute n'ili ahụ nso. Ili ahụ bu ogha e jiri nkume di ukwu mechie onu ya.

³⁹ Jisọs siri, "**Bupunu nkume ahụ!**"

Ma Mata, nwanne nwanyi onye ahụ nwuru anwu, siri ya, "Onyenwe anyi, ọ ga na-esi isi ugbo a, n'ihi na nke a bu abali anọ ọ nwuru."

⁴⁰ Ma Jisọs siri ya, "**Ọ bu na m agwaghị gi si na ọ buru na i kwere i ga-ahụ oru ebube Chineke?**"

⁴¹ Ya mere, ha bupuru nkume ahụ. Jisọs lere anya n'elu si, "**Nna, ana m ekele gi n'ihi na i nula olu m.**"

⁴² **Amaara m na i na-anu olu m mgbe niile. Ana m ekwu nke a n'ihi ndi a gbara m gburugburu n'ebe a, ka ha kwere na ọ bu gi zitere m.**"

⁴³ Mgbe o kwusiri nke a, o jiri oke olu tie mkpu, "**Lazaros, puta!**"

⁴⁴ Onye ahụ nwuru anwu putara, e jikwa akwa ozu kekota aka ya na ụkwụ ya, werekwa akwa ichafu kechie ihu ya.

Jisọs siri ha, "**Topunu ya, hapu ya ka ọ laa.**"

Izu igbu Jisọs

⁴⁵ Otutu ndi Juu biakwutere Meri bu ndi huru ihe a o mere, kwere na ya.

⁴⁶ Ma ufodu n'ime ha lara gaa kororo ndi Farisii ihe o mere.

⁴⁷ Mgbe ahụ, ndisi nchaja na ndi Farisii kororo nzuko ndi Sanhedrin.

Ha na-asị, "Gini ka anyi ga-eme? N'ihi na nwoke a na-eme otutu ihe iribama.

⁴⁸ O buru na anyi ahapu ya ka ọ gaa n'ihu, mmadu niile ga-ekwere na ya. Ndi Rom ga-abiakwa, kwatuo ulonso ukwu ma napu anyi obodo anyi."

49 Ma otu onye n'ime ha bu Kaifas, onyeisi nchujaja n'afọ ahụ siri ha, "Unu amaghị ihe ọbụla.

50 O bu na unu amaghị na ọ ka mma ka otu onye nwụọ n'ihii mmadụ niile, karịa n'obodo anyị niile ga-ala n'iyi."

51 Dị ka onyeisi nchujaja nke afọ ahụ, o kwughị nke a site n'echiche ya, kama o buru amuma na Jisọs ga-anwụ n'ihii mba ndi Juu.

52 O bughị n'ihii mba ahụ naani, kama, ka ọ kpọkọta umu Chineke ndi gbasara n'ebe niile.

53 Ya mere, site n'ubochi ahụ, ha malitere igba izu otu ha ga-esi gbuo ya.

54 Ya mere, Jisọs kwusiri igaghari ebe ndi Juu ga-ahụ ya. O siri n'ebe ahụ puo gaa n'akuku ozara n'otu obodo nta a na-akpo Ifrem. Ya na ndi na-eso uzọ ya noduru n'ebe ahụ.

55 Mmemme Ngabiga ndi Juu dikwa nso. Otutu ndi mmadụ si n'akuku ala ndi Juu niile bia Jerusalem. Ha biara tutu mmemme ahụ ebido ka ha mee onwe ha ka ha di ọcha.

56 Ha na-achọ Jisọs na-ajurita onwe ha n'ime ulonso ukwu ahụ, "Gini ka unu chere? O bu na ọ gaghị abia na mmemme a?"

57 Ma n'oge ahụ, ndiisi nchujaja na ndi Farisii enyela iwu ka onye ọbụla huru ya bia gwa ha ka ha gaa jide ya.

12

Meri etee Jisọs Mmanu

1 Ubochi isii tupu e mee Mmemme Ngabiga, Jisọs gara Betani bu obodo Lazaros, onye ahụ ọ mere ka o site n'onwu bilie.

2 N'ebe ahụ, ha siiri Jisọs nri, ọ bukwa Mata na-eje ozi isi nri ahụ, Lazaros bu otu onye n'ime ndi sooro ya nodu na nri ahụ.

3 Mgbe ahụ, Meri weere mmanu otite di okara lita nke ezigbo naad, mmanu isi utọ di oke onuahia, ọ wukwasara ya Jisọs n'ukwu, jirikwa agiri isi ya hichaa ukwu ya. Nke a mere ka ulo ahụ juputa n'isi utọ nke mmanu otite ahụ.

4 Ma Judas Iskariot, otu n'ime ndi na-eso uzọ ya, onye ahụ ga-arara ya nye, kwuru,

5 "Gini mere na-ereghị mmanu otite a nari denari ato,* were ego ya nye ndi ogbenye?"

6 O kwughị nke a n'ihii na ihe banyere ndi ogbenye na-emetu ya n'obi kama n'ihii na ọ bu onye ohi; di ka onye na-ejide akpa ego ha, mgbe ufodu, ọ na-amanye aka n'ego ahụ zubiri ego.

* 12:5 Nari denari ato ruru ugwo onwa onye oru ga-anata n'otu afọ.

⁷ Jisọs sirì, “**Hapụ ya aka, ọ zụtara ya ka ọ na-akwado maka ubochi olili m.**

⁸ **Unu nwere ndi ogbenye n’etiti unu mgbe niile, ma mu na unu agaghi anọ mgbe niile.”**

⁹ Ma mgbe igwe ndi Juu nuru na o no n’ebe ahụ, ha biara, o bughi naani ka ha hu ya, kama ka ha hukwa Lazaros onye o mere ka o si na ndi nwuru anwu bilie.

¹⁰ Ya mere, ndiisi nchujaja gbakwara izu igbukwa Lazaros.

¹¹ N’ihi na o bu n’ihi ya ka otutu ndi Juu ji na-ahapu ha ma na-ekwerekwa na Jisọs.

Jisọs abia na Jerusalem di ka Eze

¹² N’echi ya oke igwe mmadu ahụ ndi biara mmemme nuru na Jisọs na-abia Jerusalem.

¹³ Ha weere igu nkwu puo izute ya na-eti mkpu, “Hozanna!”

“Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n’aha Onyenwe anyi!”†

“Ngozì dirì eze Izrel!”

¹⁴ Jisọs huru nwa inyinya ibu, nokwasì n’elu ya, di ka e dere ya,

¹⁵ “Atula egwu, gi ada Zayon!

Lee, eze gi ka o na-abia.

O nokwasiri n’elu nwa inyinya ibu.”‡

¹⁶ Na mbu ndi na-eso uzọ ya aghotaghi ihe ndi a niile. Ma mgbe e nyesiri Jisọs otuto, ka ha chetara na-edereri ihe ndi a banyere ya, na e mekwara ya rii ihe ndi a.

¹⁷ Igwe mmadu ahụ bu ndi ya na ha no mgbe o si n’ili kpoputa Lazaros, mee ka o si n’onwu bilie, gara n’ihu na-agba ama ya.

¹⁸ Otutu mmadu puru izute ya n’ihi na ha nuru akuko oru ihe iribama niile o ruru.

¹⁹ Ya mere, ndi Farisii siritara onwe ha, “Unu ahula na o nweghi ihe unu puru ime, leenu ka uwa niile na-eso ya.”

Jisọs gbara ama onwu ya

²⁰ Ma ufodu ndi Griik so n’ime ndi ahụ biara ife ofufe n’oge mmemme ahụ.

²¹ Ha biakwutere Filip onye si Betsaida di na Galili, gwa ya si, “Nna anyi ukwu, anyi chorọ ihu Jisọs.”

²² Filip puru gaa gwa Andru, ya na Andru sooro gaa gwa Jisọs.

† 12:13 Abụ 118:25,26   ‡ 12:15 Zek 9:9

²³ Jisọs zara si, **“Oge awa ahụ eruola mgbe a ga-enye Nwa nke Mmadụ otuto.**

²⁴ **N’ezie, n’ezie, agwa m unu, ọ buru na mkpuru ọka wiiti adaghi n’ala nwuo, ọ ga-anọ naani ya. Ma ọ buru na ọ nwuo, ọ ga-amị otutu mkpuru.**

²⁵ **Ndi obula huru ndu ha n’anya ga-atufu ya, ebe ndi obula kporo ndu ha asi n’uwa a, ga-edebe ya ruo mgbe ebighi ebi.**

²⁶ **Onye obula na-ejere m ozi aghaghi iso m; ebe m no ka onye na-ejere m ozi ga-anokwa. Onye obula na-ejere m ozi ka Nna m ga-asopuru.**

²⁷ **“Ugbu a, mkpuruobi m juputara n’ihe mgbu. Ginikwa ka m ga-ekwu, Nna, zoputa m n’awa nke a? Mba! O bu n’ihi nke a ka m ji bia n’oge awa a.**

²⁸ **Nna, nye aha gi otuto.”**

Mgbe ahụ, otu olu siri n’eluigwe bia, “Enyela m ya otuto, m ga-enyekwa ya otuto ozo.”

²⁹ Igwe ndi mmadu guzo n’ebe ahụ, ndi nuru ya na-ekwu, “O bu egbe eluigwe gbara.” Ndi ozo na-asi, “O bu mmuo ozi na-agwa ya okwu.”

³⁰ Jisọs zara ma si, **“Olu a abighi n’ihi m kama o biara n’ihi unu.**

³¹ **Ugbu a bu oge a ga-ekpe uwa a ikpe. Ugbu a ka a ga-achupu onye ahụ na-achi uwa a.**

³² **Ma mu onwe m, mgbe e si n’uwa welie m elu, aga m adota mmadu niile nye onwe m.”**

³³ O kwuru nke a iji gosi udi onwu nke o gaje inwu.

³⁴ Igwe mmadu ahụ zara ya, “Anyi anula site n’akwukwo iwu na Kraist ahụ ga-adị ndu ruo mgbe ebighi ebi. Ma gini mere i ji asi na, **‘A ghaghi iweli Nwa nke Mmadu elu’?** Onye bu ‘Nwa nke mmadu a’?”

³⁵ Jisọs siri ha, **“Ihe ga-enwuru unu naani nwa oge nta. Jegharianu n’ihe a, ugbu a unu nwere ya, tupu ochichiri abiakwasị unu. Onye na-ejeghari n’ochichiri amaghi ebe o na-aga.**

³⁶ **Kwerenu n’ihe ahụ ugbu a unu nwere ya ka unu ghoọ umu nke ihe.”** Mgbe Jisọs kwusiri nke a o hapuru ha puo ga zoo onwe ya.

Ndi Juu gara n’ihu na-ekweghi ekwe ha

³⁷ N’agbanyeghi oru iribama niile o ruru n’etiti ha, ha ekwereghe na ya.

³⁸ Nke a bu imezu ihe Aizaya onye amuma kwuru, “Onyenwe anyi, onye kweere ozi anyi

ọ bụkwa n'ahụ onye ka e kpugheere ogwe aka Onyenwe anyị?"§

39 Ma ha enweghị ike kwere, n'ihì na Aizaya kwukwara n'ebe ọzọ, sị,

40 "O meela ka ha kpuo ìsì,

mekwa ka obi ha kpochie

Ka ha ghara iji anya ha hụ ụzọ

maọbụ jiri obi ha ghọta ihe ọbụla

Ka ha gharakwa ichigharị, ka m gwọọ ha."*

41 Aizaya kwuru ihe ndị a n'ihì na ọ hụrụ ebube ya, ma kwuo banyere ya.

42 Otu ọ dị, ọtụtụ n'ime ndịisi kweere na ya, ma ha ekwuputaghị nke a. N'ihì na ha tūrụ egwu na ndị Farisii ga-achụpụ ha site n'ụlọ ekpere.

43 N'ihì na ha hụrụ otuto mmadụ n'anya karịa otuto Chineke.

44 Jisọs tiri mkpu sị, **"Onye ọbụla kwere na m, ọ bughị na m ka o kwere, kama ọ bụ na onye nke zitere m.**

45 **N'ihì na onye ọbụla hụrụ m ahụla onye nke zitere m.**

46 **Abịara m n'ime ụwa dị ka ihè ka onye ọbụla nke kwere na m ghara inọ n'ọchịchiri.**

47 **"Ma ọ bụrụ na onye ọbụla anụ okwu m ma ju ime ya, ọ bughị m na-ekpe ya ikpe. N'ihì na abịara m izọpụta ụwa, ọ bughị ikpe ụwa ikpe.**

48 **Onye ọbụla juru m ma jukwa okwu m, nwere onye ga-ekpe ya ikpe. Okwu niile m kwuru ga-ama ya ikpe n'ubochi ikpeazu.**

49 **Okwu ndị a esiteghị n'aka m. Ha sitere n'aka Nna ahụ onye zitere m ma nyekwa m iwu ihe m ga-ekwu na otu m ga esi kwuo ya.**

50 **Ama m na iwu ya bụ ndụ ebighị ebi, n'ihì ya, ihe ọbụla Nna gwara m ka m na-ekwu."**

13

Jisọs asaa ukwu ndi na-eso ụzọ ya

1 Tupu oge Mmemme Ngabiga eruo, Jisọs amatala na oge ọ ga-ahapụ ụwa lakwuru Nna ya eruola. Ọ hụrụ ndị nke ya nọ n'ụwa n'anya, hụkwa ha n'anya ruo ọgwụgwụ.

2 Mgbe a na-eri nri anyasị, ekwensu etinyelarị ya n'ime obi Judas Iskariot, nwa Saimon ka ọ rara ya nye.

3 Jisọs matara na Nna enyefeela ya ihe niile n'aka. Ọ maara na ya si n'ebe Chineke nọ bịa, matakwa na ya ga-alaghachikwuru Chineke.

⁴ Ya mere, o sitere n'oché ọ nọkwasịrị bilie ọtọ, yipụ uwe nke elu ya, chiri akwa mmiri e ji ehicha ahụ kee n'ukwu ya.

⁵ Ọ wụnyere mmiri n'ime efere ịsa aka, bido ịsa ndị na-eso ụzọ ya ụkwụ, jirikwa akwa mmiri ahụ o kere n'ukwu ya na-ehicha ụkwụ ha.

⁶ Ọ bịakwutere Saimon Pita, onye sịrị ya, "Onyenwe m, ị ga-asa m ụkwụ?"

⁷ Ma Jisọs zara sị ya, **"Ị ghọtaghị ihe m na-eme ugbo a, ma emesịa ị ga-aghota ya."**

⁸ Pita sịrị ya, "Ị gaghị asaa m ụkwụ ma ọlị."

Jisọs zara ya, **"Ọ buru na m asachaghị gị ụkwụ, mụ na gị enweghị oke ọbula."**

⁹ Saimon Pita sịrị ya, "Onyenwe m, ọ bughị naanị ụkwụ m ka ị ga-asa, kama saakwa aka m na isi m."

¹⁰ Jisọs sịrị ya, **"Onye ọbula sara ahụ agaghị asakwa ya ọzọ, ọ bu naanị ịsa ụkwụ ya dịrị ya n'ihị na ahụ ya niile dị ọcha. Unu dị ọcha, kama ọ bughị unu niile."**

¹¹ N'ihị na ọ maararị onye ahụ ga-arara ya nye. Ya mere o ji sị, "Ọ bughị unu niile dị ọcha."

¹² Mgbe ọ sachasịrị ha ụkwụ, o yiiri uwe ya, nọdukwa ala ọzọ, ọ sịrị ha, **"Unu ghọtara ihe m meere unu?"**

¹³ **Unu na-akpọ m Onyenwe unu na Nna unu ukwu, unu mere nke ọma n'ihị na nke a ka m bu.**

¹⁴ **Ebe ọ bu na mụ onwe m, bu Nna unu ukwu na Onyenwe unu sachara unu ụkwụ, unu kwesikwara ịsachakwa ụkwụ ibe unu.**

¹⁵ **Nke a bu ihe nñomi m nyere unu, meenụ dị ka mụ onwe m mere unu.**

¹⁶ **N'ezie, n'ezie, ohu adighị adi ukwu karịa nna ya ukwu, maọbụ onye e ziri ozi a karịa onye ziri ya ozi.**

¹⁷ **Ọ buru na unu a mara ihe ndị a, ngozị ga-adiri unu ma unu mee ha.**

Jisọs agbaa ama maka mgba okpuru ya

¹⁸ **"Anaghị m ekwu maka unu niile, amaara m ndị m hoputara. Ma nke a bu imezu ihe e dere n'akwukwo nsọ, 'Onye mụ na ya na-erikọ nri ebiliela megide m.'"**

¹⁹ **"Ana m agwa unu ugbo a tupu ihe ndị a emee, ka unu kwere na mụ bu ya mgbe ọ ga-emezu.**

²⁰ **N'ezie, n'ezie, agwa m unu, onye ọbula nabatara onye m zitere nabatara m. Onye ọbula nabatara m nabatakware onye zitere m."**

²¹ Mgbe Jisọs kwusiri ihe ndị a, o nweghị udo n'ime mmụọ ya. Ọ gbara ama sị, **"N'ezie, n'ezie, a sị m unu, na otu onye n'ime unu ga-arara m nye."**

* 13:18 Abụ 41:9

22 Ndi na-eso ụzọ ya leritara onwe ha anya na-eche n'ime obi ha onye ọ na-ekwu maka ya.

23 Otu n'ime ndi na-eso ụzọ ya nke Jisọs hụrụ n'anya dabere ya nso.

24 Saimon Pita fufeere ya isi, ka ọ, Juo ya onye ọ na-ekwu maka ya.

25 Ebe ọ dabere Jisọs nso, ọ siri ya, "Onyenwe anyi, onye ka ọ bu?"

26 Jisọs zara, **"O bu onye ahụ m ga-enye iberibe achicha a mgbe m sunyere ya n'ime efere nri."** Mgbe o sunyesiri achicha ahụ n'ime efere ahụ, o nyere ya Judas nwa Saimon Iskariot.

27 Mgbe ọ narasiri iberibe achicha ahụ, ekwensu bara n'ime ya.

Jisọs siri ya, **"Ihe obula i chorọ ime, mee ya ngwangwa."**

28 Ma ọ dighi onye obula so noro n'uche nri ghotara ihe mere o ji gwa ya otu a.

29 N'ih i na ufodu na-eche, ebe Judas ji akpa ego ha, Jisọs na-asị ya ka ọ gaa zuta ihe ndi di mkpa maka mmemme, maobu ka ọ gaa nye ndi ogbenye ihe.

30 Mgbe ọ natachara iberibe achicha ahụ, ọ puru natufugh i oge, ochichiri agbaala.

Jisọs agbaa ama na Pita ga-agonari ya

31 Mgbe ọ puru, Jisọs siri, **"Ugbu a ka a na-enye Nwa nke Mmadu otuto, a na-enyekwa Chineke otuto n'ime ya."**

32 **O buru na e nye Chineke otuto n'ime ya, Chineke ga-enyekwa Okpara ya otuto n'ime onwe ya, ọ ga-enyekwa ya otuto ahụ ngwangwa.**

33 **"Umuntakiri m, enwere m oge ntakiri nke mu na unu ga-anọ. Unu ga-achọ m, ma di ka m gwara ndi juu ka m na-agwa unu ugbu a. Ebe m na-aga unu enweghi ike ibia ya."**

34 **"Ana m enye unu iwu oheru: Huritanu onwe unu n'anya. Di ka m huru unu n'anya, otu a ka unu ga-esi hurita onwe unu n'anya."**

35 **O buru na unu ahurita onwe unu n'anya, otu a ka mmadu niile ga-esi mata na unu bu ndi na-eso uzọ m."**

36 Saimon Pita siri ya, "Onyenwe anyi ebee ka i na-aga?"

Jisọs zaghachiri ya, **"Ebe m na-aga, i nweghi ike iso m gaa ya ugbu a. Ma i ga-abia ma emesia."**

37 Pita siri ya, "Onyenwe anyi, ginị mere na m apugh i isoro gi ugbu a? Aga m atogbo ndu m n'ih i gi."

³⁸ Jisọs zaghachiri, **“I jikeere itọgbọ ndụ gị n’ihi m? N’ezie, n’ezie, asị m gị, tupu oke ọkụkụ akwaa akwa, ị ga-agọnarị m ughoro atọ.”**

14

Jisọs akasịe ha obi

¹ **“Ka obi ghara ịlọ unu mmiri. Kwerenụ na Chineke; kwerekwanụ na m.**

² **N’ụlọ Nna m, e nwere ọtụtụ ebe obibi. Ọ bụrụ na o sighị otu a dīrī, agaara m agwa unu na m na-aga kwadoro unu ebe obibi?**

³ **Ọ bụrụ na m agaa dozichara unu ebe obibi, aga m aloghachi bịa kpọrọ unu, ka ebe m nọ bụrụkwa ebe unu ga-anọ.**

⁴ **Unu maara ụzọ ebe m na-aga.”**

Jisọs bụ ụzọ

⁵ **Tomọs siri ya, “Onyenwe anyị, anyị amaghị ebe ị na-aga, olee otu anyị ga-esi mata ụzọ ya?”**

⁶ **Jisọs siri ya, “Mụ onwe m bụ ụzọ, na eziokwu, na ndụ. O nweghị onye na-abiakwute Nna m ma ọ bughị site na m.**

⁷ **Ọ bụrụ na unu maara onye m bụ, unu gaara amatakwa Nna m. Site ugbo a, unu amatala ya. Ma hụkwa ya.”**

⁸ **Filip siri ya, “Onyenwe anyị, zi anyị Nna ahụ, afọ ga-ejukwa anyị.”**

⁹ **Jisọs siri ya, “Ọtụtụ oge ndị a mụ na unu nọrọ ọ bụ na ị matabeghị onye m bụ, Filip? Onye ọbụla hụrụ m ahụla Nna. Olee otu i si asị, ‘zi anyị Nna ahụ?’**

¹⁰ **Ọ bụ na i kweghị na m nọ n’ime Nna, na Nna nọkwa n’ime m? Okwu niile m na-agwa unu esitekwaghị n’ebe m nọ pụta, kama ọ bụ Nna bi n’ime m na-arụ ọrụ ya.**

¹¹ **Kwere ihe m kwuru na anọ m n’ime Nna, na Nna nọkwa n’ime m. Ma ọ bughị otu a, kwerenụ n’ihi ọrụ ebube ndị a.**

¹² **N’ezie, n’ezie, agwa m unu, onye ọbụla kwere na m ga-arụ ọrụ ndị m rurụ, ruokwa ọrụ kariri ndị a, n’ihi na m na-alakwuru Nna m.**

¹³ **Ihe ọbụla unu ga-ariọ site n’aha m, aga m enye unu ya, ka e nwe ike nye Nna ahụ otuto site n’Okpara ya.**

¹⁴ **Ihe ọbụla unu rịrọrọ n’aha m, aga m eme ya.**

Nkwa izite Mmụọ Nso

¹⁵ **“Ọ bụrụ na unu hụrụ m n’anya unu ga-edebe iwu m niile.**

16 **Aga m ariọ Nna m, ọ ga-enye unu Onye Nkasiobi ọzọ,* onye ga-enyere unu aka ma nonyekwara unu ruo mgbe niile ebighi ebi.**

17 **Onye bu Mmuọ nke eziokwu. Ndi bi n'ụwa agaghị anabata ya, n'ih na ha adighi ahụ ya anya, ha amakwaghị ya. Ma unu maara ya n'ih na unu na ya nọ, o bikwa n'ime unu.**

18 **Agaghị m ahapụ unu di ka ndi na-enweghi nne na nna. Aga m abiakwute unu.**

19 **Mgbe na-adighi anya, ụwa agaghị ahụkwa m anya. Ma unu ga-ahụ m anya. N'ih na m di ndụ, unu ga-adikwa ndụ.**

20 **N'ubochi ahụ, unu ga-amata na m nọ n'ime Nna m na unu nọ n'ime m, na mụ onwe m nọkwa n'ime unu.**

21 **Onye obula nabatara iwu m ma na-edebekwa ha bu onye huru m n'anya. Onye huru m n'anya ka Nna m ga-ahụ n'anya. Aga m ahụkwa ya n'anya gosikwa ya onwe m."**

22 **Judas (ọ bughị Iskariot) siri ya, "Onyenwe anyi, olee otu i ga-esi gosi anyi onwe gi ma hapu igosi ụwa onwe gi?"**

23 **Jisọs zara si ya, "Onye obula huru m n'anya, ga-edebe okwu m. Nna m ga-ahụkwa ya n'anya. Mụ na Nna m ga-abiakwa n'ebe onye ahụ nọ soro ya biri.**

24 **Onye na-ahughị m n'anya agaghị edebe okwu m. Okwu ndi a niile unu nuru abughị nke m. Ha bu nke Nna ahụ, onye zitere m.**

25 **"Agwala m unu ihe ndi a niile ugbu a mụ na unu nọ.**

26 **Ma Onye Nkasiobi ahụ bu Mmuọ Nso, onye Nna m ga-ezite n'aha m, ga-akuziri unu ihe niile, ọ ga-echetakwara unu ihe niile m gwara unu.**

27 **Udo ka m na-ahapuru unu. Udo m ka m na-enyekwa unu. Ọ bughị di ka ụwa si enye ka m na-enye unu. Unu ekwela ka obi loọ unu mmiri, ka ujo hapukwa itu unu.**

28 **"Unu anula na m gwara unu, 'Ana m ala, ma loghachikwutekwa unu.' Ọ buru na unu huru m n'anya, unu gaara anuri onu na m na-alakwuru Nna, n'ih na Nna di ukwu karia m.**

29 **Ugbu a, agwala m unu ihe a tupu o mezu, ka ọ ga-abu mgbe o mezuru, unu enwee ike kwere.**

30 **Agaghị m agwa unu otutu okwu ọzọ n'ih na eze na-achi ụwa a na-abia. O nwekwaghị ike obula n'ebe m nọ.**

* 14:16 Maobu, Onye Inyeaka

31 **Ana m eme dika Nna m nyere m n'iwu, ka uwa mara na m huru Nna m n'anya.**

"Bilienu ugbu a ka anyi si ebe a puo.

15

Ezi osisi vaini na alaka ya

1 **"Mu onwe m bu ezigbo osisi vaini ahụ. Nna m bukwa onye oru ubi.**

2 **O na-egbuda alaka obula di n'ime m nke na-adighi ami mkpuru. Ma alaka obula na-ami mkpuru ka o na-egbucha, ka o nwee ike mia mkpuru di otutu.**

3 **Ugbu a, e meela ka unu diri ocha n'ih i okwu m gwara unu.**

4 **Ngidenu n'ime m, ka mu onwe m nogidekwa n'ime unu. Dika alaka obula apughi imi mkpuru n'onwe ya ma o buru na o nogideghi n'osisi vaini. Otu a, unu apughikwa imi mkpuru ma o buru na unu anogideghi n'ime m.**

5 **"Mu onwe m bu osisi vaini ahụ; unu bukwa alaka ya. Onye obula na-anogide n'ime m, nke mu onwe m na-anogidekwa n'ime ya, na-ami otutu mkpuru. N'ih i na ewezuga m, unu enweghi ike ime ihe obula.**

6 **Onye obula na-adighi anogide n'ime m di ka alaka e gbuturu, tupu ya, o kponwuo. A ga-achikota ya, chinye ya n'oku, o repia.**

7 **O buru na unu anogide n'ime m, okwu m anogidekwa n'ime unu, rionu ihe obula unu choro, a ga-emere unu ya.**

8 **Nke a ga-aburu Nna m otuto na unu miri otutu mkpuru hie nne, o na-egosikwa na unu bu ndi na-eso uzọ m.**

9 **"Di ka Nna si hu m n'anya, otu a ka m si hukwa unu n'anya. Ya mere, ngidenu n'ime ihunanya m.**

10 **Unu ga-anogide n'ihunanya m ma o buru na unu edebe iwu m. Di ka m debere iwu Nna m ma nogidekwa n'ihunanya ya.**

11 **Agwala m unu ihe ndi a ka onu m diri n'ime unu ka onu unu zukwaa oke.**

12 **Nke a bukwa iwu m, ka unu hurita onwe unu n'anya di ka m siri hu unu n'anya.**

13 **O dighi onye obula nwere ihunanya kariri nke a na mmadu togboro ndu ya n'ih i ndi enyi ya.**

14 **Unu onwe unu bukwa ndi enyi m ma o buru na unu edebe ihe m nyere n'iwu.**

15 **Anaghị m akpọkwa unu ndị ohu ọzọ. N’ihi na ohu adighị amatazu ihe niile onyenwe ya na-eme. Ma ana m akpọ unu ndị enyi m n’ihi na agwala m unu ihe niile m nūrū n’ọnū Nna m.**

16 **Ọ bụkwaghị unu onwe unu hōrō m. Ọ bụ m hōrō unu, wepụtakwa unu iche ka unu gaa mīa ọtutu mkpūrū, mkpūrū nke ga-adigidekwa. Ya mere, Nna m ga-enye unu ihe ọbụla unu ga-ariọ n’aha m.**

17 **Ihe ndị a ka m na-enye unu n’iwu, hūritanū onwe unu n’anya.**

Uwa kpọrọ ha asị

18 **“Ọ būrū na ụwa akpọọ unu asị, chetanū na o buru ụzọ kpọọ m asị.**

19 **A sị na unu bụ nke ụwa, ụwa ga-ahụ unu n’anya dika ndị nke ya. Ma otu ọ dī unu abughị nke ụwa. Kama, esi m n’ime ụwa hōrō unu. Ọ bụkwa n’ihi ya ka ụwa ji akpọ unu asị.**

20 **Chetakwanū ihe m gwara unu, ‘Ohu adighị adi ukwu karịa Onyenwe ya.’*Ya mere, ebe ha kpagburu m, ha ga-akpagbukwa unu. Ọ būrū na ha debere okwu m, ha ga-edebekwa nke unu.**

21 **Ee, ha ga-eme unu ihe niile ndị a n’ihi aha m, na n’ihi na ha amaghị onye ahụ zitere m.**

22 **Ọ būrū na abighị m, gwa ha okwu, ikpe mmehie agaraghị ama ha. Ma ugbu a, ha enweghị ngọpụ ọbụla banyere mmehie ha.**

23 **Onye ọbụla kpọrọ m asị kpọkwara Nna m asị.**

24 **A sị na ọrụ niile m rūrū n’etiti ha akarighị ọrụ nke onye ọbụla ọzọ rūrū, ha agaraghị abụ ndị ikpe mmehie mara. Ma ugbu a ha ahụzuola ọrụ ebube ndị a niile, ma ha nọgidekwara na-akpọ mụ na Nna m asị.**

25 **Nke a bụ imezu ihe e dere n’akwukwọ iwu ha. ‘Ha kpọrọ m asị na-enweghị ihe m mere.’†**

Oru Mmụọ nsọ na-arū

26 **“Mgbe Onye Ndumodu ahụ ga-abia, onye m ga-zitere unu site n’aka Nna, bụ Mmụọ eziokwu ahụ sitere na Nna pụta, ọ ga-agba ama banyere m.**

27 **Ma unu onwe unu aghaghị igba ama, n’ihi na mụ na unu anọla site na mmalite.**

16

1 **“Ihe ndị a niile ka m gwara unu ka unu ghara ida.**

* 15:20 Jón 13:16 † 15:25 Abụ 35:19; 69:4 ‡ 15:26 Onye inyeaka maọbụ onye nkasiobi.

2 Ha ga-esite n'ụlọ ekpere ha chụpụ unu. N'ezie, oge na-abịa mgbe onye ọbụla ga-egbu unu ga-echekwa na ọ na-efe Chineke mgbe ha na-eme nke a.

3 Ha ga-eme ihe ndị a n'ihị na ha amaghị Nna maọbụ m.

4 Ana m agwa unu ihe ndị a ka ọ ga-abụ na mgbe oge ga-eru, unu echeta na m gwara unu. Agwaghị m unu ihe ndị a na mbụ n'ihị na mụ na unu nọ mgbe ahụ.

5 Ma ugbu a, ana m alaghachikwuru onye ahụ zitere m. Ma ọ dighị onye ọbụla n'etiti unu juru m, 'Olee ebe ị na-aga?'

6 Ma n'ihị na m gwara unu ihe ndị a, obi unu ejupụtala na mwute.

7 N'agbanyeghị nke a, aga m agwa unu eziokwu, ọ bụ maka ọdịmma unu ka m ji ala. Ọ bụrụ na m alaghị, Onye Ndumọdụ ahụ agaghị abịa. Ọ bụrụ na m laa, aga m ezitere unu ya.

8 Mgbe ọ bịa, ọ ga-eme ka ụwa mata ezughị oke nke nghọta ya banyere mmehie, na ezi omume na ikpe,

9 maka mmehie n'ihị na ha ekwenyeghị na m;

10 ma gbasara ezi omume, n'ihị na ana m alakwuru Nna, ebe unu na-apughị ihu m ọzọ,

11 maka ikpe, n'ihị na e kpeela onyeisi ụwa a ikpe.

12 "Enwere m ọtụtụ ihe ọzọ m ga-agwa unu. Ma ugbu a, unu agaghị anabatali ha.

13 Ma mgbe Mmụọ eziokwu ahụ bịa, ọ ga-eduba unu n'eziokwu niile. Ọ gaghị ekwu ihe banyere onwe ya, kama ọ bụ ihe niile ọ nuru ka ọ ga-ekwu. Ọ ga-ezikwa unu ihe niile gaje ibia.

14 Ọ ga-enye m otuto, n'ihị na ọ ga-esite n'aka m nata ihe ọ ga-akoro unu.

15 Ihe niile Nna nwere bụ nke m. Ọ bụ ya mere m ji si, na ọ ga-ewere site n'ihe bụ nkem, kowara ya unu.

Mwute nke ndị na-eso ụzọ ya ga-aghọ ọnu

16 "Ọ fọdurụ nwantakiri oge unu agaghị ahụkwa m. Ma mgbe nwantinti oge gasikwara, unu ga-ahụkwa m anya ọzọ."

17 Ụfọdụ ndị na-eso ụzọ ya siri tara onwe ha, "Gini ka o bu n'uche mgbe ọ na-asị, 'Nwa oge nta unu agaghị ahụkwa m ọzọ, ma mgbe nwa oge gasikwara unu ga-ahụkwa m,' na 'N'ihị na ana m alakwuru Nna'?"

18 Ha na-asị, "Gini ka okwu a putara bụ 'nwa oge nta'? Anyị aghotaghị ihe ọ na-ekwu."

19 Jisọs matara na ha choro iju ya ihe banyere nke a, n'ihị ya ọ siri ha, "Unu na-ajurita onwe unu ihe okwu

m pùtara mgbe m siri, 'Na nwa oge nta unu agaghì ahùkwa m ozo, ma nwa mgbe nta unu ga-ahùkwa m'?

²⁰ N'ezie, n'ezie, agwa m unu, unu ga-akwa akwa ma nwekwa obi mwute, ma uwa ga-anuri onu. Ma iru uju unu ga-aghoru unu onu.

²¹ Mgbe ime na-eme nwanyi, o na-anu n'onodu ihe mgbu. Mgbe o musiri nwa ya, o dighi echetakwa ihe mgbu ya ozo. N'ihì onu na a muputala nwa n'elu uwa.

²² Unu no n'onodu iru uju ugbu a, ma aga m ahù unu anya ozo, obi unu ga-ejuputa n'onu. Mmadu obula apughikwa inapu unu onu unu.

²³ Ma n'ubochi ahù, unu agakwaghì ariu m ihe obula. N'ezie, n'ezie, agwa m unu, ihe obula unu ga-ariu Nna m n'aha m, o ga-enye unu.

²⁴ Ruo ugbu a, o dibeghi ihe unu rioro n'aha m. Rioronu, unu ga-ariota, ka onu unu zukwaa oke.

²⁵ "Eji m ilu na-agwa unu okwu ugbu a, ma oge na-abia mgbe m na-agaghì ejikwa ilu gwa unu okwu. Mgbe ahù ka m ga-akowara unu niile ihe banyere Nna m n'uzo unu ga-aghota ya.

²⁶ N'ubochi ahù, unu ga-ariu ihe n'aha m. Asighi m unu na m ga-ariu Nna ihe n'ihì unu.

²⁷ N'ihì na Nna m n'onwe ya huru unu n'anya, n'ihì na unu huru m n'anya kwerekwa na m si n'ebe Chineke no bia.

²⁸ Esi m n'ebe Nna no puta, bia n'ime uwa. Ana m ahapukwa uwa ilaghachikwuru Nna."

²⁹ Ndi na-eso uzo ya siri, "Lee, ugbu a ka okwu gi doro anya. O bukwaghì ilu ka i na-atu.

³⁰ Ugbu a ka o doro anyi anya na i maara ihe niile. O bakwaghì uru ka onye obula juo gi ihe obula. N'ihì nke a, anyi kwere na i si n'ebe Chineke no bia."

³¹ Jisosh zara ha, "Unu ekwerela ugbu a?"

³² Lee! Oge na-abia, oge ahù eruola, mgbe unu ga-agbasacha. Onye obula n'ulo nke ya. Mgbe ahù, unu ga-ahapu naani m, ma o bughì naani m no n'ihì na mu na Nna m no.

³³ "Agwala m unu ihe ndi a niile ka unu nwee udo n'ime m. N'ime uwa, unu ga-enwe nsogbu. Ma ka obi sie unu ike, n'ihì na emeriela m uwa."

17

Ekpere Jisosh kpeere Onyenwe ya

¹ Mgbe Jisosh kwusiri okwu ndi a, o leliri anya n'eluigwe si,

“Nna, oge ahụ a kara aka eruola, nye Ọkpara gị otuto, ka Ọkpara gị nyekwa gị otuto.

² I nyela ya ikike n’ebe mmadụ niile nọ, na ike inye ndị niile i nyere ya ndụ ebighị ebi.

³ Nke a bukwa ndụ ebighị ebi ahụ. Ka ha mata na naanị gị bụ Chineke n’ezie, matakwa Jisọs Kraịst onye ahụ i zitere n’ụwa.

⁴ Enyere m gị otuto n’ụwa site n’iruzu ọrụ niile i nyere m ka m rụọ.

⁵ Ma ugbu a, Nna, nye m otuto n’ihu gị, ụdị otuto ahụ m nwere n’ihu gị tupu e kee ụwa.

Ekpere Jisọs kpeere ndị na-eso ụzọ ya

⁶ “Emere m ka ndị ahụ i siri n’ụwa kponye m mara aha gị. Ha bụ ndị nke gị, i nyere m ha, ha debekwara okwu gị.

⁷ Ugbu a, ha amarala na ihe niile i nyere m si n’aka gị bia.

⁸ Ma ugbu a, enyela m ha okwu ahụ i nyere m, ha nabatakwara ya, marakwa n’eziokwu na-esi m n’ebe i nọ bia. Ha kwenyekwara na ọ bụ gị zitere m.

⁹ Ana m ekpere ha ekpere, ọ bughị n’ihi ụwa ka m na-ekpe ekpere. Kama ana m ekpe ekpere banyere ndị ahụ i nyere m, n’ihi na ha bukwa ndị nke gị.

¹⁰ Ihe niile m nwere bụ nke gị, ihe niile i nwere bukwa nke m. E sitere na ha mee ka otuto m pụta ihè.

¹¹ Ugbu a, anoghikwa n’ime ụwa, ma ha ka nọ n’ime ụwa, ana m alaghachikwute gị. Ya mere, Nna dī nsọ, chebe ha nke ọma site n’ike nke aha gị, bụ aha nke ahụ i nyere m, ka ha buru otu dika anyị onwe anyị si buru otu.

¹² Mgbe mụ na ha nọ n’ụwa, echebere m ha site n’aha gị nke i nyere m. Echebekwara m ha, o nwekwaghị onye ọbụla n’ime ha lara n’iyi, kariakwa onye ahụ bụ nwa nke ịla n’iyi, ka e mezuo ihe akwukwo nsọ kwuru.

¹³ “Ma ugbu a, ana m aloghachikwute gị, ma ana m ekwu ihe ndị a n’ụwa ugbu a ka ha nwee n’ọñụ m, n’ebe o zuruoke n’ime ha.

¹⁴ Enyela m ha okwu gị. Ma n’ihi ya, ụwa akpọla ha asi. N’ihi na ha abughị ndị nke ụwa dī ka mụ onwe m na-abughị onye nke ụwa.

¹⁵ Ekpeghị m ekpere ka iwepu ha n’ụwa, kama ka inaputa ha site n’aka ajọ onye ahụ.

¹⁶ Ha onwe ha abughị ndị nke ụwa dī ka mụ onwe m na-abukwaghị onye nke ụwa.

17 Were eziokwu doo ha nsọ, okwu gị bụ eziokwu.

18 Dị ka i siri zite m n'ụwa, otu a ka m na-ezipụkwa ha n'ụwa.

19 O bụkwa n'ihì ha ka m jiri debe onwe m nsọ, ka ha onwe ha bụrụkwa ndị e doro nsọ n'eziokwu.

Ekpere Jisọs maka ndị niile kwere ekwe

20 “Ekpegħi m ekpere a n'ihì ndị a naanị. Kama ana m ekpekwa ekpere a n'ihì ndị niile ga-ekwere na mụ, site n'okwu ha.

21 Ka ha niile bụrụ otu, Nna, dị ka ị nọ n'ime m mụ a nọrọ n'ime gị. Ka ha nọrọkwa n'ime anyị ka ụwa kwere na o bụ gị zitere m.

22 Enyere m ha otuto nke i nyere m, ka ha bụrụ otu dị ka anyị onwe anyị si bụrụ otu;

23 Mụ onwe m n'ime ha, gị onwe gị n'ime m. Ka e mee ka ha bụrụ otu n'uzọ zuruoke, ka ụwa matakwa na o bụ gị zitere m, na ị hụkwara ha n'anya dị ka ị si hụ m n'anya.

24 “Nna, achọrọ m ka ndị niile i nyere m soro m nọrọ ebe m nọ. Ka ha hụ otuto m nke i nyere m n'ihì na ị hụrụ m n'anya tupu atọọ ntọala nke ụwa.

25 “Nna onye ezi omume, ụwa amaghị gị. Ma amaara m gị. Ndị a matakwarara na o bụ gị zitere m.

26 Emekwara m ka ha mara aha gị. Aga m agakwa n'ihu ime ka ha mara ya. Ka ihunanya ahụ i nwere n'ebe m nọ dīgide n'ime ha, ka mụ onwe m nọgidekwa n'ime ha.”

18

Ha jidere Jisọs

1 Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndị a, ya na ndị na-eso ụzọ ya rịdara ndagwurugwu iyi Kidrón rigorokwa n'ofe nke ọzọ, ebe e nwere otu ogige, ya na ndị na-eso ụzọ ya banyere n'ime ya.

2 Judas, onye rara ya nye matakwarara ebe ahụ. N'ihì na Jisọs na ndị na-eso ụzọ ya na-anọ n'ebe ahụ ọtụtụ oge.

3 Ya mere, Judas duuru otu ndị agha, na ụfọdụ ndị ozi sitere n'etiti ndiisi nchụaja na ndị Farisii bịa n'ebe ahụ. Ha chikwa ọwaokụ, oriọna na ngwa agha.

4 Ebe Jisọs maara ihe niile na-akwado ibiakwasị ya, o pụtara sị ha, “**Onye ka unu na-achọ?**”

5 Ha zaghachiri ya, “O bụ Jisọs onye Nazaret.”

O sịrị ha, “**O bụ m**” (Judas onye ahụ rara ya nye so ha guzo n'ebe ahụ.)

⁶ Mgbe Jisọs gwara ha, **“Ọ bụ m,”** ha laghachiri azụ, daa n’ala.

⁷ Ọzọ ọ jukwara ha, **“Onye ka unu na-achọ?”**

Ha siri, **“Ọ bụ Jisọs onye Nazaret.”**

⁸ Jisọs zara, **“Agwara m unu na Ọ bụ m. Ọ bụrụ na unu na-achọ m, hapụnụ ndị a ka ha laa.”**

⁹ Nke a bụ iyi mezuo okwu ahụ o kwuru na mbụ, **“Etufughị m onye ọbụla n’ime ndị ahụ i nyere m.”***

¹⁰ Ya mere Saimon Pita, onye ji mma agha, miputara ya, gbuo ohu onyeisi nchụaja, gbupụ ntị aka nri ya. Aha ohu ahụ bụ Malkus.

¹¹ Ma Jisọs gwara Pita, **“Mìghachi mma agha gị n’ọbọ ya! Ọ bụ na mụ agaghị anụ site n’iko ahụ Nna m nyere m ka m nūọ?”**

A kpuru Jisọs gaa na nke Anas

¹² Ya mere ndị agha ahụ na ọchiagha ha, na ndị na-ejere ndị Juu ozi, jidere Jisọs kee ya agbụ.

¹³ Ha buru ụzọ duru ya jekwuru Anas, onye bụ nna nwunye Kaifas. Onye bụ onyeisi nchụaja n’afọ ahụ.

¹⁴ Kaifas bukwa onye ahụ duru ndị ndu ndị Juu ọdụ, si na ọ ka mma ka otu onye nwuo n’ihi mmadụ niile.

Ngopu mbụ nke Pita

¹⁵ Saimon Pita na otu onye ọzọ na-eso ụzọ ya sooro Jisọs. N’ihi na onye nke ahụ na-eso ụzọ ya bụ onye onyeisi nchụaja maara nke ọma, o sooro Jisọs banye n’obi onyeisi nchụaja.

¹⁶ Ma Pita na-eguzo n’ezi n’ọnu ụzọ. Onye ọzọ ahụ na-eso ụzọ ya, nke onyeisi nchụaja maara nke ọma, puru n’ezi gwa nwaagboghọ ahụ na-eche ọnu ụzọ okwu, ma kpobata Pita.

¹⁷ Nwaagboghọ ahụ siri Pita, **“Ọ bụ na ị bughị otu n’ime ndị na-eso ụzọ nwoke a?”**

Pita siri, **“Mba! Abughị m.”**

¹⁸ Ndị ohu na ndị nche kwanyere oku n’ihi na oyi na-atụ. Ha guzoro n’ebe ahụ na-anya oku. Pita soro ha guzo na-anyakwa oku.

Onyeisi nchụaja ajuo Jisọs ajuju

¹⁹ N’oge ahụ onyeisi nchụaja ahụ juru Jisọs banyere ndị na-eso ụzọ ya, na ozizi ya.

²⁰ Jisọs zara ya, **“N’ihu ọha mmadụ ka m kwuru okwu niile m kwuru. A kuziri m ihe n’ime ulọ ekpere na n’ime ulonsọ ukwu ebe ndị Juu na-ezuko. Ekwukwaghị m ihe ọbụla na nzuzo.”**

* 18:9 Jón 6:39

21 **Gìni mere i ji aju m? Juo ndi niile gere m nti! Ha makwaara ihe niile m kwuru."**

22 Mgbe o kwuru nke a, otu onye n'ime ndi na-eje ozi guzo n'akuku ya, mara Jisos ura n'ihu, si, "O bu otu a ka i si aza onyeisi nchujaja ajuju?"

23 Jisos zara ya, "**O buru na o di ihe ojoo m kwuru, gbaa ama megide okwu ojoo di otu a, ma o buru na m kwuru eziokwu, ginị mere i ji ama m ura."**

24 Ya mere, Anas kere ya agbu zigara ya Kaifas onyeisi nchujaja.

Pita agonari Jisos nke ugboro abuo na nke ato

25 Ma dika Saimon Pita ka guzo n'ebe ahụ na-anya oku, ha siri ya, "O bu na i bughị otu onye n'ime ndi na-eso uzo ya?"

Ma o gorọ ago si, "Abughị m ya."

26 Otu n'ime ndi ohu onyeisi nchujaja, bu onye ikwu nwoke ahụ Pita bipuru nti, siri, "O bu na m ahughị gi na ya n'ime ogige ahụ?"

27 Ma Pita gokwara ago ozo. N'otu mgbe ahụ oke okuku kwara akwa.

Jisos n'ihu Paillet

28 Mgbe ahụ, ha sitere n'ulo Kaifas duru Jisos gaa n'uloeze Paillet. O bukwa n'isi ututu, ma ha onwe ha abanyeghi n'ime uloze ahụ n'ihị na ha achoghi imeru onwe ha, ka ha nwee ike isoro rie nri na Mmemme Ngabiga.

29 Paillet gakwuru ha n'ezị si, "Gini bu ebubo unu na-ebo nwoke a?"

30 Ha zara ma si ya, "O buru na onye a abughị onye aruruala, anyi agaraghi akpotara gi ya."

31 Paillet siri, "Durunu ya puo kpee ya ikpe n'onwe unu di ka iwu unu si di."

Ndi Juu siri ya, "Ma anyi enweghi ikike igbu onye o bua."

32 Nke a mere iji mezuo okwu ahụ Jisos kwuru banyere udi onwu o gaje inwu.

33 Mgbe ahụ Paillet baghachiri n'ime uloze ahụ, zie ozi ka a kpoo ya Jisos. O juru ya, "I bu eze ndi Juu?"

34 Jisos zara, "**I na-aju nke a n'onwe gi ka o bu ihe ndi ozo gwara gi banyere m?"**

35 Paillet zara, "Abu m onye Juu? O bu ndi ala gi na ndiisi nchujaja unu kpotaara m gi. Gini ka i mere?"

36 Jisos zara, "**Alaeze m abughị nke uwa a. A si na alaeze m bu nke uwa a, ndi na-ejere m ozi gaara iluru m ogu iji gbochie m idaba n'aka ndi Juu. Ma ugbu a, alaeze m abughị nke uwa a."**

37 Paillet siri ya, "Ya bu na i bu eze?"

Jisọs zara, **“Gị onwe gị kwuru na m bụ eze. Amuru m n’ihi nke a, ọ bukwa n’ihi nke a ka m ji bi a n’uwa igba ama banyere eziokwu. Onye ọbụla huru eziokwu n’anya na-ege m nti.”**

³⁸ Paillet siri ya, “Gini bu eziokwu?” Mgbe o kwuchara nke a, ọ puru jekwuuru ndi Juu ozo si ha, “O dighi ihe obula m choputara megidere ya.

³⁹ Ma o bu omenaala unu, na m ga-ahapuru unu otu onye mkporo n’oge Mmemme Ngabiga. Unu choro ka m hapuru unu ‘eze ndi Juu?’”

⁴⁰ Ha tiri mkpu ozo si, “O bughị nwoke a, ma hapuru anyi Barabas.” Barabas bu onye abali di egwu.

19

I ma Jisọs ikpe

¹ Mgbe ahụ, Paillet kpuru Jisọs, a pia ya ihe.

² Ndi agha kpara okpueze nke e ji ogwu mee, kpukwasị ya n’isi, yinyekwa ya uwe mwuda na-acha odo odo.

³ Ha biakwutere ya otutu mgbe na-asị, “Ekele, gị Eze ndi Juu!” Ha na-amakwa ya ura n’ihu.

⁴ Paillet pukwara n’ezi ozo si ha, “Lee, ana m akpọtara unu ya, ka unu mara na achoputaghi m ihe ojoo obula o mere.”

⁵ Mgbe Jisọs yi okpu ogwu na uwe odo odo puta, Paillet siri ha, “Lekwanu nwoke ahụ!”

⁶ Ngwangwa, ndiisi nchaja na ndi nche huru ya, ha tiri mkpu si, “Kpogide ya n’obe! Kpogide ya n’obe!”

Paillet siri ha, “Kporonu ya kpogbuo ya n’onwe unu. Achoputaghi m ihe ojoo obula o mere.”

⁷ Ndi Juu zara ya, “Anyi nwere iwu, di ka iwu ahụ siri di, ihe kwesiri ya bu onwu, n’ihi na o kporo onwe ya Okpara Chineke.”

⁸ Mgbe Paillet nuru nke a, oke egwu turu ya karia.

⁹ O laghachiri azu n’ime uloeze ahụ, juo Jisọs, “Olee ebe i siri bia?” Ma Jisọs azaghi ya ihe obula.

¹⁰ Paillet siri ya, “I na-agba m nkiti? O bu na i maghi na m nwere ike ikpogide gi n’obe, nweekwa ike ihapu gi ka i laa?”

¹¹ Jisọs zara ya, **“I garaghi enwe ike obula n’ebe m no, ma o buru na o siteghi n’elu rute gi aka. Nke a mere mmehie onye duru m nye n’aka gi ji karia.”**

¹² Site na mgbe ahụ Paillet chosiri ike ihapu ya. Ma ndi Juu tisiri mkpu ike si, “I hapu nwoke a ka o laa, i bukwaghi enyi Siza. N’ihi na onye obula na-eme onwe ya eze na-eleli Siza.”

13 Mgbe Paillet nuru okwu ndi a, o kpoptara Jisos n'ezi, nodukwa ala n'ochi ikpe ya di n'ebe a na-akpo Pevumentị (maobu Gabata n'asusu Hibru).

14 O bu n'iche dika n'oge ehie nke ubochi nkwadebe maka oriri Ngabiga.

O siri ndi Juu, "Leenu eze unu!"

15 Ma ha tiri mkpu, "Kpogu ya, Kpogu ya! Kpogide ya n'obe."

Paillet juru ha, "Unu chorọ ka m kpogide eze unu n'obe?"

Ma ndiisi nchujaja zara, "Anyi enweghi eze ozọ karja Siza."

16 Mgbe ahụ, o nyefere ya n'aka ha, ka ha kpogide ya n'obe.

Mkpogbu Jisos

Ha kpogoro Jisos puo.

17 O buuru obe ya gaa n'ebe a na-akpo Okpokoro Isi (nke putara Golgota n'asusu Hibru).

18 N'ebe ahụ ka ha kpogidere ya n'obe, ya na mmadu abuo ndi ozọ. Otu onye n'aka nri ya, onye nke ozọ n'aka ekpe ya.

19 O nwere ihe Paillet dere kupanye n'elu obe ahụ. Ihe o dere bu nke a:

Jisos onye Nazaret, Eze ndi Juu.

20 Otutu ndi Juu guru ihe a o dere, n'ihia na ebe a kpogburu Jisos di nso n'obodo ahụ. E dekwara ya n'asusu Hibru, Griik na Latin.

21 Ndiisi nchujaja nke ndi Juu gwara Paillet si, "Edela na o bu Eze ndi Juu, kama dee na nwoke a siri, abu m eze ndi Juu."

22 Ma Paillet zara, "Ihe m dere, edeela m ya."

23 Mgbe ndi agha kpogidechara Jisos n'obe, ha kere uwe ya uzọ anọ. Onye obula n'ime ha nwetara otu uzọ. Ha chiri uwe mwuda ya nke a na-adughi adu, kama a kpara ya akpa site n'elu ya ruo n'ala ya.

24 Ha gwaritara onwe ha, "Ka anyi hapunu idoka ya, kama ka anyi fee nza lee onye o ga-adanyere i were ya."

Nke a bu iji mezuo ihe e dere n'akwukwo nso, "Ha kere uwe m n'etiti onwe ha,

feekwa nza banyere uwe mwuda m."*

Nke a bu ihe ndi agha ahụ mere.

25 Nne ya, nwanne ya nwanyi, bu Meri nwunye Klopas, na Meri Magdalin guzo nso n'akuku obe Jisos.

* 19:24 Abu 22:18

²⁶ Mgbe Jisọs hụrụ nne ya na onye na-eso ụzọ ya ọ hụrụ n'anya ka o guzo n'akụkụ ya, ọ sịrị nne ya, **“Nwanyị lee nwa gị nwoke.”**

²⁷ Ọ sịrị onye ahụ nke na-eso ụzọ ya, **“Lee nne gị.”** Site n'oge ahụ, onye ahụ na-eso ụzọ ya kpọrọ ya laa n'ụlọ nke ya.

Ọnwụ Jisọs

²⁸ N'ikpeazụ, mgbe Jisọs matara na ihe niile emezuola. Ma iyi mezuo ihe e dere n'akwụkwọ nsọ, ọ sịrị, **“Akpịrị na-akpọ m nkụ.”**

²⁹ Otu ite mmanya ọra dọrọ nsọ n'ebe ahụ. Ha were ogbo denye n'ime mmanya ahụ, kenye ogbo ahụ n'osisi hisọp welie ya elu chee ya n'ọnu.

³⁰ Mgbe Jisọs deturụ mmanya ahụ ọnu, ọ sịrị, **“Ọ gwụchaala.”** O hulatarara isi ya, kubie ume.

³¹ Ma ndị Juu achọghị ka ahụ ndị ahụ a kpọgidere n'obe nọgide n'ebe ahụ ka chi bọọ, n'ihị na ọ bụ Ụbọchị Nkwadebe. Echi ya bụ ga-abụ ụbọchị izuike puru iche. Ha rịọrọ Paillet ka a gbajisie ha ụkwụ ma bupụkwa ahụ ha.

³² Ndi agha ahụ b́ara gbajie ụkwụ onye nke mbụ na onye nke ọzọ a kpọgburu ha na ya.

³³ Ma mgbe ha b́aruru n'ebe Jisọs nọ, ha hụrụ na ọ nwuolarị. N'ihị nke a, ha agbajighi ụkwụ ya.

³⁴ Kama otu onye n'ime ndi agha ahụ weere ụbe mapuo ya akụkụ ya. Ngwangwa ọbara na mmiri gbaputara.

³⁵ Onye hụrụ ihe ndi a gbara ama ka unu kwere, ama ya bụ eziokwu, ọ matakwarara na ihe ọ na-ekwu bụ eziokwu.

³⁶ Ihe ndi a niile mere ka e mezuo ihe e dere n'akwụkwọ nsọ, **“Ọ dighi ọkpukpu ya ọbula nke a ga-agbaji.”**[†]

³⁷ E dekwara n'ebe ọzọ n'akwụkwọ si, **“Ha ga-elegide onye ahụ ha mapuru ahụ anya.”**[‡]

Olili Jisọs

³⁸ Mgbe ihe ndi a gasiri, otu nwoke aha ya bụ Josef, onye sitere Arimatia, onye na-eso ụzọ Jisọs na nzuzo, n'ihị egwu ndi Juu, jekwuuru Paillet rịọ ka o nye ya ikike iburu ahụ Jisọs, Paillet kwere, ya mere ọ b́ara buru ahụ ya.

³⁹ Nikodimos, onye ahụ b́akwutere Jisọs n'abalị na mbụ, b́akwara. O wetara máá na aloos a gwakọtara agwakọta, nke ọtutu ya ruru ihe dika kilogram iri atọ na anọ.

⁴⁰ Ha buuru ahụ Jisọs, tee ya uda ndi ahụ, fuchikwaa ya n'akwa ọcha linin dika omenaala olili ozu nke ndi Juu si di.

[†] 19:36 Ọpụ 12:46; Ọnu 9:12; Abụ 34:20   [‡] 19:37 Zek 12:10

⁴¹ Ebe ahụ a kpogidere ya n'obe dị n'otu ubi a gbara ogige. N'ime ogige a, otu ili ọhuru dị na ya nke e jibeghi lie onye ọbụla.

⁴² N'ihì na ọ bụ ụbọchị Nkwadebe nke ndị Juu, § nakwa n'ihì na ili ahụ dị nso, ha donyere ahụ Jisọs n'ime ya.

20

Mbilite n'ọnwu nke Jisọs

¹ N'isi ụtụtụ ụbọchị mbụ nke izu ụka, mgbe chi na-abozibeghi nke ọma, Meri Magdalin b́ara n'ili ahụ, ma hụ na e wepụla nkume ahụ e jiri mechie ọnu ili ahụ.

² O ji ọsọ b́akwute Saimon Pita na onye ọzọ ahụ nke na-eso ụzọ ya, bụ onye Jisọs huru n'anya si, "Ha esitela n'ili ahụ bupụ Onyenwe anyi. Anyi amaghi ebe ha dobere ya!"

³ Ya mere Pita na onye nke ọzọ ahụ na-eso ụzọ ya puru gawa n'ili ahụ.

⁴ Ha abụọ jiri ọsọ na-aga, ma onye ọzọ ahụ na-eso ụzọ ya gbakariri Pita n'ọsọ buru ya ụzọ ruo n'ili ahụ.

⁵ O hulatarala ala, nyoo anya n'ime ili, hụ akwa ọcha ahụ ebe ha wusara n'ala, ma ọ baghi n'ime.

⁶ Ya mere Saimon Pita, onye na-eso ya n'azụ b́arutere banye n'ime ili ahụ. Ọ huru akwa ozu ahụ ka ọ wusara n'ala,

⁷ ya na akwa nke e ji kechie ya isi. Ichafo a na akwa ọcha ahụ adikotaghi n'otu ebe, kama a ṕara ya apia dobe ya iche n'ebe ọzọ.

⁸ Onye ọzọ ahụ nke na-eso ụzọ ya, onye nke buru ụzọ b́aru n'ili banyekwara n'ime ili ahụ. Ọ huru ma kwerekwa.

⁹ (Ruo n'oge a, ha aghotabeghi site n'akwukwo nso na ọ ghaghi i si n'ọnwu bilie.)

¹⁰ Emesia ndi na-eso ụzọ ya laghachiri n'ulo ha.

Jisọs egosi Meri Magdalin onwe ya

¹¹ Ma Meri guzo n'akuku ili ahụ na-ebe akwa. Mgbe ọ no na-ebe akwa, o hulatarala ala nyoo anya n'ime ili ahụ

¹² hụ ndi mmuo ozi abuo yi uwe ọcha, ka ha noduru ala otu n'isi, nke ọzọ n'ukwu, n'ebe ahụ atogboro ahụ Jisọs.

¹³ Ha siru ya, "Nwanyi, gini mere i ji ebe akwa?"

Ọ siru ha, "Ha ebupula Onyenwe m, amaghi m ebe ha bujere ya."

¹⁴ N'oge a, ọ tughariri hụ ka Jisọs guzo n'ebe ahụ. Ma ọ mataghi na ọ bụ Jisọs.

15 Jisọs siri ya, **“Nwanyị, gini mere iji ebe akwa? Onye ka i na-achọ?”**

Ebe o chere na o bu onye na-elekoṭa ogige ahụ, o siri ya, “Nna anyị ukwu, o buru na o bu gi bupuru ya, gwa m ebe i debere ya ka m gaa buru ya.”

16 Jisọs siri ya, **“Meri.”**

O tughariri tie mkpu n’olu Hibru si ya, **“Raboni!”** (nke putara “Onye nkuzi.”)

17 Jisọs siri ya, **“Emetukwala m aka n’ihi na alakwu-rubeghi m Nna m. Kama gakwuru umunna m gwa ha, ‘Ana m alakwuru Nna m na Nna unu. Chineke m na Chineke unu.’”**

18 Meri Magdalin gara gwa ndi na-eso uzọ ya, “Ahula m Onyenwe anyi.” O koro ha na o bu ya gwara ya ihe ndi a niile.

Jisọs egosi ndi na-eso uzọ ya onwe ya

19 N’uhuruchi nke ubochi ahụ, bu ubochi mbu nke izu uka, mgbe ndi na-eso uzọ ya zokotara n’ime otu ulo. Ha mechiri uzọ niile n’ihi egwu ndi Juu. Jisọs batara guzo n’etiti ha si ha, **“Udo diri unu!”**

20 Mgbe o kwusiri nke a, o gosiri ha aka ya na akuku ya. Onu juru ndi na-eso uzọ ya obi n’ihi na ha ahula Onyenwe anyi.

21 Ozokwa, Jisọs siri ha, **“Udo diri unu! Di ka Nna m si zite m, otu a ka m na-eziga unu.”**

22 Mgbe o kwuchara nke a, o kusara ha ume si ha, **“Naranu Mmuo Nso.”**

23 **O buru na unu agbaghara onye obula mmehie ya, a ga-agbaghara ya, o burukwa na unu aju igbaghara ha, agaghi agbaghara ha.”**

Jisọs egosi Tomos onwe ya

24 Ma Tomos (onye a na-akpo Didimos), otu n’ime ndi ozi iri na abuo ahụ, anoghi ya mgbe Jisọs biara.

25 Ya mere, ndi ozo na-eso uzọ ya gwara ya, **“Anyi ahula Onyenwe anyi!”**

Ma o siri ha, “O bu naani mgbe m jiri anya m hu ebe ahụ ntu kpopuru ya aka, tinye mkpisiaka m n’apa ntu ndi ahụ, ma tinyekwa aka m n’akuku ya ebe ahụ a mara ya ube, ka m ga-ekwere.”

26 Mgbe abali asato gasiri, ndi na-eso uzọ ya zokotara ozo. Ugbu a Tomos nokwa n’etiti ha. N’agbanyeghi na e mechisiri uzọ niile, Jisọs batara guzo n’etiti ha si ha, **“Udo diri unu.”**

²⁷ Mgbe ahụ ọ siri Tòmọs, **“Runyè mkpisiaka gị n’ebe a, leekwa aka m abụọ. Weputa aka gị tinyekwa n’akụkụ m. Abụla onye na-enweghị okwukwe, kama kwere.”**

²⁸ Tòmọs zara sị ya, “Onyenwe m na Chineke m!”

²⁹ Ma Jisọs siri ya, **“I kweere n’ihi na ị hụla m? Ma ngozi diri ndi na-ahughị ma kwere.”**

The mere e ji dee akwukwọ ozioma Jón

³⁰ O di otutu ihe iribama ndi ozo Jisọs ruru n’ihu ndi na-eso uzo ya. Ma edeghi ha n’ime akwukwọ a.

³¹ Ma e dere ihe ndi a niile ka unu kwere na Jisọs bu Kraist, Okpara Chineke. N’ihi na o bu site n’ikwere ka unu ga-eji nweta ndu oheru site n’aha ya.

21

Jisọs na oru ebube nke igbute azu

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, Jisọs gosiri ndi na-eso uzo ya onwe ya ozo. O mere nke a n’akukụ osimiri nke Tiberias,* lee otu o si mee.

² Ufodu n’ime ndi na-eso uzo ya nokoro otu ebe. Ndi a bu Saimon Pita na Tòmọs (onye a na-akpo Didimos), na Nataniel, onye Kena nke Galili na umu Zebedi, na mmadu abuo ndi ozo bukwa ndi ozi ya.

³ Saimon Pita siri ha, “Ana m aga igbu azu.” Ha siri, “Anyi ga-eso gi.” Ha biliri gaa, banye n’ime ugbo mmiri. Ma n’abalị ahụ niile ha egbuteghi ihe obula.

⁴ Mgbe chi na-abo Jisọs guzoro n’akukụ mmiri. Ma ndi na-eso uzo ya amataghi na o bu Jisọs.

⁵ Jisọs siri ha, **“Umuntakiri, unu gbutere azu obula?”** Ha zara ya, “Mba.”

⁶ O gwara ha, **“Wunyenu ugbu unu n’akukụ aka nri nke ugbo. Unu ga-egbutekwa azu.”** Mgbe ha mere nke a, ha enwekwaghi ike idoputa ugbu ha, n’ihi otutu azu nke di n’ime ya.

⁷ Mgbe ahụ onye ahụ na-eso uzo ya Jisọs huru n’anya gwara Pita, “O bu Onyenwe anyi!” Ngwangwa Saimon Pita nuru na “o bu Onyenwe anyi,” o yiiri uwe ya (n’ihi na o gba oto), wuba n’ime mmiri ahụ.

⁸ Ndi ozo ndi na-eso uzo ya biara n’ugbo mmiri nta ahụ, na-adoputa ugbu ha nke azu juru n’ime ya, n’ihi na ha no nso n’ala ihe di ka nari nzo ukwu na ise.†

⁹ Mgbe ha putara n’elu ala, ha huru oku a kwanyere, nke a hukwasiri azu n’elu ya na ogbe achicha.

* 21:1 Maobu, Galili † 21:8 Maobu, nari kubit abuo

10 Jisọs gwara ha, **“Wetanu ufodu n’ime azu ndi ahụ unu gbutere ugbu a.”**

11 Saimon Pita puru gaa dogota ugbu azu ahụ n’elu ala. Ihe juru ya bu azu ndi ukwu nke onuogugu ya di nari na iri ise na ato. Ma ugbu ahụ adowaghi n’agbanyeghi na azu juru n’ime ya.

12 Jisọs siri ha, **“Bianu rie nri ututu.”** O dighi onye obula n’ime ndi ahụ na-eso uzo ya juru ya, **“I bu onye?”** N’ihi na ha maara na o bu Onyenwe anyi.

13 Jisọs biara were achicha ahụ nye ha. Otu ahụ ka o mekwara azu ahụ.

14 Nke a bu ugboro ato Jisọs gosiri ndi na-eso uzo ya onwe ya mgbe e mere ka o si n’onwu bilie.

Jisọs akpoghachite Pita

15 Mgbe ha risiri nri ututu, Jisọs siri Saimon Pita, **“Saimon nwa Jọn, i huru m n’anya karịa ndi a niile?”** O siri ya, **“E, Onyenwe anyi, i maara na m huru gi n’anya.”**

Jisọs siri ya, **“Na-azu umu aturu m.”**

16 Jisọs siri ya nke ugboro abuo, **“Saimon nwa Jọn, i huru m n’anya?”**

O siri, **“E, Onyenwe anyi, i maara na m huru gi n’anya.”**

O siri ya, **“Na-elekota aturu m.”**

17 O siri ya nke ugboro ato, **“Saimon nwa Jọn, i huru m n’anya?”**

O wutere Pita na o siri ya nke ugboro ato, **“i huru m n’anya?”** O siri ya, **“Onyenwe anyi, i mazuru ihe niile, i makwaara na m huru gi n’anya.”**

Jisọs siri ya, **“Na-azu aturu m.”**

18 **N’ezie, n’ezie asi m gi, mgbe i bu okorobia i na-eke aji n’ukwu, gaa ebe i chorọ iga. Ma mgbe i ghoro agadi, i ga-esetipu aka gi, onye ozo ga-ekke gi ihe okike n’ukwu ma duru gi gaa ebe i na-achoghi iga.”**

19 O kwuru nke a iji gosi udi onwu o ga-anwu iji nye Chineke otuto. Mgbe nke a mesiri, o siri ya, **“Soro m.”**

20 Pita chighariri hu onye ahụ na-eso uzo ya nke Jisọs huru n’anya ka o na-esokwa ha n’azu. (O bu onyeozi ahụ dabeere ya n’obi na nri anyasi, nke siri, **“Onyenwe anyi, onye ga-arara gi nye?”**)

21 Mgbe Pita huru ya, o siri Jisọs, **“Onyenwe anyi kedu maka onye a?”**

22 Jisọs siri ya, **“O buru na m achọ ka o nogide ruo mgbe m ga-aloghachi gini ka nke a bu nye gi? Soro m.”**

23 Ya mere, akuko a gbasara n’etiti umunna na onye a na-eso uzo ya agaghi anwu. Ma Jisọs asighi ya na o gaghi

anwụ anwụ, kama, **“Ọ bụrụ na m chọrọ ka ọ nọgide ruo mgbe m ga-abịa, ọ gbasara gị?”**

²⁴ Nke a bụ onye ahụ na-eso ụzọ ya onye na-agba ama ihe ndị a niile, ma deekwa ha n’akwụkwọ. Anyị makwaara na ama ya bụ eziokwu.

²⁵ Ma ọ dị ọtụtụ ihe ndị ọzọ Jisọs mere. Ọ bụrụ na e dee ha niile n’akwụkwọ, ọ dighị m ka ụwa niile ọ ga-aba akwụkwọ a ga-edede banyere ha.

Orụ Ndị Ozi

Jisọs alaa n'eluigwe

¹ Ezigbo enyi m Tiofilos, n'akwukwo m nke mbu m dere gi banyere ihe niile Jisọs malitere ime nakwa ikuzi,

² ruo n'ubochi e mere ka o laghachi n'eluigwe mgbe o sitere n'ike Mmuo nsọ nyesia ndi na-eso uzọ ya iwu, bu ndi o hoputara.

³ Mgbe o husiri ahuhu nke onwu, o gosiri ha onwe ya n'uzo di iche iche n'ebe o doro anya na ya di ndu. O mere ka ha hu ya anya n'ime iri ubochi anọ, na-akuziri ha banyere alaeze Chineke.

⁴ N'otu oge, o nonyeere ha na nri, o nyere ha iwu a, **“Unu esila na Jerusalem puo, kama cherenu nkwa nke Nna m, nke unu nuru site n'onu m.**

⁵ **N'ihia na Jon jiri mmiri mee unu baptizim, ma n'oge na-adighi anya, a ga-eji Mmuo Nso mee unu baptizim.”**

⁶ Mgbe ha gbakoro, ha juru ya, “Onyenwe anyi, o bu ugbu a ka i ga-enyeghachi Izrel alaeze ahụ?”

⁷ Ma o siri ha, **“O bughị oru unu imata oge na mgbe Nna m na-akwado ihe o zubere ime n'ikike nke onwe ya.**

⁸ **Ma mgbe Mmuo Nso biakwasiri unu, unu ga-anata ike. Mgbe ahụ, unu ga-agbara m ama na Jerusalem, na Judia niile ya na Sameria ruokwa ebe niile uwa soturu.”**

⁹ Mgbe o kwusiri nke a, e weliri ya elu mgbe ha na-ele anya, igwe ojii kpuchikwara ya, zopu ya n'anya ha.

¹⁰ Mgbe ha na-elegidesi anya ike n'eluigwe dika o na-ala, na mberede, umu nwoke abuo yi uwe ocha guzooro ha nso.

¹¹ Ha siri, “Ndi ikom Galili, gini mere unu jiri guzoro ebe a na-ele anya n'eluigwe? Jisọs a onye e sitere n'etiti unu kporo laa n'eluigwe ga-aloghachikwa otu ahụ unu si hu ya o siri laa n'eluigwe.”

Mataias, onye nochiri anya Judas

¹² Ha sitere n'Ugwu a na-akpo Oliv nke di Jerusalem nso, njem nke otu ubochi izuikwe, laghachi na Jerusalem.

¹³ Mgbe ha batara n'obodo, ha rigoro n'ime ulo ahụ di n'ulo elu, ebe ha na-anọ. Ndi a bu ndi no n'ulo ahụ:

Pita, Jon, Jemis na Andru,
Filip na Tomos,
Batalomi na Matiu,

Jemis nwa Alfiọs, Saimon onye a na-akpọ Zilọt na Judas nwa Jemis.

14 Ndị a niile ji otu obi nọgidiesie ike n'ekpere. Ndị sonyere ha bụ ụfọdụ ndị inyom na Meri nne Jisọs, na umunna ya.

15 N'oge ahụ, Pita bilitere n'etiti ndị kwere ekwe ọnuogugụ ha dị ihe dị ka narị na iri abụọ, si,

16 "Umunna m, ọ dị mkpa ka ihe e dere n'akwụkwọ nso mezuo banyere Judas onye duuru ndị jidere Jisọs bịa. Mmụọ Nso kwuru na nke a ga-eme mgbe o sitere n'ọnu Devid kwuo okwu n'oge gara aga.

17 O bụ otu n'ime anyị. O nwere oke n'ime ọrụ a."

18 Ego ọ natara n'ihì ọrụ ọjọọ ya ka o jiri zuọ ala. N'ala ahụ ka ọ dara sụọ isi n'ala, afo ya etipuo, eriri afo ya awusiakwa.

19 Ndị niile bi na Jerusalem nuru akukọ banyere ya. N'ihì ya, ha kpọrọ ala ahụ n'asusu ha Akeldama, nke pụtara Ala Obara.

20 Pita siri, "N'ihì na e dere ya n'akwụkwọ Abụ Oma:

"Ka ebe obibi ya togboro n'efu,

ka mmadu obula gharakwa ibi n'ime ya,"*

na,

"Ka onye ozo nochie kwa onodu ya ka onyeisi."†

21 Ya mere, otu onye n'ime ndi anyi na ha no n'oge niile Onyenwe anyi Jisos no n'etiti anyi,

22 bido n'oge Jon na-eme baptizim ruo n'ubochi Jisos si n'etiti anyi rigoro n'eluigwe. Otu onye n'ime ndi a ga-eso anyi buru onye akaebe nke mbilite n'onwu ya."

23 Ya mere, ha hoputara mmadu abuo, Josef onye a na-akpo Basabas (aha ya ozo bukwa Jostus) na Mataias.‡

24 Ha kpere ekpere si, "Onyenwe anyi, i maara obi mmadu niile. Gosi anyi onye i hoputara n'ime mmadu abuo ndi a.

25 Ka o buru onyeozu na onyendu nke ga-anochi anya Judas onye nke hapuru ma gawa ebe o kwesiri ka o gaa."

26 Ha fere ha nza. Nza ahụ makwara Mataias, ha gunyere ya di ka otu n'ime ndi ozi iri na otu ahụ.

2

Obibia nke Mmụọ Nso

1 Mgbe ubochi Pentikossu ruru, ha niile zukotara n'otu ebe.

2 Na mberede, uzu yiri nke oke ifufe di ike sitere n'eluigwe bia juputa n'ulo ahụ ha no.

* 1:20 Abụ 69:25 † 1:20 Abụ 109:8 ‡ 1:23 Mataias bụ onye ahoputara ka ọ nochie anya Judas Iskariot n'ije ozi. Orụ ndi ozi bu igba ama na ikwuputa mbilite n'onwu Jisos dika Kraist ahụ.

³ Ha hụrụ ihe dịka ire ọkụ ka o kewara nọkwasi n'isi ha n'otu n'otu.

⁴ Ha niile jupụtara na Mmụọ Nso, malite ịsụ asụsụ dị iche iche dịka Mmụọ Nso nyere ha ike.

⁵ N'oge ahụ, ọtụtụ ndị Juu ji obi ọcha na-eke Chineke nọ na Jerusalem. Ndị si na mba dị iche iche n'okpuru eluigwe.

⁶ Igwe mmadụ gbakọtara n'ọnọdụ mgbagwoju anya mgbe ha nūrụ ụzụ ahụ, n'ihì na ha nūrụ ka ha na-asụ asụsụ nke onye ọbụla n'ime ha na-aghọta, n'asụsụ obodo ha dị iche iche.

⁷ N'oke iju anya, ha kwurịtara n'onwe ha, "Ndị a niile na-ekwu okwu ha abughị ndị Galili?"

⁸ Gịnì mere onye ọbụla n'ime anyị ji na-anụ okwu ha na-ekwu n'asụsụ ala anyị dị iche iche?"

⁹ Ndị Patia, na ndị Midia, na ndị Elam, ndị bikwa n'ime Mesopotamia, ndị Judia, na ndị Kapadosia, ndị Pọtos, na ndị Eshia,

¹⁰ ndị Frigia, na ndị Pamfilia, na ndị Ijipt, na ndị akụkụ Libiya nke dị Sirini nso, na ndị ọbịa si na Rom bịa

¹¹ (ndị Juu na ndị kwere n'okpukpe ndị Juu). Ndị Kriit na ndị Arab; anyị na-anụ okwu ha na-ekwu n'asụsụ anyị dị iche iche banyere ọrụ ebube Chineke."

¹² O juru ha anya, gbaakwa ha gharị. Ha sịrítara onwe ha, "Gịnì ka nke a bụ?"

¹³ Ma ọfọdụ ndị ọzọ na-akwa ha emo na-asị, "Ndị a bụ ndị mmanya na-egbu."

Okwu Pita banyere Kraịst

¹⁴ Pita guzoro, ya na ndị ozi iri na otu ahụ welie olu gwa ọgbakọ ahụ okwu, "Ndị Juu na unu ndị bi na Jerusalem, matanụ nke a, geekwanụ ntị na ihe m na-ekwu.

¹⁵ O bughị mmanya na-egbu ndị a dị ka unu chere. Lee, o bụ naanị elekere itoolu nke ụtụtụ na-akụ.

¹⁶ Mba, nke a bụ mmezu ihe Juel onye amụma kwuru,

¹⁷ " 'Chineke siri, n'oge ikpeazụ,

aga m awụkwasi mmadụ niile Mmụọ m.

Ụmụ unu ndị ikom na ụmụ unu ndị inyom ga-ebu amụma, ụmụ okorobia unu ga-ahụkwa ọhụ, ndị okenye nwoke unu ga-arọ nrọ.

¹⁸ O buladi ndị ohu m, nwoke ha na nwanyị n'ime ha, ka m ga-awụkwasi Mmụọ m.

Ha ga-ebukwa amụma.

¹⁹ Aga m egosi ihe ịtụnanya na mbara eluigwe, gosikwa ihe iribama n'ụwa na n'okpuru ụwa, ọbara na ọkụ na alulu anwuru ọkụ.

²⁰ Anyanwụ ga-agbanwe ghoọ ọchịchiri,

onwa ga-aghokwa obara,
tupu ubochi Onyenwe anyi abia, bu ubochi ahụ di
ukwu dikwa ebube.

21 O ga-erukwa, na onye obula nke na-akpoku
aha Onyenwe anyi, ka a ga-azoputa.*

22 “Ndị Izrel, geenụ ntị n’okwu a, Jisọs onye Nazaret bu
nwoke Chineke gosiri unu, site n’orụ di ike, n’orụ ebube
nakwa ihe iribama niile nke Chineke ruru n’etiti unu site
n’aka ya, dika unu ji anya unu hu.

23 Onye a ka e weere nyefee unu n’aka site na nzube nke
Chineke buru uzọ tuọ atumatụ ya, na dika o siri mara na
mbu, o bu ya ka unu gburu ma kpogidekwa n’obe site n’aka
ndi na-amaghi iwu.

24 Ma Chineke emela ka o site n’onwu bilie mgbe o
topuchara ihe mgbu nke onwu, n’ihi na onwu enweghi ike
ijide ya.

25 Devid kwuru banyere ya,
“ ‘Ana m ahụ Onyenwe anyi ka o na-anogide n’ihu m mgbe
niile.

N’ihi na o no n’aka nri m.
Agaghi m ama jijiji.

26 Ya mere, onu juputara m obi, ire m na-anurikwa onu;
anu ahụ m ga-ezukwa ike n’olileanya,

27 n’ihi na i gaghi ahapu mkpuruobi m n’ala mmuo,
i gakwaghi ahapu anu ahụ nke Onye gi di nsọ ka o hu
ire ure.

28 I mere ka m mara uzọ nke ndu;
i ga-emekwa ka m juputa n’onu n’ihu gi.†

29 “Umunna m, eji m nkwuwa okwu na-agwa unu banyere
nna nna anyi Devid, bu onye nwuru anwu e lie ya. Ili ya
dikwa n’etiti anyi taa.

30 Ma o bu onye amuma marakwa na Chineke jiri inu iyi
kwee ya nkwa na otu n’ime umu ya ga-anokwasị n’ocheeze
ya.

31 Ebe o buuru uzọ hu ihe ga-eme n’oge di n’ihu, o kwuru
banyere mbilite n’onwu nke Kraist, mgbe o siri, a hapughi
ya n’ala mmuo; anu ahụ ya ahughikwa ire ure.

32 O bu Jisọs a ka Chineke mere ka o di ndu ozọ. Anyi
niile bukwa ndi akaebe banyere ya.

33 Ebe o bu na e buliela ya elu n’aka nri Chineke. O natala
Mmuo Nso dika Nna ya kwere na nkwa. Ihe a unu na-ahu
na nke unu na-anu bu onyinye ya o wukwasiri anyi.

34 O dighi oge Devid jiri rigoro n’eluigwe, ma ya onwe ya
siri,
“ ‘Onyenwe anyi gwara Onyenwe m si,

* 2:21 Jul 2:28-32 † 2:28 Abụ 16:8-11

“Nọdụ ala n’aka nri m,
 35 ruo mgbe m ga-eme ndị iro gị
 ihe mgbakwasị ụkwụ nye ụkwụ gị.” †

36 “Ya mere, ana m eme ka ezinaụlọ Izrel niile mara nke
 ọma, na Chineke emeela Jisọs a onye unu kpogidere n’obe
 ka ọ buru Onyenwe anyị na Kraịst.”

37 Mgbe ha nuru ihe ndị a, akonuche ha mara ha ikpe. Ha
 siri Pita na ndị ozi ndị ọzọ, “Ụmunnna, gini ka anyị ga-eme?”

38 Ma Pita siri ha, “Chegharianu unu niile. Ka e mekwa
 unu baptizim n’aha Jisọs Kraịst, maka mgbaghara mmehie
 unu. Unu ga-anatakwa onyinye nke Mmụọ Nso.

39 Nkwa a diri unu na umu umu unu na mmadu niile no
 n’ebe di anya, dikwara ndi niile Onyenwe anyi Chineke ga-
 akpo ka ha biakwute ya.”

40 O jiri otutu okwu ndi ozo gbaa ama, ma duokwa ha odu
 si, “Sitenu n’etiti ogbo a joro njo zoputa onwe unu.”

41 E mere ndi nabatara okwu ya baptizim, ha di ihe ruru
 puku mmadu ato, a gunyere n’onuogugu ha.

Nnokọ nke ndi kwere ekwe

42 Ha nyefere onwe ha n’ozizi nke ndi ozi, ya na ife ofufe
 na inyawa achicha nakwa ikpe ekpere.

43 Onye obula n’ime ha juputara na egwu, n’ihi na ndi
 ozi na-arụ otutu oru ebube, na ihe iribama di iche iche.

44 Ndi niile kwere ekwe nokotara onu, nwekokwaa ihe
 niile onu.

45 Ha rere ihe ha nwere na nke ha kpatara, kenye onye
 obula dika mkpa ya siri di.

46 Ha gara n’ihu na-ezukota n’ulonso ukwu ikpe ekpere
 kwa ubochi. Ha na-erikokwa nri n’ulo ha, n’obi onu na
 ekele.

47 Dika ha gara n’ihu na-eto Chineke, ha nwetara ihuma
 n’aka ndi mmadu. Onyenwe anyi na-atukwasikwara ha ndi
 a na-azoputa kwa ubochi.

3

Ogwugwo onye ngwuro

1 Otu ubochi Pita na Jon na-aga n’ulonso ukwu ikpe
 ekpere n’oge ekpere n’elekere ato nke ehie.

2 Ma otu nwoke dara ngwuro site n’afọ nne ya ka a na-
 ebute n’onu uzọ ama nke ulonso ukwu ahụ ubochi niile ka
 ọ na-arịọ ndi na-aba n’ime ulonso ukwu ahụ arịrịọ. Aha
 onu uzọ ama ahụ bu onu uzọ ama oma.

3 Mgbe ọ huru Pita na Jon ka ha na-achọ iba n’ulonso
 ukwu ahụ, o bidoro iriọ ha aririọ.

† 2:35 Abụ 110:1

⁴ Ma Pita na Jọn legidere ya anya, Pita siri, “Lee anyị anya.”

⁵ O legidere ha anya chee na ha ga-enye ya onyinye.

⁶ Ma Pita siri, “Enweghi m ọlaocha maọbụ ọlaedo ma ihe m nwere ka m na-enye gi. N’aha Jisọs Kraịst onye Nazaret bilie ọtọ gawa ije.”

⁷ O jidere ya aka n’aka nri ya, nyere ya aka selite ya elu, ngwangwa, ụkwụ ya na nkwonkwo nke akwara ụkwụ ya nwetara ike.

⁸ O wuliri elu n’ụkwụ ya, bido iga ije. O soro ha baa n’ụlọnsọ ukwu ahụ, ya na-aga, ya ana-awuli elu, na-etokwa Chineke.

⁹ Mmadu niile huru ya ka o na-agaghari na-eto Chineke,

¹⁰ ha ghotara na o bu ya bu onye ahụ na-anọ n’onu ụzọ ama ulonso ukwu ahụ, nke a na-akpo onu uzọ ama oma na-arịọ arịrịọ. O gbagwojuru ha anya nke ukwu, gbakwa ha ghari ihe mere ya.

Okwu Pita n’ulonso ukwu

¹¹ Ma di ka o jidere Pita na Jọn aka, ndi mmadu niile jiri mgbagwoju anya gbara oso biakwute ha n’akuku ulonso ahụ ebe a na-akpo mgbe ulo Solomon.

¹² Mgbe Pita huru nke a, o gwara igwe mmadu ahụ, “Ndi Izrel, gini mere ihe a ji eju unu anya? Gini mere unu ji ele anyi anya dika a ga-asị na o bu site n’ike nke anyi maobu n’idi nsọ anyi ka anyi jiri mee ka nwoke a gawa ije?”

¹³ Chineke nke Ebrahim, nke Aizik na nke Jekob, Chineke nke nna anyi ha, ebuliela onye na-ejere ya ozi, bu Jisọs elu, onye unu nyefere ka e gbuo, ma gonarikwa ya n’ihu Paillet, n’agbanyeghi na o kpebiri ihapu ya ka o laa.

¹⁴ Unu gonariri onye ahụ di nsọ burukwa onye ezi omume, ma rịo ka a hapuru unu ogbu mmadu.

¹⁵ Unu gburu onye ahụ na-enye ndu, ma Chineke akpolitela ya site n’onu. Anyi bu ndi akaebe ihe ndi a.

¹⁶ O bu site n’okwukwe n’aha ya, o bu aha ya naani mere nwoke a ka o di ike onye nke unu na-ahụ ma marakwa. Okwukwe n’ime Jisọs mere ka ahụ ya zuo oke n’ihu unu niile.

¹⁷ “Ugbu a umunna m, amaara m na unu kpara agwa na-amaghi ama, dika ndi ndu unu sikwara kpa.

¹⁸ Ma Chineke siri otu a mezuo ihe o kwuru site n’onu ndi amuma niile na Kraịst ya aghaghi ihu ahuhu.

¹⁹ Ya mere, chegharianu ugbu a ma lohachikwutekwanu Chineke, ka e nwee ike ihichapu mmehie unu,

²⁰ ka enyekwa unu ntute nke ime mmụọ nke sitere n'ihu Onyenwe anyị, ma zitekwara unu Kraịst ahụ, bụ onye ahọputara nye unu, nke bụ Jisọs.

²¹ Onye eluigwe na-aghaghị inabata tutu ruo oge ahụ Chineke ga-eweghachi ihe niile n'ọ̀nọ̀du ha, dika o kwere na nkwa n'ogologo oge gara aga site n'ọ̀nọ̀ ndị amụma ya dī nsọ.

²² Mosis siri, 'Onyenwe anyị bụ Chineke ga-eme ka onye amụma ga-adị ka m biliere unu site n'etiti ụmụ nne unu, unu aghaghị ige ntị n'ihe niile ọ ga-agwa unu.

²³ Onye ọ̀bụ̀la juru ige onye amụma ahụ ntị, ka a ga-ekewapụ kpamkpam site n'etiti ndị ya ma bibiekwa ya.*

²⁴ "N'ezie ndị amụma niile site na Samuel na ndị ọ̀zọ̀ so ya n'azụ, bukwara amụma banyere ọ̀bọ̀chị ndị a.

²⁵ Ma unu bụ ndị nketa nke ndị amụma, nakwa nke ọ̀g̀b̀g̀ba ndụ ahụ Chineke na nna nna unu gbara, mgbe ọ gwara Ebrahim, 'Site na mkpuru gi ka a ga-agozi mba niile nke ụwa.'†

²⁶ Mgbe Chineke kpolitere onyeozu ya, o buuru ụzọ zitere unu ya, ka ọ gozie unu site n'ime ka onye ọ̀bụ̀la n'ime unu chegharịa site n'uzọ ọjọọ ya."

4

Pita na Jọn n'ụlọikpe

¹ Mgbe ha nọ na-agwa ndị mmadụ ahụ okwu, ndị nchụaja na onyeisi ndị agha na-eche ụlọnsọ ukwu ahụ na ndị Sadusii bjakwutere ha.

² Ha were oke iwe n'ihi na ha na-ezi ndị mmadụ ihe, na-ekwusakwa na n'ime Jisọs ka mbilite n'ọ̀nọ̀wụ nke ndi nwuru anwu di.

³ Ha jidere ha tinye ha n'ụlọ mkporo, ruo n'echi ya. N'ihi na oge e jidere ha bụ n'oge uhuruchi.

⁴ Ma otutu ndi nuru okwu ahụ kwenyere. Onuogugu ha ruru ihe di ka puku mmadu ise.

⁵ N'echi ya, ndi na-achi achi, na ndi okenye na ndi ozizi iwu zukoro na Jerusalem.

⁶ Onyeisi nchụaja bụ Anas nọ n'ebe ahụ, na Kaifas na Jọn na Alegzanda, na ndi ọzọ bụ ndi ikwu onyeisi nchụaja.

⁷ Mgbe ha kpoputara ha n'etiti ha, ha juru ha, "O bụ site n'ike onye, na site n'aha onye, ka unu ji mee ihe a?"

⁸ N'oge ahụ, Pita juputara na Mmụọ Nsọ. O gwara ha, "Unu ndi na-achi ala anyi, na ndi okenye.

* 3:23 Dit 18:15,18,19 † 3:25 Jen 22:18; 26:4

⁹ O buru na unu kpọtara anyị ichọpụta otu nwoke ngwuro a si buru onye ahụ dị nna maobu otu e si gwọ ya,

¹⁰ ya mere maranụ nke a, unu na ndị Izrel niile, a gworo nwoke a guzo n'etiti unu site n'aha Jisọs Kraist onye Nazaret, onye unu kpogidere n'obe, ma Chineke kpolitere ya site n'onwu.

¹¹ Jisọs a bu

“ nkume ahụ unu ndị na-ewu ulo juru,

nke goro nkume isi ntala ulo.”*

¹² Nzoputa adighi n'ime onye obula ozo, n'ihi na o nweghi aha ozo e nyere n'etiti mmadu n'okpuru eluigwe nke e nwere ike isite na ya zoputa anyi.”

¹³ Mgbe ha huru nkwuwa okwu Pita na Jon, na-atughị ujo, ma choputakwa na ha bu ndi mmadu nkiti, na ndi a na-azughị n'ulo akwukwo, o juru ha anya. Ma ha ghotara na ha bu ndi ha na Jisọs nokoro.

¹⁴ Ma mgbe ha huru nwoke ahụ a gworo, ka o guzo n'akuku ha, ha enweghi okwu obula ha nwere ikwu megide nke a.

¹⁵ Ha nyere iwu ka ha si n'ulokpe ahụ puo, ma bido igba izu n'etiti onwe ha banyere nke a.

¹⁶ Ha na-asị, “Gini ka anyi ga-eme ndi a? Anyi apughị igọ agọ na ha ruru oru iribama puru iche. Ndi niile bi na Jerusalem maara ihe banyere nke a.

¹⁷ Ma iji mee ka akuko oru ebube a hapu igbasa ruo otutu mmadu nti, ka anyi doo ha aka na nti ka ha ghara igwa onye obula okwu banyere aha nwoke a.”

¹⁸ Ha koro ha nye ha iwu ka ha kwusi ikwu okwu maobu izi ihe n'aha Jisọs.

¹⁹ Ma Pita na Jon zara si ha, “Kpeenu ikpe a n'onwe unu, maobu ihe ziri ezi n'anya Chineke ige unu nti kari ige Chineke nti?”

²⁰ N'ihi na o bu ihe rara ahụ na anyi ga-akwusi ikwu okwu banyere ihe ahụ anyi huru na nke anyi nuru.”

²¹ Mgbe ha batuchara ha mba, ha hapuru ha ka ha laa. O nweghi uzọ obula ha ga-esi taa ha ahuhu n'ihi na mmadu niile no na-eto Chineke n'ihi ihe a mere.

²² N'ihi na nwoke a gworo n'uzo di ebube agafeela iri afo ano.

Ekpere ndi kwere ekwe

²³ Mgbe ha hapuru ha, ha lara koro ndi ibe ha ihe ndisi nchaja na ndi okenye gwara ha.

* 4:11 Abu 118:22

24 Mgbe ha nūrụ nke a, ha niile ji otu obi welie olu ha kpọkuo Chineke, si, “Gị, Onye kachasi ihe niile elu, bu Onyenwe anyi, gi onwe gi kere eluigwe na uwa, na oke osimiri, na ihe niile di n’ime ha.

25 O bu gi sitere n’aka Mmuo Nso site n’onu nna anyi Devid, onye na-ejere gi ozi, si:

“ ‘Gini mere mba niile ji eme oke mkpotu?

Gini mere ndi mmadu ji na-apia opipia nke na-abaghi uru?

26 Ndi eze nke uwa na-eguzokwa onwe ha, ndi na-achi achi na-agbakotakwa,

imegide Onyenwe anyi

na imegide Onye ya e tere mmanu.’†

27 N’ezie n’obodo a, Herod na Pontios Paillet, na ndi mba ozo, nakwa ndi Izrel ezukotala imegide onye nso ahụ na-ejere gi ozi, bu Jisos, onye i tere mmanu,

28 ha mere ihe i jiri ike gi na uche gi kwuo na ha aghaghi imezu.

29 Ugbu a, Onyenwe anyi, lee iba mba ha ma nye ndi ohu gi ike iji gbasaa ozi gi na-atughi egwu obula.

30 Setipu aka gi gwoo ndi oria ma ruo otutu oru ebube na oru iribama site n’aha onye nso ahụ na-ejere gi ozi bu Jisos.”

31 Mgbe ha kpesiri ekpere, ulo ahụ ha zuko n’ime ya mara jijiji. Ha juputara na Mmuo Nso, ma jiri nkwwa okwu kwusaakwa okwu Chineke.

Ndi kwere ekwe na-ekekorita ihe

32 Ndi niile kwere ekwe nwere otu obi n’otu mkpuruobi. O nweghi onye obula guru ihe obula o nwere dika nke aka ya, kama ha mere ka onye obula n’ime ha keta oke n’ihe ibe ya nwere.

33 Ndi ozi sitere n’ike gaa n’ihu na-agba ama banyere mbilite n’onwu Onyenwe anyi Jisos, oke amara bakwaara ha niile uba.

34 O nweghi onye mkpa kpara n’ime ha, n’ihi na site n’oge ruo n’oge, ndi nwere ala maobu ulo na-ere ha, ma wetakwa ego ha retara na ha,

35 nye ndi ozi, a na-ekekwa ya nye onye obula di ka mkpa ya si di.

36 Josef onye ikwu Livayi, onye sitere na Saipros, onye ndi ozi na-akpo Banabas (nke putara “nwa nke nkasiobi”).

37 O rere ala o nwere, weta ego ya, ma togbo ya n’ukwu ndi ozi.

† 4:26 Abụ 2:1,2

5

Ananayas na Safajira

¹ Ma otu nwoke a na-akpọ Ananayas na nwunye ya bu Safajira rekwara ala nke ha.

² Na nkwekorita ya na nwunye ya, o zoro ụfọdụ ego site n'ego ha retara n'ala ha ahụ, weta nke ọduru bịa togbọ n'ukwu ndị ozi.

³ Pita siri, "Ananayas, gini mere ekwensu jiri juputa obi gi mee ka i ghaara mmuo nsọ ugha mgbe i zopuuru onwe gi ego site n'ime ego i retara n'ala gi?"

⁴ O bughi gi nwe ala ahụ tupu e ree ya? Mgbe e rechara ya, ego e retara ya o bughi nke gi, iji mee ka i chozo? Gini mere i ji chee echiche ime ihe di otu a? O bughi mmadu ka i ghaara ugha kama o bu Chineke."

⁵ Mgbe Ananayas nuru okwu ndi a, o dara n'ala nwuo, egwu jidekwara ndi niile nuru ihe mere.

⁶ Umụ okorobia ndi no ebe ahụ batara jiri akwa kee ozu ya bupu ya ga lie.

⁷ Mgbe ihe dika awa ato gasiri, nwunye ya batakwara, ma o matabeghi ihe mere di ya.

⁸ Pita juru ya, gwa m, "o bu ego ole a ka gi na di gi retara ala ahụ?"

O siri, "E, o bu ego ole ahụ ka anyi retara ya."

⁹ Pita siri ya, "Gini mere unu jiri kpebie inwa Mmuo nke Onyenwe anyi onwunwa? Gee nti, nzo ukwu ndi buuru di gi gaa lie no nonu uzọ. Ha ga-ebupukwa gi."

¹⁰ N'otu oge ahụ o dara n'ala n'ukwu ya, nwuo, umu okorobia ahụ liri di ya batakwara choputa na o nwuola, buru ya puo gaa lie ya n'akuku di ya.

¹¹ Oke egwu turu nzuko ahụ niile, tuko ndi niile nuru akuko banyere ihe ndi a.

Oru ebube na oru itunanya

¹² Ndi ozi ahụ rukwara oru ebube na oru iribama di ukwu n'etiti ndi mmadu. Ha niile na-ezuko na mgbe ulo Solomon.

¹³ O nweghi onye obula kwere iso ha ozo, n'agbanyeghi na otutu mmadu na-asopuru ha.

¹⁴ Ma otu o di, otutu ndi nwoke na ndi nwanyi kwere n'Onyenwe anyi sonwere ha.

¹⁵ N'ih i nke a, ndi mmadu buputara ndi oria n'okporozo nibe ha n'ute na ihe ndina, ka o ga-abu mgbe Pita na-agafe onyinyo ya ga-adakwas i fodu n'ime ha.

¹⁶ Igwe mmadu zokotara site n'obodo ndi di Jerusalem gburugburu. Ha butekwara ndi nri nri, na ndi mmuo na-adighi ocha na-enye nsogbu, a gwokwara ha niile.

Mkpagbu nke ndị ozi

17 Mgbe ahụ onyeisi nchụaja na ndị otu ya so n'otu ndị Sadiusi ka ekworo juputara obi.

18 Ha jidere ndị ozi a tūba ha n'ụlọ mkpọrọ nke ọha mmadụ.

19 Ma n'oge abali mmuọ ozi Onyenwe anyị meghere ọnu ụzọ ụlọ mkpọrọ ahụ kpọputa ha sị,

20 "Gaanụ, guzoronụ n'ụlọnsọ ukwu ahụ gwa ndị mmadụ ozi niile nke ndụ ọhụrụ a."

21 Mgbe ha nūrụ nke a, n'isi ụtụtụ, ha banyere n'ụlọnsọ ukwu malite izi ihe.

Ma mgbe onyeisi nchụaja na ndị soo ya bjarutere, ha kpọrọ nzukọ ndị Sanhedrin nke bụ ọgbakọ jikọtara ndị okenye Izrel niile. Ha zipurụ ozi ka e site n'ụlọ mkpọrọ kputa ha.

22 Ma mgbe ndị ahụ ha zipurụ ruru n'ụlọ mkpọrọ, ha ahughị ndị ozi ahụ. Ha loghachiri azụ kọrọ ndị ọgbakọ ahụ ihe ha hụrụ,

23 "Anyị hụrụ ka a kpochiziri ụlọ mkpọrọ ahụ nke ọma, ndị nche guzokwa n'ọnu ụzọ ya. Ma mgbe anyị meghere ụlọ mkpọrọ ahụ, anyị ahughị onye ọbula n'ime ya."

24 Mgbe onyeisi ndị agha na-eche ụlọnsọ ukwu na ndịisi nchụaja nūrụ okwu ndị a, ọ gbara ha gharị, ha na-eche ihe nke a ga-aputa.

25 N'otu oge ahụ, otu onye gbatatara gwa ha, "Leenụ! Ndị ahụ unu tūbara n'ụlọ mkpọrọ guzo ugbu a n'ime ụlọnsọ ukwu na-ezi ndị mmadụ ihe."

26 Ngwangwa, onyeisi agha na ndị agha ya gara n'ụlọnsọ ahụ jide ndị ozi ahụ ma kputa ha, ma ha ejighị ike mee nke a n'ihia na ha tūrụ egwu na ndị mmadụ ga-atụ ha nkume.

27 Mgbe a kpụtara ha, e mere ka ha guzoro n'ihu ọgbakọ ndị Sanhedrin, onyeisi nchụaja juru ha ajuju,

28 sị, "Ọ bụ anyị adoghị unu aka na ntị ka unu kwusị ikuzi ihe n'aha a; ma unu emeela ka ozizi unu juputa Jerusalem niile kpebiekwa ime ka ọbara nwoke a dirị anyị n'isi."

29 Pita na ndị ozi ndị ọzọ zara sị, "Anyị ga-erubere Chineke isi ọ bughị mmadụ.

30 Chineke nna nna anyị a kpolitela Jisọs site n'ọnwu bụ onye ahụ unu gburu site n'ikpogide ya n'elu osisi.

31 Chineke ebuliela ya elu n'aka nri nke ya onwe ya dị ka Ọkpara eze na Onye nzoputa, ka o nwee ike inye ndị Izrel niile nchegharị na mgbaghara mmehie.

32 Anyị bụ ndị ama nke ihe ndị a, Mmuọ Nsọ onye Chineke nyere ndị na-erubere ya isi bukwa onyeama."

³³ Mgbe ha nūrụ nke a, ọ gbawara ha obi, ha chọọ igbu ha.

³⁴ Ma otu onye n'ime ha bụ onye Farisii, burukwa onye ozizi iwu a na-asọpūrụ, aha ya bụ Gamaliel, biliri ọtọ n'etiti ọgbakọ ahụ, nye iwu ka a kpọpụ ndị ozi ahụ n'ezị nwa oge nta.

³⁵ Ọ siri ha, "Ndị Izrel, leziekwanyụ anya nke ọma ihe unu na-achọ ime ndị a.

³⁶ N'oge gara aga Teodas pụtara na-egosi na ya bụ onye pūrụ iche, ihe dika nari mmadụ anọ sokwara ya, mgbe e gburu ya, ndị niile sooro ya gbasasiri ihe niile a kwusikwa.

³⁷ Mgbe nke ya gasiri, Judas onye Galili pụtakwara gosi onwe ya n'oge a na-agụ ọnuogugụ mmadụ, o nwetakwara ndị sooro ya. Mgbe e gbukwara ya, ndị niile na-eso ya gbasasiri.

³⁸ Ya mere, agwa m unu, hapụnụ ndị a ka ha laara onwe ha. N'ihia na ọ buru na ọrụ ha bụ ọrụ mmadụ, ọ ga-akwusi mgbe na-adighi anya.

³⁹ Ma ọ buru na o sitere n'aka Chineke, unu agaghị enwe ike ikwusi ndị ikom ndị a, unu ga-achoputa naani na unu na-aluso Chineke ọgụ."

⁴⁰ Ọgbakọ ahụ nabatara ndumodu ya. Ha kpọrọ ndị ozi ahụ pia ha ihe, nyekwa ha iwu ka ha kwusi ikwu okwu n'aha Jisọs, hapukwa ha ka ha laa.

⁴¹ Mgbe ha hapuru ọgbakọ ahụ, ha na-anuri onu n'ihia na-agunyere ha na ndị kwesiri inara mkpari n'ihia aha ya.

⁴² Ubochi niile, n'ime ulonso ukwu ma n'ulo ndi mmadu ha na-akuzi ma na-ekwusa ozioma na Jisos bu Kraist ahụ.

6

Nhoputa nke ndi inyeaka asaa

¹ N'oge ahụ mgbe ọnuogugụ ndi na-eso ụzọ ya bidoro imuba, ndi Juu na-asu asusu Griik mere mkpesa megide ndi Juu na-asu asusu Hibru n'ihia na a na-elefu ndi inyom ha, ndi di ha nwuru anwu anya na nri a na-eke kwa ubochi.

² N'ihia nke a, ndi ozi iri na abuo ahụ kpọrọ ọgbakọ ndi niile na-eso ụzọ ya si, "O zighi ezi na anyi ga-ahapu ikwusa ozioma Chineke bido na-eke nri.

³ Umunna anyi, sitenu n'etiti unu hoputa ndi ikom asaa ndi a na-agbara ezi ama na ha juputara na Mmuo Nso na amamihe. Anyi ga-enyefe ha oru a n'aka.

⁴ Ebe anyi onwe anyi, ga-enyefe onwe anyi n'oru ikpe ekpere, na oru niile metutara izisa ozioma."

⁵ Mmadu niile nabatara atumatu a nke oma. Ha hoputara Stivin, nwoke juputara nokwukwe na Mmuo Nso. Ha

hopụtakwara Filip, Prokoros, Nikanọ, Timon, Pamenas na Nikolas, onye Antiok na-eso ụzọ ofufe ndị Juu.

⁶ Ha chere mmadụ ndị a n'ihu ndị ozi, ndị kpeere ha ekpere, bikwasịkwa ha aka n'isi.

⁷ Okwu Chineke gbasara nnoo. Onuogugu ndị na-eso ụzọ ya na Jerusalem bakwara ụba. N'oge a, otutu ndị nchụaja nabatara na-erubekwa isi n'okwukwe.

Njide e jidere Stivin

⁸ Ugbu a, Stivin, nwoke juputara n'amara na n'ike Chineke ruru otutu oru ebube na oru iribama di ukwu n'etiti ndi mmadu.

⁹ Mgbe ahụ ụfọdụ ndị Juu si n'ulo nzuko nke ndi nweere onwe ha (di ka e si akpo ya), na nke ndi Sirini na Alegzandria nakwa ndi ozọ sitere na mpaghara Silisia na Eshia. Ha na Stivin malitere irughari uka.

¹⁰ Ma ha enweghi ike iguzogide amamihe na ike nke Mmuo Nso nke o ji ekwu okwu.

¹¹ Mgbe ahụ, ha ji ụzọ nzuzo kpalie ụfọdụ ndi ikom ka ha si, "Anyi nuru ka o na-ekwujọ Mosis na Chineke."

¹² Ha kpasuru ndi mmadu, ma ndi okenye ma ndi ozizi iwu. Ha biakwutere ya jide ya, kpuru ya gaa na nnoko ulo ikpe.

¹³ Ha kpotakwara ndi biara gbaa ama ugha megide ya si, "Oge niile ka nwoke a na-ekwu okwu ojoo banyere ebe a di nsọ na iwu anyi.

¹⁴ Anyi nuru ka o kwuru, na Jisos onye Nazaret a ga-akwatu ulo a, gbanwekwa omenaala Mosis nyere anyi."

¹⁵ Ndi niile no n'uloikpe ahụ legidere ya anya. Ha huru ihu ya ka o na-enwu di ka ihu mmuo ozi.

7

Stivin agoro onwe ya

¹ Onyeisi nchụaja siri ya, "I nuru ihe ndi a, o bu eziokwu?"

² O siri, "Umunna m na ndi nna, geenu m nti. Chineke onye di ebube gosiri nna nna anyi Ebrahim onwe ya mgbe o no na Mesopotamia, tupu o gaa biri na Haran.

³ O gwara ya, 'Site n'obodo gi na n'etiti ndi ikwu gi puo, gaa n'ala m ga-egosi gi.'*

⁴ "Ya mere, o sitere n'obodo ndi Kaldia puo, gaa biri na Haran. Mgbe nna ya nwuru, Chineke zitere ya n'ala a ebe unu bi ugbu a.

⁵ O nyeghi ya ihe nketa n'ebe a, o buladi ihe ruru otu nzo ukwu. Ma o kwere ya nkwa na o ga-enye ya na umu umu

* 7:3 Jen 12:1

ya ala ahụ ka ọ buru nke ha, n'agbanyeghi na ọ mutaghi nwa.

⁶ Ma Chineke gwara ya otu a, na, 'Umụ umụ ya ga-ebi dika ndi ọjia n'ala na-abughị nke ha, ndi ga-eji ha mere ohu, ma mejookwa ha nari afo anọ.

⁷ Mana aga m ata mba ahụ ha na-efe dika ohu ahuhụ.'† Chineke kwukwara si, 'Mgbe nke a gasiri, ha ga-esi na mba ahụ pụta, bịa fee m ofufe n'ebe a.'‡

⁸ O nyere ya ogbugba ndu nke obibi ugwu. Ebrahim muru Aizik bie ya ugwu n'ubochi nke asato. Aizik amuta Jekob, Jekob amuta ndiisi ebo iri na abuo nke Izrel.

⁹ "N'ihu na ndi nna ochie ahụ nwere ekworo n'ebe Josef no. Ha resi ya ndi Ijpt dika ohu. Ma Chineke nonyeere ya,

¹⁰ zoputa ya na mkpagbu ya niile, mee ka o nwee ihuoma na amamihe n'ihu Fero eze Ijpt. Onye mere ya onye ochichi n'ala Ijpt na onye nlekota nke ezinaulo ya niile.

¹¹ "N'oge ahụ, unwu dara n'ala Ijpt na n'ala Kenan. Unwu a wetara ahuhụ di ukwuu. Nna nna anyi ha enwekwaghi ike ichota nri.

¹² Ma mgbe Jekob nuru na nri oka di n'ala Ijpt, o zipuru nna nna anyi ha ka ha gaa njem mbu ha n'Ijpt. Nke a bu oge nke mbu ha na-aga Ijpt.

¹³ Mgbe ha gara Ijpt nke ugboro abuo, Josef mere ka umunne ya mata ya, Fero matakwaru umunne Josef.

¹⁴ Mgbe ahụ, Josef ziri ozi ka a kpota nna ya bu Jekob na ndi ikwu ya, ndi di iri mmadu asaa na ise ka ha biakwute ya.

¹⁵ Jekob gara Ijpt. Ebe ahụ ka ya na nna nna anyi ha nokwa nwuo.

¹⁶ E budatara ozu ha na Shekem, ebe e liri ha n'ili nke Ebrahim jiri ego olocha zuta n'aka umu Hamo n'ala Shekem.

¹⁷ "Ma mgbe oge ahụ Chineke kwere Ebrahim na nkwa na-abiaru nso, ndi Izrel no n'Ijpt mubara nke ukwuu,

¹⁸ ruo mgbe eze ozo nke na-amaghi Josef, bidoro ichi ochichi n'ala Ijpt.§

¹⁹ O megburu ndi agburu anyi, kpagbukwaa ha. Manye ndi nna nna anyi ha ka ha tufuo umu oheru ha, ka ha ghara idi ndu.

²⁰ "O bu n'oge a ka a muru Mosis, o mara mma nke ukwuu n'anya Chineke. A zuru ya naani onwa ato n'ulo nna ya.

²¹ Mgbe e tufuru ya, ada Fero kporo ya, zuo ya di ka nwa nwoke nke aka ya.

22 A zuru Mosis n'amamihe niile nke ndi Ijpt, o buru dike n'okwu na n'oru itunanya.

23 "Mgbe o gbara iri afo ano, o batara ya n'uche iga ileta umunna ya ndi Izrel.

24 Mgbe o huru otu onye n'ime ha nke onye Ijpt na-emegide ya, o lutara ya ogo, botakwara ya obo site n'igbu onye Ijpt ahụ.

25 Mosis chere na umunna ya ga-aghota na Chineke akpolutela ya isite n'aka ya naputa ha. Ma ha aghotaghi.

26 N'ubochi ozo sonu, Mosis huru umunna ya ndi Izrel abuo ka ha na-alu ogo. O gbaliri ime ka udo diri n'etiti ha, si, 'Unu bu umunna, gini mere unu ji emejorita onwe unu?'

27 "Ma nwoke ahụ nke na-emegbu nwanna ya nupuru ya si, 'Onye mere gi onyeisi na onye ikpe n'etiti anyi?'

28 I na-achọ igbu m di ka i si gbuo onye Ijpt unyaahu?'

29 Mgbe o nuru nke a, Mosis gbara oso, gaa biri di ka obia n'ala Midia. N'ebe ahụ ka o no muta umu nwoke abuo.

30 "Mgbe iri afo ano gafere, e mere ka Mosis hu mmuo ozi n'oku na-ere ohia di n'ozara, n'akuku Ugwu Sainai.

31 Ma mgbe o huru nke a, o juru ya anya. Di ka o na-agaru nso ka o leruo ya anya, o nuru olu Onyenwe anyi ka o dara, si,

32 'Abu m Chineke nna nna gi ha. Chineke nke Ebrahim, nke Aizik na nke Jekob.† Ujo mere ka Mosis maa jijiji, na o nweghi ike ilegide ya anya.

33 "Ma Onyenwe anyi gwara ya, 'Yipu akpukpoukwu gi. Nihi na ebe ahụ i guzo bu ala di nso.

34 Ahula m otu e si akpagbu ndi m no n'ala Ijpt. Anula m isu ude ha biakwa izoputa ha. Ugbu a bia, aga m ezighachi gi n'Ijpt.‡

35 "O bu otu Mosis ahụ ha juru aju, mgbe ha siri, 'Onye mere gi onyeisi na onye ikpe?' O bukwa ya ka Chineke zigara i bu onyeisi na onye nnaputa ha, site n'inyeaka mmuo ozi ahụ mere ka o hu ya n'ohia ahụ.

36 O duuru ha puta mgbe o rusiri oru ebube na ihe iribama di iche iche n'ala Ijpt, na n'Osimiri Uhie na n'ozara iri afo ano.

37 "Onye a bu Mosis ahụ gwara umu Izrel, si, 'Chineke ga-eme ka onye amuma nke di ka m, biliere unu site n'etiti umunne unu.'§

38 Ya onwe ya no n'ogbakọ n'ozara, ya na mmuo ozi ahụ gwara ya okwu n'Ugwu Sainai, na nna nna anyi ha; ebe o natakwaro okwu di ndu* inye anyi.

* 7:28 Opu 2:14 † 7:32 Opu 3:6 ‡ 7:34 Opu 3:5,7,8,10 § 7:37 Dit 18:15

* 7:38 Okwu si n'onu Chineke puta

39 “Ma nna nna anyị ha juru irubere ya isi. Kama ha nupuru ya n’akuku, ma tugharia laghachi azu n’Ijpt n’obi ha,

40 na-asị Eron, ‘Meere anyị chi, ndi nke ga-edu anyị, n’ihi na anyị amaghị ihe mere nwoke a bu Mosis, onye sitere n’ala Ijpt duputa anyị.’†

41 Ha kpuru onwe ha arusi nke oyiyi nwa ehi, ha butere ihe ichu aja nye ya. Ha nuriri onu n’oru nke aka ha.

42 Ma Chineke chepuru ihu ya site n’ebe ha no. O rara ha nye ikpere usuu ihe di n’eluigwe.‡ Nke a dabara n’ihe e dere n’akwukwo ndi amuma,

“ ‘Unu ulo Izrel, unu o wetara m onyinye anu e gburu egbu

ka o di aja§ unu churu m

iri afo anu noro n’ozara?

43 Unu buliri ulo ikwu nke Molok

na kpakpando nke chi unu bu Refan,

bu arusi ndi ahụ unu mere ikpo isiala nye ha.

Ya mere, aga m ewezuga unu, burukwa unu gaa n’ofe obodo

Babilon.’*

44 “Ndi nna nna anyi ha nwere ulo ikwu nke iwu ogbugba ndu n’ozara. E mere ya site na ntuziaka na usoro ihe atu Chineke gosiri Mosis.

45 Mgbe Joshua duuru nna nna anyi ha nweta ala ndi mba ozo ndi Chineke churu. E butekwara igbe ogbugba ndu a n’ala ahụ. O nogidekwara n’ala ahụ tutu ruo n’oge David.

46 Onye chotara ihuma n’ebe Chineke no, ma riu ka o wuore Chineke nke Jekob ebe obibi.

47 Ma o bu Solomon wuru ya ulo ahụ.

48 “Otu o di, Onye kachasi ihe niile elu adighi ebi n’ulo e ji aka wuo, dika onye amuma kwuru,

49 “ ‘Eluigwe bu ocheeze m.

Uwa bukwa ebe mgbakwasi ukwu m.

Udi ulo di anaa ka unu ga-ewuru m?

Maobu ebee ka ebe izuike m ga-adi?

Ka Onyenwe anyi kwuru.

50 O bughi aka m mere ihe ndi a niile?†

51 “Unu ndi isiike! Ndi obi ha, na nti ha kpochiri akpochi inu ihe. Ndi na-aju inabata Mmuo Nso dika nna nna unu ha mere.

52 O di onye amuma ndi nna unu ha na-akpogbughi? Ha gburu o buladi ndi buru amuma banyere obibia nke onye ezi omume ahụ, ma ugbu a unu bu ndi raara ya nye ma gbukwaa ya.

† 7:40 Oru 32:1 ‡ 7:42 Anyanwu, onwa na kpakpando di iche iche § 7:42

O bu aja unu churu m * 7:43 Ems 5:25-27 † 7:50 Ajiz 66:1,2

53 Unu bụ ndị natara iwu Chineke dịka e nyere ya site n'aka ndị mmụọ ozi, ma unu edebeghi ya."

Onwụ Stivin

54 Mgbe ha nūrụ ihe ndị a, iwe were ha nke ukwu. Ha tara ikikere eze n'iwe na n'ọnụma n'ebe ọ nọ.

55 Ma ebe o jupụtara na Mmụọ Nsọ, o lere anya n'eluigwe hụ ebube Chineke. Ọ hụkwara Jisọs ka o guzoro n'aka nri Chineke.

56 Ọ siri, "Lee, ana m ahụ ka eluigwe meghere, hụkwa Nwa nke Mmadụ ka ọ na-eguzo n'aka nri Chineke."

57 Ha mere ụzụ dị ukwu, were mkpisiaka ha rụchie ntị ha. Ha niile gbara ọsọ gaa nụkwasi ya,

58 dọkpuru ya puo n'azu obodo malite itụ ya nkume. N'oge a, ndị akaebe wusara uwe ha n'ukwu otu nwokorobia a na-akpo Sọl.

59 Mgbe ha na-atụ Stivin nkume ahụ, o kpere ekpere, "Onyenwe anyị Jisọs, nara mmụọ m."

60 O gburu ikpere n'ala werekwa oke olu tie mkpu, "Onyenwe anyị, biko agụnyekwarala ha mmehie nke a!" Mgbe o kwusiri nke a, ọ dara n'ala nwụọ.

8

1 Sọl kwenyere ka e gbuo ya.

Mkpagbu nke nzuko Kraịst

N'ubochi ahụ, oke mkpagbu bidoro megide nzuko dị na Jerusalem. Ndị niile kwere ekwe, ma ewezuga ndị ozi n'onwe ha gbasasiri n'ala Judia na Sameria.

2 Ndị ikom, ndị na-atụ egwu Chineke, bįara buru ozu Stivin gaa lie ya. Ha ruru ụjụ nke ukwu n'ihị ya.

3 Ma Sọl bidoro ịla nzuko n'iyi. Ọ na-abanye site n'ulo ga n'ulo ndị kwere ekwe na-adoputa ha, nwoke na nwanyi, tnye ha n'ulo mkporo.

Filip n'obodo Sameria

4 Ndị ahụ a chusasiri zisara ozioma n'ebe niile ha gbagara.

5 Filip gara n'otu obodo dị na Sameria kwusaara ndị nọ n'ebe ahụ ihe banyere Kraịst.

6 Igwe mmadụ gere ntị n'ihe Filip na-ekwu n'ihị na ha hụrụ orụ ịribama ọ ruru.

7 Mmụọ ndị ahụ na-adighi ọcha ji iti mkpu site n'ime otutu mmadụ pụta. Ọ gwokwara otutu ndị ahụ ha kponwuru akponwu na ndị ngwuro.

8 N'ihị ya, onu di ukwu juputara n'obodo ahụ.

Saimon onye mgbaasi

⁹ Ugbu a, kemgbe ọtụtụ oge gara aga, otu nwoke aha ya bụ Saimon bụ onye mgbaasi. O jirila mgbaasi ya mee ọtụtụ ihe tūrū ndị niile bi n'obodo Sameria n'anya. Ọ na-anyakwa isi na ya bụ onye dị ukwu.

¹⁰ Onye ọbụla, ma onye ukwu ma onye nta, na-ege ya ntị na-asịkwa “Nwoke a bụ ike Chineke ahụ a na-akpọ Ike dị ukwu.”

¹¹ Ha na-ege ya ntị oge niile n'ihì na ọ na-eji ike mgbaasi ya na-eme ihe juru ha anya.

¹² Ma mgbe ha kwenyere n'ozio ma Filip dika ọ na-ekwusa ihe banyere ozio ma alaeze Chineke na aha Jisọs Kraist, e mere ha baptizim, ma nwoke ma nwanyi ha.

¹³ Saimon kwerekwara otu aka ahụ. Mgbe e mechara ya baptizim, o bidoro iso Filip na-agaghari n'ihì ihe iribama na ọrụ ebube niile Filip rūrū, tūrū ya n'anya nke ukwu.

¹⁴ Mgbe ndị ozi nọ na Jerusalem nūrū na ndị Sameria anabatala okwu nke Chineke, ha zigaara ha Pita na Jọn.

¹⁵ Mgbe ha bjaruru, ha kpere ekpere ka ha nata Mmụọ Nsọ.

¹⁶ N'ihì na Mmụọ Nsọ abiakwasibeghi onye ọbụla n'ime ha, kama ihe e mere ha bụ baptizim n'aha Onyenwe anyị Jisọs.

¹⁷ Mgbe Pita na Jọn bikwasiri ha aka n'isi, ha natara Mmụọ Nsọ.

¹⁸ Mgbe Saimon hūrū na a na-enye Mmụọ Nsọ naanị site n'aka ndị ozi bikwasiri ha n'isi, o chere ha ego n'ihu,

¹⁹ sị, “nyekwanụ m ike a. Ka onye ọbụla m bikwasiri aka n'isi nata Mmụọ Nsọ.”

²⁰ Ma Pita siri, “Gị na ego gị laakwa n'iyi. N'ihì na i chere na ị ga-eji ego zūta onyinye Chineke.

²¹ I nweghi oke maọbụ ihe nketa n'ọrụ a, n'ihì na obi gị ezighi ezi n'ihu Chineke.

²² Si n'ajo omume gị chegharia, rịọ Onyenwe anyị aririọ ma eleghi anya ọ ga-agbaghara gị echiche ojọọ niile nke obi gị.

²³ N'ihì na ahūrū m na ị juputara n'obi ilu na ị nọkwa n'agbụ nke ajo omume.”

²⁴ Saimon zara Pita sị, “Biko, kpee ekpere ririọ m Chineke, ka ihe ndị a niile i kwuru, hapụ ibiakwasị m.”

²⁵ Mgbe ha gbachara akaebe, ma kwusaakwa okwu nke Onyenwe anyị, ha loghachiri Jerusalem. Ma mgbe ha na-ala ha zisara ozio ma n'otutu obodo ndị Sameria.

²⁶ Mgbe ahụ mmụọ ozi Onyenwe anyị gwara Filip sị, “Gaa na ndịda, n’uzọ ọzara nke siri Jerusalem gawa Gaza, ụzọ ahụ bụ ụzọ ọzara.”

²⁷ O biliri gawa. Mgbe ahụ, otu onye Itiopia bụ onye onozị, burukwa onyeisi ozi dị mkpa, onye na-eche akụ nke Kandis, eze nwanị ndị Itiopia, gara Jerusalem ife Chineke.

²⁸ Mgbe ọ na-ala, ọ nọdurụ ala n’ugboala ya, nke ịnyinya na-adokpugharị, na-agụ akwụkwọ Aizaya onye amụma.

²⁹ Mmụọ Nsọ gwara Filip, “Gaa ugbo ahụ nso, sonyekwara ya.”

³⁰ Filip gara nso, nukwa ka ọ na-agụ akwụkwọ Aizaya onye amụma. Ọ siri, “Ị na-aghota ihe ị na-agụ?”

³¹ Ọ siri, “M ga-esi aña ghota, ma mmadu ezighi m?” Ọ rịrọ Filip ka ọ rigota n’ugboala ahụ, soro ya nọdu n’ime ya.

³² Mpaghara akwụkwọ nsọ ọ na-agụ bụ nke a, “E duuru ya di ka aturu gaa n’ebe a ga-egbu ya.

Dika nwa aturu na-anọ nwayọọ n’ihu onye na-akpacha ya aji,

otu a ka ọ na-emegheghị onu ya.

³³ N’onodu idi ala ya, e meghi ka ikpe ziri ruo ya aka.

Onye ga-akọ akukọ banyere agburu ya?

N’ihi na e sitere n’uwa wepu ndu ya.”*

³⁴ Onozị ahụ juru Filip, “Biko, gwa m, onye ka onye amuma a na-ekwu okwu ya? Ọ bụ ihe banyere onwe ya ka ọ na-ekwu, ka ọ bụ banyere onye ọzọ?”

³⁵ Mgbe ahụ, Filip malitere ikwu okwu, site n’akukọ akwụkwọ nsọ ọ na-agụ koro ya akukọ ozioma banyere Jisọs.

³⁶ Mgbe ha na-aga n’uzọ, ha biaruru ebe ọdọ mmiri nta di. Onozị ahụ siri, “Lee, nke a bụ mmiri. Ọ di ihe ga-egbochi ime m baptizim?”

³⁷ Filip siri, “Ọ buru na i ji obi gi niile kwere, e nwere ike ime gi baptizim.”

Onozị ahụ siri, “Ekwere m na Jisọs Kraist bụ Okpara Chineke.”†

³⁸ O kwuru ka a kwusi ugboala ahụ. Mgbe ahụ, onozị ahụ na Filip wudatarara banye n’ime mmiri ebe Filip nọ mee ya baptizim.

³⁹ Mgbe ha sitere n’ime mmiri ahụ puta, ngwangwa Mmụọ Onyenwe anyị sitere n’ebe ahụ wepu Filip, onye onozị ahụ ahukwaghị ya anya ọzọ; kama ọ gara n’ihu n’ije ya na-anurikwa onu.

* 8:33 Ajz 53:7,8 † 8:37 Ufodu akwukwo adighi edebanye amaokwu a na-ekwu banyere ihe Filip kwuru na ihe onozị zara ya.

⁴⁰ Ebe ọzọ a hụrụ Filip bụ n'Azọtus. O jegharikwara n'obodo niile dị n'ala ahụ, na-ekwusa ozioma ruo mgbe ọ bjaruru Sizaria.

9

Ncheghari Sọl

¹ Ma ugbu a, Sọl, onye ume niile ọ na-ekuputa bụ naani ịba mba na igbu ndị na-eso ụzọ Onyenwe anyị, gakwuuru onyeisi nchụaja,

² rịọ ya ka o nye ya akwukwọ ozi nke ọ ga-eji jekwuru ndị ụlọ nzukọ ndị Juu dị na Damaskos, nke ọ ga-abụ ọ hụ onye ọbụla na-eso Ụzọ ahụ ma ha bụ nwoke ma ha bụ nwanyi, ka ọdọkpuru ha n'agbụ, kpugaa Jerusalem.

³ Mgbe ọ na-aga n'ụzọ, ọ bjaruru ebe dị Damaskos nso. Na mberede, ihe ihè nke sitere n'eluigwe chara ya gburugburu.

⁴ Ọ dara n'ala, nụ olu na-akpọ ya oku, **“Sọl, Sọl, gini mere i ji na-akpagbu m?”**

⁵ Ọ siri, “Ị bụ onye, Onyenwe anyị?”

Olu ahụ zaghachiri, **“Abụ m Jisọs onye ị na-akpagbu.**

⁶ **Ugbu a, bilie, baa n'ime obodo, a ga-agwa gi ihe ị na-aghaghị imezu.”**

⁷ Ndị ikom ha na ya so aga guzoro n'ebe ahụ, ma ha enweghị ike ikwu okwu. Ha nūrụ olu ahụ, ma ha ahughị onye ọbụla.

⁸ Sọl si n'ala bilie, ma n'agbanyeghị n'anya ya meghere emeghe, ọ dighị ihe o nwere ike ihụ. Nke a mere na ha sekpuru ya n'aka dubata ya na Damaskos.

⁹ Ọ hughị ụzọ ụbọchị atọ, o nweghị ike iri nri maọbụ nùọ ihe ọnụnụ.

¹⁰ Otu onye nke na-eso ụzọ ya nọ na Damaskos, a na-akpọ Ananayas. Onyenwe anyị gwara ya n'ọhụ, **“Ananayas!”**

Ọ siri, “Lee m, Onyenwe anyị.”

¹¹ Onyenwe anyị gwara ya, **“Gaa n'ụlọ Judas nke dị n'okporouzo Guzoziri Eguzo, juo ajuju banyere onye a na-akpọ Sọl, onye si Tasos, ọ nọ ugbu a na-ekpe ekpere.**

¹² **Ọ hula ọhụ na otu nwoke a na-akpọ Ananayas na-abiakwute ya, ibikwasị ya aka n'isi ka ọ hụ ụzọ.”**

¹³ Ma Ananayas zara, “Onyenwe anyị, anụla m akukọ ihe ọjọọ niile nwoke a mere ndị nsọ gi bi na Jerusalem.

¹⁴ Ugbu a, ọ natara ikike n'aka ndịisi nchụaja bịa n'ebe a ka o jide ndị niile na-akpọku aha gi.”

¹⁵ Ma Onyenwe anyị gwara ya, **“Gaa, n'ihi na ahoputala m nwoke a ka ọ buru ngwa ọrụ m, onye ga-ewegara mba ndị ọzọ, ndị eze na ụmụ Izrel aha m.**

16 Mụ onwe m ga-egosi ya ụdị ahụhụ ọ na-aghaghị ịta n'ihhi aha m."

¹⁷ Ya mere, Ananayas garuru n'ụlọ ahụ, banyekwa n'ime ya. Ọ bikwasiri aka ya n'isi Sọl, si, "Nwana Sọl, Onyenwe anyị Jisọs, onye gosiri gi onwe ya n'uzọ, zitere m ka i hụkwa uzọ ọzọ, ka i jupụtakwa na Mmụọ Nso."

¹⁸ Otu mgbe ahụ, ihe dika akpirikpa sitere n'anya ya daputa, o bidokwara ihu uzọ ọzọ. O biliri ọto, e mee ya baptizim.

¹⁹ Mgbe o richara nri, ọ nwetakwara ike ya.

Ozioma Sọl na Damaskos

Ya na ndi na-eso uzọ Jisọs nọrọ na Damaskos otutu ubochi.

²⁰ Ngwangwa, o bidoro ikwusa Jisọs n'ụlọ nzuko na-asị, Ọ bu Okpara Chineke.

²¹ O juru ndi niile nuru ya anya, ha na asị, "Ọ bughị nwoke a bu onye ahụ na-emekpa ndi niile na-akpoku aha ahụ na Jerusalem? Ọ bu na ọ bughị maka nke a ka o ji bia ebe a ikpurukwa ha kpugara ndisi nchujaja?"

²² Ma Sọl gara n'ihu baa uba n'ike karịa na ikwu okwu nke gbara ndi Juu bi n'obodo Damaskos ghari site n'uzọ o siri gosi na Jisọs bu Kraist ahụ.

²³ Mgbe otutu ubochi gasiri ndi Juu gbara izu igbu ya.

²⁴ Ma Sọl chọputara ihe ha zubere ime. Ehihie na abali, ndi a nọ na-eche uzọ niile e si apu n'obodo ahụ nche, ka ha nwe ike gbuo ya.

²⁵ Ma umuazụ ya kunyere ya na nkata amanyere udo bufee ya n'ofe mgbidi nke obodo.

Mbata Sọl na Jerusalem

²⁶ Mgbe o rutere Jerusalem, ọ gbaliri idinyere ndi na-eso uzọ Jisọs nọ n'ebe ahụ, ma ha turu egwu. Ha ekwenyeghi na ọ ghoala ezi onye na-eso uzọ Jisọs dika ha.

²⁷ Ma Banabas duuru ya gaa n'ebe ndi ozi nọ. Ọ koro ha akuko otu o siri hu Onyenwe anyi na otu o siri gwakwa ya okwu. Na otu o siri kwusaa ozioma n'aha Jisọs na Damaskos na-atughị egwu.

²⁸ O soro ha na-agahari na Jerusalem. Ọ na-ekwusakwa okwu n'aha Onyenwe anyi na-atughị egwu.

²⁹ Ya na ndi Juu na-asu asusu Griik ruritakwara uka. N'ihhi ya ndi a gbara izu igbu ya.

³⁰ Mgbe ndi kwere ekwe nuru banyere nzube ha, ha duuru ya gaa Sizaria site n'ebe ahụ zipu ya ka ọ laa obodo Tasos.

³¹ Mgbe ahụ, nzuko niile ndi nọ na Judia, Galili na Sameria, noro n'udo, guzosiekwa ike. Ha na-amuba

n'ọnuogu site n'ịtu egwu nke Onyenwe anyị na igbaume nke Mmụọ Nso.

Ogwugwo Ainas na Dọkas

³² Pita na-ejegharị n'etiti ndị kwere ekwe, ọ gakwara leta ndị nso nọ n'obodo Lida.

³³ N'ebe ahụ, ọ hụrụ otu nwoke aha ya bụ Ainas. Nwoke a anọla n'ute ọrịa afọ asatọ. Ọ bụ onye ahụ ya kponwuru akponwu.

³⁴ Pita siri ya, "Ainas, Jisọs Kraịst agwoola gi. Bilie mezie ute gi." Ngwangwa, Ainas biliri ọto.

³⁵ Ndị niile bi na Lida na Sharon hụrụ ya. N'ihia ya, ha nabatara Onyenwe anyị.

³⁶ N'obodo Jopa, e nwere otu onye nwanyị na-eso ụzọ ya, nke aha ya bụ Tabita nke putakwara Dọkas na asusu Griik. O juputara n'oru oma, na oru obi ebere n'ebe umu ogbenye no.

³⁷ N'oge a, ọ rịara ọrịa, nwuo. Mgbe ha sachara ya ahụ, ha nibere ya n'otu ime ulo di n'ulo elu.

³⁸ Jopa dikwa nso na Lida. Mgbe ndị na-eso ụzọ ya nuru na Pita no n'ebe ahụ, ha ziri umu nwoke abuo ozi ka a riuo ya, si, "Biko, ahapula ibiakwute anyi ngwangwa."

³⁹ Pita biliri soro ha gawa, mgbe o ruru, ha duuru ya gbago n'ulo elu n'ime ulo ahụ. Umu nwanyị niile di ha nwuru anwu no n'ebe ahụ na-ebe akwa, na-egosi uwe Dọkas duru ha mgbe ọ di ndu.

⁴⁰ Pita chupuru ha niile n'ezie, gbuo ikpere n'ala, kpee ekpere. Ọ tughariri chee ozu ahụ ihu si, "Tabita, bilie." O meghere anya ya, ma mgbe ọ huru Pita, o biliri, nodu ala.

⁴¹ O nyeere ya aka ka ọ kwuru oto. Ọ kporo ndi nso niile no n'ebe ahụ, ha na umu nwanyị ahụ di ha nwuru gosi ha na ọ di ndu.

⁴² A nuru akuko ihe a mere n'ebe niile na Jopa, nke mere ka otutu kwere n'Onyenwe anyi.

⁴³ Ọ nogidere na Jopa otutu ubochi. Ọ noduru n'ulo Saimon, onye oru ya bu idozi akpukpo anu.

10

Koneliyos ezie Pita ozi

¹ N'oge ahụ, o nwere otu nwoke bi na Sizaria, aha ya bụ Koneliyos. O bu ochiagha na-elekota nari ndi agha si na mpaghara Itali.

² Nwoke a na ezinaulo ya bu ndi na-asopuru ma natukwa egwu Chineke. Ọ na-enyere ndi ogbenye aka na-ekpekwa Chineke mgbe niile.

³ Otu ụbọchị, n'ihe dịka elekere atọ nke ehiehie, ọ hụrụ ọhụ ebe otu mmụọ ozi nke Chineke bjakwutere ya sị ya, "Kọneliọs!"

⁴ Kọneliọs lekwasiri ya anya n'egwu juọ ya sị, "Onyenwe m, ọ bụ gini?"

Ọ siri ya, "Ekpere gi na onyinye gi nye ndi ogbenye e rutela dika ihe ncheta n'ihu Chineke.

⁵ Ugbu a, zie ndi ikom ka ha gaa n'obodo Jopa kpota otu onye aha ya bu Saimon, onye a na-akpokwa Pita.

⁶ Ọ bu obia n'ulo otu nwoke a na-akpo Saimon, onye na-edozi akpokpo anu. Onye ulo ya di n'akuku osimiri."

⁷ Mgbe mmụọ ozi ahụ gwara ya okwu puru, ọ kpọrọ ndi ohu ya abuo na otu n'ime ndi agha na-eche ya nche nke na-atukwa egwu Chineke.

⁸ Mgbe ọ kọchara ha ihe niile, o zigara ha Jopa.

Ohu Pita huru

⁹ N'echi ya, mgbe ha no nso n'ebe ahụ, n'ihe dika elekere iri na abuo nke ehiehie, Pita rigoro n'elu ulo ahụ ikpe ekpere.

¹⁰ Aguu bidoro igu ya, ọ choo ihe ọ ga-eri. Ma mgbe a na-akwado nri, ọ huru ọhụ.

¹¹ Ọ huru ka eluigwe meghere, hukwa ihe dika akwa ocha di obosara nke e sitere n'akuku anọ ya na-ewedata n'ala.

¹² Ihe di n'ime ya: bu umu anumanu di iche iche, ndi nwere ukwu anọ, ma anu ndi na-akpu akpu n'ala na umu nnunu nke igwe.

¹³ Mgbe ahụ, ọ nuru olu na-asị, "**Pita bilie, gbuo ma riekwa.**"

¹⁴ Ma Pita siri, "Mba, Onyenwe m. O dibeghi mgbe m riri ihe obula ruru aru maobu nke na-adighi ocha."

¹⁵ Olu ahụ gwara ya nke ugboro abuo, "**Akpola ihe obula ihe ruru aru bu nke Chineke mere ka ọ di ocha.**"

¹⁶ Ihe a mere ugboro atọ, ngwangwa, e weghachikwara ya n'eluigwe.

¹⁷ Mgbe Pita no na-atule ihe ọhụ ahụ putara bu nke gbakwara ya ghari, lee, ndi ikom ahụ Kọneliọs zipuru abiarutela kwusi n'onu uzo, na-aju ebe ulo Saimon di.

¹⁸ Ha kpọrọ oku iju ma Saimon onye a na-akpo Pita ọ no n'ulo ahụ.

¹⁹ Ka Pita nori na-atughari uche n'ihe ọhụ ahụ putara, Mmụọ Nso gwara ya, "Lee, mmadu atọ guzo n'onu uzo ugbu a. Ha chokwara ihu gi.

²⁰ Bilie, rida jekwuru ha ngwangwa, enwela obi abuo i soro ha gawa, n'ihina ọ bu m zitere ha."

²¹ Pita jekwuru ndị ikom ahụ, sị, “Ọ bụ m bụ onye unu na-achọ, gịni ka unu na-achọrọ m?”

²² Ha siri, “Ọ bụ Kọneliọs onyeisi agha na-elekọta nari ndi agha zitere anyi. Ọ bụ onye ezi omume nke na-atụ egwu Chineke, burukwa onye ndi Juu niile na-asopuru. Mmụọ ozi di nsọ gwara ya ka ọ kpọta gi n’ulo ya, inu ihe i nwere ikwu.”

²³ Ya mere, ọ kpobatarara ha n’ulo dika ndi obia.

Pita agaa n’ulo Kọneliọs

Echi ya, o biliri soro ha gawa, ufodu ndi kwere ekwe na Jopa sokwara ya gaa.

²⁴ N’ubochi na-esota ya, ha bjaruru Sizaria. Kọneliọs nori na-eche ha, ya na ndi ezinaulo ya, na ndi ikwu na ibe ya, na ndi enyi ya ọ kporo.

²⁵ Mgbe Pita batara, Kọneliọs zutere ya, daa n’ala n’ukwu ya, kporo ya isi n’ala.

²⁶ Ma Pita selitara ya elu si, “Bilie oto, mu onwe m bukwa mmadu.”

²⁷ Mgbe ha na-ekwurita okwu, ọ banyere n’ime ulo ma hu igwe mmadu ka ha zokotara.

²⁸ Ọ siri ha, “Unu maara nke oma na ọ bụ ihe megidere iwu na onye Juu na onye mba ozọ ga-enwe mmekorita maobu gaa leta onye mba ozọ. Ma Chineke ezila m na m ekwesighi ikpo mmadu obula onye ruru aru maobu onye na-adighi ocha.

²⁹ N’ihi nke a, ọ bụ ya mere m jiri bia mgbe akporo m na-ajughị ajuju. Ma ka m juo ugbu a ihe mere unu ji kpo m?”

³⁰ Kọneliọs siri, “N’ubochi anọ gara aga, mgbe m nọ na-ekpe ekpere n’oge ehie n’ulo m, n’ihe dika elekere ato, na mberede, ahuru m nwoke yi uwe na-enwu ocha ka o guzoro n’ihu m.

³¹ Ọ siri, Kọneliọs, ‘Chineke anula ekpere gi ma chetakwa onyine i na-enye ndi ogbenye.

³² Ziga n’obodo Jopa n’ulo otu nwoke a na-akpo Saimon, onye na-edozi akpukpo anu. O bi n’akuku osimiri.’ N’ebe ahụ ha ga-ahukwa otu onye obia aha ya bu Saimon a na-akpo Pita.

³³ Ọ bụ n’ihi nke a ka m ji mee ngwangwa zie ka a kpo gi. Ọ di mma na i biara. Ugbu a, anyi niile ezukotala n’ebe a n’ihu Chineke inuru ihe niile Onyenwe anyi chorọ ka i gwa anyi.”

Okwu Pita kwuru

³⁴ Mgbe ahụ Pita meghere onu ya si, “Ugbu a, aghotala m n’ezie na Chineke abughị onye na-ele mmadu anya n’ihu.

³⁵ Kama n'ime mba ọbụla, onye ọbụla na-atụ egwu ya na onye na-arụ ọrụ ezi omume ka ọ na-anabata.

³⁶ Unu maara ihe banyere ozioma ahụ o zigaara ndị Izrel niile, nke na-akọ akụkọ ozioma nke udo site na Jisọs Kraịst onye bụ Onyenwe anyị n'ihe niile.

³⁷ Okwu ahụ gbasara n'ala Judia niile, malite na Galili mgbe Jọn kwusachara baptizim nke ya.

³⁸ Otu Chineke si were Mmụọ Nsọ na ike wụkwasi Jisọs onye Nazaret dika mmanụ, na otu o si jegharịa na-eme mma na-agwọkwa ndị niile ekwensu na-emekpa ahụ, n'ihl na Chineke nonyeere ya.

³⁹ "Anyị bụ ndị akaebe ihe niile o mere n'ala ndi Juu na n'ime Jerusalem. Ha gburu ya site n'ikpogide ya n'elu obe.

⁴⁰ Ma Chineke mere ka o si n'ọnwụ bilite mgbe ụbọchị atọ gasiri. E mekwara ka ndi mmadụ hụ ya anya.

⁴¹ Ọ bughị mmadụ niile kama ọ bụ naanị anyị ndi Chineke hoputara, dika ndi akaebe, ndi soro ya rie ma nuokwa mgbe o si n'ọnwụ bilie.

⁴² O nyere anyi iwu ka anyi gaa zisaa ozioma n'ebe niile, ikowa na ọ bụ ya ka Chineke hoputara ibu onye ikpe nke ndi di ndu na ndi nwuru anwu.

⁴³ Ndi amuma niile gbara ama ihe banyere ya na onye ọbula nke kweere na ya ga-enweta mgbaghara mmehie site n'aha ya."

Ndi mba ozọ anata Mmụọ Nsọ

⁴⁴ Mgbe Pita nọ na-ekwu okwu, Mmụọ Nsọ biakwasiri ndi niile nuru okwu a.

⁴⁵ Nke a juru ndi e biri ugwu n'etiti ndi kwere ekwe soro Pita bia anya otu e siri mee ka ndi mba ozọ nata onyinye Mmụọ Nsọ ahụ.

⁴⁶ N'ihl na ha nuru ka ha na-ekwu okwu n'asusu di iche iche na-etokwa Chineke.

Mgbe ahụ Pita juru,

⁴⁷ "Ọ di onye puru igbochi anyi ime ndi a baptizim. Ndi natara Mmụọ Nsọ di ka anyi onwe anyi?"

⁴⁸ N'ihl nke a, o nyere iwu ka e mee ha baptizim n'aha Jisọs Kraist. Ha rioro ya ka ọ nonyere ha ụbọchị ole na ole.

11

Pita akowaa ọrụ ya n'ihu ndi okenye

¹ Ndi ozi na umunna ndi bi na Judia niile nuru na ndi mba ozọ anabatala okwu Chineke.

² Mgbe Pita ruru Jerusalem, ndi kwere ekwe e biri ugwu tara ya uta,

³ na-asị, “Gịnị mere ị ji gawkuru ndị a na-ebighị ugwu soro ha rie ihe?”

⁴ Pita kọwaara ha ihe niile mere na otu o si mee, na-asị.

⁵ “Otu ụbọchị, mgbe m nọ n’obodo Jopa, ahụrụ m ọhụ n’oge m na-ekpe ekpere. N’ime ọhụ a, ahụrụ m ihe yiri akwa ọcha dị obosara nke e sitere n’akụkụ anọ ya na-ewedata site n’eluigwe. E budatara ya n’ihu m.

⁶ N’ime ya, ahụrụ m anụmanụ ndị nwere ụkwụ anọ, na anụ ọhịa, na anụ ndị na-akpụ akpụ n’ala na ụmụ nnụnụ nke eluigwe.

⁷ Mgbe ahụ, anụrụ m olu gwara m sị, **‘Pita, bilie, gbuo ma riekwa.’**

⁸ “Ma asịrị m, ‘Mba, Onyenwe m, ọ dibeghị mgbe ihe na-adighị ọcha maọbụ ihe ruru arụ bara m n’ọnu.’

⁹ “Olu ahụ siri n’eluigwe zaghachi nke ugboro abụọ, **‘Akpọla ihe ọbụla ihe ruru arụ bụ nke Chineke mere ka ọ dị ọcha.’**

¹⁰ Nke a mere ugboro atọ, ma emesịa ọlie ha niile laa n’eluigwe.

¹¹ “N’otu oge ahụ, ndị ikom atọ ndị e zipuru site Sizaria ikpo m bjarutere kwusi n’ọnu ụzọ n’ulo ebe m nọ.

¹² Mmụọ Nso gwara m ka m ghara inwe obi abụọ isoro ha na-akpaghị oke ọbụla. Mmadụ isii ndị a n’etiti ụmụnna anyị sokwa m, bjarute n’ulo nwoke ahụ.

¹³ Ọ gwara anyị otu o si hụ mmụọ ozi n’ulo ya, onye siri, ‘Ziga ndị ozi jee Jopa ka ha kpọta Saimon onye a na-akpo Pita.

¹⁴ Ọ ga-ewetara gi ozi nke a ga-esite na ya zoputa gi n’ezinaulo gi niile.’

¹⁵ “Mgbe m ka kpụ okwu ahụ n’ọnu, Mmụọ Nso bjakwasiri ha dika o siri bjakwasị anyị na mbụ.

¹⁶ Mgbe ahụ, echetara m okwu ahụ Onyenwe anyị kwuru sị, **‘Jọn ji mmiri mee unu baptizim, ma a ga-eji Mmụọ Nso mee unu baptizim.’**

¹⁷ Ya mere, ọ buru na Chineke nyere ha otu onyinye ahụ o nyere anyị mgbe anyị kweere n’Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, onye ka m bụ iguzogide Chineke?”

¹⁸ Mgbe ha nuru nke a, ha agaghị n’ihu n’iru ụka kama ha toro Chineke, na-asị, “N’ezie, Chineke enyela ohere ka ọ buladi ndị mba ọzọ chegharịa baa na ndụ.”

Ụlọ nzuko di na Antiok

¹⁹ Ugbu a, ndị ahụ niile gbasasiri n’ihi mkpagbu ahụ bidoro mgbe a tugburu Stivin na nkume, jeruru akụkụ Fonia na Saipros na Antiok na-ekwusa ozioma ahụ naani n’etiti ndị Juu.

²⁰ Ma otu ọ dị, ụfọdụ n'ime ndị ikom ndị ahụ sitere n'akụkụ Saiprọs na Sirini gara Antiọk, malite ikwusara ndị Griik ozioma banyere Onyenwe anyị Jisọs.

²¹ Onyenwe anyị gọziri mgbalị ha niile. N'ihị na ọtutu mmadụ chegharịrị kwere n'Onyenwe anyị.

²² Mgbe nzuko dị na Jerusalem nūrụ ihe ndị a, ha zipurụ Banabas ka ọ gaa Antiọk.

²³ Mgbe o rutere, hụ ihe amara Chineke rūrụ n'etiti ha. Ọ nūriri ọnụ, mgbakwaa ha niile ume, gwa ha ka ha were obi ha niile nọgide n'ime Onyenwe anyị.

²⁴ Ọ bụ ezigbo mmadụ, onye juputara na Mmuọ Nsọ na okwukwe. O nwekwara okwukwe dị ebube, n'ihị ya ọtutu mmadụ chegharịkwara biakwute Onyenwe anyị.

²⁵ Emesia, ọ gara Antiọk obodo Tasos ichọ Sọl.

²⁶ Mgbe ọ chọputara ya, o duuru ya bịa n'Antiọk. Ihe ha ka otu afo, ka ha na-ezuko n'ulo choochi na-akuziri ọtutu igwe mmadụ ihe. Ọ bụ n'ime Antiọk ka e buru ụzọ kpoo ndị na-eso ụzọ ya ndị Kraist.

²⁷ N'oge ahụ, ndị amuma sitere na Jerusalem bjaruru Antiọk.

²⁸ Otu onye n'ime ha a na-akpọ Agabos biliri ọtọ buo amuma site n'ike Mmuọ Nsọ banyere oke unwu ga-abiakwasị ụwa niile. Amuma a mezu kwara n'oge Klodios na-achi.

²⁹ Ndị na-eso ụzọ ya kwekoritara itukota na iziga onyinye dị iche iche nye ndị kwere ekwe nọ na Judia. Onye obula nyekwara ihe dika o nwere ike.

³⁰ Ha mere nke a, ha zigara ndị okenye ihe ha tukotara, site n'aka Banabas na Sọl.

12

Mkpagbu site n'aka Herod

¹ N'oge ahụ, eze Herod jidere ụfọdụ ndị so na choochi buru n'obi ikpagbu ha.

² O jiri mma agha gbuo Jemis nwanne Jon.

³ Mgbe ọ chọputara na omume ya toro ndi Juu uto, ọ gara n'ihu jidekwa Pita. Nke a mere n'oge mmemme Achicha Ekoghi eko.

⁴ Mgbe o jidere ya, o tinyere ya n'ulo mkporo ebe o mere ka ndi agha chee ya nche, ndi agha anọ n'otu oge, ndi agha anọ ozo n'oge nke ozo. Ebumnobi ya bu ikpopta ya n'ihu oha mmadu kpee ya ikpe mgbe Mmemme Ngabiga gasiri.

⁵ Mgbe e debere Pita n'ulo mkporo, nzuko esepughị aka n'ikpe ekpere n'ihị ya nye Chineke.

Mmuọ ozi agbaputa Pita

⁶ Ma n'abalị na-esota ụbọchị ahụ Herod ga-akpụpụta ya, Pita nọ n'ura n'etiti ndị agha abụọ, e jiri eriri igwe kee ya n'ụkwụ n'aka, ma ndị nche ọzọ nọkwa n'ọnu ụzọ na-eche ya nche.

⁷ Na mberede mmụọ ozi Onyenwe anyị bịara guzoro n'ebe ahụ, ihè nwukwara n'ime ụlọ mkporo ahụ. O kuturu Pita aka n'akụkụ sị, "Ngwangwa, bilie ọtọ!" Eriri igwe ahụ dapuru n'aka ya.

⁸ Mmụọ ozi ahụ siri ya, "Yiri uwe gi na akpukpoukwu gi." O mere otu ahụ, Mmụọ ozi ahụ gwakwara ya, "Yirikwa akwa mgbokwasị gi soro m."

⁹ Pita sooro ya n'azụ, o chere na ọ na-ahụ ọhụ, ma ọ mataghị na ihe mmụọ ozi ahụ na-eme bụ ezie.

¹⁰ Ha gafere ndị nche nke mbụ na nke abụọ rute n'ọnu ụzọ e si abanye n'ime obodo, nke bụ ọnu ụzọ igwe. Ọnu ụzọ igwe ahụ meghekwarara n'onwe ya, ha esite na ya gafee. Mgbe ha gara ije ruo ebe tere anya n'ama nke ọzọ, ngwangwa mmụọ ozi ahụ hapuru ya.

¹¹ Mgbe ahụ kwa ka Pita ghotara ihe niile mere. O kwuru, "Ugbu a, amatala m n'ezie, na Onyenwe anyị ezitela mmụọ ozi ya, ka ọ bịa zoputa m site n'aka eze Herod na ihe niile ndị Juu na-atụ anya ya. Ugbu a ọ naputakwala m site n'ochicho ojoo niile nke ndị Juu."

¹² Mgbe ọ ghotara ihe merenụ, ọ gwara n'ụlọ Meri nne Jọn onye a na-akpokwa Mak, ebe otutu mmadu zukotarari na-ekpe ekpere.

¹³ Mgbe ọ kuru aka n'ọnu ụzọ ama, otu odibo nwanyị aha ya bụ Roda bịara ka o zaa ya.

¹⁴ Mgbe ọ nuru olu Pita, onu juru ya obi nke mere na ọ gbaara ọsọ laghachi azu n'emegheghị ụzọ. O gara tisaa, "O bụ Pita nọ n'ọnu ụzọ!"

¹⁵ Ha siri ya na ọ na-ekwu okwu dika onye uche ya na-ezughị oke. Mgbe ọ nọgidesi ike na-ekwu otu ihe ahụ, ha siri, "O ghaghị i bụ mmụọ ozi ya."

¹⁶ Ma Pita nọgidere na-akụ aka n'ụzọ. Mgbe ha meghere ụzọ hụ ya, ọ gbagwojuru ha anya.

¹⁷ O feere ha aka ka ha mechie ọnu. O koro ha otu Onyenwe anyị si duputa ya site n'ụlọ mkporo. O gwara ha, "Meenu ka Jemis na umunna anyị niile mata ihe ndị a." O puru gawa ebe ọzọ.

¹⁸ N'isi ututu echi ya, oke ogbaaghara di n'etiti ndị agha, ebe ha na-eche ihe mere Pita.

¹⁹ Mgbe Herod chogharichara ya ma ọ chotaghị ya, ọ juru ndị nche ahụ ajuju di iche iche. N'ikpezụ ọ nyere iwu ka e gbuo ha.

Onwụ Herod

Emesia ọ hapụrụ Judia gaa Sizaria nọdụ n'ebe ahụ.

²⁰ N'oge ahụ Herod na-eweso ndị Taja na Saịdon iwe, ha zipurụ ndị ozi ha izute ya. Ha buru ụzọ mee ka ha na Blastos buru enyi, onye eze tūkwasiṛi obi nke na-elekotakwa ime ụlọ ndina eze anya. Ha rịrọrọ ya ka udo dīrī, n'ihī na a na-esi n'obodo eze na-enwetara ha ihe oriri.

²¹ N'ụbọchị nzuko ahụ, Herod gbokwasīrī uwe ndī eze ya nọkwasi n'ocheeze ya. O weere oke olu dī iche gwa nzuko ahụ niile okwu.

²² Igwe mmadụ ahụ nọ na-eti mkpu, "Nke a abughī olu mmadụ, ọ bụ olu chi!"

²³ N'otu oge ahụ, mmụọ ozi Onyenwe anyī tiri ya ihe otiti dī egwu n'ihī na o nyeghī Chineke otuto ma otu. Ikpuru ripiara ya ahụ, nke mere ka ọ nwụọ.

²⁴ Ma okwu Chineke gara n'ihu na-aba ụba na-agbasakwa.

Nzipu Sọl na Banabas

²⁵ Mgbe ha rụchara orụ ha, Banabas na Sọl si Jerusalem loghachi. Ha kpọrọ Jọn onye a na-akpọkwa Mak n'ije ha.

13

¹ Ndī amụma na ndī nkuzi ụfọdụ nọkwa na nzuko dī n'Antiok. Ụfọdụ n'ime ha bụ Banabas na Simiọn onye a na-akpọ nwoke ojii, na Lusios onye Sirini, na Manaen (onye azulitekoro ya na eze Herod), na Sọl.

² Mgbe ha nọ na-efe Onyenwe anyī ofufe na-ebukwa ọnụ, Mmụọ Nsọ siri, "Kewaputaranụ m Banabas na Sọl, n'ihī orụ ahụ nke m kpọrọ ha."

³ Ya mere, mgbe ha busiri ọnụ kpekwa ekpere, ha bikwasīrī ha aka n'isi zipu ha.

Obodo Saipros

⁴ Ebe Mmụọ Nsọ zipurụ ha, ha gbadara Selusia, sitekwa ebe ahụ gbadaa Saipros.

⁵ Mgbe ha bīaruru Salamis, ha banyere n'ụlọ nzuko ndī Juu kwusaa okwu Chineke. Jọn sokwa ha dīka onye na-ejere ha ozi.

⁶ Mgbe ha gazuchara obodo niile ndī ahụ mmiri gbara gburugburu ruo Pafos, ha zutere otu onye mgbaasi, onye Juu bụ onye amụma ụgha a na-akpọ Ba-Jisos.

⁷ Ya na otu onye ọchichī obodo, aha ya bụ Sajiōs Pōlōs nọ. Ọ bụ nwoke nwere ọgụgụisi n'ebe ọ dī ukwu, ọ kpọrọ Banabas na Sọl ka ha gwa ya okwu nke Chineke.

⁸ Ma onye mgbaasi ahụ, onye aha ya bukwa Elimas (n'ihī nke a bụ aha ya ma asugharia ya) malitere igbochi ha site

n'imegharị onyeisi ahụ anya ka ọ ghara inabata okwukwe ahụ.

⁹ Ma Sọl, onye aha ya bụkwa Pọl, onye jupụtara na Mmuo Nso, legidere ya anya

¹⁰ si, "Gị nwa ekwensu, jupụtara n'aghugho na n'ihe ojoo di iche iche. Gị onye iro nke ezi omume niile. O bu na i gaghi akwusi imeru uzọ niile ziri ezi nke Onyenwe anyi?"

¹¹ N'ihia ya lee, iwe nke Onyenwe anyi ga-adakwasị gi. I ga-ekpu isi nwa oge, i gaghi enwe ike hu ihè nke anyanwu."

N'otu oge ahụ, ọ hukwaghị uzọ ozo. O malitere na-ebigharị aka, na-achokwa onye ga na-edugharị ya.

¹² Mgbe onyeisi ahụ huru ihe mere, o kweere, n'ihia na o juru ya anya bu ozizi nke okwu Onyenwe anyi.

Pọl n'obodo Antiok nke Pisidia

¹³ Pọl na ndi otu ya ji ugbo mmiri site na Pafos garuo Pega nke di n'ala Pamfilia. N'ebe a ka Jon hapuru ha laghachi Jerusalem.

¹⁴ Site na Pega ha gara ruo Antiok obodo nke di na Pisidia. N'ubochi izuike, ha banyere n'ulo nzuko ndi Juu nodu ala.

¹⁵ Mgbe a guputasi site n'akwukwo iwu na nke ndi amuma, ndiisi ulo ekpere ahụ zigara ya ozi, si, "Umunna anyi, o buru na unu nwere okwu igbaume nye anyi, biko kwuonu ya."

¹⁶ Pọl guzoro oto n'etiti ha feere ha aka ya, si, "Unu ndi Izrel na unu umunna m ndi mba ozo na-atu egwu Chineke. Geenụ m nti."

¹⁷ Chineke nke Izrel hoputara nna nna anyi ha mee ha mba di ukwu n'oge ha no n'obodo Ijpt. O ji ike aka ya duputa ha site n'ala ahụ.

¹⁸ O nagidere ha iri afọ anọ n'ime ozara.

¹⁹ O bibiri mba asaa di ukwu n'ime ala Kenan n'ihia ha, nyekwa ndi ya obodo a ka o buru nke ha.

²⁰ Nke a bu ihe di ka nari afọ anọ na iri afọ ise.

"Mgbe nke a gasiri, o nyere ha ndi ikpe di iche iche ruo oge Samuel onye amuma.

²¹ Mgbe ahụ ha rioro ka enye ha eze, Chineke nyekwara ha Sọl, nwa Kish, onye si n'agburu Benjamin puta, onye chiru iri afọ anọ.

²² Mgbe o wepusiri ya, o mere Devid ka o buru eze ha. O gbara ama banyere ya si, 'Achotala m Devid nwa Jesi, nwoke nke di ka ochicho obi m nke si di. O bukwa onye ga-eme ihe niile m chorọ ka o mee.'

²³ "Jisọs onye si n'ezinaulo Devid puta ka Chineke wetaara Izrel Onye nzoputa ahụ bu Jisọs, dika o kwere nkwa izite.

24 Ma tupu ọbibiya ya, Jọn ekwusala nye ndị Izrel banyere baptizim nke nchehari.

25 N'oge Jọn na-arusi ọrụ ya, ọ na-asi, 'Onye ka unu chere na m bu? Abukwaghi m onye ahụ. Mba! Abughi m ya. Ma otu onye ahụ na-abia n'azu m, onye m na-erughi itopu eriri akpukpoukwu ya.'

26 "Ya mere, umunna m, ndi si n'agburu Ebrahim na ndi niile na-atu egwu Chineke, ozi nke nzoputa a diri anyi niile.

27 Ndi bi na Jerusalem na ndi na-achi ha amataghi ya, nke ha ji aghota okwu ndi amuma nke a na-aguputara ha kwa izu, bu n'ubochi izuike. Ma ha mere ka okwu ahụ mezuo, mgbe ha mara ya ikpe onwu.

28 O bu ezie na ha achotaghi ihe kwesiri onwu n'aka ya. Ma ha rioro Paillet ka o nye ike ka e gbuo ya.

29 Mgbe ha mezuru ihe niile e dere banyere ya, ha budatara ya site n'elu obe, lie ya.

30 Ma Chineke mere ka o si n'onwu bilie.

31 Ndi niile soro ya jeharia site na Galili ruo Jerusalem hukwara ya anya otutu ubochi. Ndi a bukwa ndi na-agba ama n'ihu ndi mmadu banyere ya.

32 "Anyi na-ezikwa unu ozioma a, nke nkwa ahụ Chineke kwere ndi nna nna anyi ha.

33 O mezuola ha nye anyi bu umu ha, site na-ime ka Jisos site n'onwu bilie, dika e dere ya n'akwukwo Abu oma, "I bu okpara m,

taa aburu m nna gi.*

34 Ma banyere ime ka o site n'onwu bilie, ka o ghara ilaghachi n'ire ure ozọ. Nke a bu ihe o kwuru,

"Aga m emezuru gi nkwa nsọ ahụ niile m kwere Devid.†

35 E dekwara ya n'ebe ozọ n'abu oma,

"I gwaghi ahapu anu ahụ nke Onye gi di nsọ ka o hu ire ure.‡

36 "Mgbe Devid ruzuru ọrụ Chineke choro ka o ruo n'ogbo ha, o nwuru, e liko ya na ndi nna nna ya ha o rekwara ure.

37 Ma onye ahụ Chineke mere ka o site n'onwu bilite erekwaghi ure.

38 "Ya mere, umunna m, achoro m ka o doo unu anya na mgbaghara mmehie dikwa n'ime nwoke a, bu Jisos, anyi na-ekwusa nye unu.

39 A na-esite na ya guo onye obula kwere n'onye ezi omume o buladi site n'ihe ndi ahụ niile nke iwu Mosis napughi igu unu di ka ndi ezi omume.

40 Lezienụ anya ka ihe niile ndi amuma kwuru ghara idakwasị unu.

* 13:33 Abụ 2:7 † 13:34 Aiz 55:3 ‡ 13:35 Abụ 16:10

41 “ Lee, unu ndị na-akwa emo,
 nọrọnyụ na mgbagwoju anya ma lakwanụ n’iyi.
 N’ihi na agaje m ime otu ihe n’ubochi unu
 nke unu na-agaghị ekwe na o mere,
 ọ buladi na mmadu koro unu maka ya.’S”

42 Mgbe Pọl na Banabas na-apụ, ndi mmadu rioro ha ka
 ha biakwa n’izu uka ozo gwa ha okwu gbasara ihe ndi a.

43 Mgbe a gbasara nzuko ahụ, otutu ndi Juu na ndi mba
 ozo na-atu egwu Chineke sooro Pọl na Banabas, ndi gwara
 ha okwu, riosiekwa ha ike ka ha nogide n’amara Chineke.

44 N’ubochi izuike ozo ahụ, otutu ndi bi n’obodo ahụ
 putara inuru okwu Onyenwe anyi.

45 Mgbe ndi Juu huru igwe mmadu ndi a, obi ha juputara
 n’ekworo, ha bidokwara ikwu okwu ojoo megide okwu niile
 Pọl na-ekwu.

46 Ma Pọl na Banabas kwuru okwu na-asoghi anya si, “O
 di mkpa na anyi buuru uzọ gwa unu okwu nke Chineke,
 ma ebe o bu na unu juru inabata ya, na-echekwa na unu
 ekwesighi inweta ndu ebighi ebi, lee, anyi ga-agakwuru ndi
 mba ozo.”

47 N’ihi na nke a bu ihe Onyenwe anyi nyere anyi n’iwu,
 “ Emeela m ka unu buru ihè nye ndi mba ozo,

ka i nwee ike weruo nzoputa n’ebe niile uwa soturu.*”

48 Mgbe ndi mba ozo nuru ihe ndi a, obi toro ha utọ, ha
 sopukwara okwu nke Onyenwe anyi. Ya mere ndi niile a
 hoputara inweta ndu ebighi ebi bu ndi kwenyerenu.

49 Ya mere okwu Onyenwe anyi gbasara ruo ebe niile
 n’obodo ahụ.

50 Mgbe ahụ, ndi Juu kpaliri obi otutu umu nwanyị na-atu
 egwu Chineke ndi onodu ha di elu, na ndi ikom ndi nke ndu
 obodo ahụ. Ha kpasuru mkpagbu megide Pọl na Banabas
 si otu a, chupu ha site n’obodo ahụ.

51 Ha tichapuru aja di n’ukwu ha ka o buru ihe ido aka
 na nti mmegide ha. Ha hapuru obodo ahụ gaa Aikoniom.

52 Ma ndi na-eso uzọ ya juputakwara n’onu na n’ike nke
 Mmuo Nso.

14

Pọl n’obodo Aikoniom

1 N’obodo Aikoniom, Pọl na Banabas banyekwara n’ulo
 nzuko ndi Juu, kwuo okwu n’uzo puru iche nke mere
 n’otutu mmadu, ndi Juu na ndi mba ozo kwenyekwara.

2 Ndi Juu, ndi na-anabataghị okwu ahụ, kpaliri ndi mba
 ozo mee ka mkpuruobi ha joo njo megide umunna.

³ Otu ọ dị, ha nọgidere n'ebe ahụ ogologo oge, na-ekwusakwa okwu nke Onyenwe anyị na-atughị egwu ọbụla. Onye nke gosikwara na ọ bụ okwu amara ya ka ha na-ekwu site n'inye ha ike iru ọrụ iribama na ọrụ ebube dị iche iche.

⁴ Ma ndị obodo ahụ kewara abụọ, ụfọdụ n'ime ha dinyere ndị Juu. Ụfọdụ dinyekwara ndị ozi.

⁵ Mgbe ndị mba ọzọ, na ndị Juu, ha na ndị ndu ha, gbara izu ime ha ihe ihere, tọkwa ha nkume.

⁶ Ndị ozi ahụ matara nzube ha site n'ebe ahụ gbapụ ọsọ gbaruo n'akụkụ Laikonia, gbaba n'ime obodo Listra na Debi na obodo nta ndị ọzọ ndị dị n'akụkụ ebe ahụ.

⁷ N'ebe ahụ, ha gara n'ihu na-ekwusakwa ozioma ahụ.

N'ime obodo Listra na Debi

⁸ N'obodo Listra, o nwere otu nwoke dara ngwuro site n'oge a muru ya. Nwoke a ejibeghi ukwu ya abụọ gaa ije mgbe ọbụla.

⁹ O gere nti mgbe Pọl na-ekwu okwu. Onye legidere ya anya hụ na ọ nwere okwukwe nke a ga-eji mee ka a gwọọ ya,

¹⁰ were oke olu si, "Guzoro n'ukwu gi abụọ." Nwoke ahụ wuliri elu malite iga ije.

¹¹ Mgbe igwe mmadu ahụ huru ihe Pọl mere, ha tiri mkpu n'asusu Laikonia si, "Ndị a bụ chi biakwutere anyị n'udidi mmadu."

¹² Banabas ka ha kpọrọ Zeus ma kpọkwa Pọl Hamis n'ihu na ọ bụ ya bụ onye ọka okwu.*

¹³ Onye nchụaja Zeus, nke ulọ arusi ya di nso n'ihu obodo, kpụtara oke ehi wetakwa okoko osisi di iche iche. Ya na igwe mmadu ahụ choro ichu aja nye ha n'onu uzọ ama ha.

¹⁴ Mgbe ndị ozi ahụ, Banabas na Pọl nuru ihe ndi a, ha dowara uwe ha, gbara ọsọ jekwuru igwe mmadu ahụ na-eti mkpu,

¹⁵ na-asi, "Ndị ikom, gini ka unu na-achọ ime? Lee, anyi bukwa mmadu di ka unu. O bu ozioma ka anyi wetaara unu. Anyi choro ka unu site n'isopuru ihe ndi a na-abaghi uru, biakwute Chineke di ndu. Onye kere eluigwe na uwa, na oke osimiri na ihe niile di n'ime ha.

¹⁶ N'oge gara aga, ọ hapuru mba niile ka ha na-eme ihe masiri ha.

¹⁷ N'agbanyeghi nke a ọ hapughi i debere onwe ya ihe ndi ga-agbara ya akaebe, site n'oru oma ya niile. Di ka inye unu mmiri ozuzo site n'eluigwe, na mkpuru nke ala n'oge ha. O na-enyekwa unu nri na-emekwa ka obi na-atọ unu uto."

* 14:12 Ndị a bụ aha chi ndi obodo a. Aha ha ọzọ bu Jupita na Mekuri.

18 N'agbanyeghi okwu ndi a, o rara ha ahụ igbochi igwe mmadu ahụ ichuru ha aja.

19 Ma ndi Juu sitere n'Antiok na Aikoniom biara kpalie obi igwe mmadu ahụ. N'ihi ya, ha turu Pol nkume, dokpuru ya puo n'obodo, chee na o nwuola.

20 Ma mgbe ndi na-eso uzọ biara gbaa ya gburugburu, o bilitere, laghachikwa n'ime obodo ahụ. Ma n'echi ya, ya na Banabas sooro gaa Debi.

Pol na Banabas alaghachi Antiok nke Siria

21 Ha zisasi ozioma n'ime obodo ahụ, nke mere ka otutu mmadu buru ndi na-eso uzọ ya. Ha loghachiri n'obodo Litra site ya gaa Aikoniom na Antiok.

22 N'ebe ahụ ha gbara ndi na-eso uzọ ume kasiekwa ha obi si ha jidesie okwukwe ahụ ike. Ha si, "Anyi ga-agabiga otutu mkpagbu di iche iche tupu anyi abaa n'alaeze Chineke."

23 Mgbe ha hoputachara ndi okenye n'ime nzuko niile. Ha sitere n'obubu onu na ekpere tinye ha n'aka Onyenwe anyi, bu onye ha kwenyere na ya.

24 Ha sitere n'akuku Pisidia garuo Pamfilia.

25 Mgbe ha zisachara ozioma n'obodo Pega, ha gbadara gaa Atalia.

26 Site n'ebe ahụ, ha sooro ugbo mmiri jeruo Antiok bu ebe a no nyefee ha n'amara Chineke n'ihi oru ndi a ha ruzuru.

27 Mgbe ha biaruru, ha kpokotara nzuko kowara ha ihe niile Chineke sitere n'aka ha mee, na otu o siri meghe onu uzọ nke okwukwe nye ndi mba ozọ.

28 Ha na ndi na-eso uzọ nogidere n'ebe ahụ ruo oge di anya.

15

Nzuko di mkpa na Jerusalem

1 Ufodu ndi ikom sitere Judia bia malitere izi umunna ozi, "O buru na e bighi unu uguwu dika Mosis nyere n'iwu, a puhu izoputa unu."

2 Ha na Pol na Banabas ruritaru uka nke ukwuu. N'ihi nke a, ha kpebiri ka Pol na Banabas, na ufodu ndisi ndi ozọ soro gaa Jerusalem hu ndi ozi na ndi okenye nke nzuko maka okwu a.

3 Nzuko ahụ zipuru ha n'uzọ ha, mgbe ha sitere Fonia na Sameria na-agafe, ha korọ otu ndi mba ozọ siri chegharia. Nke a wetara ndi niile kwere ekwe oke onu di ukwuu.

4 Mgbe ha bjaruru Jerusalem, nzuko, ndi ozi na ndi okenye nabatara ha, ha kọkwara ha ihe niile Chineke sitere n'aka ha mee.

5 Ma ufodu ndi kwere ekwe si n'otu ndi Farisii biliri na-ekwu si, "Na o di mkpa ka e bie ha ugwu ma gwakwa ha ka ha dobe iwu Mosis."

6 Mgbe ahụ, ndi ozi na ndi okenye zukotara itule okwu a.

7 Mgbe ha no tulegide okwu ahụ ruo oge di anya, Pita guzoro otọ si ha, "Umunna m, unu niile maara na site na mbu Chineke hoputara m site n'etiti unu, ka m zisaa ozioma ahụ nye ndi mba ozọ ka ha nuru, ma kwerekwa.

8 Chineke a, onye maara obi mmadu niile gbaara ha akaebe site n'inye ha onyinye Mmuo Nso dika anyi si nata ya na mbu.

9 O gosighi na o nwere ihe di iche n'etiti anyi na ha. N'ihi na o mere ka obi ha di ocha site n'okwukwe.

10 Ugbu a, gini mere unu ji anwa Chineke onwunwa site na-itinye n'olu ndi na-eso uzọ ya ibu arọ nke anyi maobu nna nna anyi ha na-enweghi ike idokpu?

11 Mba, anyi kwenyere na o bu site n'amara nke Onyenwe anyi Jisos ka a ga-eji zoputa anyi, dika a ga-esi zoputakwa ha."

12 Mmadu niile noduru nwayoo, ha bidoro ige nti n'akuko Banabas na Pol na-akoro ha banyere ihe iribama niile na oru ebube niile Chineke jiri ha ruo n'etiti ndi mba ozọ.

13 Mgbe ha kwusiri okwu ndi a, Jemis siri, "Umunna m geenu nti.

14 Saimon akoolara anyi otu Chineke si buru uzọ lekota ndi mba ozọ site na isite n'etiti ha hoputara onwe ya ndi ga-ekwere na aha ya.

15 Nke a na okwu ndi amuma dakotara, dika e dere ya,

16 " 'Mgbe nke a gasiri, aga m aloghachi, aga m ewughachikwa ulo ikwu Devid nke dara ada. Ebe ya niile dakposiri adakposi ka m ga-ewugharikwa, aga m emekwa ka o guzozie,

17 ka ndi foduru n'etiti mmadu nwe ike choo Onyenwe anyi, o buladi ndi mba ozọ niile ndi a kpokwasiri aha m, ka Onyenwe anyi kwuru, onye na-emekwa ihe ndi a.'*

18 Nke a amaara site na mgbe ochie.

19 "N'ihi nke a, mkpebi ikpe m bu nke a, ka anyi ghara isogbu ndi mba ozọ loghachikwutere Chineke,

20 kama o kwesiri ka anyi degara ha akwukwo gwa ha si ha hapu iri nri obula e ji choro arusi aja. Ka ha wezugakwa onwe ha site na mmehie ikwa iko, ya na iri anu a nyagburu anyagbu, maobu obara.

* 15:17 Ems 9:11,12

²¹ Site na mbụ, Mosis nwere ndị na-ekwusa iwu n'obodo niile. A na-agụkwa ya n'ụlọ nzukọ n'ụbọchị izuike niile."

Akwụkwọ e degaara ndị mba ọzọ

²² Mgbe ahụ, ndị ozi na ndị okenye, ha na nzukọ niile, kpebiri ka a họtara ndị ikom a ga-eziga Antiok ha na Pọl na Banabas. Ha họtara Judas onye a na-akpọkwa Basabas, na Saïlas, ndị ndu so n'etiti ụmụna.

²³ Ha nyekwara ha n'akwụkwọ ozi dị otu a,

Akwụkwọ a sitere n'aka ndị ozi, na ndị okenye ndị bu ụmụna unu.

A na-edetara ya unu ndị sitere na mba ọzọ kwere bu ndị nọ n'Antiok, Siria na Silisia.

Ekele.

²⁴ E mere ka anyị mata na ụfọdụ ndị otu anyị ebuterela unu nsogbu na ọgbaaghara, mee ka obi lọọ unu mmiri, na-emebi mkpuruobi unu. Ma n'ezie, ha anataghị ike n'aka anyị ime nke a.

²⁵ N'ihị nke a, anyị zuko, sitekwa n'otu obi kpebie ihọtara ụfọdụ ndị ikom na izitere unu ha, ha na ndị anyị huru n'anya, bu Pọl na Banabas,

²⁶ ndị ikom werela ndu ha tunye n'aha Onyenwe anyị Jisọs Kraist.

²⁷ Ya mere, anyị na-ezite Judas na Saïlas ndị ga-akwara unu n'ihu n'ihu, ihe anyị dere n'akwụkwọ a.

²⁸ N'ihị na ọ bu ihe ziri ezi n'anya Mmụọ Nsọ na n'anya anyị kwa, na o kwesighị ka anyị bokwasị unu ibu arọ karịa ihe ndị a dị mkpa.

²⁹ Ma o kwesiri ka unu hapu iri ihe ọbụla e jiri chọọ aja nye arụsị, ya na iri anụ ọbụla a nyagburu anyagbu, ma ọbụ ọbara. Kewapukwanu onwe unu site n'ikwa iko. O buru na unu eme ihe ndị a, unu mere nke ọma.

Nọọnu nke ọma.

³⁰ Ya mere, e zipuru ha, ha jeruokwa Antiok. Mgbe ha kpokoro nzukọ ahụ, ha nyere ha akwụkwọ ozi ahụ.

³¹ Mgbe ndị otu ọgbakọ ahụ gusiri ya, ha nuri onu nke ukwu n'ihị agbamume ha natara.

³² Judas na Saïlas, ndị ha onwe ha bu ndị amuma, kwuru otutu okwu, iji gbaa ha ume na ime ka okwukwe ndị kwere ekwe guzosie ike.

³³ Mgbe ha nonyesiri ha nwa oge nta, ndị kwere ekwe ji ngozi nke udo zilaga ha ka ha laghachikwuru ndị zitere ha.

³⁴ Ma ọ masiri Saïlas inotukwu n'ebe ahụ.†

³⁵ Pọl na Banabas nogidere n'Antiok, ebe ha na ndị ọzọ kuziri ihe ma kwusakwa okwu Onyenwe anyị.

† 15:34 Ụfọdụ akwụkwọ adighi edebanye ihe banyere Saïlas n'amaokwu a.

Nkewa nke dị n'etiti Pọl na Banabas

³⁶ Mgbe ụbọchị ole na ole gasiri, Pọl gwara Banabas, “Ka anyị gaghachi n'obodo niile anyị kwusara okwu Onyenwe anyị n'otu n'otu, mata ka ndị kwere ekwe si agbalị n'ebe ahụ.”

³⁷ Banabas choro ka ha na Jọn onye a na-akpọ Mak soro gaa.

³⁸ Ma Pọl echeghi na o ziri ezi iduru ya n'ihia na o hapuru ha na Pamfilia. O sokwaghi ha jezuo ozi ha.

³⁹ Iru uka daputara n'etiti ha siri ike nke mere na ha kewara. Banabas kporo Jọn Mak banye n'ugbo gawa Saipros.

⁴⁰ Ma Pọl hooro Sailas, kporo ya gawa njem, mgbe umunna kpesiri ha ekpere raara ha nye n'amara Onyenwe anyi.

⁴¹ O jeghariri n'ime obodo Siria na Silisia na-agba nzuko no n'ebe ahụ ume.

16

Timoti esonyere Pọl na Sailas

¹ Pọl bjaruru Debi na Listra, ebe otu onye na-eso uzọ Jisọs a na-akpọ Timoti bi. Nne ya bu onye Juu burukwa onye kwere ekwe, ma nna ya bu onye Griik.

² Umunna ndi bi na Listra na Aikoniom gbara ezi ama banyere ya.

³ Pọl choro ka Timoti soro ya n'ije ya. Ma n'ihia ndi Juu bi n'akuku ebe ahụ, o biri ya ugwu n'ihia na mmadu niile maara na nna ya bu onye Griik.

⁴ Dika ha na-eme njem site n'obodo ruo n'obodo, ha na-akwara ha ihe banyere mkpebi ndi ozi na ndi okenye kpebiri na Jerusalem ka ha nwe ike idebe ha.

⁵ Ihe ndi a niile mere ka nzuko sie ike n'okwukwe ma baakwa uba n'onuogugu kwa ubochi.

Pọl ahụ ohu banyere nwoke Masidonia

⁶ Ha gara mpaghara Frigia na Galeshia. Ma Mmuo Nso ekweghi ka ha kwusaa ozioma n'akuku Eshia n'oge ahụ.

⁷ Mgbe ha ruru n'akuku obodo Misia, ha chere ihu ibanye n'akuku obodo Bitinia. Ma Mmuo Nso nke Jisọs akwagideghị ka ha gaa.

⁸ Ka ha si n'akuku Misia gafee, ha batara Troas.

⁹ N'abalị ahụ, Pọl huru ohu ebe o huru otu nwoke onye Masidonia ka o guzo na-arịo ya si, “Bia na Masidonia nyere anyi aka.”

¹⁰ Mgbe ọ hụchara nke a, anyị jikeere ngwangwa ịga Masidonia ebe anyị mara na Chineke akpọla anyị ịgbasara ha ozioma.

Lidia aghọọ onye kwere ekwe

¹¹ Anyị banyere ụgbọ mmiri na Troas sị ya gafee Samotres. N'echi ya, anyị bjaruru Niapolis.

¹² Site n'ebe ahụ anyị jeruru Filipai nke bụ isi obodo dị n'akụkụ mpaghara Masidonia burukwa otu akụkụ n'ebe ndị Rom na-achị. Anyị nọdurụ n'ime obodo a otutu ụbọchị.

¹³ N'ụbọchị izuike, anyị sitere n'obodo ahụ gaa n'akụkụ osimiri ebe anyị chọputara na ulọ ekpere di. N'ebe a ka anyị nọ gwa umu nwanyị ndị gbakoronu okwu.

¹⁴ Aha otu n'ime ndi inyom nuru okwu anyi bu Lidia, onye obodo Tiatira, onye na-azu ahia akwa e sijiri odo odo. O bukwa nwanyị na-asopuru Chineke. Onyenwe anyi meghere obi ya, ige nti n'ihe Pol na-ekwu.

¹⁵ Ka e mesiri ya na ezinaulo ya baptizim, o rioro anyi na-asi, "O buru n'ezie na unu guru m dika onye kwesiri ntukwasị obi nye Onyenwe anyi, batanu n'ulo m noro." Mgbe o kwagidesiri anyi ike, anyi sooro ya.

Pol na Sailas n'ulo mkporo

¹⁶ Otu ubochi, mgbe anyi na-aga n'ulo ekpere, anyi zutere otu nwaagboghọ bu ohu, onye nwere mmuo igba afa. O naewetara ndi nwe ya ezigbo ego site n'igba afa.

¹⁷ Ma o sogidere anyi na Pol ebe obula anyi na-aga, na-eti mkpu na-asi, "Ndi a bu ndi ohu Chineke Onye kachasi ihe niile elu. Ha bira ikwuputara unu ihe banyere uzo nzoputa."

¹⁸ O mere nke a otutu ubochi. Ma site n'oke iwe, Pol baara mmuo ojo ahụ bi n'ime ya mba si, "Eji m aha Jisos Kraist na-enye gi iwu si gi site n'ime ya puta!" Otu mgbe ahụ o siri n'ime ya puta.

¹⁹ Mgbe ndi nwe ya huru n'olileanya ha iji inweta ego akwusila, ha jidere Pol na Sailas dokpuru ha jekwuru ndisi obodo n'oma ahia.

²⁰ Mgbe ha dutara ha n'ihu ndi na-ekpe ikpe ha siri, "Ndi ikom a bu ndi Juu ma ha etinyela ogbaaghara n'obodo anyi,

²¹ site n'ikuzi omenaala megidere iwu anyi, nke anyi bu ndi Rom na-enweghi ike inabata maobu mee."

²² Igwe mmadu sonyere imegide ha. Ndi ikpe nyere iwu ka a dowaa uwe,* piakwa ha ihe.

²³ Mgbe ha piachara ha ihe nke oma, a tunyere ha n'ime ulo mkporo, nyekwa onye nche iwu ka o chee ha nke oma.

* 16:22 Ya bu gbaa ha oto

24 N'ihì nke a, o tinyere ha n'ime ime ụlọ mkpọrọ, ebe o jiri ọtọsị egide ha n'ụkwụ.

25 N'etiti abalị, mgbe Pọl na Sailas na-ekpe ekpere na-abụkwa abụ ito Chineke, ndị niile nọ n'ụlọ mkpọrọ ahụ na-eghe ha ntị.

26 Na mberede, oke ala ọma jijiji bidoro, nke mere ka ntọala ụlọ mkpọrọ ahụ maa jijiji. Ngwangwa, ọnu ụzọ ya niile meghere, ụdọ igwe niile e jiri kee ndị mkpọrọ topukwara.

27 Mgbe onyeisi nche ụlọ mkpọrọ tetara n'ura ma hụ na ọnu ụzọ niile ghere oghe. N'ihì ya, o chere na ndị mkpọrọ niile agbapụla. Ya mere, ọ mịpụtara mma agha ya chọọ igbu onwe ya.

28 Ma Pọl tiri mkpu n'oke olu, sị, "Emerula onwe gị ahụ. Anyị niile nọ n'ebe a!"

29 Onyeisi nche ahụ kpọrọ ka eweta ọkụ, ọ gbabara n'ime, daa n'ụkwụ Pọl na Sailas na-ama jijiji.

30 Ọ kpọpụtara ha n'ezì sị, "Ndị nwe m, gịnì ka m ga-eme ka a zọpụta m?"

31 Ha sịrì, "Kwere n'Onyenwe anyị Jisọs, a ga-azọpụta gị na ezinaụlọ gị niile."

32 Mgbe ahụ, ha gwara ya na ndị niile nọ n'ezinaụlọ ya okwu nke Onyenwe anyị.

33 N'otu elekere ahụ, n'abalị ahụ, ọ sachara ọnya ha. N'atufughị oge, ha mere ya na ezinaụlọ ya baptizim.

34 Ọ kpọbatara ha n'ụlọ ya, nye ha ihe oriri. Ya onwe ya na ezinaụlọ ya nūriri ọnu n'ihì na o kwere na Chineke.

35 N'echi ya, ndị ikpe ahụ zitere ndị uweojii sị, "Hapụnụ ụmụ nwoke ahụ ka ha laa."

36 Onyeisi ụlọ mkpọrọ ahụ gwara Pọl, sị, "na ndị ikpe zitere ozi sị ha laa. Ugbu a pụtanụ. Unu laanụ n'udo."

37 Ma Pọl sịrì ha, "Ha tiri anyị ihe n'ihu mmadụ niile na-ebughị ụzọ kpee anyị ikpe. Emesịa ha tinyere anyị n'ụlọ mkpọrọ. Anyị bụ diala n'obodo Rom! Olee otu ha ga-esi zipụ anyị na nzuzo. O kwesiri ka ha bịa n'onwe ha kpọpụta anyị."

38 Ndị uweojii ahụ gara gwa ndị ikpe ahụ ihe ha kwuru. Mgbe ha nūrụ na ha bụ diala na Rom, ha tūrụ egwu nke ukwuu.

39 Ha biakwutere ha rịsịe ha aririọ ike. Ha kpọpụtakwara ha, rịọ ha ka ha hapụ obodo ahụ.

40 Mgbe ha sitere n'ụlọ mkpọrọ pụta, ha gara n'ụlọ Lidia. N'ebe ahụ ka ha zutere ụmụnna, gwa ha okwu mgbamume, emesịa ha si n'obodo ahụ pụọ.

17

Pọl n'obodo Tesalonaịka

¹ Mgbe ha gafechara obodo Amfipolis na Apolonia, ha bjaruru obodo Tesalonaịka, ebe ụlọ nzukọ ndị Juu dị.

² Pọl bakwuuru ha, dika ọ na-eme oge niile. Ọ nonyere ha izu ụka atọ, ya na ha na-atughari uche n'Akwukwo Nso,

³ na-akowara ha na-edokwa ha anya na ọ dị mkpa na Kraịst ga-ahụ ahụhụ, ma sitekwa n'ọnwu bilie. Ọ siri, "Jisọs a, nke m na-ekwusara unu bụ Kraịst ahụ."

⁴ Ụfọdụ n'ime ndị Juu ahụ ka e mere ka ha kwere ma sonyere Pọl na Sailas, otu aka ahụ, igwe mmadụ ndị na-atụ egwu Chineke n'etiti ndị Griik na ụmụ nwanyị ụfọdụ a maara aha ha.

⁵ Ma ndị Juu juputara n'ekworo, n'ihi ya, ha kpaliri obi ụfọdụ mmadụ efu n'etiti ha n'oma ahia. Ndị a malitekwara ogbaaghara n'uzọ dị iche n'ime obodo. Ha tikasiri ụlọ Jesin, n'ihi na ha choro idoputa ha nyefee ha n'aka oha mmadụ.

⁶ Ma mgbe ha na-achotaghi ha n'ebe ahụ, ha doputara Jesin na ụmunnanya ụfọdụ, duru ha jekwuru ndị ikpe nke obodo ahụ, na-etị mkpu, "Ndị a kpuru ụwa ihu n'ala abiala inye obodo ukwu anyị nsogbu."

⁷ Ma Jesin nabatara ha n'ụlọ ya. Ha na-emebi iwu Siza n'ihi na ha na-asikwa na ọ dị eze ozo dị nke a na-akpo Jisọs."

⁸ Okwu dị otu a wetara obi ilọ mmiri n'etiti ndị ikpe na mmadụ niile.

⁹ Ha hapuru Jesin na ndị ozo, naanị mgbe ndị akaebe bịaara kwuo ugwo e jiri gbaputa ha.

Pọl n'obodo Beria

¹⁰ Ma n'abalị ahụ, ndị kwere ekwe mere ngwangwa zipu Pọl na Sailas ka ha gaa obodo Beria. Ma mgbe ha ruru n'ebe ahụ, ha banyere n'ụlọ nzukọ ndị Juu.

¹¹ Ma ndị bi na Beria jiri obi ghere oghe nabata okwu a karịa ndị bi na Tesalonaịka. N'ihi na ha ji inu oku n'obi nara okwu ahụ, na-enyocha Akwukwo Nso kwa ubochi, ka ha mara ma ihe ha na-ekwu ọ bụ eziokwu. Ha mere nke a ubochi niile.

¹² Otutu n'ime ha kweere, ụfọdụ ụmụ nwanyị na ụmụ nwoke ndị Griik a maara aha ha chegharịkwara.

¹³ Ma mgbe ndị Juu bi na Tesalonaịka nuru na Pọl na-ekwusa ozioma Chineke na obodo Beria, ụfọdụ ha gara n'ebe ahụ na-akpali igwe ndị mmadụ n'ihi iwebata ogbaaghara.

14 Ndị kwere ekwe mere ngwangwa zipụ Pọl ka ọ gaa n'akụkụ oke osimiri dị n'ebe ahụ. Ma ha hapụrụ Saịlas na Timoti ka ha na ha nọdụ.

15 Ma ndị dupuru Pọl sooro ya ruo obodo Atens. Ha lawara, hapụrụ Saịlas na Timoti ozi ka ha bịakwute ya na-atufughị oge.

Pọl n'obodo Atens

16 Mgbe Pọl nọ na-echere ha n'Atens, o wutere mmụọ ya nke ukwuu n'ihị arụsị niile ọ hụrụ, nke jupụtara n'obodo ahụ.

17 N'ihị nke a, ya na ndị Juu na ndị na-atụ egwu Chineke, na-anogide n'ụlọ nzukọ na-arurita ụka. Kwa ụbọchị, ọ na-apụkwa n'oma ahịa na-agwa ndị niile o zutere okwu.

18 Ya na ụfọdụ ndị Epikuri* na ndị Stoik† bụ ndị ọkachamara na-arurita ụka. Ndị ụfọdụ na-asị, “gini ka onye ekwurekwu a ga-ekwu?” Ndị ọzọ siri, “ọ dika onye na-ekwusa umu mmụọ‡ ndị ala ọzọ.” Ha kwuru nke a n'ihị na ọ na-ekwusa ozioma banyere Jisọs na mbilite n'ọnwu ya.

19 Ha kpọbatara ya n'ebe ha zukoro, ebe a na-akpọ Areopagos,§ ebe ha nọ si ya, “Anyị enwere ike imata ihe banyere ozizi ọhụrụ gi a?

20 I na-ekwu ihe ndị na-agbagwoju anyị anya. Anyị choro imata ihe ndị a nke oma.”

21 (Ndị Atens niile na ndị ala ọzọ bi n'obodo ahụ, enweghị ohere ime ihe ọbụla, ọ gwuchaala ọrụ ikwu na inu banyere ihe di ọhuru.)

22 Mgbe ahụ Pọl guzoro na nzukọ Areopagos si, “Unu ndị Atens, ahula m na ọ na-anu unu oku n'obi isopuru mmuọ nke unu na-efe ofufe.

23 N'ihị na mgbe m na-ejeghari n'obodo unu, ahuru m ulọ chi di iche iche, ahuru m otu ebe ichu aja nke e dekwasiri n'elu ya:

Ihe e nyere chi nke amaghi ama.

Ya mere, ihe ahụ unu na-efe ofufe n'amaghi ama nke a ka m na-ekwusara unu.

24 “Chineke onye kere uwa na ihe niile di n'ime ya. Ebe ọ bụ onye nwe eluigwe na uwa, ọ dighi ebikwa n'ulonso e jiri aka wuo.

25 Otu aka ahụ, ọ dighi anara ije ozi site n'aka mmadu, dika a ga-asị na o nwere ihe korọ ya. Ya onwe ya na-enye ndu na ume na ihe niile. O na-egbokwa mkpa niile.

* 17:18 Otu ndi kwenyere na ndu bu maka naani oriri na onunu. † 17:18 Otu ndi na-ekwenyeghi na ndu bu naani oriri na onunu. ‡ 17:18 Ha chere na o bu chi nke ndi ala ọzọ, ha amaghi na o bu Chi onye kere ihe niile ka o na-ekwu banyere ya.

§ 17:19 Maobu, *Ugwu Maas*

²⁶ O sitere n'aka otu onye, bụ mmadụ mbụ ahụ, kee agburu niile nke mmadụ n'otu n'otu, ka ha biri n'elu ụwa dum. O jiri aka ya kewachaa oge ọgbọ ọbụla ga-anọ na oke niile nke ebe obibi ha.

²⁷ Ma nzube ya banyere ihe niile bụ ka onye ọbụla chọsie Chineke ike. Eleghị anya, mmadụ nwere ike lezie ụzọ ya anya, si otu a chọta ya. O nọkwaghị mmadụ ọbụla n'ebe dị anya.

²⁸ 'N'ihị n'ime ya ka anyị na-ebi, anyị na-ejegharikwa n'ime ya na-adikwa ndụ.' Dịka ụfọdụ n'ime unu ndị ode abụ na-ekwu si, 'Anyị onwe anyị bụ ụmụ ya.'

²⁹ "Ebe anyị bụ ndị Chineke mụrụ, o kwesighị ka anyị na-eche na ihe akpọrọ Chineke yiri ọlaocha maọbụ ọlaedo, maọbụ nkume, ihe apịrị apị site na ñka na ihe dị n'obi mmadụ.

³⁰ Ma Chineke lefuru enweghị nghọta nke mmadụ anya banyere ihe ndị a niile n'oge gara aga. Ma ugbu a, ọ choro ka mmadụ niile chegharịa.

³¹ N'ihị na o debela otu ụbọchị mgbe ọ ga-ekpe ụwa niile ikpe n'ụzọ ezi omume, site n'aka otu nwoke ọ họtara. O mekwara ka nke a guzosie ike, mgbe o mere ka onye ahụ si n'ọnwu bilie."

³² Mgbe ha nuru ihe banyere mbilite n'ọnwu nke ndị nwuru anwu, ha chirị ya ọchị. Ma ụfọdụ n'ime ha sirị, "N'oge ozo anyị ga-achọ inu okwu ndị a."

³³ N'oge a, Pọl hapuru ha.

³⁴ Mmadụ ole na ole sooro ya, burukwa ndị kwere ekwe. Otu onye n'ime ha bụ Dionisios onye Areopagos. Onye ozo bụ nwanyị a na-akpọ Damaris na ndị ọzokwa.

18

Pọl n'obodo Korint

¹ Ka nke a mechara, Pọl hapuru Atens gaa Korint.

² N'ebe ahụ o zutere otu onye Juu a mụrụ n'obodo Ponto, onye a na-akpọ Akwila. Ya na nwunye ya Prisila sitere Itali Klodios nyere iwu ka a chupụ ndị Juu site n'obodo Rom. Pọl gara hụ ha,

³ n'ihị na ha na-arụ otu ọrụ, o binyere ha, sokwara ha ruko ọrụ n'ihị na ha bụ ndị na-akpa akwa e ji ama ụlo ikwu.

⁴ Ụbọchị izuike niile, ọ na-arụ ụka n'ụlọ nzuko ha na-agbalị ime ka ndị Juu na ndị Griik kwere.

⁵ Mgbe Sailas na Timoti sitere na Masidonia bịa, Pọl tinyere oge ya niile ikwusa okwu na ikowara ndị Juu na Jisọs bụ Kraist ahụ.

⁶ Mgbe ọbụla ha megidere ya ma kparịa ya, ọ na-efecha uwe ya, si ha, “Ọbara unu dị unu n’isi, aka m dị ọcha. Malite ugbu a, aga m agakwuru ndị mba ọzọ.”

⁷ O siri n’ebe ahụ puo, gaa n’ulo otu nwoke a na-akpo Taitos Jostus, onye na-asopuru na-efekwa Chineke ofufe. Ulo ya di nso n’ulo nzuko ndi Juu.

⁸ Krispos onyeisi n’ulo nzuko ahụ na ezinaulo ya niile kweere n’Onyenwe anyi. Otutu ndi ozọ bi na Korint nuru okwu ahụ, kwere, e mee ha baptizim.

⁹ Onyenwe anyi gwara Pol n’ohu n’otu abali si, **“Atula egwu, kwusie okwu ike, emechikwala onu gi.”**

¹⁰ **N’ihi na anonyeere m gi. O dikwaghi onye obula puru imeru gi ahụ. Enwekwara m otutu mmadu n’ime obodo a.”**

¹¹ O nogidere ebe ahụ otu afọ na okara. O na-ezikwa ndi mmadu okwu Chineke.

¹² Mgbe Galio malitere ichi achi n’obodo Akaja, ndi Juu bidoro omume ojoo megide Pol. N’ikpeazu, ha duputara ya, gaa n’uloikpe.

¹³ Ha siri, “Nwoke a na-amanye ndi mmadu ka ha na-ekpere Chineke n’uzo megidere iwu.”

¹⁴ Ma mgbe Pol chorọ ikwu okwu, Galio siri ndi Juu ahụ, “Agaara m enwe ndidi gee unu nti ma o buru na okwu a gbasara mmejọ mmadu mejoro ibe ya, maobu aru mmadu mere megide obodo.

¹⁵ Ma ebe unu na-ekwu ihe banyere okwu na aha di iche iche nakwa iwu unu, gaanu dozie ya n’onwe unu. Agaghi m abu onye ikpe okwu ihe ndi di otu a.”

¹⁶ O sitere n’ime ulo ikpe ya chupu ha.

¹⁷ Ha jidere Sostenis, onye bu onyeisi ulo nzuko ahụ tie ya ihe nke ukwu n’onu uzo ulo ikpe ahụ. Ma Galio emeghi dika o maara ihe na-eme n’ebe ahụ.

Prisila, Akwila na Apolos

¹⁸ Mgbe o nosiri n’ebe ahụ otutu ubochi, Pol siri ndi kwere ekwe no n’ebe ahụ ka ha nodunu nke oma, ma si n’ebe ahụ banye n’ugbo mmiri ruo Siria. Prisila na Akwila sokwaara ya gaa. N’obodo a na-akpo Senkria, o kpuchara agiri isi ya, n’ihi nkwa o kwere.

¹⁹ Mgbe ha rutere Efesos, o hapuru ha n’ebe ahụ, ma o bu uzo banye n’ulo nzuko ebe ya na ndi Juu nwere mkparita uka.

²⁰ Ma mgbe ha rioro ya ka o nonyetukwuoro ha ogologo oge, o kweghi.

²¹ Mgbe ọ na-ahapụ, ọ sịrị ha, “Ọ bụrụ na Chineke kwe, aga m alọghachikwute unu ọzọ.” Emesịa ọ banyere n’ugbo hapụ Efesos.

²² Mgbe ọ kwụsịrị na Sizaria, ọ gara leta choọchị dị n’ebe ahụ kelee ha. Emesịa, ọ gara n’ihu ruo Antiok.

²³ Mgbe ọ nọsịrị nwa oge nta n’ebe ahụ, ọ sitere n’ebe ahụ puo jeharịa n’akukụ obodo Galeshịa na Frigia na-agba ndị na-eso ụzọ ahụ ume.

Obibia Apolos n’obodo Efesos na Korint

²⁴ Ma otu nwoke onye Juu, aha ya bụ Apolos, onye Alegzandria bịa na Efesos. Ọ bụ onye ọka okwu, burukwa onye maara ihe edere n’Akwukwọ Nsọ nke ọma.

²⁵ Nwoke a natara ozizi banyere ụzọ Onyenwe anyị. O sitekwara n’ihu ọkụ nke obi kuzie nnoo ihe ziri ezi banyere Jisọs. Ma ihe ọ maara bụ naanị ihe gbasara baptizim Jọn mere.

²⁶ Ma ọ nọgidesịrị ike na-ekwuwa okwu n’ulo nzuko. Mgbe Prisila na Akwila nuru okwu ya, ha jekwuru ya, duru ya gaa n’ulo, were nwayo kowaara ya ihe niile banyere ụzọ Chineke.

²⁷ Mgbe o zubere iga obodo Akai, ndị umunna gbara ya ume. Ha degaara ndị na-eso ụzọ Onyenwe anyị nọ n’ebe ahụ akwukwọ ka ha nabata ya. Mgbe ọ bjaruru, Onyenwe anyị sitere n’aka ya mee ka amara ya baa ụba n’ebe ndị kwere ekwe nọ.

²⁸ N’ihi na n’ihu ndị mmadu niile, o guzoro kwuo okwu megide ozizi ojoo na iru ụka niile nke ndị Juu. O gosiri ha site n’akwukwọ nsọ na Jisọs bụ Kraist ahụ.

19

Pol n’obodo Efesos

¹ Mgbe Apolos nọ na Korint, Pol sitere ụzọ nke n’ime elu ala bjarute Efesos. N’ebe ahụ, ọ huru ufodu ndị na-eso ụzọ ahụ,

² sị ha, “Unu natakwara Mmuo Nsọ mgbe unu kweere?”

Ha sịrị ya, “Mba, anyị anubeghi na ọ nwere ihe dika Mmuo Nsọ.”

³ Ya mere, ọ sịrị, “Gini ka unu kwenyere n’ime ya mgbe e mere unu baptizim?”

Ha sịrị, “Baptizim nke Jọn.”

⁴ Mgbe ahụ, Pol sịrị, “Baptizim Jọn bụ nke gbasara nchehari site na mmehie, na-agwa ndị mmadu ka ha kwere n’onye ahụ na-eso ya na-abia, nke bụ, ikwere n’ime Jisọs.”

⁵ Mgbe ha nuru nke a, e mere ha baptizim n’aha Onyenwe anyị Jisọs.

⁶ Mgbe Pọl bikwasiri ha aka ya abụọ n'isi, ha natara Mmụọ Nso. Ha kwukwara okwu n'asusu di iche iche, bukwaa amuma.

⁷ Ha niile ruru ndi ikom iri na abụọ.

⁸ O banyere n'ulo nzuko ahụ ma were nkwuwa okwu, na iru uka n'ebe o doro anya gwasie ha okwu ike banyere alaeze Chineke. O bu onwa ato ka o were ya ime nke a.

⁹ Ma ufodu n'ime ha mechiri obi ha; ha juru ikwenye, kama ha kwuru okwu ojo megide Uzọ ahụ n'ihu ogbako ahụ niile. Ya mere, o sitere n'ebe ha no puo, kporokwa ndi na-eso uzọ ahụ, ha na-akparita uka kwa ubochi n'ulo ogbako* Tiranos.

¹⁰ Ihe ndi a gwara n'ihu afo abụọ. Ndi niile bi na Eshia nukwara ozioma Onyenwe anyi. Otutu n'ime ha bu ndi Juu, ma ndi ozo bu ndi Griik.

Umu Skiva

¹¹ Chineke sitere n'aka Pọl ruo otutu oru ebube puru iche.

¹² Nke bu na-ewere ufodu n'ime akisi maobu ichafo na akwa mgbochi nke meturu ya n'ahu na-atukwasi n'ahu ndi oria, ahụ a dikwa ha ike. E sitekwara na ya chupu mmuo ojo.

¹³ Ufodu ndi Juu dikwa ndi na-ejeghari n'obodo di iche iche na-achupu mmuo ojo n'ime mmadu. Ha chokwara ime nke a n'aha Onyenwe anyi Jisos na-asi, "E ji m aha Jisos, onye Pọl na-ekwusa na-enye unu iwu ka unu site n'ime ya puta."

¹⁴ Ndi na-eme ihe di otu a bu umu asaa nke Skiva, onyeisi nchujaja, bu onye Juu.

¹⁵ Mmuo ojo ahụ zara ha si, "Amaara m onye Jisos bu, amakwaara m onye Pọl bu, ma unu onwe unu, unu bu ndi ole?"

¹⁶ Nwoke ahụ mmuo ojo na-achi makwasiri ha, tie ha ihe nke ukwu, mee ka ha gbaa oso. Ha gbara oto gbapu n'ulo ahụ. Ha merukwara ahụ.

¹⁷ Akuko banyere ihe ndi a jezuru obodo Efesos niile. Mgbe ahụ, ndi Juu na ndi Griik ufodu nukwara ihe ndi a. Oke egwu jidekwara ha. N'ih i nke a, e mekwara ka aha Onyenwe anyi Jisos daa uda n'ebe niile.

¹⁸ Otutu ndi kwenyerenu biara na-ekwuputa omume ojo ha niile, n'ihu mmadu niile.

¹⁹ Otutu n'ime ndi na-agwo ogwu mgbaasi buputara akwukwo niile ha ji na-eme mgbaasi, kpo ha oku n'ihu mmadu niile. Akwukwo niile a kporo oku n'ubochi ahụ ga-eru ego ruru puku olaocha iri ise.

* 19:9 Nke a bu ebe a na-anọ na-akuziri oha mmadu ihe.

20 Ya mere, okwu Onyenwe anyị toro, na-agbasa n'ike n'ike na-adikwa ire.

21 Mgbe ihe ndị a gasiri, Pọl kpebiri n'ime mmụọ ya na ya ga-eje ruo Masidonia na Akaja tupu ọ biaruo Jerusalem. O sịkwara “na ya aghaghị ijeru Rom n'ogwugwu ije ya niile.”

22 O zipurụ ndị na-enyere ya aka, bụ Timoti na Erastos ka ha buru ụzọ jeruo Masidonia. Ma ya onwe ya nọgidere n'ime Eshia nwa oge.

Ogbaaghara n'obodo Efesos

23 Ma ọ bụ n'oge a ka oke nsogbu malitere megide Ụzọ ahụ.

24 Otu onye ụzụ na-agbaze ọlaọcha, aha ya bụ Dimitrios, onye ji ọlaọcha na-akpụ ụlọ arụsị ala ahụ a na-akpọ Atemis. Ọ na-ewetara ya na ndị ụzụ ibe ya ego n'ebe o hiri nne.

25 Nwoke a kpọkọtara ndị orụ ya niile, na ndị ya na ha na-arukọ otu orụ, si, “Ndị ibe m, unu ma na ọ bụ site n'orụ nke a ka anyị si enweta akụnuba anyị.

26 Unu niile ahula ma nukwa, otu nwoke a na-akpọ Pọl si rafuo otutu ndị mmadu site n'ime ka ha kwenye na chi† ọbula e ji aka mee abughị chi. Ọ bukwaghị naanị n'Efesos kama ọ fọdurụ ihe nta ka ọ buru n'Eshia niile.

27 Ọ bukwaghị naanị na ihe ize ndụ dị banyere orụ aka anyị nke a ga elelị kama tinyere nke a, ụlọ nke oke chi nwanyị bụ Atemis agaghị enwekwa nsopurụ. Ya bụ, chi nwanyị n'onwe ya bụ onye a na-eefe n'obodo Eshia niile nakwa n'elu ụwa niile ka a ga-anapụ nkwanye ugwu diri ya dika chi.”

28 Ma mgbe ha nuru ihe ndị a, ha were oke iwe tie mkpu na-asị, “Atemis ndị Efesos di ukwuu!”

29 Ogbaaghara ahụ gbasara, zuo obodo ahụ niile. Ha banyere n'ebe a na-eme ihe ileleanya, kpọputa Gaios na Aristakos ndị Masidonia, bụ ndị ha na Pọl na-arukọ orụ.

30 Pọl choro ibakwuru igwe mmadu ahụ, ma ndị na-eso ụzọ ahụ ekweghị ya.

31 Otu aka ahụ kwa, ufodu ndị enyi ya n'etiti ndị na-achị Eshia zigakwaara ya ozi na-ariọ ya ka ọ hapụ ibanye n'ebe ahụ a na-eme ihe ileleanya.

32 Ugbu a, nzuko ahụ na-agba aghara, ufodu mmadu na-eti mkpu otu ihe, ndị ozo na-eti ihe ozo. N'ezie, otutu n'ime ha amatakaghị ihe ha jiri nọdu n'ebe ahụ.

33 Ufodu ndị Juu n'ime ogbako ahụ nupuru Alegzanda, seputa ya, mee ka o buru ụzọ. Alegzanda feere ha aka ka ha dere duu mgbe ọ choro igoro onwe ya n'ihu oha mmadu ahụ.

† 19:26 Ya bụ, chi nke mmadu hiwere

³⁴ Ma n'otu ntabi anya ahụ, mgbe ha matara na ọ bụ onye Juu, ha bidoro iti mkpu ihe dịka ogologo awa abụọ na-asi, "Atemis ndị Efesos dị ukwu!"

³⁵ N'ikpeazu, ode akwụkwọ nke obodo ahụ kwusiri igwe mmadu ahụ ime ụzụ. O kwuru, "Ndị ikom Efesos, o nwere onye na-amaghị na obodo Efesos bụ obodo na-echekwa ụlo ofufe Atemis, na oiyi ya nke si n'eluigwe daa?"

³⁶ Ebe ihe ndị a adighi na ngọpụ, ọ dị mkpa ka unu nọdu nwayọọ, ghara imebi ihe ọbụla n'echeghi echiche.

³⁷ Lee ugbo a, ndị a unu kpọtara n'ebe a abughị ndị ohi, ndị na-ezuru ihe n'ogige chi anyị, maọbụ na-ekwuto eze nwanyị arusi anyị.

³⁸ Ọ buru na Dimitrios na ndị okpu ụzụ ibe ya nwere ihe ọbụla megide ha, ha gaa n'uloikpe. Ndị na-ekpe ikpe ga-eleba okwu ha anya. Kama ha mee ya n'usoro iwu kwadoro.

³⁹ Ma ọ buru na o nwere ihe ọzọ dị iche unu choro ka e mee, a ga-edozi ya na nzuko nke ndị obodo na-eme n'uzo ziri ezi.

⁴⁰ N'ihia na egwu di, na-eleghi anya a ga-eji ihe nke mere taa boo anyi ebubo na anyi na-ebute ogbaaghara. Anyi enweghi osisa ziri ezi banyere ogbaaghara nke a."

⁴¹ Mgbe o kwuchara nke a, ọ gbasara ha.

20

Pọl agaa obodo Masidonia na Griis

¹ Mgbe ogbaaghara ndi a kwusiri, Pọl kpokwara ndi na-eso ụzọ ahụ, gbaa ha ume, gwa ha ka ha nọdu nke oma, ọ puru gawa Masidonia.

² Mgbe ọ gagharichara n'akuku ala ahụ niile, werewa okwu nkasiobi gbaa ndi umunna ume, ọ bjaruru ala Griis.

³ Ọ noro onwa ato n'ebe ahụ. Mgbe ọ chọtara na ndi Juu agbaala ajo izu megide ya dika ọ na-ejikere iso ugbo mmiri gaa Siria, o kpebiri ka ya si ụzọ Masidonia laghachi.

⁴ Sopata onye Boria bu okpara Piroş, na Aristakos, na Sekundus ndi si na Tesalonaika, na Gaios onye Debi na Timoti, na Taikikos na Trofimos, ndi Eshia sokwa ya na-aga ije a.

⁵ Ndi a bu ụzọ gawa, na-eche anyi na Troas.

⁶ Mgbe Mmemme Ngabiga ahụ gwusiri, anyi banyere ugbo mmiri rute Filipai biakwute ha na Troas n'ubochi nke ise. Anyi noro n'ebe ahụ ubochi asaa.

Mkpolite Yutikos site n'onwu n'obodo Troas

⁷ N'ubochi mbu n'izu uka, mgbe anyi zuro inyawa achicha, Pọl gwara ha okwu, ebe ọ na-akwado ila ma chi boọ, o kwugidere okwu ruo n'etiti abali.

⁸ Ọtụtụ oriọna dịkwa n'ime ọnuụlọ ahụ dị n'ụlọ elu ebe anyị zukọrọ.

⁹ Otu nwokorobia a na-akpọ Yutikọs nọdurụ ala n'oghereikuku, ọ bụ onye oke ụra bidoro ịtụ dika Pọl na-ekwu okwu ruo oge dị anya. Mgbe ọ dara n'oke ụra a, o sitere na n'ụlọ elu nke atọ dapụ, daa n'ala. Mgbe e buliri ya, ọ bụ onye nwurụ anwụ.

¹⁰ Pọl rituru n'ala selite ya elu jikọọ ya. Ọ siri ndị gbakoro n'ebe ahụ sị, "Ka obi hapụ ilọ unu mmiri ọ dị ndụ."

¹¹ Ọ laghachikwara n'ụlọ elu ahụ, mgbe ọ nyawachara achicha ma riekwa, o kwugidere okwu tutu chi abọọ, ọ hapụrụ ha bilie ije ya.

¹² Ha kulitere nwokorobia ahụ na ndụ nke mere ka ọnu juputa ha n'obi. Ọ gbakwara ha ume nke ukwu.

Ekele ikpeazu nke Pọl nye ndị okenye Efesọs

¹³ Anyị onwe anyị gara n'ihu banye n'ugbo mmiri chee ihu iga Asọs. Ebe anyị zubere iburu Pọl n'ugbo anyị. Ọ soghi anyị n'ihu na o zubere iji ụkwụ ruo ebe ahụ.

¹⁴ Mgbe o zutere anyị n'Asọs, anyị buru ya n'ugbo gaa Mitilen.

¹⁵ N'ubochi nke ozo ya, anyị rutere Kios, n'ubochi nke so ya, anyị gafere rute Samos. Ma mgbe otu ubochi ozo gasiri, anyị rutere Melitos.

¹⁶ N'oge a, Pọl kpebiri na ọ gaghị akwusi n'Efesos ka ọ ghara itufu oge n'Eshia, n'ihu na ọ na-eme ngwangwa irute Jerusalem n'ubochi mmemme Pentikosisu, ma ọ buru ihe ọ pụrụ ime.

¹⁷ Site na Melitos, ọ zipuru ozi ka a kpọrọ ya ndị okenye choochi nke Efesos ka ha bịa zute ya.

¹⁸ Oge ha biakwutere ya, ọ gwara ha, "Unu maara nke oma otu m si nọ n'etiti unu mgbe niile mụ na unu nọrọ, site n'ubochi mbụ ụkwụ m zokwasiri n'ala Eshia tutu ruo ugbo a.

¹⁹ Aruru m orụ Onyenwe anyị site n'obi umeala na anya mmiri n'etiti ntaramahuhu dị ukwu, site n'izu ojoo ndi Juu gbara maka m.

²⁰ Unu huru na m ahapughi ime ka unu mara ihe obula ga-abara unu uru, mgbe obula m na-akuziri unu ihe n'ulo maobu n'ihu oha.

²¹ E kwusaala m nye ma ndi Juu ma ndi Griik okwu ncheghari n'ebe Chineke no, na okwukwe n'ebe Onyenwe anyi Jisos no.

²² "Ma otu ọ di, ana m aga Jerusalem dika iwu Mmuo Nso nyere m si di, ma amaghi m ihe onodu m ga-abu n'ebe ahụ.

²³ Kariakwa na Mmụọ Nsọ na-agbara m ama n'ebe ọbụla na mkpọrọ na ntaramahụhụ na-eche m n'ebe ahụ.

²⁴ Ma akpọghị m ndụ m ihe ọbụla. Kariā naanị ka m gbazuo ọsọ m ma jezuokwa ozi ahụ m natara n'aka Onyenwe anyị Jisọs, nke bụ ikọwa banyere ozioma nke amara Chineke.

²⁵ "Ma ugbu a, amaara m na o nweghị onye ọbụla n'ime unu, bụ ndị m jeghariri n'etiti ha na-ezisara ihe banyere alaeze a ga-ahụ m anya ọzọ.

²⁶ Ya mere, ana m agwasị unu ike, taa, na abụ m onye aka ya dị ọcha n'ebe ọbara onye ọbụla n'ime unu dijị.

²⁷ N'ihia na-esepughị m aka ikwuputa nzoputa Chineke nye unu.

²⁸ Ma ugbu a, kpacharanụ anya! Leziekwanụ onwe unu na igwe aturu nke Mmụọ Nsọ mere unu ndi nlekota anya ya. Ka unu buru ndi ozuzu aturu nke choochi Chineke, bu nke o ji obara ya zutara onwe ya.

²⁹ N'ihia na amaara m na mgbe m lachara, agu jogburu onwe ya ga-abata n'etiti unu nke na-agaghị emere igwe aturu ebere.

³⁰ Ufodu n'ime unu ga-ebili tugharia eziokwu ahụ ihu ka ha si otu a dorọ ufodu ndi na-eso uzọ ahụ nye onwe ha.

³¹ Ya mere, na-echenụ nche! Chetakwanụ na n'ime afo ato m noro n'etiti unu, ehie na abali, eji m ikwa akwa na anya mmiri na-adu unu odu.

³² "Ugbu a ana m etife unu n'aka Chineke na nlekota ya. Ana m etifekwa unu n'aka okwu amara ya nke puru igba okwukwe unu ume na inyekwa unu akunuba o kwadobeere ndi ahụ e doro nsọ.

³³ O dighi mgbe obula aguu idotara onwe m olaocha maobu olaedo maobu uwe nke onye obula ji guo m.

³⁴ O bakwaghị uru igwa unu na o bu aka m ruputara oru gbooro m mkpa niile, na nke gbokwara mkpa ndi ahụ mu na ha so.

³⁵ N'ihe niile, abukwa m ihe ilere anya nye unu banyere inyere ndi ogbenye aka, site n'iru oru n'uzo di otu a, na-echetara m okwu nke Onyenwe anyi Jisos kwuru si, '**Ngosi kariji di n'inye enye karija inara anara.**' "

³⁶ Mgbe o kwusiri okwu ndi a, o soro ha niile gbuo ikpere n'ala kpekwa ekpere.

³⁷ Ha bere akwa nke ukwu, makuo Pol, sutukwa ya onu.

³⁸ O wutere ha karija na o kwuru na ha agaghị ahụ ya anya ozo. Emesia, ha duru ya ruo ebe o banyere ugbo mmiri.

21

¹ Mgbe anyị hapụsiri ha, anyị nyapuru ụgbọ anyị bjaruo Kos. N'echi ya, anyị rutere Rods. Anyị sitere n'ebe ahụ jeruo Patara.

² Mgbe anyị huru ụgbọ mmiri na-aga Fonisia, anyị banyere n'ime ya kwọpụ.

³ Mgbe anyị kworuru ụgbọ anyị ebe anyị nwere ike ihu Saipros, anyị siri n'aka ekpe ya gafee, ruo Siria. Anyị rutere n'onu mmiri Taia, ebe ụgbọ mmiri ga-akwapu ibu di n'ime ya.

⁴ Mgbe anyị chotara ndi na-eso ụzọ ahụ, anyị nonyere ha abali asaa. Ha gwara Pol site n'ike nke Mmuo Nso, ka o ghara iga Jerusalem.

⁵ Mgbe anyị nozuru ubochi anyi, anyi hapuru ha, bilie ije. Ha na nwunye ha na umu ha so dupu ruo mgbe anyi si n'obodo ahụ puo. Anyi na ha gburu ikpere n'ala n'onu mmiri kpee ekpere.

⁶ Mgbe ahụ, anyi kelere onwe anyi ekele ikpeazu. Emesia, anyi banyere n'ime ụgbọ, ma ha laghachiri azu n'ulo ha.

⁷ Mgbe anyi hapuru Taia, anyi kwusiri na Tolomas. N'ebe a anyi kelekwaro ndi kwere ekwe no n'ime obodo a, nonyere ha naani otu ubochi.

⁸ N'ubochi nke ozọ ya, anyi gara n'ihu n'ije anyi rute Sizaria. N'ebe ahụ, anyi nonyeere otu nwanna anyi a na-akpo Filip onye na-agbasa ozioma. O bu otu n'ime mmadu asaa ahụ.

⁹ O nwere umu agboghọ anọ ndi na-alubeghi di. Ha nwekwara onyinye ibu amuma.

¹⁰ Mgbe anyi noro otutu ubochi n'ebe ahụ, ka otu onye amuma a na-akpo Agabos, si Judia bata.

¹¹ O biakwutere anyi, chilite belit Pol na-eke n'ukwu, kee onwe ya n'ukwu na aka si, "Dika Mmuo Nso kwuru, 'otu a ka ndi ndu ndi Juu ga-eke onye nwe ihe a agbu na Jerusalem. Ha ga-ararakwa ya nye n'aka ndi mba ozọ.'"

¹² Mgbe anyi nuru nke a, anyi na ndi niile no n'ebe ahụ rioro Pol ka o ghara iga Jerusalem.

¹³ Ma Pol zaghachiri, "Gini ka unu na-eme, o bu akwa ka unu na-ebe, na-eme ka obi gbawaa m? N'ihi na o bughu naani na m di njikere ka e kee m agbu, kama ejikekwara m iwere ndu m nye na Jerusalem n'ihi aha Onyenwe anyi Jisos."

¹⁴ Ebe o na-ekweghi ege anyi nti, anyi kwusiri ma si, "Ka e mee uche Onyenwe anyi."

¹⁵ Mgbe ubochi ndi a gasiri, anyi jikere bilie iga Jerusalem.

¹⁶ Ufodu ndi na-eso ụzọ ahụ ndi no na Sizaria, duuru anyi gaa, ha kpuru anyi n'ulo Mnasin, onye Saipros ebe anyi

ga-anọ dịka ọbịa, onye sitere na mbụ buru onye na-eso ụzọ ahụ.

Pọl erute Jerusalem

17 Mgbe anyị rutere Jerusalem, ndị ụmụna jiri obi uto nabata anyị.

18 N'ụbọchị nke so ya, anyị na Pọl gara ileta Jemis, ndị okenye niile nọkwa n'ebe ahụ.

19 Mgbe o kelechara ha, ọ kọrọ ha n'otu n'otu, ihe niile Chineke ruru n'etiti ndị mba ọzọ site n'ije ozi ya.

20 Mgbe ha nuchara nke a, ha nyere Chineke otuto. Emesịa, ha siri Pọl, "Leenu nwanna, otu otutu puku ndi Juu si buru ndi kwere ekwe, ha niile ka ihe banyere iwu a na-anu oku n'obi.

21 A kọrọla ha ihe banyere gi, na i na-ezi ndi Juu bi n'etiti ndi mba ọzọ ka ha hapu igbasokwa iwu Mosis, na ka ha kwusikwa ibi umu ha ugwu maobu bie ndu n'usoro omenaala anyi.

22 Gini ka anyi ga-eme ugbu a? O doro anya na ha ga-amata na i bilara n'ebe a.

23 Ya bu, jisie ike mee ihe anyi ga-agwa gi ugbu a. Anyi nwere mmadu anọ n'ebe a, ndi no na nkwa ha kwere Chineke.

24 Soro ha mee omenaala ahụ nke ndi no na nkwa ji edo onwe ha ocha. Kwuro ha ugwu maka ikpucha isi ha. I mee otu a, mmadu niile ga-amata na eziokwu adighi n'ihe ndi a niile e kwuru maka gi, kama na gi onwe gi na-agazi ma na-edebekwa iwu.

25 Ma n'ebe ndi mba ọzọ kwere ekwe no, anyi edegarala ha akwukwo gwa ha kwusi iri ihe obula a churu n'aja nye arusi, na iri obara, maobu anu a nyagburu anyagbu, ya na ikwa iko."

26 Pọl kọrọ ndi ikom anọ ndi ahụ tinyere onwe ya, n'ụbọchị so ya mee ka ya na ha di ocha. Mgbe ahụ, ọ banyere n'ulonso ukwu ahụ, maka ikwuputa ubochi ole mmemme idi ocha ahụ ga-anọ tupu e mecha ya, nakwa mgbe ichu aja n'ihi ha n'otu n'otu ga-abu.

Njide e jidere Pọl

27 Ma mgbe ọ foduru nwa oge nta ka ubochi asaa ahụ gwuchaa, ufodu ndi Juu si Eshia bia huru ya n'ulonso ukwu ahụ. Ha tikuru igwe mmadu ma kpaliakwa ha. Ha jidere ya,

28 na-eti mkpu, "Ndi ikom Izrel, nyerenu anyi aka! Onye a bu nwoke ahụ na-ejeghari n'ebe niile na-ezi ozizi megidere ndi nke anyi, iwu anyi nakwa ebe a. Ma nke kachasi nke, ọ meruokwala ulonso a site n'ikpobata ndi Griik n'ime ya."

29 (N'ihì na ha ebula ụzọ hụ ya na Trofimọs onye Efesọs n'ime obodo, ha chere na Pọl kpọbatara ya n'ụlọnsọ ukwu ahụ.)

30 Ọgbaaghara jupụtara n'obodo ahụ niile. Ndị mmadụ gbakọtara dọkpụpụta Pọl site n'ụlọnsọ ukwu ahụ. N'otu mgbe ahụ, e mechiri ọnụ ụzọ niile.

31 Mgbe ha na-achọ igbu ya, ozi ruru ọchịagha ntị na Jerusalem niile nọ n'ọgbaaghara.

32 Otu mgbe ahụ o duuru ụfọdụ ndiisi agha ya na ndị agha ya mee ngwangwa b́iaruo n'ebe ha nọ. Mgbe ha hụrụ ndị agha ka ha na-ab́ia, ha kwusiri iti Pọl ihe.

33 Ọchịagha ahụ b́iara jide ya, nye iwu ka e were ụdọ igwe abụọ kee ya agbụ, ọ jukwara onye ọ bụ na ihe o mere.

34 Ụfọdụ n'ime igwe mmadụ ahụ na-eti mkpu na-ekwu otu ihe, ebe ụfọdụ na-eti na-ekwu ihe ọzọ. Mgbe ọ na-apughị ịchọpụta ihe bụ isi mkpọtụ na ọgbaaghara ahụ, o nyere iwu ka e duru ya gaa n'ogige ndị agha.

35 Mgbe o rutere na mgbagolite ọnụ ụzọ ụlọ ahụ, ndị agha bulitere ya elu n'ihì ọgbaaghara igwe ndị mmadụ dī ukwu.

36 Igwe mmadụ ahụ so ha nọ na-eti mkpu, "Wepunụ ya! Wepunụ ya!"

Pọl agoro onwe ya

37 Mgbe ha choro iduba Pọl n'ime ogige ahụ, ọ siri ọchịagha ahụ, "Ị ga-ekwe ka m gwa gị okwu?"

Ọ siri, "I maara asụ asụ ndị Griik?"

38 Ọ pụtara na ị bughị onye Ijipt ahụ malitere ọgbaaghara ma duuru puku ndị ogbu mmadụ anọ gbalaa n'ozara?"

39 Pọl siri, "Abụ m onye Juu si Tasos, obodo dī na Silisia, nwa afọ oke obodo amara aha ya. Biko, kwee ka m gwa ndị mmadụ okwu."

40 Mgbe o nyere ya ikike, Pọl guzooro n'ihe nrigo nke ọnụ ụzọ ahụ fee aka ya ime ka ha nọọ duu. Mgbe ha nọdurụ nwayọọ, ọ gwara ha okwu n'asụsụ Hibru* sị,

22

1 "Ụmụna m na ndị nna anyị, geenụ m ntị mgbe m na-agoro onwe m n'ihu unu."

2 Mgbe ha nuru na ọ na-agwa ha okwu n'asụsụ Hibru, ha deere duu karịa.

Mgbe ọ siri,

3 "Abụ m onye Juu. Amuru m na Tasos n'ime Silisia. Azuru m na obodo a n'ukwu Gamaliel onye nkuzi m.

* 21:40 Maobu, Aramaik

Anatara m ọzụzụ dị ike na ịsọpụrụ iwu nke nna nna anyị ha ejikwa m ịnụ ọkụ n'obi na-eфе Chineke dịka unu niile si eme taa.

⁴ Akpagburu m ndị niile na-eso ụzọ ọhụrụ a, na-etinye ha n'aka ọnwụ. Ejidere m ndị ikom na ndị inyom ha túbakwa ha n'ụlọ mkpọrọ.

⁵ Ma dịka onyeisi nchụaja na nzukọ ndị okenye niile puru igbara m akaebe. Anatakwara m n'aka ha akwụkwọ ozi e deere ụmụna anyị nọ na Damaskos. Agara m ebe ahụ ikpụta ha n'agbụ bịa Jerusalem maka ita ha ahụhụ.

Akụkọ nchehari Pọl

⁶ "N'etiti ehihie, mgbe m na-aga n'ụzọ, n'ebe dị Damaskos nso, oke ihè nke si n'eluigwe, chara gburugburu m.

⁷ Adara m n'ala ma nụkwa olu gwara m okwu sị m, '**Sọl, Sọl, gịni mere i ji na-akpagbu m?**'

⁸ " 'Onye ka ị bụ Onyenwe m?' Ka m juru.

"O siri m, '**Abụ m Jisọs onye Nazaret onye ị na-akpagbu.**'

⁹ Ndị mụ na ha so hụkwara ihè ahụ, ma ha anughị olu onye ahụ na-agwa m okwu.

¹⁰ "Asiri m, 'Gịni ka m ga-eme Onyenwe anyi?'

"Onyenwe anyi siri m, '**Billie banye Damaskos; n'ebe ahụ a ga-agwa gị ihe niile a kwadobere na ị ga-eme.**'

¹¹ N'ihì na-enweghị m ike ihụ ụzọ n'ihì ebube ihè ahụ chachiri m anya. Ya mere ndị mụ na ha so sekpuuru m n'aka bata na Damaskos.

¹² "N'ebe ahụ ka Ananayas bi, bụ onye anyi puru igu n'onye ezi omume n'ihì idebe iwu. O nwekwara ọgbugba ama dị mma site n'ọnu ndị Juu bi n'ebe ahụ.

¹³ O biakwutere m, guzoro n'akụkụ m sị, 'Nwana anyi Sọl, ka emee ka ị hụ ụzọ!' Otu mgbe ahụ, e nwetara m ike ihụ ụzọ, m hụkwara ya.

¹⁴ "Mgbe ahụ, o siri, 'Chineke nke nna nna anyi ha ahọpụtala gị imara uche ya na ihụ Onye Ezi Omume ahụ na inụta okwu site n'ọnu ya.

¹⁵ Ị ga-abụ onyeama ya nye ndị niile banyere ihe ị hụrụ na ihe ị nuru.

¹⁶ Ma ugbu a, gịni ka ị na-eche? Billie ọtọ, ka e mee gị baptizim, ka a sachakwa gị site na mmehie, na-akpọkukwa aha ya.'

Pọl onyeozi nye ndị mba ọzọ

¹⁷ "Mgbe m loghachikwara na Jerusalem, noro na-ekpe ekpere n'ụlọnsọ ukwu ahụ, ahuru m ọhụ,

18 ebe ọ na-agwa m, **'Mee ngwa! Hapụ Jerusalem, n'ihì na ndị bi n'ala a agaghị anara ọgbụgba ama gị banyere m.'**

19 "Ma asịrị m, 'Onyenwe anyị, ndị a maara nke ọma na m na-aga n'ụlọ nzukọ n'otu n'otu, na-atụba ndị kwere na gị n'ụlọ mkpọrọ, na-etikwa ha ihe.

20 N'oge a na-awụfu ọbara onyeama gị bụ Stivin, eguzo m nso na-akwado n'ihe emere dị mma, ma na-elekọtakwa uwe ndị ahụ tughuru ya anya.'

21 "Mgbe ahụ, ọ sịrị m, **'Gawa; n'ihì na aga m ezipu gị ebe dị anya ijekwuru ndị mba ọzọ.'**"

Pọl onye Rom

22 Ha nara ya ntị ruo ugbo a. Mgbe ahụ, ha niile tiri mkpu n'otu olu sị, "Wepụnụ onye dị otu a n'ụwa! O kwesighị ka onye dị otu a dirị ndụ!"

23 Ha tiri mkpu na-atuli uwe mgbokwasị ha elu, na-achilikwa aja n'ala na-efesasi ya ebe niile,

24 ọchiagha ahụ nyere iwu ka a kpugaa ya n'ogige ndị agha, pịa ya ụtari, ka eziokwu pụta ya n'ọnu. Ọ choro imata ihe mere ha ji eti mkpu otu a megide ya.

25 Ma mgbe ha chiri ụdọ akpukpọ kechaa ya, Pọl sịrị onye agha guzo ya nso, "Ọ bụ ihe ziri ezi n'iwu na unu ga-eti nwa afọ Rom ihe, onye na-enweghị ikpe a mara ya?"

26 Mgbe onye agha a nuru okwu a, o jekwuuru ọchiagha ahụ sị, "Gini ka i na-aga ime? Nwoke a bukwa onye Rom."

27 Ọchiagha ahụ biakwutere sị ya, "Gwa m, i bụ onye Rom?"

Ọ sịrị, "E."

28 Ọchiagha ahụ zara, "ma o furu m ego dị ukwu iji buru onye Rom."

Ma Pọl sịrị, "Amuru m dika nwa afọ ala a."

29 Ndị ahụ choro igba ya ajuju onu mere ngwangwa wezuga onwe ha. Egwu tukwara ọchiagha n'onwe ya mgbe ọ matara na ọ bụ nwa afọ Rom, n'ihì na o keela ya rii agbu na mbu.

Pọl n'ihu ndị ikpe

30 N'echi ya, ebe ọ choro imata ihe bụ isi okwu na ihe mere ndị Juu ji ebo ya ebubo, o nyere iwu ka ndisi nchaja na ndi ulo ikpe ha zuko. Mgbe ahụ, o duputara Pọl, mee ka o guzo n'ihu ha.

23

Pọl n'ihu nzukọ ndi Juu

¹ Mgbe Pọl legidere ndị nzukọ a anya, ọ sịrị, “Umunna m, mụ onwe m ejirila ezi akonuche bie ndụ m niile n’ihu Chineke ruokwa ụbọchị taa.”

² Nke a mere, Ananayas onyeisi nchụaja nyere iwu ka ndị nọ ya nso tie ya aka n’ọnu.

³ Ma Pọl, sịrị ya, “Otu a ka Chineke ga-esi tie gị, gị mgbidi e tere nzu. Ụdị onye ikpe dī ahaa ka ị bụ i ji na-emebi iwu n’onwe gị site n’inye iwu ka e si otu a tie m ihe?”

⁴ Ndị guzo ya nso sịrị, “Ị na-ekwutọ onyeisi nchụaja Chineke?”

⁵ Ma Pọl sịrị, “Aghotaghị m, umunna m na ọ bụ onyeisi nchụaja. N’ihi na akwukwọ nsọ kwuru sị, ‘Ekwula okwu ojọọ ọbụla megide onye na-achị ndị nke gị.’*”

⁶ Mgbe Pọl chopụtara na otu ụzọ n’ime nzukọ ahụ bụ ndị otu Sadiusi, ebe ndị ozo bụkwa ndị Farisii, o tiri mkpu n’ime nnọkọ ahụ sị, “Umunna m, abụ m onye Farisii na nwa ndị Farisii. A na-ekpe m ikpe taa n’ihi olileanya m nwere na mbilite n’onwu nke ndị nwuru anwu.”

⁷ Mgbe o kwusiri nke a esemokwu dapụtara n’etiti ndị Farisii na ndị Sadiusi. Ọgbakọ ahụ kewara.

⁸ N’ihi na ndị Sadiusi na-asị na mbilite n’onwu maọbụ mmuọ ozi maọbụ mmuọ ọbụla adighi. Ma ndị Farisii kweere n’ihe ndị a niile.

⁹ Mkpọtụ malitere na-ada ike ike. Ụfọdu ndị ozizi iwu so n’otu ndị Farisii biliri ọtọ malite iru ụka n’oke olu sị, “Anyị ahughị ihe ojọọ n’ebe nwoke a nọ, ma gịnịkwa ma ọ bụrụ na ọ bụ mmuọ, maọbụ mmuọ ozi gwara ya okwu?”

¹⁰ Esemokwu a bịaara karịa, nke mere na onyeisi ọchiagha tūrụ egwu na ha ga-adokasi Pọl. Ọ gwara ndị agha ya ka ha banye were ike kpọputa ya, ziga ya n’ogige ndị agha.

¹¹ N’abalị ya, Onyenwe anyị bjakwutere ya sị, **“Nwee obi ike, dika i si gbaa ama banyere m na Jerusalem, ị ghaghị igbakwara m ama na Rom.”**

Izuzu igbu Pọl

¹² N’ututu echi ya ụfọdu ndị Juu zukọtara gbaa izu, nūọkwa iyi na ha agaghị eri nri maọbụ nūọ ihe ọbụla tutu ruo mgbe ha gburu Pọl.

¹³ Ndị zukọtara gbaa izu ojọọ a kariri iri mmadu anọ.

¹⁴ Ha jekwuuru ndiisi nchụaja ha na ndị okenye, sị ha, “Anyị kwekọtara ihapụ iri maọbụ inu ihe ọbụla tutu ruo mgbe anyị gburu Pọl.

¹⁵ Ugbu a, unu na nzukọ zienụ onyeisi ọchiagha ka ọ kpọputara unu ya. Meenụ ka unu na-achọ ijuputasi

* 23:5 Ọpụ 22:28

eziokwu n'ọnu ya nakwa itule ikpe ya nke oma. Anyị dị njikere igbu ya n'uzọ tupu ọ bjaruo unu nso."

¹⁶ Ma nwa nwanne nwanyị Pọl nuru maka izuzu ojoyo a. O banyere n'ogige ndi agha kororo Pọl.

¹⁷ Pọl kororo otu n'ime ndisi agha ahụ gwa ya, "Biko kororo nwokorobia a gaa n'ebe ochiagha no, o nwere okwu di mkpa o chororo igwa ya."

¹⁸ O kororo ya jekwuru onyeisi agha, si.

"Pọl, onye mkporo, kororo m riro m ka m kotara gi nwokorobia a n'ihi na o nwere ihe o chororo igwa gi."

¹⁹ Onyeisi agha ahụ duuru ya n'aka ya gaa n'akuku ozo juo ya, "Gini bu ihe i chororo ikoro m?"

²⁰ O siri, "Ndi Juu ufo du ekwekoritala irio gi ka i koputa Pọl echi na nzuko ulo ikpe. Ha ga-eme dika ha nwere ihe di mkpa ha chororo iju ta ya.

²¹ Ma anala ha nti. N'ihi na ihe kariri iri mmadu ano na-ezo onwe ha na-eche inwude ya. Ndi a gbara ndu na ha agaghi eri maobu nuo ihe obula tutu ruo mgbe ha gburu ya. Ha adila njikere, ihe a na-eche bu mkpebi gi nye ariri ha."

²² Ochiagha ahụ zilagara nwokorobia ahụ site n'inye ya iwu, "Emekwala ka onye obula mata na i biara gwa m ihe di otu a."

Pọl agaa Sizaria

²³ Mgbe e mesiri, o kororo mmadu abuo n'ime ndisi agha nye ha iwu si, "Gaanu jikere nari ndi agha abuo, na iri mmadu asaa ndi na-agba inyinya, tinyere nari ndi ikom abuo ndi na-ama ube, ndi ga-aga Sizaria n'elekere itoolu nke abali a.

²⁴ Nyekwa Pọl inyinya nke o ga-agba, ka e nwee ike duru ya gakwuru Feliks bu govanọ n'udo."

²⁵ O dere akwukwo n'olu di otu a:

²⁶ Klodios Lisias,

Na-edegara Feliks onye nsopuru na-adiri, onye na-achi akuku a.

Ana m ekele gi.

²⁷ Ndi Juu jidere nwoke a choo igbu ya, ma mgbe m nuru na o bu onye Rom, mu na ndi agha m biara naputa ya n'aka ha.

²⁸ Achoro m imata ihe mere ha ji ebo ya ebubo, n'ihi ya eduuru m ya gaa n'ogbakọ ndi okenye ha.

²⁹ Ma achoputara m na o bu ihe banyere iwu ha. N'ezikwu, o nweghi ihe obula kwesiri iji tuo ya mkporo maobu onwu n'ime ebubo ahụ.

³⁰ Mgbe a gwara m banyere izuzu a na-agba megide nwoke a, ezitere m gị ya n'egbughị oge. Enyekwara m ndị niile na-ebo ya ebubo iwu, ka ha bịa n'ihu gị kpée ọnụ ha.

³¹ Ya mere, n'abalị ahụ, ndị agha dubatara Pọl na Antipatris dika e nyere ha n'iwu.

³² N'echi ya, ha hapụrụ ya na ndị na-agba n'elu inyinya ka ha duru ya gawa, ebe ha laghachiri n'ogige ndị agha.

³³ Mgbe ha bjarutere Sizaria, ha nyere onyeisi obodo ahụ akwụkwọ ozi, ma kponyekwa ya Pọl.

³⁴ Gọvanọ ahụ gụrụ akwụkwọ ozi ahụ, juo ya akụkụ ala o si pụta. Mgbe o matara na o bụ onye Silisia,

³⁵ o siri ya, "Aga m enye okwu gị ezigbo ohere mgbe ndị na-ebo gị ebubo bịa." O nyekwara iwu ka e debe ya n'obi Herod n'aka ndị nche.

24

Ebubo ndị Juu boro Pọl n'ihu Feliks

¹ Mgbe ụbọchị ise gasiri, onyeisi nchụaja bụ Ananayas na ụfọdụ ndị okenye ndị Juu na loya ha aha ya bụ Tatulos bịa. Ha dum pụtara igbagide Pọl ama n'ihu onye na-achi obodo.

² Mgbe a kpobatarara ya, Tatulos pụtara guzo boo ya ebubo si, "Onye a na-asopuru ka i bụ. N'ihị gị, mmadu niile enwela udo ogologo mgbe. Iđi nkọ nke uche gị emeela ka mgbanwe dī n'obodo a.

³ Anyị ji ekele nke juputara n'ọnụ na-anabata ihe ndị a nke oma, n'ebe niile na n'uzo niile, gị Feliks, onye a na-asopuru.

⁴ Achoghị m itufu oge gị. Ana m ariọ ka i were ndidi na obioma nuru nkenke okwu anyị ji bịa.

⁵ "Anyị chọputara na nwoke a bụ onye na-akpalikari ogbaaghara, onye oru ya bụ ikwagide ndị Juu no n'ebe niile n'ụwa a ka ha nupu isi. O bukwa onyeisi nke ajo otu ahụ a na-akpo Otu ndị Nazaret.

⁶ O chokwara imeru ulonso anyi, ya mere anyi ji jide ya. Ma anyi chorọ ikpe ya ikpe dika omenaala anyi siri di,

⁷ ochiagha Lisias, bįara jiri ike napu ya n'aka anyi.*

⁸ O buru na inyochaa ya, i ga-enwe ike ighota ihe niile banyere ebubo anyi na-ebo ya."

⁹ Ndị Juu kwadokwara okwu ya, na ihe niile e boro ya, bụ ihe mere eme.

* 24:7 Ụfọdụ akwụkwọ edebanyeghị amaokwu nke asaa na ụfọdụ okwu dī n'amaokwu nke asato, ebe siri na o nyere iwu ka ndi na-ebo ya ebubo puta n'ihu n'ihu.

10 Mgbe govanọ feere ya aka ka o kwuo okwu, Pọl zara, “amaara m na ị bụ onye ọkaikpe nke mba a ogologo mgbe. Nke a na-enye m obi uto ịgọpụ onwe m n’ihu gi.

11 Ị pụrụ ịchọputa na o rubeghi ụbọchi iri na abụọ kemgbe m rigooro n’ụlọnsọ ukwu na Jerusalem ife ofufe.

12 Ha ahughị m ka mụ na onye ọbụla na-arurita ụka n’ụlọnsọ, maọbụ na o nwere ebe m kpatara ọgbaaghara n’ime ụlọ nzuko, maọbụ ebe ọbụla n’ime obodo.

13 Ha enwekwaghị ihe ọbụla ha ga-eji kwagide ama ha na-agba megide m.

14 Agaghị m agọ agọ n’ihu gi na m na-ekpere Chineke nke nna anyị ha, dika onye na-eso Ụzọ ahụ ha na-akpọ otu. Ekwenyere m ihe niile dika usoro nke iwu si di, na nke e dere n’akwukwọ ndị amụma.

15 Ma enwere m olileanya n’ebe Chineke nọ dika ha onwe ha nwekwara, na mbilite n’ọnwụ nke ndị ezi omume na nke ndị ajọ omume ga-adi.

16 N’ihi nke a, a na m agbalị inwe akonuche di ọcha n’ihu Chineke na n’ihu mmadụ niile.

17 “Ugbu a, mgbe otutu afo gasiri, abịara m Jerusalem iwetara ndi nke m onyinye, nakwa ichuru Chineke aja.

18 Emezuola m omenaala idi ọcha mgbe ha huru m n’ụlọnsọ ukwu ahụ mgbe m na-eme nke a. O dikwaghị igwe mmadụ so m maọbụ na m sonyere ọgbaaghara ọbụla.

19 Ma enwere ufodu ndi Juu si Eshia bia, bu ndi kwesiri ino n’ebe a ma o buru na ha nwere ihe ọbụla megide m.

20 Maọbụ ndi nke nọ n’ebe a ugbu a, ka ha kwuo ajo omume ọbụla ha huru n’ime m mgbe m guzoro n’ihu ndi nzuko ndi okenye.

21 Karịa na m kwuru naani otu ihe mgbe m guzoro n’ihu ha tie mkpu, ‘A na-ekpe m ikpe taa n’ihi okwukwe m na mbilite n’ọnwụ nke ndi nwuru anwu.’ ”

22 Mgbe ahụ, Feliks onye maara ihe banyere Ụzọ ahụ nke oma yighariri ikpe a. O gwara ha, “Aga m eleba anya n’ikpe gi a, mgbe Lisias onyeisi agha bįara.”

23 O nyere ochiagha ahụ iwu ka e debe ya n’okpuru nlekota ha. Ma ka ha nye ya ohere inwere onwe ya ime ufodu ihe, ka ha kwekwa ka ndi enyi ya bia nyere ya aka gboo mkpa ya.

Pọl n’ihu Feliks na nwunye ya

24 Mgbe ụbọchi ole na ole gasiri, Feliks na nwunye ya Drusila, bu onye Juu bįara, o kporo Pọl ka o gwa ha okwu banyere inwe okwukwe n’ime Jisọs Kraist.

25 Ma mgbe o gara n’ihu na-ekwu ihe banyere ezi omume na mkpa o di mmadụ ijide onwe ya aka, ya na ihe banyere

ubochi ikpe nke na-abia n'oge ikpeazu, egwu jidere Feliks. O siri, "I nwere ike ipu ugbu a. Aga m akpokwa gi n'oge ozọ mgbe m nwetara ohere."

²⁶ O na-atukwa anya na Pol ga-enye ya ego. Ya mere o jiri na-eziga ka a na-akpo ya site n'oge ruo n'oge ka ya na ya na-akparita uka.

²⁷ Mgbe afo abuo gasiri, onye a na-akpo Poshios Festos nochiri anya Feliks. Ma ebe o choro inweta ihuoma n'aka ndi Juu, Feliks hapuru Pol n'ulo mkporo.

25

Pol n'ihu Festos

¹ Mgbe ubochi ato gasiri site n'oge Festos bbara na mpaghara ochichi ya, o sitere Sizaria garuo Jerusalem.

² N'ebe ahụ ka ndiisi nchaja na ndiisi ndi Juu kowara ya ihe banyere Pol.

³ Ha rikwara ya n'amara o ga-emere ha bu ime ka Pol bia na Jerusalem. N'ihia na ha agbaala izu igbu ya n'uzo.

⁴ Ma Festos zara, "Pol no dika onye mkporo na Sizaria. Ebe ahụ ka mu onwe m ga-alaghachi na mgbe na-adighi anya.

⁵ Ya mere, ka ndiisi unu ji ikike soro m gaa, boo nwoke ahụ ebubo ma o buru na o nwere ihe ojoo o mere."

⁶ O nonyeere ha ihe dika ubochi asato maobu ubochi iri, tupu o laghachi na Sizaria. N'ubochi so ya, o noduru n'ochie ikpe, nye ikike ka a kpoputa Pol.

⁷ Mgbe o bjaruru, ndi Juu sitere Jerusalem bia gbara ya gburugburu na-ekwu otutu ihe megide ya nke ha na-enweghi ike ikowa.

⁸ Ma Pol gooro onwe ya, na-asị, "O dighi ihe ojoo obula m mere megide iwu ndi Juu maobu ulonso, maobu Siza."

⁹ Ma ebe Festos na-achọ inwe ihuoma n'ebe ndi Juu no, o siri Pol, "I choro iga Jerusalem ka m kpee gi ikpe n'ebe ahụ?"

Pol eburu ikpe gaa n'ihu Siza

¹⁰ Ma Pol siri, "Eguzo m n'ulokpe Siza n'onwe ya, ebe e kwesiri ka a nodu kpee m ikpe. O dighi ihe ojoo obula m mere ndi Juu, dika i maara nke oma.

¹¹ O buru na o di ihe m mere kwesiri onwu, anaghi m ario ka m gbanari onwu. Ma o buru na o dighi eziokwu di n'ebubo ndi Juu a na-ebo m, mmadu obula agaghi e were m nyefee n'aka ha. Ya mere, o bu Siza ka m na-akpoku."

¹² Ya mere, mgbe Festos na ndi na-adu ya odu gbara izu, o zara, "I kpoakuola Siza, o bukuwa Siza ka i ga-agakwuru."

Festos na eze Agripa e nwee nzuko

¹³ Mgbe ụbọchị ole na ole gasiri, eze Agripa na Benaisi bɔara Sizaria inabata Festos.

¹⁴ Mgbe ha nọrọ otutu ụbọchị n'ebe ahụ, Festos kowara eze a onodu Pol si, "O di nwoke Feliks hapuru n'ulo mkporo n'ebe a.

¹⁵ Mgbe m gara Jerusalem, ndiisi nchujaja na ndi okenye ndi Juu gwara m banyere ya. Ha rikwara ka m maa ya ikpe.

¹⁶ "Ma emere m ka ha ghota na o megidere iwu ndi Rom irara mmadu obula nye tupu ekpee ya ikpe nyekwa ya ohere igoro onwe ya n'ihu ndi na-ebo ya ebubo.

¹⁷ N'ih i nke a, mgbe ha bɔara n'ebe a, atufughi m oge obula, kama n'ubochi nke ozọ ya, anoduru m n'och e ikpe, nye ikike ka a kpobata nwoke ahụ.

¹⁸ Mgbe ndi na-ebo ya ebubo biliri, o dighi otu n'ime uru ala ndi m chere ha ga-akpo aha nke ha guputara na o mere.

¹⁹ Okwu ha niile bu iru uka banyere okpukpe ha, na banyere otu onye ozọ a na-akpo Jisos onye nwuru, onye Pol na-ekwusikwa ike na o di ndu.

²⁰ O rara m ahụ imedo okwu di otu a. N'ih i ya, a juru m ya ma o ga-amasi ya i ga n'ulokpe di na Jerusalem ka o noro n'ebe ahụ gorọ onwe ya.

²¹ Ma Pol rioro ka e debe ya n'ulo mkporo ruo mgbe Siza n'onwe ya ga-ekpebi ikpe ya. Ya mere, ezighachiri m ya n'ulo mkporo tutu ruo mgbe m jikeere izigara ya Siza."

²² Agripa gwara Festos, "Achoro m inu okwu site n'onu nwoke a n'onwe ya."

O siri, "I ga-anu ya echi."

Pol n'ihu Agripa

²³ Ya mere, n'echi ya, Agripa na Benaisi rutere n'ulo oha na-anu anu ikpe n'oke nganga. Otutu ndiisi agha na ndi a maara aha ha n'obodo a sooro ha. Festos nyere iwu ka a kpobata Pol.

²⁴ Festos siri, "Eze Agripa na ndi niile soro anyi noro n'ebe a, unu ahula nwoke a onye oha ndi Juu niile, ma ndi no n'ebe a ma ndi no na Jerusalem, wetara ikpe ya n'aka m na-eti mkpu na o kwesighi idi ndu ozọ.

²⁵ Ma achoputaghi m ihe ojoo o mere nke kwesiri ka o nwuo. Ma ebe o rioro ka Siza lenye ikpe ya anya, ekpebiri m iziga ya.

²⁶ Ma enweghi m ihe obula doro anya m ga-edegara Siza banyere ya. Ya mere m jiri kpoputa ya n'ihu unu niile, ma karisa n'ihu gi onwe gi eze Agripa, ka o ga-abu anyi tulesia ihe banyere ya, ka m nwee ihe m ga-eede.

27 N'ihì na ọ bụ ihe na-ezighị ezi na m ga-ezipụ onye mkpọrọ na-egosighị n'ebubo e boro ya."

26

Pọl agọrọ onwe ya n'ihu Agripa

1 Agripa gwara Pọl, "Ị nwere ike i kwuru ọnụ gị."

Mgbe ahụ, Pọl gbasara aka ya abụọ bido ikwu okwu igoro onwe ya,

2 "Ana m agụ onwe m dịka onye nwere ihuoma, eze Agripa, inwe ohere oma di otu a, izara ọnụ m n'ihu gị n'ihe niile metụtara ebubo ndi Juu na-ebo m.

3 Nke ka nke, amatara m na omenaala ndi Juu na iru ụka metụtara iwu ha doro gị anya. Biko ana m ariọ gị ka i jiri ndidi gee m ntị.

4 "Ndi Juu niile maara ibi ndu m site na nwata m. Ha makwa site na mbu, otu m si bie ndu m niile n'obodo nke m, nakwa n'ime Jerusalem.

5 Ha matara kemgbe ogologo oge, ha ga-agbakwa ama, ma o buru na ha chorọ ikwu eziokwu, na site na mbu e biri m ndu dika otu onye so n'ime otu ahụ nke iwu ya di ike karichasia n'ime okpukpe ndi Juu, nke bu otu ndi Farisii.

6 Ma ugbu a, a na-ekpe m ikpe n'ihì na enwere m olileanya na nkwa ahụ Chineke kwere nna nna anyi ochie ha.

7 Nkwa nke ebo iri na abuo niile na-ele anya inata mgbe ha na-eefe ofufe ehie na abali. Eze Agripa, o bu n'ihì olileanya a, gi onye a na-asopuru, ka ndi Juu ji na-ebo m ebubo.

8 Gini mere unu jiri na-eche na o rara Chineke ahụ ime ka ndi nwuru anwu site n'onwu bilie?

9 "Na mbu, anara m eche na apuru m imeso aha Jisos onye Nazaret mmeso ojoo niile.

10 Otu a ka m mere na Jerusalem. O bughì naani na m natara ikike n'aka ndiisi nchujaja jiri ya kpochie otutu ndi nsọ n'ulo mkporo, ewelikwara m aka elu n'oge a na-ama ha ikpe onwu.

11 Otutu mgbe ka m huru na a tara ha ahuhu n'ulo nzuko niile. Agbaliri m ikwagide ha ka ha kwuo aru ma kwutokwa okwukwe ha. N'ihì na iwe m di oku megide ha, esogburu m ha n'obodo di iche iche nke na-abughì obodo ndi Juu.

Pọl ekwuo maka ncheghari ya

12 "N'ihì nke a, a gara m Damaskos site n'ikike na nkwenye nke ndiisi nchujaja. Anatakwara m ike n'aka ndiisi nchujaja.

¹³ N'oge ehie, eze Agripa, mgbe mụ na ndị otu m na-aga n'uzo, gị onye a na-asopuru, ka m huru ihè nke na-acha kariya anyanwu ka o si n'eluigwe chaa m na ndi mu na ha so gburugburu.

¹⁴ Anyi niile dara n'ala. Ma anuru m olu gwara m okwu n'asusu Hibru, **'Sol! Sol! Gini mere i ji na-akpagbu m? I na-emeru onwe gi ahụ site n'ikpo ukwu na ndudu e ji achị ehi.'**

¹⁵ "Asiri m, 'I bu onye, Onyenwe anyi?'"

"Onyenwe anyi kwuru, **'Abu m Jisos onye i na-akpagbu.**

¹⁶ **Ugbu a, bilie, kwuru otu! N'ihie na-emere m ka i hu m anya, ka m hoputa gi ka i buru onyeozu m na onye akaebe m. I ga-emekwa ka uwa niile mara ihe banyere nzute a i zutere m taa, na otutu mgbe ozu m ga-ezute gi.**

¹⁷ **Aga m azoputa gi site n'aka ndi nke gi na sitekwa n'aka ndi mba ozu, ndi m na-eziga gi ka i jekwuru.**

¹⁸ **Imeghe anya ha mee ka ha si n'ochichiri loghachi banye n'ihè, sikwa n'ike nke ekwensu loghachikwute Chineke. Ka ha site n'okwukwe ha nwere n'ebe m no nata mgbaghara mmehie ha, ketakwa oke ahụ di ngozi n'etiti ndi e doro nsu.'**

¹⁹ "Ya mere, eze Agripa, enupughi m isi n'ohu nke eluigwe ahụ.

²⁰ Ebidoro m izisa ozioma a na Damaskos. Emekwara m otu a na Jerusalem na n'ime Judia niile na n'etiti ndi mba ozu. Ana m ekwusa mkpa o di ka mmadu niile nwee ncheghari loghachikwute Chineke. Ka ha gosikwa ncheghari ha site n'ezi oru nke ha na-aru.

²¹ O bu n'ihie nke a ka ndi Juu jiri nwuchie m n'ulonso ukwu ahụ ma chosiekwa uzu ike inapu m ndu m.

²² Ma Chineke chebere m mee ka m buru onye di ndu taa, ikoro mmadu niile akuko a, ndi ukwu na ndi nta. Ihe m na-ekwu bukwa ihe ndi amuma na Mosis kwuru na o ga-emezu,

²³ na Kraist ahụ ga-ahụ ahụhụ, burukwa onye mbu ga-esi n'onwu bilie, iwetara ndi Juu na ndi mba ozu ihè."

²⁴ Mgbe o na-agopu onwe ya, Festos tiri mkpu, "Pol, i bu onye isi mebiri! Oke mmuta gi emebiela gi isi."

²⁵ Ma Pol siri, "Isi emebighi m, ezigbo nna anyi Festos. Ihe m na-ekwu n'anya udo bu naani eziokwu.

²⁶ Eze n'onwe ya makwara ihe ndi a niile, n'ihie ya ejighi m egwu obula agwa ya okwu a. Ekwenyere m na o dighi

ihe ọbụla n'ime ihe ndị a merenụ nke ezonariṛi ya, n'ihina o nweghị nke mere na nzuzo.

²⁷ Gị eze Agripa, i kwenyeghị na ndị amụma? Amaara m na i kweere.”

²⁸ Mgbe ahụ Agripa siri, “Pọl, ị na-achọ n'ime ntaṛi oge a ikwagide m ka m buru onye kwere na Kraist?”

²⁹ Ma Pọl siri, “Ọ gaara atọ m uto ma ọ buru na Chineke ga-ekwe, mee ka gị na ndị niile nọ n'ebe a buru ihe mụ onwe m bu n'ime Kraist ma ewezuga agbu ndi a.”

³⁰ Mgbe ahụ eze biliri ọtọ, ya na Festos na Benaisi nwunye ya na ndi ọzọ niile ya na ha nọ n'uche.

³¹ Mgbe ha na-apu, ha kwurita n'onwe ha, “Nwoke a emeghi ihe ọbụla kwesiri onwu maobu iga mkporo.”

³² Agripa gwara Festos, “A gaara a hapu nwoke a ma ọ buru na o nyefeghi Siza ikpe ya.”

27

Pọl agaa Rom

¹ Mgbe e kpebiri na anyi ga-eso ugbo mmiri gaa Itali, e nyefere Pọl na ndi mkporo ozo n'aka onyeisi na-elekota ndi mkporo aha ya bu Julios. O bu ochiagha nke igwe ndi agha Ogostos.

² Anyi banyere n'ugbo sitere Adramitiom nke na-ejikere iga n'onu mmiri nke di n'akuku obodo Eshia. Anyi nupuru n'oke osimiri, Aristakos, onye Masidonia sitere na Tesalonika sokwa anyi n'ije a.

³ N'echi ya, anyi rutere Saidon. Julios nwere obioma n'ebe Pọl nọ. O hapukwara ya ka o jeharara onwe ya izute ndi enyi ya. Ndi a lekwaranya ọbia nke oma.

⁴ N'igakwa n'ihu na mmiri ahụ, anyi zutere ifufe mmiri nke mere na anyi gara n'azu ala Saipros.

⁵ Anyi gafere onu mmiri obodo Silisia na Pamfilia. Anyi bharuru Mira n'ime obodo Lisia.

⁶ N'ebe ahụ ka onye ochiagha huru ugbo onye Alegzandria nke na-aga Itali. O mere ka anyi banye n'ime ya.

⁷ Ugbo anyi ji, gara nwayoo otutu ubochi na o siiri anyi ike irute Snidos. Ebe o bu n'oke ifufe ekweghi ka anyi gaa n'ihu, anyi enwekwaghi ike iga n'uzo anyi, kama anyi si n'azu Kriit na ncherita ihu Salmone gafee.

⁸ Anyi jikwa nwayoo na-agba n'akuku onu mmiri ahụ tutu ruo mgbe anyi sitere n'oke nsogbu rute ebe a na-akpo onu mmiri oma, nke di nso n'obodo Lasia.

⁹ Anyi tufuru oge n'ebe ahụ. Ije ugbo mmiri aburukwala nke juputakwara n'ihe ize ndu ugbo a, n'ihina mmemme

Obubu ọ́nụ nke ndị Juu agafeela. N'ihì nke a, Pọ́l dūrụ mmadụ niile ọ́dụ,

¹⁰ na-asì, “Ndị nwe m, a na m ahụta na njem a ga-abu nke ihe egwu nke ga-eweta oke ìla n'iyi. Ọ bughị naanị nke ụgbọ mmiri na ibu o bu, ma metụtakwa ndụ anyị.”

¹¹ Ma ọchịagha ahụ kwenyere n'ìhe onyeisi ụgbọ na onye nwe ụgbọ kwuru karia nke Pọ́l kwuru.

¹² Ma ebe ọ́nụ mmiri a abughị ebe dị mma inọ n'oge oyi, ndị ka n'ọ́nụọgụgụ hoooro ka ụgbọ ahụ gaa n'ihu, n'olileanya na a ga-eru Fonikisi ebe ha ga-anọdụ n'oge oyi. Nke a bụ ọ́nụ mmiri dị na Kriit, nke chere ihu n'ọwụwa anyanwụ n'akukụ ugwu na akukụ ndịda.

Oke ifufe n'osimiri

¹³ Mgbe ikuku dị nwayọọ bidoro ifeghari site na ndịda, ha chere na nke a bụ ohere diri ha. N'ihì ya, ha kwopuru ụgbọ nyara ya na-aga nso nso ọ́nụ mmiri Kriit.

¹⁴ Ma mgbe na-adighi anya, oke ifufe dị egwu nke si n'agbata ugwu na ọwụwa anyanwụ kuru site n'agwa etiti ahụ rịdata.

¹⁵ Ndị na-anyanya ụgbọ ahụ gbalisiri ike na mbụ ichighari ihu ụgbọ ahụ ka ọ gaa n'ọ́nụ mmiri, ma ọ pughị ime. Anyị hapuru ya ka o soro ikuku.

¹⁶ N'ikpeazu, anyị kworo ụgbọ anyị gaa n'azu agwa etiti nta a na-akpo Kłoda. N'ebe ahụ anyị jisiri ike kekwasị ụgbọ nta nke ụgbọ mmiri anyị na-adokpu n'azu n'elu ụgbọ mmiri ahụ.

¹⁷ Emesịa, anyị jiri ụdọ kee ụgbọ mmiri ahụ ime ka o sie ike karia. Ndị na-anyanya ụgbọ ahụ turu egwu na ikuku ga-eburu ụgbọ anyị gaa n'ọ́nụ mmiri na-achị oku nke dị na Satis. Ha wedatara akwa e kobere n'elu, nke na-enyere ikuku aka ibu ụgbọ mmiri. Emesịa, ha sooro ikuku mmiri ahụ na-aga.

¹⁸ Mgbe chi boro, dika osimiri ahụ na-etonye etonye, ndị na-eso ụgbọ bidoro itubasi ngwongwo ndị dị n'ụgbọ ahụ n'ime osimiri.

¹⁹ N'ubochi nke ato ha tubakwa ngwongwo e ji edozi ụgbọ mmiri na otutu ihe obula nke aka ha ghotara n'ime osimiri.

²⁰ Mgbe otutu ubochi gara ma ọ dighi anyanwụ maobu kpakpando waputaranu, ma oke ifufe ojoo ahụ gara n'ihu na-amaghari, n'ikpeazu olileanya anyị na a ga-azoputa anyị gwusiri.

²¹ N'oge a niile, o nweghi onye obula nri obula bara onu. Ma n'ikpeazu. Pọ́l kwuru otọ n'etiti ha si, “Ndị ikom ibe

m, ọ buru na unu gere ntị n'okwu m na mbu, anyị agaraghị ahapụ Kriit. Anyị gara agbanarị mbibi na ịla n'iyi nke a.

²² Ma otu ọ dị, ana m ariọ unu, nweenu obi ike! N'ihị na o nweghị onye ọbụla n'ime unu a ga-atufu ndu ya. Ọ bu ezie na ugbo a ga-emikpu.

²³ N'ihị na n'abalị gara aga, mmuọ ozi Chineke Onyenwe m, na onye m na-efekwa biakwutere m,

²⁴ ọ siri, 'Atula egwu Pol, n'ihị na ị ghaghị iguzo n'ihu Siza. Nke ọzokwa, Chineke emeela amara nye gi ndu ndi a niile gi na ha so n'ugbo eme njem.'

²⁵ Ya mere, ndi ikom nweenu obi ike! N'ihị na enwere m ntukwasị obi na Chineke ga-eme di ka o siri gwa m.

²⁶ Ma otu ọ dị, a ga-eburu ugbo mmiri anyi buba ya n'otu agwa etiti."

Ugbo imikpu

²⁷ Ihe dika n'etiti abali n'ubochi nke iri na anọ ebili mmiri a, mgbe anyi na-erughari n'osimiri a na-akpo Adratik, ndi na-anya ugbo chere na ala di nso.

²⁸ Ha tunyere udo e kenyere igwe n'onu ya n'ime osimiri choputa na omimi osimiri ahụ di nari nzo ukwu na iri abuo n'ebe ahụ ha no. Ha gakwara n'ihu tuokwa udo ahụ ozo choputa na omimi osimiri ahụ di iri nzo ukwu itoolu.

²⁹ Ma egwu juru ha obi n'ihị na ha amaghị ma ha ga-ezute nkume n'akuku onu mmiri ahụ. Ha tuputara arilika anọ e ji ejide ugbo site n'azu ugbo ahụ ma na-ariọ chi ha maka chi obubo.

³⁰ Mgbe ndi na-eso ugbo ahụ kpebiri ihapu ya. Ha wedatara ugbo epeepe e dobere maka ihe mberede, mee dika ha na-aga itinye arilika n'onu ugbo mmiri ahụ.

³¹ Ma Pol gwara ndi agha na ochiagha ha okwu, "Ọ buru na ndi a anogideghị n'ime ugbo a, agaghị azoputa unu."

³² N'ihị nke a, ndi agha ahụ gbubiri udo e jiri kee ugbo epeepe ahụ hapu ugbo epeepe ahụ ka ọ daba n'ime osimiri.

³³ Mgbe chi bidoro ibo, Pol rioro mmadu niile ka ha rie nri, na-asị, "Taa mere ya ubochi iri na anọ unu no na nche, nogidekwa n'ibu onu, n'erighi ihe obula.

³⁴ N'ihị odimma nke ndu unu, ana m ariọ unu ka unu rie ihe. N'ihị na o nweghị onye obula n'ime unu otu agiri isi ya ga-ala n'iyi."

³⁵ Mgbe o kwuchara nke a, o weere achicha nye Chineke ekele n'ihu ha niile, nyawaa ya, malitekwa iri ya.

³⁶ Otu mgbe ahụ, obi utọ batara mmadu niile n'obi, ha bidokwara iri nri.

³⁷ Anyi niile no n'ugbo ahụ di nari mmadu abuo na iri asaa na isii.

38 Mgbe anyị richara nri, ha buuru akpa oka niile dị n'ugbo ahụ tūba ha n'ime osimiri ime ka ugbo ahụ gbaa mfe.

Omimi nke ugbo mmiri ahụ

39 Mgbe chi boro, ha enwekwaghị ike ighota akụkụ mmiri nke ha nọ n'ime ya. Ma ha hụrụ obosara ala nta nke nwere onụ mmiri. Ha gbara izu ichoputa ma o ga-ekwe mee ka ugbo mmiri ahụ site n'ebe ahụ gafee.

40 Ha chabisiri arịlịka niile ji ugbo ahụ, hapụ ha n'ime osimiri. Otu aka ahukwa, ha topuru udo ji umara e ji anyaghari ugbo. Mgbe ahụ, ha weliri akwa ifufe nke onụ ugbo nye ifufe, mekwa ka ugbo mmiri chee ihu n'elu ala.

41 Ma ugbo mmiri ahụ gara maa isi na mkpumpku aja mmiri, mikpuo n'aja. Onụ ugbo ahụ mikpuru nke ukwu mee ka isi ugbo ahụ laa elu, nke a nyere ebili mmiri a ohere iji ike tiwasia azụ ugbo ahụ.

42 Ndị agha zubere igbu ndị mkporo niile, ka onye obula ghara igwuru mmiri site ya gbafuo.*

43 Ma onye ochiagha ahụ na-ezube izoputa ndu Pol, n'ihia ya, o gbochiri ha n'izuzu ha. Mgbe ahụ o nyere iwu ka ndị niile maara igwu mmiri buru uzo si n'ugbo ahụ wuba n'ime mmiri, gwuru mmiri gaa n'elu ala.

44 Ma ndị foduru ga-eru n'elu ala site n'ighonye aka na obodobo osisi maobu n'ihe ndi ozo di iche iche si n'ahu ugbo ahụ daputa. N'uzo di otu ka mmadu niile ji buru ndi rutere n'elu ala n'udo.

28

Onu mmiri obodo Malta

1 Mgbe a putara n'onu mmiri ahụ n'udo, anyị choputara na aha agwa etiti ahụ bu Malta.

2 Ndị obodo ahụ gosiri anyị obioma n'uzo puru iche. Ha kwanyere anyị oku ma nabatakwa anyị n'ihia na mmiri no na-ezo, oyi na-atukwa.

3 N'oge Pol na-achikota nku itinye n'oku a, otu agwo ajuala sitere n'ime nku na-enwu oku maputa n'ihia okpomoku tuhiko onwe ya n'aka ya.

4 Mgbe ndi obodo ahụ huru agwo ahụ ka o tuhikotara onwe ya n'aka ya, ha gwaritara onwe ha, "n'ezie a, nwoke a bu ogbu mmadu, a naghị eji oku enyo ya. O bu ezie na azoputara ya site oke mmiri, ma ikpe ziri ezi ekweghi ka o di ndu."

* 27:42 O buru na ndi mkporo a gbafuo, a na-egbu ndi agha niile o bu oru ha iledo ha.

⁵ Ma Pọl fepuru agwọ ahụ n'aka ya, mee ka ọ daba n'ọkụ, ọ dighikwa ihe mere ya.

⁶ Ha na-ele anya ma aka ya ọ ga-aza, maọbụ na ọ ga-ada nwụọ. Ma mgbe ha chegidere hụ na o nweghị ihe mere ya, ha gbanwere obi ha bido na-ekwu, na ọ bụ chi.

⁷ Na nso ọnụ mmiri a ebe anyị kwusiri, otu ubi di ya. Ọ bụ ubi Pobilios otu nwoke onyeisi na-achi agwa etiti ahụ. Ọ nabatara anyị nke oma, lee anyị ọbia ụbọchi atọ.

⁸ N'oge ahụ, nna Pobilios nwere ahụ ọkụ na afọ ọsisa, Pọl banyere n'ime obodo gaa leta ya, kpeere ya ekpere, bikwasikwa ya aka. Ahụ dikwara ya mma.

⁹ Mgbe nke a mechara, ndị niile nwere nrịa nrịa n'agwa etiti ahụ biakwara, a gwokwara ha.

¹⁰ Ha wetaara anyị ọtụtụ ihe onyinye. Mgbe oge inyapụ ụgbọ anyị ruru, ha nyere anyị ọtụtụ ihe di anyị mkpa nke puru idu anyị n'ije ahụ.

Pọl erute Rom

¹¹ Anyị nọrọ ihe dika ọnwaa atọ n'oge oyi, n'agwa etiti ahụ tutu anyị anyalie ụgbọ. Ọ bụ ụgbọ ndi Aleggandria nke bu ihe a turu atụ a na-akpọ ejima, bụ chi Kastō na Polukus.

¹² Anyị bjaruru obodo Sirakos ebe anyị nọrọ ụbọchi atọ.

¹³ Site n'ebe ahụ, anyị gara gburugburu tutu rute Rejiom. Mgbe otu ụbọchi gafere, ikuku bidoro ife site na ndida. N'ụbọchi nke abụọ ya, anyị rutere Poteoli.

¹⁴ N'ebe a anyị chọputara ndi kwere ekwe ndi rioro ka anyi nonyere ha ụbọchi asaa. Site n'ebe a, anyi rutere Rom.

¹⁵ Mgbe umunna anyi no n'ebe ahụ nuru na anyi na-abia. Ha putara zute anyi n'uzo Apios na n'ulo ndi Ije atọ. Mgbe Pọl huru ha, o kelere Chineke ma buru onye a gbara ume.

¹⁶ Mgbe anyi bjaruru Rom, e nyere Pọl ohere ibiri onwe ya dika o si choo n'ebe masiri ya. Ma otu onye agha na-eche ya nche.

Pọl abata Rom

¹⁷ Mgbe ụbọchi atọ gasiri, ọ kpọrọ ndịisi ndi Juu. Mgbe ha zukoro, ọ gwara ha, "Umunna m, ọ dighi ihe ojojo obula m mere megide ndi nke anyi, maobu megide omenaala nna nna anyi ha, ha jidere m na Jerusalem were m nyefee m n'aka ndi Rom.

¹⁸ Ndi ochichi Rom lenyere anya n'ikpe m choo ihapu m ka m laa n'ihi na ha achotaghi ihe kwesiri ima m ikpe onwu dika ndi anyi chooro.

¹⁹ Ma mgbe ndi Juu juru, ahuru m na ọ di mkpa ibutere Siza ikpe m. Ma o nweghi ihe ojojo m bu n'uche megide ndi obodo m.

20 N'ihì nke a, ka m jiri rịọọ ka mụ na unu hụ ma kwurịtakwa okwu. Ọ bụ n'ihì olileanya nke Izrel ka e ji kee m n'agbụ igwe a."

21 Ha siri, "Anyị anataghị akwụkwọ ozi ọbụla site na Judia banyere gi. Ọ dighikwa umunna anyị ọbụla nke si ebe ahụ bịa nke korọ maọbụ kwuo okwu ojọọ ọbụla banyere gi.

22 Otu ọ di, anyị ga-achọ inụta ihe i chere, n'ihì na anyị maara na a na-ekwuju otu a n'ebe niile."

23 Ha yiri agba mgbe ha na ya ga-ezukọta n'ubochi ọzọ. Ọtụtụ mmadu kariri biara n'ulo ebe ọ na-anọ. Ọ gbara ama banyere alaeze Chineke site n'akwụkwọ iwu Mosis na nke ndi amuma, ọ gbaliri ime ka ha kwenye n'ihe banyere Jisọs. O bidoro izi ha ihe site n'ututu ruo anyasi.

24 Ufodu ka e mere ka ha kweere, ma ufodu mechiri nti ha na obi ha.

25 Ha nwe nghotahie n'etiti onwe ha ma malite ila mgbe Pol kwusiri okwu nke ikpezụ a, "Mmụọ Nso Chineke kwuru eziokwu mgbe o sitere n'onu Aizaya onye amuma kwuo okwu nye nna nna anyi ha,

26 " 'Jekwuru ndi a gwa ha okwu,

"Unu ga na-anu, nukwa, ma unu agaghị aghota ihe ọbụla, unu ga na-ele anya, hukwa, ma unu agaghị ahụ ihe ọbụla."

27 N'ihì na obi ndi a amaala abuba, dikwa arọ;

ha adighi ejikwa nti ha anu ihe,

ha mechikwara anya ha ka ha ghara ihu uzo.

Ma ọ bughị otu a, ha nwere ike iji anya ha hụ ọzọ,

jirikwa nti ha nu ihe

sitekwa n'obi ha nwe nghota

ma chigharia biakwute m, ka m gwọọ ha.*

28 "Ya mere, a chorọ m ka unu ghota na nzoputa a nke si n'aka Chineke bịa, dikwa nye ndi mba ọzọ, ha ga-egakwa nti."

29 Mgbe o kwusiri nke a, ndi Juu ahụ lara na-arurita uka nke ukwu n'etiti onwe ha.†

30 O biri obi nke onwe ya afọ abuo n'ulo ọ na-akwu ugwo ya. Ọ na-anabatakwa ndi niile biara ileta ya,

31 o ji mkwuwa okwu na-ekwusa ihe banyere alaeze Chineke na-akuzikwa ihe banyere Onyenwe anyi Jisọs Kraist. Ọ dikwaghị onye ọbụla gbaliri igbochi ya.

* 28:27 Ajz 6:9,10 † 28:29 Akwukwo ufodu na-edebanye amaokwu a ma ufodu adighi eme nke a.

Ndi Rom

¹ Pọl, odibo Kraịst Jisọs, onye Chineke kpọrọ ka ọ bụrụ onyeozị ya na onye o kewapụtara ka o zisaa ozioma ya.

² Ozioma a bụ nke ahụ Chineke kwere na nkwa n'oge gara aga site n'ọnụ ndị amụma ya nke e dere ihe banyere ya n'akwụkwọ nsọ.

³ Ozioma a metụtara Ọkpara ya, onye bụ nwa Devid site n'omumụ nke anụ ahụ.

⁴ Onye esitere na Mmụọ nke ịdị nsọ họtụta ị bụ Ọkpara Chineke, site n'ike nke mbilite n'ọnwụ, bụ Kraịst Jisọs, Onyenwe anyị.

⁵ Onye anyị sitere n'aka ya nata amara na ọrụ ị bụ onyeozị, ime ka ndị mba ọzọ nwee nrube isi nke okwukwe n'etiti ha n'ihị aha ya.

⁶ Tinyere unu onwe unu ndị ahụ a kpọrọ ka ha bụrụ ndị nke Jisọs Kraịst.

⁷ Ya bụ, unu ndị Chineke hụrụ n'anya bi na Rom, ndị ọ kpọrọ ka ha bụrụ ndị nsọ:

Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị, na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst ịrị unu.

Mmasị Pọl ịga Rom

⁸ Na mbụ, ana m ekele Chineke ekele n'ihị unu niile, site n'aha Jisọs Kraịst. N'ihị na a na-ekwusa ihe banyere okwukwe unu n'ụwa niile.

⁹ Chineke, onye m na-ejere ozi, n'ime mmụọ site na ikwusa ozioma nke Ọkpara ya, bụ onye akaebe na m na-echeta unu mgbe niile n'ekpere m.

¹⁰ N'ekpere m oge niile, a na m ariọ ka ọ bụrụ ihe ga-ekwe mee na site n'ike Chineke, aga m enwe ohere ịbịa leta unu.

¹¹ Ọ na-agụ m agụ nke ukwuu ịbịa hụ unu anya, n'ihị na achọrọ m ka unu keta oke n'onyinye Mmụọ Nsọ nke Chineke nyere m, nke ga-enyere unu aka iguzosi ike n'okwukwe.

¹² Ọ bụkwaghị naanị nke a, kama achọrọ m ka anyị gbarịta onwe anyị ume site n'okwukwe anyị.

¹³ Ụmụna m, achọrọ m ime ka unu mata na atụọla m atumatụ ịbịa leta unu ọtụtụ mgbe (ma tutu ruo ugbu a e gbochiri m ịbịa), ka m nwee ike nweta mkpụrụ n'etiti unu, ịka m nwere n'etiti ndị mba ọzọ.

14 N'ihì na abụ m onye ji ụgwọ nye ndi Griik na ndi mba ọzọ, nyekwa ndi maara ihe na ndi nzuzu.

15 Ya mere m ji di njikere ikwusa ozioma nyekwa unu bu ndi bi na Rom.

16 N'ihì na ihere ozioma ahụ anaghị eme m, n'ihì na ọ bu ike Chineke na-ewetara onye ọbụla kwere na ya nzọpụta, nye onye Juu na mbụ nakwa nye onye Griik.

17 N'ihì na ọ bu n'oziooma ka e kpughere ezi omume Chineke, ezi omume nke na-esite n'okwukwe ruo okwukwe. Dika e siri dee ya, "Onye ezi omume ga-esite n'okwukwe di ndu."*

Iwe Chineke megide mmehie nke mmadu

18 N'ihì na e sitela n'eluigwe kpughe onuma Chineke megide mmehie na ajo omume niile nke ndi na-emebi iwu, ndi na-esite n'ajo omume ha na-eguzogide eziokwu ahụ.

19 N'ihì na ndi a maara ihe ha kwesiri imata banyere Chineke. Ha maara ya n'ihì na Chineke n'onwe ya emeela ka o doo ha anya.

20 N'ihì na site n'oge Chineke kere ụwa na ihe niile di n'ime ya, ụdidi ya nke a na-apughị ihu anya na ike nke ebighi ebi ya na ụdidi idi nsọ ya ka e mere ka ọ pụta ihè nye ụmụ mmadu. Ụmụ mmadu na-aghota ihe ndi a site n'ihe ndi e kere eke. N'ihì nke a ụmụ mmadu enwekwaghị ngopu.

21 Ọ bu eziokwu na ha maara Chineke, ma ha anaghị asopuru ya, ha anakwaghị enye ya ekele dika Chineke. Echiche uche ha bu ihe efu, nzuzu ha mere ka obi ha gbaa ọchichiri.

22 Mgbe ha na-eche na ha bu ndi maara ihe, ha amataghị na ha bu ndi nzuzu.

23 Kama ife Chineke na-adighi anwu anwu ofufe, ha weere otuto ha kwesiri inye ya nye ihe ndi ahụ ha jiri aka ha kpuo. Ihe ndi a yiri mmadu na-anwu anwu, na nnunu, na umu anumanu, na ihe na-akpu akpu n'ala.

24 N'ihì ya, Chineke hapuru ha ka ha mee ihe ojo ndi ahụ na-agu obi ha aguu nye adighi ọcha nke ikwa iko, ha jikwa ahụ ha emerita mpu n'etiti onwe ha.

25 Ha were okwu ụgha dochie n'onodu eziokwu banyere Chineke. Ha na-asopuru, na-efekwa ihe e kere eke, ma hapu Onye okike, onye a na-eto ruo ebighi ebi. Amen.

26 Ọ bu nke a mere Chineke jiri nyefee ha n'aka aguu anu ahụ nke na-eme ihere. N'ihì ya, ọ buladi ndi inyom na ndi inyom ibe ha nogidere na-enwe mmekorita n'uzo na-ezighi ezi.

* 1:17 Hab 2:4

27 Ozo kwa, kama ha na ndi inyom inwe mmekorita; ndi ikom ha hoo ka ha na ndi ikom ibe ha na-enwe udi mmekorita nke ha na ndi inyom kwesiri inwe. Nwoke na-edinakwuru nwoke ibe ya. N'uzo di otu a, ha natakwara ntaramahu kwesiri ha n'ih ihe ooo ndi a ha na-eme.

28 Ya mere, ebe ha kpachapuru anya ju imata onye Chineke bu, Chineke nyere ha akonuche ndi nzuzu, nke mere ka ha na-eme ihe ooo niile nke ajo echiche obi ha cheputara.

29 Ha juputara n'ajo omume na mmehie niile, anya ukwu na aghughu. Ha juputakwara n'ekworo, na igbu mmadu, na esemokwu, na uche gbagoro agbago na ikpo asi. Ha bu ndi na-ekwu okwu azu,

30 na ndi nkwuto na ndi kporo Chineke asi, na ndi na-akpari mmadu na ndi mpako na ndi na-anya isi. Ha na-atuputa uzo ohuru ime ihe ooo, ha adighi asopuru ndi muru ha.

31 Ha bukwa ndi na-enweghi nghota, ndi na-enweghi okwukwe, ndi obi ooo na ndi na-enweghi obi ebere.

32 Ha maa na Chineke nyere iwu di ike na ndi na-ebi ndu di otu a kwesiri onwu, ma ha gara n'ihu na-eme ihe ndi a, ma na-akwalikwa mmuo ndi ozo ka ha soro na-eme ha.

2

Ikpe ziri ezi nke Chineke

1 N'ih i ya, i nweghi ngopu, onye obula i bu, mgbe i na-ekpe ndi ozo ikpe. N'ih i na mgbe i mara onye ozo ikpe, o bu onwe gi ka i na-ama ikpe maka na gi onwe gi na-emekwa udi ihe ndi ah.

2 Ma anyi maara na Chineke na-ekpe ndi na-eme ihe ooo di otu a ikpe n'uzo ziri ezi.

3 Gi bu mmadu, gin i mere i ji na-ama ndi na-eme ihe di otu a ikpe mgbe gi onwe gi na-eme otu ihe ah. I chere na i ga-agbanari ikpe Chineke?

4 Ka i na-eleda obioma Chineke, na nnagide o na-anagide ndu ooo gi, na ogologo ntachiobi ya anya? I maghi na obioma Chineke nwere n'ebe i no kwesiri ime ka i site na mmehie gi chegharia?

5 Ma n'ih i isiike gi na obi gi kporo nku nke enweghi ncheghari, i na-akpakotara onwe gi onuma nke Chineke n'ubochi oke iwe ya, mgbe a ga-ekpughe ikpe ya ziri ezi.

6 O ga-akwughachi onye obula dika oru ya siri di.*

* 2:6 Abu 62:12; Ilu 24:12

⁷ Chineke ga-enye ndi niile sitere na ntachiobi na ezi oru na-achọ otuto na nsopuru na ndu ahụ na-adigide adigide bu ndu ebighi ebi.

⁸ Ma ndi niile na-akpa iche iche, ndi jukwara isoro eziokwu ahụ, ndi na-anogidekwa na-eme ihe ojoo, ka a ga-ata ahuhu, gosi ha iwe oku na onuma.

⁹ Nsogbu na iru uju ga-abiakwasị ndi niile na-eme ihe ojoo, mbu, o ga-adiri ndi Juu, emechaa, o ga-adikwara ndi mba ozọ.

¹⁰ Ma otuto na nsopuru na udo ga-abu nke onye obula na-eme ezi ihe, malite n'onye Juu ruokwa na ndi mba ozọ.

¹¹ N'ihu na Chineke anaghi ele mmadu anya n'ihu.

¹² Ndi niile mehiere nonodu enweghi iwu ga-ala n'iyi nonodu enweghi iwu. Ma ndi niile mehiere megide iwu ahụ ha mara ihe banyere ya ka a ga-ama ikpe dika iwu siri kwuo.

¹³ N'ihu na o bughị ndi ahụ na-anu mgbe a na-aguputa akwukwo iwu ka a na-agu dika ndi ezi omume n'ihu Chineke, kama o bu ndi ahụ niile na-eme ihe iwu kwuru ka a ga-agu ka ndi ezi omume.

¹⁴ N'ezie, mgbe ndi mba ozọ bu ndi na-enweghi iwu sitere n'obi ha mee ihe iwu kwuru, o gosiri na ha bu iwu nye onwe ha, o bu ezie na ha enweghi iwu ahụ e dere ede.

¹⁵ Ha na-egosiputa na edeela ihe ndi ahụ iwu kwuru n'obi ha. Akonuche ha na-egosikwa na nke a bu eziokwu, ebe o bu na akonuche ha na-ama ha ikpe mgbe ufodu, ma na-agopuru ha mgbe ufodu.

¹⁶ Dika ozioma ahụ m na-ekwusa si kwuo, Chineke ga-ekpe ndu nzuzo niile umu mmadu na-ebi ikpe, site na Kraist Jisos.

Ndi Juu na iwu e nyere ha

¹⁷ Ma ugbu a, gi onye na-akpo onwe gi onye Juu, onye tukwasiri obi gi n'iwu ahụ, onye na-anyakwa isi na i maara Chineke,

¹⁸ o buru na i mara uche ya ma kwenyekwa n'ihe nke ka mma n'ihu na e ziri gi ihe site n'iwu;

¹⁹ o buru na o doro gi anya na i bu onyendu nye ndi isi, burukwa ihè nye ndi no n'ochichiri,

²⁰ i na-agukwa onwe gi dika onye nkuzi nke ndi na-amaghi ihe, na onye nkuzi umuntakiri, n'ihu na i maara iwu nke oma, juputakwa n'amamihe na eziokwu.

²¹ Gi onye na-akuziri mmadu ibe gi ihe, i na-akuzikwara onwe gi? Gi onye na-ekwusa ka mmadu ezula ohi, i na-ezu ohi?

²² Gị onye na-asị mmadụ akwala iko, ị na-akwa iko? Gị onye na-akpọ arụsị ihe arụ, ị na-ezuru ihe dị n'ụlọ arụsị n'ohi?

²³ Gị onye na-anya isi na ị maara iwu, ị na-emenye Chineke ihere site n'imebi iwu ahụ?

²⁴ Dịka esi dee ya, “Ndi mba ọzọ na-ekwulu aha Chineke n'ihhi unu.”†

²⁵ Obibi ugwu bara uru n'ezie ma ọ bụrụ na ị na-edebe iwu, ma ọ bụrụ na ị na-emebi iwu, obibi ugwu gị dịka mgbe i bighi ugwu.

²⁶ Ọ bụrụ na ndi e bighi ugwu na-edebe ihe iwu kwuru, ọ bu na a gaghị agụ ebighi ugwu ha dịka obibi ugwu?

²⁷ Ya bu, ndi ahụ a na-ebighi ugwu n'anụ ahụ ma na-edebe iwu ga-ama unu ikpe, bu ndi nwere iwu ahụ e dere n'akwukwọ na ndi e bikwara ugwu ma na-emebi iwu.

²⁸ I bu ezigbo onye Juu abughị nke elu ahụ. Ezigbo ibi ugwu abukwaghị ihe a na-ahụ n'anụ ahụ.

²⁹ Kama ezigbo onye Juu bu onye ọbụla nke bu ya n'ime mmụọ. Ezigbo obibi ugwu bukwa nke ime obi, nke mmụọ, ọ bughị nke e dere ede. Otuto ya esiteghị n'aka mmadụ kama o sitere n'aka Chineke.

3

Ikwesi ntụkwasi obi nke Chineke

¹ Ọ di uru pụrụ iche mmadụ nwere n'ihhi na ọ bu onye Juu? Gini bukwa uru ahụ di ukwuu nke di na-ebiri mmadụ ugwu?

² Ọ bara uru n'uzọ niile. Nke mbu, ọ bu ndi Juu ka e weere okwu Chineke nyefee n'aka.

³ Gini ga-emezi ma ọ bụrụ na ufodu n'ime ha ekwesighi ntụkwasi obi? Chineke, ọ ga-eji n'ihhi ekwesighi ntụkwasi obi ha ghara ikwesi ntụkwasi obi?

⁴ Ọ pughị idi otu a! Kama ka ọ bụrụ ihe putara ihe na Chineke bu onye eziokwu, ma mmadụ niile bu ndi okwu ugha, dika e dere ya,

“Ka e nwe ike gosiputa na ị na-ekwu eziokwu mgbe ọbụla i kwuru okwu,

na ekpegbukwa mgbe i na-ekpe ikpe.”*

⁵ Ma ọ bụrụ na ajo omume anyi na-eme ka ezi omume Chineke puta ihè, gini ka anyi ga-ekwu? Anyi ga-asị na Chineke adighi eme ihe ziri ezi ma ọ bụrụ na ọ taa anyi ahuhụ n'ihhi ajo omume anyi? (Ana m ekwu okwu a di ka ndi mmadụ.)

† 2:24 Aiz 52:5; Izk 36:22 * 3:4 Abu 51:4

⁶ N'ezie, o bughị otu a, o buru na o bu otu a, oleekwanu otu Chineke ga-esi kpee uwa ikpe?

⁷ Otu onye nwere ike i si, "na o buru na a na-esite n'okwu ugha m, mee ka eziokwu nke Chineke puta ihè karịa, na-ewetara Chineke otuto, gini mere e ji ama m ikpe dika onye mmehie?"

⁸ O putara na anyi ga-asị, "ka anyi na-eme ihe ojoo ka ezi ihe si na ya puta?" Ufodu ndi mmadu ji nkwtu na-ebo m ebubo na m na-akuzi ihe di otu a, ikpe a mara ha kwesiri ekwesi.

Mmadu niile emehiela

⁹ Gini kwanu? Anyi o ka ha mma? Mba, ma e meela ya rii ka o puta ihè na mmadu niile no n'okpuru mmehie, ma ndi juu ma ndi mba ozo.

¹⁰ Dika e dere ya,
"O dighi onye obula bu onye ezi omume, o dighi o buladi otu onye.

¹¹ O dighi onye obula na-aghota,
o dikwaghị onye o na-agu icho Chineke.

¹² Mmadu niile ewezugala onwe ha,
ha niile, o dighi onye bara uru n'ime ha.

O dighi onye na-eme ihe oma,
a pughi ichota o buladi otu onye.†

¹³ Akpiri ha bu ili ghere oghe,
ha ji ire ha na-agho aghugho.‡

Elo ajuala di n'egbugbere onu ha.§

¹⁴ Onu ha juputara n'okwu na-aku ilu na obubu onu.*

¹⁵ Ukwu ha na-eme osiso ikwafu obara.

¹⁶ Mbibi na nhuju anya di n'uzo ha niile.

¹⁷ Ha amaghi ihe bu uzọ udo.†

¹⁸ Ha amatabeghi ihe itu egwu Chineke putara."‡

¹⁹ Ugbu a, anyi maara na ihe obula iwu kwuru, o bu ndi no n'okpuru iwu ka o dijiri, ka esite otu a kpuchite onu niile n'otu n'otu. Ma meekwa ka uwa niile mata na ha bu ndi ikpe mara n'ebe Chineke no.

²⁰ N'ihu na o nweghi onye obula a puru igu n'onye ezi omume n'ihu Chineke maka na o na-edebe iwu. Kama, o bu site n'iwu ka anyi ji mata ihe banyere mmehie.

Ezi omume site n'okwukwe

²¹ Ma ugbu a, emeela ka ezi omume Chineke puta ihè, site n'iguzo iche n'ebe iwu di, bu nke iwu na ndi amuma gbakwara ama ya.

† 3:12 Abu 14:1-3; 53:1-3; Ekl 7:20   ‡ 3:13 Abu 5:9   § 3:13 Abu 140:3   * 3:14 Abu 10:7   † 3:17 Aiz 59:7,8   ‡ 3:18 Abu 36:1

²² Ezi omume a na-esite n'ebe Chineke no abia, site n'okwukwe n'ime Jisos Kraist nye ndi niile kweere. O nweghi ihe idi icha obula di na ya.

²³ N'ih i na mmadu niile emehiela ha ekwesikwaghi otuto Chineke.

²⁴ Ma ugbu a, agwola ha na ndi ezi omume site n'amara ya, site na mgbaputa nke si n'aka Kraist Jisos.

²⁵ Onye Chineke hoputara ka o were ndu ya chuo aja ikpuchi mmehie, site n'iwufu obara ya maka mgbaghara mmehie, nke a ga-anata site n'okwukwe. N'uzo di otu a, o na-egosiputa ezi omume ya, maka oge gara aga, n'ih nnagide ya, o jiri ndidi leghara mmehie umu mmadu anya.

²⁶ Ma n'oge taa, site n'igosi na ya onwe ya bu onye ezi omume, na onye a na-aganye dika onye ezi omume bu onye nke kweere na Jisos.

Ihe okwukwe na-aruputa

²⁷ Mgbe o si otu a diri, olee ebe inya isi anyi dikwa? Ajula inabata ya. O bu site iwu di ana? O bu nke oru? Mba, kama o bu site n'okwukwe anyi nwere n'ime Kraist.

²⁸ Ya mere, anyi na-aganye mmadu n'onye ezi omume n'ih okwukwe o nwere, o bugh i n'ih na o mere ihe iwu kwuru.

²⁹ Chineke o bu naani nke ndi Juu? O bukwaghi nke ndi mba ozof? N'ezie, o bukwa nke ndi mba ozof.

³⁰ N'ih i na Chineke di naani otu, o bu site n'okwukwe ka o ga-anabata ndi ah ebi ugwu, sitekwa n'otu okwukwe ah guo ndi a na-ebighi ugwu ka ndi ezi omume.

³¹ O buru na o di otu a, anyi na-esite n'okwukwe anyi mee ka iwu ghara idi ire? Mba! Kama anyi na-enye iwu onodu kwesiri ya.

4

Chineke nabatara Ebrahim site n'okwukwe ya

¹ Gini ka anyi nwere ikwu banyere Ebrahim, nna nna anyi na o nwetara ihe niile site n'anuhuh?

² A si na a guru Ebrahim dika onye ezi omume site n'oru aka ya, o gaara enwe ihe o ga-eji anya isi, ma na o bugh i n'ihu Chineke.

³ Ma gini ka akwukwo nsokwuru? "Ebrahim kweere na Chineke, a guru nke a nye ya di ka ezi omume."*

⁴ Mgbe mmadu ruru oru, ugwo oru a kwuru ya abugh i onyinye, kama o bu ihe ruru ya n'ih oru o ruru.

* 4:3 Jen 15:6

⁵ Ma nye onye na-enweghi oru ma tinye okwukwe ya na onye ahụ na-agonye ndi ajo omume dika ndi ezi omume, a ga-eji okwukwe ya gunyere ya dika ezi omume.

⁶ Devid n'onwe ya kwukwara banyere onu diiri onye obula Chineke guru n'onye ezi omume n'agbanyeghi oru ya.

⁷ "Nguzi na-adiri
ndi a gbaghaara ajo omume ha niile,
ndi ekpuchikwara mmehie ha niile.

⁸ Nguzi na-adiri nwoke ahụ,
onye Onyenwe anyi na-adighi agonyere mmehie ya."†

⁹ Nguzi a o diri naani ndi e biri uguwu ka o bu nyekwa ndi a na-ebighi uguwu? Ihe anyi na-ekwu bu na a guru okwukwe Ebrahim di ka ezi omume nye ya.

¹⁰ Olee mgbe a guru ya nye ya? O bu tupu e bie ya uguwu, ka o bu mgbe e bichara ya uguwu? O bughị mgbe e bichara ya uguwu kama o bu tupu e bie ya uguwu.

¹¹ O natara ihe iribama nke obibi uguwu dika akara nke ezi omume nke okwukwe o nwere mgbe o no na-ebighi uguwu. Nke a bu ime ya nna ndi niile kweerenu, ndi ahụ o guru dika ndi ezi omume, o bu ezie na ha bu ndi a na-ebighi uguwu.

¹² N'uzo di otu a kwa, o bu nna ndi niile e biri uguwu. Ndu ya na-egosikwa ha na o bughị obibi uguwu ha na-azoputa ha, kama o bu okwukwe ha. N'ihu na Chineke nabatara Ebrahim naani site n'okwukwe o nwere tupu e bie ya uguwu.

E kwere Ebrahim nkwa n'ihu okwukwe ya

¹³ Nkwa o kwere Ebrahim na agburu ya na ha ga-eketa uwa abughị site n'idebe iwu, kama o bu site n'ezi omume nke okwukwe.

¹⁴ N'ihu na, o buru na ndi a ga-enye ihe e kwere na nkwa bu ndi na-edebe iwu, inwe okwukwe abakwaghị uru, nkwa ahụ enwekwaghị isi obula.

¹⁵ N'ihu na iwu n'onwe ya na-eme ka onuma bia. Ma ebe iwu na-adighi, mmehie adighikwa.

¹⁶ Ya mere, nkwa ahụ na-abia site n'okwukwe, ka o buru naani site n'amara ka e ji mee ka umu ya niile nweta ya, o bughị naani nye ndi no n'okpuru iwu, kama o bukwa nye ndi nwere udi okwukwe Ebrahim. N'ihu na o bu nna anyi niile.

¹⁷ Dika e dere ya, "Emeela m gi nna nke otutu mba."‡ Ya mere, n'ihu Chineke ahụ bu onye o kweenyere n'ime ya, bu onye ahụ na-eme ka ndi nwuru anwu dikwa ndu ozo, onye na-akpokwa ihe ndi na-adibughi, mee ka ha diri.

† 4:8 Abụ 32:1-2 ‡ 4:17 Jen 17:5

Ebrahim bu ihe imaatu banyere okwukwe

18 O buladi mgbe olileanya gasiri, o kwenyere na ya ga-abu nna nke otutu mba, dika ihe a gwara ya si di, "Otu a ka mkpuru gi ga-adi."§**

19 O daghi mba n'okwukwe o buladi mgbe o matara na ya akala nka n'ahu, n'ih na o gbaruola otu nari afo, tinyekwara na akpanwa Sera bu ihe nwuru anwu.

20 O dighi mgbe obula o nwere obi abuo na Chineke agaghi emezu ihe niile o kwere ya na nkwa. Kama, okwukwe ya mere ka o gbasie ike, ka o na-enye Chineke otuto.

21 O nwere otu obi na Chineke puru imezu ihe niile obula o kwere na nkwa.

22 O bu n'ih na ya ka e ji guo nke a nye ya di ka ezi omume.†

23 Okwu ndi a, "A guru ya nye ya dika onye ezi omume," edeghi ya naani maka ya.

24 Kama e dere ya n'ih na anyi bu ndi kwere n'onye ahụ mere ka Onyenwe anyi Jisos si n'onwu bilie.

25 Onye a rara nye ka o nwuo n'ih na mmehie anyi niile, ma e mere ka o si n'onwu bilie ka anyi buru ndi a guru dika ndi ezi omume.

5*Okwukwe na-eweta nzoputa*

1 Ya mere, ebe e sitere n'okwukwe mee ka anyi buru ndi a guru dika ndi ezi omume, udo di ugbo a n'etiti anyi na Chineke site n'Onyenwe anyi Jisos Kraist.

2 Onye anyi sitere n'aka ya nata amara nke anyi na-eguzo n'ime ya ugbo a. Anyi no n'onu nweekwa olileanya na a ga-eme ka anyi keta oke n'ebube Chineke.

3 O bukwaghi naani nke a, ma anyi na-anurikwa onu n'ime nsogbu anyi niile, ebe anyi maara na nsogbu ndi a na-enyere anyi aka ibu ndi nwere ntachiobi.

4 Ntachiobi na-aruputa n'ime anyi ezi agwa; ezi agwa na-aruputakwa olileanya.

5 Olileanya na-eme ka anyi guzo chim, n'ih na Chineke awunyela ihunanya ya n'ime obi anyi site n'onyinye Mmuo Nso.

6 Mgbe ahụ anyi na-enweghi ike obula, mgbe oge ahụ ruru nnoo, Kraist biara nwuo onwu n'ih na anyi bu ndi mmehie.

7 A sikwari na anyi bu ndi ezi omume o gaara abu ihe siri ike mmadu ibia nwuo onwu n'ih na anyi. Ma eleghi anya, a ga-ahukwa onye nwere ike nwuo n'ih na ezi mmadu.

§ 4:18 A gaghị aguta ha onu. * 4:18 Jen 15:5 † 4:22 Jen 15:6

⁸ Ma lee ka ihunanya Chineke siri puta ihè! Mgbe anyị ka nọrịi na-eme mmehie, Kraịst nwurụ n'ihị anyị.

⁹ Ebe a gurụ anyị dika ndi ezi omume site n'ọbara ya, nke kariiri nke a, a ga-esitekwa na ya zoputa anyị site n'onuma Chineke.

¹⁰ N'ihị na, o buru na mgbe anyị bu ndi iro Chineke, e mere ka anyị na ya di n'udo site n'onwu Okpara ya, nke kariiri nke a bu, ebe o bu na anyị na ya dizi na mma, anyị ga-enweta nzoputa site na ndu ya.

¹¹ O bukwaghị naani nke a, kama anyị na-anurikwa onu n'ime Chineke site na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, onye anyị sitere na ya nata idi na mma a ugbo a.

Adam na Kraịst

¹² Dika o siri di, o bu site n'aka otu nwoke ka mmehie siri bata n'ụwa. O bukwara mmehie a wetara onwu. Ugbo a, onwu erutela onye obula aka n'ihị na mmadu niile emehiela.

¹³ Ma tupu e nye iwu, mmehie di n'ụwa. Ma a dighi agukota mmehie mgbe iwu na-adighi.

¹⁴ Ma e mere ka onwu rute onye obula site n'oge Adam ruo n'oge Mosis. O metutara o buladi ndi mmehie ha na-adighi ka nke Adam, onye bu ihe atu nke onye ahụ gaje ibia.

¹⁵ Ma onyinye a adighi ka njehie ya. N'ihị na o buru na otutu nwurụ site na mmehie nke otu mmadu, lee ka o siri buru ihe di ukwu kariia na amara Chineke na onyinye amara sitere n'otu onye bu Jisọs Kraịst ga-ababiga uba oke rute otutu mmadu.

¹⁶ Ozo, onyinye a adighi ka ihe mmehie mmadu muputara. N'ihị na ikpe ahụ sooro mmehie otu onye weta omuma ikpe, ma onyinye ahụ sooro otutu njehie weta igu mmadu n'onye ikpe na-amaghị.

¹⁷ Ya mere, o buru na onwu chirị ochichi site na njehie nke otu onye, o bughị ihe di ukwu kariia na ndi nabatara onyinye amara Chineke bara uba, ya na onyinye ezi omume, ga-achi achi na ndu site n'otu onye ahụ bu Jisọs Kraịst.

¹⁸ Ya mere, dika otu njehie si weta ikpe omuma nye mmadu niile, otu ahụ kwa ka e si guo mmadu niile dika ndi ezi omume na ndi nwere ndu site n'otu oru ezi omume.

¹⁹ N'ihị na dika otutu mmadu si buru ndi mmehie n'ihị nnupu isi nke otu nwoke, otu a kwa ka otutu mmadu ga-abukwa ndi ezi omume n'ihị nrube isi nke otu nwoke.

²⁰ Iwu biara mee ka mmehie na-aba uba, ma dika mmehie na-aba uba, amara na-abakwa uba kariia.

²¹ Ya mere, dika mmehie si buru eze n'onwu, otu a kwa ka amara ga-esi buru eze site n'ezi omume iweta ndu ebighi ebi site n'aka Jisos Kraist, Onyenwe anyi.

6

Inwu onwu nye mmehie na Idi ndu n'ime Kraist

¹ Gini ozokwa ka anyi ga-ekwu? Anyi ga-anogide n'ime mmehie ka amara na-aba uba?

² E e! O kwesighi! Olee otu anyi ga-esi na-adu ndu n'ime mmehie, mgbe anyi bu ndi nwuru anwu n'ebe mmehie di?

³ O bu na unu amataghi na mgbe ahụ e jikotara anyi na Kraist Jisos na baptizim ka e jikotakwara anyi na ya n'onwu.

⁴ Ya mere, esitere na baptizim likoo anyi na ya n'onwu, dika e mere ka Kraist site n'onwu bilie n'ebube nke Nna, ka anyi sikwa otu a keta oke na ndu ohuru.

⁵ O burukwa na e jikotaala anyi na ya n'onwu, e jikotakwala anyi na ya na mbilite n'onwu.

⁶ N'ihia na anyi maara na a kpogidekotara ndu nke ochie anyi na Kraist n'elu obe, iji mee ka anu ahụ nke mmehie ahụ buru ihe a lara n'iyi, ka anyi burukwa ndi nwere onwe ha site n'ibu ohu nke mmehie.

⁷ N'ihia na onye nwuru anwu agoola ya dika onye nwere onwe ya site n'ebe mmehie di.

⁸ O burukwa n'eziokwu na anyi na Kraist nwukoro onwu, anyi makwara na anyi na ya ga-adikokwa ndu ozo.

⁹ N'ihia na anyi maara na ebe e mere ka Kraist site n'onwu bilie, o gaghị anwukwa ozo. Onwu enwekwaghị ike obula n'ebe o no ozo.

¹⁰ O nwuru naani otu mgbe n'ihia mmehie. Ma ndu o na-adu ugbo a bu nke o na-adu nye Chineke.

¹¹ Ya mere, guo onwe unu ugbo a dika ndi nwuru anwu n'ebe mmehie di. Guokwa onwe gi dika ndi di ndu n'ebe Chineke no n'ime Kraist, site na Kraist Jisos Onyenwe anyi.

¹² Unu ekwela ka mmehie na-achị eze n'ahụ unu ozo, nke ga-eme ka unu na-erubere aguu nke anu ahụ isi.

¹³ Unu a nakwala eche akuku ahụ unu obula ka o buru ngwa oru ajo omume. Kama cheenu onwe unu n'ihu Chineke, dika ndi esi n'onwu kpoputa nyefee na ndu. Cheenu akuku ahụ unu niile n'ihu Chineke dika ngwa oru nke ezi omume.

¹⁴ N'ihia na unu ekwesighi i bu ohu mmehie, ebe o bu na unu anokwaghị n'okpuru iwu ozo, kama unu no n'okpuru amara.

Ibu ohu nke ezi omume

¹⁵ Gịnịkwa? Anyị ga-eme mmehie n'ihị na anyị anọghị n'okpuru iwu kama n'okpuru amara? Mba! O kwesighị.

¹⁶ O bụ na unu amataghị na mgbe unu weere onwe unu nye mmadụ irubere ya isi dika ohu, unu bụ ohu nye onye ahụ unu na-erubere isi, maọbụ ohu nye mmehie nke na-eduba n'ọnwu, ma ọ bụkwanụ irube isi nke na-eduba n'ezi omume?

¹⁷ Ma ekele dịrị Chineke n'ihị na ọ bụ ezie na unu buri ohu nye mmehie, ma ugbu a, unu ejirila obi unu niile kpebie inabatara onwe unu ozizi ahụ e nyefere n'aka unu.

¹⁸ Ugbu a, e meela ka unu nwere onwe unu site na mmehie, unu aburula ndi ohu ezi omume.

¹⁹ Ana m eji ihe imaatụ site na ndu a na-ebi kwa ubochi, n'ihị adighi ike nke anu ahụ mmadụ. Ya mere, dika unu si were ahụ unu di iche iche nye ibu ohu adighi ocha na ajo omume nke na-abawanye uba, sitekwanu otu a were ha nye ugbu a ka ha buru ohu ezi omume nke na-eduba n'idi nsọ.

²⁰ Mgbe unu bụ ohu mmehie, o nweghi ihe megidere unu ime ezi omume.

²¹ Ma gini bu uru unu nwetara n'oge ahụ site n'oru ahụ niile unu ruru, bu ihe ndi ahụ na-eme ka ihere mee unu? Ihe ndi ahụ na-eduba n'ọnwu.

²² Ugbu a, e meela ka unu nwere onwe unu site na mmehie. Unu aghoala ndi ohu Chineke. Uru unu na-erita bu idi nsọ, ogwugwu ya bukwa ndu ebighi ebi.

²³ N'ihị na ugwo oru mmehie bu onwu, ma onyinye amara Chineke na-enye n'efu, bu ndu ebighi ebi, site na Jisọs Kraist Onyenwe anyi.

7

Ima atụ site n'olulu di na nwunye

¹ O bụ na unu amaghị umunna m, unu ndi maara iwu nke oma na ọ bụ oge mmadụ di ndu ka iwu na-ejide ya?

² Dika ihe imaatụ, iwu na-ejikota nwanyi luru di na di ya mgbe di ya ka no ndu, ma ọ buru na di nwanyi ahụ anwuọ, ọ nokwaghị n'okpuru iwu jikotara ha dika di na nwunye.

³ A ga-akpo ya nwanyi na-akwa iko ma ọ buru na ọ lakwuru nwoke ozo mgbe di ya ka di ndu. Ma ọ buru na di ya anwuọ, ọ ga-abu onye nwere onwe ya site n'iwu ahụ. O kwaghị iko ma ọ buru na ọ luo nwoke ozo.

⁴ Ya mere, umunna m, unu onwe unu kwa anwuola n'ebe iwu di site n'ahu Kraist, ka e nwe ike kenye unu onye ozo, bu onye ahụ e mere ka o si n'onwu bilie. Ka anyi site na ya mia mkpuru nye Chineke.

⁵ Mgbe anụ ahụ mmehie na-achị anyị, ọchịchọ ọjọọ nke iwu na-akpali jupụtara n'ime anyị, nke mere na anyị na-amị mkpuru nye ọnwụ.

⁶ Ugbu a, a toghapụla anyị puo n'aka iwu ebe anyị nwuru nye ihe ndi kere anyi agbu na mbu, anyi anaghị ebikwa ndu n'usoro iwu ochie nke e dere n'akwukwo, kama anyi na-eje ozi n'usoro ndu oheru nke mmuo.

Iwu na mmehie

⁷ Ugbu a, gini ka anyi ga-ekwu? Iwu ahụ ọ bu mmehie? N'ezie, mbaa! Agaraghị m ama ihe mmehie bu ma ọ bughị site n'iwu. Ọ buru na iwu asighi, "Enwela anya ukwu,"* agaraghị m ama na ọ bu mmehie.

⁸ Ma mmehie sitere n'iwu a megidere ọchịchọ ọjọọ, mee ka echiche m mgbe niile buru ihe gbasara ihe ọjọọ, na otu m ga-esi mee ha. A si na iwu adighi, mmehie agaraghị adi.

⁹ Na mbu, abu m onye di ndu mgbe iwu na-adighi, ma mgbe iwu biara, e mere ka mmehie nwe ntute.

¹⁰ Anwuru m, ma choputa na iwu ahụ kwesiri iwetara m ndu ghoziri ihe wetara onwu.

¹¹ N'ih i na mmehie jiri ohere ahụ iwu webatara ghogbuo m, sitekwa n'iwu ahụ gbuo m.

¹² N'ezie, iwu ahụ di nsọ, ihe e nyere n'iwu di nsọ, burukwa ezi omume na ihe di mma.

¹³ Mgbe ahụ, ọ putara na ihe ahụ di mma wetaara m onwu? Mba! Kama ọ bu mmehie sitere n'ihe di mma wetara m onwu, ka e nwee ike gosiputa na mmehie bu ihe jogburu onwe ya site n'ihe e nyere n'iwu.

Ogụ na mgb a di na ndu onye Kraist

¹⁴ Anyi matara na iwu bu ihe nke mmuo ebe mu onwe m bu anu ahu efu, onye e rere dika ohu nye mmehie.

¹⁵ O nweghi uzọ ihe m na-eme si doo m anya. N'ih i na ihe m na-eme abughi ihe m chorọ ime, ọ bu ihe m kporo asi bu ihe na-agara m aka ime mgbe niile.

¹⁶ Ma ọ buru na m eme ihe m na-achoghi ime, ana m ekwenye na iwu di mma.

¹⁷ Ma dika ọ di, ọ bukwaghi mu onwe m na-eme ihe ndi a, kama ọ bu mmehie bi n'ime m.

¹⁸ O doro m anya na o nweghi ihe oma obula di n'ime m, ya bu n'ime anu ahu m. N'ih i na ọ na-agu m agu ime ezi ihe, ma ike ime ezi ihe adighi n'ime m.

¹⁹ Ihe m na-eme mgbe m chorọ ime ezi ihe abughi ezi ihe ahu m chorọ ime kama ọ bu ajọọ ihe ahu m na-achoghi ime ka m na-eme.

* 7:7 Opu 20:17; Dit 5:21

²⁰ O buru na m na-eme ihe ahụ m na-achoghị ime, o putara na o bughị mụ onwe m na-eme ihe ndi ahụ. Kama o bu mmehie bi n'ime m na-eme ha.

²¹ Achoputara m iwu nke na-arụ orụ n'ime m. Mgbe m chorọ ime ihe oma, naani ihe ojoọ bu ihe na-agara m aka ime.

²² N'ime ime onwe m, o na-agụ m agụụ ime ihe iwu Chineke kwuru.

²³ Ma ana m ahuta iwu ozo di n'ime m nke na-agba mgba megide iwu nke di n'uche m, ime ka m buru ohu nye iwu nke mmehie na-arụ orụ ya n'anụ ahụ m.

²⁴ Lee udi onodu ojoọ nke m hutara onwe m n'ime ya! Onye puru inaputa m site n'anụ ahụ a nke na-eduba m n'onwu?

²⁵ Ma ekele diri Chineke, onye na-anaputa m site na Kraist Jisos Onyenwe anyi!

Ya mere, n'ime mmuo m, abụ m odibo nye iwu Chineke, ma n'ime anụ ahụ mmehie m, abụ m ohu nye iwu nke mmehie.

8

Ndu site n'ike Mmuo Nso

¹ Ya mere, ikpe omuma obula adighikwa ugbu a nye ndi niile no n'ime Jisos Kraist.

² N'ihia na site na Kraist Jisos iwu nke Mmuo na-enye ndu emeela ka m nwere onwe m site n'iwu nke mmehie na onwu.

³ N'ihia na ihe iwu na-enweghi ike ime, n'ihia adighi ike nke anu ahụ, ka Chineke mere, site n'izite Okpara ya, ka o bia n'udidi anu ahụ mmehie, buru aja mmehie, site otu a, maa mmehie ikpe na anu ahụ.

⁴ Ka izu ezu nke ihe niile iwu chorọ n'aka anyi buru ihe e mezuru n'ime anyi, bu ndi na-adighi ebi ndu dika ochicho anu ahụ si diri, kama dika ochicho Mmuo Nso si di.

⁵ Ndi niile na-ebi ndu ha dika anu ahụ siri choo, na-ebi ya naani imezu agụụ niile na-agu anu ahụ ha. Ma ndi niile na-agbaso uzọ nke Mmuo na-achoputa na ha na-eme ihe Mmuo na-achọ.

⁶ Itukwasi uche n'ihe nke anu ahụ na-eweta onwu. Ma itukwasi uche n'ihe nke Mmuo Nso na-eweta ndu na udo.

⁷ N'ihia na onye obula tukwasiri uche ya n'ihe nke anu ahụ na-ebuso Chineke agha, o naghị edebe iwu nke Chineke. N'eziokwu, o gaghị enwe ike idebe ya.

⁸ Ya mere, ndi na-erubere anu ahụ ha isi apughị ime ihe ga-atọ Chineke uto.

⁹ Ma lee! Unu onwe unu anaghị ebizi ndụ n'usoro nke anụ ahụ, kama unu na-ebi n'usoro nke Mmụọ Nsọ n'ihì na Mmụọ nke Chineke bi n'ime unu. Onye ọbụla na-enweghị Mmụọ nke Kraịst abughị nke ya.

¹⁰ Ọ burụkwa na Kraịst bi n'ime unu, anụ ahụ unu ga-abụ ihe nwurụ anwụ n'ebe mmehie dị, ma mmụọ unu dị ndụ n'ihì na a guṅa unu na ndị ezi omume.

¹¹ Ọ burụ na Mmụọ onye mere ka Jisọs si n'ọnwụ bilie, bi n'ime gị, onye ahụ nke mere ka Kraịst si n'ọnwụ bilie ga-emekwa ka anụ ahụ gị dị ndụ site n'ike Mmụọ Nsọ ahụ, onye bi n'ime gị.

¹² Ya mere, ụmụna m, anyị ji ụgwọ ma ọ bughị anụ ahụ ka anyị ji ụgwọ idị ndụ dika ọchịchọ ya si dị.

¹³ Ọ burụ na unu na-ebi ndụ dika anụ ahụ si chọọ, unu ga-anwụ. Ma ọ burụ na unu ga-eji ike nke Mmụọ Nsọ mee ka omume niile nke anụ ahụ nwụọ, unu ga-adi ndụ.

¹⁴ N'ihì na ndị niile Mmụọ nke Chineke na-achị bụ ụmụ Chineke.

¹⁵ N'ihì na unu anataghị mmụọ nke na-eme unu ndị ohu ọzọ nye itụ ụjọ, kama unu natara Mmụọ nke mere unu ụmụ Chineke. Ọ bụ site na Mmụọ ahụ ka anyị ji na-akpọ "Abba,"* Nna."

¹⁶ Mmụọ Nsọ, n'onwe ya na-agbakwa ama n'ime mmụọ anyị, na-agwa anyị na anyị bụ ụmụ Chineke.

¹⁷ Ugbu a, ọ burụ na anyị bụ ụmụ, ọ pụtara na anyị bụ ndị nketa oke, ndị ga-eketa ihe Chineke nwere, na ndị ha na Kraịst ga-ekekọta ihe, ma ọ burụ n'ezie na anyị ga-esoro ya keta oke ahụhụ ya, ka anyị si otu a sorokwa ya keta oke n'ebube ya.

Ebube dị n'ihu

¹⁸ N'ikwu eziokwu, ahụhụ niile anyị na-ata ugbu a erughị ihe a ga-eji tonyere ebube niile a ga-ekpughe n'ime anyị.

¹⁹ Ihe niile e kere eke ji oke agụụ na-eche mgbe a ga-egosiputa ndị bụ ụmụ Chineke.

²⁰ N'ihì na e tinyere ihe e kere eke n'ọnođụ ihe na-abaghị uru, ma ọ bughị site n'ọchịchọ nke onwe ya, kama n'ọchịchọ nke onye ahụ tinyere ya n'ọnođụ ahụ n'ime olileanya,

²¹ na otu ụbọchị na ha ga-enwere onwe ha site n'agbụ nke ire ure, sorokwa keta oke n'ebube ahụ ga-abụ nke ụmụ Chineke.

²² Anyị maara na ruo ugbu a, ihe niile e kere eke na-asụ ude n'ihì ihe mgbu ha nọ n'ime ya, dika ihe mgbu nke ọmụmụ nwa.

* 8:15 Nke a pụtara Nna n'asụsụ dị Aramaik.

²³ O bughị naanị nke a, ma anyị onwe anyị, ndi nwere mkpuru mbu nke Mmuo Nso, na-asukwa ude n'ime onwe anyi, na-echesi ike mgbe a ga-akpobata anyi dika umu, mgbe a ga-agbaputa anu ahụ anyi.

²⁴ N'ihị na a zoputara anyi site n'olileanya di otu a. Ma olileanya a na-ahụ anya abughị olileanya. Onye na-enwe olileanya mgbe ihe o na-ele anya ya di ya n'aka?

²⁵ Ma o buru na olileanya anyi dabeere n'ihe ahụ anyi na-enwetabeghi, anyi ga-eji ndidi chere tutu ihe ahụ erute anyi aka.

²⁶ Otu aka ahụ, Mmuo Nso na-enyere anyi aka n'ime adighi ike anyi. N'ihị na anyi amaghi ka esi ekpe ekpere dika o kwesiri. Ma Mmuo Nso n'onwe ya ji isu ude nke onu apughi ikọ na-arioro anyi aririo.

²⁷ Chineke, onye na-enyocha obi mmadu, amarala ihe Mmuo Nso bu n'uche. N'ihị na Mmuo Nso na-arioro ndi nso niile aririo dika Chineke si choo.

²⁸ Anyi maara na ihe niile na-arukota oru maka odimma ndi huru Chineke n'anya bu ndi a kporo dika uche nso ya siri di.

²⁹ N'ihị na ndi ahụ o maarari ka o kakwara akara ka ha nwe udidi nke Okpara ya, ka o buru nwa e buru uzọ muo n'etiti otutu umunna.

³⁰ Ma ndi ahụ o kara akara, ka o kpokwara; ndi o kporo, ka o guru na ndi ezi omume; ndi o guru na ndi ezi omume ka o nyekwara otuto.

Onodu na-enweghi atu nke anyi nwere

³¹ Gini ozọ ka anyi ga-ekwu banyere ihe ndi a. O buru na Chineke nonyere anyi, onye puru imegide anyi?

³² Onye ahụ na-azoghi ndu Okpara ya, kama o weere ya nye n'ihị mmehie anyi niile, o di ihe ozọ anyi choro o na-agaghi enye anyi site na ya?

³³ Onye puru ibo ndi ahụ Chineke hoputara ebubo? O bu Chineke na-agu mmadu dika onye ezi omume.

³⁴ Onye bu onye ahụ nke ga-ama ikpe? O bu Kraist Jisos onye nwuru, ma kari nke ahụ, onye e mere ka o si n'onwu bilie, no n'aka nri Chineke na-ariotakwara anyi aririo.

³⁵ Onye nwere ike ikewapu anyi site n'ihunanya Kraist? O bu nsogbu, ka o bu ihe isi ike, ka o bu mcpagbu. Ka o bu unwu, ka o bu igba oto, ka o bu ihe egwu, ka o bu mma agha?

³⁶ Dika e dere ya,
"O bu n'ihị gi ka anyi na onwu ji na-agba mgba ubochi niile.

A na-ele anyi anya dika aturu a gaje igbu egbu."[†]

[†] 8:36 Abụ 44:22

³⁷ Mba, kama n'ime ihe ndi a niile, anyi kariri ndi mmeri site n'onye ahụ huru anyi n'anya.

³⁸ N'ih i na nke a bu ihe m maara nke oma, na onwu, maobu ndu, maobu ndi mmuo ozi, maobu mmuo di iche iche ndi na-achi n'elu na n'uwa, maobu ike ochichiri di iche iche, maobu ihe di ugbu a, maobu ihe gaje ibia,

³⁹ maobu idi elu, maobu idi omimi, ma o bukwanu ihe obula ozo e kere eke, agaghi enwe ike ikewapu anyi site n'ihunanya Chineke, nke di n'ime Kraist Jisos Onyenwe anyi.

9

Chineke na ndi ya o hoputara

¹ Ana m ekwu eziokwu n'ime Kraist. Anaghi m ekwu okwu ugha. Akonuche m nke Mmuo Nso na-achi na-agbakwara m ama.

² A no m n'onodu oke ihe mwute na ihe mgbu di ukwu n'obi m.

³ A si na o bu ihe ga-ekwe mee, ejikeere m ibu onye a buru onu na onye e wepuru site n'ebe Kraist no n'ih umunna m na ndi ikwu m,

⁴ bu ndi Izrel. Ndi Chineke horo ka ha buru umu ya, ndi o nyere ebube ya na ogbugba ndu ya. O nyekwara ha iwu na ife ofufe n'ulonso ukwu ahu na otutu nkwa di iche iche.

⁵ Ha si n'agburu nna nna anyi ochie ha. Kraist n'onwe ya, n'udidi mmadu, sikwa n'agburu ha puta, onye bu Chineke nke ihe niile, onye a na-eto ruo ebighi ebi. Amen.

Chineke adighi ala azu na nkwa ya

⁶ O bugh di ka a ga-as i na okwu Chineke na-ala azu. N'ih i na o bugh onye obula a muru n'ezinaulo ndi Izrel bu onye Izrel.

⁷ Na ha sitere n'agburu Ebrahim puta emeghi ka ha buru umu Ebrahim n'ezie. Ma n'akuku nke ozo, "O bu site n'Aizik ka a ga-akpo mkpuru gi aha."*

⁸ Nke a na-egosi na o bugh ndi niile a muru na-anu ahu bu umu Chineke, kama umu ndi ahu e kwere na nkwa bu ndi a na-agunye di ka umu Ebrahim site na nkwa ahu.

⁹ Lee ka e si kwee nkwa ahu, "Mgbe oge ahu a kara aka ruru, aga m aloghachi, Sera ga-amukwa nwa nwoke."†

¹⁰ O bugh naani nke a. Umu Ribeka si n'otu nna, ya bu nna nna anyi Aizik.

¹¹ Ma tupu a muo umu ejima ndi a, ma o bukwanu tupu ha emee ihe obula di mma maobu nke di njo, iji mee ka ochicho Chineke banyere nhoputa ha guzoro,

* 9:7 Jen 21:12 † 9:9 Jen 18:10,14

12 Ọ bughị site n'ọrụ kama ọ bụ site n'onye ahụ nke na-akpọ, n'ihị na a gwara ya sị, "Nke okenye ga-ejere nke nta ozi."[‡]

13 Dịka e dere ya, "Jekọb ka m huru n'anya ma Iso ka m kpọrọ asi."[§]

14 Gịnịkwa ka anyị ga-ekwu? Chineke ọ bụ onye ajo omume? Mba!

15 N'ihị na ọ gwara Mosis,
"Onye m choro imere ebere ka m ga-emere ebere,
ọ bukwa onye m choro imere omiiko ka m ga-enwere omiiko."^{*}

16 Ya mere, ọ dabereghị n'ochicho nke mmadu maobu irusi oru ike ya kama ọ dabere n'ebere Chineke.

17 N'ihị n'akwukwo nsọ gwara Fero, "Emere m ka i buru ihe i bu n'ihị nke a, ka m were gi ziputa ike m, ka e nwe ike kwusaa aha m n'ụwa niile."[†]

18 Ọ putara ihe na ọ bụ naanị ndi Chineke choro ka ọ na-emere ebere, ndi ọ chokwara ka ọ na-eme ka ha buru ndi obi ha kpochiri akpochi.

Iwe Chineke na ebere ya

19 Ma eleghi anya unu puru igwa m, "Gini kwanu mere o ji ata anyi uta? Onye kwanu puru iguzogide ihe o zubere ime?"

20 Onye ka i bu gi mmadu efu, ijiaju Chineke ajuju? "Nkata mmadu na-akpa ọ ga-aju onye na-akpa ya ajuju, 'Onye si gi kpaa m otu a?' "[‡]

21 Otu a kwa, onye okpu ite o nweghi ike isite n'otu uru ahụ o nwere kpuo udi ite obula masiri ya, ufodu ite puru iche na ufodu e ji eje ozi n'ulo?

22 Ọ burukwanu na Chineke ekpebie igosi iwe ya na ime ka a mara ike ya site n'inwe oke ndidi banyere ndi oke iwe ya ga-adakwasị bu ndi a kwadoro maka mbibi?

23 Ma ọ burukwanu na o mere nke a iji mee ka ndi ahụ ọ na-emere ebere mata iba uba nke ebube ya, bu ndi o bururi uzọ kwadoo maka ebube a.

24 Ọ buladi anyi bu ndi ọ kpokwara, ọ bughị naanị site na ndi juu kama site na ndi mba ozo?

25 Dika o kwuru n'akwukwo Hosiya,
"Aga m akpo ha 'ndi m,' bu ndi na-abughị ndi m.
Aga m akpokwa ya 'onye m huru n'anya' bu onye m na-abughị n'anya."[§]

26 Ma,
"N'otu ebe ahụ a no si ha,

[‡] 9:12 Jen 25:23   § 9:13 Mal 1:2,3   * 9:15 Qpu 33:19   † 9:17 Qpu 9:16

[‡] 9:20 Ajz 29:16; 45:9   § 9:25 Hos 2:23

'Unu abughị ndị m,'

bukwa ebe a ga-anọ kpọọ ha, 'Umụ* nke Chineke di ndu.' "†

27 Aizaya bere akwa n'ihì umụ Izrel,

"O bụ ezie na onụogugụ umụ Izrel dika uzuzu di n'akuku osimiri,

maobu naani mmadu ole na ole ka a ga-azoputa.

28 N'ihì na Onyenwe anyi na-aga ikpe uwa a ikpe.

O ga-eme osiiso n'ikpe ahụ ma kpebie ya."‡

29 O bukwa dika Aizaya kwuru na mbu,

"O buru na Onyenwe anyi, Onye puru ime ihe niile ahapuruhi anyi umu umu,

anyi gara adi ka Sodom,

anyi gaara adikwa ka Gomora."§

The mere e ji ju ndi Izrel

30 Gini kwa ka anyi ga-ekwu? Anyi ga-asị na o enyela ndi mba ozọ na-enweghi oge ha gbasoro ezi omume, ma ha natara ya, bu ezi omume nke sitere n'okwukwe,

31 ma ndi Izrel na-agbaso iwu nke ezi omume, enwebeghi ike ime onwe ha ndi a ga-anabata.

32 Gini gbochiri ha? O bu n'ihì na ha agbasoghi ya site n'okwukwe. Kama ha chere na o bu site n'oru. Ha zohiere ukwu n'oke nkume iso ngongo ahụ.

33 Dika e dere ya,

"Lee, ana m atogbo na Zayon nkume nke na-eme ka ndi mmadu soo ngongo,

oke nkume nke na-eme ka ha daa.

Ma onye nke kweere na ya, agaghi eme ka ihere mee ya."*

10

1 Umunna m, ihe na-agu nnoo obi m agu nke ukwu na ekpere m na-ekpe nye Chineke bu ihu na a zoputara ha.

2 Ana m agba akaebe na ihe banyere Chineke na-anu ha oku n'obi nke ukwu. Kama inu oku n'obi ha abughi site na mmazu Chineke.

3 Ebe ha na-amaghi ezi omume nke si na Chineke bia kama ha chorọ ihawe nke onwe ha, ha ewedaghi onwe ha n'okpuru ezi omume nke Chineke.

4 Kraist bu ogwugwu iwu. Ya mere, ezi omume ga-adiri onye obula nke kwere.

Ama Mosis gbara banyere idebe iwu

* 9:26 Ya bu, umu ndi ikom † 9:26 Hos 1:10 ‡ 9:28 Aiz 10:22,23 § 9:29

Aiz 1:9 * 9:33 Aiz 8:14; 28:16

⁵ Mosis si otu a dee banyere ezi omume nke sitere n'iwu, "Onye obula na-eme ihe ndi a ga-adu ndu site na ha."*

⁶ Ma ezi omume ahụ nke sitere n'okwukwe na-asi, "Asila n'ime obi gi, 'onye ga-arigo n'ime eluigwe?'"† (nke bu, ikudata Kraist)

⁷ "maobu, 'Onye ga-arida n'ime ili?'"‡ (nke a bu, ikpolite Kraist site na ndi nwuru anwu).

⁸ Ma ginị ka o na-ekwu? "Okwu ahụ nọ gi nso, o di n'onu gi dirikwa n'obi gi,"§ o bu ya, bu okwu okwukwe ahụ anyi na-ekwusa.

⁹ Ma o buru na i ga-eji onu gi kwuputa, na "Jisos bu Onyenwe anyi," kwerekwa n'ime obi gi na Chineke kpolitere ya site n'onwu, a ga-azoputa gi.

¹⁰ N'ih i na o bu obi gi ka i ga-eji kwere; a guo gi n'onye ezi omume, o bukwa onu gi ka i ga-eji kwuputa, a zoputa gi.

¹¹ Dika akwukwo nsọ kwuru, "Onye obula kweere na ya, agaghị eme ka ihere mee ya."*

¹² N'ih i na o nweghi ihe di iche n'etiti onye Juu na onye mba ozo, otu Onyenwe anyi ahụ bu Onye nwe mmadu niile, o na-agozibigakwa ndi na-akpoku ya oke.

¹³ N'ih i na, "Onye obula nke na-akpoku aha Onyenwe anyi, ka a ga-azoputa."†

¹⁴ Ma olee otu ha ga-esi kpokuo aha ya ma o buru na ha ekwereghi na ya? Olee otu ha ga-esikwa kwere n'onye ahụ ha anubeghi ihe gbasara ya? Olee otu ha ga-esi nukwa ma o buru na ndi nkwusa adighi?

¹⁵ Oleekwanu otu ha ga-esi puo gaa kwusaa, ma o buru na o nweghi ndi zipuru ha? Dika e dere ya n'akwukwo nsọ, si, "Lee, ka ha si maa mma bu ukwu ndi na-eweta ozioma."‡

¹⁶ Ma o bughị mmadu niile nabatara ozioma ahụ. N'ih i na Aizaya kwuru, "Onyenwe anyi, onye kweere ozi anyi?"§

¹⁷ Ma o bu ihe doro anya na o bu site n'ige nti n'oziooma a ka mmadu ji enweta okwukwe, ozioma ahụ a na-anu bu site n'okwu Kraist.

¹⁸ Ma ana m aju, O ga-abu na ha anughi? Ha nuru ya n'ezie.

"N'uw a niile ka olu ha puru gazuo,

okwu onu ha niile erukwaala n'ebe uwa soturu."*

¹⁹ Ozokwa, ana m aju, o bu na Izrel aghotaghi? Na mbu, Mosis siri,

* 10:5 Lev 18:5 † 10:6 Dit 30:12 ‡ 10:7 Dit 30:13 § 10:8 Dit 30:14 * 10:11 Aiz 28:16 † 10:13 Jul 2:32 ‡ 10:15 Aiz 52:7 § 10:16 Aiz 53:1 * 10:18 Abu 19:4

“Aga m esite na ndi na-abughị mba kpalie mmụọ ekworo
n’ime unu;
aga m esitekwa n’obodo na-enweghị nghọta kpasuo
unu iwe.”†

20 Ma Aizaya jiri nkwa okwu si,

“Ndi chọtara m bu ndi na-adighi aju ase m,
ekpugheere m onwe m nye ndi ahụ na-adighi aju ase
m.”‡

21 O kwuru banyere ndi Izrel,

“Agbasara m aka m ogologo ubochi niile
nye ndi nnupu isi na ndi na-ekwesị olu ike.”§

11

A ga-azoputa ole na ole

1 Mgbe ahụ a na m aju, o ga-abu na Chineke ajula ndi ya?
Mba, nke a apughị ime, n’ihi na mu onwe m bukwa onye
Izrel. Abu m nwa nwa Ebrahim, onye si n’agburu Benjamin
puta.

2 Chineke ajubeghi ndi ya bu ndi o hoputara site na
mmalite ihe niile. O bu na unu amaghi ihe akwukwo nso
na-ekwu banyere Ilaia, otu o siri riọ Chineke ariri megide
umu Izrel?

3 “Onyenwe m, ha egbuchala ndi amuma gi niile,
mebiekwa ebe ichu aja gi niile, maobu naani m foduru.
Ha na-achokwa uzọ igbu m.”*

4 Gini bu osisa Chineke nyere ya? “E nwere m puku
mmadu asaa ozọ ndi huru m n’anya, ndi na-egbubeghi
ikpere ha n’ala nye Baal.”†

5 Otu a ka o dikwa n’oge di igbu a, a horola mmadu ole
na ole site n’amara ya.

6 O buru na o sitere n’amara, o sighizikwa n’oru. N’ihi
na o buru na o si n’oru, amara ya abughikwa amara
n’eziokwu.

7 Gini kwa? Ihe ndi Izrel jiri ike ha niile na-achọ nke ha na-
achotaghi ka ndi a hoputara chotara. Ndi nke ozọ mechiri
obi ha.

8 Dika e dere ya,
“Chineke nyere ha mmụọ na-eme mmadu iberiibe.

O nyela ha anya nke ha na-ejighi ahụ uzọ,
nyekwa ha nti nke ha na-ejighi anu ihe;
o mere nke a ruo taa.”‡

9 Devid kwukwara,

“Ka tebul ha ghororo ha igbudu na onya,
ha burukwa ihe isoro ngongo na ntaramahuhu nye ha.

† 10:19 Dit 32:21 ‡ 10:20 Aiz 65:1 § 10:21 Aiz 65:2 * 11:3 1Ez 19:10,14

† 11:4 1Ez 19:18 ‡ 11:8 Dit 29:4; Aiz 29:10

10 Ka anya ha gbaa ọchịchiri, ka ha gharakwa ihu ọzọ.
Mee ka azu ha buru ihe arojiri aroji ruo mgbe ebighi ebi.”§

A ga-azoputa ndi Juu

11 Ajuju ozo m na-aju bu nke a: O ga-abu na ha suru ngongo ka ha daa ma ghara ibilite ozo? O bughu otu a! Kama n'ih i mmehie ha, nzoputa rutere ndi mba ozo ka e sitekwa na nke a kpalie ekworo n'ime umu Izrel.

12 Ma o buru na mmehie ha wetara akunuba nye uwa, o burukwa na ibu ogbenye ha wetara ngozi nye ndi mba ozo, o bu na ngozi babigara uba oke agagh i adi mgbe a ga-agukota onuogugu ha niile?

13 Ugbu a, unu ndi mba ozo, ka m na-agwa okwu. O bu ezie na mu onwe m bu onyeoz i nye ndi mba ozo, ana m enwe af o ojuju n'ih i je ozi m.

14 N'ih i na enwere m olileanya na, ma elegh i anya, apuru m isite n'uz o a kpasuo ekworo n'ime ufodu umunna m, ka e site n'ekworo ha zoputa ufodu n'ime ha.

15 O buru na o bu site n'ojuju a juru ha ka e siri mee ka uwa diri na mma, gini ga-eme mgbe a nabatara ha? O ga-adi ka i si n'onwu bilie ozo, nwee ndu ozo.

16 Ebe o bukwa na iberibe achicha e jiri chuo aja bu ihe di ns o, mgbe ah u, achicha ah u niile bu ihe di ns o. N'ih i na o buru na mgborogwu osisi di ns o, otu a kwa, alaka ya ga-adikwa ns o.

Ido aka na nti

17 Ma a nyakapuru ufodu alaka osisi a, werekwa unu bu alaka osisi oliv ohia nyapagide n'onodu ha. Ya mere, unu esorola keta oke na ngozi sitere na mgborogwu osisi oliv ah u.

18 Ma unu ekwesigh i inya isi na a dokapuru alaka ndi ozo were unu dochie n'onodu ha. Ihe unu na-aghagh i imata bu nke a: unu bu naani alaka di n'osisi. O bughu unu na-ebu mgborogwu osisi, kama o bu mgborogwu osisi na-ebu unu.

19 Ma elegh i anya unu nwere ike kwuo, “Ma a nyakapuru alaka ufodu e nwee ohere ebe a ga-anyapagide anyi.”

20 Nke ah u bu eziokwu. Ma chetakwanu na a nyakapuru ha n'ih i ekwegh i ekwe ha, ma unu no naani site n'okwukwe. Ya mere anyala isi, kama na-atu egwu.

21 N'ih i na o buru na Chineke emeregh i alaka nke osisi ah u waputara n'onwe ya ebere, o gagh i emekwara gi ebere.

22 Ya mere, tulee obioma na aka ike Chineke, aka ike n'ebe ndi dara ada no, ma obioma n'ebe unu no, naani mgbe

unu na-anogideghị n'obi ebere ya, ma ọ bughị ya, ọ ga-anyakapukwa unu.

²³ Ma ọ buru na ha anogideghị na-ekweghị ekwe, a ga-anyapagidekwa ha n'ihị na Chineke puru inyapagide ha ọzọ.

²⁴ N'ihị na asị na e gbuputara unu site n'alaka osisi oliv ohia, nyapagide unu n'osisi oliv oma ahụ n'uzo na-abughị usoro ndu, gini kwanu ga-egbochi inabata alaka ndi ya, bu ndi si na ya, mee ka ha laghachi azu n'osisi oliv ahụ e si nyakapu ha.

Nzube Chineke banyere ndi Izrel

²⁵ Umunna m, achoro m ka unu mata ihe omimi a, ka unu ghara inya isi. Nnupu isi ufo du umu Izrel agaghi adigide kama o ga-adi ruo n'oge onuogugu ndi mba ozo a ga-anabata zuru.

²⁶ Mgbe ahụ, a ga-azoputa Izrel niile. Dika e dere ya, "Onye nzoputa ga-esite na Zayon bia.

Ọ ga-eme ka Jekob site na ndu asopuruighi Chineke chigharia.

²⁷ Nke a bu ogbugba ndu m nke di n'etiti mu na ha, mgbe m wepuru mmehie ha niile.*

²⁸ N'ihe banyere ozioma, ha bu ndi iro nke Chineke n'ihị unu. Ma a bia n'ihe gbasara nhoputa, ha bu ndi nke a huru n'anya n'ihị ndi nna nna ha.

²⁹ N'ihị na enye anarakwa adighi n'onyinye nakwa okpukpo Chineke.

³⁰ Unu onwe unu ndi na-enupuru Chineke isi na mbu, anatala ebere ya ugbo a, n'ihị nnupu isi ha.

³¹ Otu a ka o dikwa, ha bu ndi na-enupu isi ugbo a ka ha nwe ike soro unu keta oke site n'ebere Chineke meere unu.

³² N'ihị na Chineke enyefeela onye obula n'aka nnupu isi, ka o si otu a gosi mmadu niile obi ebere ya.

Ekele diri Chineke

³³ Leenu ka o si di omimi bu aku ahụ Chineke nwere! Lee ka iba uba nke amamihe ya na ihe omuma ya siri di ukwu!

Apughị ichoputa ikpe ya niile, uzo ya niile bukwa ihe apughị ichoputa.

³⁴ "Onye maara uche Onyenwe anyi?

Ma o bu onye bu onye ahụ na-enye ya ndumodu?"†

³⁵ "Onye burula uzo nye Chineke ihe, nke ga-eme ka Chineke kwughachi ya?"‡

* 11:27 Aiz 59:20,21; 27:9; Jer 31:33,34 † 11:34 Aiz 40:13 ‡ 11:35 Job 41:11

36 N'ihì na ihe niile sitere n'ime ya, sitekwa n'aka ya, d'ikwara ya.

Ọ bụ ya ka otuto d'iri ruo mgbe niile ebighi ebi! Amen.

12

Aja di ndu

¹ Ya mere, umunna m, eji m obi ebere Chineke na-arịọ ka unu chee anụ ahụ unu d'ika aja di ndu, d'ikwa nsọ, ma burukwa nke na-atọ Chineke uto, nke bukwa ofufe nke ime mmuọ unu.

² Unu eyila uwa nke a, kama burunụ ndi enwoghara site n'igbanwe uche unu. Mgbe ahụ, unu ga-enwe ike nwaputa ihe bu uche Chineke na ihe o na-achọ, nke bu ezi ihe, nke na-atọ ya uto na nke zukwara oke.

Oru obi umeala

³ D'ika onyinye amara e nyere m siri di, ana m adọ onye obula n'ime unu aka na nti si, Unu atukwasila uche n'echiche banyere onwe unu karia ka o si kwesi. Kama, jirinụ obi di umeala lee onwe unu anya d'ika okwukwe Chineke nyere unu ha.

⁴ D'ika anyi niile n'otu n'otu si nwe anụ ahụ nke nwere akuku di iche iche, bu akuku ndi na-arụ oru di iche iche,

⁵ n'otu aka ahụ, n'ime Kraist anyi bu otu, n'agbanyeghi na anyi bu akuku di iche iche nke otu anụ ahụ. E jikotara anyi niile n'otu n'otu nye ibe anyi.

⁶ Anyi nwere onyinye di iche iche nke e sitere n'amara nye anyi, o buru na onye obula nwere onyinye ibu amuma, ya buo ya d'ika okwukwe o nwere ha.

⁷ O buru ije ozi, ya jee ozi, ya burukwanu izi ihe, ya zie ihe.

⁸ Ka onye nwere onyinye igbaume, gbaa ndi ozo ume, ya burukwanu inyeaka, ka onye nwere onyinye a site n'afọ ofufu mee ya, o buru ibu onyendu, ka onye ahụ duo site n'ikpachapu anya, ya burukwanu ime ebere, ka onye ahụ jiri obi uto na-eme ya.

Ihunanya

⁹ Ka ihunanya buru nke ihu abuo n'adighi na ya, kpoo ihe ojoo asi, jidesie ihe di mma ike.

¹⁰ Huritanu onwe unu n'anya, d'ika umu nke otu nna. Ka ihe ibe unu na-eme na-atọ unu uto. Na-asopukwaranu ibe unu karia otu ha si asopuru unu.

¹¹ Unu abula ndi umengwu n'oru unu. Kama werenu mmuọ na obi na-anu oku na-ejere Onyenwe anyi ozi mgbe niile.

12 Nweenụ obi anụrị n'ime olileanya, nweenụ ntachiobi n'ime nsogbu, na-ekpekwanụ ekpere mgbe niile.

13 Na enyetunụ ụfọdụ ndị nsọ* ihe site n'ihe unu nwere iji gboo mkpa dịrị ha. Na-elekọtakwanụ ndị ọbịa anya nke ọma.

14 Gozienụ ndị na-akpagbu unu, gozienụ ha, unu abụkwala ha ọnụ.

15 Mgbe ndị ọzọ na-anụrị ọnụ, soronụ ha nūrịa ọnụ. Mgbe ha nọ n'iru ụjụ, soronụ ha ruo ụjụ.

16 Na-ebinụ n'udo. A bụla onye mpako, unu na ndị ọnođụ ha dị ala na-enwe mmekọrịta, echekwala na ị maara ihe niile.

17 Ejikwala ihe ojọọ akwughachi ihe ojọọ e mere gi. Kama, na-echenụ otu unu ga-esi mee ihe dị mma n'anya mmadụ niile.

18 Dịka ike gi niile ha, mee ka gi na onye ọbụla biri n'udo.

19 Ndi enyi m, unu abọla ọbọ, kama hapurunụ Chineke ọrụ ịbọtara unu ọbọ. N'ih na e dere ya, "Ịbọ ọbọ dīrī m, aga m akwughachi,"† ka Onyenwe anyi kwuru.

20 Ma otu o di,

"o buru na agu na-agu onye iro gi, were nri zuo ya,
o burukwa na akpiri na-akpo ya nku, nye ihe onunụ ka
o nuo,
mgbe i na-eme nke a, i na-agukwasị icheku oku na-ere ere
n'isi ya."‡

21 Unu ekwela ka ihe ojọọ merie unu, kama werenu ezi ihe merie ihe ojọọ.

13

Irubere ndi na-achị achị isi

1 Ka onye ọbụla doo onwe ya n'okpuru ndi na-achị achị, n'ih na ikike ọchichị ọbụla agaghị adị ma o buru na Chineke akwadoghị ya. O bụkwa Chineke toro ntọala ikike ọchichị niile e nwere.

2 Ya mere, onye ọbụla na-enupu isi n'okpuru ọchichị, na-emegide ihe Chineke hiwere, ndi na-eme nke a ga-ewetara onwe ha ikpe omuma.

3 Ndi na-eme ezi ihe anaghị atụ egwu ndi nọ n'ọchichị, kama ndi na-atụ ha egwu bụ ndi na-eme ihe ojọọ, ya mere o buru na ị chọghị ịtụ ndi na-achị achị egwu, mee ihe di mma, ha ga-etokwa gi.

4 N'ih na o bụ onyeozu Chineke maka odimma nke gi, ma o buru na unu mere ihe na-adighi mma, tūonụ egwu, n'ih na onye na-achị achị nwere ezi nkwado ita onye mere ihe

* 12:13 Ndi nke Onyenwe anyi † 12:19 Dit 32:35 ‡ 12:20 Ilu 25:21,22

ojo o ahuhu. O bu onyeozi Chineke burukwa onye na-eji onuma na-ata ndi mmebi iwu ahuhu.

⁵ Ya mere unu kwesiri irubere ndi na-achi achị isi, o bughị naani maka ahuhu diri ndi nnupu isi, kama n'ihu akonuche.

⁶ O bukwa nke a kpatara unu ji na-atu utu isi nke taks, n'ihu na ndi na-achi achị na-ejere Chineke ozi mgbe ha na-aga n'ihu n'ezi ochichi.

⁷ Kwughachinu onye obula ihe unu ji ha n'ugwo, o buru na unu ji ugwo utu taks, kwonu ya, o burukwa ugwo utu isi nke akunuba unu, ka unu ji, kwonu ya. O buru na onye obula kwesiri ka a sopuru ya, sopuru onye di otu a, o burukwa na onye obula kwesiri ka a kwanyere ya ugwu kwanyerenu ya ugwu.

Ihunanya n'ihu na oge di nso

⁸ Kwonu ugwo niile unu ji. Ka ugwo unu ga-ejide ndi mmadu buru ugwo ihu ha n'anya. N'ihu na mgbe i na-ahu ndi mmadu n'anya, i na-emezu ihe niile iwu choro.

⁹ Iwu niile e nyere, "Gi akwala iko," "Egbula mmadu," "Ezula ohi," "Enwela anya ukwu n'ihe mmadu ibe gi nwere,"* nakwa iwu ndi ozo niile e nyere ka a chikotara n'otu nke a siri: "Hu mmadu ibe gi n'anya dika onwe gi."†

¹⁰ Ihunanya adighi echere onye agbataobi ya echiche ojo, ya mere ihunanya bu idebezu iwu niile.

Oge ahụ di nso

¹¹ Ihe ozo mere o ji di mkpa ibi ezi ndu bu nke a. Unu maara na oge ahu anyi na-ele anya ya abiala nso. Ya mere, sitenu n'ura bilie, n'ihu na nzoputa anyi adila nso ugbu a karia mgbe ahu anyi kweere na mbu.

¹² Abali ekeela abuo, o foduru ntakiri ugbu a, o buru ututu. Ka anyi yipu uwe oru nke ochichiri, ma yikwasị ngwa agha nke ihè.

¹³ Burunu ndi di ocha, dika ndi na-akpaghari n'ehihie. O bughị n'igba egwu ruru unyi, maobu n'inubiga mmanya oke, o bughị n'ikwa iko, na imefe ihe uwa oke. O bughị n'esemokwu, na ekworo.

¹⁴ Kama yirinu Onyenwe anyi Jisos Kraist dika uwe. Unu enykwala ahu unu ohere inweta ihe niile nke na-agu ya.

14

Ndi di ike na ndi dara mba

¹ Nabatanu ndi okwukwe ha na-esighi ike n'etiti unu. Ma o bughị n'ihu ise okwu banyere ihe ntule nke obi.

* 13:9 Opu 20:13-15,17; Dit 5:17-19,21 † 13:9 Lev 19:18

² Otu onye nwere okwukwe iri ihe niile, ma onye na-adighi ike n'okwukwe, na-eri naani ahijia nri.

³ Onye ahụ na-eri ihe niile e kwesighi ileda onye juru iri ya anya. Otu a kwa, onye ahụ nke n'adighi eri ihe niile ekwesighi ima onye na-eri ihe ndi a ikpe. N'ihia na Chineke anabatala onye ahụ.

⁴ Onye ka i bu i ji na-ekpe odibo onye ozọ ikpe? Onye o diri ikpebi ma odibo ya o na-emezi emezi ma o dighi emezi bu nna ya ukwu. Ma odibo ahụ aghaghị iguzosi ike n'ihia na Onyenwe anyi puru ime ka o guzosie ike.

⁵ Otu onye nwere ike na-eche na otu ubochi kacha ndi ozọ na idi nsọ, onye nke ozọ nwekwara ike na-eche na ubochi niile bu otu ihe, ma o kwesiri ka onye obula kpebiere onwe ya.

⁶ Onye obula na-eche n'otu ubochi bu nke puru iche, na-eme nke a nye Onyenwe anyi. Onye obula na-eri otu ihe na-eri ya n'ihia Onyenwe anyi. Ma onye na-adighi eri otu ihe ahụ na-eme kwa nke a nye Onyenwe anyi. Ma na-enyekwa Chineke ekele.

⁷ N'ihia na o nweghi onye n'ime anyi na-adiri naani onwe ya ndu, o nwekwaghị onye n'ime anyi na-anwuru naani onwe ya onwu.

⁸ O buru na anyi adiri ndu, anyi di ndu nye Onyenwe anyi; o burukwa na anyi anwu, anyi nwuru nye Onyenwe anyi; ya mere ma anyi di ndu ma anyi nwuru anwu, anyi bu nke Onyenwe anyi.

⁹ O bu n'ihia nke a ka Kraist ji nwuo, ma biliekwa, ka o buru Onyenwe nke ndi di ndu na nke ndi nwuru anwu.

¹⁰ Ma gi onwe gi, ginị mere i ji ekpe nwanna gi ikpe? Ginị mekwara i ji ileda ya anya? N'ihia na anyi niile ga-eguzo n'otu n'otu n'ihu oche ikpe Chineke.

¹¹ E dere ya,

“ ‘N'ezie, dika m na-adi ndu,’ ka Onyenwe anyi kwuru, ‘ikpere niile ga-egbu n'ihu m;

ire* niile ga-ekwuputakwa Chineke.’ ”†

¹² E, anyi niile n'otu n'otu ga-aza ajuju banyere ndu anyi n'ihu Chineke.

A kwadala nwa nna gi

¹³ Ya mere, ka anyi kwusi ikperita onwe anyi ikpe, kama kpebie n'ime obi gi na i gaghị edochiri nwanna gi ihe game ka o suo ngongo maobu ihe mgbochi n'uzo.

¹⁴ Dika onye no n'ime Onyenwe anyi Jisos, o doro m anya nke oma na o nweghi ihe obula na-adighi ocha na nke onwe

* 14:11 Maobu, onu † 14:11 Ajiz 45:23

ya. Ma o buru na onye obula na-ahuta ihe obula dika ihe na-adighi ocha, nye onye di otu a, ihe ahụ adighi ocha.

¹⁵ O burukwa na ihe i na-eri na-ewute nwanna gi, i naghị egosi na i huru ya n'anya. Ekwela ka nri i na-eri buru ihe ga-ewetara nwanna gi ila n'iyi, n'ihì na cheta na o bukwa n'ihì ya ka Kraist jiri bia nwuo.

¹⁶ Ekwela ka ihe oma gi buru nke a ga-akpo ajojo ihe.

¹⁷ N'ihì na alaeze Chineke abughì oriri na onunụ kama o bu ezi omume, na udo na onu n'ime Mmuo Nso.

¹⁸ N'ihì na onye obula na-eke Kraist n'uzo di otu a, na-eme ihe na-atọ Chineke uto, umu mmadu na-anabatakwa ya.

¹⁹ Ka ihe na-agusi gi aguu ike buru ime ihe ga-eweta udo, ya na ime ihe n'uzo a ga-esi mee ka e wulie ndi ozo elu.

²⁰ Emebikwala oru Chineke n'ihì nri; nri niile di ocha, ma o kwesighi ka onye obula rie ihe ga-eme ka onye ozo suo ngongo.

²¹ O ga-akara gi mma ka i hapu iri anu maobu inu mmana ma o bukwanu ime ihe obula ga-eme ka nwanna gi suo ngongo.

²² Ya mere, ka okwukwe i nwere banyere ihe ndi a buru nke di n'etiti gi na Chineke. Ngozi na-adiri onye obula nke na-adighi ama onwe ya ikpe site n'ihe o nabatara.

²³ Ma onye obula na-eri ihe obula site n'obi abuo bu onye ikpe mara, n'ihì na o jighi okwukwe rie ya, n'ihì na ihe obula a na-esiteghi n'okwukwe mee bu mmehie.

15

Otu anyi kwesiri i si na-emeso ibe anyi

¹ Anyi onwe anyi bu ndi di ike kwesiri inagide mgbe ndi na-adighi ike mejoro anyi, o bughì ime ihe ga-atọ anyi uto.

² Ka onye obula n'ime anyi na-eme ihe ga-atọ onye agbataobi ya uto maka odimma ha, ka o wulie ha elu.

³ N'ihì na Kraist n'onwe ya emeghi ihe toro ya uto, kama dika e dere ya n'akwukwo nso, "Mkpari niile nke ndi na-akpari gi dakwasiri m!"*

⁴ N'ihì na ihe niile edere n'oge gara aga bu iji kuziere anyi ihe, ka anyi nwee ike isite na ntachiobi nakwa nkasiobi, nke di n'akwukwo nso nwee olileanya.

⁵ Ka Chineke ahụ na-enye agbamume na ntachiobi nye unu mmuo nke idi n'otu n'etiti onwe unu, dika Kraist Jisos nwere.

⁶ N'ihì na nke a ga-eme ka unu niile jikotaa obi unu, na olu unu n'otu, inye Chineke na Nna Onyenwe anyi Jisos Kraist otuto.

* 15:3 Abụ 69:9

Kraịst bụ Onye Nzọputa nke mmadụ niile

⁷ N'ihì ya, nabatanụ onwe unu dị ka Kraịst nabatara unu, iji wetara Chineke otuto.

⁸ Ma ana m agwa unu na Kraịst aghọla onye na-ejere ndị e biri ugwu ozi n'ihì eziokwu nke Chineke, iji mee ka nkwa e kwere ndị bụ nna nna anyị ochie guzozie.

⁹ Ka ndị mba ọzọ nwe ike inye Chineke otuto maka ebere ya, dika e dere ya,

"N'ihì nke a, aga m eto gị n'etiti ndị mba ọzọ,
aga m abụ abụ nye aha gị."[†]

¹⁰ O kwukwara ọzọ si,

"Sorony ndị ya nūrĩa ọñụ unu ndị mba ọzọ."[‡]

¹¹ Ọzọkwa,

"Toonu Onyenwe anyị unu ndị mba ọzọ niile,
ka ndị niile dị iche iche jaakwa ya mma."[§]

¹² Ọzọkwa, Aizaya na-asị,

"Mgborogwu Jesi ga-epulite ọzọ,
onye nke ga-ebili ichi mba niile,

ndị mba ọzọ ga-enwekwa olileanya n'ime ya."^{*}

¹³ Ka Chineke onye bụ isi olileanya mejuputa unu n'oke ọñụ na udo dika unu na-atukwasị ya obi, ka unu si otu a buru ndị olileanya ha jubigara oke site n'ike nke Mmuọ Nso.

Oru Pọl ruru

¹⁴ Umunna m, o doro m anya na unu onwe unu juputara n'idi mma, burukwa ndi tozuru etozu n'ihe omuma ruo na unu nwere ike izirita onwe unu ihe.

¹⁵ Ma otu o di, edeputala m ufodu isi okwu n'ebe o doro anya nye unu, iji chetara unu ha ọzọ, n'ihì amara Chineke nyere m,

¹⁶ abụ m onyeozì Kraịst Jisọs, ana m arukwa ọrụ onye nchujaja n'izisa ozioma Chineke, ka ofufe ndi mba ọzọ buru aja Chineke ga-anara nke oma, nke Mmuọ Nso dokwara nso.

¹⁷ N'ihì ya, ana m anya isi n'ime Kraịst Jisọs banyere ọrụ m na-aruru Chineke.

¹⁸ Agaghi m anwa anwa kwuo okwu banyere ihe ọzọ kariakwa ihe ndi ahụ Kraịst ruputara site n'aka m, bu idubata ndi mba ọzọ, ime ka ha rube isi nye Chineke, site n'okwu onu m na ihe m ruru,

¹⁹ nke putara ihe n'oru ebube na ihe iribama site n'ike nke Mmuọ nke Chineke. Ya mere, site na Jerusalem ruo Ilirikom, ekwusaala m n'uzo zuru ezu, ozioma Kraịst.

²⁰ Ochicho obi m mgbe niile bu ikwusa ozioma ahụ n'ebe obula ndi mmadu na-anutubeghi ihe banyere Kraịst, ka m

[†] 15:9 2Sa 22:50; Abụ 18:49   [‡] 15:10 Dit 32:43   [§] 15:11 Abụ 117:1   ^{*} 15:12 Aiz 11:10

ghara ibụ onye na-ewukwasị ihe n'elu ntọala nke onye ọzọ
tọrọ,

²¹ ma dika e dere ya,
“Ndi a na-agwaghị ihe banyere ya ga-ahụ,
ndi a ka anubeghị, ga-aghotakwa.”†

²² N'ezie, nke a bụ ihe mere m na-ejibeghị nwee ohere
ibiakwute unu.

Nzube Pọl

²³ N'ihị na ọ dila ọtutu afọ kemgbe m bidoro na-enwe
mmasị m ga-abia hụ unu anya, ma ugbu a, ọrụ m nwere
n'akukụ a agwula, oge eruola mgbe m ji ahapụ ebe a.

²⁴ N'ihị na nzube m bụ ijeru obodo Spen. Mgbe ọbula m
ga-agakwa, aga m akwusị ihu unu na elekwa anya na unu
ga-edupụ m n'ije m, mgbe mụ na unu jiri ọnu nọrọtu nwa
mgbe nta.

²⁵ Ma ugbu a, ana m aga Jerusalem ebe m na-ejere ndi nsọ
ozi.

²⁶ N'ihị na ọ di ndi Masidonia na Akaija ezi mma iwere
n'ufodu n'ihe ha nwere nyere ndi ogbenye nọ n'etiti ndi
nsọ nọ na Jerusalem aka.

²⁷ Ha ji ọnu mee nke a, n'ezie ha ji ha ugwo i mere ha otu
a. N'ihị na ọ buru na ndi mba ọzọ so ha keta oke na ngozi
nke Mmụọ Nsọ, ha ji ugwo isite n'akunuba ha nwere kenye
ha.

²⁸ Ya mere, mgbe m mezuru nke a, hukwa na ha anatala
onyinye ahụ a tukotara ha, aga m abata ihu unu mgbe m
na-aga Spen.

²⁹ Amaara m na mgbe m ga-abiakwute unu, aga m abia
n'ime ozuzu oke ngozi nke Kraist.

³⁰ Esi m n'aka Onyenwe anyi Jisọs Kraist na ihunanya
anyi nwere n'ime Mmụọ Nsọ na-ariọ unu, umunna m, ka
unu soro m na-ekpe ekpere, na-echetanu m n'ekpere unu
n'ihu Chineke.

³¹ Ka a doputa m n'aka ndi na-ekweghị ekwe nọ na Judia.
Ka ọrụ m maka Jerusalem buru ihe ndi nsọ nọ ebe ahụ ga-
anabata.

³² Ka ọ ga-abu site n'uche Chineke, aga m abiakwute unu
n'onu kurukwa ume ndu na nnoko mu na unu.

³³ Ka Chineke ahụ na-enye udo, nonyere unu niile. Amen.

16

Ozi ekele

¹ Ana m eme ka unu mata nwanna anyi nwanyi, Fibi, onye
na-ejere nzuko ozi na choochi di n'obodo Senkria.

† 15:21 Ajiz 52:15

² Biko nabatanu ya n'ime Onyenwe anyi dika o kwesiri ndi ya. Nyekwaranu ya aka n'uzo niile unu nwere ike, n'ihina o nyerela mu na otutu ndi ozo aka.

³ Keleerenu m Prisila na Akwila ndi mu na ha na-aruko oru Kraist Jisos.*

⁴ Ndi a atughi egwu onwu n'ihindu m. O bughinaani mu onwe m na ekele ha, kama nzuko Kraist ndi di na mba ozo niile na-ekekwa ha.

⁵ Biko kelekwaanun m ndi niile na-ezuko n'ulo ha.

Keleerenu m ezi enyi m Epinetus. Nwoke a bu onye buru uzo nabata Kraist n'obi ya, n'akuku Eshia niile.

⁶ Keleerenu m Meri, onye rusiri oru ike n'etiti unu.

⁷ Ana m ekekwa Andronaikos na Juniya, ndi ikwu m, ndi e tinyekotara mu na ha n'ulo mkporo. Ndi ozi niile na-asopuru ha. Ha bukwa m uzo kwere na Kraist.

⁸ Kelekwaanun m Ampliatos onye m huru n'anya n'ime Onyenwe anyi.

⁹ Keleenu Obanos, onye anyi na ya na-aruko oru Kraist, na Stakis ezi enyi m.

¹⁰ Otu a kwa, keleenu Apelis onye anwaputarala nguzosike ya n'ime Kraist.

Keleenu ndi ezinaulo Aristobulos.

¹¹ Keleerenu m Herodian onye ikwu m.

Kelekwanu ndi bi n'ulo Nasisos. Ha bu ndi nke Chineke.

¹² Kelekwanu Traifina na Traifosa ndi a na-arusi oru Onyenwe anyi ike.

Kelekwanu Pesis, onye m huru n'anya na onye na-arusi oru Onyenwe anyi ike.

¹³ Keleere m Rufos onye Onyenwe anyi n'onwe ya hoputara, na nne ya, onye na-emekwara m ka nne.†

¹⁴ Ana m ekele unu Asinkritos, Flegon, Hamis, Patrobas, Hamis na umunna anyi niile ndi ha na ha no.

¹⁵ Keleerenu m Filologos, Juliya, Nerus na nwanne ya nwanyi. Kelekwanu Olimpasi na ndi nsoro niile ha na ha no.

¹⁶ Werenu isurita onu di nsoro, kelerita onwe unu.

Nzuko Kraist niile no n'ebe a na-ekekwa unu.

Ido aka na nti ikpeazu

¹⁷ Ugbu a, umunna m, ana m ariso ka unu wezuganu onwe unu site n'ebe ndi oru ha bu iweta nkewa, na-etinye ihe mgbochi n'uzo unu, na-eme ka okwukwe ndi ozo hapu

* 16:3 Oru 18:18 na 2Tm 4:19 † 16:13 Mak 15:21

iguzosi ike n'ihì ozizi ha na-ezi nke megidere ihe ahụ niile e ziri unu.

¹⁸ Ndi dị otu a abughị ndi ozi nke Onyenwe anyi Jisọs Kraịst. Ha na-arụ naani n'ihì akpa ha. Ha maara otu e si eji ire uto edufu ndi obi ha na-esighi ike.

¹⁹ Mmadu niile anula maka nrube isi unu na-erubere ozioma ahụ. Ana m anuri onu n'ihì unu. Achoro m ka unu buru ndi maara ihe banyere ezi ihe, ka unu buru ndi na-amaghi ihe n'ihe banyere ihe ojoo.

²⁰ Mgbe na-adighi anya, Chineke nke udo ga-azopia ekwensu n'okpuru ukwu unu.

Ka amara Onyenwe anyi Jisọs dinyere unu.

²¹ Timoti onye so m na-aruko oru, na Lusios, na Jesin na Sosipata, ndi ikwu m na-ekele unu.‡

²² Mu onwe m bu Tatio, onye dere akwukwo a, na-ekeleka unu n'aha Onyenwe anyi.

²³ Gaios, onye na-ele mu na nzuko niile obia n'ebe a, na-ekeleka unu. Otu a kwa, ndi niile na-ezuko n'ulo ya na-ekeleka unu.

Erastos, onye na-elekota ihe ndi obodo a na nwanna anyi nwoke Kwatos, na-ekeleka unu.

²⁴ Ka amara Onyenwe anyi Jisọs Kraịst dinyeere unu niile. Amen. §

Ekpere mmechi

²⁵ Ana m enyefe unu n'aka onye ahụ puru ime ka unu guzosie ike site n'ozoma m kwusaara unu, nakwa nkwaputa nke Jisọs Kraịst, dika mkpughe nke ihe omimi ahụ e zoro ezo kemgbe otutu ogbo ndi gara aga siri di.

²⁶ Ma ugbu a, e kpugheela ya, mee ka o puta ihè site n'ihe ndi amuma dere n'akwukwo nsọ, ka ndi mba ozo niile maara ya dika ihe Chineke ebighi ebi nyere n'iwu ya si di, ka ha muta irube isi nke na-esite n'okwukwe.

²⁷ Ka otuto na nsopuru diri Chineke, onye naani ya bu onye amamihe, ruo mgbe ebighi ebi, site na Jisọs Kraịst. Amen.

‡ 16:21 Oru 13:1 na 16:1 nakwa Oru 17:15 § 16:24 Ufodu akwukwo na-edebanye n'amaokwu a *Ka amara Onyenwe anyi Jisọs Kraịst dinyeere unu niile. Amen.*

1 Ndi Kọrint

¹ Pọl, onye a kpọrọ ibụ onyeozị Jisọs Kraịst site n'ọchịchọ Chineke, na nwanna anyị nwoke Sostenis,

² Ọ bụ unu nzuko Chineke dị na Kọrint ka a na-edere akwụkwọ a, ndị e doro nsọ n'ime Kraịst Jisọs, na ndị a kpọrọ ibi ndụ dị nsọ, tinyere ndị ahụ niile na-akpọku aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, onye bụ Onyenwe ha na Onyenwe anyị:

³ Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị, na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst diri unu.

Inye Ekele

⁴ Ana m ekele Chineke ekele n'ihị onyinye amara niile o nyere unu site na Kraịst Jisọs.

⁵ N'ihị na e emeela ka unu baa ụba n'uzọ niile, n'ime ya, ma n'okwu unu ma na nghọta unu. O meekwala ka unu nwee nghọta zuru ezu banyere eziokwu niile. Ọ na-emekwa ka unu nwee ike na-ekwuputa okwu banyere ozioma ya.

⁶ N'ihị na igba akaebe banyere Kraịst putara ihe, guzosiekwa ike na ndụ unu.

⁷ Otu ihe si dị, ọ dighị onyinye mmuọ fọduru unu nke unu na-enweghị, ka unu nọrọ na-eche mgbe Chineke ga-gosiputa Onyenwe anyị Jisọs Kraịst.

⁸ Ọ ga-eme ka unu dị ike ruo na mgbe ikpeazụ, meekwa ka unu buru ndị na-enweghị ita ụta n'ubochi Onyenwe anyị Jisọs Kraịst.

⁹ Chineke, onye kpọbatara unu ka unu na Ọkpara ya bụ Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, na-enwe mmekọrịta kwesiri ntụkwasi obi.

Ịkpa iche iche dị na Chọpochi

¹⁰ Ụmunna m, eji m aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst na-arịọ unu, ka unu niile na-ekwekọrịta n'ihe ọbụla unu kwuru, ka nkewa ọbụla gharakwa ibata n'etiti unu. Ana m arịọkwa unu ka unu dị n'otu, n'echiche obi unu na n'izu unu.

¹¹ N'ihị na ụmunna m, esi m n'ọnụ ndị si n'ezinaulọ Kloyi bịara n'ebe a nuta na esemokwu dị n'etiti unu.

¹² Anuru m na ikpa iche iche abatala n'etiti unu. Na ụfọdụ n'ime unu na-asị, "Abụ m onye na-eso Pọl"; ndị ọzọ na-asịkwa, "Abụ m onye na-eso Apọlọs"; ndị ọzọkwa na-asị,

“Ana m eso Sefas”; ma ndi ọzọ na-asikwa, “Ọ bu Kraịst ka m na-eso.”

¹³ Kraịst, ọ di abuo? Ọ bu Pọl ka a kpogidere n’obe n’ihi unu? Ọ di onye e mere baptizim n’aha Pọl?

¹⁴ Ana m ekele Chineke ekele na ọ dighi onye obula n’ime unu m mere baptizim, ewezugakwa Krispos na Gaios.

¹⁵ Ya mere, ọ dighi onye n’ime unu ga-asị na e mere ya baptizim n’aha m.

¹⁶ (Ahaa! Emekwara m Stefanas na ezinaulo ya baptizim. Ewezuga ndi a, amaghi m ma m ga-echetakwa onye ọzọ m mere baptizim n’onwe m.)

¹⁷ N’ihi na Kraịst ezighi m ime ndi mmadu baptizim. O zitere m iji okwu di mfe kwusaa ozioma ya. Ọ bughị iji okwu oke mmuta na amamihe nke mmadu ka ike nke obe Kraịst ghara ibu ihe efu.

Ezi amamihe

¹⁸ N’ihi na okwu maka obe bu ihe nzuzu nye ndi na-efu efu, ma nye anyi ndi a na-azoputa, ọ buru anyi ike nke Chineke.

¹⁹ E dere ya,

“Aga m emebi amamihe ndi maara ihe.

Aga m emekwa ka oke nghota nke ndi maara ihe buru ihe efu.”*

²⁰ Olee ebe ndi oke amamihe no? Olee ebe ndi ode akwukwo no? Olee ebe ndi oke iru uka nke oge a no? Chineke o mebeghi ka amamihe nke uwa a buru ihe efu?

²¹ Ma ebe ọ bu site n’amamihe nke Chineke, uwa enweghi ike imata Chineke site na amamihe nke ya, ọ di Chineke ezi mma isite n’ozoma nke a na-ekwusa nke ndi mmadu na-akpo ihe nzuzu zoputa ndi kweere.

²² Ndi Juu chorọ ihu ihe iribama, ndi Griik na-achokwa amamihe.

²³ Ma anyi onwe anyi na-ekwusa Kraịst, onye a kpogburu n’obe, onye bu ihe mgbochi n’ebe ndi Juu no, ma na nti ndi mba ọzọ, ọ di ka okwu nzuzu.

²⁴ Ma nye ndi niile a kporo, ma ndi Juu ma ndi Griik, Kraịst bu ike nke Chineke burukwa amamihe nke Chineke.

²⁵ N’ihi na nzuzu Chineke di mma karia amamihe niile nke mmadu, adighi ike Chineke dikwa ukwu karia ike niile nke mmadu.

²⁶ Umunna m, chetakwanu ihe unu bu mgbe a kporo unu. Chetanu na ọ bu ole na ole n’ime unu bu ndi maara ihe n’usoro ogugo mmadu, ndi di ike, na ndi a maara aha ha n’obodo.

* 1:19 Ajz 29:14

²⁷ Ma lee na ọ bụ ihe ahụ ụwa gurụ dika ihe nzuzu, ka Chineke hōrō iji mee ka ihere mee ndi amamihe. Ọ bụkwa ihe ha gurụ dika ihe na-adighi ike ka Chineke hōrō iji mee ka ihere mee ndi di ike.

²⁸ N'ih i na Chineke hōrō ihe dika iri ala nke ụwa, na ihe a juru aju, jiri ha mee ka ihe ụwa chere na ọ baghi uru, buru ihe bara uru.

²⁹ Ka mmadu ọbula ghara inya isi n'ebe Chineke no.

³⁰ Ma ọ bụ n'ih i ya ka unu ji noro n'ime Kraist Jisos, onye ghorō isi amamihe nye anyi site na Chineke, nke bu ezi omume anyi na nke ido anyi nsọ, na onye mgbaputa anyi.

³¹ Ya mere, dika e dere ya n'akwukwo nsọ, "Onye ọbula na-anya isi, ya nyaa n'ime Onyenwe anyi."†

2

Ozioma banyere Kraist na obe ya

¹ Umunna m, mgbe m biakwutere unu na mbu, ejighi m mmuta m na oke okwu megharia unu anya banyere ihe omimi niile nke okwu Chineke.

² N'ih i na ekpeleri m na naani ihe m ga-ama n'etiti unu bu naani ihe banyere Jisos Kraist na mkpogbu a kpogburu ya n'elu obe.

³ Abiakwutere m unu n'onodu adighi ike, oke ujo na ahụ ima jijiji.

⁴ Okwu m na ihe m kwusara abiakwagh i dika okwu ire utu na nke oke mmuta, ime ka ndi mmadu kwere, kama ha biara n'uzo igosi oru nke Mmuo Nso na ike ya.

⁵ Ka okwukwe unu ghara idabere n'amamihe mmadu, kama ka ọ dabere n'ike Chineke.

Amamihe Chineke

⁶ Ma otu ọ di, anyi na-ekwu okwu amamihe n'ebe ndi tozuru oke no. Ma ọ bugh i amamihe nke oge a, maobu nke ndi na-achi ụwa taa, bu ndi na-aghagh i ila n'iyi.

⁷ Kama anyi na-ekwu okwu amamihe nke Chineke n'uzo di omimi, bu amamihe Chineke zonariri umu mmadu site na mbu, nke Chineke kara aka tupu e kee ụwa na a ga-ekpughe ya n'oge a maka iwetara anyi otuto.

⁸ O nweghi onye ọbula n'ime ndi ochichi nke ogbo a ghotara ihe banyere nzube a. N'ih i na ọ buru na ha maara ya, ha agaragh i akpogbu Onyenwe otuto ahụ n'obe.

⁹ Ma dika e dere ya,
 "Ihe ahụ anya mmadu na-ahubeghi,
 ihe ahụ nti mmadu na-anubeghi,
 ihe ahụ mmadu na-echebeghi n'obi ya,

† 1:31 Jer 9:24

bụ ihe Chineke kwadoro, debere ndị niile hụrụ ya n'anya.”*

¹⁰ Ma Chineke e kpugherela anyị ihe omimi ndị a site na Mmụọ Nsọ ya.

Mmụọ Nsọ bụ onye na-enyochapụta ihe omimi na ihe nzuzo niile dị Chineke n'obi.

¹¹ O dighị onye ọbụla pụrụ ịma ihe onye ọzọ na-eche n'obi ya. O bụ naanị mmụọ nọ n'ime onye ahụ bụ onye mara ihe niile banyere ya. O dīkwaghị onye pụrụ ịmata ihe Chineke na-eche n'obi ya, ma ọ bughị naanị Mmụọ nke Chineke.

¹² Ma mmụọ nke anyị natara abughị mmụọ nke ụwa, kama ọ bụ Mmụọ nke sitere na Chineke, ka anyị nwee ike ighọta onyinye amara niile Chineke nyere anyị.

¹³ Nke a bụ ihe anyị na-ekwu, ọ bughị n'okwu a kuziiri anyị site n'amamihe mmadụ, kama site n'okwu nke Mmụọ kuziri anyị; anyị ji okwu nke Mmụọ na-akọwa eziokwu nke mmụọ.

¹⁴ Ma mmadụ ahụ Mmụọ na-adighị n'ime ya adighị anabata ihe ndị ahụ si na Mmụọ nke Chineke bịa, n'ihi na ha bụ nzuzu n'ebe onye ahụ nọ. O naghị aghọta ha, n'ihi na ha bụ ihe a na-aghọta naanị site n'ike nke Mmụọ.†

¹⁵ Onye ahụ Mmụọ Nsọ na-achị achị na ndụ ya, nwere ike ighọta ihe ọbụla ma ya onwe ya bụ onye mmadụ ọbụla na-enweghị ike ighọta.

¹⁶ N'ihi na,

“Onye maara uche Onyenwe anyị
ruo na ọ ga-ezi ya ụzọ?”‡

Ma anyị onwe anyị nwere uche nke Kraịst.

3

Ndị ozi Chineke

¹ Ụmụna m, o siiri m ike ịgwa unu okwu dika a ga-asị na unu bụ ndị tozuru etozu n'ime Mmụọ, kama agwara m unu okwu dika ndị anụ ahụ ha na-achị, ndị bụ ụmuntakiri n'ime Kraịst.

² Ejighị m nri siri ike na-azụ unu, kama eji m mmiri ara na-azụ unu, n'ihi na unu apughị iri nri dị ike. N'ezie, ọ bụladị ugbo a, unu erubeghị iri nri siri ike.

³ N'ihi na unu na-adị ndụ dika ndị bi n'ụwa, ebe ọ bụ na ekworo na esemokwu na-adị n'etiti unu, nke a o ziputaghị na unu na-eme dika ndị ụwa, dika ndị mmadụ efu nọ n'ụwa.

* 2:9 Aịz 64:4 † 2:14 Mmụọ n'ebe a, na-ekwu banyere Mmụọ nke si na Chineke. ‡ 2:16 Aịz 40:13

⁴ N'ihì na mgbe otu onye na-asì, "Abụ m nke Pọl," onye ọzọ na-asìkwa, "Abụ m nke Apọlọs," o gosighì na unu na-akpa agwa dika ndị bi n'ụwa?

⁵ Onye bụ Apọlọs? Onye bụ Pọl? Ọ bụ na anyị abughị ndị na-eje ozi, ndị wetaara unu ozioma unu kweere n'ime ya. Ọrụ dī iche iche anyị rurū bụkwa nke anyị rurū dika Onyenwe anyị si kenye anyị ọrụ ahụ.

⁶ Ọ bụ m kuru mkpuru ahụ, Apọlọs bụkwa onye gbara mkpuru ahụ mmiri, maọbụ Chineke mere ka o too.

⁷ Onye kuru mkpuru ahụ na onye gbara mkpuru ahụ mmiri adighi mkpa. Ọ bụ Chineke onye mere ka ha too dī mkpa.

⁸ O nweghi ihe dī iche n'etiti mụ bụ onye kuru mkpuru ahụ na Apọlọs onye gbara mkpuru ahụ mmiri. Ọ bụ otu ihe ahụ ka anyị bu n'obi. Onye ọbụla ga-anata ugwo ọrụ ya.

⁹ Anyị so Chineke na-arū ọrụ. Unu onwe unu bụkwanu ubi Chineke burukwa ulo ya a na-ewuli elu.

¹⁰ Eji m onyinye amara Chineke nyere m toọ ntọala ọrụ a, dika ezi onye oka n'iwu ulo, onye ọzọ amalitela iwukwasị ulo n'elu ntọala ahụ. Ma ka onye ọbụla kpachapụ anya otu o si ewu.

¹¹ O nweghi onye ọzọ puru ito ntọala kariri ntọala ahụ e bururi uto toọ. Jisọs Kraist bụkwa ntọala ahụ.

¹² Ma ọ buru na mmadu ọbụla na-eji ọlaedo maọbụ ọlaocha, ma ọ bụkwanu nkume dī oke onuahia, osisi maọbụ okporo oka, ma ọ bụkwanu ahihia na-ewukwasị n'elu ntọala ahụ,

¹³ ọrụ onye ọbụla ga-egosiputa ihe ọ bụ, n'ihì na Ụbọchì ahụ ga-eme ka ọ pụta ihè. A ga-eji oku kpughee ya n'ihì na ọ bụ oku ka a ga-eji nwaputa udi ọrụ ọ bụ mmadu ọbụla ruru.

¹⁴ Ọ buru na oku eruchapughì ihe ọbụla mmadu ji wuo ulo ya n'elu ntọala ahụ, onye ahụ ga-anata ugwo ọrụ.

¹⁵ Ma ọ buru na oku erechapu ihe ọbụla mmadu ji ruo ọrụ ya, ọrụ ọ ruru ga-ala n'iyi, ma a ga-azoputa onye ahụ, ma ọ ga-adì ka a ga-asì na e si n'ulo na-ere oku zoputa ya.

Ulonso Chineke

¹⁶ Ọ bụ na unu aghotaghì na unu bụ ulonso na Mmuo Nso Chineke bi n'ime unu?

¹⁷ Ọ buru na onye ọbụla emebie ulonso Chineke, Chineke ga-emebikwa onye ahụ. N'ihì na ulo Chineke bụ ulo dī nso, unu bụkwa ulo ahụ.

¹⁸ Ka onye o bula ghara ighogbu onwe ya, ọ buru na onye ọbụla n'ime unu na-eche n'obi ya na ya bụ onye maara ihe, dika ihe omuma nke ụwa si dī, ọ ga-akara onye ahụ mma

ime onwe ya onye nzuzu, ka o nwe ike buru onye maara ihe.

¹⁹ N'ihì na ihe ahụ ụwa na-eche na ọ bụ ezi ìma ihe bụ nzuzu n'anya Chineke. N'ihì na e dere ya, "Ọ na-ejide ndị oke amamihe n'aghughọ ha niile."*

²⁰ Ọzọkwa, "Onyenwe anyị maara echiche obi mmadu, mara na amamihe ya bụ ihe efu."†

²¹ N'ihì nke a, ka onye ọbụla ghara inya isi banyere mmadu. Ihe niile bụ nke gị.

²² Ma ọ bụ Pọl, maọbụ Apọlọs, maọbụ Sefas, maọbụ ụwa a, maọbụ ndụ, maọbụ ọnwụ, maọbụ ihe dị taa na ihe niile ga-adị n'oge dị n'ihu, ha bụ nke unu.

²³ Unu bụkwa nke Kraịst, Kraịst bụkwa nke Chineke.

4

Ezi ndị ozi Kraịst

¹ Achọrọ m ka unu na-ele anyị anya dika ndị na-ejere Kraịst ozi, ndị e nyefere ihe omimi Chineke n'aka.

² Ma ihe dị mkpa bụ na o kwesiri ka ndị na-elekọta ihe ọbụla buru ndị kwesiri ntụkwasi obi.

³ Anaghị m echegbu onwe m banyere ihe unu na-eche gbasara m maọbụ ihe a na-ekpe n'ụlọikpe nke mmadu. N'ezie, anaghị m ekpekwa onwe m ikpe.

⁴ O doro m anya na akonuche m adighi ama m ikpe, ma nke a egosighi na m bụ onye ikpe na-amaghị. Ọ bụ Onyenwe anyị naanị ka ọ dirị ikpe m ikpe.

⁵ Ya mere, unu ekpela ikpe tupu oge ya eruo, chere n'uru mgbe Onyenwe anyị n'onwe ya ga-abia. Ọ ga-eme ka ihe niile zoro ezo n'ochichiri pụta ihè. Ọ ga-agbakwa ochichọ nzuzo niile nke dị n'obi n'anwụ. Mgbe ahụ, onye ọbụla n'otu n'otu ga-anatakwa otuto ruuru ya site n'aka Chineke.

⁶ Ugbu a ụmụnna m ejiri m onwe m na Apọlọs mara unu atụ maka ọdịmma nke unu, ka unu nwee ike isite n'aka anyị mụta ihe site n'ihe ahụ e dere bụ nke na-asị, "Unu agafekwala ihe e dere n'akwukwo nsọ." Ka onye ọbụla n'ime unu hapu iji otu onye nyaa isi ma leda ndị ọzọ anya.

⁷ Onye gwara gị na ị pụrụ iche n'etiti mmadu ndị ọzọ? Ọ dị ihe ọbụla i nwere nke abughị ihe ị natara anata? Ọ bụ gini ka i nwere nke ị na-anataghị anata? Ma ọ buru na ị natara ya, gini mere i ji anya isi dika a ga-asị na ị nataghị ya anata?

⁸ Ma ugbu a, ihe niile zuru unu oke. Ugbu a, unu aburukwala ndị ọgaranya. Unu aburula eze ma anyị esoghi

* 3:19 Job 5:13 † 3:20 Abụ 94:11

unu. N'ezie, ọ gaara atọ m ụtọ ma a sị na unu anọrọla n'ocheeze unu, ka anyị nwe ike soro unu bụrụ eze.

⁹ Ọ na-adi m nnoọ ka Chineke o weere anyị bụ ndị ozi mee anyị ndị dika isi ala, ndị a na-echeta naanị mgbe ihe niile na-agwụsi agwụsi, dika ndị a mara ikpe onwu. N'ihia na-akpọtara anyị n'ihu ọha mmadu mee anyị ihe nlere anya nye umu mmadu na ndị mmuo ozi.

¹⁰ Anyị aghoala ndị nzuzu n'ihia Kraist, ma unu onwe unu bụ ndị maara ihe n'ime Kraist. Anyị bụ ndị na-adighi ike ma unu di ike. Anyị bụ ndị a juruaju na ndị a na-eleda anya, ma unu bụ ndị a na-asopuru.

¹¹ Tutu ruo ugbo a, anyị na-ebu onu norokwa n'akpiri ikpo nku. Anyị enweghi ezigbo uwe anyị ji achu oyi. Ndi mmadu na-emeso anyị mmeso ojo, ma anyị enweghi ebe obibi nke aka anyị.

¹² Aka anyị ka anyị ji aruputara onwe anyị ihe anyị nari. Mgbe ndi mmadu na-abu anyị onu, anyị na-agosi ha. Mgbe ha na-ata anyị ahuhu, anyị no na-enwe ndidi.

¹³ Anyị na-eji okwu di nro na-azaghachi ndi na-ekwujo anyi. Tutu ruo ugbo a, a na-emeso anyi mmeso dika anyi bu unyi ndi uwa na-azachapu, dika ihe a juruaju n'anya ndi uwa.

Ariri

¹⁴ Anaghi m edere unu ihe ndi a ka ihere mee unu, kama ana m ede ya idu unu odu, na ido unu aka na nti, dika umu m huru n'anya.

¹⁵ O bu ezie na unu nwere otutu ndi nche, ma unu enweghi kariya otu nna. N'ihia na o bu m bu nna unu n'ime Kraist Jisos, site n'ozio ma ahụ m wetaara unu.

¹⁶ Ya mere, ana ario m unu, ka unu na-enomi ndu m.

¹⁷ N'ihia nke a, ana m ezitere unu Timoti, bu ezi nwa m onye m huru n'anya, nke kwesiri ntukwasị obi n'ime Onyenwe anyi. O ga-echetara unu otu m si e bi ndu n'ime Onyenwe anyi Kraist Jisos, dika m na-akuzi ya n'ebe niile na nzuko niile.

¹⁸ Ufodu n'ime unu amalitela ifuli onwe ha elu, chee na mu enweghi ike ibiakwute unu ozo.

¹⁹ Ma site n'ike Onyenwe anyi, aga m abia ihu unu anya n'oge na-adighi anya. Mgbe m biara, aga m achoputa ihe ndi ahụ na-akpa nganga puru ime, o bughị ihe ha nwere ike ikwu.

²⁰ N'ihia na alaeze Chineke abughị ihe okwu onu kama o bu ngosiputa idi ike.

²¹ Ya mere, unu ka ọ dirị ihorọ nke unu chorọ. Unu chorọ ka m jiri ụtari biakwute unu, ka ọ bu ka m jiri obi di umeala na mmuọ nke ihunanya bia?

5

Mmehie ojoo

¹ O bu akuko doru anya na-enwe ikwa iko n'etiti unu, udi nke ndi na-ekweghi ekwe na-apughi ime, ka unu na-eme. Otu onye n'ime ulo unu kporo nwunye nna ya, ha abuo e biri.

² Ma unu na-akpa nganga? Ihe unu kwesiri ime o bughi ikwa akwa na iru uju, na ime ka onye mere ihe di otu a si n'ogbakọ unu puo?

³ O bu ezie na mu na unu anoghi ugbu a, ma mu na unu nokwa n'ime mmuo. Amaala m rii onye ahụ ikpe dika a ga-asi na mu na unu no.

⁴ Eji m aha Onyenwe anyi ma ya ikpe. Mgbe unu zuko, aga m anonyere unu na mmuo. N'oge ahụ, site n'ike Onyenwe anyi jisos,

⁵ werenu nwoke a nyefee n'aka ekwensu, ka o taa anu ahụ ya ahuhu, ka e nwee ike izoputa mmuo ya, mgbe Onyenwe anyi loghachiri.

⁶ Inya isi unu ezighi ezi. O bu unu amaghi na nwantakiri yiist a gwakoro n'utu oka na-eme ka o koo?

⁷ Wepunu ihe n'eko achicha a no n'etiti unu, ka unu buru ndi di ohuru, na ndi di ocha. N'ihia na a choolari Kraist, bu aja nwa aturu, nke Ngabiga anyi.

⁸ N'ihia ya ka anyi mee mmemme a na-ejighi ihe na-eko achicha nke bu ihe ojoo na obi ojoo, kama ka anyi jiri achicha na-ekoghi eko nke bu obi ocha na eziokwu.

⁹ E dere m unu n'ime akwukwo ozi m, ka unu na ndi na-akwa iko ghara inwe mmeko obula.

¹⁰ O bughi ihe gbasara ndi nke uwa ndi na-akwa iko, maobu ndi anya ukwu, na ndi na-apunara mmadu ihe, maobu ndi na-ekpere arusi. O buru otu a, o putara na unu ga-esi n'uwa puo.

¹¹ Ma ugbu a, a na m edere unu ka unu na onye obula nke na-akpo onwe ya nwanna nwoke maobu nwanna nwanyighi ghara imeko ihe, ma o buru na o na-ebi ndu ikwa iko, maobu nwee anya ukwu, maobu na-ekpere arusi, onye na-ekwuto ibe ya, onye na-anubiga mmanya oke, maobu onye na-apunara mmadu ihe. Unu na ndi di otu a erikola nri.

¹² Kedu nke gbasara m ikpe ndi na-esoghi na choochi ikpe? O bughi ndi no n'ime ka unu ga-ekpe ikpe.

13 Chineke ga-ekpe ndi no n'ezi ikpe. "Chupunu onye ajoo mmadu ahụ site n'etiti unu."*

6

O di njo iga n'uloikpe

1 Mgbe onye obula n'etiti unu nwere esemokwu megide ibe ya, unu o puru i buru okwu ahụ gaa n'uloikpe ka ndi ajo omume kpeere unu ikpe, karịa iga ya n'ihu ndi nsọ?

2 O bu na unu amabeghi na o bu ndi nsọ ga-ekpe uwa ikpe? O burukwa na unu ga-ekpe uwa ikpe, o putara na unu etozughị oke idozi okwu ntakiri daputara n'etiti unu?

3 O bu na unu amataghi na o bu anyi ga-ekpe ndi mmuo ozi ikpe? Gini ga-emekwa ka anyi ghara idozi okwu uka dikarisiri nta nke ndu a?

4 Ya mere, o buru na esemokwu di otu a adaputa n'etiti unu, unu ga-ewere okwu ahụ jekwuru ndi ibi ndu ha nakpo nzuko ihe efu ka ha kpee ya?

5 Ana m ekwu nke a ime ka ihere mee unu. O ga-abu na enweghi ike ichota o buladi otu onye maara ihe n'etiti unu, onye ga na-ekpe ikpe di n'etiti nwanna na ibe ya?

6 Ma lee, nwanna na-akporo nwanna ya aga ulo ikpe, ka ndi na-ekweghi ekwe kpee ha ikpe!*

7 Ebe unu na-enwe esemokwu nke ikpe ikpe n'etiti unu, o putara na unu bu ndi emeriri kpmkpm. N'ihu gini ka unu na-adighi ekwe ka emejo unu? N'ihu gini ka unu na-adighi ekwe ka a ghogbuo unu?

8 Ma unu onwe unu na-emejo, ma na-aghogbu, o buladi umunna unu n'ime Kraist.

9 O bu na unu amaghi na ndi na-eme ajo omume di otu a enweghi oke obula n'alaeze Chineke? Unu ekwela ka eduhie unu. N'ihu na o dighi onye obula na-akwa iko, na ndi na-efe arusi, ndi ikom nwere nwunye na-akwa iko, na ndi ikom na-eji ndi ikom ibe ha akwa iko,

10 ndi niile na-ezu ohi, ndi anya ukwu, ndi na-anubiga mmanya oke, ndi nkwuto, maobu ndi na-apunara mmadu ihe ha nwere, agaghi eketa oke n'alaeze Chineke.

11 Na mbu, ufodu n'ime unu na-ebi ndu di otu a. Ma ugbu a, a sachapula mmehie unu, doo unu nsọ nye Chineke. O bukwa site n'aha Onyenwe anyi Jisos Kraist na n'ime Mmuo nke Chineke anyi ka a guru unu ka ndi ezi omume.

Mmehie ikwa iko

12 I na-asị, "Enwere m ike ime ihe niile m maara na m kwesiri ime," ma o bughị ihe niile ga-abara m uru. "Enwere

* 5:13 Dit 17:7; 19:19; 21:21; 22:21,24; 24:7 * 6:6 Nke a bukwa n'ihu ndi na-ekweghi ekwe.

m ike ime ihe niile m maara ziri ezi,” ma a gaghị ekwe ka ihe ọbụla na-achị m.

¹³ Unu na-asị, “E mere ihe oriri maka afọ, meekwa afọ maka ihe oriri, ma Chineke ga-emebi ma afọ ma ihe oriri.” Ekeghị ahụ anyị maka ikwa iko, kama o mere ya maka Onyenwe anyị, Onyenwe anyị dīkwa maka ahụ anyị.

¹⁴ Chineke mere ka Onyenwe anyị site n’ọnwụ bilie, ọ ga-
ejikwa ike ya mee ka anyị si n’ọnwụ bilie.

¹⁵ Ọ bụ na unu amataghị na ahụ unu bụ akụkụ ahụ Kraịst? Ọ dị mma na m ga-eji ahụ Kraịst mee ka e jikọta ya na ahụ nwanyị akwuna? Tufiaa!

¹⁶ Ọ bụ na unu amataghị na onye ya na nwanyị akwuna na-enwe mmekọrịta, ya na nwanyị ahụ bụ otu ahụ? N’ihi na e kwuru, “Ha abụọ ga-abụ otu anụ ahụ.”†

¹⁷ Ma onye ọbụla e jikọtara ya na Onyenwe anyị, ya na onye ahụ ga-abụ otu n’ime mmụọ.

¹⁸ Gbaaranụ mmehie ikwa iko ọsọ. Ọ dighị mmehie ọzọ na-emetuta anụ ahụ mmadụ dika mmehie ikwa iko. Ọ bụ mmehie mmadụ na-eme megide anụ ahụ ya.

¹⁹ Ọ bụ na unu amataghị na ahụ unu bụ ụlọnsọ nke Mmụọ Nsọ ahụ Chineke nyere unu, onye bi n’ime unu? Anụ ahụ unu abụkwaghị nke unu onwe unu, kama unu bụ nke Chineke.

²⁰ E jiri oke ọnuahịa zoputa unu. Ya mere jirinụ anụ ahụ unu nye Chineke otuto.

7

Ajuju banyere ọlulu di na nwunye

¹ Ugbu a, okwu banyere ihe unu dere n’akwụkwọ: “Ọ dị mma ka nwoke ghara imetụ nwanyị aka.”

² Ma n’ihi ọtụtụ ihe omume banyere ikwa iko, ka nwoke ọbụla nwee nwunye nke aka ya, nwanyị ọbụla di nke aka ya.

³ Ka nwoke ọbụla jisie ike na-akwụ nwunye ya ụgwọ mmekọ o ji ya. Nwanyị ọbụla ga-emekwara di ya otu aka ahụ.

⁴ N’ihi na nwanyị ọbụla luru di adighikwa achị ahụ ya, kama ọ bụ di ya na-achị ya. Otu aka ahụ, di anakwaghị achị ahụ ya, kama ọ bụ nwunye ya na-achị ya.

⁵ Ka di na nwunye hapụ igbochi ibe ha mmekọrịta nke anụ ahụ ruuru ha. Kariakwa maọbụ na mkpebi ha nwere n’etiti onwe ha inọrọ iche nwa oge nta n’ihi inyefe onwe ha ikpe ekpere. Mgbe oge a gasiri, ha ga-agakwa n’ihu na mmekọrịta ha, ka e site otu a hapụ inye ekwensu ohere inwa ha ọnwunwa n’ihi enweghị ike ha ijide onwe ha aka.

† 6:16 Jen 2:24

⁶ Anaghị m enye nke a dị ka iwu, kama ọ bụ alo ka m na-atụnyere unu.

⁷ Asị m kwuo, aga m asị na ọ ga-aka mma ka mmadụ niile nọrọ dị ka m. Ma onye ọbụla nwere onyinye nke Chineke nyere ya. O nyere otu onye nke a, onye ọzọ nke ọzọ.

⁸ Ma ana m agwa ndị na-anoghị n'ọnọdụ di na nwunye na ndị di ha nwurụ anwụ, na ọ ka mma ka ha nọdụ na-alughị di maọbụ nwunye, dika m onwe m nọ.

⁹ Ma ọ bụrụ na ha apughị ijide onwe ha, ha gaa choro di maọbụ nwunye luo. O ka mma ilu di maọbụ nwunye, karịa mmadụ igba ara site n'aguu nke anu ahụ.

¹⁰ Ugbu a, unu ndi nwere di na ndi nwere nwunye niile, enwere m iwu m na-enye unu. (O sighi n'aka m, kama o si n'aka Onyenwe anyi): O kwesighi ka nwanyi obula hapu di ya.

¹¹ A sikwa na o hapu di ya, ya noro onwe ya, maobu ya laghachikwuru di ya. Ka nwoke obula gharakwa igba nwunye ya alukwaghi m.

¹² Ma ana m agwa mmadu ndi ozo (nke a abughi iwu nke Onyenwe anyi nyere). O buru na nwanna aluo nwanyi nke na-ekweghi ekwe, ya achupula ya ma o buru na nwanyi ahụ achoo inogide dika nwunye ya.

¹³ O burukwa na nwanyi kwere ekwe aluo di nke na-ekweghi ekwe, ya agbarala di ya alukwaghi m, ma o buru na di ya choro inogide dika di ya.

¹⁴ N'ih i na edoola di ahụ na-ekweghi ekwe nsọ site na nwunye ya, otu a kwa a na-edokwa nwunye ahụ na-ekweghi ekwe nsọ site na di ya, bu onye kwere ekwe. O buru na o dighi otu a, umu unu ga-abu ndi na-adighi ocha. Ma otu o di, ha di nsọ.

¹⁵ Ma o buru na onye ahụ nke na-ekweghi ekwe ekwapu onwe ya, ya diri otu ahụ, nke a emeghi ka nwanna anyi nwoke maobu nwanna anyi nwanyi buru ohu n'onodu di otu a, n'ih i na Chineke kporo anyi ka anyi bie ndu udo.

¹⁶ Gi nwunye, i mara maobu gi ga-azoputa di gi? Ma, gi bu di, si ana mara maobu gi ga-azoputa nwunye gi?

Onodu mmadu

¹⁷ Ka onye obula bie ndu ya dika amara Onyenwe anyi nyere ya si di, nakwa n'onodu nke Chineke kporo ya. Nke a bu iwu m na-enye n'ulo choochi niile.

¹⁸ Akporo onye obula mgbe e biri ya ugwu? Ya achola iwepu akara obibi ugwu ya. Ka onye a na-ebighi ugwu tupu okpukpo ya hapu inye onwe ya nsogbu icho uzọ a ga-esi bie ya ugwu.

19 N'ihì na ọ dighi mkpa ma e biri gi ugwu ma e bighi gi ugwu. Ihe kachasi mkpa bu idebe iwu Chineke.

20 Ka onye obula nogide dika o di mgbe a kporo ya.

21 I bu ohu mgbe a kporo gi? Echegbula onwe gi n'ihì ya. Kama o buru na o di uzọ i puru isi nwere onwe gi, were ohere ahụ mee ihe ugwu a.

22 N'ihì na onye obula Onyenwe anyi Chineke kporo mgbe o bu ohu, aghoala onye nweere onwe ya n'ime Onyenwe anyi. Otu aka ahụ, onye nwerela onwe ya mgbe Onyenwe anyi kporo ya aghoala ohu nke Kraist.

23 Akwuola ugwo isi unu, unu abukwala ohu mmadu ozo.

24 Umunna m, n'onodu obula mmadu no mgbe a kporo ya, ya nogidesie ike n'ime Chineke.

Ndi na-alubeghi di

25 Ihe banyere umu agboghọ na-amaghi nwoke. Enweghi m iwu obula site n'aka Onyenwe anyi banyere ajuju a, ma aga m ekwu uche nke aka m dika onye sitere n'ebere nke Onyenwe anyi kwesiri ntukwasị obi.

26 Echere m na o ka mma ugwu a, n'ihì nsogbu nke nabianu ka onye obula noduru onwe ya dika o siri noro ugwu a.

27 I luola nwanyi? Achola nkewa. O bu na i lubeghi nwanyi? Ejela icho onye i ga-alu.

28 Ma o buru na i kpebie n'obi gi ilu nwunye, i meghe mmehie obula; o burukwa na nwaagboghọ ekpebie na o ga-alu di, o meghe mmehie. Ndi luru di na nwunye ga-enwe otutu nsogbu n'ime uwa. O ga-amasi m igbochiri unu nsogbu ndi ahụ.

29 Ihe unu kwesiri ima, umunna, bu na oge anyi nwere foduru naani ntakiri, site ugwu a gaa n'ihu ndi nwere nwunye ga-adi ndu ha dika ndi na-enweghi.

30 Ka ndi na-akwa akwa bie ndu dika ndi ihe anaghi ewute, ka ndi na-achi ochi diri ka ndi obi na-adighi ato utọ. Ka ndi na-azu ahia diri dika ndi na-enweghi ngwa ahia obula.

31 Ka ndi na-etinye oge n'ihe utọ nke uwa hapu ibi ndu icho iritecha ihe niile di n'uwa n'uru. N'ihì na uwa, otu o di ugwu a, bu ihe na-agabiga agabiga.

32 Unu emela ihe ga-ewetara unu oke echiche. Nwoke na-alubeghi nwanyi nwere ohere iji oge ya niile ruora Onyenwe anyi oru. O nwekwara ohere igbalisi ike ime ihe ga-atọ Onyenwe anyi utọ.

33 Ma nwoke nwere nwunye na-echegbu onwe ya banyere ihe igbo mkpa nke uwa a, otu o ga-esi mee ihe ga-atọ nwunye ya utọ.

³⁴ Ọ na-enwekwa obi abụọ n'ihe ọbụla ọ chọrọ ime. Otu a ka ọ dịkwa nye nwaagboghọ na-alubeghị di maọbụ onye nke na-amabeghị nwoke, nchegbu ya bụ banyere ihe nke Onyenwe anyị. Ọchịchọ ya bụ ka ọ di nsọ n'anụ ahụ ya na n'ime mmụọ ya. Ma nwanyị nwere di na-echegbu onwe ya banyere ihe nke ụwa a, otu ọ ga-esi mee ihe ga-atọ di ya uto.

³⁵ Ana m ekwu ihe ndi a maka ọ di mma nke unu onwe unu, ọ bughị igbali igbochi unu, kama ọ bụ ka unu nwee ike bie ndu unu n'uzọ kwesiri ekwesi, werekwa ihunanya zuruoke ruora Onyenwe anyi oru.

³⁶ Ọ buru na nwoke ọbụla enweghị ike ijide onwe ya n'ihigbu mmekorita nke nwoke na nwanyị na-agu ya n'ebe nwaagboghọ ya na ya kpebiri ilu no, ya mee ihe ọ na-achọ, o meghi mmehie ọbụla, ha luo di na nwunye.

³⁷ Ma ọ buru na onye ọbụla ekpebie n'obi ya, ma nwee ike ijide onwe ya, ka o si n'enweghị mmanye ọbụla idebe nwaagboghọ e kwuru na ọ ga-alu na-enweghị mmeko ọbụla, ọ bụ ihe di mma ka o mere.

³⁸ Ya mere, onye ahụ luru nwaagboghọ o kwuru na ọ ga-alu mere nke oma, ma onye kpebikwara na ọ gaghi alu mekwara nke oma karia.

³⁹ Njikota e jikotara nwunye na di ya na-adi ire naani mgbe di nwanyị di ndu. Ọ buru na di ya anwuo o nwere ike ilu di ozo, ma ọ luo ya n'ime Onyenwe anyi.

⁴⁰ N'uche m, ọ ga-enwe onu n'obi ya karia ma ọ buru na ọ lughị di ozo. Ana m echekwa na mu onwe m nwekwara Mmuo nke Chineke.*

8

Anu e ji churo arusi aja

¹ Ugbu a, n'okwu banyere nri a churu n'aja nye arusi, anyi ma na onye ọbụla nwere amamihe. Amamihe na-afuli mmadu elu mee ka ọ nyaa isi. Ma ihunanya na-ewuli elu.

² Ọ buru na ọ di onye si na ya maara ihe niile, onye ahụ amatabeghi ihe o kwesiri imata.

³ Ma onye ahụ huru Chineke n'anya bu onye ọ maara.

⁴ Ya mere, ihe banyere nri a churu n'aja nye arusi, anyi maara na "Arusi abughi ihe ọbụla n'ụwa", matakwa na "Chi ozo adighi ma ọ bughị otu Chineke."

⁵ A sika na arusi a na-akpo chi di, ma ha no n'eluigwe maobu n'ụwa (n'ezie otutu "chi" na "ndi nwe mmadu" di otu a di).

* 7:40 Ndumodu ndi a m nyere unu si na Mmuo nke Chineke.

⁶ Ma n'ebe anyị nọ, anyị maara na ọ bụ naanị otu Chineke dị, onye bụ Nna, onye kere ihe niile, na onye anyị na-adị ndụ n'ihị ya. Ọ bụkwa naanị otu Onyenwe anyị ka anyị nwere, onye bụ Jisọs Kraịst, onye e sitere n'aka ya kee ihe niile, onye na-enyekwa anyị ndụ.

⁷ Ma otu ọ dị, ọ bughị onye ọbụla nwere ihe ọmụma a. Ọfọdụ n'ime ndụ ha niile, ha na-ele arụsị anya dika chi dị ndụ. Ha na-echekwa na ihe ọbụla e ji chụọrọ arụsị aja, na ọ bụ chi dị ndụ ka e ji ya chụọrọ aja. N'ihị nke a, mgbe ọbụla ha riri ihe e ji chụọ aja nye arụsị, ọ na-ewute mmụọ ha nke ukwu n'ihị na akonuche ha esighị ike, ọ na-emerukwa ya.

⁸ Ma ọ bughị nri ga-eme ka anyị na Chineke dị na mma. Ma anyị riri ma anyị erighị, ọ dighị ihe ọhụrụ anyị ga-enweta. Ọ dīkwaghị ihe na-efunari anyị.

⁹ Ma lezienụ anya, otu o si dị, ka ike unu nwere ime ihe ọbụla dị unu mma, ghara ighọ ihe isọ ngongọ diri ndị na-adighị ike n'okwukwe ha.

¹⁰ N'ihị na ọ buru na ndị ọzọ ahụ gi, gi onye nwere akonuche, ka i nọ, na-eri nri n'ulọ arụsị, ọ bụ na ha agaghị eche na ha bụ ndị okwukwe ha na-esighị ike, ga-enwe obi ike soro gi rie nri a gorọ arụsị?

¹¹ N'uzọ dị otu a, ndị kwere ekwe na-adighị ike, ndị Kraịst nwuru n'ihị ha, na-esite n'ihe mmụta gi laa n'iyi.

¹² Cheta na ọ bụ mmehie i mere megide Kraịst, mgbe unu na-emegide mmụọ nwanne gi n'ime Kraịst, n'ihị n'akonuche ha esighị ike.

¹³ N'ihị nke a, ọ buru na ihe oriri ga-eme ka nwanna m mee mmehie, agaghị m eri anụ ọzọ, ka m ghara ime ka nwanna m maa n'onyia.

9

Pọl mere onwe ya ihe imaatụ

¹ Abughị m onye nwe onwe ya? Abughị m onyeozị Kraịst? Ọ bụ na m ahughị Jisọs Onyenwe anyị? Unu abughị ihe ngosiputa ọrụ m ruru n'ime Onyenwe anyị?

² Ọ buru na m abughị onyeozị n'ebe ndị ọzọ nọ, n'ebe unu nọ, abụ m onyeozị n'eziokwu n'ihị na unu bụ akara nke ọrụ onyeozị m n'ime Onyenwe anyị.

³ Ihe ngọpụ m nye ndị ahụ na-enyocha m bụ nke a.

⁴ Ọ bụ na anyị enweghị ike iri ihe oriri na inu ihe onunụ?

⁵ Ọ bụ na anyị enweghị ike iduru nwunye onye bụ onye kwere ekwe gaa ebe ọbụla anyị na-aga dika ndị ozi ọzọ na-eme, na dika umunne Onyenwe anyị na Sefas na-emekwa?

⁶ Ọ ga-abu naanị mụ na Banabas bụ ndị na-enweghị ike ihapu iru ọrụ maka ihe anyị ga na-eri?

⁷ Olee onye agha unu maara nke na-esi n'akpa ya akwu onwe ya ugwo onwa? Ka o di onye oru ubi vaini unu maara nke na-adighi eri mkpuru e si n'ubi ahụ weta? Olee onye ozuzu aturu unu maara nke na-adighi anu mmiri ara e si n'igwe aturu o na-azu apiputa?

⁸ Anaghi m ekwu ihe a n'ih i na ha bu ihe na-eme ubochi niile n'etiti ndi mmadu? Akwukwo iwu, o kwukwaghi otu ihe ahụ?

⁹ N'ih i na e dere ya n'iwu nke Mosis, "Ekechila onu ehi mgbe o na-azocha mkpuru oka."* Unu chere na o bu naani ehi ka Chineke bu n'obi kwuo okwu a?

¹⁰ E, n'ih i anyi ka eji dee ya n'akwukwo. N'ezie, e dere ihe ndi a n'ih i anyi, n'ih i na onye ruru oru n'ubi na onye na-azocha mkpuru di n'ubi ahụ, na-eme nke a n'olileanya na o kwesiri iketa oke site na mkpuru e si n'ubi ahụ weta.

¹¹ Mkpuru anyi kuru n'ime obi unu bu mkpuru nke mmuo. O ga-abu ihe ojojo ma anyi si unu nyetu anyi ofodu n'ime akunuba unu?

¹² O buru na ndi ozo kwesiri iketa uru di otu a n'ahụ unu, o bu na anyi ekwesighi iketa kariya?

Ma o dibeghi mgbe anyi rioro unu ihe obula, kama anyi na-agbalisi ike ihu na o dighi ihe ga-egbochi unu iji ezi obi na-ege nti n'ozio ma Kraist nke anyi wetara.

¹³ O bu na unu amataghi na ndi na-aru oru n'ulonso ukwu na-esi n'ulonso ahụ na-eweta ihe ha na-eri? Ndi na-agbakwa odibo n'ebe ichu aja na-eketakwa oke n'ih e eji chuo aja?

¹⁴ N'otu aka ahụ kwa, Onyenwe anyi ekwuola na ndi niile na-ekwusa ozio ma ya ga-esi n'ozio ma eweta nri ha ga-eri di ndu.

¹⁵ Ma o nweghi mgbe m jirila ike ndi a m nwere irite uru n'oru m nara ndi mmadu ihe. Anaghi m ede nke a n'akwukwo ka a na-ebutere m ihe onyinye. N'ih i na o kaara m mma ka m nwuo kama m ga-ekwe ka onye obula mee ka inya isi m buru ihe efu n'ih i ihe onyinye.

¹⁶ Anaghi anya isi n'ih i na ana m ezisa ozio ma, maka na nke ahụ bu oru e nyere m n'iwu ka m ruo. Ahuhu diiri m ma o buru na m ezisaghi ozio ma.

¹⁷ A si na m ji aka m hoputa onwe m iru oru a, agaara m enwe ugwo oru, ma na o buru na o sighi n'uche aka m, unu mara na-ahanyere m ya n'aka.

¹⁸ Gini bu ugwo oru m? Ugwo oru m bu onu m na-enwe site n'izisa ozio ma a, na-anaghi onye obula ugwo oru obula, maobu ihe ruru m dika onye na-ezisa ozio ma ahụ.

* 9:9 Dit 25:4

Pọl ji inwe onwe ya jee ozi

¹⁹ O bu ezie na-abughị m ohu onye oḅula, ma emeela m onwe m ohu nye mmadu niile ka m nwee ike site n'uzo di otu a rite otutu mkpuruobi n'uru nye Kraist.

²⁰ N'ebe ndi Juu no, ana m eme dika onye Juu, ka m nwee ike rite ndi Juu n'uru. N'etiti ndi no n'okpuru iwu, ana m emekwa dika otu n'ime ndi no n'okpuru iwu (n'agbanyeghi na mu onwe m anoghi n'okpuru iwu), ka m si otu a nwee ike rite ndi no n'okpuru iwu n'uru.

²¹ N'ebe ndi na-anoghi n'okpuru iwu no, emere m onwe m ka onye na-anoghi n'okpuru iwu (ma nke a aputaghi na m na-akwusi ime ihe iwu Chineke na-achọ. Ana m emekwa dika onye no n'okpuru iwu Kraist), ka m nwee ike rite ndi na-anoghi n'okpuru iwu n'uru.

²² N'ebe ndi na-adighi ike no, ana m emekwa dika ha, ka m nwee ike rite ndi na-adighi ike n'uru. Otu oḅula mmadu si diri, ana m agbali choo uzo m ga-esi mee ka o nabata m, ka m nwee ike site n'uzo niile oḅula zoputa ufodu.

²³ Ana m eme ihe ndi a niile n'ihiozioma, ma ka m nwekwa ike keta oke na ngozi ya.

Mkpa o di mmadu ikwanyere onwe ya ugwu

²⁴ Unu amataghi na mgbe otutu mmadu na-agba oso iso mpi, o bu naani otu onye na-enwe ihe onyinye nke mbu? Ya mere, gbasienu oso ike, ka unu nweta onyinye ahụ.

²⁵ Ndi na-ejikere igba oso maobu egwuregwu ozo na-enwe ntachiobi n'otutu ahuhu nke ya na ozuzu so. Ha na-azu onwe ha naani ka ha nweta okpueze okoko osisi na-emebi emebi. Ma oso anyi na-agba bu ka anyi nweta okpueze nke na-apughi imebi emebi.

²⁶ O bu nke a mere m ji na-agba oso a na-eleghi anya n'azu, maobu ku okpọ dika m na-aku ifufe.

²⁷ Ma ana m azu ahụ m, na-enye ya ahuhu mee ya ka o buru ohu, ka mu onwe m ghara i bu onye a juru aju mgbe m kwusarị ozioma nye ndi ozo.

10

Ido aka na nti banyere ime mmehie

¹ Umunna m, achoghi m ka unu chefuo ihe mere nna nna anyi ha mgbe ha jere ije n'ime ozara. O ji igwe ojii duo ha. O mekwara ka ha si n'etiti Osimiri Uhie gafee.

² N'ime igwe ojii ahụ, na n'ime osimiri ahụ e tinyere ha niile na baptizim, dika ndi na-eso uzo Mosis.

³ Ha niile rikwara ihe oriri nke mmuo ahụ.

4 Ha n'ụkwara mmiri mmuọ ahụ, mmiri sitere n'oke nkume mmuọ ahụ, nke na-eso ha. Oke nkume ahụ bụ Kraịst n'onwe ya.

5 N'ihe ndị a niile, omume ha amasighị Chineke. N'ihikwe a, ọ lara ha n'iyi n'ime ọzara.

6 Ugbu a, ihe ndị a niile bụkwa ihe ịdọ aka na ntị nye anyị, ka anyị hapụ ịbụ ndị agụụ ime ihe ọjọọ na-agụ dika ha.

7 Unu abụla ndị na-ekpere arụsị dika ụfọdụ ha mere. Dika e dere ya, "Ndị a nọdurụ ala iri ihe na ịnụ ihe ọnụnụ, biliekwa ọtọ gwurie egwu ime onwe ha obi uto."*

8 Ka anyị ghara ịkwa iko dika ụfọdụ n'ime ha mere, iri puku mmadụ abụọ na atọ n'ime ha nwuọ n'otu ụbọchị.

9 Ka anyị hapụ ịnwa Kraịst ọnwụnwa dika ụfọdụ n'ime ha si nwaa Chineke. E mere ka agwọ tagbusie ha.

10 Ka anyị hapụkwa itamu ntamu dika ụfọdụ ha mere ma buru ndị Mmuọ ozi ọnwụ tibururu.

11 Ihe ndị a niile dakwasiri ha ka ọ buru ihe ilere anya nye anyị. E dekwara ha n'akwukwo ka ha buru anyị ihe ịdọ aka na ntị n'ihikwe na anyị bi n'oge a mgbe ọgwugwu ihe niile di nso.

12 Ya mere, ọ buru na ị na-eche na ị guzosiri ike, lezie anya ka ị ghara ịda.

13 O nweghi ọnwụnwa ọbula nwara unu nke abiakwutebeghi mmadu. Chineke kwesiri ntukwasị obi, ọ gaghị ekwe ka a nwaa unu kariya ike unu. Kama mgbe a na-anwa unu, ọ ga-enye unu ike imeri ọnwụnwa ma gosikwa unu ụzọ mgbapu n'ime ya.

Oriri arụsị na Oriri nke Onyenwe anyi†

14 Ya mere, ndi enyi m huru n'anya, gbaaranu ikpere arusi ọso.

15 Ana m agwa ndi nwere uche okwu, unu onwe unu tulenu ihe m na-ekwu.

16 Iko ngozi ahụ nke anyi na-agozi, ọ bughị iketa oke site n'obara Kraịst? Achicha nke anyi na-anyawa, ọ bughị iketa oke n'ahụ Kraịst?

17 N'ihikwe na otu achicha di, ọ bu ezie na anyi di otutu, anyi bu otu ahụ, n'ihikwe na anyi niile na-eketa oke n'otu ogbe achicha ahụ.

18 Chetanu ka ndi Izrel siri mee: ọ bu na ndi na-eri ihe eji chuo aja abughị ndi nnweko n'ebe ichu aja?

19 Gini ka okwu ndi a m na-ekwu putara? Na arusi, maobu ihe a churu n'aja nye arusi bu ihe obula, maobu na ọ bughị ihe?

* 10:7 Ọpụ 32:6 † 10:13 Ụfọdụ na-akpo ya Oriri nso.

20 Mba! Ihe m na-ekwu bu na ndi niile na-achuru arusi aja jikotara onwe ha n'otu obi ichuru ekwensu aja ahụ. O bughị Chineke. Achokwaghị m ka unu buru ndi e jikotara ha na ekwensu.‡

21 Unu apughị inu site n'iko Onyenwe anyi ma nuokwa site n'iko ekwensu; unu apughikwa inwe oke site na tebul Onyenwe anyi na tebul ekwensu.

22 Anyi na-achọ ime ka iwe wee Onyenwe anyi? Anyi di ike karia ya?

Inwe onwe nke ndi kwere ekwe

23 I na-asị, "Enwere m ike ime ihe niile m maara na m kwesiri ime," ma o bughị ihe niile ga-abara m uru. "Enwere m ike ime ihe niile m maara ziri ezi," ma o bughị ihe niile nwere ike inyere anyi aka.

24 Ka onye obula hapu icho odimma nke onwe ya, kama odimma nke ndi ozọ.

25 Rie ihe bu anu obula e rere n'ahia na-ajughị ajuju obula n'ihị akonuche.

26 N'ihị na, "Uwa na ihe niile di n'ime ya bu nke Onyenwe anyi."§

27 O buru na onye na-ekweghị ekwe akpoo unu oriri, unu kpebie ije, riekwanu nri obula e nyere unu na-ajughị ajuju n'ihị akonuche.

28 Ma o buru na e nwee onye gwara gi, "A churu ihe a n'aja." Unu erila nri ahụ, maka onye ahụ mere ka unu mata, na n'ihị akonuche.

29 Akonuche nke m na-ekwu maka ya abughị nke gi, kama o bu maka nke onye ahụ. N'ihị ginị ka mnwere onwe m ga-eji buru ihe akonuche onye ozọ ga-ekpe ikpe?

30 O buru na m nwere ike inye ekele, were nri m rie, olee otu e si ekwuto m n'ihị ihe ahụ m nyere Chineke ekele banyere ya?

31 Ihe obula i na-eme, ma unu na-eri ihe maobu na-anu ihe, na-emenu ha niile maka otuto nke Chineke.

32 Unu emejola ndi Juu maobu ndi Griik, ma o bukwanu nzuko Chineke.

33 Na-agbalisinu ike ime dika m si eme. N'ihe obula m na-eme, ana m ejisi ike ime ihe ga-atọ onye obula uto. Anaghị m achọ odimma nke m naani, kama o bu odimma nke mmadu ibe m, ime ka a zoputa ha.

11

1 Unu buru ndi na-enomi m, dika m si enomi Kraist.

Omume kwesiri ekwesi n'oge ofufe

‡ 10:20 Maobu, mmuo ojoo § 10:26 Abu 24:1

² Ana m aja unu n'ihì na unu na-echeta m n'ihì niile, nakwa n'ihì na unu na-ejisikwa ozizi ahụ enyere unu n'aka ike, dika m nyere ha n'aka unu idebe.

³ Ma achoro m ka unu mata na dika Kraist bu isi nwoke obula, otu a ka nwoke obula si buru isi nwunye ya. Chineke bukwà isi Kraist.

⁴ Nwoke obula kpuchiri isi ya mgbe o na-ekpe ekpere maobu na-ebu amuma* na-emenye isi ya ihere.

⁵ Ma nwanyi obula na-ekpe ekpere maobu na-ebu amuma, ma o kpuchighi isi ya, na-emenye isi ya ihe ihere, n'ihì na o dika nwanyi kpuchara isi ya.

⁶ O buru na nwanyi obula achoghi ikechi isi ya, ya kpuchaa ya. A sika na o bukwanyu ihe ihere na nwanyi kpuchara isi ya, ka nwanyi kechie isi ya.

⁷ Ma nwoke ekwesighi ikpuchi isi ya, n'ihì na nwoke bu onyinyo na otuto nke Chineke, ebe nwanyi bu otuto nke nwoke.

⁸ E si na nwoke kee nwanyi, ma e sighi na nwanyi kee nwoke.

⁹ E keghi nwoke maka nwanyi, ma e kere nwanyi maka nwoke.

¹⁰ N'ihì nke a, nwanyi kwesiri ikpuchi isi ya igosi na o no n'okpuru di ya, maka ndi mmuo ozi.

¹¹ Ma otu ihe si di n'ime ndu anyi na-adì n'ime Onyenwe anyi, nwoke adighi ma e wepu nwanyi, nwanyi adighikwa ma e wepu nwoke.

¹² N'ihì na dika nwanyi siri na nwoke putà na mbu, otu a ka a na-esitekwa n'ahu nwanyi muputa nwoke. Ma ha niile si n'aka Chineke puta.

¹³ Achoro m ka unu tule ihe a n'onwe unu, o di mma ka nwanyi ghebe isi ya oghe mgbe o na-ekpe ekpere nye Chineke?

¹⁴ Unu matakwarà nke oma na o bu ihe ihere na nwoke ga-ebu agiri isi di ogologo.

¹⁵ Ma o buru na nwanyi enwee agiri isi di ogologo o bu ihe otuto nye ya n'ihì na e nyere ya agiri isi di ogologo ka o buru ihe mkpuchi.

¹⁶ O buru na onye obula na-aru uka banyere omenaala nke a, anyi onwe anyi na nzuko Chineke niile enweghi omenaala ozu banyere nke a.

Omume kwesiri ekwesi n'oge Oriri Nso

¹⁷ N'ime ntuziaka ndi a, enweghi m otuto nye unu n'ihì na mgbe unu zukotara omume unu na-eweta ihe ojoo karià ihe oma.

* 11:4 Maobu, na-akuzi ihe

18 Na mmalite, ihe m na-anụ bụ na mgbe niile unu zukoro dịka chọchị, iru uka nke na-ebute nkewa na-adị n'etiti unu. E kwenyekwara m na ụfọdụ ihe ndị a m nuru bụ eziokwu.

19 N'ezie ụdị nkewa dị otu a aghaghị ịdị n'etiti unu ka e nwee ike mara ndị Chineke nabatara.

20 Mgbe unu zukotara, ọ bughị nri anyasị nke Onyenwe anyị ka unu na-eri.

21 N'ihị na mgbe unu na-eri nri, ụfọdụ n'ime unu na-eri nri anyasị nke aka ha. Nke mere, n'otu onye na-anọ agụu ebe onye ọzọ na-anụbigakwa mmanya oke.

22 A ga-akpọ nke a gini? Ọ bụ na unu enweghị ụlọ ebe unu ga-anọ rijuo afo ma njuokwa afo? Ka ọ bụ na unu na-eleli nzuko Chineke na emenye ndị na-enweghị ihe ihere? Gini ka m ga-agwa unu? Aga m eto unu maka nke a? Agaghị m eto unu maka nke a.

23 N'ihị na ihe m ziri unu bụ ihe Onyenwe anyị ziri m. N'abalị ụbọchị ahụ a rara ya nye, Onyenwe anyị Jisọs weere otu ogbe achicha.

24 Mgbe o nyechara ekele, ọ nyawara ya si, **"Nke a bụ ahụ m nke a na-enye maka unu. Na-emenụ nke a iji cheta m."**

25 N'uzo dị otu a kwa, o bulitere otu iko mmanya mgbe ha risiri nri si, **"Iko a bụ ogbugba ndụ ọhuru n'ọbara m. Oge ọbụla unu na-anụ ya, na-emenụ nke a iji na-echeta m."**

26 N'ihị na mgbe ọbụla unu na-eri achicha ahụ na-anụkwa iko a, unu na-ekwusa ọnwụ Onyenwe anyị ruo mgbe ọ ga-abia ọzọ.

27 Ya mere, ọ buru na onye ọbụla erie achicha Onyenwe anyị maobu n'ụzọ iko Onyenwe anyị n'uzo na-ekwesighi ekwesi, onye ahụ na-emehie megide anụ ahụ Onyenwe anyị na ọbara Onyenwe anyị.

28 Ọ bụ nke a mere o ji buru ihe dị mkpa ka onye ọbụla nyochaa onwe ya nke ọma tupu o rie achicha ahụ maobu n'ụzọ iko ahụ.

29 N'ihị na onye ọbụla na-eri achicha ahụ maobu n'ụzọ site n'iko ahụ na-echehị echiche, ọ na-eri, na-anutakwara onwe ya ikpe ọmuma, ma ọ buru na ọ tuleghị uche banyere ahụ Kraist.

30 Ọ bụ nke a mere otutu n'ime unu ji buru ndị ahụ na-esighi ike, ndị nọ n'oria na ndị dara n'ura ọnwụ.

31 Ọ buru na anyị enyochaa onwe anyị nke ọma, anyị agaghị adaba n'ikpe.

32 Ma otu ọ dị, mgbe Onyenwe anyị na-ama anyị ikpe n'uzo dị otu a, a na-ezi anyị otu e si ebi ezi ndụ n'ihị ka

a ghara imakọ anyị na ndị uwa ikpe.

³³ Ya mere, ụmụna m, mgbe unu bjakọtara iri nri, chere n'ibe unu.

³⁴ O buru na aguu aguo onye obula ya rie nri n'ulo ya, ka o hapu iwetara unu ikpe omuma.

Aga m enye ntuziaka banyere ihe niile ndi ozo mgbe m biara.

12

Onyinye Mmuo Nso na-enye

¹ Ugbu a ụmụna m, achoro m ka unu mata ihe gbasara onyinye nke Mmuo Nso na-enye.

² Unu matara na mgbe unu bu ndi na-amaghi Chineke, e duru unu n'otu uzo maobu nke ozo, duhie unu uzo iso arusi ndi ahụ dara ogbi.

³ Ya mere, achoro m ka unu ghota nke oma na o dighi onye obula na-ekwu okwu site n'odudu Mmuo nke Chineke, puru i si, "Ka Jisos buru onye a buru onu." O dikwaghi onye obula puru ikwu, na "Jisos bu Onyenwe anyi," ma o bughi site na Mmuo Nso.

⁴ Onyinye amara di iche iche di, ma otu Mmuo Nso ahụ na-enye ha niile.

⁵ E nwekwara udi ije ozi di iche iche, maobu otu Onyenwe anyi ahụ ka a na-ejere ozi.

⁶ Udi ike di iche iche nke eji aru oru dikwa, ma otu Chineke ahụ na-etinye ike ndi a n'ime onye obula iji jee ozi.

⁷ O na-enyekwa onye obula amara iziputa ike nke Mmuo Nso maka odimma mmadu niile.

⁸ Mmuo Nso na-enye otu onye onyinye ikwu okwu amamihe, na-enyekwa onye ozo onyinye ima ihe omuma, site n'otu Mmuo ahụ.

⁹ Otu Mmuo nso a na-enye onye ozo onyinye inwe okwukwe, na-enyekwa onye ozo onyinye inwe ike igwo oria.

¹⁰ Onye ozo ka o na-enye onyinye iru oru itunanya, onye ozo ike ibu amuma. Onye ozo ka o na-enye ike ikowa udi mmuo di iche iche, ma onye ozokwa ka o na-enye ike isu asusu di iche iche. Ma o na-enyekwa onye ozo ike ikowa ihe onye na-asu asusu ndi a na-ekwu.

¹¹ O bu otu Mmuo ahụ na-enye onyinye ndi a niile. O na-enye onye obula onyinye di iche iche dika Mmuo Nso si kpebie.

Otu ahụ ma otutu akuku

¹² Dịka ahụ anyị si nwe akụkụ dị iche iche, ma burukwa otu ahụ, n'agbanyeghị na o nwere otutu akụkụ, otu a ka anụ ahụ Kraịst dịkwa.

¹³ Site n'otu Mmụọ Nsọ ahụ ka e mere anyị niile baptizim n'otu n'otu, ma ndị Juu ma ndị Griik, ma ohu ma ndị nwe onwe ha. E meela ka anyị n'ụọ ọbara ya, n'ime njikọ nke otu Mmụọ Nsọ ahụ.

¹⁴ Ahụ mmadụ abughị naanị otu akụkụ, kama o nwere otutu akụkụ ahụ.

¹⁵ O buru na ukwu asi, "N'ihị na-abughị m aka, esoghị n'ahụ," nke a agaghị egbochi ya ka o gharakwa ibu otu n'akụkụ anụ ahụ.

¹⁶ Otu a kwa, o buru na ntị asi, "Ebe m na-abughị anya abughị m otu akụkụ anụ ahụ." Okwu a kwa agaghị eme ka ntị ghara ibu akụkụ anụ ahụ.

¹⁷ O buru na ahụ niile bu anya, olee ka ahụ ga-esi n'uhe? O burukwa na ahụ mmadụ bu naanị ntị o ga-esi a'naa n'isi isisi ihe ọbula?

¹⁸ Ma otu ihe si dị, Chineke debere n'otu n'otu akụkụ niile dị n'ahụ dika o si chọọ.

¹⁹ A si na akụkụ niile dị n'ahụ bu otu ihe, kedụ ebe ahụ ga-adị?

²⁰ Otu o di, o bu ezie na ihe di n'ahụ di otutu, ma ha niile bu otu ahụ.

²¹ N'ihị nke a, anya enweghị ike igwa aka si, "Achoghị m gi, n'ihị na i dighi m mkpa." Isi agakwaghị agwa ukwu si, "Achoghị m inyeaka gi."

²² Kama o bu akụkụ ahụ anyị ndị na-esighi ike bu ndi di anyi mkpa karia.

²³ E e, akụkụ ndi ahụ anyi na-eche na ha adighi mkpa ka anyi na-eji nsopuru na-elekota. Akukụ ndi ahụ na-ekwesighi ile anya ka anyi na-enye ugwu, ma na-ekpuchi ha.

²⁴ Ma anyi adighi esi otu a elekota akukụ ahụ ndi ahụ anya na-ahụ n'uzo puru iche, n'ihị na Chineke kpachapuru anya mee ka akukụ ndi ahụ dikarisiri nta buru nke anyi kwesiri inye nsopuru karia.

²⁵ N'uzo di otu a, nkewa obula adighi n'ahụ mmadụ. Akukụ obula maara mkpa ibe ya, ha na-egboritakwara onwe ha mkpa ha.

²⁶ O buru na otu akukụ enwe nsogbu, akukụ ndi ozo ga-eketa oke na nsogbu ahụ. O burukwa na otu akukụ emee ihe ga-eweta otuto o bu ahụ niile na-enwe otuto ahụ.

²⁷ Ugbu a, unu niile n'otu n'otu bu otu anu ahụ Kraist. Unu bukwa akukụ ahụ ya n'otu n'otu, burukwa ndi di mkpa n'ahụ ahụ.

28 Nke a bụ ụfọdụ n'ime akụkụ dị iche iche Chineke tinyere na chọọchị; nke mbụ bụ ndị ozi, ndị amụma, ndị nkuzi, ndị na-arụ ọrụ itụnanya, ndị na-agwọ ọrịa, ndị puru inyere mmadụ ibe ha aka, ndị nwere onyinye ichikọta ihe niile n'usoro, na ndị na-asụ asụsụ dị iche iche.

29 Ha niile, ha bụ ndị ozi? Ha niile ha bụ ndị amụma? Ha niile ha bụ ndị nkuzi? Ha niile ha bụ ndị ọrụ ebube?

30 Ha niile ha nwere onyinye igwọ ọrịa? Ha niile ha na-asụ n'olu dị iche iche? Ha niile ha nwere onyinye nke ikọwa asụsụ dị iche iche?

31 Ugbu a, gbalịsienụ ike inweta onyinye kachasi dị elu karịa.

Ihụnanya kachasi mkpa

Ma aga m ezi unu ụzọ nke kachasi ihe a niile mma.

13

Ihụnanya

1 A si na m na-asụ asụsụ dị iche iche nke ndị mmadụ maọbụ nke ndị mmụọ ozi, ma ahughị m mmadụ ibe m n'anya, abụ m naanị ogene na-eme ụzọ maọbụ mbadamba efere na-ada ụda.

2 A sịkwa na m nwere onyinye ibu amụma, buru onye puru ikwu ihe niile gaje ime n'oge dị n'ihu, na onye maara ihe niile, a sịkwa na m nwere okwukwe nke m puru isite na ya nye ugwu buru ibu iwu si ya site n'ebe ọ nọ gaa n'ebe ọzọ, ma ahughị m mmadụ ibe m n'anya, abughị m ihe ọbula.

3 A sịkwa na m ewere ihe niile m nwere nye ndị ogbenye, werekwa anụ ahụ m nye ka ere ya ọkụ n'ihu ka m nyaa isi, ihe ndị a niile abaghị uru, ma m enweghị ihụnanya.

4 Ihụnanya na-enwe ogologo ntachiobi, na-enwekwa obi ebere. Ọ dighị ekwo ekworo, ọ naghị enwe anya ukwu, ọ naghị anya isi. Ọ nakwaghị ebuli onwe ya elu.

5 Ọ naghị eme ihe na-akpasu iwe, ọ naghị achọ ihe nke naanị ya, ọ naghị ewe iwe ọsịisọ. Ọ nakwaghị agụkọ ihe ojọọ niile e mere ya.

6 Ọ dighị anụrị ọnụ n'ihe ojọọ, kama ọ na-anụrị n'eziokwu.

7 Ọ na-edi ihe niile, ọ na-ekwerekwa ihe niile, ọ na-enwekwa olileanya na-anagide ihe ọbula daputara.

8 Ihụnanya adighị agwu agwu. Ma ibu amụma niile ga-emesia kwusi, onyinye isi asụsụ dị iche iche ga-akwusikwa. Otu a, ihe ọmụma niile ga-agabiga.

9 N'ihu na ọmụma anyị ezughị oke, ibu amụma anyị ezukwaghị oke.

¹⁰ Ma mgbe anyị ruru n'izuoke, ezughị oke agaghị adịkwa.

¹¹ Mgbe m bụ nwata, ekwuru m okwu dịka nwata, echiche m niile bụ echiche nwata. Izuzu obi m niile bụkwa nke nwata. Ma mgbe m toro ghoọ dimkpa, adighikwa m akpa agwa dịka nwata ọzọ.

¹² Ugbu a, anyị na-ahụ inyogho inyogho dịka anyị na-ele anya n'enyoma ma mgbe ahụ anyị ga-ahụ ihu na ihu. Ugbu a, ihe m mara ezughị oke, ma mgbe ahụ aga m amazu, dịka m bụ onye a mazuru.

¹³ Ọ dị ihe atọ na-adigide adigide. Ha bụ okwukwe, olileanya, na ihunanya. Ma n'ime ha niile, ihe kacha ha niile bụ ihunanya.

14

Onyinye ndị ọzọ Mmụọ Nso na-enye

¹ Ka ihunanya buru isi ihe unu na-achọ. Chọsienụ onyinye nke Mmụọ Nso ike, nke ka nke onyinye inwe ike ibu amuma.

² Onye ọbụla na-asụ asụsụ ọ na-amughị amụ, bụ Chineke ka ọ na-agwa okwu, ọ bughị mmadụ. N'ezie, ọ dighị onye na-aghota ihe ọ na-ekwu; n'ihi na okwu ọ na-ekwu bụ ihe omimi site n'ike Mmụọ Nso.

³ Ma onye ọbụla na-ebu amuma na-ezisa ozi na-enyere ndị mmadụ aka ito eto. Ọ na-agwakwa ha okwu nkasiobi na okwu na-ebuli mmụọ ha elu.

⁴ Ya mere, onye ahụ na-ebu amuma na-enyere chọochi aka, ma onye ahụ na-asụ asụsụ ọzọ, na-enyere naanị onwe ya aka.

⁵ Ọ gaara atọ m uto ma a si na unu niile nwere onyinye isụ asụsụ di iche iche; ma ọ ga-atọ m kariya ma ọ buru na unu niile enwee onyinye ibu amuma. Nke a bụ n'ihi na onye ahụ na-ebu amuma bara uru kariya onye na-asụ asụsụ di iche iche. Isụ asụsụ ya ga-aba uru ma ọ buru na ọ di onye na-aghota ihe ọ na-asụ, ka e nwee ike wulie chọochi.

⁶ Umunna m ọ buru na m biakwutere unu malite isụ asụsụ unu na-adighi aghota, ole uru m baara unu, ma ọ bughị ma m na-ekwu okwu banyere ihe ekpughere gosi m, maobu ihe niile m maara, maobu ihe gaje ime, maobu ihe nkuzi?

⁷ Ọ bụkwa otu a ka ọ di n'etiti ihe niile na-enweghi ndu, nke na-ada uda, dika oja, maobu ubo akwara. Ọ buru na ha enyeghi uda di iche site na nke ọzọ, olee uto mmadụ ga-eji mara maobu oja ka a na-afu, maobu ubo akwara ka a na-akpo.

8 Ọ buruƙwa na opi ike e ji akpo ndi agha oku adaputaƙi uda nke oma, onye ga-ejikere ije agha?

9 N'otu aka ahụ kwa, ọ buru na i na-agwa mmadu okwu n'asusu ọ na-adighi anu, olee otu ọ ga-esi ghotu ihe i na-ekwu? N'oge ahụ, ifufe ka unu na-agwa okwu.

10 Asusu a na-asu n'uwa a di ukwu, ma ha niile bara uru nye ndi na-anu ha.

11 Ọ buru na m aghotaghi ihe onye na-asu otu n'ime asusu ndi a na-ekwu, aga m abu obia n'ebe onye na-asu asusu ahụ no, ya onwe ya ga-abuƙwa obia n'ebe m no.

12 Ebe ọ na-agu unu agu inweta onyinye nke Mmuo Nso, choonu onyinye ndi ahụ ga-enyere unu aka iwuli nzuko elu.

13 Onye obula na-asu asusu n'olu di iche iche, ga-ekpe ekpere ka e nye ya onyinye ikowa olu di iche iche.

14 Ọ buru na m ji asusu di iche na-ekpe ekpere, mmuo m ga-eso m na-ekpe ekpere ahụ, ma uche m agaghi aghota ekpere m na-ekpe.

15 Ọ buru na ọ di otu a, olee ihe m ga-eme? Aga m eji mmuo m kpee ekpere, jirikwa uche kpee ekpere. Aga m ejikwa mmuo m buo abu, jirikwa uche m buo abu.

16 Ma o bughi otu a, mgbe i ji asusu ozo nke a na-amaghi na-eto Chineke n'ime mmuo, olee otu ndi niile no n'ulo nzuko ahụ na-aghota ighi ihe i na-ekwu ga-esi zaa Amen?

17 Ọ bu ezie na i na-enye ekele nke oma, ma ọ naghị ewuli onye obula elu.

18 Ana m ekele Chineke n'ihhi na ana m asu asusu di iche iche* karia unu niile.

19 Ma mgbe obula a gbakoro na nzuko ife ofufe, ọ na-akara m mma ikwu naani mkpuru okwu ise nke mmadu niile ga-aghota na nke ga-abakwara ha uru, karia na m kwuru puku mkpuru okwu iri n'asusu di iche iche nke onye obula na-apu ighota.

20 Umunna m, unu abula umuntakiri n'echiche unu. Burunu umuntakiri n'ihe gbasara ime ihe ojo, ma burunu ndi nwere uche n'ihe gbasara udi okwu a.

21 E dere ya n'akwukwo iwu,
 "Site na egbugbere onu ndi mba ozo
 sitekwa n'ire ndi na-asu iche iche
 ka m ga-agwa ndi a okwu,
 ma obuladi otu a, ha agaghi ege m nti,
 ka Onyenwe anyi kwuru."†

22 Isu asusu di iche iche abughi ihe nlere anya nye ndi kwere ekwe, kama ọ bu ihe ama nye ndi na-ekweghi ekwe.

* 14:18 Nke bu isu n'ire † 14:21 Ajiz 28:11,12

Ma ibu amụma bụ maka ndị kwere ekwe, ọ bughị maka ndị na-ekweghị ekwe.

²³ Ọ bụrụ na nzukọ niile ezukọọ n'ogbakọ ekpere, mmadụ niile a na-asụ n'otu dị iche iche n'otu mgbe, ọ burukwa na ndị na-aghọtaghị, maọbụ ndị na-ekweghị ekwe abata n'ebe ahụ, gini ka ha ga-ekwu? Ha ọ gaghị asị na isi emebiela ndị a?

²⁴ Ma ọ bụrụ na onye na-ekweghị ekwe maọbụ onye ọhuru abata mgbe onye ọbụla na-ebu amụma, ha ga-abụ ndị mmadụ niile ga-atụ mmehie ha n'anya maakwa ha ikpe mmehie.

²⁵ Mgbe a na-eme ka ihe nzuzo nke obi ha niile pụta ihè, onye dị otu a ga-egbu ikpere n'ala kpọọ isiala nye Chineke si, "N'ezie, Chineke nọ n'etiti unu."

Usoro Ofufe

²⁶ Ugbu a, ụmụna m, kedụ otu o kwesiri idi? Mgbe ọbụla unu zukoro, ụfodu kwesiri ibụ abụ, onye ozo ga-ezi unu ihe; maọbụ gwa unu ozi di mkpa e gosiri ya, maọbụ jiri asusu nke ọ na-amughị gwa unu okwu, ka onye ozo kowaa ihe onye ji asusu a di iche kwuo okwu kwuru. Ma ka ihe ọbụla e mere n'ime ulo choochi buri ihe ga-ewuli onye ọbụla elu.

²⁷ A sika na ọ di ndi choro iji asusu di iche kwuo okwu, ka mmadu abuo maobu ato kwuo. Kama ka ha kwuo n'otu n'otu n'usoro. Ka onye ga-akowa ihe ha kwuru norokwa n'ebe ahụ.

²⁸ Ọ bụrụ na ọ dighi onye ga-akowa ihe ha na-asu, ka onye ahụ na-asu asusu di iche na choochi mechie onu ya. Ya na Chineke surita ya.

²⁹ Ka mmadu abuo maobu ato nwere onyinye ibu amuma kwuo okwu n'otu n'otu, ka ndi ozo tulee ihe ha kwuru.

³⁰ Ọ bụrụ na-ekpughere onye ozo nodu n'akuku ya ihe, ka onye mbu mechie onu ya.

³¹ N'ih na unu nwere ike ibu amuma n'otu n'otu, ka mmadu niile nwee ike imuta ihe ma burukwa ndi a gbara ume.

³² Mmugo niile nke ndi amuma ka a na-edokwa n'okpuru ndi amuma.

³³ N'ih na Chineke abughi Chineke nke aghara, kama ọ bu nke udo. Otu a ka ọ di n'ime ogbakọ niile nke ndi nsọ.

³⁴ Umụ nwanyi ekwesighi ikwu okwu n'ime choochi. Ha ekwesighi itinye onu na ntugha uka ọbụla, n'ih na iwu kwuru ka ha debe onwe ha n'okpuru ndi ochichi.

³⁵ Ọ bụrụ na ọ di ihe ha choro imata, ha juo di ha mgbe ha lara n'ulo. N'ih na ọ bu ihe ihere na nwanyi ga-ekwu okwu n'ime ogbakọ choochi.

³⁶ Unu chere na okwu Chineke malitere n'aka unu? Unu chekwara na ọ ga-akwụsi n'aka unu? Ugha!

³⁷ Ọ buru na ọ di onye na-eche na ya bu onye amuma, maobu na ya nwere onyinye nke Mmuo Nso, naani ihe m na-achọ ka ọ ghotu bu na ihe m na-edere unu bu iwu Onyenwe anyi n'onwe ya nyere m.

³⁸ Ọ buru na ọ di onye nogidere ju inabata ihe ndi a, unu anala ya nti.

³⁹ Ya mere, umunna m, ka ibu amuma buru ihe na-agu unu agu, unu egbochikwala onyinye nke isu n'ire di iche iche.

⁴⁰ Ma meenu ihe niile n'uzo di mma, ka ha dikwa n'usoro.

15

Mbilite n'onwu Kraist

¹ Umunna m, ugbu a achoro m ime ka unu cheta ozioma ahụ m ziri unu mgbe m buru uzọ bjakwute unu, nke unu kweere na ya, na nke unu guzosikwara ike n'elu ya.

² E si n'ozoma a zoputa unu, ma ọ buru na unu ejiri obi unu niile jidesie ihe unu kweere na ya ike. Inwe okwukwe n'ihe ozo di iche agaghi enyere unu aka.

³ Ihe m nyefere unu n'aka na mbu bu ozi ahụ m natara i debe, nke di oke mkpa, na Kraist nwuru onwu n'ih i mmehie anyi, dika akwukwo nso kwuru na ọ ga-anwu.

⁴ Na e liri ya, ma e mere ka o si n'onwu bilie n'ubochi nke ato, dika akwukwo nso kwukwara na ọ ga-eme.

⁵ O gosiri Sefas* onwe ya, emesia, ndi ozi iri na abuo ahụ hukwara ya.

⁶ Emesiakwa, o gosiri ihe kari ri nari mmadu ise n'ime umunna onwe ya, n'otu mgbe, otutu n'ime ndi ahụ ka no ndu taa, ọ bu ezie na ufodu n'ime ha adaala n'ura onwu.

⁷ Emesia, Jemis huru ya; o mekwara ka ndi ozi niile hu ya.

⁸ N'ikpeazu, mu onwe m hukwara ya, dika a ga-asị na m bu nwa a na-amughi n'oge.

⁹ N'ih i na ọ bu m kachasi nta n'ime ndi ozi. O kwesikwaghi ka a akpo m onyeozi ya n'ih i na alusoro m nzuko Chineke ogo nke ukwu.

¹⁰ Ma site n'amara nke Chineke, abu m ihe m bu. O putakwara na amara ya n'ebe m no abughi ihe efu. Kama arusiri m oru ike karichasia ndi ozi niile. Ma n'ezie, ọ bughi m na-aru oru a, kama ọ bu Chineke n'onwe ya na-aru oru ya n'ime m.

¹¹ Ma ọ bu m, maobu ndi ozo, otu a ka anyi siri kwusaa, otu a ka unu sikwa kwere.

* 15:5 Ya bu, Pita

Mbilite n'ọnwu nke ndị nwuru anwu

12 Ma ọ bụrụ na a na-ekwusa na Kraịst si n'ọnwu bilie, gini mere ọfọdu unu ji na-ekwu na ndị nwuru anwu apughị isi n'ọnwu bilie ọzọ.

13 Ọ bụrụ na ndị nwuru anwu a pughị i si n'ọnwu bilie, nke a putara na e megħi ka Kraịst site n'ọnwu bilie.

14 Ọ bụrụkwa na e megħi ka Kraịst si n'ọnwu bilie, ihe anyị na-ezisa bụ ihe efu, okwukwe unu nwere bụkwa ihe efu.

15 Ma karịa nke a, a na-ahụta anyị ka ndị ama ụgha nke Chineke, n'ihì na anyị gbara ama banyere Chineke, na-asị na o mere ka Kraịst si n'ọnwu bilie, bụ onye ọ na-emegħi ka o si n'ọnwu bilie ma ọ bụrụ na-emegħi ka ndị nwuru anwu dị ndụ ọzọ.

16 N'ihì na, ọ bụrụ na a pughị ime ka ndị nwuru anwu bilie dị ndụ ọzọ, emekwaghị ka Kraịst si n'ọnwu bilie.

17 Ma ọ bụrụ na-emegħi ka Kraịst si n'ọnwu bilie, okwukwe unu bụ ihe efu, unu ka ga-anwu na mmehie unu.

18 Mgbe ahụ ndị nwuru anwu n'ime Kraịst lara n'iyi.

19 Ọ bụrụkwa na olileanya anyị n'ime Kraịst gwuru naanị na ndụ anyị n'ime ụwa a, anyị bụ ndị e kwesiri ka e mere ebere.

20 Ma e mere ka Kraịst si n'ọnwu bilie n'ezie, onye mbụ n'etiti ndị niile nwuru anwu.

21 N'ihì na dika ọnwu si site n'aka otu nwoke bịa, otu a kwa ka mbilite n'ọnwu si site n'aka otu nwoke bịa.

22 Dika mmadụ niile si anwu site n'aka Adam, otu a kwa ka mmadụ niile ga-esi dika ndụ n'ime Kraịst.

23 Onye ọbụla ga-ebili n'usoro nke ya, Kraịst mkpuru mbụ si n'ọnwu bilie. Mgbe ọ loghachiri, ndị niile bụ ndị nke Kraịst ga-esote.

24 Mgbe nke a gasiri, ọgwugwu ihe niile ga-abia, mgbe ọ ga-enyefe alaeze n'aka Chineke bụ Nna, n'ihì na o meriela ichi isi niile, na ikike niile na ike niile.

25 N'ihì na ọ ga-abụ eze tutu ruo mgbe ọ lụgburu ndị iro ya niile, doo ha n'okpuru ụkwụ ya.

26 Onye iro ikpeazụ a ga-emeri bụ ọnwu.

27 N'ihì na "O doola ihe niile n'okpuru ụkwụ ya."† Ma mgbe ọbụla asiri, "e doola ihe niile" n'okpuru ụkwụ ya, o doro anya na Chineke agunyegħi onwe ya, n'ihì na ọ bụ ya tinyere ihe niile n'okpuru Kraịst.

28 Mgbe e merela ka ihe niile n'okpuru ya, mgbe ahụ, Okpara ya n'onwe ya, ga-edobe onwe ya n'okpuru onye ahụ dobere ihe niile n'okpuru ya, ka Chineke bụrụ onye na-achi ihe niile.

† 15:27 Abụ 8:6

29 Ma ọ bughị otu a, gini mere ụfọdu ji eme ndi otu ha baptizim n'ọnọdu ndi nwuru anwu? O buru na e meghe ka ndi nwuru anwu si n'onwu bilie ma oji, n'ihi gini ka a na-eme mmadu ndi a baptizim n'ọnọdu ha?

30 Gini mere anyi ji noro n'ize ndu n'oge awa obula?

31 N'igwa unu eziokwu, umunna m, ana m ezute onwu kwa ubochi. Ihe m ji kwuputa nke a bu n'ihi inya isi nke m ji unu anya n'ime Jisos Kraist, Onyenwe anyi.

32 O buru na ndu anyi na-agwu n'uwa a, dika ndi mmadu na-ekwu, gini bukwanu uru m nwere n'ihi ogo m na-aluso anu ohia, bu ndi ikom Efesos? O buru na a gaghị eme ka ndi nwuru anwu bilie,

“Ka anyi rienu, nuokwanu,
n'ihi na echi anyi ga-anwu.”‡

33 Unu ekwela ka e duhie unu. N'ihi na mkparikota agwa ojoo na-emebi ezi agwa.

34 Sitenu na ndu enweghi nghota unu loghachita dika unu kwesiri, unu emehiekwala ozo. N'ihi na-enwere ụfọdu bu ndi na-amaghi Chineke. Ana m ekwu nke a ka ihere mee unu.

Mbilite n'onwu nke anu ahụ

35 Ma ụfọdu ga-aju, “Olee otu a ga-esi mee ka onye nwuru anwu bilie? Olee udi ahụ ha ga-enwe mgbe ha ga-aputa?”

36 Onye nzuzu! Mkpuru oka i tinyere n'ala agaghị epu ma o buru na o bughị ụzọ nwuo.

37 Mgbe i na-agma mkpuru, o bughị anu ahụ nke ga-aputa ka i na-agma, kama o bu naani mkpuru nkiti, eleghi anya mkpuru oka wiiti, maobu mkpuru ozo.

38 Ma Chineke na-enye ya ahụ dika o si choo. O na-enyekwa mkpuru obula n'ime mkpuru niile ahụ nke kwesiri ya.

39 Anu ahụ niile abughị otu, mmadu nwere anu ahụ di iche, anu ohia nwere udi anu ahụ nke ha. Anu ufe nwere anu ahụ ha, azu nwekwara nke ha.

40 Ahụ nke eluigwe na ahụ nke uwa dikwa. Ma ima mma na ebube nke ahụ nke eluigwe bu otu, ima mma na ebube nke ahụ nke uwa dikwa iche.

41 Anyanwu nwere ebube nke ya, onwa nwekwa nke ya, kpakpando nwekwara ebube nke ya. Kpakpando dikwa iche site n'ibe ya n'ima mma na ebube.

42 Otu a ka o di n'ebe mbilite n'onwu ndi nwuru anwu di. Mgbe e liri anu ahụ anyi, ihe nwuru anwu na nke puru ire ure ka o bu, ma mgbe e mere ka o si n'onwu bilie, o gaghị anwukwa ozo.

43 A na-eli ahụ onye nwurụ anwụ dika ihe enweghi ugwu, ma a na-eme ka o si n'ọnwụ bilie n'ebube. A na-eli onye nwurụ anwụ n'adighi ike, ma a na-eme ka o si n'ọnwụ bilie n'idi ike.

44 A na-eli onye nwurụ anwụ dika anụ ahụ nkiti, ma a na-eme ka o jiri ahụ nke mmụọ kulite.

Ọ buru na e nwere anụ ahụ nkiti, e nwekwara ahụ nke mmụọ.

45 E dere ya, "Mmadu mbu, bu Adam, ghorọ mkpuruobi di ndu, Adam nke ikpeazu bu mmụọ na-enye ndu."§

46 Ma mmụọ e bughị uzọ, kama ọ bu ahụ nkiti, ma mmụọ biara n'ikpeazu.

47 Mmadu nke nwoke sitere n'ala, ejikwa aja kpuo ya; mmadu nke abuo si n'eluigwe bia.

48 Di ka mmadu nke mbu ahụ e jiri aja kpuo di, otu a ka ndi niile si n'aja puta dikwa. Ma di ka mmadu nke eluigwe ahụ di, otu a ka ndi niile bu umu eluigwe dikwa.

49 Dika anyi niile yikwasiri onyinyo nke nwoke e jiri aja kpuo, otu ahukwa ka anyi ga-esi yikwasị onyinyo nke nwoke nke eluigwe.

50 Ihe m na-ekwu, umunna m, bu na anụ ahụ na obara enweghi ike iketa alaeze Chineke. Ihe na-ere ure agaghikwa eketa ereghi ure.

51 Ma geenu nti ka m gwa unu ihe omimi a! O bughị anyi niile na-aga inwu, kama, a ga-enye anyi anụ ahụ ohuru nke puru iche.

52 N'otu mgbe, n'otu ntabi anya, mgbe a ga-afu opi ike ikpeazu. N'ih na opi ga-ada, a ga-eme ka ndi nwurụ anwụ si n'ọnwụ bilite na-ereghi ure. A ga-agbanwekwa anyi.

53 N'ih na a ghaghi igbanwe anụ ahụ anyi a nke na-anwu anwu, nyekwa anyi ahụ nke na-agaghi anwu ozo.

54 Mgbe ahụ nke a puru ire ure ga-eyikwasị ereghi ure, nke a puru inwu anwu ga-eyikwasị anwughị anwu. Mgbe ahụ, okwu ahụ e dere n'akwukwo nsọ ga-emezu, okwu ahụ siri, "Elomiela onwu, meriekwa ike ya niile."*

55 "Onwu, olee ebe mmeri gi di?"

Onwu, olee ebe ihe ufụ gi di?"†

56 N'ih na ihe ahụ onwu ji agbata mmadu bu mmehie, ma ihe na-enye mmehie ike bu iwu.

57 Ka ekele diri Chineke onye na-enye anyi mmeri site n'Onyenwe anyi Jisos Kraist.

58 Ya mere, umunna m ndi m huru n'anya, kwusienu ike, burunu akwaa akwuru. Nogidenu n'oru Onyenwe

anyị mgbe niile, ebe unu maara na ọrụ unu na-arụ n'ime Onyenwe anyị abụghị ihe efu.

16

Onyinye n'ihì ndị nsọ nọ na mkpa

¹ N'ihè niile banyere ụtụ ihe onyinye nke ndị nsọ, gbalianụ mee dika m nyere ndị chọọchị dị n'akụkụ Galeshĩa n'iwu.

² Ụbọchị ụka niile, ka onye ọbụla site n'ihè ọ kpatara n'izu ụka ahụ weputa ụfọdụ ihe nke ọ ga-iji nye onyinye a. Unu e cherekwala inakọta ihe onyinye ndị a ruo mgbe m ga-abia. Ka a hapụ iche tutu ruo mgbe m biara.

³ Mgbe m biara, aga m edenye ndị ahụ kwesiri ntụkwasi obi, bụ ndị unu hoputara akwụkwọ nkowa, ziga ha ibugara ndị nọ na Jerusalem onyinye obioma unu.

⁴ Ọ burụkwa na ọ dị mkpa na m ga-eso ha gaa, mụ na ha ga-esoro.

Nzube Pọl

⁵ Aga m abia ileta unu mgbe m gasiri Masidonia. N'ihì na ana m ezube isi n'uzọ Masidonia abia.

⁶ Mgbe m biara, ọ na-adị m ka mụ na unu ga-anọ ogologo oge. Ma eleghị anya, anyị ga-anọ tutu oge oyi agwụ. Mgbe ahụ site, n'inyeaka unu, aga m ahapụ unu gaa ebe ọzọ.

⁷ N'ihì na-achoghị m ileta unu ugbo a m nọ n'ije ngafere. Kama ana m ezube ibia nonyere unu nwa oge, ma ọ buru na Onyenwe anyị e kwenye.

⁸ Ma aga m anọ n'Efesos tutu ruo oge Pentikoosu,

⁹ n'ihì na-emegheela ọnu ụzọ dị ukwuu nke na-aruputa ezi ọrụ nye m, ma ha dị otutu bụ ndị na-eguzogide m.

¹⁰ Ọ buru na Timoti abia, lezienụ anya mee ka ọ ghara inwe ihe ọ ga-atụ egwu mgbe ọ nọ n'etiti unu, n'ihì na ọ bụ onye na-arụ ọrụ Onyenwe anyị dika m si arụ ya.

¹¹ Ka onye ọbụla ghara ileta ya anya. Kama, dupunụ ya n'ije ya n'udo ka o nwe ike loghachikwute m. Mụ na umunna ndị ọzọ na-ele anya n'ọta ya.

¹² Aririọ m nwanne anyị Apolos ka o soro umunna ndị ọzọ bia leta unu, ma ọ bughị uche ya ma ọlị ibiakwute unu ugbo a. Ọ ga-abia mgbe ọbụla ohere putara.

¹³ Na-echenụ nche mgbe niile, guzosienụ ike n'ime okwukwe unu. Dirinụ ka ndị tozuru dimkpa, ndị dị ike.

¹⁴ Werenụ ihunanya na-arụ ọrụ ọbụla unu na-arụ.

¹⁵ Ugbo a, ariọ m unu umunna m, unu maara na ezinaulo Stefanas bụ ndị mbụ kwere ekwe n'ala Akaja.* Ha nyekwara onwe ha maka ijere ndị nsọ ozi.

* 16:15 Akaja bukwa Griis.

¹⁶ Ana m ariọ unu ka unu na-asọpuru ndị dị otu a, nakwa onye ọbụla bụ onye otu anyị na onye ọrụ anyị.

¹⁷ Obi toro m uto n'ọbibi nke Stefanos na Fotunetus na Akaikos. Ha emelara m ihe unu gaara emere m, ma a si na unu no n'ebe a.

¹⁸ Ha kwalitere mmuo m dika ha kwalitere nke unu. Nyenu ndi di otu a nsopuru.

Ekele ikpeazu

¹⁹ Ulo choochi niile di n'okpuru Eshia na-ezitere unu ozi ekele.

Akwila na Prisila, na nzuko di n'ulo ha na-enye unu ekele obioma n'ime Onyenwe anyi.

²⁰ Umunna niile no n'ebe a na-ekele unu.

Werenu isurita onu di nsokelerita onwe unu.

²¹ O bu mu onwe m bu Pol ji aka m na-edede ekele nke a.

²² O buru na onye obula ahughu Onyenwe anyi n'anya, ka o buru onye a buru onu. Onyenwe anyi bia!

²³ Ka amara Onyenwe anyi Jisos dinyere unu.

²⁴ Ka ihunanya m dinyere unu niile site n'Onyenwe anyi Jisos Kraist. Amen.

2 Ndi Kọrint

¹ Pọl, onyeozị nke Jisọs Kraịst dika ọchịchọ nke Chineke si di, na Timoti nwanne anyi nwoke,

Na-edegara chọochi Chineke nke di na Kọrint, na ndi nso niile ndi nọ n'ala Akaja akwukwo:

² Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisọs Kraịst diri unu.

Ekele diri Chineke onye nkasiobi

³ Otuto diri Chineke na Nna nke Onyenwe anyi Jisọs Kraịst, bu Nna nke obi ebere, nakwa Chineke nke nkasiobi niile.

⁴ Onye na-akasi anyi obi n'ime nsogbu anyi niile, ka anyi site n'uzo di otu a nwee ike ikasi ndi ozo niile no na nsogbu di iche iche obi. Inyere ha aka dika anyi onwe anyi si nata inyeaka site n'aka Chineke.

⁵ N'ihị na dika anyi si eketa oke n'ime otutu ahuhu nke Kraịst, otu a nkasiobi anyi na-ababiga uba site na Kraịst.

⁶ Ma o buru na anyi na-ahu ahuhu, o bu n'ihị na nkasiobi unu, nakwa nzoputa unu. O burukwa na a na-akasi anyi obi, o bukwa n'ihị nkasiobi unu, nke na-aruputa ike na ume iji ntachiobi die udi ahuhu nke anyi onwe anyi na-edikwa.

⁷ Olileanya anyi nwere n'ebe unu no siri ike, ebe anyi maara na dika unu si eketa oke n'ita ahuhu anyi, otu ahukwa ka unu ga-esi keta oke na nkasiobi ahụ anyi na-anata.

⁸ Anyi chorọ ka unu mara umunna m, ihe banyere nsogbu e sogburu anyi n'Eshia. N'ezie, nsogbu ahụ kariri anyi ike, mee ka anyi hapu inwekwa olileanya na anyi ga-emesi diri ndu.

⁹ N'ezie, o di nnoo n'oge ahụ, dika a ga-asị na a mara anyi ikpe onwu. Ma anyi maara na o si otu a mee ka anyi nwee ike imuta na o kwesighi ka anyi tukwasị obi n'ike nke aka anyi, kama ka anyi nwee olileanya n'ime Chineke, onye puru ime ka ndi nwuru anwu si n'onwu bilie.

¹⁰ O bu Chineke bu onye zoputara anyi site n'ime oke onwu di otu a. Anyi nwekwara ntukwasị obi na o ga-aga n'ihu na-azoputakwa anyi,

¹¹ dika unu ga-enyekwara anyi aka site n'ekpere unu, ka otutu nwere ike nye ekele n'ihị anyi maka onyinye amara

anyị natara na nzaghachi ekpere ọtụtụ mmadụ ndị a na-ekpere anyị.

Mgbanwe nzube Pọl

¹² Inya isi anyị bụ nke a, na akonuche anyị na-agbara anyị akaebe na anyị kpara agwa oma n'ụwa, karịchasia n'ebe unu nọ, n'idi nsọ na izi ezi nke si n'aka Chineke. Nke a bụ site n'amara o nyere anyị, o bughị site n'amamihe nke mmadụ.

¹³ N'ihì na ihe anyị na-edere unu abughị ihe unu na agaghị agụta maọbụ ghọta. Enwere m nchekwube na unu ga-aghọta ya nke oma.

¹⁴ Dịka unu ghọtara anyị nwa nke nta ugbo a, unu ga-eji anyị anya isi n'ubochi nke Onyenwe anyị Jisọs.

¹⁵ Ihe m na-ekwu were m anya, nke mere m ji chọọ ibu ụzọ bịa leta unu ka unu nwee uru abụọ.

¹⁶ Ebu m ya n'obi na m ga-akwụsị hụ unu mgbe m na-agafe iga Masidonia. Ebukwa m ya n'obi m na mgbe m si Masidonia na-alaghachi na m ga-akwụsịkwa ileta unu, ka unu nweekwa ike inyere anyị aka mgbe anyị bidoro ilaghachi Judia.

¹⁷ E nwere m obi abụọ mgbe m chọrọ ime nke a? Ana m ezube nzube m dịka mmadụ nkịtị, onye dị nkwadobe ikwu "E," na "E e," n'otu oge ahụ?

¹⁸ Ma dịka Chineke si buru onye kwesiri ntụkwasi obi, okwu anyị gwara unu abughị "E," na "E e."

¹⁹ N'ihì na Okpara Chineke, Jisọs Kraịst, onye e sitere n'onu Saịlas na Timoti na mụ onwe m kwusaa abughị "E" na "E e," kama n'ime ya o bụ naanị "E."

²⁰ N'ime Kraịst ka anyị huru "E" na nkwa niile nke Chineke kwere umu mmadụ. Nke a mere anyị ji site na ya kwee "Amen" n'inye Chineke otuto.

²¹ O bụ Chineke n'onwe ya mere ka anyị na unu guzosie ike n'ime Kraịst. O meela ka anyị buru ndị e tere mmanu.

²² O kara anyị akara n'ihu, nyekwa anyị Mmụọ Nsọ ya ka o biri n'obi anyị, dịka onye ga-ahụ na anyị ga-emezu nkwa ahụ niile.

²³ Ana m akpọku Chineke dịka onye akaebe m, o bụ n'ihì inaputa unu mere m ji hapu ibia Kọrint.

²⁴ O bughị na anyị bụ ndị ochichi nke okwukwe unu, kama anyị so unu na-aruko oru ka unu nwe onu n'ihì na o bụ site n'okwukwe ka unu ga-esi kwuru chim.

2

¹ Ekpebiri m n'ime obi m na-agaghị m abiakwute unu ozo, iwetara unu ihe mwute.

² N'ihì na ọ bụrụ na m eme ka obi jọọ unu njọ, onye kwanụ ga-akasi m obi ma ọ bughị unu, unu onwe unu ndi m mere ka obi jọọ njọ?

³ E deere unu akwukwo a dika m kwesiri ime ka m ghara inwe mwute mgbe m biara, site n'aka ndi kwesiri ime ka obi di m mma, n'ihì na o doro m anya na onu m ga-abu onu nke unu niile.

⁴ Eji m anya mmiri di ukwu na oke obi mgbu na obi mgbawa deere unu akwukwo, ọ bughị ka m kpasuo unu iwe kama ka unu nwee ike imata oke ihunanya m nwere n'ebe unu no.

Mgbaghara diri onye mmehie

⁵ Ọ bụrụ na onye obula mere ihe butere obi mgbu, ka a hapu ikwu ya karịa ka o kwesiri, ọ bughị naani m ka o wetaara obi mgbu, o wetakwaara unu niile obi mgbu.

⁶ N'ihì na ntaramahuhu unu niile kpebiri nye ya ezuola.

⁷ Ugbu a, bikonu umunna m, o kwesiri ka unu gbaghara ya, ma kasie ya obi, ka ọ hapu inwe obi ilu maobu daa mba na mmuo ya, rubiga uju oke.

⁸ Ya mere ana m ario unu, bikonu, gosinu ya na unu huru ya nnoo n'anya.

⁹ Ihe mere m ji dee ihe m dere n'akwukwo nke mbu bu ka m choputa ma unu jikekwara mgbe niile irube isi n'ihe niile.

¹⁰ Ọ bụrụ na unu agbaghara onye ahụ mu onwe m kwa agbagharala ya. Mgbaghara m, a sikwa na o nwere ihe m na-agbaghara, ana m eme ya n'ihì unu n'ihu Kraist.

¹¹ Anyi na-eme nke a ka Ekwensu ghara ighogbu anyi. Anyi maara ihe niile ọ na-ezube.

Ndi ozi nke ogbugba ndu ohuru

¹² Mgbe m biarutere Troas ikwusa ozioma Kraist, e megheere m uzọ n'ime Onyenwe anyi.

¹³ Ma enweghi m izuika n'ime obi m, n'ihì na ahughi m Taiotos ezi nwanna m n'ebe ahụ. Nke a mere m jiri kelee ha hapu ha gawa Masidonia.

Mmeri na-adi site na Kraist

¹⁴ Ma ekele diri Chineke, onye na-edughari anyi na-enye anyi mmeri, n'ihì njiko e jikotara anyi na Kraist, onye na-eji anyi aru oru, ime ka onye obula nuru isisi utọ nke ozioma ya.

¹⁵ N'ihì na anyi bu mmanu isi utọ nke Kraist nye Chineke, n'etiti ndi ọ na-azoputa na n'etiti ndi na-ala n'iyi.

¹⁶ N'etiti ndi ahụ na-ala n'iyi, isisi utọ a bu ihe na-ewetara ha onwu, ma n'etiti ndi ahụ a na-azoputa, ọ bu isisi utọ a na-ewetara ha ndu. Onye zuru ime ihe ndi a?

17 N'ihì na anyị adighị ka ọtụtụ mmadụ ndị na-eji okwu Chineke azụ ahịa. Kama, n'ime Kraịst anyị na-ekwu okwu anyị site n'obi dị ọcha, dika ndị ahụ Chineke zipurū irū ọrụ a.

3

Ndi ozi ogbugba ndu oheru

1 Anyị na-ebido ito onwe anyị ọzọ? Ọ dị a mkpa anyị inye unu, maobu inata n'aka unu akwukwo nkowa iji too onwe anyị dika ufodu mmadụ ndi ọzọ si eme?

2 Unu onwe unu bu akwukwo ozi anyi nke e dere n'obi anyi nke mmadu niile maara ma guokwa.

3 Unu na-egosikwa na unu bu akwukwo ozi si n'ebe Kraịst no, mputa ihe nke ozi anyi jere. Ọ bughị ihe e ji inki* dee na mbadamba nkume, kama o bu mmuo Chineke na-adị ndu ka e ji dee ya na mbadamba obi mmadu.

4 Nke a bu ntukwasị obi anyi nwere site na Kraịst n'ebe Chineke no.

5 Ọ dikwaghị mgbe anyi ji chee n'ime onwe anyi, na anyi nwere ike ime ihe obula bara uru site n'ike aka anyi, kama ihe obula anyi nwere, ihe obula anyi ruputara, sitere n'aka Chineke.

6 Onye mere ka anyi zuo oke ibu ndi ozi ya nke ogbugba ndu oheru, nke edeghi n'akwukwo iwu kama n'ime Mmuo. Ihe e dere n'akwukwo iwu na-eweta onwu, ma Mmuo nanye ha ndu.

Ebube nke ogbugba ndu oheru

7 Ma o buru n'ije ozi ahụ nke na-eweta onwu bu nke e gbunyere n'elu nkume ji ebube di ukwu bja, nke mere na umu Izrel apughị ilegide Mosis anya n'ihu mgbe o si n'elu ugwu Sainaị rịdata n'ihì ebube nke ihu ya, bu ebube nke na-agabiga agabiga,

8 o bu n'ije ozi nke Mmuo nsọ agaghị adi ebube karĩa?

9 Ọ buru na-enwere ebube n'ime ije ozi nke amamikpe, ije ozi nke ezi omume ga-adi ebube karĩa ya.

10 N'ezie, ihe juputara n'ebube mgbe ochie enwekwaghị ebube obula ugbu a, n'ihì na ebube nke ogbugba ndu oheru ekpuchiela ya.

11 Ọ buru na ihe na-agafe agafe nwere ebube di otu a, ihe ga-anogide mgbe niile ga-enwe ebube karĩa ya.

12 Ya mere, ebe o bu na anyi nwere olileanya di otu a, anyi enweghi egwu obula.

* 3:3 Ya bu, mkpisi akwukwo

13 Anyị agaghị adị ka Mosis onye weere akwa kpuchie ihu ya, n'ihị na ọ chọghị ka ụmụ Izrel hụ ebube ahụ na-agbanwe agbanwe.

14 Kama e mechiri obi ha ruo taa. N'ihị na mgbe ọbụla ha gurụ akwụkwọ ogbugba ndụ ochie ahụ, akwa mkpuchi ahụ na-anogidekwa apughị apụ n'obi ha, n'ihị na ọ bụ naanị site n'ime Kraịst ka ọ ga-eji puo.

15 Ee, tutu ruo taa, mgbe ọbụla ha na-agụ akwụkwọ iwu ahụ Mosis dere, ihe mkpuchi na-adịgide n'obi ha.

16 Ma mgbe onye ọbụla tughariri n'ebe Onyenwe anyị nọ, a na-ewepu akwa mkpuchi ahụ.

17 N'ihị na Onyenwe anyị bụ Mmụọ, ma ebe ọbụla kwa Mmụọ Onyenwe anyị nọ, n'ebe ahụ ka mmadụ puru inwere onwe ya.

18 Anyị niile bụ ndị e wepurula akwa mkpuchi site n'ihu, na-egosi ebube nke Onyenwe anyị. A na-agbanwe anyị ibanye n'oyiyi ya site n'ebube ruo n'ebube, nke si n'aka Onyenwe anyị, onye bụ Mmụọ.

4

Akụ ebube dị n'ite aja

1 Ya mere, ebe anyị natara ije ozi a site n'ebere Chineke, ike adighi agwu anyi n'obi.

2 Anyị ahapula omume nzuzo niile na-eweta ihere. Anyị ahapula uzọ aghughọ niile, maobu iji okwu Chineke natu asi. Kama site n'ikwuputa eziokwu ahụ ka ndi mmadu were ezi akonuche ha mata udi mmadu anyi bu n'ihu Chineke.

3 Ma a sikwa na ozioma nke anyi na-ekwusa dika ihe e zoro ezo, o bu ihe e zoro ezo nye ndi ahụ na-ala n'iyi.

4 N'ebe ha nọ, chi nke uwa a ekpuchiela uche ndi na-ekweghi ekwe iji gbochie ha ihu ihè nke ozioma ahụ na-eziputa ebube Kraist, onye di n'udi Chineke n'onwe ya.

5 N'ihị na ọ bughị anyị onwe anyị ka anyị na-ekwusa, kama anyị na-ekwusa na Kraist Jisọs bụ Onyenwe anyị. Ma anyị onwe anyị bụ ụmụodibo unu n'ihị Jisọs.

6 N'ihị na ọ bụ Chineke ahụ siri, ka ihè si n'ochichiri chawaputa; * bukwa onye mere ka ihè ya nwuwa n'ime obi anyi. Nke a ka o mere iji wetara anyi ihè amamihe nke ebube Chineke n'ihu Kraist.

7 Anyị onwe anyị bụ ndi natara akụ nke di oke onuahia di n'ime ite uru, iji gosi na ike kacha elu si n'aka Chineke, o bughị n'aka anyi.

* 4:6 Jen 1:3

⁸ A na-akpagbu anyị n'akukụ niile, ma adighi emeri anyị. Mgbe ufodu, anyị nọ na mgbagwoju anya ma anyị adighi ada mba.

⁹ A na-esogbu anyị, ma adighi ahapu naani anyị; mgbe ufodu, a na-akutu anyị n'ala ma adighi ala anyị n'iyi.

¹⁰ Otutu mgbe, anyị na-ebughari n'ahu anyị onwu Jisos, ka ndu nke Jisos nwekwa ike puta ihè n'ahu anyị.

¹¹ Mgbe obula anyị di ndu, anyị nọ n'onwu n'ihu Jisos, ka ndu Jisos nwee ike puta ihè n'ahu anyị puru inwu anwu.

¹² Nke a putara na onwu na-arusi oru ike n'ime anyị, ma na ndu na-aru oru n'ime unu.

¹³ Ebe o bu na anyị nwere otu mmuo nke okwukwe ahụ, dika e si dee n'akwukwo nsọ, "Ekweere m, ya mere m ji kwuo."† Anyị onwe anyị kwekwara, n'ihu nke a mere anyị ji na-ekwu,

¹⁴ ma anyị maara na onye mere ka Onyenwe anyị Jisos si n'onwu bilie, ga-emekwa ka anyị soro Jisos si n'onwu bilie, ma kpobatakwa anyị na unu n'ihu ya.

¹⁵ Ihe ndi a niile bu maka n'ihu unu, ka o ga-abu amara na-abawanye irute otutu mmadu aka, ka o nwee ike na-abawanye inye ekele maka otuto nke Chineke.

¹⁶ O bu nke a mere ike adighi agwu anyị n'obi. O bu ezie na anu ahụ anyị na-anwu anwu, ma a na-agba mmuo anyị ume kwa ubochi.

¹⁷ Nwantinti ahuhu nke anyị na-ata ugbo a, nke na-adi nwa oge, na-akwadoro anyị otuto ebighi ebi di ukwu.

¹⁸ N'ihu na anyị adighi ele ihe anya nwere ike ihu, kama anyị na-ele anya n'ihe ahụ anya na-adighi ahụ. N'ihu na ihe ahụ anya na-ahu na-adi naani nwa oge, ma ihe ahụ anya na-adighi ahụ na-adi ruo mgbe ebighi ebi.

5

Ebe obibi anyi n'eluigwe

¹ N'ihu na anyị ma nke oma na mgbe e mebiri ulo ikwu nke anyị bi n'ime ya, bu ulo nke uwa a, anyị nwere ulo nke sitere na Chineke, ulo nke ejighi aka wuo, ga-adi ebighi ebi n'eluigwe.

² Ugbo a anyị nọ na-asu ude, na-enwe agu inweta ebe obibi anyi di n'eluigwe.

³ Ka o ga-abu anyi yiri ya, ka anyi hapu idi ka ndi gba oto.

⁴ Mgbe ahụ niile anyị nọ n'ime ulo ikwu a,* anyi na-anogide n'isu ude nke ibu arọ. O bughị n'ihu na anyi choro inwu anwu buru ndi na-enweghi anu ahụ, kama o bu n'ihu

† 4:13 Abụ 116:10 * 5:4 Anụ ahụ nke uwa

na anyị chọrọ ka e yikwasị anyị anụ ahụ nke eluigwe ahụ, ka anụ ahụ a pụrụ inwụ anwụ yikwasị ndụ ebighị ebi.

⁵ Chineke onye ya onwe ya, bụ onye kwadobere anyị maka mgbanwo nke a, nyekwara anyị Mmụọ Nsọ ka ọ bụrụ onye ga-ahụ na anyị ga-enwetazu nkwa ahụ niile.

⁶ N'ihị nke a, anyị nwere obi ike mgbe niile, n'ihị na anyị maara na mgbe anyị na-aga n'ihu na-adị ndụ n'anụ ahụ a, anyị na Onyenwe anyị anọghị.

⁷ N'ihị ọ bụ okwukwe ka anyị ji adị ndụ ọ bughị ihe anya hụrụ.

⁸ Obi siri anyị ike. Ọ gaara amasị anyị ihapụ ụlọ nke a anyị bi na ya, bụ ahụ anyị ma lakwuru Onyenwe anyị n'ebe obibi ya.

⁹ Ya mere, ma anyị nọ n'ụlọ a maọbụ n'ọzọ, ihe anyị chọrọ bụ ka anyị mee ihe ga-atọ ya ụtọ.

¹⁰ N'ihị na anyị niile ga-eguzo n'ihu oche ikpe Kraịst, mgbe ahụ onye ọbụla n'ime anyị, n'otu n'otu, ga-anata ụgwọ ọrụ dika ihe ọ rụrụ na-anụ ahụ ya mgbe ọ nọ n'ime ụwa si dị, maọbụ ezi ihe maọbụ ihe ojọ.

Ije ozi nke idị na mma

¹¹ Ọ bụ n'ihị na anyị maara nnọọ ihe itụ egwu Onyenwe anyị pụtara, ka anyị ji na-arusị ọrụ ike ka ndị mmadụ mata Chineke makwaara ụdị mmadụ anyị bụ. Enwekwara m olileanya na nke a pụtara ihe nye akonuche unu.

¹² Anyị adighị agbalị igwa unu na anyị dị mma, kama anyị chọrọ inye unu ihe unu ga-eji nyaa isi mgbe unu na-ekwu ihe banyere anyị, ka unu nwee ike imata ihe unu ga-azaghachi ndị ahụ na-anya isi banyere ihe ha ji anya ha hụ, kama ihe dị mmadụ n'obi.

¹³ Ọ bụrụ na anyị amaghị onwe anyị, ọ bụ n'ihị Chineke, ọ bụrụ na anyị nwere uche zuruoke, ọ bụ n'ihị unu.

¹⁴ Ọ bụ ihunanya Kraịst na-akwagide anyị, n'ihị na anyị kwere na otu onye nwurụ maka mmadụ niile, nke pụtara na mmadụ niile anwụọla.

¹⁵ Ọ nwurụ n'ihị mmadụ niile, ka ndị dị ndụ gharakwa idiri onwe ha ndụ ọzọ, kama maka onye ahụ nwurụ n'ihị ha ma sikwa n'onwụ kulie.

¹⁶ Bido ugbu a gawa, anyị adighị elekwa onye ọbụla anya dika mmadụ nkịtị. N'ihị na anyị sitere n'uzọ dị otu a lee Kraịst anya, chee na ọ bụ mmadụ efu. Ma ugbu a, anyị amakwaghị ya n'uzọ dị otu a.

¹⁷ Ya mere, ọ bụrụ na onye ọbụla amalite idị ndụ n'ime Kraịst, ọ ghoọla onye e kere ọhụrụ, ihe ochie agaala, nke ọhụrụ anọchie.

¹⁸ Ma ọ bụ Chineke bụ onye na-eme ihe ndị a. Ọ bụ ya onwe ya sitere n'aka Kraịst mee ka anyị na ya dịrị n'udo. Ma ugbu a, o nyela anyị ọrụ ije ozi, ikpọ ndị ọzọ ka ha bịa ka ya na ha dirikwa n'udo.

¹⁹ Ihe nke a pụtara bụ na Chineke sitere na Kraịst na-eme ka ya na ụwa dị na mma. Ọ dighị agụkọrọ ụmụ mmadụ mmehie niile, kama o tinyela n'aka anyị ozi banyere ụzọ o si eme ka ya na ụmụ mmadụ dikwa na mma ọzọ.

²⁰ Ya mere, anyị bụ ndị na-anọchi anya Kraịst ijere ya ozi n'ụwa. Chineke ji anyị na-agwa unu okwu. Anyị na-ariọ unu dika ọ bụ Kraịst n'onwe ya na-ariọ unu. Biko, bjanu ka unu na Chineke dirị n'udo.

²¹ N'ihì na o mere ka onye ahụ na-amaghị mmehie buru mmehie n'ọnọdụ anyị, ka esi otu a mee ka anyị nwee oke n'ime ezi omume Chineke site na ya.

6

¹ Dika ndị ha na ya na-arukọ ọrụ n'otu, anyị na-ariọ aririọ si unu ahapula inara amara a Chineke na-enye unu n'efu.

² N'ihì na ọ na-ekwu,

“N'oge m na-anara mmadụ nke oma anurụ m olu unu.

Ọ bukwa ụbọchị nzọpụta ka m nyeere unu aka.”*

Lee, ugbu a bụ oge a na-anabata mmadụ nke oma, ugbu a bụ ụbọchị nzọpụta.

Ahụhụ Pọl hụru

³ Anyị etinyeghị ihe isọ ngongọ n'uzọ onye ọbụla ka ọ ghara iwetara ọrụ anyị ihe ita ụta.

⁴ Kama n'ime ihe niile, anyị na-agbalịsị ike ime ka ndị mmadụ mara na anyị bụ ndị na-ejere Chineke ozi. Anyị ji ndidi na ntachiobi na-edi nsogbu niile na mkpagbu niile na ahụhụ niile na-adakwasị anyị.

⁵ A na-eti anyị ihe otiti otutu mgbe. E tinyekwala anyị n'ime ụlọ mkpọrọ dị iche iche. Otutu mgbe ka igwe mmadụ tikwara anyị ihe otiti. Anyị na-adogbu onwe anyị n'ọrụ. Otutu abali anyị nọkwara n'ime imụ anya na-erighị nri,

⁶ n'ime idị ọcha na ezi nghota na ntachiobi nke anyị nwere, n'inwe obioma na ezi ihunanya nke ihu abuo n'adighi na ya n'ime Mmụọ Nso,

⁷ sitekwa n'ikwu eziokwu na site n'ike Chineke. Anyị buru ezi omume dika ngwa agha n'aka nri na n'aka ekpe.

⁸ Ufodu na-asopuru anyị ma ndị ọzọ na-eme anyị ihe ihere. Ufodu na-ata anyị uta, ma ufodu na-eto anyị. Ufodu mmadụ na-agụ anyị di ka ndị ụgha, ma anyị nọgidesiri ike na-ekwu eziokwu.

* 6:2 Ajz 49:8

⁹ Ụwa amaghị anyị, ma a maara anyị. O bụ ezie na anyị na ọnwụ na-anọ nso mgbe niile, ma lee anyị ka dika ndụ. A na-ata anyị ahụhụ, ma lee anyị anwughị.

¹⁰ Anyị na-anọ n'ihe mwute mgbe niile, ma lee ọñụ juru anyị obi. Anyị bụ ndị ogbenye, ma anyị na-eme ka ọtutu mmadụ buru ndị ọgaranya. Anyị enweghị ihe ọbụla, ma lee anyị nwere ihe niile.

¹¹ Ndi enyi anyị nọ na Kọrint, anyị agwala unu ihe niile di anyị n'obi, anyị emeghepula obi anyị nye unu.

¹² Anyị ji obi anyị niile hụ unu n'anya, ma unu mechiri obi unu n'ebe anyị nọ.

¹³ Ugbu a, ana m ekwu dika ana m agwa ụmuntakiri. Na-emesonu anyị dika anyị si emeso unu, meenu ka obi unu saa mbara n'ebe anyị nọ.

Ndi Kraist na ndi na-ekweghi ekwe

¹⁴ Unu ekwela ka unu na ndi na-ekweghi ekwe nwee nkeota obula. N'ihia na ginia ka ezi omume na ajo omume nwekorof? Olee udi mmekof ihè na ochichiri ga-enwekof?

¹⁵ O bụ nwekof di aña di na-agbata Kraist na ekwensu? Gini kwa ka onye kwere ekwe na onye na-ekweghi ekwe nwekorof?

¹⁶ Gini bụ ihe jikotara ulonso Chineke na arusi? N'ihia na anyi onwe anyi bu ulonso Chineke di ndu. Dika Chineke kwuru,

"M ga-ebi n'ime ha.

Jeghariakwa n'ime ha.

M ga-abukwa Chineke ha,

ma ha onwe ha ga-abukwa ndi nke m."[†]

¹⁷ Ya mere,

"Sinu n'etiti ha puta.

Nopukwanu iche n'ebe ha no.

Otu a ka Onyenwe anyi kwuru.

Unu emetukwala ihe obula ruru aru aka.

Mu onwe m ga-akpobatakwa unu."[‡]

¹⁸ Ma,

"Aga m aburu unu Nna,

unu onwe unu ga-abukwara m umu m ndi ikom na ndi inyom.

Otu a ka Onyenwe anyi, Onye puru ime ihe niile kwuru."[§]

[†] 6:16 Lev 26:12; Jer 32:38; Izk 37:27   [‡] 6:17 Ajz 52:11; Izk 20:34,41   [§] 6:18 2Sa 7:14; 7:8

7

¹ Ya mere, ndi enyi m, ebe anyi nwere nkwa ndi a niile, ka anyi debe onwe anyi ocha n'ime ihe niile obula nke na-emeru ahụ anyi na mmuo anyi. Ka anyi mezuo idi nso n'itu egwu Chineke.

Ihe na-enye Pol obi utọ

² Megheenu obi unu nabata anyi, n'ihhi na o nweghi onye obula n'etiti unu anyi mere ihe ojojo. O nwekwaghi onye anyi duhiere. O dikwaghi onye obula anyi rigburu.

³ Anaghi m ekwu ihe ndi a ka m maa unu ikpe, dika m kwuburu na mbu, na anyi bu unu n'obi anyi, idiko ndu, maobu inwukokwa onwu n'otu.

⁴ Nkwuwa okwu m ji gwa unu okwu di ukwu; inya isi m n'ihhi unu dikwa ukwu. Abu m onye a gbara ume n'ebe o di ukwu, n'ime onodu ahuhu anyi niile, ana m anuribiga onu oke.

⁵ N'ihhi na mgbe anyi batara Masidonia, anyi enweghi izuika ma oli. Kama mmpagbu si n'aka nri na aka ekpe biakwute anyi, ogu n'ezi, egwu n'ime.

⁶ Ma otu o di, Chineke, onye na-agba ndi ike gwuru ume, gbara anyi ume site n'obibia Taiotos.

⁷ O bukwaghi naani n'ihhi na obibia o biara nyere anyi obi utọ, kama akuko o ji bia, gbasara otu unu si gbaa ya ume, gwakwa anyi otu unu si na-ele anya ihu m, na otu unu si na-eru uju n'ihhi ihe niile mere, na otu unu si guzosie ike n'ukwu m, na udi ihunanya unu nwere n'ebe m no, obi toro m utọ nke ukwu.

⁸ O naghhi ewutekwa m ugbu a na m deere unu akwukwo ahụ, o bu ezie na o wutere m mgbe ahụ m na-edey ya, n'ihhi na amaara m na o ga-ewetara unu obi ojojo mgbe unu guru ya. Ma obi ojojo ahụ aburula naani nke nwa oge nta.

⁹ Ma ugbu a ana m anuri onu na m dere akwukwo ahụ. O bughhi n'ihhi na ogugu ya wetaara unu obi ojojo, kama o bu n'ihhi na mwute o wutere unu emeela ka unu chegharia. Udi mwute unu nwere bu udi mwute Chineke chorọ ka ndi nke ya wee. Ya mere, o nweghi ihe ojojo biakwasiri unu n'ihhi akwukwo anyi deere unu.

¹⁰ N'ihhi na iru uju otu Chineke chorọ na-eweta nchehari nke na-eduba mmadu na nzoputa, bu nchehari nke a napughhi ikwa uta banyere ya. Ma iru uju dika uwa si eme na-eweta onwu.

¹¹ Leenu ihe Chineke ruputara site n'ihhe mwute dakwasiri unu. Ugbu a, unu aburula ndi o na-anu oku n'obi na ndi jikeere izi anyi na aka unu abuo di ocha. Lee otu unu si zi iwe unu, otu unu si zikwa na ihe ahụ wutere unu. Lee

otu unu si tọọ ọjọ ihe mmehie ahụ nwere ike iwetara unu. Leekwanụ otu unu si mee ihe niile igosi na unu kwagidere m. Leekwanụ otu unu si nye onye ahụ mere mmehie ahụ ntaramahụhụ ngwangwa. Unu egosila na aka unu dị ọcha n'okwu ndị a niile.

¹² Ọ bụ ezie na m deere unu akwukwọ ahụ, ma edeghi m ya n'ihị onye ahụ mehiere, maọbụ n'ihị onye ahụ e mehiere megide. Kama edere m ya ime ka Chineke gosi unu otu ihe gbasara anyị si na-anụ unu ọkụ n'obi.

¹³ N'uzọ niile ndị a, anyị bụ ndị a gbara ume site n'ihunanya unu nwere n'ebe anyị nọ.

A gbara anyị ume karịa site na ihu ọhụ Taịtọs n'ihị nnabata unu nabatara, na otu unu si mee ka mmụọ ya zuru ike mgbe ọ biakwutere unu.

¹⁴ N'ihị na tupu ọ hapụ anyị biakwute unu, anyara m isi n'ihu ya banyere unu; ugbo a, obi dị m ụtọ nke ukwu n'ihị na unu emeghi ka ihere mee m. Anyị ekwuola eziokwu nye unu. Ugbo a, inya isi m n'ebe Taịtọs nọ egosila na anyị bụ ndị eziokwu.

¹⁵ Ugbo a, ihunanya o nwere n'ebe unu nọ na-aba ụba nke ukwu, n'ihị ncheta ọ na-echeta otu unu niile si jiri ọhụ gee ya ntị na otu unu si jiri itụ egwu na ahụ ịma jijji nabata ya.

¹⁶ Nke a na-enyekwa m obi ụtọ n'ihị na enwere m ntụkwasi obi n'ebe unu nọ n'ime ihe niile.

8

Ihe onyinye maka ndị nsọ

¹ Anyị chọrọ ime ka unu mara, ụmụnna m, ihe banyere ihe nke amara Chineke ruru na nzuko niile dị na Masidonia.

² N'ime ọhụrụ oke mkpagbu na ihe mwute, ha nwere ọhụrụ dị nnọọ ukwu ruo na ha gbasara aka ha nye ndị ọzọ ihe, wezugakwa na ọ bụ ezie na ha bụ ndị ogbenye ọhụrụ ntụ.

³ Ana m agba ama na ha nyere dika ike ha, ha nyekwara ọ buladi karịa otu a turu anya. Onyinye ha si n'obi ha pụta.

⁴ N'ezie, ha rịsiri anyị arịrịo ike ka anyị nara onyinye amara ha nyere n'ihị iso keta oke inyere ndị nsọ ndị ọzọ nọ na mkpa aka.

⁵ Nke ka nke, ha nyere karịa ihe anyị lere anya na ha ga-nye. N'ihị na ha buru ụzọ were onwe ha nye Onyenwe anyị. Ha sitekwara n'ọchịchọ Chineke nyekwa anyị onwe ha.

⁶ Ya mere, anyị rịrọ Taịtọs, onye malitere ọrụ ka ọ ruzuo ọrụ amara ahụ ruo n'isi.

⁷ Ma ebe unu babigara ụba oke n'ihe niile unu nwere, n'okwukwe, na okwu, n'ihe omuma, na inu oku n'obi, na ihunanya unu huru anyi, lezie unu anya hu na unu babigakwara ụba oke n'amara nke inye ihe a.

⁸ Anaghi m enye unu iwu, kama site n'izi unu otu o si na-anu ndi ozo oku n'obi inyeaka, achoro m ichoputa ma ihunanya unu na inu oku n'obi unu o ga-adakotakwa.

⁹ N'ih i na unu maara udi amara nke Onyenwe anyi Jisos Kraist nwere. O bu ezie na o bu ogaranya, ma o horo ibu ogbenye n'ih i unu, ka unu onwe unu site n'ogbenye ya buru ogaranya.

¹⁰ Nke a bu ndumodu m na-enye unu n'okwu a. O baara unu uru ka unu ruzuo oru unu malitere iru n'afọ gara aga. Unu bu ndi mbu buru uzo cheputa iru oru a, unu bukwa ndi mbu buru uzo malite ime ihe banyere ya.

¹¹ Ma ugbu a mezuonu ihe unu cheputara ime. Ka inu oku n'obi unu nwere na mbu iru oru a burukwa ihe unu ga-eji mezuo ya dika ihe unu nwere si di.

¹² N'ih i na o buru na inu oku n'obi di ebe ahụ, a na-anara ya dika ihe mmadu nwere ike inye, o bugh i ihe o na-enweghi ike inye.

¹³ Nzube m abughi ka unu nye n'uzo ihe ga-esi siere unu ike n'ih i na unu nyere. Kama ka e nwe nhatanha.

¹⁴ Ugbu a, o bu ihe di mma ka unu nyere ndi ozo no na mkpa aka. Mgbe unu ga-anokwa na mkpa, ha ga-enyere unu aka ma ha nwee hie nne. N'uzo di otu a, a ga-enwe nhatanha.

¹⁵ Nke a bukwa ihe akwukwo nsọ kwuru, "Onye ahụ chikotara hie nne enweghi karịa. Onye nke chikotara ihe di nta enweghi ihe foduru ya inweta ihe o choro."*

Nzipu Taitos ka o gaa Kọrint

¹⁶ Ekelere m Chineke onye tinyere n'obi Taitos otu inu oku ahụ banyere unu ekele, dika o si emetu m n'obi.

¹⁷ O bugh i naani na o kweere ime dika anyi si roro ya, kama n'ih i ihunanya o nwere n'ebe unu no, o kpebiri n'ime obi ya ibiakwute unu na inyere unu aka.

¹⁸ Anyi na-ezitekwa ya na nwanna anyi onye ahụ nzuko niile na-asopuru n'ih i oru ikwusa ozioma ahụ.

¹⁹ Ma o bugh i naani nke a, kama nzuko hoputara ya iso anyi, na inyere anyi aka dika anyi na-ebu onyinye a, bu ije ozi anyi na-eje n'ih i iwetara Onyenwe anyi otuto, na iziputa njikere anyi inyere ibe anyi aka.

* 8:15 Opu 16:18

²⁰ Anyị na-eze ka onye ọbụla ghara ịta anyị ụta n'ihe ọbụla, n'ihị ụzọ anyị si jee ozi gbasara onyinye mgbasapụ aka a.

²¹ Ọ bụ ọchịchọ anyị ime ihe ọma, ọ bughị naanị n'ihu Onyenwe anyị, kama n'ihu ndị mmadụ kwa.

²² Ugbu a anyị na-ezitekwaru unu nwanna anyị nwoke ọzọ ka o soro ha bịakwute unu, nwanna anyị a bụ onye anyị nwapụtara, onye ọ na-anụ ọkụ n'obi inyeaka. Ugbu a, o nwekwara ntụkwasi obi dị ukwuu n'ebe unu nọ.

²³ Ma banyere Taiṭos, ọ bụ onye otu m n'ọrụ a, burukwa onye mụ na ya na-arukọ ọrụ n'etiti unu. Ma banyere ụmụna anyị ndị ọzọ a, ha bụ ndị na-anọchite anya nzuko, na ndị na-ewetara Kraịst otuto.

²⁴ Ya mere, gosinụ ha ihe ga-eme ka ha mata na unu huru ha n'anya. Meekwanụ ka ha mata ihe bụ ịnya isi anyị banyere unu, ka chọchị niile hukwa ya.

9

Inyere ndị nọ na mkpa aka

¹ Ọ dighị mkpa idere unu akwukwọ banyere ozi nke ndị nsọ.

² Amaara m na unu jikeere inyere ha aka, dika m nyara isi nye ndị Masidonia banyere unu. N'ihị na agwara m ha na unu ndị bi na Akaja ejikerelari inyere ha aka kemgbe afọ gara aga. Ọ bukwa ịny ọkụ n'obi unu kwaliri obi ha, ime ihe ha mere.

³ Ugbu a, ana m ezitere unu ụmụna anyị ndị a ka e mee ka ịnya isi nke m nyara banyere unu ghara ịbụ okwu efu. Ma dika m gwara ha na unu ejikerela, achoro m ka unu jikere nye ha ihe unu choro inye.

⁴ N'ihị na ọ buru na ndị Masidonia esoro m bịa hụ na unu ejikeghị ejike, ebe anyị na-anya isi na unu ejikerela, ọ ga-aburu m ihe ihere, bukwaru unu ihe ihere, ebe anyị nwere ntụkwasi obi na unu ga-anọ na njikere.

⁵ Ọ bụ nke a mere m ji hụ na ọ dị mkpa ịrị ụmụna anyị ka ha buru ụzọ bịa, tupu m bịa. Ka unu nwee ike ikwado onyinye ahụ unu kwere na nkwa inye, jide ya na njikere ruo mgbe m bịa. Ka unu si otu a gosi ndị mụ na ha ga-eso na unu na-enye n'ihị na unu choro inye, ọ bukwaghị n'ihị na a gwara unu ka unu nye.

Ngọzi diri ndi gbasara aka nye onyinye

⁶ Isi okwu bụ nke a, Onye ọbụla na-akụ mkpuru ntakiri, ga-aghotakwa nke nta, ma onye ahụ na-akụ mkpuru buru ibu ga-aghotakwa mkpuru hiri nne.

⁷ Ka onye ọbụla nye dika o buru ụzọ kpebie n'ime obi ya inye. Ka ọ ghara inye n'ihu na mmadụ kwagidere ya, ma ọbụ inye n'ihu na ndị ọzọ na-enye, n'ihu na Chineke hụrụ ndị ji obi uto nye onyinye ha n'anya.

⁸ Chineke nwere ike inye unu karịa ihe na-akpa unu, ka unu na-enwezukwa ihe unu choro mgbe niile n'oge niile. Mgbe ahụ, unu ga-enwezukwa ihe niile unu ji arụ ọrụ oma.

⁹ Dika e dere ya,

“Ọ gbasara onyinye ya ebe niile nye ndị ogbenye;

ezi omume ya na-adigidekwa ruo mgbe ebighi ebi.”*

¹⁰ Ma onye ahụ na-enye onye ọrụ ubi mkpuru nke ọ na-agma n'ubi ya, na-enyekwa mmadụ nri ọ ga-eri, ọ ga-enyekwa unu ihe niile di unu mkpa, meekwa ka ulokwu unu juputa na mkpuru. Ọ ga-emekwa ka mkpuru ezi omume unu baa uba.

¹¹ Ọ ga-emekwa ka unu buru ndi ogaranya n'uzo niile, ka unu nwee ihe ga-ezuru unu na nke unu ga-enye ndi ozo mgbe niile. Site n'aka anyi, afo ofufu unu ga-enye Chineke ekele n'ihu inyeaka unu nyere ha.

¹² N'ihu na ije ozi nke ife ofufe a abughị naani nke igboro ndi nsọ mkpa ha, kama ọ bukwa nke na-eme ka ekele otutu ndi mmadu na-enye Chineke babiga uba oke.

¹³ N'ihu ije ozi a, nke unu sitere na ya gosi onwe unu dika ndi kwesiri, ndi ozo ga-eto Chineke n'ihu irube isi unu nke dakotara na nkwuputa unu banyere ozioma nke Kraist, ya na onyinye afo ofufu nke unu na-eme ka ha na ndi ozo niile soro unu nweko.

¹⁴ Nke a ga-eme n'ekpere ha maka unu, ha ga-eji obi ha niile rioriorio, n'ihu idi ukwu nke amara Chineke di n'ime unu.

¹⁵ Ekele diri Chineke n'ihu onyinye ya di ukwu nke onu na-apughi ikọ.

10

Anyi bu ndi Chineke hoputara

¹ Ma mu onwe m bu Pol, ji idi nwayoo na obi umeala nke Kraist na-ario unu. Mu, onye na-adi umeala mgbe mu na unu no n'ihu n'ihu, ma na-enwe mkwuwa okwu n'ebe unu no mgbe m na-anoghi n'etiti unu.

² Ario m unu, ka m ghara inwe obi ike mgbe m biarutere dika o kwesiri n'ebe ufodu ndi no, site na iguzogide ndi ahụ na-eche na anyi na-eme ihe di ka ndi uwa si eme ya.

³ Ọ bu ezie na anyi na-ebi dika mmadu, ma anyi adighi ebu agha dika usoro anu ahụ si di.

* 9:9 Abụ 112:9

⁴ N'ihì na ngwa agha anyị jì ebu agha, abughị ngwa agha nke mmadụ nkịtị nke ụwa, kama ha nwere ike nke mmụọ ịla ebe niile e wusiri ike n'iyi.

⁵ Anyị na-ala ịrụ ụka niile na okwu ụgha niile n'iyi, nke na-egbochiri umụ mmadụ ụzọ e si amata Chineke, na-eme ka echiche niile hulata isi n'okpuru Kraịst.

⁶ Anyị nọ na njikere ịta erubeghị isi niile ahụhụ, mgbe irube isi gị zuruoke.

⁷ Unu na-ele anya n'ihe ndị dị unu n'ihu. O bụrụ na o bụ ihe doro anya nye onye ọbụla na ha bụ nke Kraịst, ha matakwa na onwe ha, na otu ahụ ha bụ nke Kraịst na anyị onwe anyị bụkwa nke ya.

⁸ Ugbu a, o bụrụ na m anya isi banyere ikike ahụ Onyenwe anyị nyere m n'ebe unu nọ, ike ahụ o nyere m iji wulie unu elu, o bughị iji wedaa unu ala, ihere agaghị eme m n'ihì nke a.

⁹ Achoghị ka o dika m a ga-asị na m sitere n'akwukwọ ozi m na-emenye unu egwu.

¹⁰ N'ihì na ha na-asị, "Akwukwọ ozi ya dị arọ dika ike, ma na mmadụ, ma n'odidị ya na mmadụ adighị ike, okwu ọnụ ya bụkwa ihe na-abaghị uru."

¹¹ Ma ana m eme ka ndị dị otu a ghotà na ihe anyị na-ekwu site n'akwukwọ ozi mgbe anyị na-anoghị n'etiti unu, ka anyị ga-eme ma anyị nọrọ n'etiti unu.

¹² Anyị enweghị anya ike ihazi ọnọdụ maọbụ were onwe anyị tūnyere ndị ụfọdụ na ndị ahụ n'eto onwe ha. Ma mgbe ha na-eji onwe ha na-atụ onwe ha, werekwa onwe ha na-atūnyere onwe ha, ha adighị eziputa nghota.

¹³ Ma anyị onwe anyị, adighị anya isi banyere ihe ọbụla anyị na-enweghị ike ime. Kama anyị ga-anya isi n'oke ọrụ ahụ Chineke kenyerere anyị, ka anyị rūrute o bụladị ruo n'ebe unu nọ.

¹⁴ N'ihì na anyị adighị ekwu okwu kariri ọnụ anyị mgbe anyị na-etinye anya n'ihe gbasara unu, n'ihì na o bụ anyị buru ụzọ bụkwute unu, ikwusara unu ozioma gbasara Kraịst.

¹⁵ O bughị na anyị na-ekwu na o bụ anyị rūrụ ọrụ niile, ya na ọrụ nke ndị ọzọ rūrụ n'etiti unu, kama olileanya anyị bụ na okwukwe unu ga na-eto eto mgbe niile, ka ọrụ ya n'etiti unu bụrụ nke ga-eto eto.

¹⁶ Nke a ga-eme ka anyị nwee ike zisaa ozioma ahụ na mba ndị ọzọ ndị dị n'ofe ala unu, ghara iji ọrụ arurū n'ebe ndị ọzọ na-arū ọrụ na-etu ọnụ.

¹⁷ Ma, "Onye ọbụla na-anya isi, ya nyaa n'ime Onyenwe anyị."*

---

* 10:17 Jer 9:24

18 N'ihì na ọ bughì onye jì aka ya bulie onwe ya elu ka a na-anabata, kama ọ bụ onye Onyenwe anyị jiri aka ya bulie.

11

Pọl na ndị ozizi ụgha

1 Ọ ga-adị m mma ma ọ bụrụ na unu ga-anagide m ka m kwuo okwu ndị a dị ka onye nzuzu. Biko nagidenụ m.

2 Ekworo m nwere n'ebe unu nọ bụ ekworo nke Chineke. Ekwere m nkwa iwere unu nye otu di, ya bụ Kraịst, ka m nwe ike chee unu n'ihu ya dika nwaagboghọ di ọcha nke na-amaghị nwoke.

3 Ma ana m atụ egwu, na dika agwọ jiri aghughọ ghogbuo iiv, ndị nrafu ga-eji aghughọ duhie unu, mee ka unu kwụsị iji obi di ọcha na uche ziri ezi jeere Kraịst ozi.

4 N'ihì na unu gaara anara onye ọzọ bjakwutere unu na-ekwusa Jisọs ọzọ nke na-abughị nke anyị kwusara, unu gaara anarakwa ike nke mmụọ ọzọ di iche na-abughị ike nke Mmụọ Nsọ ahụ unu natara, unu gaara ekwenyekwa na nkuzi ọzọ di iche, na-abughị ozioma ahụ nke unu natara.

5 Ma echeghi m na ọ di ụzọ ọbụla ndi ozi a maara aha ha si kara m mma.

6 Ọ bụrụ na m abughị onye ọka okwu, abụ m onye ọka mmụta. Anyị akọwarala unu nke a ọtụtụ mgbe n'uzọ di iche iche n'ihe niile.

7 Ọ ga-abụ na-emere m ihe ọjọọ mgbe m wedara onwe m ala ka e welie unu elu, n'ihì n'anaghị m unu ihe ọbụla mgbe m na-ekwusara unu ozioma Chineke?

8 Ọ bụ nzukọ nọ n'ebe ọzọ nyeere m aka mgbe m na-arụ ọrụ n'etiti unu. Ọ bụ site n'aka ha ka m ji nata nkwardo, dika ụgwọ ọrụ m, ka m nwee ike inyere unu aka.

9 Ma mgbe m nọ n'etiti unu abughị m ibu arọ nye onye ọbụla n'oge mkpa m. N'ihì na ụmụna si Masidonia wetaara m ihe niile na-akpa m mkpa. Ebe ọ bụ na m gbaliri debe onwe m, ka m ghara ibu ibu arọ nye unu n'uzọ ọbụla n'oge gara aga, agaghị m abukwa ibu arọ nye unu n'oge di n'ihu.

10 Ebe eziokwu nke Kraịst di n'ime m, inya isi m nke a agaghị akwụsị na mpaghara Akaja* niile.

11 N'ihì gini? Ọ bụ n'ihì na m ahughị unu n'anya? Chineke maara na m huru unu n'anya.

12 Ma aga m aga n'ihu na-arụ ọrụ m na-achoghi ka unu nyere m aka n'uzọ ọbụla ka m si otu a mee ka ndi ahụ na-akpọ onwe ha ndi ozi ghara inya isi kwuokwa na ha na-arụ ọrụ dika anyi si arụ ọrụ anyi n'etiti unu.

* 11:10 Akaja bukwa Griis.

13 N'ihì na ndị dị otu a bụ ndị ozi ụgha, ndị ọrụ aghughọ, ndị na-eme onwe ha ka ha bụ ndị ozi Kraịst.

14 Ma omume ha adighị eju m anya, n'ihì na ekwensu gbanwere onwe ya dirị ka mmụọ ozi na-enye ihè.

15 Ya mere, ọ bughị ihe iju anya ma ọ buru na ndị na-ejere ya ozi emee onwe ha dika ndị na-eje ozi ụzọ ezi omume. Ma n'ogwugwu oge, ha ga-anata ugwo dika ọrụ ha si di.

Inya isi Pol

16 Dika m kwuru na mbu, ka onye obula ghara iche na m bu onye na-enweghi uche. O burukwari na unu na-eche udi echiche a, biko naranu m dika onye na-enweghi uche, ka m nwee ike inya isi nke nta dika ndi ozọ si eme.

17 Ma n'ihe m dabeere na-anyanisi, adighi m ekwu okwu dika Onyenwe anyi ga-ekwu, maobu dika onye na-enweghi uche.

18 Ebe otutu mmadu na-anyanisi banyere ihe ha bu n'uzo uwa si eme. Mu onwe m ga-anyakwa isi.

19 Unu were obi utọ na-anagide ndi na-enweghi uche, ebe unu onwe unu nwere uche.

20 Unu na-anagide ya ma o buru na onye obula eme unu ndi ohu ha, maobu jiri anya ike nakoro unu ihe unu nwere, maobu ghogbuo unu, maobu bulie onwe ya elu dika ha kariri unu, maobu maa unu uraa n'ihu.

21 N'ezie, o bu ihere m, inabata na anyi bu ndi na-adighi ike n'ezie nye nke a.

O buru na onye obula anwaa anwaa nyaa isi n'ihe obula (ana m ekwu dika onye n'enweghi uche), mu onwe m ga-anyakwa isi.

22 Ha bu ndi Hibru? Mu onwe m bukwa ya. Ha bu ndi Izrel? Mu onwe m bukwa ya. Ha bu ndi agburu Ebrahim? Mu onwe m bukwa.

23 Ha bu ndi na-ejere Kraịst ozi? (Ana m ekwu dika onye anya na-adighi mma.) Ma mu onwe m ejela ozi karja. Adogbuola m onwe m n'oru karja ha niile. Etinyela m n'ulo mkporo otutu mgbe, tinyere otutu ihe otiti, mgbe mgbe anoola m nonu onwu.

24 Ugboro ise ka ndi Juu piara m onu utari iri anọ e wepuru otu.

25 E jirila okporo igwe tie m ugboro ato. Aturu m nkume otu ugboro. Ugboro ato ka ugbọ mmiri m no n'ime ya kpuru n'oke osimiri. Anoola m otu abali na ubochi so ya n'elu oke osimiri ebe mmiri na-ebughari m.

26 Ejeela m otutu ogologo ije nke otutu ihe ize ndu di n'ime ya. N'ize ndu site n'osimiri, ize ndu site na ndi napunari mmadu ihe n'ike, ize ndu site n'aka ndi obodo nke aka m. Otutu mgbe ka m zere ndu site n'aka ndi mba ozọ,

n'ime obodo ukwu, n'ozara ma n'oke osimiri; na n'aka ndi kporo onwe ha umunna m, ma ha bu ndi ugha.

²⁷ Adogbuola m onwe m n'oru, anoola m n'onodu ihuju anya na imu anya otutu abali. Otutu mgbe ana m ano agu na-erighi ihe obula, maobu inu ihe obula. Anoola m otutu mgbe n'oge oyi na-ama jijiji n'ih i enweghi uwe di mma m ji achu oyi.

²⁸ Ma e wezuga ihe ndi a niile, ana m ano n'echiche mgbe niile banyere otu ihe niile si aga n'ime nzuko.

²⁹ Onye bu onye ahụ na-adighi ike nke m na-adighi eso ya kere oke na-adighi ike ya? Onye ka e dubara na mmehie nke onodu ya na-adighi emetu m n'obi?

³⁰ Kama o buru na o kwesiri ka m nyaa isi aga m anya isi banyere ihe ndi ahụ na-egosi adighi ike m.

³¹ Chineke, na Nna nke Onyenwe anyi Jisos, onye e kwesiri ito aha ya ruo mgbe ebighi ebi, maara na ihe ndi a niile m na-ekwu bu eziokwu.

³² N'obodo Damaskos, onye ochichi ala ahụ nke eze obodo ahụ a na-akpo Aretas hoputara, ndi na-eche obodo Damaskos nche ka ha jide m.

³³ Ma e tinyere m n'ime nkata, site n'oghere di na mgbidi gbara obodo ahụ gburugburu wedata m, m gbanari ya.

12

Ohu Pol huru

¹ Aghaghi m inya isi, o bu ezie na o baghi uru, ugbu a ka m gwa unu ihe banyere ohu m huru, na ihe niile Onyenwe anyi kpughere gosi m.

² Amaara m otu nwoke no n'ime Kraist, onye e duuru gaa n'elugwe nke ato ihe di ka afo iri na ano gara aga, maobu n'anụ ahụ, maobu n'ime mmuo amaghi m, ma Chineke ma.

³ Amatakwara m nwoke di otu a, maobu n'anụ ahụ, maobu n'ime mmuo amaghi m, ma Chineke maara

⁴ onye a, nke a kporo banye na paradais, ebe o nuru ihe onu mmadu na-apughi ikowa, nke e nyeghikwa mmadu obula ike ikwu ihe banyere ya.

⁵ Ekwesiri m inya isi n'ih i nwoke di otu a ma agaghi m anya isi maka mu onwe m, ma o bugh i maka adighi ike m.

⁶ A si na m choro inya isi, agaghi m abụ onye nzuzu, n'ih i na aga m ekwu naani eziokwu. Otu o di, agaghi m anya isi ka onye obula ghara igu onodu m kari a ihe o huru n'ime m, maobu kari a ihe o nuru n'onu m.

⁷ Ma n'ih i na otutu ihe ndi a m ji anya m hu bu ihe puru ime ka m bulie onwe m elu kari a ka o si kwesi. E tinyere ihe mgbu n'anụ ahụ m ka o na-adu m dika ogwu. Ihe mgbu

a di n'anụ ahụ m na-eti m aka dika onyeozu nke ekwensu, na-eme ka m ghara ifulị onwe m elu karịa.

⁸ Ekpeela m ekpere ugboro atọ riọ Onyenwe anyị ka o wepuru m ahụ mgbu a.

⁹ Ma ọ siri m, "**Amara m ezuorola gi. N'ihhi na ike m na-ezu oke n'ime adighi ike.**" Ugbu a, obi di m utọ inya isi banyere adighi ike m. N'ihhi na ọ bu site n'onodu adighi ike m ka ike ebube Kraist ga-esi nógide n'ahụ m.

¹⁰ Ọ bu n'ihhi Kraist ka m na-anogide n'adighi ike m niile, mkpari ndi mmadu, ihe isi ike niile, mkpagbu niile na ihe ndakwasị di iche iche. N'ihhi na mgbe m na-adighi ike ka m na-enwe ike karịa.

Ndi Kọrint di Pol n'obi

¹¹ Emeela m onwe m onye nzuzu ma unu onwe unu rugidere m ime ya. O kwesiri ka unu buru ndi mbu ga-eto m. Ọ bu ezie a na-abughị m ihe obula, ma o were m anya na ọ dighi uzọ obula m si di ala n'ebe ndi ahụ unu na-eche na ha kachasi elu n'etiti ndi ozi.

¹² Ejiri m ndidi ruo oru n'etiti unu, ihe iji gosi na abụ m nwaazu* n'eziokwu. Egosiri m unu ihe iribama, oru ebube di iche iche, na otutu oke oru.

¹³ Olee uzọ unu si di ala n'ebe choochi ndi ozo di, ma ọ bughị na m abughị ibu arọ nye unu? Gbagharanụ m mmejo a.

¹⁴ Nke a bu ugboro atọ m na-ejikere ibiakwute unu. Agaghị m aburu unu ibu arọ, ihe di m mkpa abughị aku unu nwere, kama unu onwe unu. Ọ bughị umuntakiri ka ọ diri ikpadoro nne na nna ha ihe, kama ọ bu oru diri nne na nna ikpadoro umu ha ihe.

¹⁵ N'ezie, ọ na-atọ m utọ iwere onwe m na ihe niile m nwere nye unu, n'ihhi na ahuru m unu n'anya. Ma ọ buru na m huru unu n'anya karịa, ọ ga-adi mma ma unu hu m n'anya nke nta?

¹⁶ N'agbanyeghi na-aburu m unu ibu arọ, ufodu n'ime unu na-ekwu, ọ bu ezie na ọ dighi anara anyi ihe obula, maobu onye aghugho. Ma eleghi anya, o nwere uzọ aghugho di iche iche o si anara anyi ihe.

¹⁷ Ọ di onye obula m ziteere unu, iji si n'aka ya rigbuo unu?

¹⁸ Arioro m Taitos ka ọ biakwute unu, ya na nwanna anyi nwoke ozo. Taitos o rigburu unu? O nwere ihe di iche n'uche na omume mu na ya?

¹⁹ Unu chere na ihe anyi na-eme oge niile ndi a bu igopu onwe anyi n'ihu unu? Ọ bu n'ihu Chineke ka anyi na-ekwu

* 12:12 Maobu, onyeozu

nke a n'ime Kraịst. Ndi m huru n'anya, ihe ndi a anyi na-ekwu bu maka odimma unu.

²⁰ N'ih i na ihe na-atu m egwu bu na mgbe m biara n'etiti unu, ihe m ga-ahu agagh i ato m utu. Mgbe ah u mmeso m ga-emeso unu agakwagh i ato unu ato. N'ih i na ana m atu egwu na mgbe m biakwutere unu ozo, aga m ah u otutu n'ime unu ka unu na-ese okwu, aga m ah u ka unu na-ekwosa ibe unu ekworo, aga m ah u unu ka unu na-akpasu ibe unu iwe. Aga m ah u otutu ndi na-afuli onwe ha elu, ndi na-ekwu otutu ihe ojo o di iche iche megide ndi ozo; aga m ah u otutu ndi juputara n'aghugh o na ikpa iche iche.

²¹ Ana m atu egwu na mgbe m ga-abiakwute unu ozo, Chineke m ga-eme ka m weda onwe m ala n'ihu unu, mee ka m kwa akwa n'ih i ufodu n'ime unu ndi mehiera na mbu, ma ha achogh i icheghari site n'ih e ojo o ha mere, na n'ih i otutu n'ime unu na-adi ndu rere ure, ndu na-adigh i ocha, ndu ikwa iko, na ndu ojo o.

13

Ido aka na nti ikpeazu

¹ Nke a ga-eme ya ugboro ato m na-abia ileta unu. O bu site n'ama mmadu abuo maobu ato gbara ka a ga-eme ka okwu niile guzoro.*

² Mgbe m biara leta unu nke ugboro abuo, abaara m ndi niile dara iwu n'oge gara aga na mmadu ndi ozo mba, dookwa ha aka na nti, ihu na ihu. Ugwu a m na-anogh i ya, ana m adokwa ha aka na nti ozo, o buru na m bia ozo hu na ndi mehiera na mbu echegharigh i, aga m emesi ha ike.

³ Ebe unu chor o ka e gosi na Kraịst na-ekwu okwu n'ime m, o digh i egosi adigh i ike mgbe o na-emeso unu omume, kama o na-eme ka ike ya puta ih e n'ebe unu no.

⁴ O bu ezie na a kpogidere ya na-adigh i ike, ma ugwu a, o na-adi ndu site n'ike di ukwuu nke Chineke. Anyi bukwa ndi na-adigh i ike n'ime ya, ma ozi anyi na-ejere unu na mmekorita anyi na unu, anyi ga-eso ya di ndu site n'ike nke Chineke.

⁵ Ya mere, ka onye obula n'ime unu nyochaa onwe ya, tulekwa omume ya, mara ma o ka kwudosiri ike n'okwukwe ya. O bu na unu aghotagh i na Jisus Kraịst no n'ime unu? Ma o bugh i na unu enyochaala onwe unu hu na unu emeghi nke oma.

⁶ Enwere m olileanya na unu niile ga-achoputa na anyi adagh i ule ah u.

* 13:1 Dit 19:15

⁷ Ma anyị na-ariọ Chineke ka unu ghara ime ihe ojọọ ọbụla. Anyị anaghị eme nke a iji gosi na anyị kwesiri ekwesi, kama ka unu nwee ike mee ihe dị mma, n'agbanyeghi na ọ ga-adị ka a ga-asị na anyị emeghi nke ọma n'ọrụ anyị.

⁸ N'ihị na anyị apughị ime ihe ọbụla megide eziokwu, kama anyị na-eme ihe niile n'ihị eziokwu.

⁹ Anyị na-añurị ọñụ mgbe anyị na-adighị ike ma hụ na unu dị ike. Ihe anyị na-ariọ Chineke bụ ka unu tozuo oke.

¹⁰ Ana m edere unu akwụkwọ a ugbu a, n'ihị na-achoghị m ibara unu mba na inye unu ntaramahụhụ mgbe m bịa. Achokwaghị m iji ikike ahụ Onyenwe anyị nyere m nye unu ntaramahụhụ, kama achoro m iji ya wulie unu elu dika ụlọ.

Ekele mmechi

¹¹ N'ikpeazụ ụmụnna m, na-añurinụ ọñụ. Gbalianụ n'imezi ndụ unu ka o zuo oke, na-agbarịta onwe ume, werenụ otu obi na-eme ihe, na-ebikwanụ n'udo. Chineke nke udo na ihunanya ga-anonyekwara unu.

¹² Werenụ isurita ọñụ dị nsọ kelerịta onwe unu.

¹³ Ndi nsọ niile na-ekelekwara unu.

¹⁴ Ka amara Onyenwe anyị Jisọs Kraịst na ihunanya Chineke, na mmekọ nke Mmụọ Nsọ dinyere unu niile.

Ndi Galeshja

¹ Pọl, onyeozị, na-abughị site na nhọpụta nke mmadụ maọbụ site n'ike nke mmadụ, kama ọ bụ site n'aka Jisọs Kraịst na Chineke Nna, onye mere ka ọ site n'ọnwụ bilie.

² Ndi ụmụna niile ndi mụ na ha nọ n'ebe a,

Na-edegara* nzukọ niile di na Galeshja.

³ Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisọs Kraịst diri unu.

⁴ Onye nyere onwe ya n'ihị mmehie anyi niile di ka nzube Chineke bụ Nna anyi si di, izọpụta anyi site n'oge ojọọ a nke anyi bi n'ime ya.

⁵ Onye otuto diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ozioma ozo adighi

⁶ O juru m anya, na unu esitela n'ebe onye ahụ kporo unu site n'amara Kraịst wezuga onwe unu, na-agbaso ozioma ozo,

⁷ nke na-abughị ozioma. O doro anya na ufodu mmadu na-etinye unu n'onodu mgbagwoju anya, mgbe ha na-agbali igbanwe ozioma nke Kraịst.

⁸ A sikwa na o bu anyi onwe anyi maobu mmuo ozi nke sitere n'elugwe biara kwusaara unu ozioma ozo, nke di iche na nke anyi buru uzọ kwusaara unu, ka onye di otu a buru onye aburu onu.

⁹ Di ka anyi buru uzọ kwuo ya na mbu, ka m kwuokwa ya ozo: O buru na onye obula na-ekwusara unu ozioma di iche na nke ahụ unu nabatara, ka onye ahụ buru onye a buru onu.

¹⁰ Ugbu a, ana m agbali ime ka m buru onye ndi mmadu maobu Chineke ga-anabata? Ka m na-agbali ime ihe ga-atọ ndi mmadu utọ? N'ihị na a si na m na-eme ihe na-atọ ndi mmadu utọ, agaraghị m abụ ohu Kraịst.

Pọl, onye Chineke kporo oku

¹¹ Ụmụna m, achoro m ime ka unu mata, na ozioma ahụ m kwusaara unu abughị ihe mmadụ cheputara n'uche ya.

¹² N'ihị na anataghị m ya site n'aka mmadụ obula, o dikwaghị onye obula ziri m ya, kama o bụ Jisọs Kraịst n'onwe ya bụ onye kpughere ya nye m.

* 1:2 Maobu, na-ekele

¹³ Amara m na unu anula ihe banyere ndu m n'oge gara aga, n'ofufe ndi Juu, na otu m si jiri ike kpagbuo nzuko Chineke n'ebe niile, ma gbalisiekwa ike ibibi ya.

¹⁴ Abu m otu n'ime ndi amaara aha ha n'etiti ndi ogbo m, n'ihe banyere ofufe ndi Juu. N'ih i oke inu oku n'obi nke m nwere igbaso na idebezu ukpuru omenaala na ofufe, nke nna nna m ha.

¹⁵ Ma mgbe o toro Chineke utu, bu onye kewapuru m iche tupu amuo m, kpoo m site n'amara ya,

¹⁶ ikpughe Okpara ya n'ime m, ka m nwe ike kwusaa ihe banyere ya n'etiti ndi mba ozo, e jekwurughi m anu ah u obula inuta ihe obula n'aka ya.

¹⁷ Ejekwaghi m Jerusalem ihu ndi ah u bu m uzo buru ndi ozi, kama a gara m Arebia, ma laghachikwa azu na Damaskos.

¹⁸ O bu mgbe afo ato gasiri, ka m gara Jerusalem ihu Sefas. Anonyekwara m ya ubochi iri na ise.

¹⁹ Ma o dikwaghi onyeoz i ozo m huru, ma o bughi naani Jemis, nwanne Onyenwe anyi.

²⁰ Ana m agwa unu okwu a n'ihu Chineke. Ihe ndi a m na-ekwu abughi okwu ugha.

²¹ Emesja, agara m Siria na Silisia.

²² Ma ndi Kraist no na chochi niile di n'ala Judia amaghi onye m bu.

²³ Naani ihe ha na-ekwu bu, "Onye ah u na-esogbu anyi na mbu na-ekwusazi ug bu a okwukwe ah u o gbalisiri ike ibibi na mbu."

²⁴ Ha nyere Chineke otuto n'ih i m.

2

Nzuko e nwere na Jerusalem

¹ Mgbe afo iri na ano gasiri, ejeghachiri m Jerusalem ozo. Mu na Banabas laghachiri Jerusalem, akpokwara m Taitos jee.

² Agara m n'ih i mkpughe m nwere. Na nzuko nzuzo nke m na ndi ndu nwere, akowaara m ha ihe banyere ozioma nke m na-ekwusa n'etiti ndi mba ozo. N'ih i na-achoghi m ka oru niile m ruru n'oge gara aga, na oru m na-ar u ug bu a, buru ihe efu.

³ O buladi Taitos onye mu na ya so, o nweghi onye manyere ya ka e bie ya ugwu n'agbanyeghi na o bu onye Griik.

⁴ Ndi ah u na-abughi ndi kwere ekwe n'ezie e zobatara na nzuko inyochaputa otu anyi si nwere onwe anyi n'ime Kraist Jisos, ka ha nwee ike mee anyi ndi ohu.

⁵ Ma o nweghi oge anyi ji gee nti n'ihe ha kwuru, n'ihi na anyi chorọ ichedo eziokwu ahụ di n'oziooma ka a ghara igwa ya ihe obula n'etiti unu.

⁶ Banyere ndi a na-ewe ka ndi di ndu di mkpa, ihe obula onodu ha bu ewetaghị mgbanwe obula n'ebe m no, n'ihi na Chineke adighi ele mmadu anya n'ihu. Ndi ahụ atukwasighi ihe obula n'oziooma m na-ezisa.

⁷ Ma n'aka nke ozo, mgbe ha huru na e nyere m oru izisa oziooma n'etiti ndi e bighi ugwu, dika e nyere Pita izisa oziooma n'etiti ndi e biri ugwu.

⁸ N'ihi na Chineke onye si n'aka Pita na-arụ oru onyeozi oziooma n'etiti ndi e biri ugwu, sikwa n'ime m na-arụ oru onyeozi izisara ndi mba ozo oziooma.

⁹ Mgbe Jemis, Sefas na Jon ndi a maara di ka ide ji ulo n'etiti ndi ndu ahụ niile nara m na Banabas aka nnweko, nabatakwa amara e nyere m. Ha gbara anyi ume, si anyi gaa n'ihu n'oru anyi, ikwusa oziooma n'etiti ndi mba ozo, ka ha onwe ha kwa gaa n'ihu iru oru nke ha n'etiti ndi e biri ugwu.

¹⁰ O bu naani otu ihe ka ha rioro anyi, nke bu ka anyi cheta ndi ogbenye. Nke a bukwa ihe m na-achosi ike ime.

Pol abaara Pita mba

¹¹ Ma mgbe Sefas bjaruru Antiok, eguzogidere m ya n'ihu ya, n'ihi na ihe o mere mara ya ikpe.

¹² Tupu ndi Jemis zitere abiaruo ebe ahụ, ya na ndi mba ozo na-eriko nri, ma mgbe ha rutere, o wepuru aka na nri laghachi azu n'ihi na egwu ndi e biri ugwu na-atu ya.

¹³ Ndi Juu ufodu sonyekwara ya inwe ihu abuo a, nke mere na e si otu a duhiekwa Banabas n'onwe ya.

¹⁴ Ma mgbe m huru na ha adighi eme ihe di ka eziokwu nke oziooma ahụ si di, agwara m Sefas okwu n'ihu ha niile, si, "O buru na gi nwa onye Juu na-ebi ndu dika onye mba ozo, na-abughị dika onye Juu, olee otu i ga-esi manye ndi mba ozo ka ha na-ebi ndu dika ndi Juu?"

A na-azoputa onye obula site n'okwukwe

¹⁵ Anyi onwe anyi bu ndi Juu site n'omumu a muru anyi, anyi abukwaghị ndi mba ozo ndi mmehie,

¹⁶ ma anyi maara na a dighi agu mmadu obula di ka onye ezi omume site n'oru nke iwu kama o bu naani site n'okwukwe na Jisos Kraist. O bu nke a mere anyi ji kwere na Jisos Kraist ka a guo anyi na ndi ezi omume, site n'okwukwe anyi kwere na Kraist, o bughị n'ihi na anyi ruru oru nke iwu. N'ihi na o nweghi onye obula a ga-agunye ka onye ezi omume n'ihi na o ruru oru nke iwu.

17 Ma ọ buru, na mgbe anyị na-achọ ka a guo anyị di ka ndi ezi omume n'ime Kraịst, anyị onwe anyị a buru ndi achoputara dika ndi mmehie. Nke a, ọ putara na Kraịst na-akwado mmehie? Mba!

18 Kama, ọ buru na m ewugharịa ihe ndi ahụ m buru ụzọ mebie, ana m egosi na m bu onye na-emebi iwu.

19 N'ih i na-esitere m n'aka iwu nwuo n'ebe iwu di, ka m nwee ike di ndu n'ebe Chineke no. Akpogidela mu na Kraịst n'obe.

20 O bukwaghị mu onwe m na-adị ndu ugbu a, kama ọ bu Kraịst na-adị ndu ya n'ime m. Ndu ahụ nke m na-adị ugbu a n'anụ ahụ m bu nke m na-adị n'ih i okwukwe m nwere n'ime Okpara Chineke, onye huru m n'anya, ma werekwa onwe ya nye n'ih i m.

21 Anaghị m akpo amara Chineke ihe na-enweghị isi. N'ih i na a si na a puru igu mmadu di ka onye ezi omume site n'idebe iwu, mgbe ahụ onwu Kraịst nwuru abaghị uru.

3

Okwukwe ka ọ bu ọru nke iwu?

1 Ndi nzuzu a kporo onwe ha ndi Galeshja! Onye napuru unu akonuche unu? N'ihu unu ka a no kwaa n'uzo doro anya mkpogide n'obe a kpogidere Jisos Kraịst.

2 O bu naanị otu ihe ka m choro imata n'aka unu. Unu natara Mmuo Nso site n'iru ọru iwu choro, ka ọ bu site na nkuzi nke okwukwe?

3 O ga-abu na unu aghoala ndi na-enweghị uche? Unu malitere site n'ike Mmuo Nso, ma ugbu a unu na-akwusizi n'ike nke anu ahụ?

4 Unu tara otutu ahuhu di otu a n'efu, ọ buru n'ezie na ọ bu n'efu?

5 Mmuo nso ahụ Chineke nyere unu na ọru ebube ọ ruru n'etiti unu, o mere ha n'ih i iwu unu debere, ka ọ bu n'ih i na unu nuru ma werekwa ozioma?

6 N'otu uzo ahụ, Ebrahim kweere na Chineke, a guru nke a nye ya di ka ezi omume.*

7 Matanụ nke a, na ọ bu ndi nwere okwukwe bu umu Ebrahim.

8 Di ka ọ di n'Akwukwo nso, n'oge ahụ di n'ihu, nke bu ugbu a, Chineke ga-agu ndi mba ozo di ka ndi ezi omume, site n'okwukwe ha nwere n'ime ya. N'ih i nke a, o buru uzo zie Ebrahim ozioma ahụ n'oge gara aga si, "A ga-agozikwa agburu niile no n'owa site na gi."†

9 Ya mere, ndi dabeere n'okwukwe bukwa ndi na-eso Ebrahim, nwoke okwukwe ahụ eketa ngozi.

* 3:6 Jen 15:6 † 3:8 Jen 12:3; 18:18; 22:18

Ọbụbu ọnu nke iwu na-eweta

¹⁰ Ma ndi niile na-ele anya na a ga-azọputa ha n'ih na ha debere iwu niile, ka ọbụbu ọnu na-adakwasị. N'ih na e deela ya n'akwukwọ nsọ sị, "Onye a buru ọnu ka ọ bu, bu onye ọbula na-edebeghi ọ buladi otu n'ime iwu niile e dere n'akwukwọ iwu."‡

¹¹ Ugbu a, ọ bu ihe putara ihè na ọ dighi onye ọbula a na-agu n'onye ezi omume n'ihu Chineke, n'ih na o debere iwu. N'ih na, "Onye ezi omume ga-esite n'okwukwe di ndu."§

¹² Ma iwu ahụ adabereghị n'okwukwe, kama, iwu kwuru sị, "Mmadu ahụ na-eme ihe iwu kwuru bu onye ga-enwe ndu site na ha."*

¹³ Ma Kraist agbaputala anyi site n'ọbụbu ọnu ahụ nke idebe iwu gaara ewetara anyi. Ọ ghorọ ọbụbu ọnu n'ih anyi. N'ih na e deela ya n'akwukwọ nsọ, "Onye a buru ọnu ka onye ahụ bu nke a kwubara n'elu osisi."†

¹⁴ Ọ di otu a ka ngozi ahụ e nyere Ebrahim burukwa nke ndi mba ozo site na Kraist Jisos. Ka anyi niile site n'okwukwe nata nkwa ahụ, bu Mmuo Nso.

Iwu na Nkwa

¹⁵ Umunna m, ka m were ihe nlere anya site na ndu a naadi kwa ubochi kowaa okwu a: Di ka mmadu na-enweghi ike iwepu maobu itukwasị ihe n'ogbugba ndu e mere ka o guzosie ike, otu a ka ọ dikwa n'onodu a.

¹⁶ Ọ bu Ebrahim ka e kwere nkwa ya na mkpuru ya. Akwukwọ nsọ asighi, "n'otutu mkpuru,"‡ kama, ọ siri, "ma nye mkpuru gi," ya bu otu onye, onye bu Kraist.

¹⁷ Ihe m na-akowa bu nke a: Iwu ahụ e mere ka ọ malite idi nari afọ anọ na iri atọ (430) site na mgbe e kwere nkwa ahụ, emeghi ka ogbugba ndu ahụ Chineke mere ka ọ diri hapu iguzokwa, o mekwaghi ka nkwa ahụ buru ihe e wezugara ewezuga.

¹⁸ Ọ buru na inweta ihe nketa nke ya na nkwa ahụ so dabeere n'iwu, mgbe ahụ, ihe nketa ahụ adabereghị na nkwa e kwere. Ma Chineke sitere n'amara nye Ebrahim ihe nketa ahụ site na nkwa o kwere ya.

¹⁹ Gini mere e ji nye iwu? E nyere iwu ndi a n'ih njehie, mee ka iwu ndi a digide tutu ruo mgbe mkpuru ahụ biara, bu onye e kwere na nkwa. E sitere n'aka onye ogbugbo mee ka ndi mmuo ozi mee ka iwu ahụ di ire.

²⁰ Onye ogbugbo gosiri ihe kariri otu onye, ma Chineke bu otu.

‡ 3:10 Dit 27:26 § 3:11 Hab 2:4 * 3:12 Lev 18:5 † 3:13 Dit 21:23 ‡ 3:16 Jen 12:7; 13:15; 24:7

²¹ Iwu ahụ ọ na-emegide nkwa nke Chineke? Mba. N'ezie ọ dịghị. N'ihị na a sị na e nwere iwu dị nke puru inye mmadu ndu, mgbe ahụ, ezi omume gaara abjara mmadu site n'iwu.

²² Ma akwukwo nsọ mechibidoro ihe niile n'okpuru mmehie ka e nwee ike nye ndi kwere ekwe nkwa ahụ e kwere ha site n'okwukwe n'ime Jisosh Kraist.

Umụ Chineke

²³ Ma tupu okwukwe abia, e ji iwu na-eche anyi nche. Iwu no onodu di ka ulo mkporo ebe e tinyere anyi tutu ruo mgbe a ga-eme ka okwukwe puta ihè.

²⁴ Ya mere, iwu bu onye nlekota anyi, ruo mgbe Kraist bjara, ka a guo anyi na ndi ezi omume site n'okwukwe.

²⁵ Ma ebe o bu na okwukwe abiala, anyi anokwaghi n'okpuru onye nlekota ozọ.

²⁶ Unu niile bu umu Chineke site n'okwukwe n'ime Kraist Jisosh.

²⁷ N'ihị na ka unu niile ha, bu ndi e mere baptizim n'ime Kraist, aburula ndi yikwasiri onwe ha Kraist.

²⁸ E nwekwaghi onye Juu, maobu onye Griik, maobu ohu maobu onye nwe onwe ya; nwoke maobu nwanyi, n'ihị na unu niile bu otu n'ime Kraist Jisosh.

²⁹ O buru na unu bu ndi nke Kraist, mgbe ahụ unu bukwa mkpuru Ebrahim, ndi nketa di ka nkwa ahụ si di.

4

¹ Isiokwu m bu nke a, mgbe nwa bu onye ga-eketa ihe nna ya ka di na nwata, onodu ya akaghi mma karia nke ohu, o bu ezie na akụ ahụ niile bu nke ya.

² Ma ha ka no n'okpuru ndi nlekota na ndi e tinyere ya n'aka ruo oge nna ya kwuru.

³ Otu a ka onodu anyi di, mgbe anyi bu umuntakiri. Anyi no di ka ohu n'okpuru mmuo nke uwa.

⁴ Ma mgbe oge a kara aka ruru, Chineke zitere Okpara ya, bu onye amuru site na nwanyi, onye amuru n'okpuru iwu,

⁵ ka o gbaputa ndi no n'okpuru iwu, ime anyi ndi a ga-agu di ka umu a hoputara.

⁶ Ebe unu bu umu, Chineke zitere Mmuo Okpara ya, ka o bia biri n'obi anyi, na-eti mkpu na-asi, "Abba, Nna."

⁷ Ugbu a, i bukwaghi ohu, kama i bu nwa. Ebe i bu nwa, e meekwala ka i buru onye nketa site na Chineke.

Mmetuta obi Pol maka ndi Galeshja

⁸ N'oge gara aga, mgbe unu na-amaghi Chineke, unu bu ohu nye chi niile nke na-abughi dika ha si puta uwa.

⁹ Ma ugbu a, unu matarala Chineke, ka m ga-asị na Chineke amatala ndi unu bu, gini mere unu ji choo itughari azu laghachi n'okpukpe ndi ahụ na-enweghi isi, nke ike obula na-adighi n'ime ha? Unu choo ka ha mee unu ndi ohu ha ozokwa?

¹⁰ Unu na-edebe ubochi ufodu, na onwa ufodu, na oge ufodu, na afo ufodu.

¹¹ Egwu na-atu m na oru niile m ruru n'etiti unu aburu la ihe efu.

¹² Ezi umunna m, arioo m unu, meenu onwe unu di ka mu onwe m, n'ihi na mu onwe m emela onwe m ka m di ka unu. O nweghi ihe ojobo obula unu mere m.

¹³ Unu maara na o bu n'ime adighi ike nke anu ahụ ka m ji kwusaara unu ozioma a.

¹⁴ O bu ezie, onodu m n'oge ahụ bu onwunwa n'ebe unu no, unu eledaghi m anya, maobu ju ige m nti. Kama unu nabatara m, di ka mmuo ozi Chineke, maobu di ka a ga-asị na m bu Jisos Kraist n'onwe ya.

¹⁵ Ebee ka mmuo nke obi utu ahụ unu nwere no? N'ihi na m na-agba ama, na-asị na o buru ihe a puru ime, unu gaara aghuputa anya unu nye m.

¹⁶ Ugbu a, aghola m onye iro unu, n'ihi na m na-agwa unu eziokwu?

¹⁷ Ha na-eziputa mmasi n'ebe unu no, ma o bughị maka odimma unu. Ha choo ikewapu unu n'ebe m no, ka unu nwee mmasi n'ebe ha no.

¹⁸ Maka ebumnuche di mma, o di mma inwe mmasi mgbe niile. O bughị naani mgbe mu na unu no.

¹⁹ Umuntakiri m, ndi m kwe maka ha nodu n'onodu ihe mgbu nke omumu nwa ozo, na-eche ubochi ahụ a ga-eme ka udidi Kraist di n'ime unu.

²⁰ O gaara adi m mma ma a si na m no n'etiti unu ugbu a, nwee ike imata otu m ga-esi gbanwee olu okwu m, n'ihi na-amaghi m ihe m kwesiri ime n'ihi onodu unu.

Hega na Sera

²¹ Gwanu m, unu ndi na-eche na o di mkpa idebe iwu, unu agaghi anaa nti na ihe iwu ahụ kwuru?

²² N'ihi na e dere ya n'akwukwo nsọ na Ebrahim nwere umu nwoke abuo. Otu n'ime ha bu nwa nke ohu ya nwanyi muru, nke ozo bu nke nwunye ya na-abughị ohu mutara.

²³ Nwa ahụ nke ohu nwanyi ahụ muru bu onye amuru site na anu ahụ. Ma nwa ahụ nwunye ya na-abughị ohu mutara bu onye a muru site na nkwa.

²⁴ Anyi ga-ewere ihe ndi a di ka ihe imaatu, n'ihi na umu nwanyi abuo ndi a nochiri anya ogbugba ndu abuo. Otu

ogbugba ndu sitere n'Ugwu Sainai ma muokwa umu ndi bu ohu: nke a bu Hega.

²⁵ Hega bu Ugwu Sainai nke di n'Arebia. O dabara n'onodu Jerusalem nke ugbu a, n'ih na ya na umu ya no n'ohu.

²⁶ Ma nwanyi nke ozo no onodu Jerusalem nke di n'elu, nke nwe onwe ya. O bukwa ya bu nne anyi.

²⁷ N'ih na e dere ya,

"Nurija onu, gi nwanyi aga,
onye na-amutaghi nwa.

Tie mkpu onu, tisiekwa mkpu akwa ike

gi onye ime nwa na-emetubeghi,

n'ih na umu nwanyi ahụ a hapuru naani ya ga-adi otutu

karia umu nke nwanyi nwere di."*

²⁸ Ugbu a, umunna m, unu bu umu ahụ nke e kwere na nkwa, di ka Aizik.

²⁹ N'oge ahụ, nwa ahụ a muru n'uzo anu ahụ kpagburu nwa ahụ a muru site n'ike nke Mmuo Nso. Otu a ka o dikwa n'oge a.

³⁰ Ma gini ka akwukwo nso kwuru? "Chupu ohu nwanyi a na nwa ya, n'ih na nwa nwoke ohu nwanyi a apughi isoro nwa nke nwanyi na-abughi ohu kerikota oke."†

³¹ Ya mere, umunna m, anyi abughi umu nke nwanyi ohu, kama anyi bu umu nke nwanyi nwere onwe ya.

5

Inwe onwe anyi n'ime Kraist

¹ Kraist emeela ka anyi puo n'ohu, n'ih anyi inwere onwe anyi. Ya mere, gbalianu ihu na unu e nyeghi onwe unu n'onodu ohu ozo.

² Geenụ m nti, mu onwe m bu Pol na-agwa unu nke a. O buru na unu anabata obibi ugwu, Kraist agaghi abara unu uru obula.

³ Ka m kwuokwa ya ozo, onye obula kweere ka e bie ya ugwu ji ugwo idebezu iwu niile ahụ.

⁴ E kewapula unu n'ebe Kraist no, unu ndi a ga-aganye na ndi ezi omume site n'iwu. Unu adapula n'amara ya.

⁵ N'ih na anyi onwe anyi nwere olileanya na site n'ike nke Mmuo Nso, a ga-agu anyi na ndi ezi omume site n'okwukwe anyi.

⁶ N'ih n'ime Kraist Jisos, obibi ugwu maobu ebighi ugwu abaghi uru. Ihe di mkpa bu okwukwe nke na-egosi onwe ya site n'ihunanya.

* 4:27 Aiz 54:1 † 4:30 Jen 21:10

7 Unu na-agbabu ozo nke oma, onye gbochiri unu ikwenyere eziokwu ahụ?

8 Udi nkwagide ahụ esiteghị n'ebe Onye ahụ kporo unu bịa.

9 Nwantinti ihe na-eko achicha na-eme ka ogbe utu oka a gworo agwo koo.

10 Enwere m ntukwasị obi n'ime Onyenwe anyị na unu agaghị eche echiche n'udi a ozo, ma ikpe omuma ga-adiri onye obula na-eduhie unu ozo.

11 Umunna m, o buru n'ezie na m na-ekwusa mkpa obibi ugwu di, gini mere e ji nogide na-akpagbu m? O buru na m mee otu ahụ, ewepula m ihe odachi ahụ di n'obe.

12 O gaara ato m utu ma o buru na ndi ahụ na-esogbu unu ga-eme onwe ha ndi onozu.

Ndu site na Mmuo Nso

13 N'ihu na e meela ka unu nwere onwe unu, umunna m, ma unu ekwela ka mnwere onwe unu buru ohere nye anu ahụ unu, kama werenu ihunanya na-agbara ibe unu odibo.

14 N'ihu na o buru na a chikota iwu niile n'otu, ihe iwu niile na-ekwu bu nke a, "Na-ahunu ndi ozo n'anya dika unu si hu onwe unu n'anya."*

15 O buru na unu na-akocha ibe unu, na-eji onu unu na-ekwuto ha, kpacharanu anya ka unu hapu ila onwe unu n'iyi.

16 Ana m agwa unu nke a: na-adinu ndu nke Mmuo Nso na-achi, unu anokwala n'ochicho nke anu ahụ.

17 N'ihu na ihe anu ahụ choro di iche n'ihe Mmuo Nso choro. Ihe Mmuo Nso choro dikwa iche n'ihe anu ahụ choro. Igba mgba di n'etiti ha na-eme ka i hapu inwe ike mee ihe i choro ime.

18 Ma o buru na Mmuo Nso na-edu unu, unu anokwaghi n'okpuru iwu.

19 Ugbu a, oru nke anu ahụ putara ihe: ikwa iko, adighi ocha na agu ikwa iko.

20 Ikpere arusi, iri amusu, ibu iro n'obi, na ilu ogu, ekworo na iwe, ikpa iche iche, nkewa, ihu otu.

21 Ikpo asi, igbu ochu, inubiga mmanya oke, oke oriri na ihe ndi ozo yiri ha. Ana m ado unu aka na nti dika m gwara unu n'oge gara aga, ndi na-eme ihe di otu a agaghị abanye n'alaeze Chineke.

22 Ma mkpuru nke Mmuo Nso bu, ndu ihunanya, na onu, na udo, na ogologo ntachiobi, na obioma, na idi mma, na ikwesi ntukwasị obi,

* 5:14 Lev 19:18

²³ İdi nwayo, na ijide onwe. O dikwaghi iwu na-emegide ihe ndi a.

²⁴ Ma ndi niile bu ndi Kraist Jisos akpogidela anu ahụ ha, ya na ochicho ha n'elu obe.

²⁵ O buru na anyi na-ebi ndu mmuo, ka nzo ukwu anyi buru nke mmuo na-eduzi.

²⁶ Ka anyi ghara ibu ndi mpako si otu a na-akpali iwe na ekworo n'etiti anyi.

6

Na-eburitanu ibu diri ibe unu

¹ Umunna m, o buru na-anwude onye obula dabara na mmehie, unu onwe unu bu ndi Mmuo na-achi kwesiri iji mmuo nke idi nwayo na obi di umeala nyere onye ahụ aka, ime ka o gazie n'ezi uzọ. Ma lezienu onwe unu anya, onye obula n'ime unu, n'ihia na a puru inwakwa unu.

² Na-eburitanu nsogbu diri ibe unu, ma site n'otu a ka unu nwee ike debezuo iwu Kraist.

³ O buru na onye obula na-eche na o nwere ihe ya bu mgbe o nweghi ihe o bu, onye ahụ na-eduhie onwe ya uzọ.

⁴ Ka onye obula nyocha oru ya, ma o buru na oru ya di mma, mgbe ahụ ka o ga-enwe ihe inya isi n'ime onwe ya na-abughi n'ebe oru onye ozọ di.

⁵ N'ihia na onye obula ga-ebu ibu nke diri ya.

⁶ Ka onye a na-akuziri okwu ahụ jisie ike ka ya na onye nkuzi ya na-ekeko ezi ihe niile.

⁷ Unu ekwela ka e duhie unu, n'ihia na mmadu obula apughi ikwa Chineke emo. Mkpuru obula mmadu kuru ka o na-aghoro.

⁸ O buru na mmadu akuo mkpuru nke anu ahụ, o ga-esikwa n'anu ahụ ghotu mmehi, ma o buru na mmadu akuo mkpuru nke Mmuo, o ga-esitekwa na Mmuo ghotu ndu ebighi ebi.

⁹ Ya mere, ka ike ghara igwu anyi ime ihe oma. N'ihia na mgbe e mesiri, mgbe oge ya ruru, anyi ga-eweta ngozi di ukwu di ka ihe ubi, ma o buru na anyi adaghi mba.

¹⁰ N'ihia nke a, mgbe anyi nwere oghere ka anyi na-emere mmadu niile ihe oma, okachasi n'ebe ndi ezinaulo nke okwukwe anyi no.

O bughi ibi ugwu kama i bu onye e kere ohuru

¹¹ Leenu otu mkpuru akwukwo m ji aka m dee n'akwukwo ozi a si gbaa okpotokpo.

¹² O bu ndi na-achọ ka a hụ ha n'anụ ahụ, bu ndi gamanye unu ka e bie unu ugwu, naani ihe ha ji eme otu a bu ka a ghara ikpagbu ha n'ih i obe Kraist.

¹³ O buladi ndi kwere ka e bie ha ugwu, anaghi edebe iwu, kama ha chorọ ka e bie unu ugwu ka ha nwee ike jiri ya nyaa isi n'anụ ahụ.

¹⁴ Ka m gharakwa inya isi n'ihe obula kariakwa n'obe Onyenwe anyi Jisọs Kraist. Nke e sitere na ya kpogbuo uwa n'ebe m nọ, ma kpogbukwaa mu onwe m n'ebe uwa nọ.

¹⁵ Obibi ugwu abughi ihe, ebighi ugwu abughikwa ihe, kama i bu onye e kere ohuru bu ihe di mkpa.

¹⁶ Ka udo na ebere dinyere ndi niile na-ebi ndu ha n'usoro a, dakwasikwa unu Izrel nke Chineke.

¹⁷ Site ugbu a gaa n'ihu, achoghi m ka onye obula nye ndu m nsogbu, n'ih i na-ebu m apa nke Jisọs n'ahụ m.

¹⁸ Umunna m, ka amara Onyenwe anyi Jisọs Kraist dinyere mmuo unu. Amen.

Ndi Efesos

¹ Akwukwo ozi a sitere n'aka mu onwe m bu Pol, onye Chineke hoputara ibu onyeozi Jisos Kraist.

O bu unu ndi nsọ bi n'Efesos, unu bu ndi kwesiri ntukwasị obi n'ime Kraist Jisos, ka m na-edere ya:

² Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisos Kraist diri unu.

Ngọzi diri anyi n'ime Kraist

³ Ka otuto diri Chineke, na Nna Onyenwe anyi Jisos Kraist, bu onye goziri anyi site n'inye anyi ngozi niile nke ime mmuo nke si n'ebe niile nke eluigwe n'ime Kraist.

⁴ Dika o si hoputa anyi n'ime Kraist tupu a toọ ntọala uwa, ka anyi buru ndi di nsọ na ndi na-enweghi ita uta n'ihu ya n'ihunanya.

⁵ O kpebiri ime anyi umu ya site n'ihia Kraist Jisos. Ma o mekwara ihe ndi a niile n'ihia na o toro ya utọ n'obi, burukwa ihe o zubere ime.

⁶ Ka e si otu a too idi ebube nke amara ya, nke o ji obi ya niile nye anyi n'ime Onye ahụ o huru n'anya.

⁷ N'ime ya, anyi nwere mgbaputa site n'obara ya, bu mgbaghara nke njehie niile anyi; di ka iba uba nke amara ya si di,

⁸ nke o mere ka o babigara anyi uba oke site n'amamihe na nghota niile.

⁹ O meela ka anyi mata ihe omimi nzube ya, di ka o si toọ ya utọ, bu ihe omimi o zubere ime n'ime Kraist.

¹⁰ Nke o ga-eme ka o mezu o mgbe oge ya niile zuru, nke bu ichikota ihe niile n'ime ya, bu ihe ndi di n'eluigwe na n'awa n'okpuru Kraist.

¹¹ N'ime Kraist ka e mere anyi ndi nketa, ndi e bururi uzọ hoputa na mbu, di ka atumatu onye ahụ na-aruputa ihe niile n'izuoke nke nzube na ebumnuche ya.

¹² Nke mere na anyi, ndi buuru uzọ nwee olileanya na Kraist, ga-ebi ndu n'otuto nke ebube ya.

¹³ Unu bukwa ndi a gunyere n'ime Kraist mgbe unu nuru ozi nke eziokwu ahụ bu ozioma nke nzoputa. Mgbe unu kwenyere, a kara unu akara n'ime ya bu akara nke nkwa ahụ bu Mmuo Nso.

14 Nke a bu ihe nketa anyi tutu ruo mgbe a ruzuru oru mgbaputa nke ndi ahụ niile bu ihe nweta Chineke. Ka e si otu a too ebube ya.

Ekele na ekpere

15 N'ih i nke a, ebe m nuru akuko banyere okwukwe unu n'ime Onyenwe anyi Jisos, nukwa maka ihunanya unu nwere n'ebe ndi nsọ niile no,

16 esepughị m aka ikele ekele n'ih i unu, mgbe niile m na-echeta unu n'ekpere m niile.

17 Ana m ario Chineke nke Onyenwe anyi Jisos Kraist bu Nna Onyenwe ebube niile, ka o nye unu Mmuo amamihe na ezi nghota ka unu nwee ike matazie nke oma onye o bu,

18 ka o meghee anya nke ime mmuo unu ka unu matakwa udi olileanya unu nwere n'ih i okpukpo o kporo unu, na aku, na ihe nketa di ebube o nwere n'ime ndi nsọ.

19 Na idi ukwu nke ike ya nke na-enweghi atu diri anyi, bu ndi kwere ekwe, dika irusi oru ike nke ike ya si di.

20 Nke o ruru n'ime Kraist mgbe o si n'onwu kpolite ya mee ya ka o nodu n'aka nri ya n'ebe niile nke eluigwe.

21 Onodu ya di elu kariacha ochichi niile, na ikike ochichi niile, na ike niile na ichi isi niile, na aha okwa ochichi nke e nwere ike inye mmadu, o bughị naani n'ogbo a, kama ma n'ogbo ozo na-abia.

22 O mere ka ihe niile di n'okpuru ya, meekwa ya ka o buru onyeisi ihe niile nye nzuko ya bu choochi.

23 Nke bu ahụ ya, ozuzu oke nke onye ahụ na-emejuputa ihe niile n'uzo niile.

2

E mere anyi ndi di ndu n'ime Kraist

1 Ma unu onwe unu, unu nwuru anwu site na njehie uzo na mmehie unu.

2 Nke unu biri ndu n'ime ha mgbe unu na-agbaso uzo niile nke uwa a, na uzo onye ochichi nke alaeze ikuku, bu mmuo ahụ na-arụ oru ugbo a na ndu ndi ahụ na-enupu isi.

3 Anyi niile bikwara ndu anyi n'etiti ha, n'oge gara aga, na-emejuputa agu nke anu ahụ mmehie, ma na-agbaso ochicho ya na ebumnuche ya. N'ih i na site n'odidi anyi, anyi na ndi ozo no n'omuma ikpe ya.

4 Chineke onye juputara n'obi ebere, maka oke ihunanya o nwere n'ebe anyi no,

5 mere ka anyi soro Kraist diri ndu ozo; o buladi mgbe anyi bu ndi nwuru anwu n'ime ajo omume. O bu site n'amara ya ka e ji zoputa unu.

⁶ O kpolitere anyi na ya, mee ka anyi nodu odu n'ebe niile nke eluigwe n'ime Kraist Jisos.

⁷ O mere nke a igosi ogbo nke na-abia, idi ukwu nke aku amara ya, nke o sitere n'obioma ya gosi anyi n'ime Kraist Jisos.

⁸ N'ih na o bu site n'amara ka e ji zoputa unu site n'okwukwe. Nke a abughi ihe unu रुपutara n'onwe unu, o bu onyinye nke Chineke.

⁹ O siteghi n'oru, ka onye obula ghara inya isi.

¹⁰ N'ih na anyi bu akaoru ya, nke o kere n'ime Kraist Jisos n'ih iru ezi oru. O bu otu a ka Chineke siri kwadoo na anyi kwesiri ibi ndu ubochi niile.

Ibu otu anyi n'ime Kraist

¹¹ Ya mere, chetanu na n'oge gara aga, unu bu ndi mba ozo site n'omumu nke a muru unu. Chetakwanu na "ndi e biri ugwu" na-akpokwa unu "ndi a na-ebighi ugwu" (n'ih obibi ugwu n'anuhu nke eji aka bie).

¹² N'oge ahuh, o dighi ihe jikotara unu na Kraist. E kewaputara unu site na mmekorita nke Izrel, burukwa ndi obia n'ogbugba ndu ahuh, na-enweghi olileanya na-enweghikwa Chineke n'ime uwa.

¹³ Ma ugbu a n'ime Kraist Jisos, unu bu ndi no n'ebe di anya n'oge gara aga, ka e mere ka unu biaruo nso site n'obara Kraist nke a wusiri.

¹⁴ N'ih na ya onwe ya bu udo anyi, o mere ka uzọ otu abuo buru otu ihe n'ime ahuh ya, site na ikwatu mgbidi kewara ha na mgbe ochie, bu mgbidi nke ikpo asi di n'etiti anyi.

¹⁵ O bu n'ime anuhuh ya ka o mere ka iwu ahuh na ukpuru ya niile ghara idi ire. Ebumnobi ya bu i kee n'ime onwe ya otu onye ohuru site na mmadu abuo ahuh, si otu a mee ka udo diri.

¹⁶ N'uzo di otu a ka o ga-esi kpezire anyi na Chineke site n'obe ya, wetakwa n'isi ngwucha, iro di n'etiti ha abuo.

¹⁷ Ya mere, o biara kwusaa udo nye unu ndi no ebe di anya na unu ndi no nso,

¹⁸ N'ih na anyi abuo sitere n'aka ya nweta nnabata anyi ibia n'ihu Nna site n'otu Mmuo ahuh.

¹⁹ Matakwanu ugbu a na unu abukwaghi ndi mba ozo na ndi obia. Unu esorola ndi nso buru diala na ndi so n'ezinaulo Chineke,

²⁰ nke a rukwasara n'elu ntala nke ndi ozi na ndi amuma, nke Kraist Jisos n'onwe ya bu nkume isi ntala ya.

²¹ O bukwā n'ime ya ka a na-ejikōta ụlọ ahụ niile nke oma, na-aba ụba, too buru ụlonsọ, n'ime Onyenwe anyị.

²² Onye a na-ewukokwa unu onwe unu n'otu n'ime ya, ka unu niile buru ebe obibi Chineke n'ime Mmụọ.

3

Pọl onye nkwusa nye ndi mba ọzọ

¹ O bu n'ihī nke a ka mụ onwe m bu Pọl bu onye mkporo nke Jisọs Kraịst maka unu ndi mba ọzọ.

² N'ihī n'ezie, unu anụla banyere nlekōta nke amara Chineke ahụ nke e nyere m maka ọdịmma unu.

³ Otu e si kpughee nzube nzuzo ya niile nye m, di ka m gwara unu ihe banyere ya n'okwu di nta n'akwukwo ozi ahụ m detara unu.

⁴ O burukwa na unu aguo akwukwo ahụ m deere, unu ga-aghota ihe m maara banyere ihe omimi Kraịst.

⁵ Nke a e meghi ka umu mmadu mara n'ogbo gara aga di ka Mmụọ Nso siri kpugheere ya ndi ozi na ndi amuma ya di nso ugbu a.

⁶ Otu a ka ndi mba ọzọ si soro buru ndi nketa, ndi ga-abu otu anu ahụ na ndi ga-eketa nkwa ahụ n'ime Jisọs Kraịst site n'ozio ma.

⁷ E mere m ka m buru onyeozī nke ozio ma a, di ka onyinye amara nke Chineke si di, bu nke e nyere m site n'iru oru nke ike ya.

⁸ O bu ezie na mụ bu onye di karisiri nta n'etiti ndi nso niile, e nyere m amara nke a, ikwusara ndi mba ọzọ ozio ma banyere aku nke enweghi atu nke juru n'ime Kraịst,

⁹ meekwa ka mmadu niile hu ihe bu atumatu nke ihe omimi e zoro n'ime Chineke onye kere ihe niile, otutu afo.

¹⁰ Ka o ga-abu site na choochi, a ga-eme ka amamihe Chineke n'udi di iche iche buru ihe ochichi na ikike niile di n'eluigwe ga-amata.

¹¹ Nke a bu n'usoro nke atumatu ya di ebighi ebi, nke e mezuru n'ime Jisọs Kraịst Onyenwe anyi,

¹² bu onye anyi nwere ntukwasị obi na obi siri ike ibiakwute site n'okwukwe anyi nwere na ya.

¹³ N'ihī nke a, ario m ka unu ghara ida mba maka mkpagbu m n'ihī unu, ha bu otuto nye unu.

Ekpere Pọl maka ndi Efesos

¹⁴ O bu n'ihī nke a ka m na-egbu ikpere m n'ala n'ihu Nna anyi,

¹⁵ onye ezinaulo niile di n'uwā a na nke di n'eluigwe naseite n'aka ya enwe aha.

¹⁶ Ekpere m bu ka o site n'iba uba nke otuto ya, nye unu ike na-esite na Mmuo ya, mee ka unu di ike n'ime mmuo unu;

¹⁷ ka Kraist nwee ike biri n'obi unu site n'okwukwe, ka unu ndi gbanyere mgborogwu guzosiekwa ike n'ihunanya.

¹⁸ Ana m ariokwa, ka unu na ndi nsọ niile nwee ike ighota ihe bu obosara, ogologo, idi elu na idi omimi,

¹⁹ na imatakwa ihunanya nke Kraist nke kariri amamihe, ka unu juputakwa n'izuoke niile nke Chineke.

²⁰ Ugbu a, nye onye ahụ puru imebiga ihe n'oke kariya ihe niile nke anyi rioro, maobu kariya ka anyi puru icheputa n'uche anyi, site n'ike ya nke na-arụ oru n'ime anyi,

²¹ o bu ya ka otuto diri n'ime choochi na n'ime Kraist Jisos ruo ogbo niile nke mgbe niile, ebighi ebi ruo ebighi ebi. Amen.

4

Idi n'otu nke anu ahụ Kraist

¹ Ya mere, mu onwe m bu onye mkporo nke Onyenwe anyi, na-ariọ unu ka unu bie ndu kwesiri okpukpo nke a kporo unu.

² Werekwanu obi di umeala niile na idi nwayoo, na ndidi na-anagide ibe unu n'ihunanya.

³ Nonu n'udo n'etiti onwe unu gbaljakwanu ime ka idi n'otu unu digide n'ime Mmuo Nso.

⁴ E nwere otu ahụ na otu Mmuo, di ka e siri kporo unu n'otu olileanya nke diri okpukpo a kporo unu.

⁵ Otu Onyenwe anyi di, otu okwukwe na otu baptizim.

⁶ O bukwa naani otu Chineke di onye bu Nna ihe niile na onye na-achi ihe niile, na onye na-arụ oru ya n'ime ihe niile, na-ebikwa n'ime ihe niile.

⁷ Ma e nyere onye obula amara dika oke onyinye nke Kraist siri di.

⁸ N'ihhi nke a, e kwuru,

"Mgbe o rigoro gaa n'elu,

o duuru igwe ndi a dotara n'agha,

nyekwa umu mmadu onyinye di iche iche."*

⁹ (E kwuru, "O rigoro," gini ka o putara ma o bughu na o buru uzọ ridaa n'ime ala mmuo?)

¹⁰ Onye ahụ si n'elu ridaa bukwa otu onye ahụ rigoro n'elugwe, ka o nwee ike mejuo ihe niile.)

¹¹ O nyekwara ufodu onyinye i bu ndi ozi, ufodu ndi amuma, ufodu ndi nkwusa ozioma, ufodu ndi ukochukwu na ndi nkuzi.

* 4:8 Abụ 68:18

¹² Nke a bu maka ikwadobe ndi nsọ maka oru nke ije ozi, iji wulite ahụ nke Kraist;

¹³ tutu anyi niile abia na nkwekota banyere okwukwe anyi, na omuma ihe banyere okpara Chineke, buru onye tozuru oke, ruo otutu nke ogogo na ozuzu oke nke Kraist.

¹⁴ Mgbe ahụ anyi agaghị abukwa umuntakiri, ndi ikuku ozizi ohuru di iche iche na-ebughari ihu na azu di ka ebili mmiri, na igha ugha nke mmadu, bu ozizi na-esite n'ime aghugho nke ha ji echeputa nduhie.

¹⁵ Kama n'ikwu eziokwu site na mmuo ihunanya, anyi ga-eto buru ndi tozuru oke n'akuku niile n'ime ya, bu onye ahụ bu isi, nke bu Kraist.

¹⁶ Onye anu ahụ niile, jikotara onu ma buru otu, site na nkwonkwo niile nke na-enyezu ya nkwado, dika akuku niile obula na-aru oru ya nke oma, na-esite n'uzo ahụ enyere akuku ndi ozo aka, ime ka ha too, nakwa iwuli ha elu site n'ihunanya.

Ibi ndu di ka umu nke ihe

¹⁷ Ya mere, ana m ekwu nke a, ma na-eguzokwa na ya n'ime Onyenwe, ka unu hapu ibi ndu di ka ndi mba ozo si ebi, na echiche ha na-abaghi uru.

¹⁸ Ndi ochichiri gbachiri nghota ha. Ndi di otu a enweghi oke na ndu ahụ Chineke na-enye, n'ihia na obi ha mechiri emechi, ha adighi aghotakwa.

¹⁹ Ha aburu ndi obi ha kporo nku, ndi were onwe ha nyefee ime ihe niile masiri ochicho ha, ka ha si otu a na-ebi ndu adighi ocha niile, ha bu ndi juputara n'anya ukwu.

²⁰ Ma nke a abughi otu unu siri muta Kraist,

²¹ ma o buru na unu anula ihe banyere ya, o burukwa na unu amutala ihe site n'aka ya banyere eziokwu ahụ di n'ime Jisos.

²² Yipunu mmadu ochie unu, nke mere ka unu na-ebi ndu ojoo na mbu, bu mmadu ochie ahụ nke juputara n'agu ime ihe ojoo niile,

²³ ka eme ka mmuo nke uche unu di ohuru.

²⁴ Ma yikwasinu onwe unu mmadu ohuru, nke e kere n'udidi Chineke n'ezie omume n'ezie nakwa n'idi nsọ.

²⁵ Ya mere, wezuganu igha ugha, ka anyi niile kwuo eziokwu nye ndi agbataobi anyi, n'ihia na anyi niile bu ndi e jikotara n'otu anu ahụ.

²⁶ Mgbe i na-ewe iwe emehiekwala.† Ekwela ka anyanwu daa mgbe i ka no na-ewe iwe.

²⁷ Enyela ekwensu ohere.

† 4:26 Abụ 4:4

28 Ka onye na-ezu ohi kwusi izu ohi. Kama ya jiri aka ya abuo ruo ezi oru, ka o nwee ike inyere ndi ozo no na mkpa aka.

29 Ka okwu rere ure obula hapu isite nonu unu putu. Kama kwuonu naani ezi ihe nke ga-aba uru iwuli ndi ozo elu dika mkpa ha si di na iwetara ndi nuru ya ngozi.

30 Unu akpasukwala Mmuo Nso nke Chineke iwe, onye a kara unu akara n'ime ya maka ubochi nke mgbaputa.

31 Wepunu obi ilu niile, na obi ojobo na iwe, ya na nkwulu na ibu iro niile n'etiti unu.

32 Nonodu ihe ndi a niile, nweenu obi ebere n'ebe ibe unu no. Gbagharanu ibe unu dika Chineke sitere n'amara ya gbaghara unu n'ihi na unu bu nke Kraist.

5

1 Ya mere burunu ndi na-enomi Chineke, di ka umu a huru n'anya.

2 Na-agakwanu n'ime ihunanya, dika Kraist siri hu anyi n'anya ma were ndu ya nye Chineke maka anyi dika aja na onyine nke isi utu.

3 Ma n'etiti unu, ka a ghara ikpota mmehie ikwa iko, maobu nke adighi ocha, maobu nke inwe anya ukwu aha, n'ihi na ihe ndi a ekwesighi n'etiti ndi nsu.

4 O dikwaghi mma ka unu na-ekwu okwu ruru aru maobu okwu nzuzu maobu njakiri, kama ka e nwee inye ekele.

5 Matanu nke oma na onye na-akwa iko, maobu onye ruru aru, maobu onye anya ukwu, n'ihi na anya ukwu di ka ikpere arusi, enweghi ike ibata n'alaeze Kraist na Chineke.

6 Unu ekwela ka onye obula jiri okwu efu duhie unu. O bu n'ihi omume ojobo ndi a ka iwe Chineke ji abiakwasu ndi na-anaghi erubere ya isi.

7 Unu na ndi di otu a enwela mmeko.

8 N'ihi n'oge gara aga, unu bu ochichiri, ma ugbu a, unu bu ihu n'ime Onyenwe anyi. Na-ebinu ndu ka umu nke ihu

9 (n'ihi na a na-ahu mkpuru nke ihu n'ihe niile di mma, na ihe ziri ezi, na eziokwu).

10 Gbalianu ichoputa ihe na-amasi Onyenwe anyi.

11 Unu etinyela aka noru ochichiri nke na-adighi ami mkpuru obula, kama gbaanu ha n'anwu.

12 O bu ihe ihere ikwu okwu banyere ihe ndi a na-eme na nzuzo.

13 Mgbe a gbara ihe obula n'anwu, o na-aputa ihu nke oma. N'ihi na ihe obula e mere ka o puta ihu nke oma bu ihu.

14 Nke a mere na e kwuru,
"Bilie gi onye na-arahu ura.

Site nonwu bilie.

Kraịst ga-emekwa ka ihe ya mukwasị gi.”

15 Kpachapụnụ anya otu unu si ebi ndụ unu. Unu ebila ndụ di ka ndi nzuzu, kama bienu ndụ di ka ndi maara ihe.

16 Jirinụ ohere niile unu nwere ruo oru oma, n'ihi na ubochi ndi a di njo.

17 Unu emela di ka ndi na-enweghi uche, kama gbalianu ichoputa ihe Onyenwe anyi choro ka unu mee,

18 Unu anubigala mmanya oke n'ihi na o na-eduba na ndu ila n'iyi. Kama juputanu na Mmuo Nso,

19 werenu abu oma, na abu nke ime mmuo na-ekwe ukwe n'etiti onwe unu. Werekwanu obi unu niile na-aburu Onyenwe anyi abu di utu.

20 Na-enyenu Chineke bu Nna ekele mgbe niile na n'ihe niile, n'aha Onyenwe anyi Jisos Kraịst.

Okwu diri ezinaulo ndi nke Kraịst

21 Na-edonu onwe unu n'okpuru ibe unu site n'egwu Kraịst.

22 Unu ndi bu nwunye, doonu onwe unu n'okpuru di unu di ka unu si doo onwe unu n'okpuru Onyenwe anyi.

23 N'ihi na di bu isi nwunye ya, di ka Kraịst siri buru isi nzuko ya bu choochi, na Onye nzoputa ya nke bu anu ahụ ya.

24 Ya mere, di ka nzuko si edo onwe ya n'okpuru Kraịst, otu a ka ndi bu nwunye kwesiri ido onwe ha n'okpuru di ha n'ihe niile.

25 Ndi bu di, hunu nwunye unu n'anya di ka Kraịst siri hu nzuko ya bu choochi n'anya nwuo n'ihi ya.

26 O mere nke a ka o nwee ike doo ya nso, jirikwa okwu ya na isa mmiri nke baptizim mee ka o di ocha.

27 Ka o chee nzuko n'ihu ya onwe ya di ka ihe juputara n'ebube, nke na-enweghi ntupo, maobu ihu mgbaru ma o bukwanu ihe obula di otu a. Kama nke di nso na-enweghi ita uta.

28 N'otu uzọ ahụ kwa, ndi bu di kwesiri ihu nwunye ha n'anya di ka ha si hu anu ahụ ha n'anya. N'ihi na onye obula huru nwunye ya n'anya na-ahụ onwe ya n'anya.

29 O dighi onye obula nke kporo anu ahụ ya asi. Kama, o na-azu ya na-edozikwa ya, di ka Kraịst na-emere choochi.

30 N'ihi na anyi niile bu akuku anu ahụ ya.

31 “N'ihi nke a ka nwoke ga-eji hapu nne na nna ya e jikota ya na nwunye ya. Ha abuo ga-abu otu anu ahụ.”*

32 Nke a bu ihe omimi di ukwu ma eji m ya atunyere Kraịst na choochi ya.

* 5:31 Jen 2:24

³³ Ma otu o di, onye obula n'ime unu aghaghị ihu nwunye ya n'anya di ka o huru onwe ya, nwunye obula aghakwaghị isopuru di ya.

6

Umuntakiri na ndi muru ha

¹ Umụ, ruberenụ ndi muru unu isi n'ihia na nke a ziri ezi n'ime Onyenwe anyi.

² "Sopuru nne gi na nna gi," n'ihia na nke a bu iwu mbu nke nwere nkwa so ya.

³ "Ka ihe nwe ike na-agara gi nke oma, ka i biekwa ogologo ndu n'elu uwa."*

⁴ Ndi bu nna, unu akpasukwala umu unu iwe kama zilitenu ha n'ozuzu na n'ozizi nke Onyenwe anyi.

Ndi ohu na ndi nwe ha

⁵ Ndi bu ohu ruberenụ ndi nwee unu isi. Jirinu nsopuru na egwu na obi ocha jeere ha ozi di ka a ga-asị na o bu Kraist ka unu na-ejere ozi ahụ.

⁶ Ruberenụ ha isi, o bughị naani ka unu nata ihuoma ha mgbe ha no na-ele unu anya, kama di ka ndi ohu Kraist, ndi na-eme uche Chineke site n'obi ha.

⁷ Jirinu onu na ihuoma ruo oru unu di ka o bu Onyenwe anyi ka unu na-aruru ya, o bughị mmadu.

⁸ N'ihia na unu maara na Onyenwe anyi ga-akwughachi onye obula maka ihe oma obula ha mere, ma ha bu ohu maobu ndi nweere onwe ha.

⁹ Ndi a na-ejere ozi, mesonu ndi na-ejere unu ozi mmeso n'uzo di otu a. Abarala ha mba, n'ihia na i matara na unu nwere naani otu Nna ukwu no n'eluigwe. Ile mmadu anya n'ihu adighikwa n'ebe o no.

Ngwa agha Chineke

¹⁰ N'ikpeazu, dinu ike n'ime Onyenwe anyi na n'ime ike ya di ukwu.

¹¹ Yikwasinu ngwa agha niile Chineke ka unu nwee ike iguzosi ike megide nzube ojoo niile nke ekwensu.

¹² N'ihia na ndi anyi na-aluso ogu abughị ndi mmadu efu nwere anu ahụ na obara, kama o bu megide ndiisi ha niile, megide ichi isi niile, megide ike usuu mmuo ojoo nke ike uwa ochichiri a, megidekwa mmuo ajo ihe niile no n'ebe di elu nke eluigwe.

¹³ Ya mere, yikwasinu ngwa agha niile nke Chineke ka unu nwee ike iguzosi ike mgbe onye iro ahụ ga-aluso unu ogu.

* 6:3 Dit 5:16

Ka unu nweekwa ike iguzo ọ bụladị mgbe unu chughachiri ha azu.

¹⁴ Meenụ ka eziokwu dịrị unu dị ka eriri akwa nke a na-eji ekese akwa ike, ezi omume burukwa ihe dị mkpa dị ka ihe agha unu ji ekpuchi obi unu.

¹⁵ Werenụ njikere nke ikwusa ozioma nke udo yikwasị dị ka akpukpọ n'ụkwụ unu.

¹⁶ Mgbe niile, unu echefula ijide okwukwe unu dị ka ọta nke unu ga-eji kụchapụ àkụ niile na-enwu oku nke ajọ onye ahụ ga-agba n'ebe unu nọ.

¹⁷ Nabatanụ nzọpụta dị ka okpu igwe, werekwanụ okwu Chineke dị ka mma agha nke Mmụọ Nsọ na-enye unu.

¹⁸ Ma kpeenụ ekpere n'ime Mmụọ n'oge niile na ụdị ekpere na aririọ niile. Nọonụ na njikere mgbe niile ma nọgidekwanụ na-ekpere ndị nsọ niile ekpere oge niile.

¹⁹ Na-echetakwanụ m n'ekpere, ka e nye m ike nke mkwuwa okwu, m ga-eji na-ekwuputa ihe omimi nke ozioma na-atughị egwu ọbụla,

²⁰ nke m ji maka ya buru onye nnochite anya nọ na mkporo. Kperenụ m ekpere ka m kwuputa ya n'atughị egwu ọbụla dị ka m kwesiri ikwu.

Okwu mmechi

²¹ Ugbu a, iji mee ka unu mara otu m dị na ihe m na-eme, Taikikọs, nwanna m huru n'anya na nwaodibo kwesiri ntukwasị obi n'ime Onyenwe anyị ga-akoro unu ihe niile.

²² Ana m ezitere ya unu n'ihhi nke a, ka o mee ka unu mata onodu anyị nakwa ka ọ gbaa unu ume.

²³ Ka udo na ihunanya, tinyere okwukwe nke sitere na Chineke Nna na Onyenwe anyị Jisọs Kraist diiri unu umunna.

²⁴ Ka amara dinyere ndi niile ji ihunanya na-adighi anwu anwu hu Onyenwe anyi Jisos Kraist n'anya.

Ndi Filipai

¹ Pól na Timoti, ndi bu ohu Kraist Jisós,

Na-edegara unu ndi ukochukwu, ndi okenye* na ndi nsó niile nò n'ulò nzukò Kraist Jisós di n'obodo Filipai.

² Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisós Kraist diri unu.

Inye ekele na ekpere

³ Ana m ekele Chineke m ekele mgbe obula m chetara unu.

⁴ N'ime aririò niile m na-aririò ya mgbe niile n'ekpere m n'ihu unu, obi m na-ejuputa n'onu.

⁵ N'ihu inyeaka niile unu na-enye, ime ka izisa ozioma na-aga n'ihu o buladi ruo ugbu a.

⁶ Amaara m n'ezie, na onye ahụ malitere oru oma n'ime unu, ga-aga n'ihu iruzu ya ruo ubochi Kraist Jisós.

⁷ O bu ihe ziri ezi n'ebe m no iche udi echiche di otu a banyere unu niile, n'ihu na unu di m n'obi. Ma m no n'agbu maobu na m na-ehekwa ozioma, na mgbe m na-eme ka o guzosie ike, unu niile esorola m keta oke n'amara ahụ.

⁸ Chineke bu onye akaebe m, otu aguu unu niile si agusi m ike site n'ihunanya nke Kraist Jisós.

⁹ Nke a bukwa ekpere m, ka ihunanya unu na-ahurita onwe unu na-ababiga uba oke. Ka unu nwee ike ito eto, ruo n'inwe mmazu na nghota ihe niile.

¹⁰ Ka unu nwee ike nwaputa ihe nke kachasi mma. Mgbe ahụ, unu ga-adi ocha n'enweghi ita uta obula maka ubochi nke Kraist.

¹¹ Ebe e mejuputara unu na mkpuru nke ezi omume nke sitere na Jisós Kraist iji bulie Chineke elu ma nyekwa ya otuto.

Idi ndu bu Kraist

¹² Ugbu a umunna m, nke a bu ihe m chorò ime ka unu ghota, na nsogbu niile dakwasiri m emeela ka oru ikwusa ozioma na-aga n'ihu.

¹³ N'ihu na o putala ihe nye ndi nche nke uloeze ahụ na onye obula ozo, na o bu naani n'ihu na m bu onye na-eso Kraist ka e ji tuo m mkporo.

* 1:1 Ndi okenye ndi a na-ekwu n'ebe bu ndi ahoputara ka ha na-eje ozi n'okpuru ukochukwu maobu onye nlekota nzuko.

14 Site na mkporo a a turu m, e meela ka otutu umunna anyi buru ndi nwere ezi ntukwasị obi n'ime Onyenwe anyi, nwekwa oke nkwa okwu, izisa ozioma ahụ na-atughị egwu obula.

15 O bu eziokwu na ufodu ji ekworo na anya ufu na-ekwusa Kraist, ma ufodu kwa na-ezisa ya site n'ochicho obi ziri ezi.

16 Ndi ahụ ji ochicho obi ziri ezi na-eme nke a n'ihunanya ebe ha matara na e tinyere m ebe a n'ihizisa ozioma.

17 Ndi mbu ahụ na-ekwusa Kraist site n'ochicho obi nke onwe ha, o bughị site n'ezị obi, ebe ha na-eche na ha ga-akpalị nsogbu nye m n'ime mkporo.

18 Gini kwa ka ogbochiri? Otu o di, maobu n'uzo aghughu maobu n'ezio kwu, ihe di mkpa bu n'uzo obula a na-ekwusa ozioma Kraist, n'ihizisa nke a ka m na-anuri onu.

E, m ga-anurikwa onu mgbe niile.

19 N'ihizisa na-amaara m na site n'ekpere unu, ya na igbaume nke Mmuo Jisos Kraist ihe ndi a niile dakwasiri m ga-emesi ghororo m nzoputa.

20 N'ihizisa na olileanya m na ntukwasị obi m bu na ihere agaghị eme m n'uzo obula, kama, aga m enwe ezi agbamume nke ga-eme ka e bulie Kraist elu n'ahu m, ma ugbu a ma mgbe niile, maobu na ndu, ma o bukwanu n'onwu.

21 N'ihizisa na n'ebe m no, idi ndu bu Kraist, inwu onwu bukwu uru.

22 Ma o buru na idi ndu n'anu ahụ, nke a buuru m iruputa oru bara uru, enweghi m ike ikwu nke m ga-ahoro.

23 Uzo ihe abuo a na-eche m ihu: Ma ochicho obi m bu ilakwuru Kraist, n'ihizisa na o bu nke kachasi mma.

24 Ma o putara ihe na o di mkpa nye unu ma o buru na m adiri ndu n'anu ahụ.

25 Ebe nke a doro m anya, amara m na mu na unu niile ga-aga n'ihu ino maka oganihu na onu nke unu n'ime okwukwe.

26 Ka mgbe m ga-abiakwute unu ozo, unu ga-enwebiga onu oke n'ime Kraist Jisos n'ihizisa m.

Ibi ndu n'uzo kwesiri ozioma

27 Ma n'onodu obula, na-ebinu ndu kwesiri ozioma nke Kraist, ma abiaara m leta unu maobu na abiaghị m, ka a mata na unu guzosiri ike n'otu mmuo, werekwa otu obi na-agba mgba n'okwukwe nke ikwusa ozioma,

28 na-atughị ujo ihe ndi na-emegide unu ga-eme. Iguzosi ike unu ga-agbara ha ezi ama banyere ila n'iyi nke ga-abiakwasị ha. Ma n'ebe unu no, o ga-aburu unu nzoputa putara ihe nke sikwa n'ebe Chineke no bia.

²⁹ N'ihì na ohere ahụ e nyere unu, abụghị naanị ikwere na Kraịst, kama ọ bụkwa ihu ahụhụ n'ihì ya.

³⁰ Unu nọ na-agabiga ụdị ibu agha ahụ unu hụrụ na m gabigara, nke unu na-anụkwa na m ka nọ n'ime ya ugbo a.

2

Ihomi idi umeala nke Kraịst

¹ Ya mere, ọ bụrụ na e nwere nkasiobi ọbụla dịrị anyị n'ihì njikọta e jikọtara anyị na Kraịst, ọ bụrụkwa na e nwere inyeaka ọbụla site n'ihunanya ya, ọ bụrụkwa na ọ dị nnweco ọbụla anyị na Mmụọ na-enweco, ọ bụrụ na unu nwere obi nro na omiiko,

² meenụ ka ọnụ m zuo oke, site n'inwe nkwekọta n'ihe ọbụla, site n'ihurita onwe unu n'anya, sitekwa n'inweco otu mmụọ, na otu uche.

³ Emela ihe ọbụla n'ihì naanị odimma nke gi, maobu bie ndu n'uzo idotara onwe gi otuto efu. Kama buru onye wedara onwe ya ala, onye na-ahu ndi ozo di ka ndi ka ya mma.

⁴ Echela echiche banyere naanị ihe metutara gi, kama, na-eleba anya n'ihe banyere ndi ozo.

⁵ Na mmekorita unu na ibe unu, nweenu udi uche ahụ nke di n'ime Jisos Kraist:

⁶ Onye ọ bu ezie na o nwere udidi Chineke site na mmalite ma ọ gughị udidi ya di ka Chineke di ka ihe ọ ga-ejidesi aka ike.

⁷ Kama, ọ gurū onwe ya di ka ihe efu, site na inara udidi nke onye bu ohu, onye nke a muru di ka mmadu.

⁸ Ebe ahuru ya ka ọ dika mmadu n'oyiyi, o wedakwara onwe ya ala, site n'irube isi ruo onwu, bu onwu nke obe.

⁹ Ọ bu n'ihì nke a ka Chineke ji bulie ya elu n'ebe kachasi elu, nyekwa ya aha kachasi aha niile elu.

¹⁰ Ka ọ ga-abu mgbe ọbụla a kporo aha Jisos ka ikpere niile ọbụla gbuo n'ala, ihe niile di n'eluigwe, ndi niile bi n'uwa, na ndi bi n'okpuru uwa.

¹¹ Ka ire niile ọbụla kwuputa na Jisos Kraist bu Onyenwe anyi, maka inye Chineke bu Nna, otuto.

Wezuganu ntamu n'iru oru unu

12 Ya mere, ezi ndi enyi m, di ka unu na-erube isi mgbe niile, o bughị naani mgbe m nọ, ma karisịa ugbu a m na-anoghi unu nso, gaanụ n'ihu iruputa nzoputa unu site n'itu egwu na ima jijiji.

13 N'ih i na o bu Chineke n'onwe ya na-arụ orụ n'ime unu, inyere unu aka icho ime ihe o choro ka unu mee, na inyere unu aka ime ihe ahụ o choro.

14 N'ihe obula unu na-eme, wezuganụ ntamu na iru uka n'etiti unu.

15 Bienụ ndu unu di ka umu Chineke, ndi a na-apughị ita uta, ndi di ocha na ndi a na-apughị ibo ebubo n'ime uwa ojo o a, n'etiti ogbo gbagoro agbago,* na n'etiti ndi nwere obi n'azu. Mgbe ahụ, unu ga-enwuputa n'etiti ha di ka kpakpando n'ime uwa!

16 Na-echekwanu n'ihu ha okwu ahụ na-enye ndu. Ka o buru na mgbe Kraist biara ozo, aga m anuri onu, n'ih i na oru m ruru n'etiti unu abughị ihe efu.

17 N'ezie, o buru na-awupu m di ka aja ihe onu nu n'elu aja n'ife ofufe nke sitere na Chineke n'ih i okwukwe unu. E, a si na e gbuo m n'ih i unu, aga m anuri onu na-esorokwa unu niile nwe obi uto

18 otu aka ahụ, unu onwe unu kwesiri inwe obi uto ma sorokwa m nuri onu.

Timoti na Epafroditos

19 Enwere m olileanya n'ime Onyenwe anyi Jisos na m gazitere unu Timoti n'oge na-adighi anya site ugbu a, ka m site n'oz i o ga-anata banyere unu nwee obi uto.

20 Enweghi m onye ozo di ka ya, onye ga-eche ezi echiche maka odimma unu.

21 N'ih i na ndi ozo na-ehegbu onwe ha maka odimma nke ha, ma o bughị maka odimma Jisos Kraist.

22 Ma unu niile maara otu Timoti si di oke mkpa. O di nnoo di ka nwa m, site n'inyeaka o na-enyere m n'oru izisa ozioma.

23 Enwere m olileanya n'ezie izitere unu ya. M ga-emekwa nke a ma o buru na m choputa ihe onodu m n'ebe a ga-abu.

24 N'ezie, enwere m olileanya na site n'inyeaka Onyenwe anyi, mu onwe m ga-abiakwutekwa unu na mgbe na-adighi anya.

25 Otu o di, echere m na o di mkpa ugbu a izighachiri unu Epafroditos, nwanna m na onye mu na ya na-aruko oru, onye mu na ya na-ebuko agha, onyeozi nke unu zitere ka o bia nyere m aka n'onodu mkpa m.

* 2:15 Dit 32:5

²⁶ Ugbu a, ana m eziteghachiri unu ya, n'ihhi na o na-agusi ya aguu ike ihu unu anya. O wutekwara ya nke ukwu, na e mere ka unu mara na o dara oria n'oge gara aga.

²⁷ N'ezie, o foduru nnoo ntakiri ka o site n'oria ahụ daa n'ura onwu. Ma Chineke meere ya ebere. O bughi naani ya, kama o mekwara m ebere, n'ihhi na o kweghi ka a tukwasiri m ihe mwute n'elu ihe mwute.

²⁸ N'ihhi nke a, o na-anu m oku n'obi izite ya n'ebe unu no. N'ihhi na amaara m na obibia o ga-abiakwute unu ga-eme ka unu nuria onu. O ga-emekwa ka onodu nchegbu m di mfe.

²⁹ Ya mere, ario m unu, werenu onu nabata ya nke oma n'ime Onyenwe anyi, na-asopukwaranu ndi di ka ya.

³⁰ N'ihhi na o foduru nwantii ka o nwuo, n'ihhi oru nke Kraist, tinye ndu ya n'ihe egwu iji mezuo oru unu n'ebe m no.

3

Atukwasila obi n'anu ahụ

¹ Na nchikota okwu ndi a niile, umunna m, na-anurinu onu n'ime Onyenwe anyi. Ike adighi agwu m igwa unu ihe ndi a. O bakwara unu uru inu udi okwu a mgbe niile.

² Kpachapurunu onwe unu anya n'ebe ndi mmadu ojoo ahụ yiri nkita no. Ndi ahụ na-eyiwasi ahụ ha.

³ N'ihhi na o bu anyi bu ndi ezi obibi ugwu ahụ, o bughi ha, n'ihhi na anyi bu ndi na-efe Chineke site na Mmuo ya. Anyi na-anuri onu n'ime Kraist Jisos. Anyi adighi atukwasii obi n'ihe e mere n'anu ahụ.

⁴ Mu onwe m nwere ike nwee ntukwasii obi n'ihe ndi a. N'ihhi na e nwee onye chere na o puru itukwasii obi ya n'anu ahụ, mu onwe m nwere udi ntukwasii obi ahụ karịa onye ahụ:

⁵ e biri m ugwu n'abalii nke asato site na mgbe a muru m, abụ m onye Izrel, sitere n'agburu Benjamin; abụ m onye Hibru a muru n'etiti ndi Hibru; di ka o si metuta iwu abụ m onye Farisii;

⁶ igosi inu oku n'obi m, akpagburu m choochi, n'uzo ezi omume n'okpuru iwu, abụ m onye zuruoke.

⁷ Ma ihe ndi a niile m guru dika ihe bara uru n'oge gara aga, buuru m ugbu a, ihe na-abaghi uru n'ihhi Kraist.

⁸ E, karịa nke a, akpoola m ihe ndi a niile ihe efu, n'ihhi na a pughi iji ha tunyere idi oke onuahia nke imata Kraist Jisos, Onyenwe m. N'ihhi ya, etufuola m ihe ndi a niile, guo ha di ka ihe na-abaghi uru, ka m nwee ike rite Kraist n'uru.

⁹ Ka e nwee ike hu m n'ime ya. Enweghi m ezi omume nke aka m, nke dabere n'iwu, kama o bu nke sitere

n'okwukwe na Kraịst, ezi omume si na Chineke nke dabeere n'okwukwe.

¹⁰ Naanị ihe m chọrọ bụ ịmara Kraịst na ike dị na mbilite n'ọnwu ya, na nnwekọ nke isoro ya keta oke n'ahụhụ ya, nakwa ka m yie ya n'ọnwu.

¹¹ Ka m si otu a, ruo n'ogo nke inweta mbilite site n'ọnwu.

Elegi anya n'azu

¹² Anaghị m ekwu na m etozuola oke, maọbụ nwezuo ihe niile. Ma a na m agbalịsi ike ka m jide ihe ahụ nke Kraịst Jisọs jidere m n'ihu ya.

¹³ Ụmụna m, n'ezie, abụbeghị m ihe ahụ m kwesiri ịbụ. Ma ihe m ji ike m niile na-eme bụ ichefu ihe niile ndị gara aga, na ilekwasi anya n'ihe ahụ m na-agbaso bụ nke dị m n'ihu.

¹⁴ Ana m agbasi ọsọ ike ịjị gbaruo n'isi, maka irite ihe ahụ a na-agbata n'ọsọ, bụ ọkpụkpọ ịbanye na ndụ eluigwe ahụ nke Chineke kpọrọ m site na Jisọs Kraịst.

Ịnoma uzọ Pol

¹⁵ Ka anyị niile, bụ ndị tozuru oke n'ime mmụọ nwee uche dị otu a. O burụkwa na ufodu n'ime unu nwere uche ọzọ dị iche, Chineke ga-ekpughere unu nke a.

¹⁶ Ka anyị jidesienụ aka ike naanị n'ihe ahụ anyị nweterela.

¹⁷ Ụmụna m, na-agbasonu ụdị ndụ m na-ebi, chọputakwanụ ndị ọzọ na-adị ndụ dị ka anyị si adị, mee ha ihe ilere anya unu.

¹⁸ N'ihu na agwala m unu nke a otutu mgbe, na-achokwa ịgwa unu ya ọzọ ugbu a. Lee, anya mmiri dị m n'anya ugbu a m na-ekwu ya si na e nwere otutu ndị na-ebi ndụ ha dị ka ha bụ ndị iro obe Kraịst n'ezie.

¹⁹ Ọgwugwu ndị dị otu a ga-abụ ịla n'iyi. Afọ ha bụ chi ha, ndị otuto ha dika n'ihere ha. Ha na-atukwasị uche naanị n'ihe nke ụwa.

²⁰ Ma ebe obibi anyị dị n'eluigwe, ebe anyị na-atụsi anya ike na Onye nzọpụta bụ Onyenwe anyị Jisọs Kraịst ga-esi bịa.

²¹ Onye ga-agbanwe ahụ anyị dị ala ka ọ dị ka nke ya dị ebube, site n'ike nke mere ka o debe ihe niile n'okpuru ya.

4

Arịrị mmechi maka ịdị n'otu nakwa inogidesi ike

¹ Ya mere, ụmụna m, ndị m huru n'anya, na ndị ihe ha na-agusị m agụụ ike, unu ndị na-enye m ọhụ, na ndị bụ okpueze m n'ihu ọrụ m na-arụ, bikonu, guzosienụ ike n'ime Onyenwe anyị.

² Aririọ m na-ariọ Yodia na Sintiki bu, ha biko, nwe otu uche n'ime Onyenwe anyi.

³ E, ana m ariokwa gi, ezi onye mu na ya na-aruko oru, biko, nyere umu nwanji ndi a aka n'ihu na ha abuo bu ndi so m ruo oru ikwusa ozioma nye ndi ozo. Ha sokwa Klement ruokwa oru, bu ndi ahụ e dere aha ha n'akwukwo nke ndu ahụ.

Ndumodu ikpeazu

⁴ Na-anurinu onu mgbe niile n'ime Onyenwe anyi. Ka m kwuokwa ya ozo, nurianu onu!

⁵ Meenu ka mmadu niile jiri anya ha hu na unu bu ndi obioma n'ihe niile unu na-eme. Chetanu na obibia Onyenwe anyi di nso.

⁶ Unu echegbula onwe unu banyere ihe obula. Kama n'ihe niile, sitenu n'ekpere na aririọ, ya na ekele, chee ihe niile na-akpa unu n'ihu Chineke.

⁷ Udo Chineke, nke di ukwuu karia ihe obula mmadu nwere ike ighota, ga-eche echiche uche unu na obi unu nche n'ime Kraist Jisos.

⁸ N'ikpeazu, umunna m, na-echenu echiche mgbe niile banyere ihe bu eziokwu, na ihe di mma, na ihe ziri ezi. Na-echekwanu echiche banyere ihe di ocha, ihe obula mabigara mma oke, ihe obula di mma na ndu onye obula nke e kwesiri inomi, na nke e kwesiri inwe otuto n'ihu ya.

⁹ Na-emenu ihe obula unu si n'aka m muta, maobu ihe unu nuru, ma o bukwanu ihe unu huru m ka m na-eme. Chineke onye na-enye udo ga-anonyekwara unu.

Ekele n'ihu Onyinye ha

¹⁰ Ana m anuri onu di ukwuu n'ime Onyenwe anyi n'ihu na unu mechara malite iche echiche ozo banyere m. Unu bu m n'obi n'eziokwu ma unu enwetaghị ohere iziputa ya.

¹¹ O bughị na m no n'onodu oke mkpa na uko. N'ihu na amutala m otu m ga-esi jiri onu noro n'onodu obula.

¹² Amutala m otu m ga-esi noro mgbe ihe siri ike na mgbe ihe bara uba. Amutakwala m otu m ga-esi nwee afo ojuju n'onodu obula, maobu mgbe m na-anọ agu, maobu mgbe m rijuru afo, maobu mgbe m nwere ihe di ukwuu maobu n'oge uko.

¹³ N'ihu na apuru m ime ihe niile site n'inyeaka onye na-enye m ike.

¹⁴ Ma unu mere nnoo nke oma inyere m aka n'onodu nsogbu nke m no n'ime ya.

¹⁵ Unu onwe unu ndi Filipai maara na mbido nke ozioma a, mgbe m hapuru Masidonia, na o nweghi nzuko ozo nyere m aka n'inye maobu inabata onyinye, ma e wezuga unu.

¹⁶ O buladi mgbe m no na Tesalonaika, unu ziteere m onyinye ihe kariri otu ugbo, inyere m aka na mkpa m.

¹⁷ O bughikwa na m choror onyinye unu, kama ana m achor ka mkporu unu ga-amita baa uba, bara unu uru.

¹⁸ Ugbu a, enweela m ihe niile na-akpa m mkpa, n'ezie, enweela m karja ihe na-akpa m. Onyinye unu nyere m, nke Epafroditos wetara, egboola mkpa m niile. Onyinye ndi a di ka aja na-esi isi utor a choruru Chineke, nke or na-anabatakwa nke oma.

¹⁹ O bu Chineke m ga-egboro unu mkpa unu niile, site n'uloaku ebube ya nke eluigwe, n'ih Kraist Jisos.

²⁰ Ka otuto diri Chineke anyi, bu Nna anyi, ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ekele ikpeazu

²¹ Keleere m ndi nsor niile n'ime Kraist Jisos.

Umunna ndi mu na ha no na-ekekwa unu.

²² Ndi nsor niile no n'ebe a na-ekele unu, karisia ndi no n'ulo Siza.

²³ Ka amara Onyenwe anyi Jisos Kraist dinyere mmoro unu. Amen.

Ndi Kọlọsị

¹ Pọl, onye e mere onyeozị Kraịst Jisọs, site n'ọchịchọ Chineke, ya na nwanna anyị Timoti,

² Na-edegara ndị Kraịst nọ na Kọlọsị, bụ ụmụna ndị dị nsọ na ndị kwesiri ntụkwasị obi.

Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị dịrị unu.

Ekele na ekpere

³ Mgbe ọbụla anyị na-ekpere unu ekpere anyị na-ekele Chineke onye bụ Nna Onyenwe anyị Jisọs Kraịst ekele.

⁴ N'ihị na anyị anụla ihe banyere okwukwe unu n'ime Kraịst Jisọs, na otu unu si hụ ndị nsọ niile n'anya.

⁵ Okwukwe na ihunanya nke na-esite n'olileanya nke a kwadobere unu n'eluigwe, nke unu nūrụla n'okwu nke eziokwu ahụ, bụ ozioma,

⁶ nke bjaruterela unu. N'ezie, dị ka o si dị n'ụwa niile, ọ na-amị mkpụrụ na-etokwa, dị ka o si eme n'etiti unu, site n'ubochi unu nūrụ ma ghotakwa amara nke Chineke n'eziokwu.

⁷ Dị ka unu siri mụta n'aka Epafras, onye anyị hūrụ n'anya na onye anyị na ya na-ejekọ ozi. Ọ bụ onye kwesiri ntụkwasị obi n'ijere Kraịst ozi n'aha unu.

⁸ O meela ka anyị mara ụdị ihunanya unu nwere n'ime Mmụọ.

⁹ N'ihị nke a, site n'ubochi anyị nūrụ ihe banyere ya, anyị esepughị aka ikpere unu ekpere. Anyị na-arịọ ka unu juputa n'amamihe nke uche ya, n'ime nghota ma amamihe nke mmụọ niile.

¹⁰ Ka unu si otu a bie ndụ dị ka Onyenwe anyị choro. Ka unu burukwa ndị na-eme ihe oma mgbe niile, ndị na-eme ihe na-atọ ya uto n'uzo ọbụla, na ndị na-eto eto n'ihe banyere ima Chineke mgbe niile.

¹¹ Ebe a na-eme ka unu dị ike n'ime ike niile, dị ka ike nke ebube ya si dị. Ka unu nwee ndidi na ogologo ntachiobi,

¹² na-enyenụ Nna ekele site n'onu, onye mere ka anyị kwesi iketa oke n'ihe nketa nke ndị nsọ n'ime alaeze nke ihè.

¹³ N'ihị na ọ naputara anyị site n'ike nke ọchịchiri, bịa kpofee anyị n'alaeze nke Okpara ya ọ hūrụ n'anya.

¹⁴ Onye anyị si n'ime ya nwee nzoputa, nke bụ mgbaghara mmehie niile.

Onye Kraịst bụ, na ihe o mere

15 O bụ nnọọ onyinyo Chineke onye anyị na-apughị ihu anya, burukwa onye mbụ a mụrụ n'ihe niile e kere eke.

16 N'ihì na n'ime ya ka e ji kee ihe niile dị n'ụwa na nke dị n'eluigwe, na ndị anyị pụrụ ihu anya na ndị anyị na-apughị ihu anya, ma ocheeze niile, ike niile, ichi isi niile na ike oghichi niile. E kere ihe niile site n'aka ya nakwa n'ihì ya.

17 Ya onwe ya nọ tupu ekee ihe niile, o bukwa n'ime ya ka ejikotara ihe niile n'otu.

18 O bụ ya bụ isi nke anụ ahụ ahụ bụ choochi. O bụ ya bụ mmalite, onye mbụ a mụrụ n'etiti ndi niile ga-esi n'onwu bilie. Nke a mere ka o buru onyeisi mbu n'ime ihe niile.

19 N'ihì na o bụ n'ime ya ka o masiri ozuzu oke ya ibi.

20 O bụ site na ya ka o ji mee ka ihe niile biaghachikwute ya. E mere ka udo diri n'etiti ya na ihe niile, maobu ihe di n'ụwa, maobu nke di na n'eluigwe site na obara o wusiri n'elu obe.

21 Unu onwe unu bu ndi e mere ndi mba ozọ site n'ebe Chineke nọ, na ndi iro n'uche unu n'ihì ajo omume niile unu.

22 Ma ugbu a, o kpezierela unu site na-anu ahụ Kraịst, sitekwa n'onwu ya, iji chee unu n'ihu ya dika ndi di nsọ, na ndi na-enweghi ita uta, na ihe ebubo obula megide ha.

23 Ma o buru na unu anogide n'okwukwe unu, buru ndi gbara mgborogwu, ndi guzosiri ike, ndi na-ewezugaghi onwe ha site n'olileanya ahụ diri unu n'ozio ma ahụ. Nke a bu ozio ma ahụ unu nuru, nke ekwusakwara nye ihe niile e kere eke n'okpuru eluigwe, nke e mere mu onwe m bu Pol, onyeozi ya.

Oru Pol na-arụ n'ime choochi

24 Ugbu a, ana m anuri onu n'ihì ahuhu ndi a nke m na-ahụ n'ihì unu, ana m emezu ihe foduru n'ahuhu ahụ Kraịst tara n'ihì anu ahụ ya bu choochi.

25 Emeela ka m buru onyeozi choochi ya site n'ikike Chineke nyere m, ikwusara unu okwu Chineke n'ozuzu oke ya.

26 Nke bu ihe omimi ahụ, nke e zoro ezo site n'oge ahụ nakwa ogbo niile ndi a gara aga, ma ugbu a e mekwara ka o puta ihè nye ndi nsọ Chineke.

27 O bụ ha ka Chineke hoputara ime ka amata akụ nke ebube nke ihe omimi a n'etiti ndi mba ozọ, nke bu Kraịst n'ime unu, onye bu olileanya nke ebube ahụ.

28 O bụ ya ka anyi na-ekwusa, na-adu onye obula odu, na-akuzikwara onye obula ihe site n'amamihe niile. N'ihì

na anyị chọrọ iche mmadụ niile ọbụla n'ihu ya dị ka ndị zuruoke n'ime Kraịst.

²⁹ N'ihị nke a ka m na-adọgbu onwe m n'ọrụ, dị ka ike ya dị ukwu nke na-arụ ọrụ si dị m n'ime.

2

¹ Ọ bụ ọchịchọ m ka unu ghọta otu m si na-agbasi mgba ike nke ukwu n'ihị unu, na n'ihị ndị nọ n'obodo Laodisia, na ndị niile na-enwebeghị ike ihu m ihu na ihu.

² Ebumnobi m bụ ka a gbaa ha ume, jikọkwa ha n'otu n'ihunanya, ka ha nweta ụba niile nke nghọta zuruoke na amamihe nke ihe omimi Chineke ahụ bụ Kraịst n'onwe ya.

³ Ọ bụkwa n'ime ya ka ọlakụ ihe zoro ezo niile nke amamihe na ihe omuma dị.

⁴ Ana m ekwu nke a ka onye ọbụla ghara iji ire uto duhie unu uto.

⁵ Ọ bụ ezie na anọghị m n'etiti unu n'anụ ahụ, ma anọ m n'etiti unu n'ime mmụọ. Ana m anụrị ọhụ ihu mkpebi unu na iguzosi ike n'okwukwe unu n'ime Kraịst.

Ndu juru afo di n'ime Kraist

⁶ Ya mere, di ka unu si nabata Kraist Jisos Onyenwe anyi, na-ebinu ndu unu n'ime ya.

⁷ Burunu ndi mgborogwu ha mibanyere n'ime ya, ndi a na-ewuli elu n'ime ya, ndi di ike n'ime okwukwe, di ka e si kuziere unu, ndi juputara na-inye ekele.

⁸ Lezienụ anya ka onye ọbụla ghara iji ozizi na amamihe efu niile nke na-achị ụwa, na aghughọ duhie unu n'okwukwe. Okwu amamihe ahụ nke ihe ozizi ya na ọsịsa ya niile dabeere na mmụọ nke ụwa na ntuputa mmadụ kama idabere n'ihe Kraịst kwuru.

⁹ N'ihị na n'ime Kraịst ka izuoke niile nke Chineke bi n'udidi mmadụ.

¹⁰ Ya mere, unu nwere ihe niile n'ime ya, onye bụ isi ndi niile na-achị achị, onye bụkwa isi n'ebe ike na ichi isi niile di.

¹¹ N'ime ya, e biri unu ugwu nke ejighi aka bie, site n'iwepu odidi anu ahụ n'obibi ugwu nke Kraịst biri.

¹² Mgbe e likotara unu na ya na baptizim, e sitere n'onwu kpolite unu na ya site n'okwukwe ahụ di n'ike Chineke onye sitere n'onwu kpolite ya.

¹³ Mgbe unu bu ndi nwuru anwu n'ime mmehie unu, na n'ime ebighi ugwu nke anu ahụ mmehie unu, Chineke mere ka unu soro Kraist diri ndu ozo. O gbaghara anyi mmehie anyi niile,

¹⁴ kagbuo iwu niile e dere ede, ya na usoro ya niile nke guzoro imegide anyi. O wezugara ha, kpoigide ha n'obe.

15 Mgbe ọ napụrụ ike niile, na ichi isi niile, ngwa agha ha niile, ọ gbara ha ọtọ n'ihu ọha, igosi mmeri o meriri ha n'obe.

Inwere onwe pụọ n'iwu mmadụ

16 N'ihia ya, unu ekwela ka onye ọbụla kpee unu ikpe banyere ihe ọbụla unu na-eri, maọbụ ihe unu na-anụ, maọbụ ihe banyere ido ụbọchị nsọ, maọbụ ime mmemme ọnwá ọhụrụ maọbụ mmemme ụbọchị izuiké.

17 Ihe ndi a niile bu onyinyo nke ihe ga-abia n'odinihu ma nke putara ihe di n'ime Kraist.

18 Unu ekwela ka onye ọbụla nke ọ na-amasi ife ndi mmuo ozi maobu ibi ndu umeala nke aghugho di n'ime ya, onye na-ekwu otutu okwu banyere ohu o huru, si otu a na-afuli onwe ya elu n'efu n'ihia echiche nke onwe ya, maa unu ikpe ma napu unu ihe nrite unu.

19 Onye na-adighi ejidesikwa onye bu isi aka ike, onye a na-esite n'aka ya na-eme ka ahụ niile, nke nkwonkwo ha na akwara ha niile na-ejikota n'otu, too eto di ka Chineke si choo ka ha too.

Iso Kraist nwuo na iso ya di ndu

20 Ebe ọ bu na unu esorola Kraist nwuo n'ebe ozizi na amamihe niile nke na-achi uwa no, gini mekwaranu unu ji ka na-ebi ndu di ka a ga-asị na unu bu nke uwa, gini mere unu ji na-edo onwe unu n'okpuru iwu ya di iche?

21 "Ejidela nke a aka, edetula nke a ire, ebitukwala nke a aka"?

22 Iwu ndi a niile na-ekwu banyere ihe ndi ga-ala n'iyi mgbe a na-etinye ha n'oru, ha sitere n'iwu na ozizi nke mmadu.

23 N'ezie, iwu ndi a yiri ihe e ji amamihe guzobe, n'ihia uzọ o si akwali mmuo mmadu n'ife ofufe di ka o choo, na iweda onwe n'ala, na ita anu ahụ ahuhụ. Ma ha abaghi uru o bu la iji ha gbochie aguu ojoo nke anu ahụ.

3

Ibi ndu ohu site n'ike Kraist

1 Ya mere, ebe e mere ka unu buru ndi so Kraist bilie n'onwu, tukwasinu obi unu n'ihe di n'eluigwe ebe Kraist no n'akuku aka nri Chineke.

2 Ka echiche gbasara eluigwe ju unu obi. Unu atufukwala oge ichegbu onwe unu banyere ihe di n'uwa.

3 N'ihia na unu anwuala. E zokwara ndu unu n'ime Chineke site na Kraist.

4 Mgbe Kraist onye bu ndu unu ga-aputa ihe, unu ga-esokwa ya puta ihè n'ebube ya.

⁵ Meenu ka ọchịchọ ọjọọ niile nke ụwa di n'ime unu buru ihe nwuru anwu. Unu etinyekwala aka n'ikwa iko, adighi ọcha, ọchịchọ ọjọọ, agwu ime ihe ọjọọ, na anya ukwu (nke bukwa ikpere arusi).

⁶ O bukwa n'ih ihe ndi a ka onuma Chineke na-abiakwasị ndi ahụ na-enupu isi.

⁷ Ihe ndi a bu ihe unu na-eme n'oge gara aga mgbe unu na-adị ndu n'ime ha.

⁸ Ma ugbu a bu oge iwezuga ihe ndi a niile na ndu unu: iwe, na onuma, na obi ọjọọ, na nkwulu niile, ya na okwu ihere niile na-esi unu n'onu na-aputa.

⁹ Unu agwala ibe unu okwu ụgha, n'ih i na unu eyipula mmadu ochie ahụ na-eme ụdi omume a.

¹⁰ Ugbu a, unu eyikwasila ndu ọhuru ahụ, nke e ji amamihe na-eme ka o di ọhuru n'oyiyi nke onye kere ya.

¹¹ Nkewa ọbula adighi n'ime ndu a. O dighi mkpa maobu onye juu maobu onye mba ozo, maobu onye e biri ugwu, maobu onye a na-ebighi ugwu. O dikwaghị mkpa maobu onye na-asu asusu ozo, ma o bu onye ime ọhia, maobu onye Sitia, maobu ohu, ma o bukwanu onye nwe onwe ya. Ihe di mkpa bu na Kraist bu ihe niile, norokwa n'ime ihe niile.

Iputa ihe nke ndu ọhuru ahụ

¹² Ya mere, di ka ndi Chineke hoputara, ndi di nsọ na ndi o huru n'anya, yikwasinu onwe unu obi omijiko, na obi ebere, na obi di umeala, na idi nwayoo, na ntachiobi.

¹³ Na-anagidenu ibe unu, gbagharakwa mmejọ ọbula ibe unu na-emejọ unu. Gbagharanu di ka Onyenwe anyi si gbaghara unu.

¹⁴ Nke kachasi nke, kwerenu ka ihunanya na-achi achi na ndu unu, n'ih i na o bu nke a na-ejikota ihe niile n'otu.

¹⁵ Ka udo Kraist na-achi achi n'ime obi unu, ebe unu bu akuku nke otu anu ahụ ahụ, a kporo unu ka unu nodu n'udo. Mgbe niile, nonu na-ekele.

¹⁶ Ka okwu nke Kraist biri n'ime unu n'uju ya. Werenu amamihe niile na-akuzirita ibe unu ihe, ma na-adurita kwa ibe unu odu. Werekwanu abu oma na abu nke ime mmuo buoro Chineke abu ekele n'obi unu.

¹⁷ Ka ihe niile unu na-eme, n'okwu maobu n'omume buru nke e mere na nke e kwuru site n'aha Onyenwe anyi Jisos, na-enyekwanu Chineke Nna ekele site na ya.

Okwu diri ezinaulo ndi nke Kraist

¹⁸ Ndi bu nwunye, doonu onwe unu n'okpuru di unu, di ka o kwesiri ime n'ime Onyenwe anyi.

¹⁹ Unu ndi bu di, hunu nwunye unu n'anya, unu ejikwala obi ilu na-emeso ha omume.

²⁰ Ụmuntakiri, ruberenụ nne na nna unu isi n'ihe niile, n'ihị na nke a na-amasi Onyenwe anyị.

²¹ Unu bụ nna, unu emela ihe ga-akpasu ụmụ unu iwe, ka ha ghara ịda mba n'obi.

²² Ndi bụ ohu, na-eruberenụ ndi bụ nna unu ukwu n'anụ ahụ isi n'ihe niile, na-emenụ nke a, ọ bughị naanị mgbe ha nọ na-ele unu anya, maọbụ mgbe unu chọrọ ịnata ihuoma, kama werenụ obi unu niile, na ịtụ egwu Onyenwe anyị rubere ha isi.

²³ Ihe ọbụla unu na-eme, werenụ obi unu niile mee ya. Ka ọ di ka ọ bụ Onyenwe anyị ka unu na-aruru ya, ọ bughị di ka unu na-aruru ya mmadu.

²⁴ Chetanụ nke oma na unu nwere ụgwọ ọrụ nke Onyenwe anyị kwadobere inye unu, ndi ya. N'ihị na ọ bụ Onyenwe anyị Kraist ka unu na-ejere ozi.

²⁵ Onye ọbụla na-eme ihe ọjọọ ga-anata ụgwọ ọrụ n'ihị ihe ọjọọ niile o mere. N'ihị na ile mmadu anya n'ihu adighi ya.

4

¹ Unu ndi nwe odibo, jirinụ ikwuba aka ọtọ na ikpe ziri ezi na-emeso ndi ohu unu omume, ebe unu maara na unu onwe unu nwere onyenwe unu n'eluigwe.

Ndumodu ndi foduru

² Na-anogidenụ n'ekpere, nookwanụ na nche na-enyekwanụ ekele.

³ Na-echetakwanụ anyị n'ekpere, ka Chineke meghere anyị ụzọ ikwusa ozioma, ka anyị nwee ike kwusaa ihe omimi Kraist, nke m ji maka ya noro n'ulo mkporo,

⁴ ka m nwee ike kwuo ya ka o doo anya otu m kwesiri.

⁵ Unu were amamihe na-achikota onwe unu n'ebe ndi no n'ezi no, jizienụ ohere ọbụla unu nwere nke oma.

⁶ Ka okwu unu na-ekwu buru nke juputara n'amara natọ uto, ka unu mutakwa otu e si enye mmadu osisa di mma.

Ekele ikpeazu

⁷ Tai kikos, ezi nwanna anyị, onye kwesikwara ntukwasị obi, onye anyị na ya na-ejeko ozi n'oru Onyenwe anyị, ga-akoro unu ihe niile banyere m.

⁸ Ana m ezitere unu ya, ka unu mara ihe banyere onodu anyị nakwa ka ọ gbaa obi unu ume.

⁹ Ezi nwanna anyị nwoke bu Onisimos, onye kwesiri ntukwasị obi, onye bukwa otu n'ime unu, so ya na-abia. Ha ga-agwa unu ihe niile na-eme n'ebe a.

¹⁰ Arịstakọs, onye mụ na ya nọ n'ụlọ mkpọrọ, na-ekele unu. Mak nwanne Banabas na-ekele unu. (Onye unu natara ihe ntuziaka banyere ya, ọ buru na ọ bjarute n'ebe unu nọ, unu nabata ya nke oma.)

¹¹ Jisọs, onye a na-akpọkwa Jostus, na-ekele unu. Ọ bu naani ndi a bu ndi Juu* mụ na ha na-aruko ọru alaeze Chineke n'ebe a. Ha na-eme nnoo nke oma, na-enye m obi uto.

¹² Epafras, odibo Kraist Jisọs na onye bukwa otu onye n'ime ogbakọ unu na-ekele unu. Oge niile ka ọ na-ekpe ekpere n'ihu unu, na-arịọ ka unu guzosie ike buru ndi tozuru etozu na ndi kwesiri ike n'ochicho niile nke Chineke.

¹³ Ana m agbara ya akaebe na ọ rusiri ọru ike n'ihu unu na n'ihu ndi Laodisia na ndi Hierapolis.

¹⁴ Ezi enyi anyi Luk, onye dibia ukwu anyi na Dimas na-ekele unu.

¹⁵ Keleerenu m umunna anyi bi na Laodisia na nwanna anyi Nimfas na chọochi na-ezuko n'ulo ya.

¹⁶ Mgbe unu guchara akwukwo a, hunu na a gukwara ya na nzuko di na Laodisia. Guokwanu n'otu mgbe ahụ akwukwo nke si na Laodisia bia.

¹⁷ Gwanu Akipos ka ọ kpachapu anya rucha ọru Onyenwe anyi nyere ya iru.

¹⁸ Eji m aka m dee ekele nke a mu onwe m bu Pol. Unu echefula na m nọ n'agbu. Ka amara dinyere unu.

---

* **4:11** Ha bu ndi Juu site n'obibi ugwu.

1 Ndi Tesalonaika

¹ Akwukwo ozi a si n'aka Pol, Sailas* na Timoti.

Na-abjara nzuko di na Tesalonaika, ndi e jikotara ha na Chineke Nna, na Onyenwe anyi Jisosh Kraist.

Ka amara na udo diri unu.

Inye ekele n'ih i okwukwe ndi Tesalonaika

² Anyi na-ekele Chineke ekele mgbe niile, na-echetakwa unu n'ekpere anyi.

³ Mgbe niile ka anyi na-echeta n'ekpere nye Chineke bu Nna, ihe gbasara oru unu nke sitere n'okwukwe, ya na irusi oru ike unu nke sitere n'ihunanya, na iguzosi ike unu nke sitere n'olileanya unu nwere n'Onyenwe anyi Jisosh Kraist.

⁴ Umunna anyi, anyi maara na Chineke huru unu n'anya nke ukwuu, hoputa unu.

⁵ N'ih i na obughi naani nke okwu onu ka ozioma anyi rutere unu, kama o bukwa n'ike, na n'ime Mmuo Nso nakwa mmetuta nke di omimi. Unu maara udi ndu† anyi biri n'etiti unu n'ih i unu.

⁶ Nke a mere unu ji buru ndi na-enomi anyi na Onyenwe anyi. N'ih i na unu jiri onu nke Mmuo Nso na-enye nabata ozioma ahụ, n'agbanyeghi otutu ahuhu di ukwuu nke o wetaara unu.

⁷ N'uzo di otu a, unu ghoru ihe ilere anya nye ndi niile kwere ekwe no na Masidonia na Akaja.‡

⁸ Ugbu a, e sitela na ndu unu mee ka ozioma Onyenwe anyi gbasaa gabiga Masidonia na Akaja. N'ih i na a na-anu ihe banyere okwukwe unu nwere na Chineke n'ebe niile. Ya mere, o dikwaghi mkpa ka anyi kwuo ihe banyere ya.

⁹ N'ih i na ha onwe ha na-ebu uzo gwa anyi ihe banyere nnabata unu nabatara anyi, na otu unu si site n'ikpere arusi tugharia, bido ife Chineke di ndu, onye bukwa ezi Chineke,

¹⁰ na i chere Okpara ya onye ga-esi n'eluigwe, onye o sitere na ndi nwuru anwu kulite, Jisosh, onye na-anaputa anyi n'iwe nke na-abia.

2

Oru Pol ruru na Tesalonaika

* 1:1 N'asusu Griik *Silvenos* bu otu ozu e si akpo Sailas. † 1:5 Udi mmadu anyi bu n'etiti unu ‡ 1:7 Akaja bukwa Griis.

1 Unu onwe unu maara, ụmụna, na ọbibiya anyị bjakwutere unu abughi ihe lara n'iyi.

2 Anyị tara ahụhụ na mbụ e mekwara anyị ihe ihere na Filipai dika unu maara, ma site n'inyeaka Chineke anyị nwere obi ike igwa unu ozioma ya, ọ buladi mgbe a na-eguzogide anyị n'ebe ọ di ukwu.

3 N'ihia na aririọ anyị na-ariọ unu esiteghi na njehie pụta maọbụ n'ochicho nke na-adighi ocha ma ọ bukwanu n'aghugho.

4 N'aka nke ozo, anyị na-ekwu okwu di ka ndi ozi Chineke nwaputara, ndi o tinyere oru ozioma a n'aka na ntukwasị obi idebe. Anyị adighi agbali ime ihe ga-atọ mmadu uto, kama anyị chorọ ime ihe ga-atọ Chineke uto, bu onye na-enyocha echiche obi anyị.

5 O dighi mgbe obula, di ka unu maara, anyị kwuru okwu nrafu maobu were uzọ aghugho zoo anya ukwu anyị nwere. Chineke bu onye akaebe anyị.

6 O dighi mgbe anyị chorọ ka ndi mmadu obula maobu unu, maobu ndi ozo, too anyị.

7 O bu ezie, di ka ndi ozi Kraist, anyị gara abụ ibu aru nye unu.

Kama, anyị biri n'etiti unu site n'idi nwayoọ di ka ndi bu nne na-azu ụmuntakiri ha, na-elekota ha.

8 N'ihia na anyị huru unu n'anya nke ukwu ruo na o bughị naani na anyị kwusaara unu ozioma Chineke kama anyị nyekwara unu ndu anyị. N'ihia na unu di anyị n'obi nke ukwu.

9 N'ezie ụmụna m, amaara m na unu ga-echeta otu anyị si ruo oru hujukwa anya n'etiti unu. Anyị na-aru oru ehie na abali ihu na anyị rutara ego ga-ezuru anyị, n'ihia na anyị achoghị ibu oke ibu nye onye obula mgbe anyị na-esisara unu ozioma Chineke.

10 Unu onwe unu bukwa ndi akaebe di ka Chineke si buru onye akaebe, na mmekorita anyị na unu bu ndi kwere ekwe, bu nwekorita di ocha na nke ezi omume, na nke ita uta obula na-adighi na ya.

11 N'ihia na anyị mesoro onye obula n'ime unu di ka nna si emeso umu nke ya,

12 na-agba unu ume, na-akasi unu obi, na-akwagidekwa unu na unu kwesiri ibi ndu kwesiri umu Chineke, onye kpobatarara unu n'ime alaeze ya na ebube ya.

13 N'ihia nke a, anyị ga-aga n'ihu na-ekele Chineke na-esepughi aka, n'ihia na mgbe unu nabatarara okwu Chineke, bu nke unu nuru n'onu anyị, unu anabataghị ya di ka okwu

mmadu, kama otu o dikwa n'eziokwu, ya bu okwu Chineke, nke na-arusikwa* oru ike n'ime unu bu ndi kweere ya.

14 Unu onwe unu, umunna m, ghoonu ndi na-enomi nzuko nke Chineke n'ime Kraist Jisos, ndi no na Judia. N'ih na unu onwe unu hukwara otu udi ahuhu ahu n'aka ndi ala unu, di ka ha onwe ha huru n'aka ndi juu.

15 Ndi gburu ndi amuma, gbukwaa Onyenwe anyi Jisos. Ugbu a ha na-akpagbukwa anyi na-achupu anyi. Ha na-emegide Chineke na mmadu niile

16 site n'igbochi anyi izisara ndi mba ozo ozioma ka a ghara izoputa ha. Ha na-esite n'uzo di otu a na-eme ka iko mmehie ha na-eju. Ma ikpe Chineke adakwasilara ha.

Nzube Pol

17 Otu o di, umunna anyi, mgbe anyi si n'etiti unu puo, nogo nwa oge nta, onodu a mere anyi ndi na-enweghi nne na nna (maobu na-anu ahu o bughu n'ime mmuo), n'ih otu unu si guo anyi aguu, anyi gbaliri ihu unu.

18 Anyi gbalisiri ike ibiakwute unu, karisia, mu onwe m bu Pol gbaliri, gbalia ibia, ma ekwensu gbochiri anyi.

19 N'ih na olee ihe bu olileanya anyi, maobu onu anyi, maobu okpueze anyi, nke anyi ga-eji nyaa isi mgbe a game ka anyi niile guzo n'ihu Onyenwe anyi Jisos Kraist, mgbe o ga-abia? O bu na o bughu unu onwe unu?

20 N'ezie, unu onwe unu bu onu na otuto anyi.

3

1 Ya mere, mgbe anyi na-apughi inagide ya gaa n'ihu, anyi kpebiri ino naani anyi n'Atens.

2 Anyi zipuru Timoti, onye bu nwanna anyi, onye anyi na ya so na-aruru Chineke oru site n'ikwusa ozioma Kraist, ka o biakwute unu, kasie unu obi, meekwa ka unu guzosie ike n'okwukwe unu.

3 Ka unu hapu ida mba n'ih mmpagbu ndi a a na-akpagbu unu. Ma ana m eche na unu onwe unu maara na nke a ga-abu ihe nketa anyi.

4 N'ih na mgbe anyi na unu no, anyi buru uzo gbaara unu ama na ihe ndi a aghaghi ibiakwasu unu. Ugbu a, ihe niile emezuola di ka unu matakware.

5 N'ih nke a, mgbe m huru na m apughi inagide ihe ndi ahu, eziri m ozi, ka a choputa maka okwukwe unu. N'ih na ujo m bu ma eleghi anya o nweela uzo onye onwunwa ojoo ahu si nwaa unu onwunwa n'oge a, mee ka ndogbu niile anyi dogburu onwe anyi n'oru n'etiti unu buru ihe lara n'iyi.

* 2:13 Okwu a na-arusi oru ike site n'igbanwe ndu ndi mmadu.

Ozi agbamume Timoti ji lota

⁶ Ma ugbu a, Timoti esitela n'ebe unu nọ loğhachikwute anyị. O wetara ozioma banyere okwukwe unu na ihunanya unu. O mekwara ka anyị mata na unu na-enwe ezi ncheta banyere anyị mgbe niile, na ọ na-agụsị unu agụụ ike ihu anyị anya, dị ka o si agụkwa anyị ihu unu anya.

⁷ N'ihhi nke a, umunna anyị, anyị aburula ndi a gbara ume nke ukwuu, ọ buladi n'ime mkpagbu niile nke anyị nọ n'ime ya, n'ihhi iguzosi ike nke unu guzoro n'okwukwe unu.

⁸ Ugbu a anyị ga-adi ndu, ma ọ buru na unu eguzosie ike n'ime Onyenwe anyị.

⁹ Olee udi ekele anyi puru ikele Chineke n'ihhi akuko nyere anyi onu n'ihu Chineke anyi n'ihhi unu.

¹⁰ Ehihie na abali niile, anyi na-ario ka anyi hu unu ihu na ihu, ka anyi nwee ike tinyezuo ihe foduru n'okwukwe unu.

¹¹ Ugbu a, ka Chineke Nna anyi na Onyenwe anyi Jisos Kraist megheere anyi uzọ ibiakwute unu.

¹² Ka Onyenwe anyi meekwa ka unu baa uba, ka unu babiga uba oke n'ihunanya unu nwere nye ibe unu, na ndi ozokwa, di ka ihunanya anyi si di ukwuu n'ebe unu no.

¹³ Ka o mee ka obi unu guzosie ike n'idi nsọ, na-enweghi ita uta obula, n'ihu Chineke na Nna anyi, n'obibia nke Onyenwe anyi Jisos ya na ndi nsọ ya niile.

4

Ibi ndu na-atọ Chineke uto

¹ N'ikpeazu, umunna anyi, anyi na-ario ma nakwagidekwa unu n'ime Onyenwe anyi Jisos, di ka unu mutara site n'aka anyi otu unu kwesiri isi bie ndu, nakwa ime ihe ga-atọ Chineke uto. Unu na-eme nke a karja.

² N'ihhi na unu maara udi ndumodu ahụ si n'aka Onyenwe anyi Jisos nke anyi nyere unu.

³ N'ihhi na nke a bu ochicho Chineke, bu i di nsọ unu. Ka unu wezuga onwe unu site na ikwa iko,

⁴ ka onye obula n'ime unu mata ido ahụ nke onwe ya n'ugwu na n'idi nsọ.

⁵ O bughị n'uzo imejuputa ochicho ojojo nke anu ahụ di ka ndi mba ozo na-amaghi Chineke.

⁶ Ka onye obula ghara imegbu maobu ighogbu nwanna ya n'okwu a. N'ihhi na Onyenwe anyi ga-ata onye na-eme ihe di otu a ahuhu, di ka anyi gwara unu na mbu, na-adosikwa unu aka na nti ike.

⁷ N'ihhi na okpukpo Chineke kporo anyi abughi ka anyi na-ebi ndu adighi ocha kama o chorọ ka anyi diri nsọ.

⁸ Ya mere, onye ọbụla nke juru inara ntuziaka a, ọ bughị mmadu ka ọ juru, kama ọ bu Chineke onye na-enye unu Mmuo Nso ya.

⁹ Ugbu a, ihe gbasara ihunanya nke kwesiri idi n'etiti umunna, o kwesighi ka anyi gwa unu ihe ozọ banyere ya. N'ihina na unu onwe unu bu ndi Chineke kuziri ka unu nwee ihunanya n'ebe ibe unu no.

¹⁰ Ma n'ezie, unu na-ahu umunna anyi niile bi na Masidonia n'anya. Ma anyi na-ariosikwa unu aririo ike si unu na-ahukwa ha n'anya karja ka unu huru ha ugbu a.

¹¹ Nweenu agu ibi ndu nwayoo, na-arukwanu oru diiri unu. Jirikwanu aka unu na-aru oru dika anyi gwara unu,

¹² nke a ga-eme ka ndu unu na-ebi kwa ubochi wetara unu nsopuru n'ebe ndi na-ekweghi ekwe no, meekwa ka unu ghara i dabere n'onye obula.

Obibia nke Onyenwe anyi

¹³ Umunna m, anyi chorọ ka unu mata ihe banyere ndi otu anyi ndi dara n'ura onwu, ya ewutela unu dika o si ewute ndi ozọ ndi na-enweghi olileanya.

¹⁴ N'ihina na ebe ọ bu na anyi kweere na Jisos nwuru ma sitekwa n'onwu bilie, n'otu aka ahụ, anyi kwenyekwara na site na Jisos, Chineke ga-akpolite ndi niile nwuru anwu.

¹⁵ N'ihina na okwu nke Onyenwe anyi nke anyi na-akuziri unu bu nke a, na anyi ndi di ndu ruo obibia Onyenwe anyi agaghi ebu ndi dara n'ura onwu uzọ.

¹⁶ N'ihina na Onyenwe anyi n'onwe ya ga-esi n'eluigwe ridata, ọ ga-ewere olu ike kpoọ oku, werekwa olu nke onyeisi ndi mmuo ozi na uda opi ike nke Chineke. Mgbe ahụ ndi niile nwuru n'ime Kraist ga-ebu uzọ bilie.

¹⁷ Mgbe ahụ, anyi onwe anyi, ndi di ndu, ndi foduru n'ua, ka a ga-eweli anyi na ha elu n'ime igwe ojii, iga izute Onyenwe anyi na mbara eluigwe, ebe anyi na Onyenwe anyi ga-anọ ruo mgbe ebighi ebi.

¹⁸ Ya mere, werenu okwu ndi a, na-agba onwe unu ume mgbe niile.

5

Ino na nche

¹ Ugbu a, umunna, banyere oge na mgbe ihe ndi a ga-emezu. Echeghi m na ọ di mkpa i degara unu akwukwo.

² Di ka unu maara nke oma na ubochi Onyenwe anyi ga-abia di ka onye ohi si abia n'abali.

³ Mgbe ha ga na-asị udo, na nchekwa di, mgbe ahụ, na mberede, mbibi ga-abiakwasị ha di ka ihe mgbu si adakwasị

nwanyị ime na-eme, nke ga-eme ka onye ọbụla ghara inwe ike ịgbapu.

⁴ Ma unu onwe unu, ụmụnna, anọghị n'ọchịchiri, nke ụbọchi ahụ ga-abiakwasị unu na mberede dịka onye ohi.

⁵ Unu niile bụ ụmụ nke ihè na ụmụ nke ehie, anyị abụkwaghị nke ọchịchiri maọbụ nke abali.

⁶ N'ihì nke a, ka anyị ghara ịdị na-arahụ ụra dị ka ndị ọzọ, kama ka anyị mụrụ anya ka anya dokwaa anyị.

⁷ N'ihì na abali bụ mgbe ndị na-arahụ ụra ji arahụ ụra. O bụkwa n'abali ka ndị mmanya na-egbu na-añubiga mmanya oke.

⁸ Ma ebe anyị niile bụ ndị nke ihe, ka anyị bụrụ ndị anya doro, ndị yi okwukwe na ihunanya dịka ihe ikpuchi obi, yikwasikwa olileanya nke nzọpụta dị ka okpu igwe.

⁹ N'ihì na Chineke akwadebeghị ikpe omuma na egwu nye anyị. Kama ka anyị nweta nzọpụta site n'okwukwe anyị nwere n'Onyenwe anyị Jisọs Kraịst.

¹⁰ O nwurụ n'ihì anyị ka o bụrụ, ma anyị dị ndụ ma anyị nwurụ anwụ, anyị ga-esoro ya diri ndụ.

¹¹ Ya mere, na-akasịritanụ onwe unu obi. Na-emekwanụ ihe ọbụla ga-ewuli ibe unu elu dị ka unu si eme.

Ndumodu ikpeazu

¹² Anyị na-ariọsị unu ike, ụmụnna, ka unu na-asọpuru ndị niile na-adọgbu onwe ha n'orụ n'ihì unu, ndị ahụ na-elekọta unu n'ime orụ Onyenwe anyị, na ndị ahụ na-adu unu odu.

¹³ Ka unu na-akwanyere ha ugwu site n'ihunanya n'ihì ụdị orụ ha na-arụ. Ka unu na mmadu ibe unu birikwa n'udo.

¹⁴ Ma ugbu a, anyị na-ariọ unu, ụmụnna, na-adunụ ndị na-anọ nkịti odu, na-agbanụ ndị dara mba ume, nyerenụ ndị na-adighi ike aka, nwekwanụ ndidi n'ebe ha niile no.

¹⁵ Ka onye ọbụla ghara inyeghachi mmadu ibe ya ihe ojoo n'onodu ihe ojoo. Kama gbalisienụ ike ime ezi ihe n'ebe ibe unu no na n'ebe mmadu niile no.

¹⁶ Na-anurinu onu oge niile.

¹⁷ Na-ekpenụ ekpere oge niile na-esepughị aka.

¹⁸ Na-enyenụ ekele mgbe niile banyere ihe niile, n'ihì na nke a bụ ọchịchọ Chineke banyere unu ndị bụ nke Kraịst Jisọs.

¹⁹ Unu emenyula oku Mmuo Nso.

²⁰ Ozọ unu eledala okwu ndi amuma anya.

²¹ Kama na-anwalenu ihe niile ma na-ejidesikwanu ihe niile di mma aka ike.

²² Wezuganu onwe unu n'ihe ojoo niile.

²³ Ka Chineke ya onwe ya, bu Chineke nke udo, doo unu nsọ n'uzọ niile. Ka e debezu mmụọ unu na mkpuruobi unu na anụ ahụ unu nsọ, na-enweghi ntupọ obula ruo ubochi obibia Onyenwe anyi Jisọs Kraist.

²⁴ Onye ahụ kpọrọ unu ga-emezu ihe ndi a, n'ihu na o bu onye kwesiri ntukwasị obi.

²⁵ Biko umunna, na-ekperenu anyi ekpere.

²⁶ Werenu isurita onu di nsọ na-ekele umunna anyi dum.

²⁷ Iwu m na-enye unu site n'aha Onyenwe anyi bu ka unu guputa akwukwo a n'ihu umunna niile.

²⁸ Ka amara Onyenwe anyi Jisọs Kraist dinyere unu niile.

2 Ndi Tesalonaika

¹ Pọl, na Sailas, na Timoti dere akwukwo a,

Na-edegara nzuko di n'obodo Tesalonaika n'ime Chineke Nna anyi, na n'ime Onyenwe anyi Jisosh Kraist.

² Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisosh Kraist diri unu.

Inye ekele na ekpere

³ Umunna, anyi aghaghi ikele Chineke ekele mgbe niile banyere unu. O kwesiri ka anyi mee otu a, n'ih i okwukwe unu na-abawanye. Ihunanya onye obula n'ime unu nwere n'ebe ibe ya no na-abawanyekwa.

⁴ N'ih i nke a, anyi na-eji unu na-anya isi n'etiti nzuko Chineke niile. Anyi na-akoror ha otu unu si jiri ntachiobi nogidesie ike n'ime nsogbu niile dakwasiri unu, na otu unu si nwee okwukwe di ukwuu, o buladi n'etiti oke mkpagbu a na-akpagbu unu.

⁵ Ihe ndi a niile na-egosi na ikpe Chineke bu nke ziri ezi, nke e ji eme unu ndi kwesiri alaeze Chineke, nke unu na-ata ahuhu n'ih i ya.

⁶ Chineke bu onye ezi omume n'ezie. O ga-eji mkpagbu kwughachi ndi na-akpagbu unu.

⁷ O ga-enyekwa unu bu ndi a na-akpagbu na anyi onwe anyi ezumike. O ga-eme nke a mgbe a ga-eme ka Onyenwe anyi Jisosh ya na ndi mmuo ozi si n'eluigwe puta ihè.

⁸ O ga-abia n'udi ire oku taa ndi ah u na-amaghi Chineke ahuhu na ndi juru inabata ozioma nke Onyenwe anyi Jisosh Kraist.

⁹ Ndi a ga-ata ahuhu mbibi ruo ebighi ebi, ebe ha nagaghi ah u ihu Onyenwe anyi na ebube nke ike ya,

¹⁰ N'ubochi ah u o ga-abia inara ija mma na otuto, n'ime ndi nsor ya, ya na ka o buru ihe itunanya n'ebe ndi kweerenu no, n'ih i na unu kwenyere ama nke ozioma ah u anyi gbaara unu.

¹¹ N'ih i nke a, anyi na-anogide n'ekpere n'ih i unu, na-arior ka Chineke guo unu dika ndi kwesiri okpukpo o kporo unu, na-arior kwa ka o site n'ike ya mee ka unu mezuo ebumnobi nke ihe di mma, na ezi oru niile nke okwukwe.

¹² Ka e nye aha Onyenwe anyị Jisọs otuto n'ime unu, unu onwe unu n'ime ya kwa, di ka amara nke Chineke anyị na nke Onyenwe anyị Jisọs Kraịst si di.

2

Onye mmebi iwu ahụ

¹ Ma ihe banyere ọbibiya Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, na nzuko anyị na ya ga-ezukọta, anyị na-adusi unu odu ike umunna.

² Ka unu ghara ima jijiji maobu itu egwu n'uche unu n'ihia amuma, maobu okwu maobu akwukwo ozi e dere di ka o sitere n'aka anyi, nke na-asi n'ubochi Onyenwe anyi eruola.

³ Unu ekwela ka onye obula duhie unu n'uzo obula, n'ihia na ubochi ahụ agaghị abia tutu ruo mgbe oke inupu isi gaadi, na mgbe a ga-ekpughe onye mmebi iwu ahụ nke a kara akara ila n'iyi.

⁴ Onye mmebi iwu ahụ ga-ebuli onwe ya elu megide ihe niile a na-akpo chi maobu nke a na-eefe ofufe, nke ga-eme ka o dozie onwe ya n'ulonso Chineke, na-ekwuputa na ya bu Chineke.

⁵ Unu echetaghị ihe m gwara unu n'oge mu na unu no banyere ya?

⁶ Ma ugbu a, unu maara na o nwere onye na-egbochi ya ka o hapu iputa ihe. N'ihia na mgbe o ga-aputa bu mgbe oge ya ruru.

⁷ Ma oru nzuzo nke mmebi iwu ebidolari ugbu a, ma onye ahụ na-egbochi ya ibabiga uba oke ga-anogide na-eme otu a tutu ruo mgbe oge e wezugara ya.

⁸ Mgbe ahụ, a ga-eme ka onye mmebi iwu ahụ puta ihè, bu onye Onyenwe anyi Jisọs ga-eji ume o ga-esi n'onu ya kuputa laa n'iyi, ma mee ka o ghara idikwa ozo site n'obibia ya.

⁹ Obibia onye mmebi iwu ahụ ga-abu di ka oru ekwensu si di, site n'ike iru oru ebube aghughu na ihe iribama di iche iche, na oru itunanya aghughu di iche iche nke ugha.

¹⁰ Ya na udi oru ojo di iche iche nke o ga-eji duhie ndi ahụ na-ala n'iyi. Ha ga-ala n'iyi n'ihia na ha juru ihu eziokwu n'anya ma nwee nzoputa.

¹¹ N'ihia nke a, Chineke ga-ahapu ha ka e duhie ha, ka ha jiri obi ha niile nabata okwu ugha ndi a.

¹² Ihe nke a putara bu na ndi niile na-ekweghi n'eziokwu ahụ ma nwee mmasi n'ajo omume ka a ga-ama ikpe.

Guzoro chim

¹³ Anyi kwesiri inye Chineke ekele mgbe niile n'ihia unu umunna ndi Onyenwe anyi huru n'anya. N'ihia na

Chineke esitelari na mmalite hoputa unu ka unu buru ndi a zoputara site n'oru ido nsọ nke Mmuo Nso na site n'okwukwe unu n'ezikwu ahụ.

¹⁴ N'ih i nke a, o kporo unu site n'ozio ma anyi ka unu nweta otuto nke Onyenwe anyi Jisos Kraist.

¹⁵ Ya mere, umunna, nogidenu n'ozizi ahụ anyi mere ka unu muta site n'ozizi anyi ziri unu, maobu na akwukwo anyi deere unu.

¹⁶ Ka Onyenwe anyi Jisos Kraist n'onwe ya, na Chineke Nna anyi, onye huru anyi n'anya, site n'amara ya nye anyi agbamume di ebighi ebi na ezi olileanya,

¹⁷ gbaa obi unu ume, ma mee ka unu guzosie ike n'iru oru na ikwukwa ihe niile di mma.

3

Aririo ekpere

¹ N'ikpeazu, umunna, na-ekperenu anyi ekpere ka ozi Onyenwe anyi gaa n'ihu na-agbasa ruo ebe niile ma buru ihe a na-asopuru, di ka o gbasara n'etiti unu.

² Ka e nwee ike naputa anyi n'aka ndi ajo mmadu, n'ih i na o bugh i mmadu niile nwere okwukwe.

³ Ma Onyenwe anyi kwesiri ntukwas i obi, o ga-echebe unu ma gbaakwa unu ume ka unu hapu idaba n'aka ajo onye ahụ.

⁴ Anyi nwere nchekwube n'ime Onyenwe anyi na unu n-eme ma ga-anogidekwa na-eme ihe niile anyi nyere unu n'iwu.

⁵ Ka Onyenwe anyi duzie obi unu ighota ihunanya Chineke ya na udi ntachiobi Kraist nwere.

Ido aka na nti banyere ino nkiti

⁶ Umunna, nke a bu iwu anyi na-enye unu site n'aha Onyenwe anyi Jisos Kraist. Ka unu zere onye obula kporo onwe ya onye kwere ekwe n'ime unu na-ebi ndu umengwu na onye na-adighi eso ozizi nke unu natara n'aka anyi.

⁷ N'ih i na unu maara nke oma n'ime onwe unu na unu kwesiri igbaso omume anyi. O nweghi mgbe obula unu huru anyi ka anyi na-agaghari hapu oru anyi kwesiri iru.

⁸ O nweghi onye obula anyi riri nri ya nke anyi na-ebugh i uzọ kwuo ya ugwo. Kama anyi rusiri oru ike, dogbukwaa onwe anyi n'oru ehie na abali, ka anyi ghara ibu ibu aro nye onye obula.

⁹ O bugh i na anyi enweghi ikike inara unu ihe oriri, kama o bu ka anyi kuziere unu site n'omume anyi ihe unu ga na-enomi.

¹⁰ O bụladị mgbe anyị na unu nọ, anyị nyere unu iwu a si, “Onye ọbụla na-agaghị ọrụ ya erila nri.”

¹¹ Ma anyị anụla na ụfọdụ n’etiti unu na-anọ nkịtị na-arughị ọrụ ọbụla, kama ndị dị otu a na-agaghari, na-etinye anya n’ihe na-agbasaghị ha. Ha anaghị arụ ọrụ ọbụla.

¹² Anyị na-enye ndị a iwu, na-adụsịkwa ha ọdụ ike site n’aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, si ha wetuo obi ha ala rụsie ọrụ ha ike. Ka ha riekwa nri ha ji aka ha rụpụta.

¹³ Otu ọ dị ụmụnna, unu ekwela ka ike iru ọrụ ọma gwu unu.

¹⁴ Ma ọ bụrụ na ndị ọbụla adighị erube isi nye ihe anyị kwuru n’ime akwụkwọ ozi a, hụbanụ ndị dị otu a ama ma kwusikwa iso ha nwekọ ihe ọbụla, ka ihere mekwa ha.

¹⁵ N’agbanyeghị nke a, unu agụkwala ha dị ka ndị iro unu, kama nyenụ ha ndumọdụ dị ka ụmụnna.

Ekele ikpeazu

¹⁶ Ugbu a, ka Onyenwe anyị, onye udo na-esi n’aka ya abịa tụtwasiri unu udo ya mgbe niile, n’ime ọnọdụ ọbụla unu nọ n’ime ya. Onyenwe anyị nonyekwara unu.

¹⁷ Mụ onwe m bụ Pọl ji aka m depụta ekele a, nke m na-ekele unu niile. Nke a bụ ihe e ji arịba akwụkwọ niile m dere ama. Otu a ka m si ede ihe.

¹⁸ Ka amara Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dinyere unu niile.

1 Timoti

¹ Pọl, onyeozị Kraịst Jisọs site n'iwu Chineke Onye nzoputa anyị, na nke Kraịst Jisọs, onye bụ olileanya anyị,

² Na-edegara gị bụ Timoti ezi nwa m n'ime okwukwe akwukwo a.

Ka amara, na ebere na udo nke sitere na Chineke bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị dịrị gị.

Ido aka na ntị banyere ndị ozizi ugha

³ Dị ka m gbara gị ume, mgbe m na-aga Masidonia, nọgide n'Efesọs ka i nwee ike nye mmadụ ufodu iwu ka ha ghara iga n'ihu n'izi ukpuru di iche.

⁴ Mee ka ha kwusi ikọ ogologo akuko, na inyocha ihe gbasara usoro omumu di iche iche nke na-adighi agwu agwu. N'ihia na ihe ndi a na-eweta ajuju na iru uka na-abaghi uru, kama inyere ndi mmadu aka inabata uzọ ahụ Chineke kwadoro site n'okwukwe.

⁵ Ihe anyi bu n'obi nye iwu a, bu ka a kwalite ihunanya nke sitere n'obi ocha na ezi akonuche, na okwukwe nke aghugho na-adighi.

⁶ Ufodu e sikwala n'ihe ndi a dapu, jehie uzọ, site n'oke iru uka na-abaghi uru.

⁷ Ha chorọ ibu ndi ozizi iwu ma ha amaghi ihe ha na-ekwu maobu ihe ha na-akwadosi ike.

⁸ Ma anyi maara na iwu di mma, ma o buru na onye obula ewere ya mee ihe a chorọ ka e jiri ya mee.

⁹ Ma emeghi iwu n'ihia ndi ezi omume. Kama, e mere iwu n'ihia ndi ahụ na-emebi iwu na ndi na-enupu isi, ndi kporo Chineke asi na ndi mmehie, ndi ruru aru, ndi na-egbu nna ha na nne ha, na ndi na-egbu mmadu ibe ha,

¹⁰ na ndi na-akwa iko na ndi ikom na-emeru onwe ha n'ahu ndi ikom ibe ha, ndi na-azu ahia ndi ohu, na ndi ugha niile, na ndi na-agba ama ugha, tinyere ihe ndi ahụ niile megidere ezi ozizi ahụ,

¹¹ nke dabara n'ozio ma ahụ di ebube, nke Chineke di ngozi, nke o nyefere m n'aka na ntukwasị obi ichebe.

Amara Onyenwe anyi nye Pọl

¹² Ana m ekele Kraịst Jisọs Onyenwe anyi ekele, onye na-nye m ike, n'ihia na o guru m di ka onye e kwesiri itukwasị obi mgbe o hoputara m ijere ya ozi.

¹³ Ọ bụ ezie na n'oge gara aga, abụ m onye na-ekwujo Chineke na onye na-akpagbu ndị ya, burukwa onye na-emegide emegide. Ma Chineke meere m ebere n'ihhi na m mere ihe ndi ahụ n'ọnodu amaghi ihe, na enweghi okwukwe.

¹⁴ Ma Onyenwe anyi wukwasiri m amara ya, nke babigara uba oke, ya na okwukwe na ihunanya n'ime Kraist Jisos.

¹⁵ Okwu a kwesiri ntukwasị obi, kwesikwa ka anabata ya nke oma: Kraist Jisos biara n'ụwa izoputa ndi mmehie, nke mu onwe m bu onyeisi ha.

¹⁶ Ọ bụ n'ihhi nke a ka e ji gosi m ebere, ka Kraist Jisos site n'ime m, bu onye kachasi di njo, gosi enweghi ogwugwu nke ntachiobi ya, ka m buru ihe nlere anya nye ndi ahụ niile ga-ekwere na ya, ma nata ndu ebighi ebi.

¹⁷ Ugbu a, ka enye Eze ahụ na-adị ruo mgbe niile, Onye na-adighi anwu anwu, Onye a na-adighi ahụ anya, Onye naani ya bu Chineke, nsopuru na otuto ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Imesi iwu e nyere Timoti ike

¹⁸ Ugbu a, Timoti nwa m, ana m enye gi ndumodu a di ka amuma ahụ e buru banyere gi n'oge gara aga si di. Ka i site n'igbaso ya nwe ike ilu ezi ogu ahụ.

¹⁹ Jidesie okwukwe i nwere ike, ya na ezi akonuche. N'ihhi na ufodu ajula ezi akonuche ma si otu a dapu n'okwukwe.

²⁰ Haimenios na Alegzanda so na ndi a. Ewerela m ha nyefee Ekwensu n'aka, ka o taa ha ahuhu tutu ruo mgbe ha mutara na ha ekwesighi ikwu okwu nkwulu megide Chineke.

2

Iwu banyere Ofufe na Ekpere

¹ Na mbu, ana m ario ka e kpee ekpere, kwuchite onu ndi ozọ n'ekpere, ma nye ekele n'isi mmadu niile,

² kpee ekpere maka ndi eze niile, na ndi niile no n'onodu ochichi, ka anyi nwee ike bie ndu udo na nke nsogbu na-adighi, n'ime isopuru Chineke di ka o choro.

³ Nke a bukwa ihe di mma na ihe na-atọ Chineke Onye nzoputa anyi ezi utu.

⁴ Onye choro ka a zoputa mmadu niile, ka ha niile biaru na mmazu nke eziokwu.

⁵ N'ihhi na o bu naani otu Chineke di. O bukwa naani otu onye ogbugbo di n'etiti Chineke na mmadu. Kraist Jisos, onye ya onwe ya bu mmadu.

⁶ Onye weere onwe ya ka o buru ihe mgbaputa n'ihhi mmadu niile, nke bu igba ama a na-enye n'oge ya.

⁷ N'ihì nke a, a hoputara m ka m buru onu na-ekwuru oha nakwa onyeozì, na onye nkuzi nye ndi mba ozò banyere ezi okwukwe ahù. Eziokwu ka m na-ekwu, anaghì m agha ugha.

⁸ N'ihì nke a, achoro m ka ndi ikom, n'ebe niile na-achili aka di nso elu n'ekpere, na-ebughì iwe n'obi, na-arukwaghì uka.

⁹ Achokwara m ka ndi inyom kwadoo onwe ha n'uzò kwesiri ekwesi, ka ha jiri nsopuru na uche zuruoke choo onwe ha mma. O bughì isi a kpara akpa, ma o bukwanu ngwa mma nke olaedo maobu pieal, maobu uwe di oke onuahia ha na-eyi.

¹⁰ Kama site n'ezì oru oma ha nke kwesiri ndi inyom na-ekwuputa na ha na-ekpere Chineke.

¹¹ Nwanyì kwesikwara iji obi di umeala na obi di nwayoo gee nti mutakwa ihe mgbe a na-ezi ihe.

¹² Ekwenyeghi m ka nwanyì zie ihe, maobu ka o buru onyeisi n'ebe ndi nwoke no. Ha kwesiri ino nwayoo mgbe obula unu zokoro.

¹³ O bu n'ihì na e buru uzò kee Adam tupu e kee iiv.

¹⁴ O bukweghi Adam ka a ghogburu, kama o bu nwanyì ka a ghogburu mee ka o buru onye mmebi iwu.

¹⁵ Ma a ga-azoputa ha site n'omumu nwa ma o buru na ha anogide na-ebi ndu okwukwe na ihunanya, na idi nso, na nke uche zuruoke.

3

Ndi ndu choochi

¹ Nke a bu okwu kwesiri ntukwasì obi ma burukwa eziokwu, bu nke na-asì, o buru na onye obula na-achoo onodu ibu ukochukwu, o na-achoo ezi oru kacha mma.

² Ya mere onye ukochukwu* kwesiri ibu onye a na-adighi ata uta, onye luru otu nwunye, onye obi umeala, onye na-achikota onwe ya nke oma, onye nwere nsopuru, onye na-anabata ndi obia n'ulo ya, nakwa onye nwere ike ikuzi ihe.

³ O gaghì abù onye na-anubiga mmanya oke, o gaghì abù onye na-alukari ogu, kama o ga-abù onye di nwayoo, onye na-ahughì okwu na uka n'anya, na onye na-adighì ahù ego n'anya.

⁴ O ga-abù onye na-achizi ezinaulo ya nke oma, burukwa onye na-achikwa umu ya inwe nsopuru n'uzò obula.

⁵ (N'ihì na o buru na mmadu enweghi ike chikotazie ezinaulo ya, o ga-esi anaa chizie choochi Chineke?)

* 3:2 Maobu, Onye nlekota

⁶ O gaghi abụ onye cheghariri oheru, ma o bughị ya, o ga-afuli onwe ya elu n'inya isi, ma si otu a daba n'omuma ikpe di ka ekwensu.

⁷ O ga-abukwa onye nwere ezi ama n'ebe ndi no n'ezi no, ka o ghara idaba n'onodu ihere nakwa n'onya ekwensu.

Ndi na-eje ozi

⁸ Otu ahụ kwa, ndi a hoputara ijere choochi ozi aghaghi ibu ndi kwesiri nsopuru, ndi na-enweghi ire abuo,† ndi kwesiri ntukwasị obi. Ha agaghi abụ ndi na-anubiga mmanya oke na ndi akpiri ego na-agbaso uru n'ezighi ezi.

⁹ Ha ga-abu ndi ji akonuche di ocha na-ejidesi eziokwu nke okwukwe anyi ike.

¹⁰ Tupu a hoputa ha iru oru a, a ga-ebu uzọ nwalee ha. O buru na ha enweghi ebubo obula megide ha, mgbe ahụ, a ga-eme ha ndi na-eje ozi na choochi.

¹¹ Otu aka ahụ kwa, ndi nwanyi kwesikwara ibu ndi nwere nsopuru n'uzo obula, ndi na-adighi ebu iro n'obi, ndi na-adighi agba asiri, kama ndi nwere obi umeala, na ndi kwesiri ntukwasị obi n'ihe niile.

¹² Ndi niile a ga-ahoputa ije ozi na choochi aghaghi ibu ndi nwere naani otu nwunye, ndi na-achizi umu ha na ezinaulo nke aka ha nke oma.

¹³ N'ih i na ndi ahụ ruru oru ije ozi ha nke oma nwere ugwo oru. Ugwo oru ha bukwa nsopuru ahụ ndi ozo gasopuru ha, na nkwwa okwu ha nwere banyere okwukwe a n'ime Kraist Jisus.

Ihe omimi

¹⁴ Enwere m olileanya na m ga-abia ileta gi na mgbe na-adighi anya, ma ana m edere gi ihe ndi a.

¹⁵ Asi na m enweghi ike bia osiso, i ga-amata otu ndi mmadu kwesiri isi bie obi n'ezinaulo Chineke, nke bu nzuko nke Chineke di ndu, ogidi na ntala nke eziokwu ahụ.

¹⁶ Karichasia nke a, o bu ihe omimi di ukwu, bu ntala ebe ezi idi nsọ si walite:

O putara ihe n'udidi mmadu,

Mmuo Nso gosiri na o bu onye ezi omume,
ndi mmuo ozi huru ya,

e kwusara ihe banyere ya nye mba niile,
uwa niile kwenyeere na ya,

a nabatakware ya n'ebube nke eluigwe.

4

Ndumodu e nyere Timoti

† 3:8 Ndi na-adighi agha ugha maobu ekwu okwu aghugho.

¹ Ma Mmuo Nso agwagheela anyi onu si, na n'oge ikpeazu ufodu mmadu n'ime choochi ga-esite n'okwukwe wezuga onwe ha, buru ndi na-agbaso mmuo nduhie nakwa ozizi ihe banyere mmuo ojoo.

² Ozizi di otu a na-esite n'ihu abuo nke ndi ugha, bu ndi eji igwe oku da nwuo akonuche ha.

³ Ndi di otu a na-egbochi ilu di na nwunye na iri ihe oriri ufodu. Ma o bu Chineke kere ihe oriri ndi a ka ndi kwere ekwe, ndi maara eziokwu ahụ jiri ekpere na ekele nara ha.

⁴ Ihe niile Chineke kere di mma, o dikwaghi ihe obula a ga-aju ma o buru na e jiri ekele nara ya,

⁵ n'ih i na-esitere n'okwu Chineke na ekpere doo ya nsọ.

⁶ O buru na i mee ka umunna mara ihe ndi a, i ga-abu ezi onyeoz i Kraist Jisos, onye a zulitere nke oma site n'ez iokwu nke okwukwe, na ezi ozizi nke i gbasoro.

⁷ Atufula oge gi n'iru uka ruru aru banyere akuko ifo nzuzu, na akuko na-abaghi uru nke ndi agadi nwanyi na-ako. Kama zuo onwe gi ka i buru onye nke na-asopuru Chineke.

⁸ Igwuri egwu nke anu ahu di mma kama ibu onye nke Chineke bara uru kari a n'uzo obula, n'ih i na nkwa di n'ime ya bu banyere ndu di ugbu a na ndu di n'ihu.

⁹ Okwu a kwesiri ntukwas i obi, kwesikwa ka a nara ya nke oma.

¹⁰ Anyi na-adogbu onwe anyi n'oru na-ahujukwa anya maka na anyi tukwasiri olileanya anyi na Chineke di ndu, onye bu Onye nzoputa mmadu niile, karichasia, nke ndi niile kwere ekwe.

Ndumodu

¹¹ Ndi a bu ihe ndi i ga-akuzi, kwudosie ike na-akuzi ha.

¹² Ekwela ka onye obula lelia gi anya n'ih i na ibu okorobia. Kama mee ka i buru ihe imaatu na ihe ilere anya oma nye ndi kwere ekwe, n'okwu, n'ibi obi, n'ihunanya, n'okwukwe nakwa n'idi ocha n'uche.

¹³ Tutu ruo mgbe m ga-abia n'ebe ahu, na-aguputa ma na-akowakwara ndi choochi ihe e dere n'ime akwukwo nsọ. Na-ekwusakwa okwu Chineke.

¹⁴ Eleli la onyinye ime mmuo nke i nwere anya, bu nke e nyere gi site n'ibu amuma putara ihe mgbe ndi okenye bikwasiri gi aka n'isi.

¹⁵ Jiri onyinye ndi a niile ruo oru, nogidesie ike n'oru gi, ka onye obula mata, hukwa na i na-eme nke oma.

¹⁶ Na-elezi anya na ndu gi, na ozizi gi. Nogidesie ike n'ih e ndi a n'ih i na site na ha, i ga-azoputa onwe gi, zoputakwa ndi na-ege gi nti.

5

Ndi nwanyi di ha nwuru, ndi okenye na ndi ohu

¹ Abarala okenye mba n'olu di ike, kama jiri aririọ na nsopuru gwa ya okwu di ka o bu nna gi. Na-agwa umu okorobia okwu di ka i ga-esi gwa umunne gi i huru n'anya okwu.

² Na-emeso ndi inyom ndi bu okenye omume di ka ndi nne, ma na-emesokwa umu agboghọ omume di ka i ga-esi meso umunne gi nwanyi omume. Na-ehekwa uche n'idi ocha n'ebe o zuruoke.

³ Soporunu umu nwanyi di ha nwuru, ndi na-ebi ndu di ka ndi di ha nwuru anwu n'eziokwu.

⁴ Kama o buru na nwanyi obula di ya nwuru nwere umu, maobu umu umu, ndi a bu ndi kwesiri ibu mkpa ha. N'ih na anyi kwesiri isite n'ulo anyi gosi obioma anyi inyere ndi muru anyi aka. N'ih na omume di otu a na-atọ Chineke uto.

⁵ Nwanyi di ya nwuru n'ezie, nke na-enweghi onye na-eleota ya anya, atukwasila obi ya na olileanya na Chineke. O na-anogidekwa n'ekpere na aririọ ehie na abali.

⁶ Ma nwanyi di ya nwuru nke weere onwe ya nyefee n'aka igbaso ihe na-eme ya obi uto burii onye nwuru anwu, o bu ezie na o ka di ndu.

⁷ Nye ha ihe ndi a dika iwu, ka ha ghara i bu ndi a na-ata uta.

⁸ Onye obula na-adighi egoro ndi ikwu ya, karichasia ndi ezinaulo nke aka ya ihe na-akpa ha mkpa, ajula okwukwe ahụ ma jokariakwa onye na-ekweghi ekwe na njọ.

⁹ Nwanyi obula di ya nwuru ga-aba n'otu ndi di ha nwuru ga-abu onye gbara iri afọ isii maobu kariya. O ga-abukwa onye luru naani otu di.

¹⁰ O ga-abu onye mmadu niile na-agbara ezi ama, n'ih ezi oru o ruru. O ga-abu onye zulitere umu ya n'uzo ziri ezi, onye na-elezi ndi obia anya, onye na-enyere ndi oria na ndi meruru ahụ aka, onye na-asa ukwu ndi nsọ na onye jikeere mgbe niile ime ihe oma.

¹¹ Ma o kwesighi ka e debanye aha umu agboghọ di ha nwuru n'otu umu nwanyi di ha nwuru anwu. N'ih na mgbe ochicho anu ahụ jidesiri ha ike, ha ga-enupuru Kraist isi, chowa ilu di ozo.

¹² Udi omume a ga-ewetara ha ikpe omuma, n'ih na ha emezughi nkwa ha kwere na mbu.

13 Wezugakwarị nke a, na ha amụta omume ịdị umengwụ, n'aga n'ulo ịdị iche iche. Ọ bughị naanị na ha bụ ndị na-adighị arụ ọrụ, kama ha na-etinye anya n'ihe na-agbasaghị ha, na-akpa asịrị, na-ekwu okwu nzuzu, na-ekwu ihe ha ekwesighị ikwu.

14 N'ihị nke a, ana m adụ ndị umụ agboghọ ndị a di ha nwuru ọdụ ka ha luru di ọzọ, mụkwa umụ, ma na-elekọtazikwa ezinaulo ha anya nke oma. Ọ bụrụ na ha mee nke a, ọ dighị onye iro obula ga-ekwu okwu ojoo megide anyị.

15 Ufodu ndi mmadu adahielari uzo, soro ekwensu.

16 Ya mere, nwanyi obula kwere ekwe, nke nwere n'ezinaulo ya ndi inyom di ha nwuru anwu, ya jisie ike gboro ha mkpa. Ọ dighi mma ibogbu choochi n'ibu, ka o nwee ike iletazu ndi no n'onodu umu nwanyi di ha nwuru n'ezie.

17 Nye ndi okenye, ndi na-achi nke oma nsopuru kwesiri ekwesi na ugwo oru okpukpu abuo, okachasi ndi na-adogbu onwe ha n'oru izi ozioma na n'ikuzi ihe.

18 N'ihị na akwukwo nsọ kwuru, "Ekechila onu ehi mgbe o na-azocha mkpuru oka,"* hapu ya ka o na-eri nri mgbe o na-arụ ọrụ, ozokwa, "Onye na-arụ ọrụ kwesiri inata ugwo ọrụ ya."†

19 Egela nti n'ebubo ojoo obula a na-ebo onye okenye kariakwa maobu na ndi akaebe abuo maobu ato gbara ama megide ya.

20 Ma ndi okenye ahụ nogidere na-eme mmehie, kpoputa ha baara ha mba n'ihu mmadu niile, ka ndi ozoo tuo egwu gharakwa iso omume ha.

21 Ana m adọ unu aka na nti n'ihu Chineke na n'ihu Onyenwe anyi Jisos Kraist na n'ihu ndi mmuo ozi a hoputara, ka unu debe ukpuru ndi a niile, nye onye obula ntaramahuhu nke ruru ya, elekwala onye obula anya n'ihu.

22 Ebikwasikwala onye obula aka n'isi osiiso ime ya okenye maobu onye na-eje ozi. Ekwela ka i keta oke na mmehie ndi ozoo. Debe onwe gi ocha.

23 Anukwala naanị mmiri ozoo, na-anu ntakiri mmanya maka afọ gi na nri nri nke na-arịa gi otutu mgbe.

24 Mmehie ufodu mmadu na-aputa ihe ma na-ebukwa ha uzọ ruo oche ikpe, ma ndi ozoo ka a na-ahuta mmehie ha n'oge ikpeazu.

25 Otu a kwa, ọrụ oma na-aputa ihe, ma o buladi ndi na-aputaghị ihe, apughị izo ha ezo.

* 5:18 Dit 25:4 † 5:18 Luk 10:7

6

¹ Ndi niile bu ohu ga-ahụ ndi nwe ha di ka ndi ekwesiri inye ugwu na nsopuru, ka a ghara ikwujo aha Chineke na ozizi anyi.

² Ndi nke nwere ndi kwere ekwe dika ndi nwe ha ekwesighi ileli ha anya n'ihia na ha bu umunna ha. Kama, ha kwesiri ijere ndi nwe ha ozi nke oma kara, n'ihia na ndi na-erite uru n'oru ha bu ndi kwere ekwe burukwa ndi anyi huru n'anya.

Ndi ozizi ugha na ihu ego n'anya

Ihe ndi a ka i ga-akuziri ha, dukwaa ha odu banyere ime nke a.

³ Onye obula na-ezi ihe ozu nke na-adabaghi n'okwu ezi ntola na-enye ndu nke Onyenwe anyi Jisos Kraist, ya na ozizi nke ibi ndu kwesiri onye nke Chineke,

⁴ bu onye nganga na-afuli elu, ma burukwa onye na-amaghi ihe. Ochicho obi ya bu nke na-ezighi ezi ma juputakwa n'iru uka na ekworo nke na-eweta ikpo asi na esemoku, na nkwulu nakwa ajo echiche,

⁵ na isi iru uka niile nke na-esite n'aka umu mmadu ndi echiche ha na-enweghikwa eziokwu. Ha na-eche na ife Chineke bu uzọ e si aba ogaranya.

⁶ Ma ikpere Chineke bara uru nke ukwu nye onye nwere afo ojuju n'ihe obula o nwere.

⁷ N'ihia na o nweghi ihe anyi ji n'aka mgbe anyi biara n'ua, otu a kwa, o nweghi ihe anyi ga-ewerekwa mgbe anyi ga-esi n'ua puo.

⁸ Ya mere, o buru na anyi enwe ihe oriri na uwe anyi ji ekpuchi oto anyi, afo kwesiri iju anyi n'ihe anyi nwere.

⁹ Ma ndi na-achọ iba ogaranya na-adaba n'onwunwa na n'ime onya na otutu ihe nzuzu na ochicho ojoo niile di iche iche nke na-enubanye ha n'ila n'iyi na mbibi.

¹⁰ N'ihia na ihu ego n'anya bu mborogwu* nke ime ihe ojoo niile di iche iche. Ufodu ndi huru ego n'anya, ndi nachosi ya ike, adapula n'okwukwe ha, si otu a tinye onwe ha n'otutu onodu na-ewetara ha obi ojoo na iru uju.

Ndumodu mmechi Pol duru Timoti

¹¹ Ma gi bu onye nke Chineke, gbaara ihe ndi a niile oso. Ma chuso ezi omume na iyi Chineke, na okwukwe, na ihunanya, na ntachiobi, na idi nwayo.

¹² Na-agbasi mgbala oma nke okwukwe gi ike, jidesiekwa ndu ebighi ebi ahụ aka ike bu nke a kporo gi oku maka ya mgbe i mere ezi nkwuputa gi n'ihu otutu ndi akaebe.

* 6:10 Ya bu nzo ukwu mbu

¹³ N'ihu Chineke, onye na-enye ihe niile ndu, na n'ihu Kraist Jisosh onye gbara ama nkwuputa oma n'ihu Pontios Paillet. Ana m enye gi iwu

¹⁴ ka i debezuo ihe niile e nyere n'iwu na-enweghi ntupo obula maobu ita uta ruo mgbe Onyenwe anyi Jisosh Kraist ga-aputa ihe.

¹⁵ Nke a ga-emezu mgbe oge zuru site n'ike ya, Chineke, onye di ngozi na onye naani ya na-achi, Eze kachasi eze niile, na Onyenwenu kachasi ndi nwenu niile.

¹⁶ Onye naani ya na-adighi anwu anwu. Onye na-ebikwa n'ime ihè nke mmadu obula na-apughì ibjaru nso. Onye mmadu obula na-ahubeghi anya mgbe obula, onye a na-apughikwa ihu anya. O bu ya ka nsopuru na ike diri ruo mgbe ebighi ebi. Amen.

Ndi ogaranya

¹⁷ Nye ndi bu ogaranya n'oge ugbo a iwu ka ha ghara inya isi, maobu tukwasi obi ha n'akunuba, nke a na-ejighi aka. Kama ka ntukwasi obi ha diri na Chineke onye na-enyezu anyi ihe niile site n'aku ya n'ihì ime anyi obi utu.

¹⁸ Gwa ha ka ha na-eme ezi ihe, ka ha buru ogaranya n'oru oma niile, ka ha nwee obioma na inyere ndi ozu aka, dikwa njikere ikenye ndi ozu ihe site n'ihè ha nwere.

¹⁹ N'uzu di otu a, ha na-akpadoro onwe ha aku nke ga-aburu ha ntala siri ike n'ogbo di n'ihu, nke a ga-eme ka ha rite ndu ahụ nke bu ezigbo ndu n'uru.

²⁰ Timoti chebekwa ihe ndi ahụ e nyefere gi n'aka, wezuga onwe gi site n'okwu nzuzu nke ruru aru, na iru uka nzuzu nke ha na-akpo ihe omuma,

²¹ bu nke ufodu kwuputara, ma na ime nke a, ha esitela n'uzu okwukwe kpafuo.

Ka amara dinyere gi. Amen.

2 Timoti

¹ Pọl, onyeozị Kraịst Jisọs, dị ka uche Chineke si dị, na dị ka nkwa ndụ n'ime Kraịst Jisọs si dị,

² Nye gị Timoti, ezi nwa m.

Ka amara, na ebere na udo nke sitere na Chineke bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị dịnị gị.

Ekele

³ Ana m ekele Chineke, bụ onye m na-ejere ozi ekele, dị ka nna nna m ha mere site n'akọnuche dị ọcha, ọtụtụ mgbe ka m na-echeta gị n'ekpere m ehie na abalị.

⁴ Ka m na-echeta anya mmiri gị, ọ na-agụsị m agụụ ike ehie na abalị ihu gị, ka ọnụ m zuo oke.

⁵ Emere m ka m cheta okwukwe ihu abụọ n'adighi nke i nwere, bụ okwukwe nke burii ụzọ dịnị n'ime nne nne gị Lọisi, bịa dıkwa n'ime nne gị Yunaịsi. Emere ka m kwenye na otu okwukwe ahụ dıkwa n'ime gị.

Aririọ ikwesi ntukwasị obi nye Pọl na ozioma

⁶ N'ihị nke a, achoro m ichetara gị ka i mee ka onyinye Chineke ahụ i nwere na-enwu dị ka oku, bụ nke i natara mgbe m bikwasiri gị aka m abụọ n'isi.

⁷ N'ihị na Chineke enyeghi anyi mmuo itu ujo, kama o nyere anyi mmuo na-emejuputa anyi n'ike, na ihunanya, na uche zuruoke.

⁸ Ihere emela gị ikwuputa ama banyere Onyenwe anyi maobu banyere m bu onye mkporo ya. Kama, site n'ike Chineke, soro m hujo ahuhu n'ihị ozioma ahụ.

⁹ O zoputara anyi, kpobata anyi na ndu di nsọ. O bughị n'ihị na anyi kwesiri ka a kpoo anyi, kama, o bu n'ihị nzube ya na amara ya. E nyere anyi amara n'ime Kraịst Jisọs tupu a toọ ntọala uwa a.

¹⁰ Ugbu a, o meela ka ihe niile o zubere puta ihè site n'obibia Onye nzoputa anyi Jisọs Kraịst, onye lara ike onwu n'iyi, zi anyi uzọ anyi ga-esi nwee ndu ebighi ebi site n'ozioma ahụ.

¹¹ N'ihị ozioma a, ahoputara m ka m buru onye na-ekwusa ozioma a, na onyeozị, na onye nkuzi.

¹² O bukwa n'ihị nke a ka m ji na-ahụ ahuhu ndi a n'ebe a, ma n'ezikwu, ihere adighi eme m, n'ihị na amaara m onye m na-atukwasị obi, amakwaara m nke oma, na o nwere ike

ichebe ihe niile m nyere ya n'aka idebe tutu ruo ubochi ahụ.

¹³ Jidesie eziokwu ahụ aka ike, ụdị eziokwu ahụ mụ onwe m ziri gị, eziokwu ahụ gbasara okwukwe ahụ, na ihunanya ahụ dị n'ime Kraịst Jisọs.

¹⁴ Chezie onyinye ọma ahụ e sitere n'aka Mmụọ Nsọ bi n'ime gị nye gị idebe.

Ekwesighi ntukwasị obi na ikwesi ntukwasị obi

¹⁵ Dị ka i maara, ndi niile si n'Eshia bịa n'ebe a agbakwatala m azụ. O buladi Faigelos na Hamoginis ahapula m laa.

¹⁶ Ka Onyenwe anyi mere ezinaulo Onisiferos ebere, n'ihhi ume o gbara m otutu mgbe. Ihere emeghi ya na-abu m onye mkporo.

¹⁷ Mgbe o bjaruru Rom, o choghariri m n'ebe niile, ma n'ikpeazu, o chotara m.

¹⁸ Ka Onyenwe anyi kwe ka o nata ebere n'aka Onyenwe anyi n'ubochi ahụ. I mara nke ọma ụdị aka o nyere m n'Efesos.

2

Ezi onye agha nke Kraịst

¹ Ya mere, nwa m, buru onye di ike site n'amara ahụ Kraịst Jisọs na-enye.

² Ihe niile nke i nuru n'onu m n'ihu otutu ndi ama ka i ga-enyefe n'aka ndi kwesiri ntukwasị obi, bu ndi nwekwara ike izi ndi ozọ ihe ndi a.

³ Soro m kere oke n'ahuhu di ka ezi onye agha Jisọs Kraịst.

⁴ O dighi onye agha obula na-ekekota onwe ya n'ihe nke uwa a, kama o na-achọ ime ihe ga-atọ onye hoputara ya di ka onye agha uto.

⁵ Otu aka ahụ, onye na-agba oso agaghi enweta okpu mmeri, ma o buru na o gbaghi oso ya dika usoro iwu igba oso si di.

⁶ Onye oru ubi na-adogbu onwe ya n'oru kwesiri ibu onye ga-ebu uzọ rie mkpuru sitere n'ubi ya.

⁷ Na-atughari uche n'ihe m kwuru, n'ihhi na Onyenwe anyi ga-enye gi nghota n'ime ha niile.

⁸ Echefula Jisọs Kraịst, onye a kpolitere site n'onwu, onye sikwa n'agburu Devid, nke a bu ozioma m.

⁹ O bu n'ihhi na m na-ekwu eziokwu ndi a ka m ji noo na-ahụ ahuhu di otu a di ka onye ojoo, ma otu o di, ekeghi okwu Chineke agbu.

¹⁰ Ya mere, ana m anagide ihe niile n'ihhi ndi a hoputara, ka ha burukwa ndi ga-anata nzoputa di n'ime Kraịst Jisọs, na ebube ebighi ebi.

- 11 Nke a bụ okwu kwesiri ntụkwasi obi:
 Ọ bụrụ na anyị esoro ya nwụọ,
 anyị ga-esokwa ya dị ndụ.
- 12 Ọ bụrụ na anyị anagide,
 anyị ga-esokwa ya chia ọchịchị.
- Ọ bụrụ na anyị ajụ ya,
 ọ ga-ajụkwa anyị.
- 13 Ọ bụrụ na anyị ekweghị ekwe,
 ọ ga-anogide n'ikwesị ntụkwasi obi,
 n'ihì na o nweghị ike ijụ onwe ya.

Onye ọrụ nke Chineke na-anabata

14 Na-echetara ha nke a, na-agwasikwa ha ike n'aha Chineke ka ha ghara iru ụka banyere okwu efu. N'ihì na okwu ndị a abaghị uru, ha na-ewetara ndị na-anụ ya ìla n'iyi.

15 Gbalisie ike ka iche onwe gị n'ihu Chineke dị ka onye a nabatara. Onye ọrụ nke ihere na-apughị ime, onye na-akọwa eziokwu ahụ nke ọma.

16 Zere onwe gị n'okwu nzuzu nke ruru aru, n'ihì na ọ na-aga n'ihu iduba ndị mmadụ n'ọnọdụ amaghị Chineke karịa.

17 Ozizi ha ga-agbasa dị ka nsị, Haimeniọs na Filetus soo na ndị dị otu a.

18 Ha ahapụla igbaso ụzọ eziokwu ahụ bido na-ekwusa okwu ụgha, na-asị na oge mbilite n'onwu agafeela. Site n'okwu ha, ha na-ekpu okwukwe mmadụ ụfọdụ ihu n'ala.

19 Ma ntọala Chineke hiwere na-eguzosi ike. N'elu ya ka eji ihe e dere kaa akara: "Onyenwe anyị maara ndị bụ ndị nke ya,"* ya na, "Ka onye ọbụla kporo onwe ya onye nke Kraịst kwusị ibi ndụ ajo omume."

20 N'ime ụlọ ukwu, otutu ngwa ọrụ dị ya, ndị e ji ọlaedo maọbụ ọlaocha, maọbụ osisi maọbụ urọ kpuo. Ụfọdụ ka e ji eje ozi n'oge nkwanye ugwu dị mkpa, ndị ọzọ ka e ji eje ozi n'oge ọbụla.

21 Ọ bụrụ na onye ọbụla edoo onwe ya ọcha puo n'ihe ojoo niile, ọ ga-abu ngwa ọrụ e mere maka ọrụ ndị kwesiri nkwanye ugwu, burukwa onye dị nsọ, onye na-abara Onyenwe ya uru, na onye dị njikere mgbe ọbụla iru ezi ọrụ.

22 Gbanarị ihe ọbụla na-etinye ụdị echiche ojoo nke umu okorobia na-enwe n'ime gị, kama, na-agbaso ezi omume na okwukwe, na ihunanya na udo, ka gị na ndị na-akpokukwa Onyenwe anyị site n'obi dị ọcha na-emekorita.

23 Wezuga onwe gị n'iru ụka nzuzu na nke amaghị ihe niile, n'ihì na i maara na ha na-eweta ise okwu.

* 2:19 Onu 16:5

²⁴ O kwesikwaghị ka ohu Onyenwe anyị buru onye na-ese okwu, kama, o ga-abu onye obioma nye mmadu niile, na onye ma otu e si ezi ihe, onye di njikere inagide ihe ojoo e mere ya.

²⁵ O ga-ejiri obi di nwayo mgbe o na-adu ndi iro ya odu. Eleghị anya Chineke nwere ike mee ka ha chegharia, bia mata eziokwu.

²⁶ Mgbe ahụ, ha nwere ike gbanahu onya ekwensu, ka o jidechara ha ka ha mee uche ya.

3

Oge ikpeazu

¹ Ma mara nke a, na n'oge di oke egwu ga-adị mgbe ikpeazu.

² N'ihị na ndi mmadu ga-abu ndi na-ahu naani onwe ha n'anya, na ndi na-ahu ego n'anya. Ha ga-abu ndi mpako, na ndi na-anya isi, ndi na-ekwujo ibe ha, ndi na-adighi asopuru ndi muru ha, maabu ikele ha ekele, na ndi na-adighi ocha n'obi ha.

³ Ndi na-enweghi ihunanya n'obi ha, ndi na-enweghi obi mgbaghara, ndi na-agba asiri, ndi na-emebiga ihe ojoo oke, ndi na-eme di ka anu oha, na ndi ihe oma na-adighi ato uto.

⁴ Ndi na-arara ibe ha nye n'aka ndi iro ha, ndi isiike, ndi onwe ha juru afo; ndi na-ahu ihe uto nke uwa a n'anya, kama ihu Chineke n'anya.

⁵ Ha bu ndi na-ebi ndu ndi nke Chineke ma ha adighi egosiputa ike di na ndu ahụ. Zere onwe gi n'ebe ndi di otu a no.

⁶ Ufodu n'ime ha bu ndi na-abanye n'ime ulo ndi mmadu na-eduhiekwa umu nwanyi na-enweghi uche, ndi ibu mmehie ha na-anyigbu, na ndi a puru iduhie n'ihị otutu ihe ojoo na-agu mkpuruobi ha aguu.

⁷ Ndi a na-akuziri ihe oge niile, ma ha apughị inweta amamihe nke eziokwu.

⁸ Di ka Jenas na Jembaras si luso Mosis ogu, otu a ka ndi a na-alusokwa eziokwu ahụ ogu. Ha bu ndi nwere obi ruru aru, na ndi ndu ha mere ka ha buru ndi a juru aju n'ebe okwukwe anyi di.

⁹ Ma ha agaghị aga n'ihu n'ihị na nzuzu ha ga-aputa ihe n'ihu mmadu niile, dika nke mmadu abuo ahụ.

Ndumodu ikpeazu

¹⁰ Ma ugbu a, i maara ihe niile banyere ozizi m, na omume m, na ebumnuche m, na okwukwe m na ntachiobi m, na ihunanya m, na ndidi m,

¹¹ na mkpagbu m na ahụhụ niile nke dakwasiri m n'Antiok, na Aikoniom, na Listra. I maara udi mkpagbu di iche iche m gabigara. Ma Onyenwe anyi naputara m site n'ime ha niile.

¹² N'ezie, ndi niile chorọ ibi ndu isopuru Chineke n'ime Kraist Jisos ga-agabiga mkpagbu.

¹³ Ma ndi mmadu ojojo na ndi na-ebi ndu aghugho ga-ajo njo kari ka ha di. Ha ga-eduhie ndi ozo, ma burukwa ndi a ga-eduhie.

¹⁴ Ma gi onwe gi, nogidesie ike n'ihe imutara na ihe i kwenyesiri ike na ya, ebe i maara onye i si n'aka ya muta ha.

¹⁵ I maara na o bu site n'oge i bu nwantakiri ka ihe e dere n'akwukwo nsọ jiri doo gi anya, nke nwere ike ikuziri gi maka nzoputa site n'okwukwe i nwere n'ime Kraist Jisos.

¹⁶ Ihe niile di n'akwukwo nsọ bu ihe si n'uche Chineke puta. Ha bara uru maka izi anyi ihe, igosi erughi eru anyi, ituziri anyi aka n'uzo di mma, na izu anyi n'uzo ezi omume:

¹⁷ ka onye nke Chineke zuo oke, dikwa njikere maka iru ezi oru niile obula.

4

¹ Ya mere, ana m adusi gi odu ike n'ihu Chineke na n'ihu Kraist Jisos, onye ga-ekpe ndi di ndu na ndi nwuru anwu ikpe. Ejikwa m obibia ya na alaeze ya na-asị gi,

² kwusaa okwu ahụ mgbe niile; dikwa njikere, mgbe o kwesiri ekwesi na mgbe o na-ekwesighi, jiri ya nye ntuziaka, jiri ya baa mba, jirikwa ya gbaa ndi mmadu ume, site na ntachiobi na ilezi anya inye ezi ndumodu.

³ N'ih i na oge na-abia mgbe ufodu mmadu na-agaghi anagidekwa eziokwu ahụ, kama ha ga-agaghari icho ndi ozizi ha ga-eji gbaa onwe ha gburugburu, ndi ga-ezi ha ihe ha chorọ inu.

⁴ Ha agaghi ege nti n'eziokwu ahụ, kama ha ga-ege nti n'akuko na-enweghi isi.

⁵ Ma guzosie ike, noo na nche mgbe niile, na-edi ahuhu, na-arukwa oru gi dika onye ozioma. Ruzukwaa ihe i kwesiri iru n'oru gi.

⁶ N'ih i na ugbu a, aburula m rii onye a na-awupu di ka aja ihe onunu, oge ula m eruokwala.

⁷ Alusiala m ogu oma ahụ, agbasiala m oso ahụ, edebezuokwala m okwukwe ahụ.

⁸ Ugbu a, e deberela m okpueze nke ezi omume, nke Onyenwe anyi, onye ikpe ezi omume ahụ, ga-enye m n'ubochi ahụ. Ma o bugh i naani m ka o ga-enye ya, kama o ga-enyekwa ya ndi ahụ niile o na-agusi agu ike ihu ya anya.

Okwu banyere ihe mere

⁹ Gbalisie ike ibiakwute m osiiso,

¹⁰ n'ih i na Dimas onye huru ihe ndu a n'anya ahapula m gaa Tesalonaika. Kresens agaala Galeshia, Taitos agakwaala Dalmetia.

¹¹ O bu naani Luk nonyere m. Mgbe i na-abia, kpota Mak n'ih i na o ga-enyere m aka n'ije ozi m.

¹² Ezipula m Taikikos ka o gaa Efesos.

¹³ Mgbe i na-abia, wetara m uwe m ji achu oyi, bu nke m hapuru n'aka Kapos na Troas, wetakwara m akwukwo m niile ah u di n'ebe ah u, okachasi akwukwo akpukpo anu niile ah u.

¹⁴ Alegzanda onye na-akpu ola emeela m otutu ihe ojoo. Onyenwe anyi ga-akwughachi ya di ka ihe o mere m si di.

¹⁵ Kpachara anya n'ebe o no, n'ih i na o guzosiri ike megide ihe niile anyi kwuru.

¹⁶ Na mbu, mgbe m putara ikpere onu m, o dighi onye kwunyeere m. Ha niile gbahapuru m. Ka a hapu igunyere ha omume a di ka mmehie.

¹⁷ Ma Onyenwe anyi nonyeere m, nyekwa m ike ikwusa ozioma ka ndi mba ozo niile nuru ya. O zoputara m, site n'onu odum.

¹⁸ Onyenwe anyi ga-azoputakwa m site n'ihe ojoo niile obula, kpobata m n'udo baa n'alaeze eluigwe ya. O bu ya ka otuto diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ekele ikpeazu

¹⁹ Keleere m Prisila na Akwila na ndi niile bi n'ulo Onisiferos.

²⁰ Erastos no na Korint, ma ahapuru m Trofimos na Melitos n'onodu ah u esighi ike.

²¹ Jisie ike bjarute n'ebe a tupu oge oyi eruo.

Yubulos na-ekele gi, ya na Pudins, na Lainos na Klodia na umunna anyi niile.

²² Ka Onyenwe anyi nonyere mmuo gi. Ka amara dinyere gi.

Taitos

¹ Akwukwo ozi a si n'aka m, Pol, odibo Chineke, na onyeozi Jisos Kraist, onye ahoputara ime ka okwukwe ndi Chineke, na nghota banyere imara eziokwu ahụ na-eduba na ndu isopuru Chineke gaa n'ihu,

² nke a dabere n'olileanya maka ndu ebighi ebi, nke Chineke onye na-adighi agha ugha kwerelelari na nkwa tupu mmalite nke oge.

³ Mgbe oge imezu nkwa ahụ ruru, o mere ka okwu ya puta ihè site na nkwsa ozioma, nke e nyefere m n'aka idebe, di ka Chineke Onye nzoputa anyi si nye ya n'iwu.

⁴ O bu gi Taitos, ezi nwa m nwoke n'ime okwukwe nke anyi nwekoru.

Ka amara na udo nke sitere na Chineke bu Nna, na Kraist Jisos Onye nzoputa anyi diri gi.

Oru diri Taitos

⁵ Ahapuru m gi na Kriit ka i dozie ihe ufodu a na-edozibeghi, ka i hoputakwa ndi okenye n'obodo niile, di ka m siri nye gi n'iwu.

⁶ O ga-abu onye a na-enweghi ihe ita uta, o ga-abu onye na-alu otu nwanyi. Umụ ya bu ndi kwere ekwe, ndi ama na ha anaghi ebi ndu ojoo, maobu na-eme isiike.

⁷ Ebe o bu na onye nlekota n'ahu ihe banyere choochi Chineke, o ga-abu onye na-enweghi ihe ita uta. O gaghi abu onye nganga, onye na-ewe iwe oku, onye na-anubiga mmanya oke, onye na-alu ogu mgbe niile, onye huru ego n'anya.

⁸ O ga-abu onye na-anabata ndi obia, na onye na-ahu ezi ihe n'anya. O ga-abu onye na-akwanyere onwe ya ugwu, ezi mmadu uzọ ya kwu otu, onye di nso, na onyeisi zuruoke.

⁹ O ga-abukwa onye jidesiri ozioma ahụ nke kwesiri ntukwasị obi aka ike dika eziri ya. Nke ga-eme ka o nwe ike gbaa ndi ozu ume site na ozizi ahụ nke zuruoke, nakwa itu ndi ahụ na-eguzogide ya mmehie ha n'ihu.

Igbochi ndi ozizi ugha

¹⁰ N'ih i na e nwere otutu mmadu ndi na-ekweghi, ndi na-ekwu okwu efu, na ndi aghughu, nke ka nke, ndi si n'otu ndi obibi ugwu puta.

¹¹ Aghaghị ikwụsị ha maka na ha na-akūzi ihe ha ekwesighị ikuzi n'ihị ego, si otu ahụ na-eme ka ọtụtụ ezinaulọ gbasaa.

¹² O bụ otu onye n'ime ha, onye bụkwa onye amụma ha kwuru okwu banyere ha si, "Ndi Kriit niile bụ ndi ụgha. Ha kwara obi n'azụ di ka anụ ọhia joro njo. Ha bụ ndi umengwu nwere akpiri ogologo."

¹³ N'ezie, okwu a bụ eziokwu. N'ihị nke a, baara ha mba n'olu ike banyere mmehie ha ka ha nwee ike zuo oke n'okwukwe,

¹⁴ ka ha kwusị ige nti n'akuko ifo ndi Juu na-ako, maobu iwu nke ndi juru inabata eziokwu nyere.

¹⁵ Ihe niile di ocha n'ebe ndi di ocha no, o nweghi ihe obula di ocha n'ebe ndi ruru aru na ndi na-ekweghi ekwe no. N'ihị na uche ha na akonuche ha ruru aru.

¹⁶ Ha na-ekwuputa na ha maara Chineke, ma ha ji omume ha na-agonari ya. Ha bụkwa ndi na-akpo mmadu ibe ha asi, ndi isiike, na ndi na-adighi ike n'ezi oru obula.

2

Ezi ozizi na ezi agwa

¹ N'akuku nke gi, na-akuzi ihe kwesiri eziokwu nke okwukwe.

² Gwa ndi okenye nwoke ka ha nwee anya udo, ka ha nwee akonuche zuruoke, ka ha buru ndi kwesiri nsopuru, ndi okwukwe ha siri ike, ndi na-ahu ibe ha n'anya, na ndi nwekwara ntachiobi.

³ N'otu aka ahụ, gwa ndi okenye nwanyi ka ha na-eme omume di ka umu nwanyi di nsọ. Ka ha ghara ibu ndi na-agba asiri maobu ohu nke inubiga mmanya oke. Kama ha na-akuzi ihe di mma.

⁴ Ha ga-esi otu a kuziere umu agboghọ ka ha ga-esi hu di ha na umu ha n'anya.

⁵ Ka ha burukwa ndi akonuche ha zuruoke, ndi di ocha n'obi, ndi na-edozi ezinaulọ di ha, ndi na-eme ebere, ndi na-edo onwe ha n'okpuru di ha, ka onye obula ghara ikwulu okwu Chineke.

⁶ N'otu uzọ ahụ kwa, gbaakwa umu okorobia ume ka ha jide onwe ha.

⁷ N'ihe niile i na-eme, mee onwe gi ihe ima atụ ndi ozo ga na-enomi n'ime ezi omume. Na nkuzi gi niile, gosikwa izuoke na ikwesi ntukwasị obi.

⁸ Ka ozi gi buru nke kwu oto mmadu apughi ima ikpe, ka ihere mee onye na-agbagha gi okwu, ebe o bụ na onweghi ihe ojoo o ga-ekwu gbasara anyi.

⁹ Gwa ndi ohu ka ha na-erubere ndi nwe ha isi, ka ha na-eme ihe ga-atọ onyenwe ha uto mgbe niile. Ka ha hapu isa ndi nwe ha okwu,

¹⁰ ka ha ghara izu ohi, kama ka ha gosi na ha bu ndi kwesiri ntukwasị obi. N'uzo di otu a, ha ga-ewetara ihe anyi na-akuzi maka Chineke Onye nzoputa anyi otuto n'ihe niile ha na-eme.

¹¹ N'ih i na Chineke emela ka amara ya nke wetaara mmadu niile nzoputa puta ihè.

¹² O bukwa amara a na-akuziri anyi ka anyi ju ndu asopurughị Chineke na nke igbaso ochicho ojojo di n'uwa, kama ka anyi bie ndu di ka ndisi zuruoke na ndu ezi omume, nakwa itu egwu Chineke n'ogbo nke oge a.

¹³ Otu a ka anyi ga-esi na-eche olileanya anyi di ngozi bu obibia nke otuto nke Chineke anyi di ukwu, na Onye nzoputa anyi bu Jisos Kraist.

¹⁴ O bu ya jiri onwe ya chuo aja n'ih i anyi, ka o gbaputa anyi site n'ajo omume anyi niile, na ido ndi ga-abu ndi nke ya ocha nye onwe ya, ndi o na-agu agu ime ihe di mma mgbe niile.

¹⁵ Na-akuzi ihe ndi a, werekwa ha na-adu ndi gi odu site n'ikike niile i nwere. Werekwa ha na-atu ha mmehie ha n'ihu. Ka mmadu obula ghara ileli gi anya.

3

Ime ihe di mma

¹ Chetara ndi nke gi ka ha doo onwe ha n'okpuru ndisi na ndi ochichi, ka ha rubere ha isi, dikwa njikere iru oru oma obula.

² Gwa ha ka ha ghara ikwulu onye obula, ka ha gharakwa ilu ogu, kama, ka ha buru enyi mmadu niile, na-egosikwa idi nwayo ha n'ebe mmadu niile no.

³ N'ih i na mbu, anyi onwe anyi bu ndi nzuzu, ndi na-enupu isi, na ndi na-enweghi uche. Anyi bu ohu agu ihe ojojo, na ihe uto di iche iche. Anyi biri ndu obi ojojo na ekworo, na ikporita onwe anyi asi.

⁴ Ma mgbe obioma na ihunanya Chineke Onye nzoputa anyi putara ihe,

⁵ o zoputara anyi, ma o bughị n'ih i ezi ihe ndi anyi mere, kama o bu site n'ebere ya. O zoputara anyi site na nsacha nke imu ozo na nnwogharị nke Mmuo Nso,

⁶ onye o wusara anyi n'uju site n'Onye nzoputa anyi bu Jisos Kraist,

⁷ ka o buru na ebe e sitere n'amara guo anyi dika ndi ezi omume, anyi ga-abu ndi nketa, ndi nwere olileanya ndu ebighi ebi.

⁸ Okwu a kwesiri ntukwasi obi, o ga-amasi m ma i kwusie ihe ndi a ike, ka ndi kweere na Chineke, lezie anya n'iru ezi oru. Ihe ndi a di mma na-abakwara mmadu uru.

⁹ Ma zere iru uka nzuzu na igu agburu omumu, es-emokwu niile, na ogo niile ndi mmadu na-alu banyere iwu. Ihe ndi a niile abaghi uru obula, ha bu ihe efu.

¹⁰ Gbasara onye na-akpa oke, i duchaa ya odu ihe dika otu ugboro maobu abuo, leghara ya anya.

¹¹ Ebe i ma na onye di otu a bu onye ndahie na onye ajoo omume, o jirila aka ya maa onwe ya ikpe.

Okwu mmechi

¹² Ana m akwado izitere gi Atemas maobu Tajikios. Gbalia biakwute m na Nikopolis, maka n'ebe ahụ ka m kpebiri ino n'oge oyi.

¹³ Gbaa mbọ zipu Zenas bu onye okaikpe, na Apolos, ngwangwa n'ije ha. Hukwa na ha ji ihe niile di ha mkpa.

¹⁴ N'ih i na o di mkpa ka ndi anyi muta inyere ndi niile chorọ enyemaka ha aka. O bu nke a ga-eme ka ha buru ndi na-amị mkpuru.

¹⁵ Ndi niile mu na ha no n'ebe a na-ekele gi.

Kelekwara anyi ndi niile huru anyi n'anya n'ime okwukwe.

Ka amara dinyere unu niile.

Fịlịmọn

¹ Pọl, onye e tinyere n'ụlọ mkpọrọ n'ihị Kraịst Jisọs na site n'aka nwanna anyị Timoti,

Anyị na-edetara gị ya ezi enyi anyị na onye anyị na ya na-arukọ ọrụ, Fịlịmọn.

² Anyị na-edetakwara ya nzukọ Kraịst dị n'ụlọ gị, na nwanna anyị nwanyị Afia, na Akipos onye anyị na ya so na-alụ agha a.

³ Ka amara na udo nke sitere na Chineke bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị diri unu.

Ekele na ekpere

⁴ Ana m ekele Chineke ekele mgbe ọbụla m na-echeta gị n'ekpere niile m na-ekpe.

⁵ N'ihị na ana m anụ ihe banyere okwukwe i nwere n'ime Onyenwe anyị Jisọs, na ihunanya i na-egosi ndị nsọ niile.

⁶ Ekpere m na-ekpe banyere gị bụ ka mmekọrịta anyị na gị dika ndị kwere ekwe, mee ka ị matazuo ihe ọma niile anyị nwere n'ime Kraịst.

⁷ Ihunanya gị na-enye m oke ọhụ na igbaume, ezi nwanna m, n'ihị na emeela ka ndị nsọ nwee ume ọhuru site n'inyeaka gị.

Arịrịọ Pọl n'isi Onisimọs

⁸ O bụ ezie na-enwere m ike n'ime Kraịst inye gị iwu banyere ihe kwesiri ka i mee, ma agaghị m eme otu a.

⁹ Kama, ọ kaara m mma site na ndabere nke ihunanya, iriọ gị ya dị ka arịrịọ. Ee, ọ bụ mụ Pọl, agadi nwoke ahụ na onye mkpọrọ n'ihị Kraịst Jisọs na-arịọ gị arịrịọ a.

¹⁰ Biko, ariọ m gị n'isi Onisimọs, onye e mere ka ọ buru nwa m oge m nọ n'ụlọ mkpọrọ.

¹¹ Na mbụ, o nweghị uru ọbụla ọ baara gị, ma ugbu a, ọ baara mụ na gị uru.

¹² Ana m ezighachiri gị ya ugbu a, ya bụ, onye bụ obi* m ka m na-ezitere gị.

¹³ O gusiri m agụu ike ime ka mụ na ya nọdu n'ebe a, ka o were ọnọdu gị na-ejere m ozi ọ bụladị dị ka m nọ na mkpọrọ n'ihị ozioma.

* 1:12 Maọbụ, onye m weere ka onwe m

¹⁴ Ma, a choḡhi m ime ihe oḃula na-enwetaghị nkwenye gi, ka o ghara idi ka i mere obioma gi na mmanye. Kama, achoro m ka i mee ihe si gi n'obi putu.

¹⁵ Ma eleghi anya, o bu n'ihu nke a ka eji kewapu ya nwa oge nta site n'ebe i no, bu ka i mesia nweghachi ya ebighi ebi.

¹⁶ O bughikwa ohu ozo, kama o kariri ohu, maka o dika nwanna a huru n'anya, okachasi n'ebe mu onwe m no, ma o ga-abukwara gi karichasia, ma n'anu ahụ nakwa n'ime Onyenwe anyi.

¹⁷ N'ihu nke a, o buru na i guru m di ka onye nnweko ihe, nabata ya di ka i ga-esi nabata m.

¹⁸ Biko, o buru na o meoro gi n'uzo oḃula, o burukwa na o ji ugwo oḃula, guo ya di ka ugwo m ji gi.

¹⁹ Mu bu Pol ji aka m dee nke a; aga m akwughachi gi. O bakwaghị uru ichetara gi ugwo i ji m. N'ihu na ugwo i ji m bu gi onwe gi.

²⁰ Nwanna m, mere m ihe a m na-ario gi n'ihu Onyenwe anyi. Mekwa ka obi m di oḃuru n'ime Kraist.

²¹ Olileanya m siri m ike na i ga-ana m nti, ana m edere gi akwukwo a, na i ga-eme, ma kariakwa ka m rioro.

²² Ihe ozokwa, bu na m choro ka i kwadoro m onuulo ebe m ga-anodi ka obia ma m bia, maka enwere m olileanya na a ga-aza ekpere unu ime ka m si n'ebe a putu biakwute unu.

²³ Epafras, onye mu na ya no n'ulo mkporo n'ihu Kraist Jisos na-ekele gi.

²⁴ Mak, na Aristakos, na Dimas, na Luk, ndi mu na ha na-aruko oru na-ekelekwu unu.

²⁵ Ka amara Onyenwe anyi Jisos Kraist dinyere mmuo unu.

Ndi Hibru

Okwu Chineke site n'Okpara ya

¹ Na mgbe ochie, Chineke gwara nna nna anyị ha okwu n'oge di iche iche site n'onu ndi amuma, na site n'uzo ndi ozo di iche iche.

² Ma n'oge ikpeazu ndi a, o gwala anyi okwu site n'onu Okpara ya, onye o nyefere ihe niile n'aka. O bu site n'aka ya ka o siri kee uwa niile na ihe di n'ime ya.

³ O na-enwuputa ebube ya na-anochitekwa anya udidi ya, ebe o ji okwu ya di ike na-ejikota ihe niile. Mgbe o sachapuru ma hichapukwa mmehie niile, o noduru n'aka nri nke Onye di ukwu, di elu n'eluigwe.

⁴ Ya mere, o burula onye di ukwu karia ndi mmuo ozi di ka aha e nyere ya si di elu karia nke ha.

Idi ukwu nke Okpara Chineke

⁵ Onye n'etiti ndi mmuo ozi ka o gwarala si,
"I bu Okpara m.

Taa aburula m Nna gi"*?

Maobu ozokwa,

"Aga m aburu ya Nna,

ya onwe ya ga-abukwara m Nwa"†?

⁶ Ozokwa, mgbe o mere ka nwa mbu ya bia n'uwa, o nyere iwu si,

"Ka ndi mmuo ozi Chineke niile fee ya ofufe."‡

⁷ O kwukwara banyere ndi mmuo ozi ya, o siru,

"O na-eme ndi mmuo ozi ya ka ha buru ikuku,

na-emekwa ndi na-ejere ya ozi ka ha buru ire oku."§

⁸ Ma banyere Okpara ahụ, o siru,

"Ocheeze gi, O Chineke, ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi.

Mkpara omume ziri ezi ka mkpara alaeze gi ga-abu.

⁹ I huru ezi omume n'anya ma kpo o ihe o joo asi.

N'ihi nke a, Chineke, nke bu Chineke gi, emeela ka idi

elu karia ndi ibe gi niile

site na ite gi mmanu nke onu."*

¹⁰ O sikwara,

"Na mmalite, Onyenwe anyi, o bu gi toro ntoala uwa,

eluigwe bukwa oru aka gi.

¹¹ Ha ga-ala n'iyi, ma gi onwe gi ga-anogide.

Ha niile ga-aka nka dika uwe.

* 1:5 Abu 2:7 † 1:5 2Sa 7:14; 1Ih 17:13 ‡ 1:6 Dit 32:43 § 1:7 Abu 104:4

* 1:9 Abu 45:6,7

- 12 I ga-apiakota ha,
 gbanwee ha di ka akwa.
 Ma gi onwe gi enweghi mgbanwe.
 Onuogugu afọ gi agaghi enwe ogwugwu ruo mgbe
 ebighi ebi.”†
- 13 O nweela mmuo ozi obula o siri,
 “Nodu ala n’aka nri m
 ruo mgbe m ga-eme ndi iro gi
 ihe mgbakwasị ukwu nye ukwu gi”‡?
- 14 Ndi mmuo ozi niile, ha abughi mmuo ndi na-ejere
 Chineke ozi, ndi a na-ezi pu ka ha jee ozi n’ihi ndi ahụ ga-
 eketa nzoputa?

2

Ido aka na nti banyere ige nti

1 Ya mere, anyi aghaghi ilezi anya nke oma banyere ihe
 anyi nuru la, ka anyi hapu isi na ha wezuga onwe anyi.

2 N’ihi na o buru na ozi ahụ e ziri site na ndi mmuo ozi
 di ire, o burukwa na njehie maobu nnupu isi obula natara
 ahuhu kwesiri ya.

3 Anyi ga-esi anaa gbanari ntaramahuhu ma o buru na
 anyi eleghara oke nzoputa ahụ anya? O bu Onyenwe anyi
 kwuputara ya, bukwa nke ndi nuru ya gbaara anyi ama
 banyere ya.

4 Chineke n’onwe ya tukwasiri igba ama nke ya, site n’iru
 oru ebube na oru iribama, na oru itunanya di iche iche,
 nakwa ikesa otutu onyinye nke Mmuo Nso, di ka ochicho
 ya siri di.

E mere ka Jisos diri ka umunna ya

5 O dighi mgbe Chineke nyere ndi mmuo ozi ike ichi elu
 uwa a. Anyi na-ekwu banyere uwa gaje ibia abia.

6 Otu onye agbaala akaebe n’ebe ozo,
 “Gini ka mmadu bu i ji na-eche banyere ha?

Gini ka nwa nke mmadu bu iji na-elekota ya?

7 N’ihi na i mere ka ha di ala nwantakiri n’ebe ndi mmuo
 ozi no;

i jikwa ebube na nsopuru kpube ya n’isi dika okpueze,

8 dokwaa ihe niile n’okpuru ukwu ya.”*

Mgbe o mere ka ihe niile diri n’okpuru ya, o nwekwaghi
 ihe obula o hapuru itinye n’okpuru ya. Ma otu o di, anyi
 ahubeghi ka e doro ihe niile n’okpuru ya.

9 Ma anyi na-ahu Jisos bu onye e mere ka o di ala nwantakiri
 oge kari ndi mmuo ozi, ma ugbu a ejirila ebube na nsopuru

† 1:12 Abu 102:25-27   ‡ 1:13 Abu 110:1   * 2:8 Abu 8:4-6

kpukwasị ya n'isi, n'ihị ahụhụ ọnwụ nke ọ hụrụ, ka o site n'amara Chineke detụ ọnwụ ire n'ihị mmadụ niile.

¹⁰ Ebe e sitere na ya kpobata ọtụtụ ụmụ n'ebube, o ziri ezi ka Chineke, onye ihe niile dịrị na onye kere ihe niile, mee ka onyeisi nzọpụta ha buru onye zuruoke site n'ahụhụ ọ hụrụ.

¹¹ Onye ahụ na-eme mmadụ ka ọ di nsọ, na ndi ahụ e mere ka ha di nsọ si n'otu ezinaụlọ. N'ihị ya, ihere adighi eme ya ikpo ha ụmụna ya.

¹² Ọ siri,

"Aga m ekwuputa aha gi nye ụmụna m,
n'etiti nzuko ka m ga-anọ buoro gi abụ otuto."†

¹³ Ọzokwa,

"Aga m atukwasị obi m na ya."‡

Ọzokwa, ọ siri,

"Lee mụ onwe m, na ụmụ ndi Chineke nyere m."§

¹⁴ Ebe ọ bụ na ụmụ ndi ahụ ketara oke na anụ ahụ na ọbara, ya onwe ya sooro ha keta oke n'udidi ahụ, ka o site n'ọnwụ ya laa onye ahụ nwere ike ọnwụ n'iyi, onye ahụ bụ ekwensu.

¹⁵ Ma topu ndi ahụ niile egwu nke ọnwụ mere ka ha buru ohu na ndu ha niile.

¹⁶ N'ihị na n'ezie, ọ bughị ndi mmuo ozi ka ọ na-enyere aka kama ọ bụ ụmụ ụmụ Ebrahim.

¹⁷ N'ihị nke a, e mere ka o yie ụmụna ya n'ihe niile, ka o nwe ike ghoọ onyeisi nchujaja kwesiri ntukwasị obi ma na nke nwere obi ebere n'ijere Chineke ozi, ka o nweekwa ike chuo aja ikpuchi mmehie mmadụ niile.

¹⁸ Ebe ọ bụ na ya onwe ya tara ahụhụ mgbe a na-anwa ya ọnwunwa, o nweekwara ike inyere ndi a na-anwa ọnwunwa aka.

3

Jisọs di ukwu karịa Mosis

¹ Ya mere, ụmụna m di nsọ, ndi so keta oke n'okpukpo eluigwe ahụ, ka echiche unu digide naani na Jisọs. Onyeisi ozi na onyeisi nchujaja nke okwukwe anyi.

² O kwesiri ntukwasị obi nye onye ahụ hoputara ya dika Mosis si buru onye kwesiri ntukwasị obi n'ije ozi ya n'ulo Chineke.

³ Ma Jisọs nwere ugwu na nsopuru karịa Mosis, dika onye na-ewu ulo si enwe ugwu na nsopuru karịa ulo o wuru.

⁴ N'ihị na ulo obula nwere onye wuru ya, maobu Chineke na-ewu ihe niile.

⁵ Mosis kwesiri ntukwasị obi dika odibo n'ulo Chineke n'ihe niile,* sika otu a gbaa ama banyere ihe ndi a ga-ekwu n'odinihu.

⁶ Ma otu o di, Kraist kwesiri ntukwasị obi dika okpara nke na-elekota ulo ya. Anyi gabukwanu ulo ya ma o buru na anyi ejidesie okwukwe anyi ike ya na olileanya nke anyi ji anya isi.

Ido aka na nti banyere ekweghi ekwe

⁷ Ya mere, di ka Mmuo Nso na-asị,

“O buru na unu anu olu ya taa,

⁸ unu emela ka obi unu sie ike,

di ka unu mere n'oge nnupu isi

mgbe oge onwunwa n'ime ozara,

⁹ ebe nna nna unu ha noro nwa m onwunwa.

O bu ezie na ha huru akaoru m iri afro ano ndi a.

¹⁰ N'ih i nke a, ewere m iwe megide ogbo ahụ.

Asiri m, 'Obi ha na-akpafu akpafu mgbe niile.

Ha amatabeghi uzọ m niile.'

¹¹ Ya mere, anuru m iyi n'iwe m, si,

'Ha agaghi abanye n'izuike m ma oli.'”†

¹² Lezienu anya, umunna m, ka ajo omume niile na ekweghi ekwe niile nke obi ghara idi n'ime onye obula n'etiti unu, nke ga-eme ka unu site n'iso Chineke di ndu tugharia.

¹³ Kama, na-agbanu onwe unu ume kwa ubochi niile dika a kporo ubochi ahụ Taa. Ka a hapu inwekwa onye obula a ga-esite n'aghugho nke mmehie mee ka obi ya sie ike.

¹⁴ Anyi bu ndi anyi na Kraist ga-eso kekorita oke ma o buru na anyi ga-ejidesi ya ike bu ntukwasị obi ahụ anyi nwere site na mmalite ruo ogwugwu.

¹⁵ Di ka e kwuru ya,

“Taa, o buru na unu anu olu ya.

Unu emela ka obi unu sie ike,

dika unu mere n'oge nnupu isi.”‡

¹⁶ Olee ndi bu ndi ahụ nuru ma nupu isi? O bu na o bughị ndi niile ahụ Mosis duputara site n'ala Ijpt?

¹⁷ O bukwa olee ndi ka o wesoro iwe iri afro ano? O bu na o bughị ndi ahụ mehiere. Ndi ahụ ahụ ha dara n'ozara?

¹⁸ Olee ndi ahụ o nuru iyi na ha agaghi aba n'izuike ya? O bu na ha abughị ndi ahụ nupuuru ya isi?

¹⁹ Ugbu a, anyi maara na ha enweghi ike ibanye, n'ih i na ha bu ndi na-ekweghi ekwe.

* 3:5 Onu 12:7 † 3:11 Abu 95:7-11 ‡ 3:15 Abu 95:7,8

4

Ubochi izuike nye ndi nke Chineke

¹ Ya mere, ebe o bu na nkwa nke iba n'izuike ya ka ghere oghe, ka anyi kpachapu anya hu na o nweghi onye obula a ga-ahuta dika onye etozughi ya.

² N'ihia na-eziela anyi ozioma ahụ, di ka ezikwara ha: ma ozioma ahụ ha nuru abaraghi ha uru n'ihia na ha ejighi okwukwe nara ya.

³ Ma anyi bu ndi kweere na-abanye n'ebe izuike ahụ, di ka Chineke si kwuo,
"Anuru m iyi n'iwe m,

'Ha agaghi abanye n'izuike m ma oli.'"*

O kwuru nke a n'agbanyeghi na o ruchaala oru ya site na ntoala uwa.

⁴ N'ihia n'otu ebe, o nweela ihe o kwuru banyere ubochi nke asaa site n'okwu ndi a: "Chineke zuru ike site n'oru ya niile, n'ubochi nke asaa."†

⁵ Ma n'ebe a kwa, e kwuru, "Ha agaghi abanye n'ebe izuike m ma oli."‡

⁶ Ebe o bu na ohere diiri ufodu mmadu ibanye n'ime ya, ma ndi ahụ buru uzọ nata ozioma ahụ abanyeghi n'ihia nupu isi.

⁷ O weputara ubochi ozọ nke o kporo Taa, o sitere n'onu Devid kwuo okwu ahụ e kwurula ihe banyere n'oge gara aga si,

"Taa, o buru na unu anu olu ya,

unu emela ka obi unu sie ike."§

⁸ N'ihia na a si na Joshua nyere ha ezumike, o gaghi ekwu banyere ubochi ozọ.

⁹ Otu ubochi izuike foduru nye ndi nke Chineke.

¹⁰ N'ihia na onye obula banyere n'ezumike ya esitela n'oru nke ya onwe ya nwee izuike di ka Chineke siri banye n'izuike nke ya.

¹¹ Ya mere, ka anyi mee ka ike anyi ha, ka anyi banye n'ebe izuike ahụ, ka o hapu idikwa onye obula nke na-agaghi aban'ihia inomi ekweghi ekwe ha.

¹² N'ihia na okwu Chineke di ndu dikwa nko. O di nko kariya mma ihu abuo obula. O na-aduba ruo na-ikewa mkpuruobi na mmuo, ma rukwaa na ebe nkwonkwo na umi kewakwara onwe ha. O na-enyocha ochicho na echiche obi ndi mmadu.

¹³ O dighi ihe obula n'ime ihe niile e kere eke puru izo onwe ya site n'ebe Chineke no. Ihe niile ghere oghe, ma

* 4:3 Abụ 95:11 † 4:4 Jen 2:2 ‡ 4:5 Abụ 95:11 § 4:7 Abụ 95:7,8

gbarakwa ọtọ n'ihu anya ya. Ọ bụ n'ihu ya ka anyị niile ga-aza ajujụ banyere ndụ anyị niile.

Jisọs onyeisi nchụaja anyị

¹⁴ Ebe ọ bụ na anyị nwere onyeisi nchụaja di ukwuu, onye nke gaferela n'eluigwe, Jisọs Ọkpara Chineke, ka anyị jidesienụ okwukwe anyị ike.

¹⁵ N'ihị na anyị nwere onyeisi nchụaja nke nwere ike ighọta adighị ike anyị. A nwara ya ọnwunwa n'uzọ niile di ka a na-anwa anyị taa. Ma, o meghị mmehie n'uzọ ọbụla mgbe a nwara ya.

¹⁶ Ya mere, ka anyị biaruo ocheeze amara ahụ nso natughị egwu, ka anyị si otu a nata ebere, ma chọtakwa amara nke ga-enyere anyị aka n'oge mkpa.

5

¹ A na-esite n'etiti ndi mmadụ horo onyeisi nchụaja ọbụla, ka ọ nnọchite anya ndi mmadụ n'ihe banyere ife Chineke, ka ọ na-eche onyinye na-achukwa aja maka mmehie di iche iche.

² Ebe ọ bụ na ya onwe ya bụ onye na-adighị ike, ọ puru iji nwayọọ na-emeso ndi na-amaghị ihe na ndi na-ejehie ụzọ omume.

³ N'ihị nke a, ọ ghaghị ichu aja maka mmehie nke onwe ya na nke ndi mmadụ.

⁴ O nweghị onye na-ewere ugwu a n'onwe ya, kama ọ bụ Chineke na-akpo dika o si kpoọ Erọn.

⁵ N'otu aka ahụ kwa, Kraịst enyeghị onwe ya ebube nke ibụ onyeisi nchụaja, kama Chineke siri ya, "I bụ Ọkpara m.

Taa aburula m Nna gi."*

⁶ N'ebe ọzọ, o kwuru,

"Di ka usoro Melkizedek si di,

i bụ onye nchụaja ruo mgbe ebighi ebi."†

⁷ Mgbe ọ ka di ndu n'anụ ahụ, o ji oke olu na anya mmiri kpee ekpere riokwa aririọ nye onye ahụ puru izoputa ya site n'onwu. A nukwara olu ya n'ihị ndu nrube isi na mweda n'ala ya.

⁸ Ọ bụ ezie na ọ bụ Ọkpara ma ọ mutara irube isi site n'ahuhụ ọ tara.

⁹ Ma mgbe e mere ka o zuo oke, ọ ghorọ isi nke nzoputa ebighi ebi nye ndi niile na-erubere ya isi.

¹⁰ Ebe Chineke mere ya onyeisi nchụaja n'usoro Melkizedek.

Ido aka na nti banyere idapu n'okwukwe

* 5:5 Abụ 2:7 † 5:6 Abụ 110:4

¹¹ O di otutu ihe ozo anyi nwere ikwu banyere ya, ma o siri ike ikowa ya n'ihu na unu adighi amuta ihe osiso.

¹² N'ezie, ugbu a, unu kwesiri ibu ndi ozizi nye ndi ozo, ma unu ka no na-achọ onye ga-ezikwa unu ukpuru mbu nke okwu Chineke. Unu na-achọ mmiri ara kama nri siri ike.

¹³ Onye obula nke na-anu ara, ka bu nwantakiri, o matabeghi ozizi banyere ezi omume.

¹⁴ Nri di ike diri ndi tozuru oke, ndi siterela n'ihe ha n'eme zuo onwe ha ichoputa ihe di iche n'etiti ezi ihe na ajo ihe.

6

¹ Ya bu ka anyi na-aga n'ihu n'ihe mmuta zuru ezuru, ka anyi gharakwa inogide n'ihe mmuta mbu ahụ nke anyi nwere banyere Kraist. Anyi agaghi alaghachi azu ito ntala nchehari ozo site n'oru ndi nwuru anwu n'okwukwe n'ebe Chineke no,

² na-akuzi banyere ime baptizim na ibikwasị aka n'isi na onyinye nke Mmuo Nso, na mbilite n'onwu na ikpe ebighi ebi.

³ Anyi ga-eme nke a ma Chineke kwe.

⁴ Ma o dighi mfe ikpoghachi ndi dara ada ozo, bu ndi natarala ihe ahụ na mbu, ndi detukwara onyinye amara di iche iche nke si n'eluigwe bia ire, ndi ketakwara oke Mmuo Nso,

⁵ ndi detukwara idi mma nke okwu Chineke ahụ ire na ike nke uwa na-abia,

⁶ ma mesia dahie n'onwe ha, o bu ihe siri ike ikpoghachite ha ruo nchehari. Ha na akpogidekwa Okpara Chineke n'obe ozo, na emenyekwa ya ihere n'ihu oha mmadu.

⁷ N'ihu na ala ahụ nke na-amị mmiri na-ezokwasị n'elu ya mgbe niile, na-amiputa mkpuru bara uba nye ndi e ji maka ha koo ya, na-enweta ngozi n'aka Chineke.

⁸ Ma o buru na o puo naani ogwu na ahija, o baghi uru obula. Kama, o ga-abu ihe a buru onu, nke ogwugwu ya ga-abu ikpo ya oku.

⁹ Ma o bu ezie na anyi na-ekwu otu a, ezi ndi enyi m, anyi nwere ntukwasị obi maka ihe di ezi mma banyere unu, bu ihe ndi ha na nzoputa so bia.

¹⁰ Chineke abughi onye na-ekpe ikpe n'ezighi ezi. O gaghi echefu oru niile unu ruru ya. O gaghi echefu ihunanya niile unu gosiri n'ihu ya site n'igara ndi nso ozi, dika unu na-aga n'ihu na-emekwa.

¹¹ Anyi chorọ ka onye obula n'ime unu nogidesie ike n'otu inu oku n'obi ahụ ruo ogwugwu ihe niile, ka unu

nwee olileanya inwezu ihe niile unu na-atụ anya ya mgbe oge ruru.

¹² Anyị achoghị ka unu buru ndi umengwu, kama ka unu buru ndi na-enomi ndu ahụ jiri okwukwe na ntachiobi nweta ihe ahụ e kwere na nkwa.

Chineke adighi agbanwe uche ya

¹³ Mgbe Chineke kwere Ebrahim nkwa, o ji onwe ya nugo iyi, n'ihia na o dighi onye ozo di ukwu karịa ya,

¹⁴ na-asi, "N'ezie aga m agozi gi, nyekwa gi otutu umu umu."*

¹⁵ Ebrahim nwere ndidi, natakwa ihe e kwere ya na nkwa.

¹⁶ Umu mmadu na-eji ndi ka ha ukwu nugo iyi, iyi anuru n'uzo di otu a na-eme ka ihe e kwuru guzosie ike ma wezugakwa iru uka niile n'etiti mmadu.

¹⁷ Ya mere, mgbe Chineke choro igosi ndi ahụ ga-eketa nkwa ahụ, udidi izuzu ya, o jiri inu iyi mee ka o doo ha anya na izuzu ya adighi agbanwe agbanwe.

¹⁸ Ka o ga-abu site n'ihe abuo na-enweghi mgbanwe, nke na-agaghi ekwe omume izi Chineke dika onye ugha, anyi bu ndi gbara oso ndu ga-enweta agbamume siri ike iji jide olileanya e dobeere anyi.

¹⁹ Anyi nwere olileanya a di ka arilika nke mkpuruobi nke guzosiri ike ma burukwa nke e chekwara. O na-abanye n'ime ime ebe nchujaja ahụ n'azu akwa mgbochi

²⁰ ebe Jisos onye buru anyi uzo, abanyela n'ihia anyi; o gholaranya anyi onyeisi nchujaja ruo mgbe ebighi ebi di ka usoro Melkizedek si di.

7

Melkizedek onye nchujaja

¹ Melkizedek a bu eze Salem, burukwa onye nchujaja Chineke Onye kachasi ihe niile elu. O zutere Ebrahim mgbe o si na mmeri o meriri otutu ndi eze ahụ na-aloghachi, goziekwa ya.

² Ebrahim nyekwara ya otu uzo n'ime uzo iri nke ihe niile. Ihe mbu aha ya putara bu, "eze ezi omume," ozokwa bu "eze nke Salem," nke putara, "eze udo."

³ O nweghi nna, o nwekwaghi nne, nke o na-enwe agburu. O nweghi mmalite nke ubochi a muru ya, maobu ogwugwu ndu, e mere ya di ka Okpara Chineke. O na-anogide buru onye nchujaja ruo mgbe ebighi ebi.

* 6:14 Jen 22:17

⁴ Leenu otu o siri buru onye di ukwuu, o buladi Ebrahim bu nna nna anyi nyere ya otu uzọ n'ime uzọ iri site n'ihe o kwatara n'agha!

⁵ Ma otu o di, iwu kwadoro ka umu Livayi bu ndi ghorọ ndi nchujaja na-anakota otu uzọ n'ime uzọ iri site n'aka ndi ozo, ya bu, site n'aka ndi umunna ha ndi Izrel, n'agbanyeghi na umunna ha ndi ahụ bukwa umu umu Ebrahim.

⁶ Ma nwoke a bu onye na-esiteghi n'agburu naara otu uzọ n'uzọ iri site n'aka Ebrahim ma goziekwa ya bu onye ahụ nke natara nkwa ahụ.

⁷ O nweghi irurita uka obula di ya, na onye di ukwuu na-agosi onye di nta.

⁸ N'otu aka ahụ, ndi na-anata otu uzọ n'uzọ iri bu mmadu na-anwu anwu, ma n'aka nke ozo, onye na-anata ya bu onye ahụ e kwuputara na o na-adị ndu.

⁹ Mmadu puru isi na Livayi onye natara otu uzọ n'uzọ iri kwuru otu uzọ n'uzọ iri nke ya site n'aka Ebrahim.

¹⁰ N'ih i na mgbe Melkizedek zutere ya, o ka no n'afọ nna nna ya.

Jisọs di ka Melkizedek

¹¹ O buru na a puru ime ka mmadu zuo oke site n'onodu ndi nchujaja ndi Livayi, n'ih i na o bu site n'iwu e nyere ndi mmadu ka e ji hiwee onodu ndi nchujaja. Olee uru o bara ka onye nchujaja ozo bia, di ka usoro Melkizedek si di, na-abughi di ka usoro nke Eron?

¹² Ebe a gbanwere onodu ndi nchujaja, n'otu aka ahụ, a ghaghi igbanwekwa iwu.

¹³ N'ih i na onye ahụ e kwuru ihe ndi a banyere ya sitere n'agburu ozo, nke o dibeghi onye obula sitere na ya ruru oru di n'ebe ichu aja.

¹⁴ O bu ihe a mara nke oma na Onyenwe anyi si n'agburu Juda puta, Mosis n'onwe ya akpotughi agburu ahụ aha mgbe o na-ekwu banyere ndi nchujaja.

¹⁵ E meela ka a ghotu okwu anyi na-ekwu nke oma, mgbe onye nchujaja ozo yiri Melkizedek putara.

¹⁶ Onye ghorọ onye nchujaja ma o bughi site n'usoro iwu nke omumu ndi nchujaja, kama site n'ike di na ndu nke na-abughi ila n'iyi.

¹⁷ N'ih i na-agbara akaebe banyere ya, si,
"Gi onwe gi, bu onye nchujaja ruo mgbe ebighi ebi,

di ka usoro Melkizedek si di."*

¹⁸ N'otu aka ahụ, e wezugala usoro iwu ochie ahụ n'ih i adighi ike ya na n'ih i abaghi uru ya

* 7:17 Abụ 110:4

19 (n'ihì na iwu ahụ emeghị ka ihe ọbụla zuo oke), ma n'aka nke ọzọ, e webatala olileanya ka mma, bụ nke anyị na-esite na ya bjaruo Chineke nso.

20 Ma e ji inụ iyi mee ka ọnọdụ onyeisi nchụaja a guzosie ike. O nweghị iyi a n'uru mgbe ndi ọzọ ghorọ ndi nchụaja.

21 Ma onye nke a ghorọ onye nchụaja site n'inụ iyi mgbe onye ahụ gwara ya,

“Onyenwe anyi anụọla iyi,

ọ gaghị agbanwe obi ya,

‘I bụ onye nchụaja ruo mgbe ebighi ebi.’”†

22 N'ihì nke a, Jisọs aghọla onye na-akwagide ọgbugba ndu ka mma.

23 Ihe ọzọ, ndi nchụaja nke ochie ahụ di otutu n'ọnuogugu n'ihì na ọnwụ gbochiri ha iga n'ihu n'oru ha.

24 Ya mere, ebe ọ na-adị ndu ruo mgbe ebighi ebi, ọ na-abukwa onyeisi nchụaja mgbe niile.

25 Ya mere o nwere ike izoputa ruo mgbe niile ndi ahụ na-abiakwute Chineke site na ya, n'ihì na ọ na-adị ndu ruo mgbe niile iriọ aririọ n'ihì ha.

26 Ya mere, ọ di mkpa na anyi ga-enwe onyeisi nchụaja di otu a, bụ onye di nsọ, na onye na-enweghị ntupọ, na onye di ọcha, na onye e kewapuru site n'ebe ndi mmehie nọ, ma buliekwa ya elu karịa n'eluigwe.

27 O dighi ka ndiisi nchụaja ndi ọzọ, n'ihì na ọ dighi mkpa na ọ ga-achụ aja kwa ubochi, n'ihì mmehie nke aka ya, na n'ihì mmehie nke ndi ọzọ. Naani otu aja nke diri mgbe niile ka ọ churu maka mmehie mgbe o weere onwe ya nye di ka aja.

28 N'ihì na iwu na-ahoputa di ka ndiisi nchụaja ndi mmadu na-adighi ike. Ma okwu nke inu iyi ahụ, nke na-eso iwu n'azu, hoputara Okpara, onye e mere ka o zuo oke ruo mgbe ebighi ebi.

8

Onyeisi nchụaja nke ọgbugba ndu ohuru

1 Isi okwu di n'ihe niile anyi na-ekwu bu nke a, na anyi nwere onyeisi nchụaja di otu a, bụ onye na-anodu ala n'aka nri nke ocheeze onye ahụ kachasi ihe niile elu n'eluigwe.

2 Onye na-eje ozi n'ebe nsọ ahụ, bụ ezi ulo ikwu ahụ Onyenwe anyi ji aka ya wuo, ọ bughị mmadu wuru ya.

3 A hoputara onyeisi nchụaja ọbula ka ọ na-achụ aja na-enyekwa onyinye. N'ihì nke a, o kwesikwara ka ọ nwee ihe ọ ga-eji na-achụ aja.

† 7:21 Abụ 110:4

⁴ A sɔkwari na o no n'ɔwa, o garaghi a bu onye nchajaja n'ihia na e nwere ndi nchajaja na-achụ aja di ka usoro iwu si di.

⁵ Ha na-eje ozi n'ebe nsọ ahụ nke bu oyiyi na onyinyo banyere ihe nke di n'eluigwe. O bu nke a mere e ji dọọ Mosis aka na nti mgbe o na-akwado iwu ulọ ikwu ahụ, "Lezie anya hụ na i mere ihe niile n'usoro di ka e si gosiri gi n'elu ugwu."*

⁶ Ma otu o di, o natara oru ije ozi karihi nke ha, di ka onye ogbugbo nke ogbugba ndu di elu kariha nke ochie, ebe ogbugba ndu nke ohuru a o mere ka o diri n'etiti ya na mmadu dabeere na nkwa di mma kariha.

⁷ O buru na ogbugba ndu ochie ahụ zuruoke, o garaghi aba uru ka achowa ogbugba ndu ozo.

⁸ Ma Chineke choputara ezughi oke ha mgbe o siri, "Lee, oge na-abia, ka Onyenwe anyi kwuputara, mgbe m ga-eme ka ogbugba ndu ohuru diri n'etiti mu na ulọ Izrel, nakwa ulọ Juda.

⁹ O bughị udi ogbugba ndu mu na nna nna ha gbara, mgbe m jidere ha n'aka site n'ala Ijpt duputa ha, n'ihia na ha anogideghi buru ndi kwesiri ntukwasị obi idebe ogbugba ndu m. N'ihia ya, echepuru ihu m n'ebe ha no, ka Onyenwe anyi kwuputara.

¹⁰ Ma nke a bu ogbugba ndu m ga-eme ka o diri n'etiti mu onwe m na ulọ Izrel, mgbe oge ndi ahụ gasiri, otu a ka Onyenwe anyi kwubiri.

Aga m etinye iwu m n'ime uche ha, dekwasi ya n'obi ha.

Aga m abụ Chineke ha, ha onwe ha ga-abukwa ndi m.

¹¹ O dighi onye obula n'etiti ha ga-akuziri onye agbataobi ya ihe,

maobu otu onye asi ibe ya, 'Mara Onyenwe anyi,' n'ihia na ha niile ga-ama onye m bu, site n'onye dikarisiri nta ruo n'onye dikarisiri ukwu.

¹² N'ihia na aga m agbaghara ajo omume ha, agaghi m echetakwa mmehie ha niile ozo."†

* 8:5 Opu 25:40 † 8:12 Jer 31:31-34

¹³ Mgbe o kwuru okwu banyere ogbugba ndu oheru, o putara na nke ochie ahụ aburula ihe gabigara agabiga. Ihe di ochie nke gabigara ga-emesia ghara idikwa.

9

Ebe ofufe nke uwa na nke eluigwe

¹ Ogbugba ndu nke mbu nwere usoro ofufe na ebe nsọ nke uwa nke a e jiri aka wuo.

² E guzobere ulo ikwu. N'onuulo nke mbu n'ulo ikwu ahụ, e nwere ihe idoba iheoku, na tebul, na achicha e doro nsọ. Aha onuulo nke mbu a bu Ebe Nso.

³ N'azu akwa mgbochi nke abuo ka e nwere onuulo a na-akpo Ebe Kachasi Nso,

⁴ nke nwere ebe ichu aja mgbaisioma* e ji olaedo wuo, na igbe ogbugba ndu ahụ nke e jiri olaedo machie ahụ ya niile. Ihe di n'ime ite ahụ bu manà na mkpanaka Eron nke ahụ puputara ahija, ya na mbadamba nkume e dekwasiri iwu ogbugba ndu.

⁵ Ihe di n'elu igbe a bu cherubim nke ebube ya, na-ekpuchite oche amara ahụ. Ma anyi enweghi ike ikowacha ihe niile ndi a n'ozuzu oke ugbu a.

⁶ Mgbe e doro ihe niile ndi a n'usoro, onye nchujaja na-abata mgbe obula n'ime onuulo nke mbu nke ulo ikwu a. N'ebe a ka o na-arụ oru o ketara iru.

⁷ Ma o bu naani onyeisi nchujaja na-abanye n'ime onuulo nsọ nke abuo, naani otu ugoro n'afu. O na-ejikwa obara na-aba n'ebe ahụ, iji chuo aja maka onwe ya na n'ihu mmehie ndi mmadu mere na-amaghi ama.

⁸ Site na nke a, Mmuo Nso na-egosi na uzo e si abanye n'Ebe Kachasi Nso ahụ bu ihe na a ka aputabeghi ihe, ebe o bu na ulo ikwu nke mbu ahụ ka na-eguzo.

⁹ Nke a bu ihe ilu banyere oge ugbu a. Site na nhazi nke a, onyinye na aja niile a na-achụ enweghi ike ime ka akonuche onye na-efe ofufe zuo oke.

¹⁰ Kama ha bu naani usoro iwu metutara ihe oriri na ihe onuunu na udi baptizim di iche iche nke anu ahụ, bu nke e nyere ka a na-eme ya ruo mgbe a ga-edozighari ihe niile.

Obara nke Kraist

¹¹ Mgbe Kraist biara di ka onyeisi nchujaja nke ezi ihe ahụ di ugbu a, site n'ulo ikwu di ukwu zuruoke nke a na-ejighi aka mee, nke na-esoghi n'ihe e kere eke,

¹² o jighi obara umu ewu na nke umu ehi banye n'ebe ahụ, kama o ji obara nke ya onwe ya banye n'Ebe ahụ

* 9:4 Maobu, ihe ndi bekee na-akpo insensi

Kachasi Nso naani otu mgbe, jiri ya wetara anyi niile mgbaputa ebighi ebi.

¹³ Ma o buru na obara ewu na nke oke ehi di iche iche, ya na ntutu nwa agboghohi ehi, nke e fekwasi ndi uru aru, puru ido ha nso, meekwa ka ha di ocha n'elu ahụ.

¹⁴ Obara Kraist onye sitere na Mmuo di ebighi ebi were onwe ya choro Chineke aja n'enweghi ntupo obula, o gasei anaa ghara isachapu omume ruru unyi nke akonuche anyi, ka anyi nwee ike ife Chineke di ndu.

¹⁵ N'ihia nke a, o bu onye ogbugbo nke ogbugba ndu oheru, ka ndi a kororo site na ya nata ihe nketa ebighi ebi ahụ bu nke e kwere ha na nkwa. A puru ime nke a n'ihia o nwuola onwu gbaputa umu mmadu site n'ikpe omuma nke mmehie ha mere n'okpuru ogbugba ndu nke mbu ahụ.

¹⁶ O buru na mmadu ekee ekpe mgbe o no ndu, a na-ebu uzọ achoputa ma onye kere ekpe ahụ o nwuola.

¹⁷ Ekpe na-amalite idi ire mgbe onye kere ekpe ahụ nwuru, n'ihia na ihe mmadu kere n'ekpe anaghi adi ire mgbe onye kere ya ka di ndu.

¹⁸ O bu nke a mere o buladi ogbugba ndu ochie ahụ jiri buru ihe na-adighi ire ruokwa mgbe obara batara na ya.

¹⁹ Mgbe Mosis kwuputachara ndi mmadu iwu ahụ, o weere obara umu ehi na ewu, ya na mmiri, ogbo uhie na hisop fesaa n'akwukwo iwu ahụ nakwa n'elu mmadu niile.

²⁰ Na-ekwu, "Nke a bu obara ogbugba ndu ahụ nke Chineke nyere unu iwu."†

²¹ N'otu aka ahụ, o fesakwara obara ahụ n'elu ulo ikwu na n'elu ihe niile di n'ulo ikwu, bu ihe niile e ji efe ofufe.

²² N'ikwu eziokwu, dika iwu si di, o dighi ihe obula nke a na-adighi eji obara edo ocha. O buru na a wusighi obara, mgbaghara mmehie adighi.

Aja Kraist churu na-ewepu mmehie

²³ O kwesiri ka e si otu a mee ka ihe ndi a yiri ihe ndi di n'eluigwe di ocha, ma ihe ndi di n'eluigwe n'onwe ha kwesiri ka e nye ha aja di mma karịa.

²⁴ N'ihia na o bughia n'ebe nso nke mmadu jiri aka wuo, nke yiri nke di n'eluigwe, ka Kraist banyere, kama o banyere n'ime eluigwe n'onwe ya, bu ebe o na-anochite anya anyi ugbo a n'ihu Chineke.

²⁵ O banyeghi na ya ka o were onwe ya choro aja otutu ugboro, di ka onyeisi nchujaja na-eji obara na-abughia nke ya na-abanye n'Ebe ahụ Kachasi Nso kwa afọ.

²⁶ O buru na o si otu a diri, o gaara abu onye na-ahu ahuhu mgbe kemgbe e kere uwa. Ma, di ka o si di, o biara

† 9:20 Opu 24:8

naani otu ugboro n'ogwugwu oge ndi a, iwezuga mmehie site n'iji onwe ya chuo aja.

²⁷ Di ka o bu ihe a kwadooro mmadu obula inwu naani otu ugboro, ma e mesia ikpe esochie,

²⁸ otu a ka e si chuo Kraist di ka aja naani otu ugboro iwepu mmehie otutu mmadu. O ga-abighachi nke ugboro abuo, ma o bughị n'ihị ibu mmehie, kama o bu n'ihị iweta nzoputa nye ndi ahụ niile na-eche obibia ya.

10

Kraist churu aja naani otu ugboro

¹ Iwu ahụ bu naani onyinyo na-egosi ihe oma gaje ibia. N'ihị ya, o zughị oke n'onwe ya isite n'aja ndi ahụ a na-achụ mgbe mgbe kwa afọ, mee ka ndi ahụ na-abiaru nso ife ofufe zuo oke.

² Ma o bughị otu a, o bu na a gabeghi akwusi ichu aja ndi a? O buru na a sachapula njo ndi na-efe ofufe na mbu, akonuche ha agaghikwa ama ha ikpe mmehie ha.

³ Ma nke bu eziokwu bu na ihe aja ndi a na-eme bu ichetara ha mmehie ha kwa afọ niile.

⁴ N'ihị na o bu ihe na-apughị ime eme na obara oke ehi na nke umu ewu di iche iche ga-asachapu mmehie.

⁵ Ya mere mgbe Kraist biara n'uwā, o siri,

"Aja na onyinye abughị ihe i choro

kama i kwadoro ahụ nye m.

⁶ Aja nsure oku na aja a churu maka mmehie,

ha abughị ihe di ezi mma nye gi.

⁷ Mgbe ahụ ka m siri, 'Lee, abiala m Chineke m, ime ihe i na-achọ.

Nke a bukwa ihe e dere banyere m n'ime akwukwo mpiakota.' "

⁸ O kwuru na mbu, "Aja di iche iche, na onyinye, na aja nsure oku na aja mmehie adighi ato gi utu, ha adighikwa amasi gi" (a churu aja ndi a dika iwu si di).

⁹ O kwukwara ozo, "Lee abiala m ime uche gi." O kagburu aja nke mbu ahụ ma were aja nke abuo dochie n'onodu ya.

¹⁰ Site n'ime uche Chineke, e mere ka anyi di nso site n'aja Jisos Kraist ji onwe ya chuo naani otu ugboro.

Aja Kraist churu zubigara oke

¹¹ Onye nchujaja obula na-eguzo kwa ubochi na-efe ofufe, na-achukwa otu aja ahụ ugboro ugboro, bu aja nke na-enweghi ike isachapu mmehie.

¹² Ma mgbe Kraist chuchara naani otu aja ahụ, otu ugboro n'ihị mmehie niile, o noduru ala n'aka nri Chineke.

13 Ebe ahụ ka ọ nọ ugbu a na-eche ka ndị iro ya niile bụrụ ihe mgbakwasị ụkwụ ya.

14 N'ihì na o sitela n'otu aja mee ka ndị ahụ a na-eme ka ha dirị nsọ zuo oke mgbe niile.

15 Mmụọ nsọ na-agbakwara anyị ama banyere ihe ndị a mgbe o buru ụzọ kwuo:

16 "Nke a bụ ọgbụgba ndụ ahụ mụ na ha ga-agba mgbe oge ndị ahụ gasịrị, ka Onyenwe anyị kwuru.

Aga m etinye iwu m n'obi ha.

Aga m edekwasịkwa ha n'uche ha."†

17 O kwukwara sị,

"Agaghị m echetakwa mmehie ha na mmebi iwu ha niile ọzọ."‡

18 Ya mere, ebe ọ bụ na a gbagharala mmehie ndị a, ọ dīkwaghị mkpa ichū ajọ ọzọ maka mgbaghara mmehie.

Okpukpọ oku banyere inwe mkpebi

19 N'ihì nke a, ụmụnna m, ebe anyị nwere nkquwa okwu ibanye n'Ebe Kachasị Nsọ site n'ọbara Jisọs,

20 bụ ụzọ ọhụrụ nke o meghere nye anyị, nke dī ọhụrụ ma dīkwa ndụ site n'akwa mgbochi ahụ nke bụ ahụ ya,

21 ebe anyị nwekwara onye nchụaja dī ukwuu, nke na-elekota ụlọ Chineke,

22 ka anyị bīaruo nso site n'obi dī ọcha, na ntụkwasị obi zuru ezu nke okwukwe, ka anyị bụrụ ndị a sachara obi ha site n'akọnuche rūrū arū, ka anyị būrūkwa ndị e jī mmiri dī ezigbo ọcha sachaa ahụ anyị.

23 Ya mere, ka anyị jidesie nkwuputa nke olileanya anyị ike, n'ihì na onye ahụ kwere nkwa kwesiri ntụkwasị obi.

24 Ka anyị tugharia uche otu anyị ga-esi kpalie ibe anyị n'ihunanya na ezi ọrụ.

25 Ka anyị gharakwa ichefu nzuko anyị dī ka ụfodu na-eme, kama ka anyị na-agbarita onwe anyị ume, karisịa, ugbu a ubochi ahụ na-abia nso.

Idọ aka na ntị banyere mmehie

26 Ọ bụrụ na anyị akpachapụ anya na-anogide na mmehie mgbe anyị matachara eziokwu ahụ, o nwekwaghị aja ọzọ fodoru a ga-achū banyere mmehie niile.

27 Kama naanị ikpe dī oke egwu, nke ga-adī ka oku na-ere ike ike, nke ga-erechapu ndi niile bu ndi iro.

28 Onye obula dara iwu Mosis, na-anwu na-enweghi ebere, site n'akaebe mmadu abuo maobu ato gbara megide ya.

²⁹ O buru na o di otu a, olee udi ahuhu unu chere na a ga-enye onye leliri Okpara Chineke, gini ka a ga-eme onye meruru obara nke ogbugba ndu nke e ji doo ya nsọ, na onye kpasuru mmuo nke amara ahụ iwe?

³⁰ N'ih i na anyi maa onye ahụ kwurunụ, "Ibo obo diri m, aga m akwughachi,"[§] ozokwa, "Onyenwe anyi ga-ekpe ndi ya ikpe."*

³¹ O bu ihe di oke egwu idaba n'aka Chineke di ndu.

³² Ma chetakwanu ubochi mbu ndi ahụ, mgbe unu natachara ihè, unu nogidesikwara ike n'agbanyeghi oke ahuhu niile unu tara.

³³ Mgbe ufodu, a kpariri unu n'ihu oha, unu natakwara mkpagbu. N'oge ozo, unu soro ndi e si otu a mesoo mmeso.

³⁴ Unu were obi ebere soro ndi no n'ulo mkporo taa ahuhu, unu jikwa onu nabata ya mgbe a nakorochara unu ihe niile unu nwere, n'ih i na unu onwe unu matara na unu nwere ihe ka mma, nke na-anogide.

³⁵ Ya mere, unu ahapukwala ntukwasị obi unu ahụ, n'ih i na o na-eweta ugwo oru di ukwu.

³⁶ N'ih i ya, unu kwesiri inwe ndidi ka o ga-abu na mgbe unu mere uche Chineke unu ga-anata ihe e kwere na nkwa.

³⁷ N'ih i,

"Na oge na-adighi anya,
onye ahụ nke na-abia ga-abia
o gagh i anokwa odu."

³⁸ Ma,

"Onye ezi omume nkem ga-esite n'okwukwe di ndu.

Mkpuruobi m agagh i e nwee mmasi
n'ime onye obula na-alaghachi azu."[†]

³⁹ Ma anyi abughi ndi na-alaghachi azu si otu a laa n'iyi. Kama anyi dinyere ndi nwere okwukwe, burukwa ndi a zoputara.

11

Okwukwe

¹ Ugbu a, okwukwe bu inwe obi ike banyere ihe ndi a na-ele anya ha na inwe owuweanya banyere ihe a na-ahubeghi anya.

² N'ih i na o bu site n'okwukwe ka e ji gbaara ndi ochie ama.

³ O bu site n'okwukwe ka anyi ji ghotu na e mere uwa na ihe niile anyi na-ahu anya site n'okwu Chineke. N'ih i nke a, ihe anyi na-ahu anya ugbu a bu ihe e mere site n'ih e anyi na-adighi ahụ anya.

Ebel

⁴ Ebel sitere n'okwukwe chụọ aja di mma nye Chineke kariya aja nke Ken churụ; nke e si na ya gunye ya n'onye ezi omume. Chineke kwuru okwu banyere onyinye ya. Ma ugbu a, ọ bụ ezie na ọ nwụọlari ma ọ ka na-ekwu okwu site n'okwukwe.

⁵ E sitere n'okwukwe kupu Enok nke putara na ọ nwughị anwụ, a hụkwaghị ya ọzọ n'ihhi na Chineke akporọla ya.* Ma tupu e kuru ya, e mere ka anyị mara na ọ mere ihe masiri Chineke.

⁶ Ọ bụ ihe siri ike mmadu ime ihe ga-atọ ya uto ma ọ buru na onye ahụ enweghi okwukwe. N'ihhi na onye na-abiakwute Chineke nso aghaghị ikwe na ọ di. Na ọ bukwa onye na-akwughachi onye obula na-achosi ya ike ugwo.

Noa

⁷ Site n'okwukwe, Noa, onye nke a dorọ aka na nti gbasara ihe ndi a na-ahubeghi anya, gere nti ma ruo ugbo mmiri maka nzoputa nke ezinaulo ya. Site na nke a, ọ mara uwa ikpe, ma buru onye nketa nke ezi omume sitere n'okwukwe.

Ebrahim na Sera

⁸ Site n'okwukwe, Ebrahim rubere isi mgbe a kporo ya ka ọ hapu, gaa n'ala ahụ nke ọ ga-enweta dika ihe nketa. Ọ gawara n'amaghi ebe ọ na-aga.

⁹ Okwukwe ka o jiri biri dika obia n'ala ahụ e kwere ya na nkwa, na-ebi n'ulo ikwu, ya na Aizik na Jekob, bu ndi e kwere ya na ha otu nkwa ahụ.

¹⁰ N'ihhi na ọ na-ele anya ala ahụ nke nwere ntala, nke onye turu atumatu ya ma wuokwa ya bu Chineke.

¹¹ Site n'okwukwe ọ natara ike omumu. Ọ bụ ezie na ọ gafeela oge imuta nwa, ọ buladi Sera n'onwe ya bu nwanyi aga, n'ihhi na ọ guru onye ahụ kwere ya nkwa di ka onye kwesiri ntukwasị obi.

¹² Ya mere site n'otu onye a, onye a guru di ka onye nwuru anwu ka e si nweta umu ndi onuogugu ha di ka kpakpando di na mbara eluigwe, di ka aja di n'akuku osimiri.

¹³ Ndi a niile nwere okwukwe nwuru na-anataghi nkwa ahụ, ma site n'ebe di anya ha huru ma nabatakwa nkwa ndi a. Ha kwuputakwara na ha bu ndi obia na ndi mba ozo n'uwa.

¹⁴ Ndi na-ekwu otu a na-eziputa na ha na-ele anya obodo nke aka ha.

¹⁵ Ọ buru na ha na-eche echiche banyere obodo nke ha hapuru, ha gaara enwe ohere ilaghachi azu.

* 11:5 Jen 5:24

16 Ma otu o di, ha na-elesi anya ike maka obodo ahụ ka mma, bụ nke di n'eluigwe. Ya mere, o dighi eme Chineke ihere ka a kpọ ya Chineke ha, n'ihu na o dozielara ha ebe obibi.

17 Site n'okwukwe Ebrahim ji Aizik chụọ aja mgbe a nwalere ya. Onye ahụ natara ihe ndi ahụ e kwere nkwa, di njikere iji otu nwa ahụ o nwere chụọ aja,

18 o bụ ezie na Chineke kwuru maka ya, "O bụ site n'Aizik ka a ga-akpọ mkpuru gi aha."†

19 Ebrahim chere na Chineke puru ime ka onye nwuru anwu site n'onwu bilie, dika ihe ima atụ otu ahụ ka o mekwara, n'ihu na o nataghachikwara ya.

20 O bụ okwukwe ka Aizik jiri nye Jekob na Iso ngozi banyere ihe di n'ihu.

Jekob na Josef

21 O bụ okwukwe ka Jekob ji gozie umu Josef n'otu n'otu tupu o nwuo. O kporo isiala dika o dabere n'elu mkpanaka ya.

22 N'ogwugwu ndu ya, Josef sitere n'okwukwe kwuo banyere opupu umu Izrel ma nyekwa ntuziaka banyere olili okpukpu ya.

Mosis

23 Okwukwe ka nne na nna Mosis ji zobe ya onwa ato mgbe a muru ya, n'ihu na ha huru na o bu nwa mara mma. Ha atukwaghi egwu iwu eze ala Ijipt bu Fero nyere.

24 Site n'okwukwe, Mosis e kweghi aza nwa ada Fero mgbe o tolitere.

25 O horo isoro umu Chineke keta oke na mmegbu ha kara inwe anuri nke mmehie.

26 O kpebiri na o bu ihe karichara mma ihu ahuhu n'ihu Kraist, kama inweju aku niile nke Ijipt afo. N'ihu na o nwere olileanya maka ugwo oru di n'ihu.

27 Okwukwe ka o ji hapu Ijipt. O tughu egwu iwe eze, ma o tachiri obi ya dika o huru onye ahu a na-apughi ihu anya.

28 O sitekwara n'okwukwe debe Mmemme Ngabiga. O fesara obara ka onye mbibi nke umu nwoke mbu, hapu imetu umu nwoke mbu ndi Izrel aka.

29 Ha gafere Osimiri Uhie site n'okwukwe di ka a ga-asu na o bu ala efu. Ma mgbe ndi Ijipt nwara ime nke a, mmiri lomiri ha niile.

Rehab

30 Mgbidi Jeriko dara mgbe ha jiri okwukwe gaa ya gburugburu ubochi asaa.

† 11:18 Jen 21:12

³¹ Site n'okwukwe, Rehab nwanyi akwuna esoghi ndi nupu isi laa n'iyi n'ihhi na o nabatara ndi biara inyochaputa obodo ahụ n'udo.

Otutu ndi okwukwe ozọ

³² Olee ihe ozọ m ga-ekwu? Oge ga-agwunahụ m ikwu gbasara Gideon, na Barak, na Samsin, na Jesta, na Devid, na Samuel na ndi amuma,

³³ ndi sitere n'okwukwe merie otutu alaeze, kpeekwa ikpe nkwmoto, natakwa nkwa e kwere, ndi mechiri onu odum.

³⁴ Ha menyuru oku di egwu, gbanari mma agha, nweta ike site n'adighi ike. Ha ghokwara ndi di ike n'agha, chulaa usuu ndi agha ndi mba ozọ.

³⁵ Umụ nwanyi natara ndi ha nwuru anwu, site na mbilite n'onwu. Ndi ozọ naara ntaramahuhu, ha juru inata mgbaputa ka ha nwee ike nata mbilite n'onwu ka mma.

³⁶ E ji ufodu mere ihe ochi, tiekwa ha ihe otiti, o buladi ike ha agbu na itu ha mkporo.

³⁷ A turu ufodu nkume, kwobie ufodu abuo. E ji mma agha gbuo ufodu. Ufodu yi akpukpo ewu na akpukpo aturu jeharia. Ufodu bukwa ndi dara ukpa. A kpagburu ufodu, ma mejokwa ndi ozọ.

³⁸ Ha waghari n'ozara na n'ugwu, n'ogba nkume na n'onu ala. N'anya uwa, a guru ha n'ihe efu.

³⁹ A gbaara ezigbo ama n'isi ndi a niile n'ihhi okwukwe ha, ma ha anataghi ihe ahụ e kwere ha na nkwa.

⁴⁰ Otu o di, Chineke akwadoberela anyi ihe kaara anyi mma, ka a ghara ime ka ha zuo oke ma e wepu anyi.

12

Kraist bu ihe nlere anya nye anyi

¹ Ya mere, anyi nwere oke igwe ndi ama di otu a gbara anyi gburugburu, n'ihhi nke a, ka anyi wepu ihe obula nke na-adoghachi anyi azu dika ibu aro, ya na mmehie niile nodebere anyi nsọ kari. Ka anyi werekwa ntachiobi gbaa oso nke chere anyi n'ihu.

² Ka anyi na-elegide Jisos anya, onye mbu na onye na-eme ka okwukwe anyi zuo oke, onye jiri n'ihhi onu e debere n'ihu ya, die ahuhu na ihe ihere nke obe, o nodu n'aka nri nke ocheeze Chineke.

³ Tuleenu n'obi unu gbasara onye ahụ tachiri obi na nkwegide sitere n'aka ndi mmehie, ka ike ghara igwu unu maobu obi unu adaa mba.

Uzo Chineke si azu umu ya

⁴ N'ime ogu nke unu na-aluso mmehie, unu eguzogideghi ruo n'onodu nke iwufu obara unu.

⁵ Unu echefuola okwu nkasiobi ahụ, nke e jiri gbaa unu ume dika umu,

"Nwa m ewela ido aka na nti nke Onyenwe anyi dika ihe di mfe, mgbe o na-ata gi ahuhu
maobu daa mba mgbe o na-abara gi mba.

⁶ N'ihia na onye Onyenwe anyi huru n'anya ka o na-abara mba.

O bukwa onye o nabatara di ka nwa ya, ka o na-apia utari."*

⁷ Tachie obi, muta ihe site n'ahuhu. N'ihia na Chineke na-emeso unu mmeso di ka nna obula huru umu ya n'anya si emeso ha mmeso. Nwata obula adighi nke nna ya na-adighi abara mba.

⁸ Ya mere o buru na a dighi abara unu mba dika esi bara ndi ozo, unu abughi umu kama unu bu ndi amutara n'ikwa iko.

⁹ Dika ima atu, ndi bu nna anyi site n'anu ahu na-apia anyi utari mgbe obula anyi nupuru isi. Ma nke a adighi egbochi anyi isopuru ha. O kwesikwaghi ka anyi rubere Nna nke mmuo isi karia ma dikwa ndu? Anyi mee nke a, anyi ga-adi ndu.

¹⁰ Ha na-azu anyi nwa oge nta di ka ha si tuputa n'uche ha. Ma o na-azu anyi n'ihia odimma anyi. O na-achọ ka anyi keta oke n'idi nsọ ya.

¹¹ Mgbe obula a na-ezi anyi ihe site n'inye anyi ahuhu, o na-aburu anyi ihe mwute n'oge ahu, o bughikwa ihe onu. Ma e mesia, o na-eweta udo na ndu ezi omume nye ndu ahu azuru n'ime ya.

¹² Ya mere, setipu aka gi ahu ike gwuru. Guzodie ike n'ukwu gi ahu na-ama jijiji.

¹³ Debenu ukwu unu n'uzo ziri ezi,† ka ukwu na-adighi ike ghara ida ngwuro, kama ka o nwe ogwugwo.

Ndumodu na ido aka na nti

¹⁴ Gbalisie ike mee ka gi na mmadu niile biri n'udo ya na ndu di nsọ, e wepu ya, o nweghi onye puru ihu Onyenwe anyi.

¹⁵ Hukwanu na o nweghi onye ga-ahapu inweta amara Chineke, na o nwekwaghi onye ga-epuputa dika mborogwu ilu weta nsogbu a ga-esi n'ime ya meruo otutu mmadu.

* 12:6 Ilu 3:11,12 † 12:13 Ilu 4:26

16 Hụny na o nweghi onye na-ebi ndu ruru unyi maobu onye nke na-enweghi nsopuru dika Iso, onye nke rere onodu omumu ya n'ih ihi otu efere nri.

17 Dika unu maara, o mechara choo ka o keta ngozi ahụ, ma a juru ya n'ih ihi na o nweghi ohere ncheghari. O bu ezie na o jiri anya mmiri chosie ya ike.

Ugwu nke Ujo na Ugwu nke Onu

18 Unu abiarughi n'ugwu nke a puru imetu aka, nke na-ere oku, na ochichiri na itiri na oke ifufe,

19 na uda opi ike, maobu olu na-ekwu okwu, nke ndi nuru ya rioro ka o kwusi igwa ha.

20 N'ih ihi na ha enweghi ike inagide ihe e nyere n'iwu, "A sikwari na anumanu obula emetu ugwu ahụ ahụ, a ga-eji nkume tugbuo ya."‡

21 N'ezie, ihe ahụ anya huru di oke egwu na Mosis siri, "Ana m ama jijiji n'ih ihi ujo."§

22 Ma unu abiaruola n'ugwu Zayon, bu obodo Chineke di ndu, Jerusalem nke eluigwe ahụ. Unu abiakwutela puku kwuru puku ndi mmuo ozi a na-apughi iguta onu zuko na n'onu.

23 Unu abiala n'ulo nzuko nke onye ahụ ebu uzo muputa bu ndi e dere aha ha n'eluigwe. Unu abiakwutela Chineke, onye ga-ekpe mmadu niile ikpe, unu abiakwutela mmuo ndi ezi omume e mere ka ha buru ndi zuruoke.

24 Unu abiakwutela Jisos onye ogbugbo nke ogbugba ndu oheru, biakwutekwa obara e fesara nke na-ekwu okwu di mma kara nke obara Ebel kwuru.

25 Gbalisienu ike ihu na unu ajughi onye ahụ na-ekwu okwu. N'ih ihi na o buru na ha agbanarighi ya, bu onye ahụ doro ha aka na nti n'elu uwa, anyi agaghi agbanari onye ahụ si n'eluigwe na-adu anyi aka na nti.

26 N'oge ahụ, olu ya mere ka uwa ma jijiji, ma ugbo a, o kwela nkwa, si, "Otu mgbe ozu foduru, o bughu naani uwa ka m ga-eme ka o maa jijiji kama aga m emekwa ka eluigwe maa jijiji."*

27 Okwu a bu, "Otu mgbe ozu foduru," na-egosi mwepu nke ihe na-ama jijiji dika ihe e kere eke, iji hu na nke na-anaghi ama jijiji ga-adi.

28 Ya mere, ebe anyi na-anata alaeze nke na-apughi igbanwe, ka anyi jiri obi ekele, egwu na nsopuru fee Chineke ofufe n'uzo o ga-anabata.

29 N'ih ihi na Chineke anyi bu oku na-erepia erepia.†

13

Ihe ga-atọ Chineke uto

¹ Ka ihunanya unu nwere n'etiti unu na-adigide.

² Unu echefula inabata ndi obia, n'ihi na ufođu ndi mere nke a lekotara ndi mmuọ ozi ma ha amataghi.

³ Chetanu ndi no n'ulo mkporo di ka a ga-asị na unu so ha nodu n'ulo mkporo. Chetakwanu ndi a na-ata ahuhu, dika a ga-asị na unu onwe unu so ha na-ahu ahuhu n'ahu unu.

⁴ Ka olulu di na nwunye buru ihe onye obula na-akwanyere ugwu, ka ihe ndina unu burukwa nke a na-emerughi emeru. N'ihi na Chineke ga-ekpe ndi na-akwa iko na ndi uru ike.

⁵ Debenu ndu unu puo n'ihunanya nke ego, ka afọ ju unu n'ihe unu nwere, n'ihi na o kwuola, "Agaghi m ahapu gi.

O nwekwaghi mgbe m ga-eji gbakuta gi azu."*

⁶ Ya mere anyi puru iji obi ike na-atughi egwu kwuo, "Onyenwe anyi bu onye na-enyere m aka. Agaghi m atu egwu.

Gini ka mmadu puru ime m?"†

⁷ Chetanu ndisi unu, ndi gwara unu okwu Chineke. Tuleenu otu ndu siri di, na-enomikwanu okwukwe ha.

⁸ Otu Jisos Kraist di unyaahu, ka o di taa, otu a ka o ga-adigidekwa ruo mgbe ebighi ebi.

⁹ Unu ekwela ka e jiri ozizi ohuru nke dikwa iche duhie unu. N'ihi na o bu ihe di mma ka e were amara mee ka obi sie ike, o bughị site n'idebe iwu banyere nri nke na-enweghi uru o bara ndi na-edebe ya.

¹⁰ Anyi nwere ebe ichu aja, ebe ndi niile na-eje ozi ha n'ulo ikwu a enweghi ike iri aja a churu n'elu ya.

¹¹ Onyeisi nchujaja na-ewebata obara umu anu ndi ahụ n'Ebe Kachasi Nso dika aja maka mmehie, ma a na-erepia anu ahụ ha oku na mpuga ulo ikwu.

¹² N'otu aka ahụ, Jisos n'onwe ya tara ahuhu na mpuga onu uzọ ama obodo ka o jiri obara ya mee ka ndi nke ya di nso.

¹³ Ya mere, ka anyi gkwuru ya n'azu ulo ikwu soro ya die mkpari o diri.

¹⁴ N'ihi na uwa abughi ulo anyi, ma anyi na-ele anya obodo nke gaje ibia.

¹⁵ Site na ya, ka anyi na-achuru Chineke aja otuto mgbe niile, nke bu mkpuru egbugbere onu nke na-ekwuputa aha ya.

* 13:5 Dit 31:6 † 13:6 Abu 118:6,7

¹⁶ Unu echefula ime ihe oma, meekwanu ka ndi ozọ soro unu kekoọ ihe unu nwere. Nke a bu udi aja na-atọ Chineke uto.

¹⁷ Ka unu na-ekwenyere ndi ndu unu, dokwaanu onwe unu n'okpuru ha. N'ih i na oru ha bu ihu maka mkpurubi unu dika ndi ga-aza aziza. Meenu nke a ka ha were onu na-eje ozi ha, ma o bugh i site n'obi mwute n'ih i na nke a agagh i abara unu uru.

¹⁸ Na-ekperenu anyi ekpere, n'ih i na o doro anyi anya na anyi nwere akonuche di ocha na-achokwa ibi ndu nwere ugwu n'uzo niile.

¹⁹ Ana m ariso i unu ya ike, ka unu mee nke a, ka m nwee ike iloghachikwute unu osiiso.

Ekele na ekpere ikpeazu

²⁰ Ugbu a ka Chineke nke udo, onye ah u sitere n'obara ogbugba ndu ebighi ebi ah u kpoghachite Onyenwe anyi Jisos, Onye ozuzu aturu ukwu ah u, site n'onwu,

²¹ mee ka unu zuo oke n'ez i ihe oma niile obula, nke ganyere unu aka ime ihe o na-ach o. Ka o rupu ta n'etiti anyi ihe ndi ah u niile na-at o ya uto site na Jisos Kraist, onye otuto niile diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

²² Umunna m, ariso m unu, ka unu were ntachiobi nuru okwu agbamume m gwara unu n'ime akwukwo a na-etoghi ogologo.

²³ Ana m eme ka unu mata na nwanna anyi Timoti esitela n'ulo mkporo puta. Mu na ya ga-esoro bia leta unu ma o buru na o bia n'ebe a na mgbe na-adighi anya.

²⁴ Keleerenu m ndisi unu niile na ndi ns o niile. Ndi si Itali na-ezitere unu ekele ha.

²⁵ Ka amara dinyere unu niile.

Jemis

¹ Jemis, nwaodibo Chineke na nke Onyenwe anyị Jisọs Kraịst,

Na-edegara agburu iri na abuo ndi gbasara n'elu uwa niile akwukwo ozi a:

Ndeewonu!

Onwunwa na nsogbu

² Umunna m, ka obi unu juputa n'onu mgbe obula onwunwa di iche iche gbara unu gburugburu.

³ N'ihi na mgbe a na-anwa okwukwe unu onwunwa, ntachiobi unu na-enwe ohere ito eto.

⁴ Ka nguzosike unu puta ihè, ka unu zuo oke ma nwezuokwa ihe niile, na-adighi ihe obula nke ga-ako unu.

⁵ O buru na o di onye na-enweghi amamihe, ya rioro Chineke, onye na-enye onye obula rioro ya amamihe n'afu ofufu na-ataghikwa onye obula uta, a ga-ewerekwa ya nye ya.

⁶ Ma rioro n'okwukwe na-enweghi obi abuo, n'ihi na onye na-enwe obi abuo di ka ebili mmiri oke osimiri mgbe ikuku na-ebughari ya.

⁷ Onye di otu ahụ ekwesighi ile anya na o ga-esite n'aka Onyenwe anyi nata ihe obula.

⁸ N'ihi na mmadu di otu a bu onye ihu abuo, onye na-adighi eguzo n'otu ebe n'ihe obula o na-eme.

⁹ Ka nwanna obula bu ogbenye nuria onu, mgbe obula e weliri ya elu.

¹⁰ Ka onye bu ogaranya mgbe a na-eme ka o nodu ya di ala, n'ihi na ndi bara uba ga-akponwu di ka okoko osisi.

¹¹ N'ihi na mgbe obula anwu waliri chasie ike, weputa okpomoku, o na-eme ka ahijia kponwuo, ka okoko osisi daa n'ala, mma ya agwusiakwa. N'otu aka ahụ, onye ahụ bara uba ga-akponwu o buladi mgbe o na-ejeghari n'ime ije ozi ya.

¹² Ngozi na-adiri onye ahụ nke na-anogide na-adighi ada mba n'oge onwunwa. N'ihi na mgbe oge onwunwa ahụ gasiri, o ga-anata ugwo oru, nke bu okpueze ndu, nke Chineke kwere nkwa inye ndi niile huru ya n'anya.

¹³ Ka onye obula hapu i si, mgbe a na-anwa ya, "O bu Chineke na-anwa m onwunwa a." N'ihi na o dighi mgbe

a puru inwa Chineke ka o mee ihe ojoo, o dikwaghi anwa mmadu obula ka o mee ihe ojoo.

¹⁴ Kama onwunwa na-abara mmadu site n'ochicho nke obi ya. O bukwa ochicho ojoo nke mmadu na-arafu ya, dokpufuo ya.

¹⁵ Ochicho ahụ, mgbe ha bara uba n'ime obi, na-eduba mmadu na mmehie. Mgbe mmehie bara uba, o na-eduba n'onwu.

¹⁶ Ekwela ka onye obula duhie unu umunna m.

¹⁷ Onyinye obula di mma, na nke zuruoke na-esite n'eluigwe abia. O na-esite n'ebe Nna nke ihè niile onye na-adighi agbanwe agbanwe, o naghị ezonari umu mmadu ihu ya.

¹⁸ N'ihì imezu nzube ya, o sitere n'okwu ya bu eziokwu muo anyi. O mekwara nke a ka anyi buru umu mbu nke ihe o kere eke.

Iha nti na ime ihe anyi nuru

¹⁹ Unu aghaghi icheta nke a umunna m ndi m huru n'anya. Ka onye obula nwee nti na-anu ihe osiso, na ire di aru ikwu okwu, ma burukwa onye iwe na-adighi ewe osiso.

²⁰ N'ihì na iwe nke mmadu anaghi aruputa ezi omume nke Chineke.

²¹ Ya mere, wezuanu uzoruru aru niile na ihe obula di njo nke foduru n'ime ndu unu. Ma jirinu obi umeala nabataranu onwe unu okwu ndu ahụ nke a kuru n'obi unu, nke nwere ike izoputa mkpuruobi unu.

²² Unu abula ndi na-eji nti ha na-anu okwu ndu ahụ naani, na-arafu onwe ha, kama burunu ndi na-eme ihe okwu ahụ kwuru.

²³ N'ihì na onye obula na-ege nti n'okwu obula ma hapu iji ihe o nuru mee ihe, di ka nwoke na-ele ihu ya n'enyò.

²⁴ O lesia onwe ya puo, o chefu ihe ihu ya yiri ma nwa oge nta gasia.

²⁵ Ma nwoke ahụ nogidesiri ike na-ele anya n'ime iwu ahụ zuruoke, nke na-eme ka mmadu nwere onwe ya, ee, nwoke ahụ na-aga n'ihu ile na ime ihe iwu ahụ kwuru, hapukwa ichefu ya, ka a ga-agosi n'ihè niile o na-eme.

²⁶ O buru na mmadu obula echee na ya bu onye na-ekpere Chineke ma hapu ijide ire ya aka maobu ikwa ire ya nga, onye di otu a na-arafu onwe ya, okpukpe Chineke ya bukwa ihe na-abaghi uru.

²⁷ Ezi okpukpe Chineke, nke Chineke Nna anyi na-anabata dika okpukpe di ocha, na nke na-enweghi mmeru, bu nke a, ilekota ndi na-enweghi nne na nna, na ndi di ha nwuru

n'ime nsogbu ha na idebe onwe anyị n'enweghị ntupọ site n'aka ndị ụwa.

2

Ile mmadụ anya n'ihu

¹ Ụmụnna m, dika ndị kweere n'Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, onye dị ebube, ka unu hapụ ile mmadụ anya n'ihu.

² Ọ bụrụ na onye ọgaranya yi uwe mara mma, yikwara mgbaaka ọlaedo na mkpisiaka ya, abata n'ụlọ nzuko unu, ọ burukwa na nwa ogbenye abata nke yi uwe na-adighi ọcha,

³ ọ bụrụ na unu elee onye ọgaranya ahụ yi uwe mara mma anya si ya, "Bia nọdụ n'otu oche a e debere icha n'ihu gi," ma unu asi onye ogbenye ahụ, "Di anyị, guzo n'ebe ahụ," maọbụ "Bia nọdụ ala n'akuku ebe a ukwu m di,"

⁴ ọ bụ na unu akpabeghi oke n'etiti onwe unu, burukwa ndi ji ile anya n'ihu na obi ojoo na-ekpe ikpe?

⁵ Geenụ nti ka m gwa unu ụmụnna m, ọ bụ na unu amataghi na Chineke ahoputala ndi ahụ ụwa gurụ dika ndi ogbenye, mee ka ha burụ ọgaranya site n'okwukwe ha, ka ha ketakwa alaeze ahụ o kwere nkwa inye ndi huru ya n'anya?

⁶ Ma gini ka unu na-eme? Unu na-akpari ndi ogbenye! Ọ bughị ndi ọgaranya na-emegbu unu? Ọ bukwaghi ha bu ndi na-adokpughari unu aga n'uloikpe?

⁷ Ọ bughị ha bu ndi na-ekwulu aha oma ahụ nke a gurụ unu?

⁸ Ọ bụrụ na unu na-edebezuo iwu nke eze anyi dika e dere ya n'Akwukwo Nso, "Hunụ ndi agbataobi unu n'anya dika unu onwe unu,"* unu na-eme ihe ziri ezi.

⁹ Ma ọ bụrụ na unu ele mmadụ anya n'ihu, unu na-eme mmehie. N'ebe iwu dikwa, unu bu ndi na-emebi iwu.

¹⁰ N'ihu na onye obula nke na-edebe iwu ahụ niile ma suo ngongọ n'otu, a burula onye ikpe iwu ahụ niile maara.

¹¹ N'ihu na onye ahụ siri, "Akwala iko,"† bukwa onye siri, "Egbula mmadụ."‡ Ya mere, ọ bụrụ na i kwaghi iko ma i gburu mmadụ, i bu onye na-emebi iwu.

¹² Ya mere, na-ekwunu okwu, ma na-ebikwanu ndu di ka ndi a ga-ekpe ikpe site n'iwu ahụ na-eme ka mmadụ nwere onwe ha.

¹³ N'ihu na agaghi emere onye obula ebere nke na-adighi emere onye ozo ebere. N'ihu na ebere na-adi ukwu karia ikpe omuma ya.

Okwukwe na omume

* 2:8 Lev 19:18 † 2:11 Opu 20:14; Dit 5:18 ‡ 2:11 Opu 20:13; Dit 5:17

14 Olee uru ọ bara ụmụna m, na mmadu siri, enwere m okwukwe, ma okwukwe ahụ aputaghị ihe n'ọrụ ya? Udi okwukwe ahụ ọ puru izoputa ya?

15 Ọ buru na otu nwanne anyi nwoke maobu nwanne anyi nwanyi yi nkirinka akwa, ọ burukwa na o nweghi ihe oriri ga-ezuru ya n'ubochi,

16 ma otu onye n'ime unu asi ha, "Laa n'udo, kpuchiekwana onwe gi nke oma, rijuokwa afo," n'enyeghi ya ihe di mkpa maka ahụ ya, uru gini ka ọ bara?

17 N'uzo di otu a, okwukwe naani ya bu ihe na-abaghi uru ma ọ buru na oru esoghi ya.

18 Otu onye ga-asi, "I nwere okwukwe; e nwere m oru."

Gosi m okwukwe gi ma e wepu oru gi, aga m egosi gi okwukwe site n'oru

19 I kweere na ọ bu naani otu Chineke, i mere nke oma, ọ buladi ndi mmuo ojo kweere ma kuja.

20 Gi onye nzuzu, i na-achọ ka e gosi gi na okwukwe bu ihe na-abaghi uru ma ọ buru na oru e soghi ya?

21 Ọ bu na nna anyi Ebrahim abughi onye a guru n'onye ezi omume site n'oru ya, mgbe o jiri otu nwa ya bu Aizik chuo aja n'ebe ichu aja?

22 Unu ahughi na okwukwe ya na oru soro ruo n'otu, e sitekwara n'oru ya mee ka okwukwe ya zuo oke.

23 Ọ bu site na nke a ka ihe e dere n'akwukwo nsọ jiri mezu, nke na asi, "Ebrahim kweere na Chineke, a guru nke a nye ya di ka ezi omume,"[§] kpoakwa ya enyi Chineke.

24 Unu ahula na a na-esite n'ihe mmadu ruru guo ya n'onye ezi omume, ọ bukwaghi naani n'okwukwe.

25 N'otu uzo ahụ, agunyeghi Rehab, nwanyi akwuna ahụ n'onye ezi omume n'ihu oru ọ ruru, mgbe ọ kpobatarara ndi nnyoputa ahụ ma zipukwa ha site n'uzo di iche?

26 Dika anu ahụ na-enweghi mmuo si buru ihe nwuru anwu, otu a ka ọ dikwa okwukwe na-enweghi oru.

3

Izu ire anyi

1 Ụmụna m, ka otutu n'ime unu hapu igbali ibu ndi ozizi, n'ihu na unu maara na anyi bu ndi ozizi ka a ga-ekpe ikpe n'onodu sikariri ike.

2 N'ihu na anyi niile na-aso ngongo site n'otutu uzo. Ma onye obula nke na-adighi emehie site n'ikwuhie onu bu onye tozuru oke na onye puru ijide anu ahụ ya niile aka.

³ Ọ buru na anyi e tinye mkpumkpụ igwe e ji ekechi onu inyinya ibu n'onu ya, ka o rubere anyi isi, anyi na-eduru ya gaa ebe anyi chorọ.

⁴ Otu a kwa, o buladi ugbo mmiri buru ibu nke ikuku di ike na-ebughari n'osimiri, ka onye na-anyanya ugbo mmiri puru ime ka o gaa ebe o chorọ site n'itugharia umara ntakiri e ji anyanya ugbo.

⁵ Otu a ka o dikwa ire anyi. O bu akuku anu ahụ anyi di nta, ma o na-anyanya isi banyere otutu ihe. Tulee otu oke oha si di ukwu, bu nke icheku oku dikarisiri nta na-eme ka o nwuru oku.

⁶ Ire anyi bu oku. E debere ire n'etiti akuku anu ahụ ndi ozọ dika uwa ajo omume. O na-emere ahụ niile, na-amanye oku n'usoro ndu mmadu. Ya onwe ya bukwa ihe oku ala mmuo na-amanye oku.

⁷ Mmadu enweela ike zuo, na-agbalikwa izu anumanu di iche iche, na nnunu, na anu na-akpu akpu, na anu bi na mmiri;

⁸ ma mmadu obula adighi nke nwere ike izu ire. O bu ihe di oke njo na-adighi ekwe nchikota, ma juputakwa na nsi na-ebute onwu.

⁹ O bu ya ka anyi ji eto Onyenwe anyi na Nna anyi. O bukwa ya ka anyi ji abu mmadu ibe anyi onu, bu ndi Chineke mere n'oyiyi nke ya.

¹⁰ Site n'otu onu anyi ka ija mma na ibu onu na-esi aputa. Umunna m, nke a abughi ihe ziri ezi.

¹¹ O bu ihe puru ime na mmiri di mma inu anu na mmiri nnu ga-esite n'otu isi iyi ahụ na-asoputa?

¹² Umunna m, osisi fiig o puru imi oliv, ka osisi grepu o puru imiputa fiig? N'uzo di otu a, anyi makwaara na mmiri nnu apughikwa isoputa mmiri di mma onunu.

Udi amamihe abuo di

¹³ O di onye obula n'ime unu na-agu onwe ya di ka onye maara ihe na onye nwere nghota? Ya gosi amamihe ya na nghota ya site n'ibi ezi ndu na iru oru oma site n'obi di umeala.

¹⁴ Ma o buru na obi unu ejuputa n'ihe ilu na ekworo na icho naani ihe nke onwe unu, mgbe ahụ, unu ekwesighi inya isi si otu a na-agonari eziokwu.

¹⁵ Udi amamihe di otu ahụ esiteghi n'eluigwe bia. O bu amamihe nke uwa. O bughị nke mmuo nsọ. O bu nke mmuo ojojo.

¹⁶ N'ihia n'ebe obula obi ilu na ekworo di, ebe ahụ ka ogbaaghara na omume ojojo niile di.

¹⁷ Ma amamihe na-esite n'eluigwe abia buru uzo di ocha, emesia, o huru udo n'anya, o na-eme obioma, o juputara n'ebere, na-eweputakwa oru oma. Ihu abuo na obi abuo adighikwa n'ime ya.

¹⁸ Ma ndi ahụ bu ndi na-eme udo bu ndi na-agma mkpuru udo. Ha ga-aghota mkpuru ezi omume.

4

Nyenu onwe unu n'aka Chineke

¹ Gini bu ihe na-ebute ogu na esemokwu n'etiti unu. Ebee ka ha siri bia? O bughị ochicho ojoo unu nwere n'ime onwe unu?

² O buru na unu choo ma unu achotaghị ya, unu egbuo mmadu. Unu na-enwe anya ukwu n'ihe onye ozo nwere ma o buru na unu enwetaghị ya, unu amalite ilu ogu na ibu agha. Unu enweghị maka unu chooro arioghị ya n'ekpere.

³ Unu na-ario ma unu adighi anata, n'ih i na unu na-ario n'ebumnobi ojoo. Unu na-ario ka unu mefuo ya n'ihe uto nke uwa.

⁴ Ndi na-ekwesighi ntukwasị obi! O bu na unu amaghi na unu na uwa buru enyi, unu ga-esi otu a buru ndi iro Chineke? Onye obula nke chooro ibu enyi nke uwa, na-eme onwe ya onye iro nke Chineke.

⁵ Unu chere na ihe e dere n'akwukwo nsọ na-ekwu n'efu mgbe o na-asị, "Chineke na-ekwosi ekworo ike n'ih i Mmuo Nso ya nke o mere ka o biri n'ime anyi."

⁶ Ma o na-enye anyi amara kariya. Ya mere, Akwukwo nsọ ji si,

"Chineke na-eguzo imegide ndi na-ebuli onwe ha elu, ma o na-enye ndi di umeala n'obi amara."*

⁷ Ya mere, nyenu Chineke onwe unu. Guzonu megide ekwensu, o ga-esi n'ebe unu no gbapu.

⁸ Biakwutenu Chineke nso, ya onwe ya ga-abiakwutekwa unu nso. Kwoonu aka unu, unu ndi mmehie, meekwanu ka obi unu di ocha, unu ndi obi abuo.

⁹ Ruonu uju, tienu aka n'obi n'onodu mwute, kwaakwanu akwa. Ka ochi unu ghoo ihu mgbaru, ka iru uju werekwa onodu inuri onu.

¹⁰ Wedanu onwe unu ala n'ihu Onyenwe anyi o ga-ebulikwa unu elu.

¹¹ Umunna m, unu ekwula okwu ojoo megide ibe unu. N'ih i na onye na-ekwu okwu ojoo megide nwanna ya, maobu onye na-ekpe nwanna ya ikpe, na-ekwu okwu

* 4:6 Ilu 3:34

megide iwu. O na-ekpekwa iwu ahụ ikpe. Mgbe unu na-ekpe iwu ahụ ikpe, unu adighi edebe ya kama unu bu ndi na-ekpe ya ikpe.

¹² O bu naani otu onye o nye iwu. O bukwa naani otu onye ikpe di. O bu naani ya nwere ike izoputa mmadu. O nwekwara ike ila onye obula n'iyi. Ma gi, onye ka i na-eche na i bu iji na-ekpe nwanna gi ikpe?

Inya isi banyere ihe echi ga-abu

¹³ Ugbu a geenu nti unu bu ndi na-asị, "Taa maobu echi, anyi ga-aga ebe di otu a, maobu obodo di otu a, izu ahia na ire ahia, anyi ga-anokwa ebe ahụ otu afọ kpaa ego."

¹⁴ Olee otu unu si mara ihe ga-eme echi? Gini ka unu na-eche na ndu unu bu? Mmadu di ka anwuru oku nke a na-ahụ anya nwa oge nta, nke ikuku na-emesia bufuo.

¹⁵ Kama ihe unu ga-ekwu bu nke a, "O buru na Onyenwe anyi ekwe, anyi ga-adi ndu, mee nke a maobu nke ozu."

¹⁶ Ma ihe unu na-eme bu inya isi na ikpa nganga. Udi inya isi a bu ihe ojoo.

¹⁷ Ya mere, mmadu obula maara ihe bu ezi ihe ma ju ime ya na-emehie.

5

Ido aka na nti nye ndi ogaranya

¹ Ugbu a geenu nti unu ndi ogaranya, oge eruola mgbe unu kwesiri ikwa akwa na isu ude n'ihi nsogbu na-akwado ibiakwasị unu.

² Akunuba unu ebidola ita nchara, mkpu eripiakwala uwe unu.

³ Olaocha na olaedo unu agbaala nchara. Nchara* a ga-abukwa ama megide unu, o ga-erepia anu ahụ unu dika oku. Unu akpakotala aku n'ubochi ikpezụ ndi a.

⁴ Geenu nti! Uzu akwa ndi oru unu, ndi unu juru ikwu ugwo oru ha di ka o kwesiri na-agbago imegide unu. Uzu akwa ndi oru unu, ndi unu ghogburu, eruola nti Onyenwe anyi, Onye puru ime ihe niile.

⁵ Unu ebiela ndu nke oke oriri na oke onunu n'elu uwa, na ndu inye anu ahụ unu ihe obula na-akpa ya mkpa. Ma ugbu a, anu ahụ unu ahụ gbara abuba ejikerela na-eche ubochi mgburi ya.

⁶ Unu amala ndi aka ha di ocha ikpe, gbukwaa ha, o buladi mgbe ha na-egbochighi unu.

Ndidi n'ime ahuhu

* 5:3 Maobu, ajarị

⁷ Nweenụ ntachiobi, ụmụna m, cherenụ ọbịbịa Onyenwe anyị. Lee otu onye ọrụ ubi si eji ndidi na-eche mkpuru ọ kuru n'ala ubi ka ọ mịa. O ji ndidi na-eche ka mmiri ozuzo nke mbu na nke ikpeazu zokwasị ubi ya.

⁸ Unu onwe unu kwesikwara inwe ndidi guzosiekwa ike n'ihi na ọbịbịa Onyenwe anyị dị nso.

⁹ Ụmụna m, unu atamula ntamu megide ibe unu, ka a hapu ikpe unu ikpe! Lee, onye ikpe ahụ guzo n'onu ụzọ.

¹⁰ Ụmụna m, dị ka ihe ilere anya banyere inwe ndidi na ahuhu, mutanu ihe site n'aka ndi amuma bu ndi kwuru okwu n'aha Onyenwe anyi.

¹¹ Anyi na-agu ha ugbu a dika ndi a goziri agozi n'ihi iguzosike ha. Unu anula maka ogologo ntachiobi nke Job nwere, unu ahukwala nzube Onyenwe anyi n'ihi na Onyenwe anyi juputara n'ebere na omijiko.

¹² Karisia umunna m, unu anula iyi. Unu ahukwala iyi mgbe obula, o buladi iyi eluigwe maobu uwa, maobu ihe obula ozu nuo iyi. Kama ka "E" unu buru "E." Ka "E e," unu burukwa "E e." Ka unu hapu isite n'uzo di otu a mehie ma wetakwara onwe unu ikpe omuma.

Ekpere nke sitere n'okwukwe

¹³ O di onye obula n'etiti unu no na nsogbu? Ka onye di otu ahụ kpee ekpere. O di onye na-anuri onu? Ya buo abu otuto.

¹⁴ O di onye no n'etiti unu ahụ na-esighi ike? Ya kpoo ndi okenye choochi ka ha kpeere ya ekpere, ka ha wukwasikwa ya mmanu otite n'isi kpokuokwa aha Onyenwe anyi.

¹⁵ Ekpere nke okwukwe ga-azoputa onye oria ahụ. Onyenwe anyi ga-ekulite ya, o burukwa na o mehiera, a ga-agbaghara ya.

¹⁶ Ya mere kwuputaranu ibe unu mmehie unu. Kpeekarwanu ibe unu ekpere ka e nwe ike gwo unu. Ekpere onye ezi omume di ike dikwa ire.

¹⁷ Ilaija bu mmadu di ka anyi, ma o kpere ekpere rio ka mmiri hapu izo, mmiri ezokwaghi n'ala ahụ ruo afọ atọ na onwa isii.

¹⁸ Emesia, o kpekwaro ekpere ozu, eluigwe nyere mmiri ozuzo, meekwa ka ala puputa ihe oriri.

¹⁹ Umunna m, o buru na onye obula n'etiti unu esite n'ezikwu ahụ jehie, ma otu onye n'ime unu akpoghachi ya azu,

²⁰ chetanu nke a na onye obula kpoghachitere onye mmehie azu site na njehie ya, ga-azoputa ha n'aka onwu ma kpuchiekwa otutu mmehie.

1 Pita

¹ Pita, onyeozi Jisọs Kraịst,

Na-edegara unu ndi niile ndi a hoputara, ndi gbara oso ndu gaa biri na Pontos, na Galeshia, na Kapadosia, Eshia na Bitinia, akwukwo a.

² Unu ndi Chineke bu Nna hoputara di ka o bururi uzo mata na o ga-eme, jirikwa Mmuo Nso ya doo unu nso, ka unu na-erubere Jisọs Kraịst isi, ka ewerekwa obara ya sachaa unu:

Ka amara na udo baara unu uba.

Olileanya di ndu

³ Otuto diri Chineke Nna Onyenwe anyi Jisọs Kraịst! Site n'iba uba nke ebere ya, o nyela anyi ndu ohuru baa n'olileanya di ndu site na mbilite n'onwu Jisọs Kraịst.

⁴ Anyi nwekwara ihe nketa nke na-apughị imebi emebi, nke na-agaghị ere ure, maobu gbanwee udiri ya, nke e debeere anyi n'eluigwe.

⁵ Anyi bu ndi e sitere n'okwukwe na-ehekwa n'ike Chineke, tutu ruo obibia nzoputa ahụ, nke a na-ejikere ime ka o puta ihè n'ogwugwu oge.

⁶ N'ime ihe ndi a ka unu na-anuri oke onu, o bu ezie na n'oge ndi a di nta, unu agabigala otutu ihe mgbu n'ihì udi onwunwa di iche iche biakwasiri unu.

⁷ Onwunwa ndi a na-abia ime ka okwukwe unu, nke di oke onuahia karia olaedo na-ala n'iyi n'agbanyeghi na e ji oku nuchaa ya; buru nke ga-eweta otuto, na ebube, na nsopuru, mgbe e mere ka Jisọs Kraịst puta ihè.

⁸ O bu ezie na unu ejibeghi anya unu hu ya mgbe obula, ma unu huru ya n'anya, o bukwa ezie na unu adighi ahụ ya anya ugbo a, ma unu kwere na ya. Unu juputakwara n'onu ahụ di ebube nke onu na-apughị ikowa.

⁹ Ugwo oru ozo unu ga-enweta n'ihì okwukwe unu n'ime ya ga-abu nzoputa a ga-azoputa mkpuruobi unu.

¹⁰ Banyere nzoputa a, ndi amuma ahụ kwuru ihe banyere amara ahụ gaje ibiara unu jiri nnoo nwayoo nyochasia

¹¹ ma gbalisie ike ichoputa oge na onodu ahụ bu nke Mmuo Kraịst di n'ime ha kwuru banyere ya, mgbe o gbara ama maka ahuhu Kraịst na ebube nke ga-eso ya.

¹² E mere ka ha mata na oru ha na-aru abughi maka odimma nke ha onwe ha, kama o bu n'ihì odimma nke

unu, mgbe ha kwuru okwu banyere ihe ndị a ahụ bụ ndị a gwarala unu ugbo a site n'ọnu ndị ziri unu ozioma n'ike Mmuo Nso nke e si n'eluigwe zite. O buladi ndi mmuo ozi ka o gurū agū imata ihe ndi a.

Burūnū ndi di nsō

13 N'ihī ya, werenū uche unu niile jikere irū orū, anya dokwaa unu. Nweenū olileanya zuruoke n'amara nke a gaewetara unu mgbe a ga-ekpughe Jisōs Kraist.

14 Dī ka umū na-erube isi, unu ekwela ka ihe ojoō ndi ahū na-agū unu agū mgbe unu nō n'ochichiri, na-achi ndu unū.

15 Kama burūnū ndi di nsō n'ihē niile unu na-eme, dika onye kporo unu si di nsō.

16 N'ihī na e dere ya ede, "Dinū nsō, n'ihī na adi m nsō."*

17 Ebe unu na-akpoku Nna ahū na-ekpe onye obula ikpe di ka orū ya siri di na-eleghi mmadu anya n'ihu, bienu ndu unu n'itu egwu Chineke, dika ndi mbiamambia n'ūwa a.

18 N'ihī na unu matara na-ejighi ihe puru imebi emebi, dika olaocha na olaedo gbaputa unu site n'ibi ndu ojoō ahū nna nna unu ha nyefere unu n'aka

19 kama o bu obara di oke onuahia nke Kraist bu nwa aturu na-enweghi ntupo obula maobu orusi.

20 A hoputara ya tupu e kee ūwa. Kama, o bu n'ogwugwu oge ndi a ka e mere ka o puta ihē n'ihī unu.

21 O bukwa site n'aka ya ka unu ji buru ndi kwere na Chineke, onye mere ka o si n'onwu bilie, na onye nyekwara ya ebube. Ya mere, okwukwe unu na olileanya unu di na Chineke.

22 Ugbo a, ebe unu sitere n'irubere eziokwu ahū isi mee ka obi unu di ocha, nke mere na unu nwere ihunanya nke ihu abuo n'adighi n'ebe umunna unu no, sitenu n'obi unu na-ahuritanu onwe unu n'anya n'ebe o di ukwu.

23 N'ihī na amuola unu ozō ugbo a, o bughī site na mkpurū nke na-emebi emebi, kama site na nke na-apughī imebi emebi, site n'okwu Chineke nke di ndu ma na-adigidekwa.

24 N'ihī na,

"Mmadu niile di ka ahia,

ma ebube ha niile di ka okoko osisi nke ohia,

ahia na-akponwu, okoko osisi na-achanwu,

25 ma okwu Onyenwe anyi na-anogide ruo mgbe ebighi ebi."†

Okwu ahū bukwa ozioma ahū e zisaara unu.

* 1:16 Lev 11:44,45; 19:2 † 1:25 Ajz 40:6-8

2

¹ Ya mere, wezuganụ n'ibu iro n'obi na aghughọ niile unu, kwụsinụ igha ụgha, ịbụ ndị ihu abụọ, ndị na-ekwo ekworo, na ndị na-ekwuto mmadụ ibe ha.

² Dịka ụmụ a muru oheru, buru ndị agu ịny mmiri ara nke Mmụọ Nso a na-agwaghị ihe oḅula na-agu, ka unu nwee ike site na ya na-eto eto n'ime nzọputa unu.

³ Ugbu a, unu deturula ya ire matakwa na Onyenwe anyị dị mma.

Nkume di ndu na ndi a hoputara

⁴ Bìakwutenu ya, Nkume ahụ di ndu, onye umu mmadu juru, maobu onye Chineke hoputara, onye di oke onuahia nye ya.

⁵ Unu onwe unu kwa di ka nkume di ndu ka a na-ewu ime ka unu ghoo ulo ime mmuo, ka unu burukwa ndi nchujaja di nso, ndi na-achu aja ime mmuo nke Chineke na-anabata site na Jisos Kraist.

⁶ N'ihì n'akwukwo nso kwuru,
"Lee, ana m atogbo na Zayon otu nkume,
nke a hoputara, bukwa nkume isi ntala di oke onuahia.

Onye oḅula kweere na ya,

agaghị eme ka ihere mee ya."*

⁷ Ma nye unu ndi kwere ekwe nkume a di oke onuahia, ma n'ebe ndi ahụ na-ekweghi ekwe no,

"O bu nkume nke ndi na-ewu ulo juru
nke ghoru nkume isi ntala ulo."†

⁸ O bu kwa,

"Nkume nke na-eme ka ndi mmadu soo ngongo,
oke nkume nke na-eme ka ha daa."‡

Ha na-aso ngongo n'ihì na ha juru irube isi n'okwu ahụ. Nke a bukwa ihe a kara aka banyere ha.

⁹ Ma unu bu ndi a hoputara, otu ndi nchujaja eze, mba di nso, ndi nke Chineke n'onwe ya, ka unu buru ndi na-ekwusa otuto ya, bu onye ahụ si n'ochichiri kpobata unu n'ihè ya di ebube.

¹⁰ N'oge gara aga, unu abughị ndi Chineke, ma ugbu a, unu bu ndi ya. Na mbu, unu amaghị ihe oḅula banyere obi ebere ya, ma ugbu a, obi ebere ya erutela unu aka.

Mmeso onye Kraist nye ndi uwa

¹¹ N'ihì ya, ndi enyi m, ana m ario unu, dika ndi bu obia na ndi na-agba oso ndu n'ụwa a, nke unu bu, na-asị unu, wezuganụ onwe unu site n'agu mmehie nke na-ebuso mkpuruobi unu agha.

* 2:6 Aiz 28:16 † 2:7 Abụ 118:22 ‡ 2:8 Aiz 8:14

12 Bienụ ezi ndụ n'etiti ndị mba ọzọ, ka ọ ga-abụ na a si na ha ebo unu ebubo ime ihe ọjọọ, ha ga-ahụ ọrụ ọma unu, ma nye Chineke otuto n'ụbọchị ahụ ọ ga-abịa.

13 Werenụ onwe unu nyefee, n'ihì Onyenwe anyị, n'okpuru ọchịchị niile e guzobere n'etiti umụ mmadụ, ma ọchịchị ahụ ọ bụ nke eze, dika onye ike ya kacha nke ibe ya,

14 maọbụ nke ọchịchị gọvanọ, onye e guzobere n'ihì ita ndị na-eme ihe ọjọọ ahụhụ, na ito ndị na-eme ezi ihe otuto.

15 N'ihì na ọ bụ uche Chineke na unu ga-esite n'ezi ọrụ unu kpuchie ọnu ndị ahụ na-esite na-amaghị ihe ha, na-ekwu okwu nzuzu.

16 Na-ebinụ ndụ dị ka ndị nwere onwe ha, ma unu ejikwala mnwere onwe unu mere ihe mkpuchi nke ajọ ihe. Bienụ dika umụodibo Chineke.

17 Sọpuru unu mmadụ niile dika o si kwesi. Gosi ndị niile kwere ekwe ihunanya. Tụọ Chineke egwu, ma na-asọpuru eze.

Jisọs bụ ihe ọmụmatu

18 Ndị ohu, ruberenụ ndị nwe unu isi, na-enyekwa ha nsọpuru na ugwu ruuru ha. Unu emela nke a nye naanị ndị bụ ezi mmadụ, na ndị nwere obioma n'ebe unu nọ, kama meekwanụ ya ọ buladi nye ndị afọ tara mmiri.

19 N'ihì na nke a bụ ihe inye ekele ma ọ buru na unu ejiri ntachiobi na-edi ahụhụ na-ezighị ezi na-adakwasị unu, n'ihì na unu na-eme ihe Chineke na-achọ.

20 Ma o nweghị otuto ọbụla diri unu mgbe a tara unu ahụhụ n'ihì na unu mejoro, unu na-edikwa ya? Ma ọ buru na unu enwee ntachiobi mgbe a na-ata unu ahụhụ n'ihì ihe ọma unu na-eme, nke a na-ewetara Chineke otuto.

21 Ọ bụ n'ihì ihe di otu a, ka e jiri kpọọ unu, n'ihì na Kraịst huru ahụhụ n'ihì unu. Ọ bukwa ihe imaatụ nye unu. Na-esonu nzo ukwu ya.

22 "O nweghị mgbe ọbụla o mehiere,
o nwekwaghị mgbe onye ọbụla nuru okwu aghugho
n'onu ya."§

23 O kwutoghị onye ọbụla mgbe ha na-ekwuto ya. Ọ baghị mba ọbụla mgbe ha na-ata ya ahụhụ, kama o were ya nyefee n'aka onye ahụ na-ekpe ikpe ziri ezi.

24 N'elu obe ahụ, o buuru mmehie anyi niile bokwasị onwe ya mgbe ọ nwuru, ime ka anyi nwee ike ibu ndi nwuru anwu n'ebe mmehie di; ma diri ndu n'ebe ezi omume di. Ọ bukwa site n'apa ọnya di ya n'ahụ ka o ji gwọọ unu.*

²⁵ Na mbụ, unu dị ka ụmụ atụrụ na-awaghari na-achọ ụzọ,[†] ma ugbu a, e meela ka unu laghachikwute Onye ahụ na-azụ unu dị ka atụrụ, na Onye na-elekọtakwa mkpuruobi unu anya.

3

Di na nwunye

¹ Unu ndị bụ nwunye na-eruberenu di unu isi, ka ụfọdu n'ime ha na-ekweghi n'okwu Chineke, nwee ike isi n'ezi ndu unu na-ebi chegharia n'ekwughị okwu obula,

² mgbe ha na-ahụ ibi ndu unu nke di ocha na nke inwe nsopuru.

³ Ichọ mma unu agaghị abụ ichọ mma nke anụ ahụ, nke bụ ikpa isi, na iyikwasị ihe oiaedo, maobu iyikwasị uwe mara mma.

⁴ Kama, ka ichọ mma unu buru mmadu nke ime mmuo, nke mma ya na-adighi anacha, nke bu mmuo idi nwayoo na idi juu. Nke di oke onuahia n'ihu Chineke.

⁵ Nke a bu uzọ ndi inyom mgbe ochie, bu ndi di nsọ, ndi olileanya ha di n'ime Chineke siri choo onwe ha mma. Ha debekwara onwe ha n'okpuru di nke aka ha.

⁶ Dika Sera rubeere Ebrahim isi, na-akpokwa ya onyenwe m. Unu bu umu Sera ma o buru na unu e mee ihe ziri ezi, na-ekweghi ka egwu tuo unu.

⁷ N'otu aka ahụ, ndi bu di na-echenu echiche di mma banyere nwunye unu, ma nyenu ha ugu ruuru ha dika ndi na-adighi ike na dika ndi unu na ha ga-eso keta onyinye amara nke ndu ahụ. Nke a ga-eme ka ihe obula hapu igbochi ekpere unu.

Ihu ahuhu n'ihu ime ihe di mma

⁸ N'ikpeazu, nweenu otu mmuo, ka ihe na-ewute ibe unu na-ewute unu, na-ahuritanu onwe unu n'anya, nwekwanu obi omiiko na obi di umeala.

⁹ Unu ejila ihe ojoo akwughachi ugu ihe ojoo e mere unu, maobu nkwtu n'onodu nkwtu. Kama gozienu ha, n'ihu na o bu ngozi ka e kwere unu na nkwa iketa, mgbe a kporo unu.

¹⁰ N'ihu na,

“Onye obula nke na-achọ ndu,

nke choo ihu ubochi ndi ahụ di mma,

ya mee ka ire ya ghara ikwu okwu ojoo

meekwa ka ebugbere onu ya ghara ikwu okwu aghughu.

¹¹ Ka ha tugharia site n'ajo ihe ma mee ezi ihe; ka ha choo udo, ma na-agbasokwa ya.

[†] 2:25 Aiz 53:6

12 N'ihì na anya Onyenwe anyị dị n'ahụ ndị ezi omume, ntị ya gheekwa oghe nye ekpere ha, ma ihu Onyenwe anyị na-emegide ndị na-eme ihe ojoo.*

Nogide na-eme ihe oma

13 Onye ga-emegide unu ma o buru na unu na-anu oku n'obi ime ezi ihe?

14 Ma a sikwari na unu ahụ ahụhụ n'ihì na unu mere ihe ziri ezi, ngozi diri unu. "Unu atula egwu ihe ha na-atu egwu, ka obi gharakwa ilo unu mmiri."†

15 Na-edonu Kraist nsọ n'ime obi unu dika Onyenwe anyi. Nookwanu na njikere mgbe niile iguzo kowaara onye obula juru unu ajuru banyere olileanya ahụ unu nwere n'ime unu. Ma unu were obi di nwayoo na nsopuru na-eme nke a.

16 Ma na-enwenu akonuche di ocha, ka ndi ahụ na-ekwulu ibi obi oma unu n'ime Kraist, buru ndi ihere ga-eme banyere nkwofo ha na-ekwuto unu.

17 N'ihì na o ka mma ita ahuhu n'ihì ezi ihe ma o buru uche Chineke, karia ita ahuhu n'ihì ajo ihe.

18 N'ihì na Kraist n'onwe ya huru ahuhu nwuo n'ihì unu otu mgbe. Onye ezi omume nwuru n'ihì ndi ajo omume, ka o kporo unu biakwute Chineke. N'ihì na e mere ka o nwuo n'anụ ahụ ma e mekwara ka o di ndu na mmuo ya.

19 Mgbe emesiri ka o di ndu na mmuo ya, o gara kwusaa ozioma nye mmuo ndi ahụ a kpochiri n'ulo mkporo.

20 Nke a bu mmuo ndi ahụ juru ime ihe Chineke choro mgbe ahụ o ji ntachiobi chere ha n'oge ahụ Noa no na-ewu ubo mmiri ya. O bu naani mmadu asato n'ime ndi bi n'oge ahụ ka a zoputara site na mmiri ahụ.

21 Mmiri a no onodu di ka baptizim nke na-azoputa unu ugbu a. O anaghi asapu unyi site n'ahụ mmadu, kama o bu ihe na-egosi ezi akonuche n'ebe Chineke no. O na-azoputa unu site na mbilite n'onwu nke Jisos Kraist,

22 onye no n'elugwe, n'aka nri Chineke, ebe ndi mmuo ozi niile, na ichi isi niile, na ike niile na-erube isi nye ya.

4

Iso Kraist ga-eweta ihe mgbu

1 Ya mere, ebe o bu na Kraist huru ahuhu n'anụ ahụ, unu onwe unu kwesiri inwe udi obi ahụ o nwere. N'ihì na onye tara ahuhu n'anụ ahụ akwusila ime mmehie.

2 N'ihì nke a, onye di otu ahụ anaghi ebi ndu foduru ya n'awa n'ihì aguu ojoo nke ochicho mmadu, kama o na-ebi ya n'ihì imezu ochicho Chineke.

* 3:12 Abụ 34:12-16 † 3:14 Ajiz 8:12

³ N'oge gara aga unu tufuru otutu oge ime ihe ndi ahụ na-atọ ndi mba ozo uto. Ndu unu juputara n'agu ikwa iko, na agu ime ihe ojoo, na inubiga mmanya oke, na ikpo oriri, na ikpere arusi niile, bu ihe jogburu onwe ya na njo.

⁴ Ma ndu unu na-ebi ugbo a na-eju ha anya ebe o bu na unu anaghi esokwa ha ebi ndu ojoo ndi ahụ ozo, n'ihu nke a ha na-ekwutokwa unu.

⁵ Ma ha ga-eji onu ha kwuputa ihe ha mere n'ihu onye ahụ ga-ekpe ndi di ndu na ndi nwuru anwu ikpe.

⁶ O bu nke a mere e ji kwusaa ozioma o buladi nye ndi ahụ nwuru anwu bu ndi e kperela ikpe mgbe ha di ndu, dika e si ekpe mmadu niile ikpe, ka ha site na nke a bie ndu di ka Chineke si choo site na mmuo ahụ.

Ogwugwu oge di nso

⁷ Ogwugwu ihe niile adila nso. Burunu ndi nwere akonuche zuruoke, ndi anya doro, ka unu nwee ike na-ekpekwa ekpere.

⁸ Nke kachasi nke, na-ahuritanu onwe unu n'anya nke ukwu n'ihu na ihunanya na-ekpuchi otutu mmehie.

⁹ Jirinu obioma na-elerita ibe unu obia na-enweghi ntamu obula.

¹⁰ Onye obula n'ime unu dika ndi ozi natara onyinye amara nke Chineke, jirinu onyinye obula unu natara na-ejeritara onwe unu ozi.

¹¹ Onye na-ekwu okwu ya kwuo ya di ka o bu nnoo okwu Chineke ka o na-ekwu. Onye na-eje ozi ya jee ya site n'ike ahụ Chineke na-enye. N'ime ihe niile ka otuto diri Chineke site na Jisos Kraist. O bu ya ka otuto niile na ike niile diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ihu ahuhu di ka onye Kraist

¹² Umunna m, ka o hapu iju unu anya mgbe onwunwa di iche iche na-abiaara unu n'ihu na ihe di otu a abughi ihe ohuru n'ebe unu no.

¹³ Kama nurianu onu n'ihu na unu so Kraist na-eketa oke n'ahuhu ya, ka e sikwa otu a mee ka obi unu juputa n'onu, unu ga-etikwa mkpu onu mgbe a ga-eme ka ebube ya puta ihe.

¹⁴ O buru na a na-ekwuto unu n'ihu aha Kraist, unu bu ndi a goziri agozi. Nke a na-eziputa na mmuo nke ebube ahụ bu mmuo Chineke na-ebi n'ime unu.

¹⁵ Ka onye obula n'ime unu ghara ita ahuhu n'ihu na o gburu mmadu maobu di ka onye ohi, maobu di ka onye na-eme ihe ojoo, maobu di ka onye na-anara mmadu ihe n'aka ike.

16 Ma ihere ekwesighi ime unu mgbe unu na-ata ahuhu di ka ndi Kraist. Kama nyenu Chineke otuto na unu bu ndi a na-akpo aha ahụ.

17 N'ihị na oge eruola, mgbe a ga-amalite ikpe n'ezinaulo Chineke. O buru na a ga-ebu uzọ kpee anyi ikpe, gini ga-abukwanu onodu ndi ahụ na-ekwenyeghi n'oziooma Chineke?

18 Ma,

"O burukwa na o di ike izoputa onye ezi omume, oleekwanu olileanya diri onye na-amaghi Chineke na onye mmehie?"*

19 Ya mere, ndi na-ata ahuhu di ka nzube Chineke si di, nyefenu onwe unu n'aka onye okike, onye kwesiri ntukwasị obi, ma nogidenu na-eme ezi ihe.

5

Ndumodu di iche iche

1 Mu onwe m, onye bu okenye na onyeama banyere ahuhu Kraist, burukwa onye ga-eso keta oke n'ebube ya nke a gaje ikpughe, a na m ario ndi okenye n'etiti unu aririo a,

2 na-azunu igwe aturu ahụ Chineke nyefere unu n'aka. Ka unu na-elekota ha, o bughị n'ihị na unu agaghị ime otu a, kama o bu ihe sitere n'ochicho obi unu, di ka Chineke choro ka unu mee. O bukwaghị n'ihị ego unu ga-enweta, kama o bu inu oku unu n'ije ozi.

3 Unu abula okaaka n'ebe ndi e nyefere unu n'aka no. Kama burunu ihe ima atu nye igwe aturu ahụ.

4 Ma mgbe Onyeisi ndi ozuzu aturu ahụ ga-abia unu ganata okpueze ebube nke na-agaghị agbanwe agbanwe.

5 N'otu aka ahụ, unu umu okorobia, doonu onwe unu n'okpuru ndi bu okenye. Unu niile werenu obi umeala na-ejeritara onwe unu ozi, n'ihị na,

"Chineke na-eguzo imegide ndi na-ebuli onwe ha elu, ma o na-enye ndi di umeala n'obi amara."*

6 Ya mere, wedanu onwe unu n'okpuru aka di ike nke Chineke, ka o bulie unu elu n'oge ya.

7 Hapuru nu ya nsogbu unu na nchegbu unu, n'ihị na ihe banyere unu na-emetu ya n'obi.

8 Nonu na njikere, na-echekwanu nche n'ihị na onye iro unu bu ekwensu ji oke igbo uja na-awaghari dika odum, na-achọ onye o ga-ala n'iyi.

9 Guzosienu ike n'okwukwe unu. Unu ekwela ka o merie unu, kama tukwasinu Onyenwe anyi obi. Chetanu na e

* 4:18 Ilu 11:31 * 5:5 Ilu 3:34

nwere otutu ndi kwere ekwe di ka unu ndi nokwa n'udi ahuhu a unu na-ahu n'awa niile.

¹⁰ Chineke onye nwe amara niile, onye kpobatarara unu na ebube ebighi ebi ya n'ime Kraist, mgbe unu huru ahuhu ndi a nwa oge, ya onwe ya ga-eweghachi unu n'onodu unu, mee ka unu di nnoo ike, ndi guzo chim ma kwesikwa ntukwasi obi.

¹¹ O bu ya nwe ike niile ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ekele ikpeazu

¹² O bu site n'inyeaka Sailas onye m hutara di ka nwanna kwesiri ntukwasi obi ka m ji deere unu mkpuru okwu ole na ole ndi a nke m ji agbaa unu ume na-ekwuputakwa na nke a bu eziokwu di n'amara Chineke. Guzosienu ike n'ime ya.

¹³ Nwanyi ahu no na Babilon, nke a hoputara unu na ya, na-ekele unu. Mak, ezi nwa m nwoke na-ekelekwaa unu.

¹⁴ Jirinụ isurita onu ihunanya kelerita onwe unu.

Ka udo dinyere unu niile no n'ime Kraist.

2 Pita

¹ Ọ bụ Saimon Pita, odibo na onyeozị nke Jisọs Kraịst,

Na-edegara ndị niile anyị na ha ketara otu ụdị okwukwe a dị oke ọñahịa, n'ime ezi omume nke Chineke na Onye nzọpụta anyị Jisọs Kraịst akwụkwọ ozi a:

² Ka amara na udo bara unu ụba, site na mmazu nke Chineke na nke Jisọs Onyenwe anyị.

Ọkpụkpọ na nhọpụta Chineke

³ O sitela n'ike o ji buru Chi nye anyị ihe niile dị anyị mkpa ibi ndụ na-asọpuru ya, site n'omuma nke anyị mara ya, bụ onye ahụ kpọrọ anyị site n'ebube ya na idi mma ya.

⁴ O sitela n'ihe ndị a nye anyị nkwa dị ukwuu na nke dị oke ọñahịa, ka anyị site na ha keta oke n'ụdidi nsọ ya, si otu a gbanari iru aru dị n'ụwa, nke ọchịchọ ọjọọ na-ebute.

⁵ N'ihì nke a, gbalisienụ ike itukwasị idi mma n'elu okwukwe unu, ma na-atukwasikwanụ ihe omuma n'elu idi mma,

⁶ tukwasikwanụ imeru ihe n'oke n'elu ihe omuma, tukwasikwanụ ntachiobi n'elu imeru ihe na oke, ma na-atukwasikwanụ ibi ndụ dị ka ndị Chineke n'elu ntachiobi.

⁷ Tukwasikwanụ obioma nye umunna n'elu ibi ndụ dị ka ndị Chineke, ma na-atukwasikwanụ ihunanya n'elu obioma nye umunna.

⁸ Ọ buru na unu enwe ihe ndị a n'uzọ ha jubigakwara oke n'ime unu, mgbe ahụ ha ga-eme ka unu ndị na-adighi amị mkpuru, buru ndị na-amị mkpuru, na ndị bara uru n'ihe unu maara banyere Onyenwe anyị Jisọs Kraịst.

⁹ Ma onye ọbụla na-atukwasighi ihe ndị a n'okwukwe ya nọ n'ọchịchiri. Ọ naghị ahụ ụzọ. Ọ bukwa onye na-echefu na a sachapula ya mmehie ya, ndị o mere n'oge gara aga.

¹⁰ N'ihì ya umunna m, gbalisienụ ike iguzosike n'okpukpo na nhọpụta unu. Nke a ga-eme ka unu hapu isọ ngongo maobu daa.

¹¹ N'uzọ dị otu a, a ga-enye unu ohere dị ukwuu iji bata n'alaeze ebighi ebi nke Onyenwe anyị na Onye nzọpụta anyị Jisọs Kraịst.

Okwu amuma nke Akwụkwọ nsọ

¹² Aga m na-aga n'ihu na-echetara unu ihe ndi a site n'oge ruo n'oge. O bu ezie na unu maara na ha na-eguzosikwa ike n'eziokwu ahụ unu natara.

¹³ Ana m agụ ya n'ihe ziri ezi ikpote mmụọ unu na uche unu site n'ichetara unu ihe ndi a ugbu a m di ndu n'anụ ahụ a.

¹⁴ N'ih i na Onyenwe anyi Jisọs Kraist agwala m hoohaa, na m ga-eyipụ* ya n'oge na-adighi anya.

¹⁵ Aga m agbalisi ike ihu na mgbe m hapuchara uwa nke a, unu ga na-echeta ihe ndi a mgbe niile.

Eso m jiri anya m hu Jisọs

¹⁶ Ihe niile anyi na-akoro unu abughị akukọ ifo mmadu korọ site n'amamihe ya. N'ih i na anyi kowaara unu ihe banyere ike Onyenwe anyi Jisọs Kraist na obibia o ga-abia ozo. O bu anya anyi abuo ka anyi ji hu ebube nke ibu eze ya.

¹⁷ N'ih i na o natara nsopuru na ebube site n'aka Chineke bu Nna mgbe olu ahụ si n'ebube ahụ di ukwu daa si, "Onye a bu Okpara m, onye m huru n'anya, onye ihe ya di m ezi mma."†

¹⁸ Anyi onwe anyi nuru olu ahụ si n'eluigwe daa mgbe anyi so ya nodu n'elu ugwu nsọ ahụ.

¹⁹ Anyi nwaputara na okwu ndi amuma ahụ bu ihe mezuru emezu. Unu onwe unu kwesikwara ilezi anya n'okwu ndi ahụ, dika a ga-esi na ha bu ihè na-enwu n'ebe ochichiri gbara nke na-adị ruo mgbe chi borọ, mgbe e mere ka kpakpando otutu walie n'obi unu.

²⁰ Nke ka nke, ghotanụ na okwu amuma obula di n'akwukwo nsọ abughị nke e dere dika akonuche mmadu si di.

²¹ N'ih i na o nweghi okwu amuma obula nke e cheputara di ka ochichọ obi mmadu si di, kama mgbe ndi mmadu kwuru okwu n'aha Chineke, o bu Mmụọ Nsọ duru ha.

2

İla n'iyi nke ndi ozizi ugha

¹ Ma na mgbe ochie ahụ kwa, e nwere otutu ndi amuma ugha n'etiti ha, dika a ga-esi nwee ndi ozizi ugha n'etiti unu. Ndi a ga-esite na nzuzo na-ewebata ozizi ojoo nke na-eweta İla n'iyi, ha ga-agonari o buladi onye kachasi ihe niile, bu Onyenwe, onye gbaputara ha. Ha na-eweta İla n'iyi na mberede, na-atukwasị onwe ha n'isi.

* 1:14 Maobu, a ga m anwu † 1:17 Mat 17:5; Mak 9:7; Luk 9:35

² Ya mere, ọtụtụ mmadụ ga-esoro ndụ ruru arụ ha na-ebi, n'ihia ha ga-ekwutokwa ụzọ nke eziokwu ahụ.

³ N'anya ukwu ha, ndị nkuzi ụgha ndị a ga-eji okwu nrafu rigbuo unu n'uru. Site na mgbe ochie, onye ga-ekpe ha ikpe dī njikere. Onye ga-ala ha n'iyi anaghī arahụ ụra.

⁴ Ọ bụrụ na Chineke ahapughī ndī mmụọ ozi ahụ mgbe ha mehiere, kama o weere ha kpochie n'ime ala mmụọ,* ebe e kere ha agbụ na-eche ụbọchī ikpe ahụ.

⁵ Ọ bụrụkwa na o mereghī ndī ụwa nke mbụ ebere mgbe o mere ka uju mmiri bjakwasī ndī bi na ya na-amaghī Chineke, kama ọ zoputara naanī Noa bụ onye kwusara ezi omume na mmadụ asaa ndī ọzọ.

⁶ Ọ bụrụ na ọ mara obodo Sodom na Gomora ikpe site n'iwere oku rechapụ ha, mee ha ihe imaatụ banyere ihe gaje ibjakwasī ndī na-amaghī Chineke;

⁷ ọ bụrụkwa na ọ naputara Lot bụ onye ezi omume, onye ndū ojoo nke ndī na-emebi iwu wutere

⁸ (n'ihia na nwoke ezi omume ahụ nke na-ebi n'etiti ha ụbọchī niile, ehie na abalī, bụ onye eji orụ mmebi iwu niile ọ na-anụ, na nke o ji anya ya na-ahụ, mekpaa mkpuruobi ezi omume ya ahụ).

⁹ Ọ bụrụ na ọ dī otu a, Onyenwe anyī maara otu o si anaputa ndī na-asopuru Chineke site n'onwunwa niile gbara ha gburugburu. Ọ makwaara edebe ndī ajọ omume n'ahuhụ, tutu ruo ụbọchī ikpe ahụ.

Ahuhụ nke na-abia

¹⁰ Nke a bụ eziokwu banyere ndī ahụ na-agbaso ochicho emeruru emeru nke anụ ahụ mmehie ha, na-eledakwa ike ochichī anya. Ndī nwere anya ike ma juputakwa na mpako. Ndī ahụ ụjọ na-adighī atụ ikwuto ọ buladi mmụọ ndī ahụ juputara n'ebube nke anya na-adighī ahụ.

¹¹ Lee, ọ bụ ezie na ndī mmụọ ozi kariri ha n'idi ike, nweekwa ume kariā, ma ha anaghī e kpegide ha ikpe nkwojọ n'ihu Onyenwe anyī.

¹² Lee ka ha si na-ekwulu ihe ndī ha aghotaghī. Ha dī ka umu anụ ohia, ndī nzuzu na-eme naanī ihe obula ha kpebiri n'obi ha. Ndī a muru naanī maka ijide ha ma bibiekwa ha. A ga-egbu ha otu e si egbu umu anụ ohia ndī a.

¹³ A ga-eji ntaramahuhū kwughachi ha ugwo ihe ojoo ha mere. Ihe na-atọ ha uto bụ ikpo oriri na onunu n'etiti ehie. Ha bụ ihe ihere, burukwa ndī na-ewetara unu ntupo ma ọ bụrụ na ha na-eso unu na-erikota oriri.

* 2:4 Maobu, olulu ochichiri ma ọ bukwanu, Tataros n'asusu Griik

¹⁴ Anya ha juputara n'aguụ ikwa iko, mmehie adighi ejukwa ha afo. Ha na-arafu ndi okwukwe ha na-esighi ike. Ha bukwa ndi a maara aha ha n'ih i oke ochicho. N'ezie ha bu umu a buru onu.

¹⁵ Ha esitela n'ezi uzọ ahụ jehie, soro omume Belam nwa Beoa, onye huru ugwo oru nke ajo omume n'anya.

¹⁶ Ma a baara ya mba maka ajo omume ya, mgbe e mere ka inyinya ibu ya jiri olu mmadu gwa ya okwu; gbochie oru onyeisi na-adighi mma nke onye amuma ahụ choro iru.

¹⁷ Ndi a dikwa ka iyi tara ata nke mmiri obula na-adighi n'ime ya. Ha dikwa ka igwe ojii nke oke ifufe na-efesasi, nke na-adighi ezo mmiri obula. Ndi a kwadobere ebe kachasi igba ochichiri.

¹⁸ Ha na-eji okwu efu na-enweghi isi, na aguụ ihe ojojo nke na-agu anu ahụ ha, na-arafu ndi sitere n'etiti ndi na-ebi ndu ojojo na-ekewapu onwe ha.

¹⁹ Ha na-ekwe ha nkwa inwere onwe ha, ma ha onwe ha bu ohu nye ihe rere ure, n'ih i na mmadu bu ohu nye ihe obula na-achi achi n'ime ya.

²⁰ Mgbe ha sitere n'ihe niile emeruru emeru nke uwa gbapu, site na mmazu nke Onyenwe anyi, na Onye nzoputa anyi Jisosh Kraist, buru ndi atuhiri na mmehie ozo, burukwa ndi e meriri, ha ga-abu ndi onodu ha ga-ajo njo kariya ka o di na mbu.

²¹ O gaara akara ha mma ma o buru na ha amataghi uzo ezi omume, kariya na ha matara ya, mesia gbakuta iwu ahụ di nsọ nyere ha azu.

²² Ilu ndi a bu eziokwu banyere ha si, "Nkita laghachiri ozo n'ihe o gboro,"† ya na, "Nne ezi a sachara ahụ laghachiri ozo ituru onwe ya n'apiti."

3

Ubochi nke Onyenwe anyi

¹ Ndi enyi m, nke a bu akwukwo nke abuo m na-edetara unu. N'ime ha abuo, ihe m mere bu ichetara unu ihe ndi ahụ niile unu maara na itute uche unu banyere echiche zuruoke.

² Achoro m ka unu cheta okwu ndi amuma di nsọ kwuru mgbe ochie na iwu nke Onyenwe anyi na Onye nzoputa anyi nyere site na ndi ozi ya.

³ Na mbu, unu ga-amata nke a, na n'oge ikpeazu, ndi na-akwa emo ga-aputa, site n'ikwa emo gbaso agu ihe ojojo niile nke anu ahụ ha choro

† 2:22 Ilu 26:11

⁴ na-asị, “O kwere unu nkwa na ọ ga-abịa, gịni mere na ọ bjabeghi? Kemgbe nna nna anyị ha nwurụ, ihe niile ka dị otu ha dị na mbụ, site n’okike ụwa.”

⁵ Ha kpachaara anya chefuo na site n’ogologo oge gara aga, e sitere n’okwu ọnụ Chineke kee eluigwe ma meekwa ka ụwa dịrị site na mmiri nke gbara ụwa gburugburu.

⁶ Ọ bụkwa site na mmiri ndị a ka e ji bibie ma laa n’iyi ụwa nke dị n’oge ahụ.

⁷ Ọ bụkwa otu okwu ahụ ka e ji nye iwu ka e chebe eluigwe na ụwa tutu ruo ụbọchị ahụ, mgbe a ga-eji ọkụ laa ha n’iyi n’ụbọchị ahụ a ga-ekpe ndị niile na-amaghị Chineke ikpe, laakwa ha n’iyi.

⁸ Ndị enyi m, unu echefula otu okwu a, n’anya Chineke, otu ụbọchị dika puku afọ, puku afọ dika ka otu ụbọchị.

⁹ Onyenwe anyị anaghị anọ ọdụ n’imezu nkwa ya, dika ndị ụfọdụ n’ahụta ya na ọ bụ ino ọdụ. Kama o nwere ntachiobi n’ebe unu nọ, n’ihi na ọ chọghị ka onye ọbụla laa n’iyi, kama ọ chọrọ ka onye ọbụla bjaruo na ncheghari.

¹⁰ Ma ụbọchị Onyenwe anyị ga-abịa dika onye ohi. N’ụbọchị ahụ, eluigwe ga-eji oke ụzụ gafee. Ihe niile dị n’eluigwe ga-agba ọkụ, laa n’iyi. Ụwa na ọrụ niile a rụrụ n’ime ya ga-erepiakwa ọkụ n’otu ntabi anya.

¹¹ Ebe ọ bụ na ihe niile gbara anyị gburugburu ga-esi otu a laa n’iyi, ụdị ndị dị aña ka unu kwesiri ibụ? Unu kwesiri i na-ebi ndụ dị nsọ na nke isopurụ Chineke,

¹² dika unu na-ele anya ọbibia ụbọchị nke Chineke, na-echesikwa ya ike ka ọ bịa ngwangwa. N’ihi na ọ bụ ụbọchị a ga-amụnye eluigwe niile ọkụ, mee ka ihe niile dị na ya gbaze buru ihe na-agaghị adikwa.

¹³ Ma anyị na-ele anya mmezu nkwa ahụ o kwere, nkwa inye anyị eluigwe ọhụrụ na ụwa ọhụrụ ebe ezi omume naanị ga-adị.

¹⁴ Bikonu ndị m hụrụ n’anya, mgbe unu nọ na-ele anya ihe ndị a, jisienụ ike hụ na aka unu dị ọcha, ndị na-enweghi ita ụta na ndị ha na ya dị n’udo.

¹⁵ Chetakwanụ na ntachiobi Onyenwe anyị putara nzọputa, dika ezi nwanna anyị Pọl jiri amamihe Chineke nyere ya deere unu ihe banyere ya.

¹⁶ O na-edede otu ihe ahụ n’akwukwo ozi ya niile, na-ekwu ihe banyere ihe ndị a n’ime ha. E nwere ụfọdụ ihe o kwuru nke siri ike ighota nke ndị nzuzu na ndị na-amaghị ihe na-akowa dika ha si cheputa n’obi ha. Ha asughariala ihe o dere dika ha na-emekwa mpaghara akwukwo nsọ ụfọdụ, si otu a wetara onwe ha ịla n’iyi.

¹⁷ Ya mere, ezi ndị enyi m, ebe unu matara nke a, n'ọrọ unu na nche ka a ghara isite na njehie ndị na-emebi iwu duhie unu, ime ka unu si n'ọrọ unu daa.

¹⁸ Bụrụ unu ndị na-eto eto n'ime amara. Bụrụkwanu ndị na-aga n'ihu ịmụta ihe banyere Onyenwe anyị na Onye nzọpụta anyị Jisọs Kraịst nke ọma.

Ka otuto dịrị ya ugbu a na mgbe niile ebighị ebi. Amen.

1 Jọn

Okwu nke ndụ

¹ Ihe anyị na-edere unu banyere ya bụ ihe ahụ na-adịrị site na mmalite, nke anyị nūrụ, nke anyị jikwa anya anyị hụ, nke anyị lekwasiri anya, na nke aka anyị meturū. Anyị na-ekwu ihe banyere Okwu nke ndụ ahụ.

² Ndụ ahụ putara ihe. Anyị ahụla ya ma gbaakwa ama banyere ya. Ya mere, ihe anyị na-ekwu okwu ya, na ihe anyị na-akọrọ unu bụ banyere ndụ ebighị ebi ahụ nke ya na Nna nọ na mbụ; nke e mere ka ọ pụta ihè nye anyị.

³ Anyị na-ekwusara unu ihe anyị hūrū na nke anyị nūrū, ka unu soro anyị nwee nnwekọ. N'ezie nnwekọ anyị bụ nke anyị na Nna na nke Ọkpara ya bụ Jisọs Kraịst, na-enwekọ.

⁴ Anyị na-edere unu ihe ndị a n'ihu ime ka ọñụ anyị zuo oke.

Ihè na Ọchịchiri

⁵ Nke a bụ ozi ahụ anyị nūrū site n'aka ya, nke anyị na-ekwusakwara unu. Chineke bụ ihè, ọchịchiri ọbụla adighikwa n'ime ya.

⁶ Ya mere ọ būrū na anyị asị na anyị na ya nọ n'ezie nnwekọ ma na-ebi n'ime ọchịchiri, ọ bụ okwu ugha ka anyị na-ekwu. Eziokwu ahụ adighikwa n'ime anyị.

⁷ Ma ọ būrū na anyị na-ebi ndụ anyị n'ihè, dị ka ya onwe ya si nọ n'ihè, mgbe ahụ anyị na ibe anyị na-enwe ezi nnwekọ. Ọbara Jisọs bụ Ọkpara ya na-asachapụkwa anyị mmehie anyị niile.

⁸ Ma ọ būrū na anyị asị na anyị adighi eme mmehie, anyị na-eduhie onwe anyị, na-ajụkwa inabata eziokwu ahụ n'ime anyị.

⁹ Ma ọ būrū na anyị ekwuputa mmehie anyị, onye ahụ kwesiri ntụkwasi obi na onye ezi omume, ọ ga-agbaghara anyị mmehie anyị niile, sachapụkwa anyị site n'ajọ omume anyị niile.

¹⁰ Ọ būrū na anyị asị na anyị emeghi mmehie ọbụla, anyị na-akpọ ya onye na-ekwu okwu ugha, okwu ya enwekwaghị ọñọdụ n'ime anyị.

2

¹ Ezi ụmuntakiri m, ana m edere unu ihe ndị a ka unu ghara imehie. Ma ọ būrū na onye ọbụla emehie, anyị nwere onye na-ekwuchite ọñụ anyị n'ihu Nna ahụ. Ọ bụ Jisọs Kraịst, Onye ezi omume ahụ.

² Ọ bụ onye jiri onwe ya chụọ aja n'ihì ikpuchiri anyị mmehie anyị, ma ọ bughị naanị n'ihì mmehie anyị, ọ bụkwa n'ihì mmehie ụwa niile.

Ihụnanya na Ikpọ asị

³ Otu a ka anyị si amata na anyị maara onye ọ bụ, ma ọ bụrụ na anyị erube isi nye iwu ya niile.

⁴ Onye ahụ na-ekwu sị, “Amaara m ya,” ma ọ dighị eme ihe o nyere n'iwu bụ onye okwu ụgha, eziokwu ahụ adighikwa n'ime ya.

⁵ Ma ọ bụrụ na onye ọbụla na-erube isi n'okwu ya, n'ezie, ihụnanya Chineke bụ ihe emere ka o zuo oke n'ime ya. Ọ bụ otu a ka anyị si amata na anyị nọ n'ime ya.

⁶ Onye ọbụla na-ekwu na ya bi n'ime ya kwesiri ibi ndụ dika ya.

⁷ Ndị enyi m hụrụ n'anya, anaghị m edere unu ihe gbasara iwu ọhụrụ, kama ọ bụ otu iwu ochie ahụ, nke na-adị site na mbụ. Iwu ochie a bụ nke e ziri unu ozi banyere ya.

⁸ Ma otu ọ dị, ana m edere unu iwu ọhụrụ, nke bụ eziokwu n'ime ya na n'ime unu. N'ihì na ọchịchiri na-agafe, ezi ihè ebidola ichawaputa.

⁹ Onye ọbụla na-asị na ya nọ n'ihè ma na-akpọ nwanna ya asị, na-anọ n'ọchịchiri ruo ugbu a.

¹⁰ Onye ọbụla na-ahụ nwanna ya n'anya na-ebi n'ime ihe ahụ ọ dikwaghị ihè dị n'ime onye dị otu a bụ nke ga-eme ya ka ọ sụọ ngongọ.

¹¹ Ma onye ọbụla na-akpọ nwanna ya asị nọ n'ọchịchiri, na-ejegharikwa n'ime ọchịchiri; ọ maghị ebe ọ na-aga n'ihì na ọchịchiri ahụ emeela ka o kpuo isi.

Ihe mere e jiri dee ihe ndị a

¹² Ana m edere unu ihe ndị a ụmuntakiri m n'ihì na a gbagharala unu mmehie niile site n'aha ya.

¹³ Ana m edere unu ndị bụ nna ihe ndị a, n'ihì na unu maara onye ahụ na-adị site na mbụ. Ana m edere unu ụmụ okorobia, n'ihì na unu emerielala ajoy onye ahụ.

¹⁴ Ana m edere unu ụmuntakiri, n'ihì na unu maara nna ahụ. Ana m edere unu ndị nna, n'ihì na unu maara onye ahụ na-adị site na mbụ. Ana m edere unu ụmụ okorobia, n'ihì na unu siri ike, okwu Chineke na-ebikwa n'ime unu, unu emeriewala ajoy onye ahụ.

Unu ahụla ụwa n'anya

15 Kwụsịnyị ihu ụwa n'anya, ya na ihe niile dị n'ụwa. Ọ bụrụ na onye ọbụla ahụ ụwa n'anya ihunanya nke Nna adighi n'ime ya.

16 N'ihì na ihe niile dị n'ụwa, ihe ndị ahụ niile anụ ahụ anyị, na anya anyị na-achọ, ya na inya isi mmadụ banyere ihe ọ bụ na ihe o nwere, esiteghị n'ebe Nna nọ, kama ha sitere n'ụwa.

17 Ụwa na ọchịchọ ọjọọ ya niile na-agafe agafe, ma onye ahụ na-eme uche Chineke ga-adị ndụ ruo mgbe ebighị ebi.

Onye iro Kraịst

18 Ụmụ m, nke a bụ oge awa nke ikpeazụ. Dịka unu nwere na otu onye na-emegide Kraịst na-abịa, ọ bụladi ugbo a, ọtụtụ ndị na-emegide Kraịst abịala. Otu a ka anyị si amata na ọ bụ oge awa nke ikpeazụ.

19 Ha si n'etiti anyị puo, ma ha abughị ndị nke anyị n'ezie. N'ihì na a sị na anyị na ha bụ otu, ha gaara aga n'ihu soro anyị nọdụ. Ma ọpupu ha pụrụ na-egosi na ọ dighi onye n'ime ha sonyere anyị.

20 Ma unu nwere otite mmanụ sitere n'Onye Nsọ ahụ, unu niile matakwarara ihe niile.

21 Ya mere, anaghị m edegara unu akwụkwọ a dịka ndị na-amaghị eziokwu kama n'ihì na unu maara ya na n'ihì na ọ dighi okwu ụgha ọbụla na-esi n'ezio kwu ahụ apụta.

22 Onye bụ onye okwu ụgha? Ọ bụ onye ahụ na-asị na Jisọs abughị Kraịst ahụ. Onye dị otu a bụ onye na-emegide Kraịst, n'ihì na ọ nabataghị Nna ahụ na Ọkpara ya.

23 Onye ọbụla juru Ọkpara ahụ enwekwaghị Nna ahụ; ma onye ọbụla nabatara Ọkpara ahụ nwekwara Nna ahụ.

24 Hụnyị na ihe unu nwere site na mmalite na-anogide n'ime unu. Ọ bụrụ na ihe unu nwere na mbido ebiri n'ime unu, unu ga-anogide n'ime Ọkpara ahụ na n'ime Nna ahụ.

25 Ihe o kwere anyị na nkwa bụ nke a, ndụ ebighị ebi.

26 Ana m edere unu ihe ndị a banyere ndị ahụ na-agbalị iduhie unu.

27 Ma unu onwe unu, otite mmanụ ahụ unu natara n'aka ya na-anogide n'ime unu, n'ihì nke a, onye ozizi ọzọ adighi unu mkpa. Dịka otite mmanụ ya na-ezi unu ihe banyere ihe niile, bụrụkwa eziokwu, ọ bughị okwu ụgha. Ya mere, dịka o zikwara unu, na-anogidenụ n'ime ya.

Ụmụ Chineke

28 Ugbo a ụmuntakiri m, nógidesienụ ike n'ime ya, ka ọ ga-abụ mgbe e mere ka ọ pụta ihè, anyị ga-abụ ndị obi siri ike, ndị ihere na-agaghị eme, n'ihu ya mgbe ọ bịara.

²⁹ Ọ bụrụ na unu matara na ọ bụ onye ezi omume, unu maara na onye ọbụla nke na-eme ihe ziri ezi bụ onye a mụrụ site na ya.

3

Ibi ndụ dị ka ụmụ Kraist

¹ Lee ụdị oke ihunanya nke Nna ahụ nwere n'ebe anyị nọ, na-aga akpọ anyị ụmụ Chineke. N'ezie, nke a bụ ihe anyị bụ. Ihe mere na ụwa amaghị anyị bụ n'ihì na ọ maghị ya.

² Ndi hụrụ n'anya, ugbo a anyị aburula ụmụ Chineke. Ọ bụ ezie na anyị enweghị ike ighota ihe onodu anyị ga-abụ n'oge di n'ihu, ma anyị maara nke oma na mgbe a ga-eme ka ọ pụta ihè, a ga-emekwa ka anyị bụrụ ndi yiri ya, n'ihì na anyị ga-ahụ ya dika ọ di.

³ Onye ọbụla nwere olileanya di otu a kwesiri idebe onwe ya ocha, di ka ya onwe ya di ocha.

⁴ Onye ọbụla na-eme mmehie na-emebi iwu. N'ezie mmehie bụ mmebi iwu.

⁵ Unu maara na e mere ka ọ pụta ihè iwepu mmehie. Ọ dikwaghị mmehie ọbụla di n'ime ya.

⁶ Onye ọbụla na-anogide n'ime ya adighi ebi ndu ime mmehie, onye ọbụla nke na-ebi ndu mmehie ahubeghi ya anya mgbe ọbụla, ọ matabekwaghị ya.

⁷ Ezigbo umu m, unu ekwela ka onye ọbụla duhie unu, onye ọbụla na-eme ezi ihe bụ onye ezi omume di ka ya onwe ya bụ onye ezi omume.

⁸ Onye ọbụla na-eme mmehie bụ nwa ekwensu, n'ihì na ekwensu bụ onye mmehie site na mmalite. Ihe mere Okpara Chineke jiri pụta ihè bụ ka ọ laa oru niile nke ekwensu n'iyi.

⁹ Onye a mụrụ site na Chineke adighi anogide na-eme mmehie, n'ihì na mkpuru Chineke na-anogide n'ime ya, ha enweghị ike inogide na-eme mmehie, n'ihì na a mụrụ ha site na Chineke.

¹⁰ Otu a ka anyi si amata ndi bu umu Chineke, na ndi bu umu ekwensu: Onye ọbụla na-adighi eme ihe ziri ezi abughi nwa Chineke, otu a ka ọ dikwa onye na-adighi ahụ umunna ha n'anya.

Hụ mmadu ibe gi n'anya

¹¹ N'ihì na nke a bụ ozi ahụ unu nuru site na mmalite, ka anyi hurita onwe anyi n'anya.

¹² Ka anyi hapu idi ka Ken, onye bụ nke ajo onye ahụ, na onye gburu nwanne ya. Gini mere o ji gbuo ya? Ọ bụ n'ihì na oru ya joro njo, ma nke nwanne ya ziri ezi.

13 Ka ọ gharakwa iju unu anya ụmụnna m, na ụwa kpọrọ unu asị.

14 Anyị matara na anyị esitela n'ọnwụ baa na ndụ n'ihu na anyị na-ahụ ụmụnna* anyị n'anya. Onye ọbụla na-adighi ahụ ibe ya n'anya na-anogide n'ọnwụ.

15 Onye ọbụla na-akpọ nwanna ya asị bụ ogbu mmadụ, unu matakwarara na o nweghi onye ọbụla bụ ogbu mmadụ nwere ndụ ebighi ebi n'ime ya.

16 O bụ otu a ka anyị si mata ihe bụ ihunanya, na Jisọs togboro ndụ ya n'ihu anyị. Anyị kwesikwara itogbo ndụ anyị n'ihu ụmụnna anyị.

17 O buru na onye ọbụla nwere akụ nke ụwa, ahụ nwanna ya ka ọ nọ na mkpa ma o nweghi obi ebere n'ebe ọ nọ, olee otu ihunanya Chineke si diri n'ime ya?

18 Ụmuntakiri m, ka ihunanya anyị ghara ibu naani n'egbugbere onu maobu nke okwu efu, kama ka ọ buru nke sitere n'eziokwu nakwa n'omume anyị.

19 Anyị ga-esitekwa na nke a mata na anyị bụ ndi nke eziokwu ahụ ma matakwa otu anyị ga-esi mee ka obi anyị kwenye n'ihu ya.

20 N'ihu na ọ buru na obi anyị amaa anyị ikpe, Chineke di ukwu kariobi anyị, ọ mazukwara ihe niile.

21 Ndi m huru n'anya, ọ buru na obi anyị amaghi anyị ikpe, anyị nwere nkwa okwu n'ihu Chineke

22 na-anatakwa ya ihe ọbụla anyị rioro n'ihu na anyị na-erube isi n'iwu ya, na-emekwa ihe na-atọ ya uto.

23 Nke a bukwa iwu ya: ka anyị kwere n'aha Okpara ya Jisọs Kraist, ya na ihurita ibe anyị n'anya dika o nyere anyị n'iwu.

24 Ndi niile na-erube isi nye iwu ya na-anogidesikwa ike n'ime ya, ya onwe ya na-anogidesikwa ike n'ime ndi ahụ! Otu a ka anyị si mara na ọ na-anogidesike n'ime anyị: O bu site na Mmuo nke o nyere anyị.

4

Nwaputa mmuo niile

1 Ndi enyi m huru n'anya, unu ekwenyela okwu mmuo niile, kama nwaleenu mmuo niile ahụ i mata ma ha si na Chineke, n'ihu na otutu ndi amuma ugha apula baa n'ime ụwa.

2 Otu a ka unu ga-esi mata Mmuo nke Chineke: Mmuo ọbụla nke na-ekwuputa na Jisọs Kraist abiala n'anụ ahụ sitere na Chineke.

* 3:14 Maobu, anyi na-ahurita onwe anyi n'anya

³ Ma mmụọ ọbụla nke na-adighi ekwuputa Jisọs esiteghi na Chineke, mmụọ di otu a bu nke onye ahụ na-emegide Kraịst nke unu nuru na o ga-abia, ma ugbo a o bjala n'ụwa.

⁴ Umuntakiri m, unu bu ndi sitere na Chineke, unu emerikwala ha n'ihia na onye ahụ nke bi n'ime unu di ukwu karia onye ahụ no n'ime ụwa.

⁵ N'ihia na ndi a si n'ime ụwa puta. Ya mere, ihe ha na-ekwu okwu ya bu naani ihe banyere ụwa. Ụwa na-anakwa ha nti.

⁶ Anyi sitere na Chineke, onye ọbụla maara Chineke na-ege anyi nti, ma onye ọbụla na-esiteghi na Chineke anaghi ege anyi nti. O bu otu a ka anyi si amata mmụọ eziokwu na mmụọ nke okwu ụgha.

Chineke bu ihunanya

⁷ Ndi m huru n'anya, o kwesiri ka anyi huritaa onwe anyi n'anya, n'ihia na ihunanya na-esi n'ebe Chineke no abia. Onye ọbụla nwere ihunanya bu onye amuru site na Chineke, o makwara Chineke.

⁸ Onye na-enweghi ihunanya amaghi Chineke, n'ihia na Chineke bu ihunanya.

⁹ E siri otu a mee ka ihunanya Chineke n'ebe anyi no puta ihè: Chineke zitere naani otu Okpara ya n'ụwa ka anyi nwee ndu site na ya.

¹⁰ Nke a bu ihe a na-akpo ihunanya, o bughu na anyi huru Chineke n'anya kama na o huru anyi n'anya ma zite Okpara ya dika aja nke juru ya obi maka mmehie niile anyi.

¹¹ Ndi m huru n'anya, ebe o bu na Chineke si otu a hu anyi n'anya, anyi kwesiri ihurita onwe anyi n'anya.

¹² O nwebeghi mgbe ọbụla anyi ji anya anyi hu Chineke anya, ma o buru na anyi ahụ ibe anyi n'anya, Chineke na-ebi n'ime anyi. A na-emekwa ka ihunanya ya zuo oke n'ime anyi.

¹³ O tinyekwala Mmụọ Nso ya n'ime anyi igosi anyi na o bi n'ime anyi, na anyi bikwa n'ime ya.

¹⁴ Ma anyi onwe anyi ahula ma na-agbakwa ama na Nna ahụ zitere Okpara ya ka o buru Onye nzoputa nke ụwa.

¹⁵ Chineke bi n'ime onye ọbụla nke na-ekwuputa na Jisọs bu Okpara Chineke. Onye di otu a bikwa n'ime Chineke.

¹⁶ Anyi maara ma kwerekwa n'ihunanya Chineke nwere n'ebe anyi no.

Chineke bu ihunanya. Onye o bulakwa na-ebi ndu ihunanya na-anogide n'ime Chineke. Chineke n'onwe ya na-ebinyekwara onye di otu a.

¹⁷ N'uzo di otu a, a na-eme ka ihunanya zuo oke n'etiti anyi, ka anyi nwee ike inwe nkwa okwu n'ubochi ikpe

ahụ, n'ihì na dika ya onwe ya dị, otu a ka anyị onwe anyị dīkwa n'ụwa nke a.

¹⁸ Itụ egwu adighi n'ebe ihunanya di, kama ihunanya zuruoke na-achupu egwu n'ihì na egwu na ntaramahuhu na-aruko oru, onye obula nke na-atu egwu bu onye na-ezubeghi oke n'ihunanya.

¹⁹ Anyi huru ya n'anya n'ihì na o buru uzo hu anyi n'anya.

²⁰ Onye obula na-asi, "Ahuru m Chineke n'anya," ma nogide na-akpo nwanna ya asi, onye ahụ bu onye ugha. N'ihì na o buru na o hughì nwanna ya n'anya, bu onye o na-ahụ anya kwa ubochi, o pughi ihu Chineke n'anya bu onye o na-ahubeghi anya.

²¹ Iwu o nyere anyi bu, "Onye obula huru Chineke n'anya aghakwaghi ihu nwanna ya n'anya."

5

Okwukwe n'ime Okpara Chineke

¹ Onye obula kweere na Jisos bu Kraist bu onye amuru site na Chineke. Onye obula nke hukwara Nna n'anya na-ahukwa Okpara ya n'anya.

² O bu otu a ka anyi si amata na anyi huru umu Chineke n'anya, mgbe anyi na-ahụ Chineke n'anya, na-erubekwa isi n'iwu ya niile.

³ Nke a bu ihunanya Chineke, na anyi ga-edebe iwu ya. Iwu ya adighikwa aru.

⁴ N'ihì na onye obula amuru site na Chineke na-emerì ụwa. Nke a bukwa mmeri ahụ na-emerì ụwa, o buladi okwukwe anyi.

⁵ Onye puru imeri ụwa, ma o bughì naanì onye ahụ kweere na Jisos bu Okpara Chineke?

⁶ O bu onye ahụ b̄jara site na mmiri na obara, ya bu Jisos Kraist. O siteghi naanì na mmiri b̄j̄a, kama o sitere na mmiri na obara. O bukwa Mmuo Nso na-agba ama maka ya, n'ihì na Mmuo Nso bu eziokwu.

⁷ N'ihì na ha di atọ gbara akaebe:

⁸ Mmuo Nso,* na mmiri na obara, ha atọ kwekoritara.

⁹ O buru na anyi nabata akaebe nke mmadu gbara, akaebe nke Chineke gbara di ukwu kar̄ja, n'ihì na o bu akaebe Chineke gbara banyere Okpara ya.

¹⁰ Onye obula kweere n'Okpara Chineke nwere ogbugba ama a n'obi ya. Ma onye obula na-ekwereghi na Chineke

* 5:8 N'akwukwo ndi ohuru nke Vulget na-agba akaebe n'eluigwe: Nna, Okwu ahụ na Mmuo Nso, ha atọ bu otu. 8 Ha dīkwa atọ na-agba akaebe n'ụwa: (nke a adighi n'akwukwo Griik obula tupu senchuri nke iri na anọ)

emeela ya ka ọ buru onye ugha, n'ihhi na o kwereghị n'ama ahụ Chineke gbara banyere Okpara ya.

¹¹ Ama ahụ bukwa nke a, na Chineke enyela anyị ndu ebighi ebi, ndu a dikwa n'ime Okpara ya.

¹² Onye obula nwere Okpara ahụ nwere ndu ma onye obula na-enweghi Okpara Chineke enweghi ndu.

Ime okwu ka o wee anya

¹³ Ana m edere unu ihe ndi a unu ndi kweere n'aha Okpara Chineke, ime ka unu mata na unu nwere ndu ebighi ebi.

¹⁴ Nkwuwa okwu anyi nwere na ya bu, na o buru na anyi arijo ihe obula dika ochicho obi ya siri di, o na-anu olu anyi.

¹⁵ O burukwanu na anyi matara na o na-anu olu anyi mgbe obula anyi rioro ya ihe, anyi na-amatakwa na anyi anatala ihe obula anyi rioro ya.

¹⁶ O buru na onye obula ahụ ka nwanna ya na-eme mmehie nke na-adighi eduba n'onwu, ya kpee ekpere, Chineke ga-enyekwa onye ahụ ndu. Nke a bu maka ndi ahụ mmehie ha na-abughị nke na-eduba n'onwu. E nwere mmehie na-eduba n'onwu. Asighi m unu kpee ekpere maka nke ahụ.

¹⁷ Ajo omume niile bu mmehie, ma o di mmehie nke na-adighi eduba n'onwu.

¹⁸ Anyi matara na onye obula amuru site na Chineke anaghi aga n'ihu na-eme mmehie, kama onye ahụ nke amuru site na Chineke na-echekwa ha, ajo onye ahụ adighi emetukwa ha aka.

¹⁹ Anyi maara na anyi bu umu Chineke, uwa niile nokwa n'okpuru ike ajo onye ahụ.

²⁰ Anyi matakwaru na Okpara Chineke abiala, nyekwa anyi nghota ka anyi mara ya, onye bu eziokwu. Anyi no n'ime onye ahụ bu eziokwu, o buladi n'ime Okpara ya, bu Jisos Kraist. Ya onwe ya bu ezi Chineke burukwa ndu ebighi ebi.

²¹ Umu m, wezuganu onwe unu site n'arushi niile.

2 Jọn

¹ Ọ bụ okenye ahụ,

Na-edegara nwanyị ahụ onye Chineke hoputara, na umụ ya akwukwo a, bụ ndị m hụrụ n'anya n'ime eziokwu. Ọ bughị naanị m kama ndị niile maara eziokwu ahụ.

² N'ihì eziokwu ahụ nke dị n'ime anyị, nke ga-adịgidekwa n'ime anyị ruo mgbe ebighị ebi:

³ Amara, na ebere, na udo nke sitere na Chineke Nna na Jisọs Kraịst, bụ Ọkpara Nna ahụ dinyere anyị n'eziokwu n'ihunanya.

Eziokwu na ihunanya

⁴ Apughị m ikọ ụdị anụrị m nwere mgbe m hụrụ na ụfọdu umụ gị na-ebi ndụ igbaso eziokwu dika ihe Nna nyere anyị n'iwu.

⁵ Ma ugbo a, ezi nwanyị, ọ bughị iwu ohuru ka m na-edere gị kama nke ahụ e nyere anyị site na mmalite. Ana m ario ka anyị hurita ibe anyị n'anya.

⁶ Nke a bụ ihunanya ahụ: ka anyị na-ejeghari n'irube isi n'iwu ya niile. Dika unu si nu ya site na mmalite, unu ahapukwala ijeghari n'ime ya.

Ndi ozizi ugha

⁷ N'ihì na otutu ndi nduhie apuola baa n'uwa, bu ndi na-adighi ekwenye na Jisọs Kraịst biara n'oyiyi mmadu. Onye obuła di otu a bu onye nduhie burukwa onye na-emegide Kraịst.

⁸ Lezienu anya, ka unu ghara itufu ugwo oru nke anyi dogburu onwe anyi n'oru maka ya, kama ka unu nata ugwo oru unu n'uju.

⁹ Onye obuła na-adighi anogide n'ozizi Kraịst, nke na-esite na ya na ewezuga onwe ya, enweghi Chineke. Ma onye obuła na-anogide n'ozizi ahụ nwere Nna na Ọkpara ya.

¹⁰ Ọ buru na onye obuła abia izi unu ihe ozọ di iche site n'ozizi a, unu akpobatala ya n'ulo unu, maobu nabatakwa ya.

¹¹ N'ihì na onye nabatara ya ga-eso onye di otu a keta oke n'ajo omume ya.

¹²Ọ bụ ezie na enwere m ọtụtụ ihe m chọrọ idere unu, ma achọghị m iji akwụkwọ na inki dee ha. Kama, ana m ele anya ịbịa leta unu ka mụ na unu kwukọrịta okwu ihu n'ihu, ka e sikwa otu a mee ka ọnụ anyị zuo oke.

¹³Ụmụ nwanne gị nwanyị, bụ onye a họtụtara, na-ekele unu.

3 Jọn

¹ Ọ bụ okenye ahụ,

Na-edegara Gaiōs, onye ahurū n'anya akwukwọ a, bụ onye m hurū n'anya n'eziokwu.

² Onye m hurū n'anya, ekpere m bụ na ahụ ga-esi gị ike, ka ihe na-agara gị nke ọma, dika ọ na-agara mkpuruobi gị nke ọma.

³ Anuriri m ọnụ nke ukwu, mgbe ufodu umunna biara gbaa ama banyere ikwesi ntukwasị obi gị nye eziokwu, na otu i si nọgide na-agbaso eziokwu ahụ.

⁴ O nweghi ihe na-enye m ọnụ karịa inu na umu m na-agbaso eziokwu.

Gaiōs ruziri oru ya

⁵ Onye m hurū n'anya, i kwesiri ntukwasị obi n'ihe obula nke i na-emere umunna, ọ bụ ezie na ha bụ obia nye gị.

⁶ Ha akoolara nzuko banyere ihunanya gị. Biko, mgbe ha na-apu, nyekwara ha aka n'ije ha n'uzo ga-enye Chineke otuto.

⁷ Ọ bụ n'ihia aha* ahụ ka ha biliri ije, na-anaraghi enyemaka obula site n'aka ndi na-ekweghi ekwe.

⁸ Nke a mere o ji kwesi ekwesi na anyi ga-elekota ndi di otu a anya ka anyi buru ndi so ha na-ejikota aka n'otu n'oru eziokwu ahụ.

Esokwala nzo ukwu Diotrefis

⁹ Edere m akwukwọ ozi zigara nzuko ahụ, ma Diotrefis onye ọ na-atọ uto ibụ onye mbụ, anabataghi anyi nke ọma.

¹⁰ Ya mere, ọ buru na m abia, aga m eme ka ihe niile ọ na-eme na otutu ihe niile ọ na-ekwu megide anyi puta ihè. Ọ bughị naani na afo ejughi ya n'ihia ihe ndi a niile, ọ juru inabata ndi umunna, ma na-egbochi ndi ozọ choro inabata ha ka ha ghara ime otu ahụ. Ọ na-achupukwa ha site n'ulo nzuko.

¹¹ Onye m hurū n'anya, enomila ihe di njo kama nomie ihe di mma. Onye obula na-eme ezi ihe na-egosi na o si na Chineke. Onye ọ bulakwa na-eme ajo ihe ahubeghi Chineke anya.

* 1:7 Aha a na-ekwu banyere ya bụ Kraist.

¹² Onye ọbụla na-agba ezi ama banyere Dimitriọs ọ bụladị eziokwu ahụ n'onwe ya. Anyị na-ekwukwa ezi ihe banyere ya. Ị makwaara na ọ bụ ezi ama ka anyị na-agba.

¹³ Enwere m ọtụtụ ihe m chọrọ idere gị n'akwụkwọ, ma achọghị m iji mkpisi odee na inki dee ha.

¹⁴ Ọ bụ olileanya m ịbịa ihụ gị n'oge na-adịghị anya. Mgbe ahụ anyị ga-anọdụ ala kwuo ihe niile n'ihu n'ihu.

¹⁵ Ka udo dịrị gị.

Ndị enyi niile nọ n'ebe a na-ekele gị. Kelekwa ndị enyi niile nọ n'ebe ahụ n'aha n'aha.

Jud

¹ Jud, odibo Jisọs Kraịst, na nwanne Jemis,

Na-edegara ndi niile a kpọrọ, ndi ahuru n'anya n'ime Chineke, bu Nna, na ndi nọkwa n'okpuru nchebe Jisọs Kraịst akwukwo ozi a:

² Ka ebere na udo na ihunanya bara unu uba.

Mmehie na ila n'iyi nke ndi ajo omume

³ Ndi m huru n'anya, ebe o na-anu m oku n'obi idere unu akwukwo banyere nzoputa ahụ anyi nwekoru n'otu, ma ahuru m mkpa o di idere unu akwukwo a, irio unu ka unu guzosie ike buo agha ichebe okwukwe ahụ, nke e nyefere ndi nsọ n'aka idebe.

⁴ N'ih i na ufodu mmadu, bu ndi e dere ihe banyere omuma ikpe diri ha, siteri n'oge gara aga, ezobatala n'etiti unu. Ha bu ndi na-adighi asopuru Chineke, ndi na-agbanwe amara Chineke anyi, mee ya ka o buru ohere ha nwere ibi ndu ikwa iko, na nke igonari Jisọs Kraịst, onye naani ya bu Onye kachasi ihe niile elu na Onyenwe.

⁵ O bu ezie na unu maa ihe ndi a niile, ma achoro m ichetara unu otu Onyenwe anyi si zoputa ndi ya site n'ala Ijpt, ma mesia laa ndi niile na-ekweghi ekwe n'iyi.

⁶ Ndi mmuo ozi nupuru isi, ndi na-anogideghi n'onodu e nyere ha, kama ha si n'ebe obibi ha gbapu. O jirila igwe kee ha agbu ebighi ebi, debe ha n'ochichiri n'ime ala, ebe ha ga-anọ ruo ubochi ikpe ahụ di egwu.

⁷ Otu a kwa, Sodom na Gomora na obodo niile gbara ha gburugburu, bu ndi nyefere onwe ha na ndu ikwa iko nakwa omume ibi ndu ojoo di iche iche nke anu ahụ, bu ihe ido aka na nti nye ndi mmadu site n'ahuhu ha tara n'ih i mmehie n'ime oku ebighi ebi.

⁸ N'uzo di otu a kwa, ndi a na-emeru anu ahụ ha n'iro nro ha, na-ajukwa ike ochichi niile, ma na-ekwulukwa ndi ahụ juputara n'ebube nke anya na-adighi ahụ.

⁹ Ma Maikel onyeisi ndi mmuo ozi, mgbe o guzogidere ekwensu na-aruritakwa uka banyere ozu Mosis, ya onwe ya enweghi anya ike ima ya ikpe n'ih i okwu nkwulu, kama o siri, "Ka Onyenwe anyi baara gi mba."

¹⁰ Ma ndị a na-ekwulu ihe niile ọbụla ha na-aghọtaghị. Dịka ụmụ anụmanụ a na-azughị azụ, ha na-eme ihe ọbụla dị ha mma n'anya si otu a na-ala onwe ha n'iyi.

¹¹ Ahụhụ ga-adiri ha, n'ihị na ha soro nzọ ukwụ Ken, nyefee onwe ha na ndahie Belam n'ihị ihe nrite n'uru, ma laa n'iyi na nnupu isi Kora.

¹² Ndị a bụ ihe ntupọ n'etiti unu n'oge mmemme oriri ihunanya unu, ha na-eso unu na-erikọ nri na-atughị egwu ọbụla. Ha bụ ndị na-elekọta naanị onwe ha. Ha dị ka igwe ojii nke na-adighị ezo mmiri, nke ifufe na-ebugharị. Ha bụ osisi a na-ahụ n'oge ọkọchị nke na-adighị amị mkpuru, nke e si na mgborogwu ya hoputa, nke nwuru anwu ugboro abuo.*

¹³ Ha bụ ebili mmiri na-amaghari n'osimiri, nke na-asoputa ihere ha dika ufufu, kpakpando na-awaghari awaghari, bụ ndị nke a kwadooro ebe kachasi igba ọchichiri ruo ebighi ebi.

¹⁴ O bụ n'ihị ihe ndị a ka Enok, onye bụ agburu nke asaa site n'Adam buru n'amuma banyere ha si, "Lee! Onyenwe anyi na-abia, ya na puku kwuru puku ndi nsọ ya.

¹⁵ O na-abia ikpe mmadu niile ikpe, na itu ha niile mmehie ajo omume niile ha n'anya, bu nke ha mere n'uzo na-ezighi ezi. Tinyere okwu ojojo niile nke ndi mmehie ndi na-adighi asopuru Chineke kwuru megide ya."

¹⁶ Ndị a bụ ndị na-atamu ntamu oge niile, ndi o nweghi ihe obula na-adi ha mma. Ndi na-agbaso agu ihe ojojo niile nke anu ahụ ha chorọ. Ha na-anya isi banyere onwe ha, na-aja ndi ozo mma; ka ha nwee ike nweta ihe ha na-acho n'aka ha.

Ido aka na nti na ndumodu

¹⁷ Ma unu, ndi m huru n'anya, chetanu ihe ndi ozi Onyenwe anyi Jisos Kraist kwuru na ha ga-emezu.

¹⁸ N'ihị na ha siri unu, "N'ogwugwu oge ahụ, ndi na-eji ihe niile na-emere ihe ochi ga-adi. Ndi na-agbaso agu ihe ojojo niile nke anu ahụ ha chorọ.

¹⁹ O bụ ndi anu ahụ ha na-achi, ndi na-enweghi Mmuo Nso n'ime ha, bu ndi na-eweta nkewa n'etiti unu."

²⁰ Ma unu, ndi m huru n'anya, nogidenu na-ewuli onwe unu elu na ntoala okwukwe unu dikarisiri nsọ. Na-ekpekwanu ekpere n'ime Mmuo Nso.

²¹ Doonu onwe unu n'okpuru ihunanya Chineke, dika unu na-echere ebere Onyenwe anyi Jisos Kraist nke na-eduba na ndu ebighi ebi.

²² Gosinu ufodu ndi na-enwe obi abuo ebere.

* 1:12 Maobu, ha nwuru anwu n'ezie

²³ Zọpụtanụ ndị ọzọ site n'igupụta ha n'ọkụ. N'ebe ndị ọzọ nọ gosinụ ha obi ebere, kama jirinụ ịtụ egwu mee nke a, kpọọnụ ọ bụladi uwe nke anụ ahụ mmehie merurụ asi.

Ekpere ito Chineke

²⁴ Ugbu a, nye onye ahụ pụrụ ichebe unu, ka unu ghara ịda, onye pụrụ ịkpobata unu n'ihu ya dị ebube n'ọnọdu enweghị ntupọ ọbụla n'oke ọnụ

²⁵ ka otuto, na ịdị ukwuu, na ike, na ikike ọchịchị; dịnị Onye naanị ya bụ Chineke, Onye nzọpụta anyị, site na Jisọs Kraịst Onyenwe anyị, tupu n'ogbọ niile ebido, ka ọ dịnị ya ugbu a, na mgbe niile ebighị ebi. Amen.

Mkpughe

Ihe e dere n'akwukwo a

¹ Mkpughe banyere Jisosh Kraist, nke Chineke nyere ya igosi ndi ohu ya, ime ka ha mata ihe ndi ahụ na-aga ime n'oge na-adighi anya. O mere ka amata nke a site na izite mmuọ ozi ya ka o biakwute ohu ya Jọn,

² onye a gbara ama banyere ihe niile o huru, okwu Chineke, na ogbugba ama Jisosh Kraist.

³ Ngozi na-adiri onye ahụ na-aguputa okwu ndi a di n'amuma a. Ngozi na-adikwara ndi na-anu ya, ma nabata ihe e dere n'ime ya n'obi ha. N'ihi na oge mmezu ha di nso.

Ekele na otuto

⁴ O bu m Jọn na-edede akwukwo a,

Na-edere ya nzuko asaa di na mpaghara Eshia:

Ka amara na udo nke sitere na Onye ahụ na-adị, Onye ahụ dikwaari, na Onye ahụ na-aga ibia diri unu, sitekwa n'ebe Mmuo asaa* ahụ na-eguzo n'ihu ocheeze ya,

⁵ sitekwa n'aka Jisosh Kraist, onye bu onyeama kwesiri ntukwasị obi, na onye mbu sitere na ndi nwuru anwu bilie, nakwa onye na-achi ndi eze niile nke uwa.

Nye onye ahụ huru anyi n'anya ma meekwa ka anyi site n'obara ya nwere onwe anyi puo na mmehie.

⁶ O mere ka anyi buru alaeze, ndi nchujaja nye Nna ya bu Chineke. O bu ya ka otuto niile na ike niile diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

⁷ "Lee, o na-abia ya na igwe ojii.†

Anyi niile ga-ahukwa ya,

o buladi ndi ahụ niile mapuru ya ahụ, ha ga-ahụ ya."‡

Mmadu niile no n'ua "ga-erukwa uju n'ihi ya."

Otu a ka o ga-adi! Amen.

⁸ Otu a ka Onyenwe anyi Chineke kwuru, "Abu m Alfa na Omega, onye na-adi, onye ahụ dikwaari, na onye ahụ na-aga ibia, bu onye puru ime ihe niile."

* 1:4 N'akwukwo Nso, asaa di ka onuogugu na-egosiputa izuoke. † 1:7 Dan 7:13 ‡ 1:7 Zek 12:10

Ọhụ Jọn hụrụ banyere Kraịst

⁹ Mụ onwe m, Jọn, nwanne unu nwoke, onye unu na ya na-enwekọ ahụhụ na n'alaeze, na ntachiobi nke bụ oke anyị n'ime Jisọs. Anọ m n'ogbe ala ntakiri mmiri gbara gburugburu a na-akpọ Patmọs n'ihị okwu Chineke na-agba ama banyere Kraịst.

¹⁰ N'ụbọchị Onyenwe anyị, anọ m n'ime Mmụọ ma nụ otu oke olu dara ụda dị ka opi ike n'azụ m,

¹¹ na-ekwu, **“Dee ihe i na-ahụ ugbu a n'akwukwọ zịgara ya nzukọ asaa dị n'Efesọs na Smyrna na Pegamom na Tiatira na Sardis, na Filadelfia na Laodisia.”**

¹² Mgbe m chighariri, lee anya ihu onye na-agwa m okwu, ahuru m ihe idoba oriọna asaa e ji ọlaedo kpuo.

¹³ N'etiti ihe idoba oriọna ndi a, ahuru m otu onye yiri nwa nke mmadu, § ka o guzo. O yikwasiri onwe ya uwe mwuda. Ma o nwere ihe okike na-acha ọlaedo e ji kee gburugburu obi ya.

¹⁴ Isi ya na agiri isi ya na-acha vaa dika ogho ocha, dika akummiri igwe.* Anya ya abuo yiri ire oku na-enwusi ike.

¹⁵ Ukwu ya abuo di ka bronz a nuchasiri nnoo nke oma hichapukwa ya. Olu okwu ya na-ada di ka uzu mmiri na-achi achi.

¹⁶ O jidere kpakpando asaa n'aka nri ya, mma agha di nko nwere ihu abuo sikwa n'onu ya na-aputa. Ihu ya na-egbu maramara dika anyanwu na-acha n'ike ya niile.

¹⁷ Mgbe m huru ya, adara m n'ala n'ukwu ya dika onye nwuru anwu. Ma o weere aka nri ya metu m n'ahu na-ekwu si, **“Atula egwu. Abu m Mmalite na Ogwugwu.”**

¹⁸ **Abu m onye ahụ na-adị ndụ. Anwuru m anwu, ma lee, ana m adị ndụ ruo mgbe niile ebighi ebi. O bukwa m ji otughe igodo nke onwu na nke oku ala mmuo.**

¹⁹ **“Ya mere, detuo ihe niile i hurula, ihe di ugbu a na ihe gaje ime na mgbe na adighi anya.”**

²⁰ Nke a bu ihe omimi nke kpakpando asaa ahụ i huru n'aka nri m, na ihe idoba oriọna asaa ndi ahụ putara. Kpakpando asaa ahụ bu ndi mmuo ozi ulo nzuko asaa ahụ. Osi oriọna asaa ahụ bu ulo nzuko ndi ahụ n'onwe ha.

2

Nzukọ di n'Efesos

¹ **“Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di n'Efesos, si ya:**

§ 1:13 Dan 7:13 * 1:14 Nke a ka ndi ocha na-akpo snoo.

Ihe ndị a bụ okwu si n'ọnu onye ahụ na-ejide kpakpando asaa n'aka ya, ma na-ejegharikwa n'etiti ihe idoba orioma oiaedo asaa ndi ahụ.

2 Amaara m ihe niile banyere oru gi niile. Ahukwala m irusi oru ike gi na ntachiobi gi. Amaara m na i dighi anagide ndi ajo omume, na i nwaleela ndi ahụ niile na-akpo onwe ha ndi ozi, ma ha abughi ndi ozi n'ezie, choputakwa na ha bu ndi ugha.

3 I jirila ntachiobi nagide nhuju anya n'ihia aha m, ma ike agwughi gi.

4 Ma enwere m ihe ndi a megide gi. I hapula ihunanya mbu ahụ i nwere.

5 Cheta onodu i si na ya daa. Chegharia, mekwa ihe ndi ahụ i na-eme na mbu. O buru na i meghi otu a, aga m abia wepu ihe idoba orioma gi site n'onodu ya.

6 O buladi otu a, o nwere ihe ufodu di mma banyere gi. I kporo oru ojo nke ndi Nikolaitan asi, dika mu onwe m si kpo ya asi.

7 Onye obula nwere nti, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko. Onye ahụ na-emeri emeri ka m ga-nye ike iri mkpuru sitere n'osisi ndu ahụ nke di na paradais nke Chineke.

Nzuko di na Smyrna

8 "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Smyrna, si ya:

Ihe ndi a bu okwu ahụ bu Mmalite na Ogwugwu ihe niile. Onye nwuru anwu ma dikwa ndu ozo.

9 Amaara m mkpagbu gi niile na ida ogbenye gi. Ma n'ezie, i bu ogaranya. Amaara m ihe banyere nkwtu niile ndi ahụ na-akpo onwe ha ndi juu na-ekwtu gi, ma ha abughi ndi juu, n'ezie ha bu ulo nzuko ekwensu.

10 Atukwala egwu n'ihia ihe ahụ gaje ibiakwasị gi. N'ihia na ekwensu n'onwe ya gaje ime ka a tuba ufodu n'ime ndi gi n'ulo mkporo, ka o jiri ya nwalee gi. A ga-akpagbu unu abali iri. Ma gosi onwe gi onye kwesiri ntukwasị obi, o buladi ruo mgbe onwu ga-abiakwasị gi. Emesia, a ga m nye gi okpueze ahụ, bu ndu.

11 Onye obula nwere nti ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko niile. Onye obula na-emeri emeri, onwu nke ughoro abuo agahi emekpa ya ahụ.

Nzukọ dī n'obodo Pegamom

12 **"Dee akwukwọ nye mmụọ ozi ụlọ nzukọ dī Pegamom, sị ya:**

Ndị a bụ okwu si n'ọnu onye ahụ ji mma agha ahụ dī nkọ nke nwere ihu abụọ n'aka ya.

13 **Amaara m ebe i bi, bụ obodo ebe ekwensu nwere ocheeze ya. Ma ị na-anogidesi ike n'aha m. Ị juru ịgonari okwukwe gi n'ime m, ọ buladi n'oge Antipas onyeama m kwesiri ntukwasị obi, bụ onye e gburu n'obodo unu, ebe ekwensu bi.**

14 **Ma enwere m ihe ole ma ole megide gi. I nwere ufodu mmadu ebe ahụ, ndi jidesiri nkuzi Belam ike, bụ onye kuziiri Balak ka o raarụ mmụ Izrel ura nke mere ka ha mehie, rie ihe a churu n'aja nye arusi, kwaakwa iko.***

15 **N'otu aka ahụ, i nwekwara ufodu mmadu ndi jidesiri nkuzi Nikolaitan ike.**

16 **Ya mere, chegharia! Ma o bughị otu a, aga m abiakwute gi osiiso jiri mma agha dī m n'onu buso ha agha.**

17 **Onye obula nwere nti, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko niile. O bu naani onye na-emeri emeri ka m ga-enye ufodu n'ime achicha manà ahụ e zoro ezo. Aga m enyeka onye ahụ ezi nkume ocha ahụ, nke edekwasiri aha oheru n'elu ya, nke onye obula ozọ na-agaghị amata, kariya onye ahụ natara ya.**

Nzukọ dī n'obodo Tiatira

18 **"Dee akwukwọ nye mmụọ ozi ụlọ nzukọ dī na Tiatira, sị ya:**

Ndị a bụ okwu sitere n'aka Okpara Chineke, onye anya ya na-enwuba n'ebe niile dī ka ire oku. Ukwu ya kwa na-egbu maramara dī ka bronz a nuchara nke oma.

19 **Amaara m oru gi niile, na ihunanya gi, na okwukwe gi. Amakwaara m ije ozi gi na ntachiobi gi, na-ahukwa na ị na-arụ oru ugbo a kariya ka i mere na mbu.**

* 2:14 O bu Belam kuziri Balak uzọ o ga-esi rara ndi Izrel nye na nupu isi megide iwu Chineke nyere ha banyere ife arusi, n'akwukwọ Onu 31:15-16, ikwa iko na ilu di maobu nwunye site na mba ozọ. Iwu ndi a di n'akwukwọ Dit 7:3-11.

20 Ma enwere m ihe ndị a megide gi. I na-anabata nwanyị ahụ a na-akpọ Jezebel, onye na-ekwuputa na ya bụ onye amụma nwanyị†nye ya ohere ka o were nkuzi asị na-eduhie ndi ohu m ụzọ, ka ha kwaa iko, riekwa ihe e ji chụọrọ arụsị aja.

21 Enyela m ya ohere ka o si na mmehie ya chegharịa, ma ọ juru icheghari site na ndu ikwa iko.

22 Lee, aga m etinye ya n'ute ahuhu, meekwa ka ndi ya na ha na-akwa iko taa ahuhu di ukwu. O bu naani ma ha cheghariri ka ihe ndi a na-agaghi abiakwasị ha.

23 Ma n'ebe umu ya no, aga m etigbu ha ka ha nwuo. Nzuko niile ga-amata na abụ m onye na-enyocha mmuo na mkpurubi niile. Aga m akwughachikwa onye obula n'ime unu ugwo oru kwesiri oru ya.

24 Ugbu a, ana m agwa unu ndi foduru na Tiatira, unu ndi na-agbasoghi ozizi ya, ndi namutabekwaghi ihe ndi ahụ ekwensu kporo ihe nzuzo di omimi,‡'O nweghi ibu arọ ozọ m ga-ebokwasị unu,

25 ma o bughị, unu jidesienu ihe unu nwere aka ike tutu ruo mgbe m ga-abia.'

26 Ma onye obula na-emeri emeri, na-anogidekwa na-eme uche m ruo ogwugwu ihe niile, ka m ga-enye ikike n'ebe mba niile no.

27 Onye ahụ, 'ga-eji mkpara igwe chia ha, dika mgbe a kwachara ite aja na mpekele na mpekele.'§ Obuladi ka Nna m si nye m ike,

28 a ga-enye onye nke meririnu kpakpando ututu.

29 Onye obula nwere nti, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko niile.

3

Nzuko di n'obodo Sardis

1 "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Sardis, si ya:

Ndi a bu okwu onye ahụ nwere mmuo asaa nke Chineke na kpakpando asaa.

† 2:20 Onye amuma nwanyị O bu onye amuma ugha n'ihu na ihe o na-akuzi megidere iwu Chineke. ‡ 2:24 Ihe nzuzo di omimi E nwere odi iche n'etiti ihe omimi Mmuo Nso na-ekpughe di ka e dere n'akwukwo 1Kọ 2:10, site n'ihe omimi ndi ozọ. Ya mere, o ji di mkpa na mmadu ga-akpachapu anya mgbe obula onye di otu na-achọ imata ufodu ihe omimi, ka o rị inyeaka mmuo nso.

§ 2:27 Abụ 2:9

Amaara m ọrụ gị niile, i nwere aha dika onye di ndu ma i bu onye nwuru anwu.

² Ugbu a, si n'ura bilite. Mee ka ihe ntakiri ahụ fọdurụ na-achọ inwu anwu diri ike. N'ihu na o dighi ọrụ gị m huru di ka ihe zuruoke n'anya Chineke m.

³ Ya mere, cheta ihe ndi ahụ i natara na nke i nuru; rube isi nye ya, cheghariakwa. Ma o buru na i tetaghi, aga m abiakwute gi di ka onye ohi, i gaghi amatakwa oge m ji biakwute gi.

⁴ Otu o di, i nwere ufodu mmadu na Sardis ndi na-emerubeghi uwe ha. Ha ga-eyiri uwe ocha ma soro m jee ije n'ihu na ha bu ndi kwesiri ekwesi.

⁵ Onye obula na-emeri emeri, ka a ga-eyikwasị uwe mwuda ocha dika ha. Agaghi m ehichapu aha ya site n'akwukwo nke ndu ahụ, kama aga m ekwuputakwa aha ahụ n'ihu Nna m na n'ihu ndi mmuo ozi niile.

⁶ Onye obula nwere nti, ya nuru ihe Mmuo nsọ na-agma nzuko niile.

Nzuko di n'obodo Filadelfia

⁷ "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Filadelfia, si ya:

Ndi a bu okwu onye di nsọ na onye eziokwu, onye ahụ ji otughe igodo Devid, nke o ji emeghepu ihe onye obula na-apughi imechi, na nke o ji imechi ihe onye obula na-apughi imeghe.

⁸ Amaara m ọrụ gị niile. Lee, edebela m n'ihu gi onu uzọ nke e meghere emeghe, nke onye obula na-apughi imechi. Amaara m na i nwere ike di ntakiri, ma i debere okwu m, i gonarikwaghi aha m.

⁹ Aga m eme ka ndi ahụ so na nzuko ekwensu, bu ndi na-asị na ha bu ndi Juu ma ha abughi, kama ha bu ndi ugha, aga m eme ka ha bia kpoọ isiala nye gi, si otu a ghotu na ahuru m gi n'anya.

¹⁰ Ebe i sitere na ntachiobi sọpuru okwu m niile, aga m ekpuchi gi site n'oke mkpagbu ahụ, nke ga-abiakwasị uwa mgbe a ga-anwale ndi niile bi n'ime ya.

¹¹ Ana m abia osiso. Jidesienu ihe unu nwere aka ike, ka onye obula ghara inapu gi okpueze gi.

¹² Ma onye obula na-emeri emeri, ka m ga-eme ka o buru ogidi n'ime ulonso Chineke m. O gaghi esikwa n'ebe ahụ puo apuo. Aga m edekwasikwa aha Chineke m n'ahụ, na aha obodo nsọ Chineke, nke bu Jerusalem

ohuru ahụ si n'eluigwe, ebe Chineke nọ na-arịdata. Aha ohuru m ka a ga-edekwasikwa n'ihu ya.

13 Onye obula nwere nti, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko niile.

Nzuko di n'obodo Laodisia

14 "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Laodisia, si ya:

Ndi a bu okwu Amen, onye kwesiri ntukwasị obi, na onye bu ezi onyeama, burukwa isi mmalite ihe niile Chineke kere.

15 Amaara m oru gi niile, na i jughi oyi, i kpoghikwa oku. O gaara adi nnoo mma ma asi na i na-aju oyi ma o bukwanu na-ekpo oku.

16 N'ih i nke a, ebe i na-ajughi oyi, i kpoghikwa oku, ihe i di bu naranara. N'ih i ya, aga m esi n'onu m gbupu gi.

17 N'ih i na i na-asi, 'abu m ogaranya, nwezu ihe niile. Mkpa ihe obula akpakwaghi m.' Ma i ghotaghi na onye gba aka ka i bu. I bu onye e kwesiri imere ebere. I bukwu ogbenye na onye kpuru isi na onye gba oto.

18 Ana m adu gi odu ka izuta ezigbo olaedo n'aka m, bu olaedo a nuchara anucha n'ime oku. Mgbe ahụ, i ga-abukwa ogaranya n'ezie. I gaara esitekwa n'aka m zuta akwa ocha na-enweghi ntupo ka i ghara igba oto, ka ihere gharakwa ime gi. Ka i zurukwa ezigbo ogwu oria anya tee, ka ibido ihu uzọ nke oma.

19 Ndi m huru n'anya ka m na-abara mba na-enyekwa ha ahuhu. Ya mere, nwee inu oku n'obi, cheghariakwa.

20 Lee, ana m eguzo n'onu uzọ na-aku aka. O buru na onye obula anu olu m ma meghee uzọ, aga m abata soro ya rikoo ihe, ya onwe ya ga-esokwa m rie ihe.

21 Onye obula na-emeri emeri, ka mu ga-enye ikike ka o soro m nodu n'ocheeze m. O buladi dika m meriri sorokwa Nna m nodu n'ocheeze ya.

22 Onye nwere nti, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko niile."

4

Ocheeze di n'eluigwe

1 Mgbe ihe ndi a gasiri, eleliri m anya m hu onu uzọ di n'eluigwe ka e meghere ya. Uda olu ahụ m nuru na mmalite

dara ọzọ, dị ka ụda opi ike sị m, **“Bia, gbagota n’ebe a, ka m gosi gị ihe ga-emezuri mgbe ihe ndị a gasiri.”**

² N’otu oge ahụ, e mere ka m nọọ n’ime mmụọ, ma lee, ahuru m onwe m n’eluiḡwe, hụkwa ka e debere otu ocheeze nke otu onye na-anọkwasi n’elu ya.

³ Ụdidi onye nọkwasi n’ocheeze ahụ na-egbu nweghenweghe dika nkume di oke onuahia a na-akpo jaspera na kanelian. Eke na egwurugwu dika nkume oke onuahia. Emeraldudu gbara ocheeze ahụ gburugburu.

⁴ Iri ocheeze abụọ na anọ ọzọ, gbara ocheeze ukwu ahụ gburugburu. Ndi nọkwasi n’ocheeze ndi a bu iri ndi okenye abụọ na anọ, ndi yi uwe ọcha. Ha kpukwa okpueze e ji ọlaedo kpuo n’isi ha.

⁵ Mgbe ahụ, ụda dika ụda egbe eluiḡwe, ya na amuma na-egbuke sitere n’ocheeze ukwu ahụ na-ada na-achaputakwa. N’ihu ocheeze ukwu ahụ, e nwere oriḡna asaa na-enwu ọkụ. Oriḡna ndi a bu mmuọ asaa nke Chineke.

⁶ N’ihu ocheeze ahụ e nwere ihe dika oke osimiri e ji enyo mee, nke na-enwu dika kristal.

N’etiti ihu ocheeze ahụ na gburugburu ya, e nwere anu anọ di ndu nwere anya n’akuku ahụ ha niile, ihu na azu.

⁷ Nke mbu n’ime anu ndi ahụ di ndu nwere oyiyi dika odum. Nke abuo dika ehi. Nke ato nwere ihu yiri nke mmadu. Nke anọ dika ugo gbasapuru nku ya na-efe efe.

⁸ Nke obula n’ime ihe anọ ndi a di ndu nwere nku isii. Anya juputara n’ahụ ha niile na n’ime ha, o buladi n’okpuru nku ha. Ehihie na abali niile, oru ha bu iti mkpu na-asi,

“Nsọ, Nsọ, Nsọ

ka Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile di,*
bu onye ahụ dikwaari, onye ahụ na-adi, na onye ahụ
na-aga ibia.”

⁹ Mgbe obula anu ndi ahụ di ndu na-enye onye ahụ na-anokwasi n’elu ocheeze ahụ na-adi ndu ruo mgbe niile ebighi ebi otuto na nsopuru na ekele,

¹⁰ iri ndi okenye abuo na anọ ahụ na-adakwa n’ala n’ihu onye ahụ nọ n’ocheeze na-efe ya ofufe, bu onye ahụ na-adi ndu ruo mgbe niile ebighi ebi. Ha niile n’otu n’otu na-atuda okpueze ha n’ihu ya na-abu abụ na-asi,

¹¹ “Gị, Onyenwe anyi na Chineke anyi,
kwesiri inara otuto, na nsopuru, na ike.

N’ihi na gi onwe gi kere ihe niile,
o bukwa site n’ochicho gi ka e ji kee ha,
ma meekwa ka ha diri ndu.”

* 4:8 Ajz 6:3

5

Akwukwo kowara ihe na-aga ime

¹ Mgbe ahụ, ahurū m akwukwo e dere ihe ihu na azụ, nke a fukoro afuko, kakwasikwa ya akara asaa, ka o di n'aka nri onye ahụ nokwasiri n'elu ocheeze ahụ.

² Ahukwara m otu mmuo ozi di ukwu, ka o na-ekwusa okwu n'oke olu na-asi, "O bu onye kwesiri inyaka pu akara ndi a ma saghee akwukwo ahụ a fukoro afuko?"

³ Ma o dighi onye obula puru isaghe akwukwo ahụ maobu ilenye ya anya a huru n'eluigwe, maobu n'üwa, maobu n'okpuru üwa.

⁴ Akwara m akwa n'obi ilu n'ih i na o dighi onye obula a huru tozuru oke isaghe akwukwo ahụ maobu ileba anya n'ime ya.

⁵ Mgbe ahụ, otu onye n'ime ndi okenye ahụ gwara m si, "Akwala akwa. Lee, Odum ebo Juda, bu mgborogwu Devid, emeriel a. O puru inyaka pu akara asaa ahụ ma saghekwa akwukwo ahụ."

⁶ Mgbe ahụ, ahurū m Nwa Aturū na-eguzo n'etiti ocheeze ahụ dika e gburu ya egbu. Anu ano ahụ di ndu na ndi okenye ahụ gbara ya gburugburu. O nwekwara mpi asaa na anya asaa, nke bu mmuo asaa nke Chineke, ndi e zipuru n'ime üwa niile.

⁷ O gara n'ihu were akwukwo ahụ site n'aka nri onye ahụ na-anokwas i n'elu ocheeze ahụ.

⁸ Mgbe o weere ya, anu ano ahụ di ndu na iri ndi okenye abuo na ano ndi ahụ dara n'ala n'ihu Nwa Aturū ahụ. Ha niile n'otu n'otu jikwa ubo akwara na efere e ji olaedo mee, nke ihe juputara n'ime ha bu üda na-esi isi utu, bu ekpere ndi nsu.

⁹ Ha na-abu abu ohuru na-asi,

"I kwesiri inara akwukwo ahụ

na inyaka pu akara ya,

n'ih i na e gburu gi,

ma site n'obara gi, i gbataara Chineke ndi mmadu,

ndi si n'ebo niile, na asusu niile, na ndi niile, na mba niile.

¹⁰ I chikotaa ha, mee ha otu alaeze na ndi nchüaja na-ejere Chineke anyi ozi.

Ha ga-achikwa ach i n'üwa."

¹¹ Mgbe ahụ, elere m anya, hu ma nukwa olu nke otutu ndi mmuo ozi, nke onuogugu ha ruru puku kwuru puku, na nde kwuru nde. Ha gbara ocheeze ahụ gburugburu, na anu ano ahụ di ndu na ndi okenye ahụ.

¹² Ha na-abu abu n'oke olu na-asi,

"O kwesiri bu Nwa Aturū ahụ e gburu egbu

ịnara ike na akụnụba na amamihe na ike
na nsọpuru na otuto na ngozi.”

¹³ Mgbe ahụ, anuru m ka ihe niile nọ n’eluigwe na ndi
nọ n’uwa na ndi nọ n’okpuru uwa, na ndi nọ n’okpuru oke
osimiri na-eti mkpu abụ na-asị,

“Ka ngozi, na nsọpuru niile, na otuto niile, na ike niile
diri onye ahụ na-anokwasị n’ocheeze ahụ, na Nwa
Aturu ahụ

ruo mgbe niile ebighi ebi!”

¹⁴ Anụ anọ ahụ di ndu zakwara si, “Amen!” Ndi okenye ahụ
dakwara n’ala n’ihu ya kpọọ isiala nye ya.

6

Akara mechiri akwukwo ahụ

¹ Ahuru m mgbe Nwa aturu ahụ meghere otu n’ime akara
asaa ahụ. Otu n’ime anụ anọ ahụ di ndu tiri mkpu dika a
ga-asị na o bu egbe eluigwe si, “Bia!”

² Mgbe m lere anya, ahuru m inyinya di ocha. Onye na-
anokwasị n’elu ya ji uta n’aka ya. A tukwasikwara okpueze
n’isi ya dika onye agha na-emeri emeri mgbe niile.

³ Mgbe o meghere akara nke abuo, ngwangwa, anuru m
ka anu nke abuo ahụ n’ime anu anọ ndi ahụ di ndu tiri
mkpu si, “Bia!”

⁴ Mgbe ahụ, inyinya ozo na-acha obara obara putara. E
nyere onye nokwasiri n’elu ya ike iwepu udo n’uwa nakwa
ime ka umu mmadu na-egburita ibe ha. E nyekwara ya
mma agha di ukwu.

⁵ Ma mgbe o meghere akara nke ato, anuru m ka anu nke
ato ahụ di ndu kwuru, “Bia!” Ahuru m inyinya di ojii. Onye
na-anokwasị n’elu ya ji ihe otutu abuo n’aka ya.

⁶ Anukwara m ihe di ka olu nke sitere n’etiti anu anọ ahụ
di ndu na-adaputa si, “Otu ihe otutu kilo* nke oka wiiti
bu ugwo oru otu ubochi,† ihe otutu kilo ato‡ nke oka bali
bukwa ugwo oru otu ubochi. Ya mere, unu emebikwala
mmanu oliv na mmanya.”

⁷ Mgbe o meghere akara nke anọ, anuru m ka anu nke
anọ di ndu siri, “Bia!”

⁸ Elere m anya ma hu inyinya na-acha ntuntu n’ihu m.
Aha onye nokwasiri n’elu ya bu Onwu na Oku ala mmuo
na-esokwa ya n’azu. E nyere ha ike n’ebe otu uzo n’uzo anọ
nke uwa di ka ha jiri mma agha na unwu, na oria ojo na
anu ohia gbuchapu ndi bi n’ime ha.

* 6:6 Ihe otutu nta di otu kilo
kilo ato

† 6:6 Ya bu, otu denari

‡ 6:6 Ihe otutu di

⁹ Ma mgbe ọ meghere akara nke ise, ahuru m n'okpuru ebe ichu aja mkpuruobi ndi niile e gburu egbu n'ihu okwu Chineke na n'ihu igba ama nke ha jidesiri ike.

¹⁰ Ha ji oke olu tie mkpu na-asi, "Gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu Onyenwe anyi, onye di nso na onye eziokwu, ruo olee mgbe ka i na-eche ikpe uwa na ndi bi n'ime ya ikpe ma bokwa obo n'isi ha maka obara anyi ha wufuru?"

¹¹ E nyere ha n'otu n'otu uwe ocha, a gwakwara ha ka ha zuru ike nwa oge nta, tutu ruo mgbe onuogugu ndi ozi ibe ha na umunna ha a ga-egbu dika e gburu ha ga-ezu.

¹² Anokwa m na-ele anya mgbe o meghere akara nke isii ahu. Nke a mere ka oke ala oja jijiji diri. Anyanwu gbara ochichiri di ka akwa mkpe e jiri aji mee. E mekwara ka onwa chaa uhie uhie dika obara.

¹³ Mgbe ahụ, kpakpando di na mbara eluigwe malitere idapu n'ala dika mkpuru osisi fiig na-achaghi acha si adapu mgbe oke ifufe na-efeghari ya.

¹⁴ Mbara eluigwe gabigara, dika akwukwo mgbe a na-apiakota ya. Ugwu niile na agwa etiti niile ka e wepukwara site n'onodu ha.

¹⁵ Ndi eze niile nke uwa na ndi no n'ochichi di iche iche, na ndi ogaranya, na ndi no n'onodu di elu, na ndi ochiagha, na ndi mmadu niile di iche iche, ndi ukwu ma ndi nta, ndi ohu na ndi nwe onwe ha, ha niile gara zoo onwe ha n'ime ogba nkume na n'okpuru ugwu,

¹⁶ ha na-eti mkpu na-arijo ugwu ndi ahụ na-asi, "Dakwasinu anyi zoo anyi ka onye ahụ nokwasiri n'elu ocheeze ahụ hapu ihu anyi, ka oke iwe nke Nwa Aturu ahụ hapu ibiakwasị anyi.

¹⁷ N'ihu na, lee oke ubochi iwe ha abiala, onye puru igbanari ya?"

7

Ndi ozi Chineke a kara akara

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, ahuru m ndi mmuo ozi anọ ka ha guzo n'akuku anọ nke uwa. Ha na-egbochikwa ka ifufe obula ghara ife n'elu ala, na n'elu osimiri, na n'elu osisi.

² Mgbe ahụ, ahukwara m mmuo ozi ozo ka o si n'owuwa anyanwu na-aputa, akara Chineke di ndu dikwa n'aka ya. O tikuru ndi mmuo ozi anọ ahụ mkpu, bu ndi ahụ e nyere ike imekpa uwa ahụ, ya na oke osimiri,

³ na-asi, "Unu emebila uwa maobu oke osimiri maobu osisi obula tutu ruo mgbe anyi kachara ndi ohu niile nke Chineke anyi akara n'egedege ihu ha."

⁴ Mgbe ahụ anụrụ m ọnuogụgụ ndị a kara akara ahụ, ha dị nari puku mmadụ, na iri puku mmadụ anọ na anọ, bụ ndị sitere n'ebo niile nke Izrel.

⁵ Ndi a kara akara site n'ebo Juda di puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi si n'ebo Ruben dikwa puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi si n'ebo Gad di puku mmadu iri na abuo (12,000).

⁶ E sitere n'ebo Asha hoputa puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi sitekwara n'ebo Naftali di puku mmadu iri na abuo (12,000).

E sitere n'ebo Manase* hoputa puku mmadu iri na abuo (12,000).

⁷ Ndi si n'ebo Simion di puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi sitere n'ebo Livayi di puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi si n'ebo Isaka di puku mmadu iri na abuo (12,000).

⁸ E sitere n'ebo Zebulon hoputa puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi si n'ebo Josef di puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi sikwa n'ebo Benjamin di puku mmadu iri na abuo (12,000).

Oke igwe ndi yi uwe ocha

⁹ Mgbe ihe ndi a gasiri, ahuru m oke igwe mmadu, ndi di otutu n'onuogugu nke onye obula na-apughi iguta onu. Ha sitere na mba di iche iche na ebo di iche iche na ndi niile na asusu di iche iche, na-eguzo n'ihu ocheeze ahụ na n'ihu Nwa Aturu ahụ. Ha yikwasiri onwe ha uwe ocha, jirikwa igu nkwa n'aka ha.

¹⁰ Ma ha ji oke olu na-eti mkpu na-asị,

“Nzoputa diri Chineke anyi,
onye na-anokwasị n'ocheeze ahụ,
dikwara Nwa aturu ahụ.”

¹¹ Ndi mmuo ozi niile ahụ guzoro ocheeze ahụ gburugburu, ha na ndi okenye ahụ na anu anu ahụ di ndu. Ha dara, kpuo ihu ha n'ala n'ihu ocheeze ahụ feekwa Chineke ofufe,
¹² na-asị,

“Amen!

Ngozi niile na otuto niile,
na amamihe niile na ekele niile na nsopuru niile
na ike niile na ume niile,
diri Chineke anyi ruo mgbe niile ebighi ebi.

* 7:6 N'ebe a Manase nwa Josef, weere onodu Dan.

Amen.”

¹³ Mgbe ahụ, otu n'ime ndị okenye ahụ zara m sị, “Ị maara ndị ahụ, ndị a e gbokwasiri uwe ọcha ahụ, ebee ka ha siri pụta?”

¹⁴ Asiri m, “Onyenwe m, ọ bụ gi maara.”

Ọ siri m, “Ndi a bụ ndi sitere n'ime oke mkpagbu ahụ pụta. Ha bụ ndi sachara uwe ha, mee ha ka ha diri ọcha site n'ọbara Nwa Aturu ahụ.

¹⁵ Ọ bụ nke a mere,

“ha ji guzoro n'ihu ocheeze Chineke
na-efe ya ofufe ehihie na abali n'ime ulonso ya.
Onye ahụ na-anokwasị n'elu ocheeze ahụ
ga-ekpuchikwa ha.

¹⁶ 'Aguu agaghi agukwa ha ozo.

Akpiri agaghi akpokwa ha nku mgbe obula.

Anyanwu agaghi achakwa ha ozo,[†]

okpomoku obula agaghi erute ebe ha no.

¹⁷ N'ih i na Nwa Aturu ahụ nke no n'etiti ocheeze ahụ
ga-abu onye ozuzu aturu ha;

'o ga-edurukwa ha jee n'isi mmiri nke ndu ahụ.'[‡]

'Chineke ga-ehichapukwa anya mmiri obula site n'anya
ha.'§”

8

Nyakapu akara nke asaa

¹ Mgbe o meghere akara nke asaa, akuku niile nke eluigwe dara juu ruo ihe di ka iri nkeji ato.

² Ahuru m ndi mmuo ozi asaa, ndi na-eguzo n'ihu Chineke. E nyere ha opi ike n'otu n'otu.

³ Mmuo ozi ozo nke ji ite igwe ntakiri e ji olaedo kpuo biara guzo n'ihu ebe ichu aja. E nyere ya otutu uda na-esi isi utu ka o jiri chuo aja, ya na ekpere ndi nsu niile, n'ebe ichu aja e jiri olaedo wuo, n'ihu ocheeze ahụ.

⁴ Anwuru oku nke ihe ahụ na-esi isi utu, ya na ekpere ndi nsu sitere n'aka mmuo ozi ahụ rigoo elu n'ihu Chineke.

⁵ Mgbe ahụ kwa, mmuo ozi ahụ weere oku sitere n'ebe ichu aja ahụ tinye ya n'ime ite igwe ntakiri ahụ, tuda ya, ka o danye n'ime uwa. Mgbe o mere nke a, uzu egbe eluigwe dara, amuma gbukwara n'uzo di oke egwu. Ala oma jijiji dakwasikwara ebe niile n'uwa.

Ndi mmuo ozi afuo opi ike

⁶ Mgbe ahụ, ndi mmuo ozi asaa ahụ ndi ji opi asaa ahụ jikeere onwe ha ifu opi ike ahụ.

† 7:16 Aiz 49:10   ‡ 7:17 Aiz 49:10   § 7:17 Aiz 25:8

⁷ Mgbe mmụọ ozi nke mbụ fụrụ opi ike ya, a tũdara mkpũrũ mmiri na ọkũ a gwakõtara ya na ọbara n'ime ụwa. Nke a mere ka otu ụzọ n'ime ụzọ atọ nke osisi rechapũrũ ọkũ, e rechapũkwara ahĩhia ndũ niile ọkũ.

⁸ Mgbe mmụọ ozi nke abụọ fũkwara opi ike ya, a tũdara ihe yiri ugwu dĩ ukwu na-enwu ọkũ n'ime osimiri. Nke a mere ka otu ụzọ n'ime ụzọ atọ e kere osimiri niile chagharia ghọọ ọbara.

⁹ Otu ụzọ n'ime ụzọ atọ nke ihe niile dĩ ndũ dĩ n'ime osimiri nwũrũ. Otu ụzọ n'ime ụzọ atọ e kere ụgbọ mmiri niile dĩ n'elu osimiri lara n'iyi.

¹⁰ Mgbe mmụọ ozi nke atọ fũrũ opi ike ya, otu kpakpando dũkarĩsĩrĩ ukwu nke na-enwu dĩ ka ọwaọkũ sitere na mbara eluigwe danye n'ime otu ụzọ n'ime ụzọ atọ e kere iyi niile na isi iyi niile.

¹¹ Aha kpakpando ahũ bũ Ilu ilu. Otu ụzọ n'ime ụzọ atọ nke mmiri malitere ilu ilu, ọtũtũ mmadũ nwũrũ n'ihĩ mmiri a na-elu ilu.

¹² Mgbe mmụọ ozi nke anọ fũrũ opi ike ya, e mere ka otu akũkũ n'ime akũkũ atọ e kere anyanwũ gbaa ọchĩchĩrĩ. Otu a kwa, otu akũkũ n'ime akũkũ atọ e kere ọnwa gbara ọchĩchĩrĩ. Ya na otu akũkũ n'ime atọ e kere kpakpando niile. Nke a mere ka anyanwũ hapũ inyekwa ihè ya n'uju dũka o si eme na mbũ. Otu ụzọ n'ime ụzọ atọ e kere ehĩhie ghọkwara oke ọchĩchĩrĩ, ọ dũkwa otu a n'oge anyasĩ.*

¹³ Elere m anya, hũ ma nũkwa otu ugo ka ọ na-efeghari n'etiti mbara eluigwe na-eti mkpu n'olu ike na-asĩ, "Ahũhũ! Ahũhũ! Ahũhũ dũrĩ mmadũ niile bi n'ụwa n'ihĩ ụda opi ike nke ndĩ mmụọ ozi atọ ndĩ a ga-afũ."

9

Opi ike nke ise

¹ Mgbe mmụọ ozi nke ise ahũ fũrũ opi ike ya, ahũrũ m otu kpakpando si n'eluigwe daa n'ala. E nyere ya ihe ọtũghe igodo nke e ji atũghe olulu nke Abis* ahũ.

² Mgbe o meghere olulu Abis ahũ, anwũrũ ọkũ dĩ ukwu sitere n'ime ya pũta dũka anwũrũ ọkũ si n'ọkũ icheku ọkũ ya dĩ ukwu, mee ka oke ọchĩchĩrĩ kpuchie ihu anyanwũ na mbara eluigwe.

³ Igurube sitere n'anwũrũ ọkũ ahũ pũta fedakwasa ụwa. E nyekwara ha ike ita mmadũ ọbũla dũka akpĩ si agba mmadũ.

* **8:12** Opi ike anọ mbũ dara metũtara ikpe Chineke n'ebe ihe e kere eke dĩ. Ihe a bũ ala, na osimiri, na iyi, na ihe ndĩ dĩ na mbara n'elu, dĩ ka kpakpando, na anyanwũ na ọnwa. * **9:1** E mere ka anyĩ mata na ọ bũ olulu na-enweghĩ nsọtũ.

⁴ E nyere ha iwu si ha emebila ahijia ndu obula, maobu osisi na ihe obula a kuru n'ala. Kama oru ha bu ibiakwasi mmadu obula na-enweghi akara Chineke n'egedege ihu ya.

⁵ Iwu e nyere ha abughi ka ha gbuo ndi a, kama o bu ka ha mekpaa ha ahụ onwa ise. Mmekpa ahụ ha dika ahụ ufu na nhuju anya nke akpi mgbe o gbara mmadu.

⁶ N'ime ubochi ndi ahụ, otutu mmadu ga-achọ iji aka ha gbuo onwe ha ma ha agaghi enwe ike mee ya. Aguu inwu onwu ga-agu ha, ma onwu ga-esi n'ebe ha no wezuga onwe ya.

⁷ Igurube ndi a nwere oyiya di ka inyinya a kwadebere maka ibu agha. Ha nwere ihe yiri okpueze e ji olaedo kpuo n'isi ha. Ihu ha dikwa ka ihu mmadu.

⁸ Agiri isi ha dika agiri isi umu nwanyi. Eze ha dikwa ka eze odum.

⁹ Ha yikwasiri onwe ha ihe ikpuchi obi dika nke e ji igwe kpuo. Nku ha na-eme mkpotu di ka uda nzo ukwu otutu inyinya nke ugbo agha na-esekpu na-abanye n'ogbo agha.

¹⁰ Ha nwere odudu dika akpi. Ma ike niile e nyere ha bu imeru ndi mmadu ahụ onwa ise site n'ike di n'odudu ha.

¹¹ Ha nwere mmuo ozi nke Abis,[†] onye na-achikota ha dika eze. Aha ya n'asusu Hibru bu Abadon, ma n'asusu Griik o bu Apolion.[‡]

¹² Ahuhu nke mbu agafeela, ebe ahuhu abuo ozo na-abia n'ihu.

Opi ike nke isii

¹³ Mgbe mmuo ozi nke isii furu opi ike ya, anuru m olu sitere na mpi anọ ahụ di n'ebe ichu aja ahụ e jiri olaedo wuo, nke di n'ihu ocheeze Chineke,

¹⁴ na-agwa mmuo ozi nke isii ahụ, nke ji opi ike okwu, "Topu mmuo ozi anọ ndi ahụ e kere agbu n'ebe osimiri Yufretis di."

¹⁵ A tohapuru ndi mmuo ozi anọ ahụ, ndi e jibu eji na njikere maka oge awa ahụ, na ubochi ahụ, na onwa ahụ, na afo ahụ, iji gbuo otu uzọ n'ime uzọ atọ nke mmadu.

¹⁶ Ndi agha ahụ, onuogugu ha bu nari nde abuo. Anuru m mgbe e kwuru ole ha di.

¹⁷ N'ime ohu m, ahuru m inyinya ha, hukwa ndi nokwasiri ha n'elu. Ndi no n'elu inyinya ndi a yi ihe ikpuchi obi nke ufodu n'ime ha na-acha obara obara. Ufodu na-acha dika akpukpo eluigwe, ufodu na-acha odo odo. Ufodu na-acha dika anwuru oku. Isi inyinya ha dika isi odum, anwuru oku na oku na nkume oku si ha n'onu na-aputa.

[†] 9:11 Olulu nke omimi ya na-enweghi nsotu.

[‡] 9:11 Ya bu Onye Mbibi

18 E sitere n'ihe mmekpa ahụ ndị a, ire oku, anwuru oku na nkume oku na-adighi anyu anyu, ka ha ji gbuo otu uzọ n'ime uzọ atọ nke mmadu niile bi n'uwa.

19 Ike inyinya ndi a di n'onu ha, na odudu ha. Odudu ha di ka agwo, nwee isi agwo nke ha ji emeru mmadu ahụ.

20 Ma ndi foduru n'etiti mmadu, bu ndi a na-egbughi site n'ihe ntaramahuhu oria ndi a, echegharighi site n'oru aka ha maobu ikwusi ife mmuo ojoo ofufe. Ha jukwara ikwusi ife arusi ha niile nke ha ji olaedo na olaocha na bronz na igwe na nkume na osisi kpuo. Chi ndi na-apughị ihu uzọ, maobu inu ihe, maobu ije ije.

21 Ha echegharighi site n'igbu mmadu ha, maobu uzọ mgbaasi ha, maobu ndu ikwa iko ha, na izu ohi ha puta.

10

Mmuo ozi ji akwukwo ntakiri

1 Ahuru m mmuo ozi ozọ di oke egwu ka o si n'eluigwe na-aridata. Igwe ojii gbara ya gburugburu. Eke na egwurugwu dikwa ya n'isi. Ihu ya na-egbukwa maramara dika anyanwu. Ukwu ya na-acha dika ogidi na-enwu oku.

2 O ji akwukwo ntakiri a fukotara afukota n'aka ya. Otu ukwu ya, nke aka nri ya, ka o zonyere n'ime osimiri, ma ukwu nke aka ekpe ya ka o zokwasiri n'elu ala.

3 O ji oke olu, nke dara uda dika igbo uja odum, tie mkpu, egbe eluigwe asaa gbara otu mgbe ahụ.

4 Mgbe m chorọ idetu ihe egbe eluigwe ndi a kwuru, anuru m otu olu si n'eluigwe na-ekwu, "Edela ihe ahụ n'akwukwo, n'ih i na-achoghi ka ndi ozọ mata okwu ahụ egbe eluigwe ndi ahụ kwuru."

5 Mgbe ahụ, mmuo ozi ahụ nke m huru zokwasiri ukwu ya n'elu osimiri, na n'ala akoro ahụ, chiliri aka ya abuo elu,

6 were onye ahụ na-adi ndu mgbe niile ebighi ebi nuo iyi. Ya bu onye ahụ kere eluigwe na uwa, na ihe niile di n'ime ha, na oke osimiri, na ndi niile bi n'ime ha, si na oge ezuola. Na o kwesikwaghi ka a tufuo oge obula.

7 N'ubochi ahụ, mgbe ndi mmuo ozi asaa ahụ ga-afu opi ike ha, ihe omimi niile nke Chineke ga-emezu, dika o gwara ndi ohu ya bu ndi amuma.

8 Olu nke ahụ m nuru mbu sitere n'eluigwe gwa m okwu ozọ, na-asị, "Gaa nara mmuo ozi ahụ guzo n'elu oke osimiri na ala akoro, akwukwo ahụ aseghere aseghere nke o ji n'aka ya."

⁹ Ejekwuru m mmụọ ozi ahụ gwa ya ka o nye m akwụkwọ nta ahụ. Ọ sịrị m, “Nara ya, taa ya. Ọ ga-eme ka afọ gị luolu, ma ‘n’ọnu gị, ọ ga-atọ gị ụtọ dika mmanụ anụ.’*”

¹⁰ Ya mere, anaara m ya akwụkwọ nta ahụ site n’aka mmụọ ozi ahụ taa ya. Ọ tọrọ ụtọ dika mmanụ anụ n’ọnu m, ma mgbe m lodara ya, afọ m bidoro ilu ilu.

¹¹ Mgbe ahụ ha sịrị m, “Ị ghaghị ibu amụma ọzọ banyere ọtụtụ mmadụ, na ọtụtụ mba, na ọtụtụ asụsụ na ọtụtụ ndi eze.”

11

Ndi ama abuo

¹ Enyere m ihe ọtụtụ osisi achara e ji atụ ihe. Agwara m si m, “Gaa tuọ ulonso ukwu Chineke, ma tuokwa ebe ichu aja di n’ulonso ahụ, guo onuogugu ndi niile na-akpo isiala n’ebe ahụ.

² Ma atukwala ogige nke di na mputa ulonso ahụ, n’ihi na ewerela ya nye ndi mba ozọ. Ha ga-azotokwa obodo nso ahụ ukwu iri onwa anọ na abuo.

³ Aga m enye mmadu abuo ndi ga-agbara m ama ike ka ha buo amuma otu puku ubochi na nari ubochi abuo na iri ubochi isii (1,260), ha ga-eyi akwa mkpe.”

⁴ Ndi a bu osisi oliv abuo ahụ na ihe idoba oriona abuo ahụ, ndi na-eguzo n’ihu Onye nwe uwa.*

⁵ Ọ buru na onye obula achoo imeru ha ahụ, oku ga-esi ha n’onu puta rechapu ndi iro ha. Ọ buru na onye obula achoo imeru ha ahụ, a ga-egbu ya n’uzo di otu a.

⁶ A ga-enyekwa ha ike imechi eluigwe ime ka mmiri ozuzo obula ghara izo n’uwa n’ime afọ ato na okara ahụ ha ga-ebu amuma ha. A ga-enyekwa ha ike ime ka osimiri na mmiri nta niile ghoo obara. Ha ga-enwekwa ike ime ka udi oria di iche iche biakwasị uwa niile n’oge obula ha cheputara n’obi ha.

⁷ Mgbe ha gbazuru ama ha, anu ohia ahụ,† nke na-esite n’ime olulu Abis ahụ ga-ebuso ha agha merie ha, gbukwaa ha.

⁸ Mgbe ha nwuchara, ozu ha ga-atogboro n’okporozo nke obodo ukwu ahụ nke a na-akpo na mmuo Sodom na Ijpt, ebe a kpooburu Onyenwe ha n’obe.

⁹ A gaghị ekwenyekwa ka onye obula lie ozu ha. Ma ndi niile di iche iche n’uwa, n’ebo niile, na asusu niile, na mba niile ga-agba ozu ha gburugburu ubochi ato na okara n’ebe a togboro ha na-ele ha anya.

* 10:9 Izk 3:3 * 11:4 Abu 52:8; Zek 4:3,11,14 † 11:7 Anu ohia a bu onye na-emegide Kraist.

¹⁰ Ndi niile bi n'ụwa ga-añurị ọñụ, nyeriita ibe ha onyinye di iche iche, kpọọ oriri di iche iche iji nūrjia ọñụ n'ihu ogbugbu e gburu ndi amuma abụọ ahụ, ndi wetaara ha oke nhụju anya.

¹¹ Ma mgbe ụbọchị atọ na ọkara gafesiri, Chineke ga-eme ka Mmụọ ya na-enye ndu banyekwa n'ime ha, ha bilitere ọtọ, oke egwu jidere ndi niile hụrụ ha.

¹² Ha nūrụ oke olu si n'elugwe daa na-asị, "rigotanụ n'elu." Ha siri n'igwe ojii, rigoro n'elugwe ebe ndi iro ha ga-anọ na-ele ha anya.

¹³ Ma n'otu oge ahụ, n'otu awa ahụ, ala ọma jijiji dikarisiri oke egwu mara nke mere ka otu akukụ n'ime akukụ iri nke obodo ahụ niile daa. Ndi nwurụ n'oge ala ọma jijiji a dikwa puku mmadu asaa. Ma ndi niile foduru sitere n'oke egwu nye Chineke nke elugwe otuto.

¹⁴ Ugbu a ahuhụ nke abụọ ahụ agafeela. Ma mgbe na-adighi anya, ahuhụ nke atọ na-abia.

Opi nke asaa

¹⁵ Ka mmụọ ozi nke asaa furu opi ike ya, oke olu di iche iche dara ike ike n'elugwe, na-asị,

"Alaeze niile nke ụwa

aburula alaeze Onyenwe anyi, na nke Kraist ya.

Ya onwe ya ga-achikwa ruo mgbe niile ebighi ebi."

¹⁶ Mgbe ahụ, iri ndi okenye abụọ na anọ ahụ nọ n'ocheeze ndi ahụ di n'ihu ocheeze Chineke dara n'ala kpọọ isiala nye Chineke,

¹⁷ na-asị,

"Anyi na-enye gi otuto, gi Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile.

Onye na-adi, na onye dikwaari,

n'ihu na i werela oke ike gi niile n'aka gi malitekwa ichi ochichi.

¹⁸ Mba niile were oke iwe megide gi,

ma ugbu a bu oge gi iweso ha iwe di oku.

Ugbu a bu oge ikpe ndi nwuru anwu ikpe

na ikwughachi ndi ohu gi bu ndi amuma ugwo oru ha,

na ndi nsọ na ndi gi niile, bu ndi na-atu egwu aha gi,

bu ndi di nta na ndi di ukwu.

Oge eruokwala mgbe ila n'iyi ndi na-emebi ụwa ga-adi."

¹⁹ Mgbe ahụ kwa, e meghere ulonso Chineke nke di n'elugwe. A hukwara igbe ogbugba ndu n'ime ya. N'otu oge ahụ kwa, egbe elugwe malitere igba, amuma gbukwara. Oke ifufe bidokwara ife. Oke ala ọma jijiji na akummiri igwe mere mkpotu nke ukwu.

12

Nwanyị na agwọ ochie ahụ

¹ Oke ihe iribama putara ihe n'eluigwe, otu nwanyị e yikwasiri anyanwu dika uwe. Onwa dikwa n'okpuru ukwu ya abuo. Okpueze nwee kpakpando iri na abuo dikwa ya n'isi.

² O di ime, na-etikwa mkpu n'ihia ahuhu na ihe ufu nke omumu nwa.

³ Mgbe ahụ, ihe ama ozo putara ihe n'eluigwe, agwọ ochie nke di ukwu na-acha uhie uhie a na-akpo dragon, nke nwere isi asaa na mpi iri. O kpukwasikwara okpueze asaa n'isi ya.

⁴ O nwere odudu nke o ji dokpuru otu uzọ n'ime uzọ ato nke kpakpando niile di n'eluigwe, tuda ha n'ala. O biara guzo n'ihu nwanyị ahụ na-achọ imuputa nwa ahụ o di ime ya, noo na njikere iri nwantakiri ahụ ma a muputa ya.

⁵ O muputara nwantakiri nwoke, "onye ga-ejikwa mkpara ochichi chia mba niile ochichi."* N'otu oge ahụ kwa, e si n'ebe ahụ wepu nwata ahụ were ya gaa n'ebe Chineke no n'eluigwe n'ocheeze ya.

⁶ Ma nwanyị ahụ si n'ebe ahụ gbapu gbalaa n'ozara ebe Chineke kwadebere na o ga-anọ. Ebe ahụ ka a ga-elekota ya anya nke oma otu puku ubochi na nari ubochi abuo na iri ubochi isii (1,260).

Agha a luru n'eluigwe

⁷ Mgbe ahụ, agha daputara n'eluigwe. Maikel na ndi mmuo ozi ya buru agha megide agwọ ochie ahụ (a na-akpo dragon). Dragon ahụ na ndi mmuo ozi ya bukwara agha nke ha,

⁸ ma e meriri ha, ha enwekwaghi onodu obula n'eluigwe.

⁹ Dragon ukwu ahụ, bu agwọ ochie ahụ a na-akpo ekwensu maobu Setan, nke na-eduhie ndi niile bi n'ụwa. A tudara ya n'ụwa, ya na ndi mmuo ozi ya niile.

¹⁰ Mgbe ahụ, anuru m oke olu si n'eluigwe na-ada si, "O mezuola n'ikpeazu, bu nzoputa Chineke na ike na alaeze Chineke anyi, na ikike ichi isi Kraist ya, ha aburu la ihe di ire.

N'ihia na e sitela n'eluigwe chutuo

onye ahụ na-ebo umunna anyi ebubo.

O na-ebo ha ebubo ehie na abali n'ihu Chineke.

¹¹ Ha lurburu ya n'agha

site n'obara Nwa aturu ahụ

na site n'ama nke okwu onu ha,

n'ihia na ha ahughi ndu ha n'anya kariya,

* 12:5 Abụ 2:9

kama ha jikere inye ndụ ha ọbụladị ruo n'ọnwụ.

¹² Ya mere, nūrjanụ ọñụ eluigwe
ma unu ndị niile bi n'ime ya.

Ma ahụhụ dīrī unu ndị bi n'ụwa na osimiri
n'ihī na ekwensu abiakwutela unu.

O jirila oke ọñuma bīakwute unu.

Ọ makwaara na oge a o nwere ehighi nne."

¹³ Mgbe agwọ ochie ahụ chọpụtara na a chụdala ya
n'ụwa, ọ chụsoro nwanyị ahụ mụrụ nwa nwoke ahụ ọsọ.

¹⁴ Ma e nyere nwanyị ahụ nku abụọ, nke dīka nku oke
ugo, ka o jiri gbanarī agwọ ochie ahụ feba n'ime ọzara, ebe
a kwadooro ya, na ebe a ga-anọ lezie ya anya afọ atọ na
ọnwā isii.

¹⁵ Ma agwọ ahụ meghere ọñụ ya mee ka mmiri si n'ọñụ
ya sọpūta dīka iyi nke ga-ebufu nwanyị ahụ.

¹⁶ Ma ala nyeere nwanyị ahụ aka. O meghere ọñụ ya loda
idee mmiri a nke si n'ọñụ agwọ ahụ sọpūta.

¹⁷ Mgbe ahụ, agwọ ochie ahụ wesara nwanyị ahụ iwe,
puọ iga buo agha megide ụmụ ya bụ ndị niile fọdurū, bụ
ndị niile na-edebe iwu Chineke na ndị na-ekwupūta na ha
bụ ndị ama nke Jisọs.

13

Anụ si n'osimiri pūta

¹ Agwọ ochie ahụ guzoro n'akūkū n'ọñụ oke osimiri ahụ.
Ma ahurū m otu anụ ọhīa ka o si n'ime oke osimiri na-
aripūta. Anụ ọhīa a nwere isi asaa na mpi iri. Okpueze iri
dīkwa n'elu mpi ndī a. Aha e dekwasirī n'isi asaa ahụ n'otu
n'otu bụ ikwutọ na ikwuhie Chineke.

² Anụ ọhīa a m hurū dī ka agū, ma ukwū ya dīka ukwū
anụ ọhīa bīa. Ọñụ ya dīkwa ka nke ọdum. Agwọ ochie ahụ
nyere ya ike ya, na ocheeze ya na ikike dī ukwuu.

³ Otu n'ime isi ya nwere ọnya buru ibu, nke purū iwetara
ya ọnwū, e mere ka ọnya ahụ laa. Ụwa niile sobere anụ
ọhīa ahụ n'azū n'itūnanya.

⁴ Ha kpọrọ isiala nye agwọ ochie ahụ n'ihī na o nyere anụ
ọhīa ahụ ikike dī otu a. Ha bidokwara ikpọ isiala nye anụ
ọhīa ahụ, na-asī, "Ebee ka onye ahụ nọ, nke dī ukwuu karīa
ya, onye pūkwara ibu agha megide ya?"

⁵ E nyekwara anụ ọhīa ahụ ọñụ na ike ikwū okwū mpako
na ikike ikwulu ekwulu ọnwā iri anọ na abụọ.

⁶ O meghere ọñụ ya malite ikwulu Chineke, na aha ya na
ebe obibi ya, na ndụ ahụ bụ ndị bi n'eluigwe.

⁷ E nyere ya ike ibuso ndị nsọ agha na imeri ha. E nyekwara ya ikike ichi agburu niile, na ebo niile, na ndi niile, na mba niile na asusu niile.

⁸ Ndi niile bi n'elu uwa ga-akpokwa isiala nye ya, bu onye obula a na-edeghi aha ya n'ime akwukwo nke ndu nke Nwa aturu ahụ e gbururi, site n'oge e kere uwa.

⁹ Onye nwere nti ya nuru.

¹⁰ "O buru na o di onye obula a ga-adota n'agha, o bu ha ka a ga-adotakwa n'agha.

O buru na o di onye obula ga-anwu site na mma agha, aghaghi iji mma agha gbuo ha."*

Ka nke a buru ihe igbaume na iguzosikwa ike n'okwukwe nke ndi Chineke.

Anu ojoo si n'ime ala puta

¹¹ Mgbe ahụ kwa, ahuru m anu ohia ozo di iche ka o si n'ala na-ariputa. O nwere mpi nta abuo dika mpi Nwa aturu, kama o na-ekwu okwu dika agwo ochie ahụ.

¹² O na-achị isi n'onodu anu ohia nke mbu. O bukwa ike a ka o ji kwagide uwa na ndi niile bi n'ime ya ka ha kpoo isiala nye anu ohia mbu ahụ nke a gworo onya ya na-eweta onwu.

¹³ O na-emekwa otutu oke ihe iribama di iche iche. O mere obuladi ka oku si na mbara eluigwe daa n'uwa n'ihu mmadu niile.

¹⁴ O duhiokwara ndi mmadu bi n'uwa site n'oru iribama ya niile nke e nyere ya ike iru n'onodu anu ohia ahụ. O gwakwara ndi niile bi n'uwa ka ha kpuo ihe oiyi nke anu ohia ahụ nke e jiri mma agha meruchaa ahụ, ma mechaa di ndu.

¹⁵ E nyere ya ike ikunye ume ndu n'ime oiyi nke anu ohia mbu ahụ, ime ka ihe a kpuru akpu kwuo okwu mekwa ka e gbuo ndi niile na-akpoghi isiala nye ya.

¹⁶ O nyere iwu ka onye obula, onye ukwu na onye nta, ogaranya na ogbenye, ohu na onye nwe onwe ya, nata akara n'aka nri maobu n'egedege ihu ha.

¹⁷ Ya mere, o dighi onye obula nwere ike izu ahia maobu ree ahia ma o buru na onye ahụ enweghi akara a, nke bu aha anu ohia ahụ, maobu ihe e ji mara ya, maobu onuogugu nochiri aha ya.

¹⁸ Nke a ka chorọ amamihe maka ighota ya. Ka onye obula nwere ogugusi, guo onuogugu nke anu ohia ahụ, n'ihia na o bu onuogugu mmadu.† Onuogugu ahụ bukwa narị isi na iri isi na isii, ya bu 666.

* 13:10 Jer 15:2 † 13:18 Nke a bu akara onuogugu mmadu e kere eke.

14

Nwa aturu ahụ na ndị a gbaputara

¹ Elere m anya hụ Nwa Aturu ahụ ka o guzo n'ugwu Zayon. Ya na nari puku mmadu na iri puku mmadu anọ na anọ ahụ, bụ ndị e dekwasiri aha ya na aha Nna ya n'egedege ihu ha.

² Anukwara m olu si n'eluigwe na-ada dika uda mmiri si n'ime nkume na-asoputa, maobu dika uda nke oke egbe eluigwe. Olu m nuru dika olu ndi na-abu abu, ndi ji ubo akwara na-abu abu.

³ Nari puku mmadu na iri puku mmadu anọ na anọ ndi ahụ guzo, chee ocheeze ahụ, anu anọ ahụ di ndu, na ndi okenye ahụ ihu, na-abu abu, ha na-abu abu ohuru. Nke naani ha bu ndi a gbaputara n'üwa puru imuta.

⁴ Ndi a bukwa ndi na-emerughi onwe ha n'ebe umu nwanyi di, n'ih na ha di ochka ka umu agboghọ na-amaghi nwoke. Ha na-eso Nwa Aturu ahụ ebe obula o na-aga. Ha bu ndi a gbaputara n'etiti mmadu iburu Chineke na Nwa Aturu ahụ dika mkpuru mbu.

⁵ O dikwaghi okwu ugha obula a huru n'onu ha. Ha bukwa ndi na-enweghi ita uta.

Ndi mmuo ozi ato

⁶ Ahukwara m mmuo ozi ozo ka o na-efeghari n'etiti mbara eluigwe. O ji ozioma nke ebighi ebi ahụ n'aka, nke o na-aga ikwusara mba niile, na ebo niile, na asusu niile na mmadu niile no n'üwa.

⁷ O jiri oke olu kwuo si, "Tunnu egwu Chineke, nyekwanu ya otuto, n'ih na oge ikpe ya eruola. Kpookwanu isiala nye ya, bu onye kere eluigwe na ala, na oke osimiri na isi iyi mmiri niile."

⁸ Mgbe ahụ mmuo ozi nke abuo biara soro ya, na-efeghari na-asi, "O daala! O daala, bu Babilon obodo ukwu ahụ,"* bu nke mere ka mba niile nuo mmanya onuma nke ikwa iko ya."

⁹ Mgbe ahụ, mmuo ozi nke ato biakwara soro ha na-eti mkpu na-asi, "Onye obula na-akpo isiala nye anu ohia ahụ si n'ime mmiri riputa, na oiyi ya ahụ a kpuru akpu, na onye na-anarakwa akara ahụ n'egedege ihu maobu n'aka ya,

¹⁰ ha onwe ha, aghaghi isoro nuo mmanya nke oke iwe Chineke, bu nke a na-agwaghi agwa† gbanye n'ime iko onuma ya. A ga-ejikwa oku na nkume oku‡ mekpaa ha ahụ n'ihu ndi mmuo ozi di nsọ na n'ihu Nwa Aturu ahụ.

* 14:8 Aiz 21:9 † 14:10 Nke a na-etinyeghi mmiri ‡ 14:10 Maobu, solfo

11 Anwuru oku si n'ebe a na-emekpa ha ahụ apụta n-arigo elu ruo mgbe niile ebighi ebi. Izuike agaghị adiri ha ehie na abali bu ndi ahụ kporo isiala nye anu ohia ahụ na oiyi ya a kpuru akpu, kwerekwa ka a kakwasị ha akara nke aha ya.

12 Ka nke a buru ihe igbaume nye ndi nsọ ya, bu ndi nke Chineke na-erubere iwu ya isi, na-eguzosikwa ike n'okwukwe ha n'ime Jisos."

13 Anukwara m olu nke si n'eluigwe daa na-asị, dee ihe a n'akwukwo, "Ndi a goziri agozi ka ha bu, bu ndi nwuru n'ime Onyenwe anyi site ugbo a gaa n'ihu."

"E, ha ga-ezu ike site na ndogbu niile nke ha dogburu onwe ha, n'ih na oru ha ruru ga-eso ha," ka Mmuo Nso na-ekwu.

Oge iwe ihe ubi

14 Elere m anya hu otu igwe ocha, nke onye nduru na ya dika nwa nke mmadu. § O kpu okpueze e jiri naani olaedo mee, jirikwa mma iwe ihe ubi di nko, n'aka ya.

15 Mgbe ahụ, otu mmuo ozi sitere n'ulonso ukwu puta, tikuo onye ahụ nokwasiri n'igwe ocha si, "Ngwa, bido iji mma iwe ihe ubi gi ruo oru, n'ih na oge owuwe ihe ubi eruola. Ihe a ga-aghọ aghọ n'ụwa achaala nke oma."

16 Ya mere, onye ahụ nokwasiri n'igwe ocha ahụ runyere mma owuwe ihe ubi ya n'ime ụwa, ghota ihe di n'ụwa dika ihe ubi.

17 Mmuo ozi ozo sitekwara n'ulonso ukwu di n'eluigwe puta. Ya onwe ya jikwa mma owuwe ihe ubi di nko.

18 Mmuo ozi ozo, nke na-elekota oku sitekwara n'ebe ichu aja ahụ puta, were olu ike gwa mmuo ozi ahụ ji mma di nko si, "Were mma owuwe ihe ubi gi di nko bipu osisi uyoko mkpuru grepu site na vaini niile di n'ụwa, n'ih na ha niile achaala."

19 Ya mere, mmuo ozi ahụ runyere mma owuwe ihe ubi ya n'ụwa, bipusia uyoko mkpuru vaini ahụ chikota ha, kpojuputa ha ebe Chineke ga-eji iwe zochaa ha.

20 A zochakwara mkpuru vaini ahụ n'ebe a na-azocha mkpuru vaini nke di n'azu obodo. Obara si n'ebe ahụ gbaputa di elu ruo ihe dika eriri e ji ekegide inyinya n'isi ime ka o gaa ebe achoro, o bu ihe ruru nari kilomita ato n'ogologo.*

15

Ndi mmuo ozi asaa ji ihe ntaramahuhu asaa

¹ Ahụkwara m ihe ịrịbama ọzọ n'eluigwe. O dị ebube dịkwa oke egwu. Ndi mmụọ ozi asaa ji ụzọ ahụhụ asaa. Ha bụ ahụhụ nke ikpeazụ ndi ga-eweta iwe Chineke na ngwụcha.

Abụ ndi a gbaputara buru

² Ahurū m ihe dika oke osimiri enyo a gwakotara ya na oku, na ndi ahụ nweterala mmeri n'ebe anụ ọhia ahụ na oyiyi ya, na onuogugụ aha ya. Ha guzo n'akukụ oke osimiri enyo ahụ, jidekwa ubo akwara nke Chineke n'aka ha.

³ Ha na-abụ abụ Mosis ohu Chineke, na abụ Nwa aturū ahụ.

“Orū gi niile di ukwu dikwa ebube,
Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile.
Uzo gi niile ziri ezi, burukwa eziokwu,
Gi, Eze nke mba niile.

⁴ Onye ga-aghara itu gi egwu, Onyenwe anyi,
onye ga-agharakwa ito aha gi?

N'ih i na o bu naani gi di nsọ.

Mba niile ga-abiakwa

ikpo isiala n'ihu gi,

n'ih i na emeela ka oru ezi omume gi puta ihè.”

⁵ Mgbe nke a gasiri, elere m anya hu, na e meghere, ulonso ukwu di n'eluigwe, ya bu, ulo ikwu nke iwu ogbugba ndu ahụ.

⁶ Mmụọ ozi asaa ndi ahụ ji ihe ntaramahụhụ asaa si n'ulonso ahụ puta. Ha yi uwe ogbo ọcha, akwa ọcha na-enwu ezigbo ọcha. E kekwasiri ihe okike ọlaedo gburugburu obi ha.

⁷ Otu n'ime anu ano ndi ahụ di ndu bunyere mmụọ ozi asaa ndi ahụ efere ọlaedo asaa a gbajuru onuma Chineke, bu onye ahụ na-adị ndu mgbe niile ebighi ebi.

⁸ Mgbe ahụ ulonso ahụ juputara n'anwuru oku si n'ebube na ike Chineke na-aputa. O nweghi onye ọbula nwere ike iba n'ulonso ahụ tutu ruo mgbe ntaramahụhụ asaa nke ndi mmụọ ozi asaa ahụ gwuchara.

16

Efere asaa nke onuma Chineke

¹ Mgbe ahụ, anurū m oke olu si n'ulonso ahụ na-ada na-agwa ndi mmụọ ozi asaa ahụ okwu, “Ngwanu, gaanu wusa ihe di n'efere onuma asaa Chineke ahụ n'elu uwa.”

² Mmụọ ozi nke mbu puru gaa wusa ihe di n'efere nke ya n'elu uwa, onya ojo na-egbu oke mgbu biakwasiri mmadu niile nwere akara anu ọhia ahụ, na ndi na-akporo oyiyi ya isiala.

³ Mmụọ ozi nke abụọ wụsara ihe dị n'ime efere nke ya n'elu osimiri niile. Otu mgbe ahụ, osimiri niile chaghariị ghọọ ọbara dika nke onye nwurụ anwụ. Nke a mere ka ihe niile dị ndụ n'ime osimiri ahụ nwụọ.

⁴ Mmụọ ozi nke atọ pụrụ gaa wusa ihe dị n'efere nke ya n'elu iyi na n'elu isi iyi niile. Nke a mere ka ha niile ghọọ ọbara.

⁵ Anurụ m ka mmụọ ozi ahụ mmiri niile dị n'aka ya kwuru okwu si,

"I kpere ikpe ziri ezi, Gị, Onye dị Nsọ,
na onye na-adị site na mmalite, na onye na-adikwa
ugbu a.

⁶ N'ihia na ha wusara ọbara ndị nsọ gị na ndị amụma gị.
Ma ugbu a, i nyela ha ọbara ka ha nūọ. Nke a bukwa
ezi ugwo oru ha kwesiri inata."

⁷ Mgbe ahụ kwa, anurụ m ka mmụọ ozi ahụ na-anọ n'ebe
ichu aja siri,

"E, Onyenwe anyi Chineke, Onye pụrụ ime ihe niile,
ikpe gị niile bu nke ziri ezi, burukwa eziokwu."

⁸ Mmụọ ozi nke anọ pụrụ wusa ihe dị n'efere nke ya n'elu
anyanwu si otu a mee ka anwu were okpomoku ya chagbuo
ndi mmadu.

⁹ Okpomoku ahụ si n'anyanwu bia rere onye obula oku
n'ahu. Nke a mere ka ndi mmadu bido ikocha aha Chineke,
onye nwere ike ichi ihe otiti ndi a, ma ha juru icheghari nye
ya otuto.

¹⁰ Mmụọ ozi nke ise pụrụ wukwasị ihe dị n'efere nke
ya n'elu ocheeze anu ohia ahụ, mee ka alaeze ya juputa
n'ochichiri. Ndi mmadu tabiri ire ha n'ihia oke ahụ ufu.

¹¹ Ha kochara Chineke nke eluigwe n'ihia ihe ufu na onya
biakwasiri ha. Ma ha juru icheghari site n'ajo oru ha niile.

¹² Mmụọ ozi nke isii pukwara wukwasị ihe dị n'efere ya
n'elu mmiri ukwu ahụ bu Yufretis si otu a mee ka mmiri di
n'ime ya taa. Nke a mere ka o diri ndi eze ahụ si n'owuwa
anyanwu mfe.

¹³ Ahuru mmụọ atọ ruru aru ndi putara ihe n'udidi awo,
ha si nonu agwo ochie ahụ na nonu anu ohia ahụ nwere
ike iru oru itunanya puta, na nonu onye amuma ugha ahụ.

¹⁴ Ha bu mmụọ nke ajo mmụọ ndi ahụ na-aru oru
iribama. O bu ha na-ejekwuru ndi eze uwa niile ichikota
ha maka ibu agha n'ubochi ukwu ahụ bu ubochi Chineke
Onye puru ime ihe niile.

**15 "Lee! Ana m abia dika onye ohi. Ngozi na-adiri
onye ahụ no na-eche nche, ndi yi uwe ha na njikere,**

ka ọ ghara ijeghari n'ọnọdu igba ọto, buru onye ọnọdu ya na-eweta ihere."

¹⁶ Ha kpokoro ndi eze ahụ n'otu ebe a na-akpo Amagidon n'asusu Hibru.

¹⁷ Mmuo ozi nke asaa wupuru ihe di n'efere nke ya n'ikuku, otu olu sitere n'ocheeze di n'ulonso ukwu ahụ daa uda si, "Emezuola ya!"

¹⁸ Mgbe ahụ egbe eluigwe bidoro na-agba na-eme mkpotu, amuma bidokwara na-egbu, oke ala oma jijiji dikwara n'ụwa, udi nke na-adibeghi site na mgbe e kere ụwa. O bu ala oma jijiji kachasi ala oma jijiji ndi ozo njo.

¹⁹ Obodo ukwu ahụ kewara uzọ atọ. Obodo niile di na mba niile dakwara. Chineke chetara obodo ukwu ahụ bu Babilon. O nyere ya iko juputara na mmanya nke n'oke iwe nke onuma ya.

²⁰ Mgbe ahụ, agwa etiti niile mikpuru, ugwu niile ghorọ ala di larii.

²¹ Mkpuru mmiri nke idi arọ otu n'ime ha ruru kilogram iri anọ na okara, sitere n'eluigwe na-adakwasị ndi mmadu. Nke a mekwara ka ha kochaa Chineke n'ih ihe ntaramahuhu nke mkpuru mmiri ahụ, n'ih na ihe ntaramahuhu ahụ di nnoo njo nke ukwu.

17

Nwanyị akwuna na anụ ojoo ahụ

¹ Otu n'ime ndi mmuo ozi asaa ndi ahụ ji efere biara si m, "Bia, aga m egosi gi ahuhu ga-abiakwasị onye ahụ ụwa niile maara dika akwuna, onye ahụ na-anokwasị n'elu otutu mmiri nke ụwa.

² Ndi eze ụwa esorola ya kwaa iko n'otu ihe ndina, emekwara ka ndi niile bi n'ụwa buru ndi mmanya ikwa iko ya na-egbu."

³ O duuru m n'ime mmuo baa n'ozara. N'ebe ahụ ka m no hu otu nwanyị nokwasiri n'elu otu anụ ohia na-acha obara obara. Anụ ohia ahụ nwere isi asaa na mpi iri. Aha ndi e dere anụ ohia ahụ n'ahụ bu naani okwu ikwulu Chineke.

⁴ Nwanyị ahụ yi akwa na-acha odo odo na nke na-achakwa obara obara, gbarakwa ihe icho mma e ji olaedo, nkume di oke onuahia na pieal kpuo. O jikwa iko olaedo n'aka ya nke juputara n'ih aru na ihe ure niile o ji na-akwa iko ya.

⁵ Aha e dekwasiri ya n'egedege ihu bu ihe omimi:

Obodo ukwu ahụ bu Babilon,
nne ndi na-akwa iko
na nke ihe aru niile nke ụwa.

⁶ Ejikwa m anya m hụ na nwanyị ahụ anụjuola ọbara ndị nso afo, ya na ọbara ndị ama Jisos.

Mgbe m hụrụ ya, ọ gbagwojuru m anya.

⁷ Ma mmụọ ozi ahụ siri m, “Gini mere ihe i hụrụ ji ju gi anya? Aga m akọwara gi ihe omimi banyere nwanyị a na anụ ọhia ahụ nke na-ebughari ya, bu nke nwere isi asaa na mpi iri.

⁸ Anụ ọhia ahụ i hụrụ, nwere mgbe ọ diiri, ma ugbu a, ọ dikwaghi. Ma ọ ga-esi n’olulu Abis ahụ puta banye na mbibi. Ma nloghachi ya ga-eju ndi ahụ a na-edeghi aha ha n’ime akwukwo ndu ahụ site n’oge e kere uwa anya. N’ihi na e nwere mgbe ọ diiri, ma ugbu a, ọ dikwaghi, ma ọ ga-emesi bia.

⁹ “Nke a chorọ uche nke nwere amamihe. Isi asaa ahụ nochiri anya ugwu asaa ahụ nke nwanyị ahụ na-anọdu n’elu ha. Ha na-anochikwa anya ndi eze asaa.

¹⁰ Ise n’ime ha adaala, otu ka no, nke ozọ abiabeghi. Mgbe ọ biara, ọ ga-anọ nwantakiri oge.

¹¹ Anụ ọhia ahụ nke diri ma ọ dikwaghi, bu onye nke asato, ọ bu onye otu ndi eze asaa ahụ ma a lakwara ya n’iyi.

¹² “Mpi iri ahụ i hụrụ nochiri anya ndi eze iri na-anatabeghi alaeze. Ha na anụ ọhia ahụ ga-anata ike ochichi dika eze sooso otu awa.

¹³ Ha ji otu obi na-enye anụ ọhia ahụ ike ha na ichi isi ha.

¹⁴ Ha ga-ebu agha megide Nwa Aturu ahụ, ma Nwa Aturu ahụ ga-emeru ha n’ihi na ọ bu Onyenwe kachasi ndi wenu niile nakwa Eze kachasi ndi eze niile. Ndi so ya bukwa ndi a kporo, na ndi a hoputara, ndi ya kwesikwara ntukwasu obi.”

¹⁵ Mgbe ahụ ọ siri m, “Mmiri ndi ahụ i hụrụ, ebe nwanyị akwuna ahụ no, bu ndi mmadu di iche iche, igwe mmadu, na mba di iche iche na n’asusu di iche iche.

¹⁶ Anụ ọhia ahụ na mpi iri ahụ i hụrụ ga-akpo nwanyị akwuna ahụ asi. Ha ga-agba ya oto, laakwa ya n’iyi, ha ga-eri anụ ya, werekwa oku rechapu ya.

¹⁷ Chineke etinyela ya n’obi ha imejuputa nzube ya site n’inwe otu obi nakwa inyefe anụ ọhia ahụ ikike ochichi alaeze ha, tutu ruo mgbe a ga-emezu okwu Chineke.

¹⁸ Ma nwanyị a i hụrụ bu obodo ukwu ahụ na-achị ndi eze niile nke uwa.”

¹ Mgbe ihe ndi a niile gasiri, ahuru m mmuo ozi ozọ ka o si n'eluigwe na-aridata. E nyere ya ikike di ukwu, ebube ya mekwara ka ihe juputa n'ụwa.

² O ji olu di ike tie mkpu,

“ O daala! O daala! Babilon Obodo Ukwu ahụ adaala!”*

O ghookwala ogha obibi ndi mmuo ojoo
n'ebe nzuko mmuo ndi ahụ na-adighi ocha,
n'ebe nzuko umu nnunu ruru aru
n'ebe nzuko umu anumanu niile na-adighi ocha na ndi
ruru aru.

³ N'ih i na mba niile anuola

site na mmanya onuma nke ikwa iko ya.

Ndi eze nke ụwa sokwaara ya kwaa iko,

ndi na-azu ahia n'ụwa aghokwaala ndi ogaranya site
n'oke iba uba nke ya.”

Ido aka na nti

⁴ Mgbe ahụ, anukwara m olu ozọ si n'eluigwe na-akpo oku na-asi,

“ Ndi m, sinu n'ime ya puta, †
ka unu ghara iketa oke na mmehie ya,
ka unu gharakwa iketa oke ahuhu ya.

⁵ N'ih i na mmehie ya amubaala ruo eluigwe.

Chineke echetakwala ajo omume ya niile.

⁶ Mesonu ya mmeso dika o si meso unu.

Kwughachinu ya ugwo mmaji abuo maka ihe o mere.
Gwakooronu ya mmaji abuo n'ime iko mmanya ahụ
nke o gwakooro ndi ozọ.

⁷ Nye ya otutu mmekpa ahụ na obi ilu

dika ndu otuto, n'ime onwe ya obi utu nke o nyere onwe
ya.

O na-ekwu n'obi ya na-asi,

'Abu m eze nwanyi no n'elu ocheeze m.

Abughi m nwanyi di ya nwuru,
iru uju obula adighi nye m. ‡

⁸ N'ih i nke a, ihe ntaramahuhu ya ga-abiakwasị ya n'otu
ubochi,

onwu na iru uju nke onwu na-eweta, na unwu.

A ga-eji oku rechapu ya,

n'ih i na Onyenwe anyi Chineke onye na-ekpe ya ikpe,
di ike.

Ahuhu ato biakwasiri obodo Babilon

⁹ “Ndi eze nke ụwa, ndi soro ya kwaa iko, ma bie ndu ochicho ojoo ya, ga-akwa akwa, ruo uju n'ih i ya, mgbe ha ga-ahụ anwuru oku nke ikpo oku ya.

* 18:2 Aiz 21:9 † 18:4 Jer 51:45 ‡ 18:7 Aiz 47:7,8

10 Ha ga-eji oke egwu guzo n'ebe di anya, kwaa akwa n'ih
ntaramahuhu ya si,

" 'Ahuhu, Ahuhu diri gi, Babilon, Obodo ukwu a maara aha
ya

gi Babilon, obodo e ji idi ike maara.

N'otu ntabi anya, ikpe nke gi na-abia.'

11 "Ndi ahia nke uwa ga-akwa akwa ruokwa uju n'ih ya,
n'ih na o dikwaghi onye na-azu ihe ahia ha ozo.

12 Ngwa ahia olaedo gi, na olaocha, na ola e ji achọ mma
na nkume oke onuahia, ezi akwa ocha, na akwa uhie uhie,
na akwa lorilorị, na akwa odo odo, osisi niile na-esi isi oma,
ihe niile e ji odu enyi mee, ngwa ahia niile e ji osisi niile di
oke onuahia mee, bronz, igwe na nkume mabul.

13 Ha na uda sinamon na mmanu otite nke okpurukpu eso
osisi na-esi isi utu, maá na frankisens, mmanya na mmanu
oliv, utu oka na wiiti, ehi na aturu, inyinya na ugboala
agha, na ndi na-ere mmadu ibe ha dika ohu, na ahụ mmadu
na mkpuruobi mmadu.

14 "Ha ga-asị, 'Mkpuru ndi ahụ niile nke na-agu
mkpuruobi agu e sitela n'ebe i no gabiga. Ihe oma niile i ji
ebi ndu, na ihe oke onuahia niile i ji azu afo gi, efunarila
gi. Apughi ichotakwa ha ozo mgbe obula.'

15 Ndi ahia ahụ bara ogaranya site n'aka ya, ga-anọ n'ebe
di anya, n'ih oke egwu nke ntaramahuhu ya, na-eru uju,
na-ebesikwa akwa ike.

16 " 'Ahuhu, Ahuhu diri gi, obodo ukwu ahụ,
nke e yikwasiri ezi akwa ocha, nke na-acha odo odo na
obara obara

nke nya ihe icho mma nke olaedo, nkume di oke
onuahia di iche iche na nkume pieal di iche iche.

17 N'otu awa a ka a lara oke aku niile ndi a n'iyi.'

"Ndi niile nwee ugbo na-aga n'oke osimiri, na ndi na-
akwo ugbo ndi ahia n'oke osimiri, na ndi niile na-eso ugbo
mmiri ga-anọ n'ebe tere anya,

18 na-eti mkpu mgbe ha ga na-ele anya na-ahụ anwuru
okụ na-ala elu site n'ire oku ya na-asị, 'Olee obodo ozo dika
obodo ukwu a?'

19 Ha ga-ekpokwasị aja n'isi igosi obi ojoo ha na-eti mkpu
akwa na-asị,

" 'Ahuhu, Ahuhu diri gi, obodo ukwu a maara aha ya
ebe ndi niile nwere ugbo mmiri na-aga n'osimiri
ghoro ndi ogaranya site n'aku di n'ime ya.

Ma ugbu a, n'otu ntabi anya, ihe niile di n'ime ya bu ihe a
laara n'iyi.'

20 "Ma gi eluigwe, nuria onu n'ih ihe a dakwasiri ya,

unu ndị nsọ, ñurịakwanụ ọnyụ,
 unu ndị amụma na ndị ozi, ñurịakwanụ ọnyụ.
 N'ihì na Chineke ekpeela ya ikpe
 n'ihì mmeso ya megide unu."

Ụbọchị mkpebi ikpe Babilon

²¹ Mgbe ahụ, otu mmụọ ozi dị ukwuwu tụtulitere otu nkume nke dịka nkume igwe nri, tūba ya n'ime oke osimiri, na-asị,

"Otu a ka a ga-esi tufuo

Babilon obodo ukwu ahụ,
 agaghị ahụkwa ya ọzọ.

²² O dighị mgbe ọzọ ụzụ egwu ga-adị n'ebe ahụ.

Agaghị anụkwa olu oja na une na ụbọ akwara na nke
 ndị na-afụ opi ike n'ime gị ọzọ.

Aghaghị ahụ onye ọrụ ñka ọbụla
 n'ime gị ọzọ.

Agaghị anụkwa ụzụ nkume igwe nri
 n'ime gị ọzọ.

²³ Ìhè nke sitere n'orịona
 agaghị acha n'ime gị ọzọ.

Olu obi uto nke nwoke na nwanyị
 na-alụ di na nwunye agaghị adịkwa.

Ndị mgbereahịa gị bụ ndị a ma ama n'elu ụwa,
 ọ bụkwa mgbaasị gị ka e ji duhie mba niile nke ụwa.

²⁴ N'ime ya ka a hụrụ ọbara ndị amụma niile, na nke ndị
 nsọ niile,
 na nke ndị ọzọ ahụ niile e gburu n'ụwa."

19

Otuto dịrị Onyenwe anyị

¹ Mgbe ihe ndị a gasịrị, anụrụ m ụzụ nke ọtutu igwe mmadụ n'eluigwe. Ha niile na-eti mkpu na-asị,

"Haleluya!

Nzọpụta, na ebube na ike niile dịrị Chineke anyị.

² N'ihì na ikpe ikpe ya niile ziri ezi, bụrụkwa eziokwu.

O kpeela nwanyị ahụ na-akwa iko ikpe,
 onye ji ikwa iko ya meruo ụwa.

O bọlara ọbọ ọbara ndị ohu ya n'isi ya."

³ Ozokwa, ha tiri mkpu,

"Haleluya!

Anwuru ọkụ si n'ime ya na-arigo elu ruo mgbe ebighị ebi."

⁴ Mgbe ahụ, iri ndị okenye abuo na anọ ahụ, ha na anọ anọ ahụ di ndu dara n'ala n'ihu Chineke onye nokwasiri n'elu ocheeze ukwu ahụ, fee ya ofufe na-asị,
 "Amen, Haleluya!"

⁵ Otu olu sitekwara n'ocheeze ahụ na-asị,
 "Toonu Chineke anyị,
 unu ndị ohu ya niile,
 ndị ukwu na ndị nta,
 unu ndị na-atụ egwu ya."

⁶ Mgbe ahụ, anụkwara m olu dara ka olu igwe mmadu dika ka ụzụ mmiri na-ekwo ekwo, dika ka ụda egbe eluigwe dasiri ike na-asị,

"Haleluya!

N'ihì na Onyenwe anyị Chineke, Onye pụrụ ime ihe niile na-achị.

⁷ Ka anyị nūrīanụ ọñụ, ka obi tọkwaa anyị ụtọ.
 Ka anyị nye ya otuto.

N'ihì na ọlụlụ di na nwunye nke Nwa Aturū ahụ eruola,
 nwunye ya edoziekwala onwe ya.

⁸ E nyela ya ezi akwa ọcha nke na-enweghị ntupọ ọbula,
 na nke di nnọọ ezi ọcha ka o yikwasị onwe ya."

(Ezi akwa ọcha ahụ nọchiri anya ọrụ ezi omume nke ndị nso rụrụ.)

⁹ Mmụọ ozi ahụ gwara m sị, "Dee nke a: Ngozi diri ndị ahụ a kpọrọ ka ha bịa soro n'oriri ọlụlụ nwunye Nwa Aturū ahụ." Ọ gwakwara m sị, "N'eziokwu, ndị a bụ okwu nke Chineke."

¹⁰ Adara m n'ala n'ụkwụ ya ikpọ isiala nye ya, ma ọ gwara m sị, "O kwesighi ka i kpọọ isiala nye m n'ihì na abụ m naanị onyeozì ibe gi, na dika ọtụtụ ụmụnna gi ndị na-agba ama banyere Jisọs. Ọ bụ naanị Chineke ka i kwesiri ikpọ isiala nye. N'ihì na ọ bụ Mmụọ nke amụma na-agba ama ihe banyere Jisọs."

Onye nọkwasiri n'elu inyinya ọcha

¹¹ Mgbe ahụ kwa, elere m anya hụ ka eluigwe meghere. Ahụkwara m otu inyinya di ọcha. Onye nọkwasiri n'elu ya bụ onye a na-akpọ Onye kwesiri ntukwasị obi na Onye eziokwu. Ọ bụ onye na-ekpe ikpe n'uzọ ziri ezi na-ebukwa agha.

¹² Anya ya na-acha dika ire oku. Ọtụtụ okpueze dika ya n'isi. Otu aha nke naanị ya maara omimi ya ka e dekwasiri ya n'egedege ihu.

¹³ E gbokwasiri ya uwe mwuda e denyere n'ọbara. Aha a na-akpọ ya bụ Okwu Chineke.

¹⁴ Usuu ndi agha nke eluigwe, ndi yi uwe ezi akwa ọcha, na-enweghị ntupọ, nọ n'elu inyinya ọcha na-eso ya.

15 Ọ kpụ mma agha dị nkọ n'ọnu ya, nke o ji egbutu mba niile. "Ọ ga-eji mkpara igwe achi ha."* Ọ na-azochakwa mkpuru vainị n'ebe inara mmanya nke iwe ọku nke Chineke Onye pụrụ ime ihe niile.

16 Otu aha ka e dere n'elu uwe ya na n'elu apata ya: Eze kachasi ndi eze niile, na Onyenwe kachasi ndi nwenụ niile.

17 Mgbe ahụ, ahuru m otu mmuo ozi ka o guzo n'ime anyanwu na-eti mkpu n'oke olu, na-akpoku umu nnunu niile na-eke n'etiti mbara eluigwe, "Bianu! Zukoonu maka oke oriri nke Chineke.

18 Bianu soro rie anu ahụ ndi eze, na ndi ochiagha, na ndiisi agha. Sorokwanu rie anu ahụ inyinya na anu ahụ ndi nokwasiri n'elu ha. Riekwanu anu ahụ ndi mmadu, ndi ukwu na ndi nta, ndi ohu na ndi nweere onwe ha."

19 Mgbe ahụ, ahuru m anu ohia ojojo ahụ ya na ndi eze niile di n'ụwa, na ndi agha ha, ka ha zukotara ibu agha megide onye ahụ nokwasiri n'elu inyinya ahụ na ndi agha ya.

20 Ma e jidere anu ohia ahụ, ya na onye amuma ugha ahụ onye nke nooro n'ihu ya gosi ihe iribama nke o jiri duhie ndi niile natara akara nke anu ohia ahụ, ya na ndi kporo ihe oiyi ya isiala. A tonyere anu ohia ahụ na onye amuma ugha ya na ndu n'ime odo oku e ji nkume na-enwu oku kwanye.

21 Ndi agha ha foduru nu ka e jikwa mma agha di nkọ, nke di n'onu onye ahụ no n'elu inyinya ocha ahụ gbuo. Umụ anu ufe niile nke eluigwe rikwara ozu ha.

20

Puku afo ahụ

1 Mgbe ahụ kwa, ahuru m otu mmuo ozi ka o si n'eluigwe na-aridata, o ji mkpisi igodo e ji atughe olulu Abis ahụ. O jikwa eriri igwe di ukwu n'aka ya.

2 O jidere agwo ochie ahụ, bu agwo ochie ahụ, onye bu Ekwensu na Setan, kee ya agbu otu puku afo.

3 Emesia, a tonyere ya n'ime olulu Abis ahụ, tuchie uzo ya. O kakwara akara n'elu ya ka agwo ochie ahụ hapu inwekwa ike iduhie mba niile di n'ụwa ozo tutu ruo mgbe puku afo gasiri. Mgbe afo ndi a zuru, a ga-atoghepu ya ka o gagharịa nwantinti oge.

Mbilite n'onwu nke mbu

4 Mgbe ahụ, ahukwara m ocheeze, hukwa ndi no n'elu ya. Ha bu ndi e nyere ike ikpe ikpe. Ahukwara m mkpuruobi

* 19:15 Abụ 2:9

ndi ahụ e bepuru isi n'ihu na ha gbaara Jisọs akaebe, kwusakwa okwu Chineke. Ha akpobeghi isiala nye anu ohia ahụ maobu ihe oyiyi ya. Ha enweghi akara anu ohia ahụ n'egedege ihu ha, maobu n'aka ha. Ha dikwa ndu ozo, sorokwa Kraist chia otu puku afọ.

⁵ Nke a bu mbilite n'onwu nke mbu. Ndi foduru n'etiti ndi nwuru anwu esoghi bilite n'onwu tutu ruo mgbe puku afọ gafesiri.

⁶ Ndi a goziri agozi na ndi di nsọ bu ndi ahụ ketara oke na mbilite n'onwu nke mbu ahụ. Onwu nke abuo enweghi ike n'ebe ha no, n'ihu na ha ga-abu ndi nchujaja Chineke na nke Kraist, sorokwa ya chia ochichi puku afọ.

Ikpe e kpere Setan

⁷ Mgbe puku afọ ahụ gafesiri, a ga-emekwa ka ekwensu si n'ulo mkporo ya puta.

⁸ O ga-apukwa jeharja iduhie mba niile no n'akuku ano nke uwa, ya bu Gog na Magog, o ga-akpokota ha maka agha. Onuogugu ha dika aja di n'ikpere osimiri.

⁹ Ha biliri agha guzo n'uwa niile, gbaa ulo ikwu nke ndi nsọ Chineke huru n'anya gburugburu. Ma oku sitere n'eluiwe gbadata repia ha.

¹⁰ Mgbe ahụ, ekwensu ahụ dufuru ha ka a ga-atunye n'odo oku e ji nkume na-enwu oku kwanye. Ebe ahụ ka o ga-anọ, ya na anu ohia ojoo ahụ, na onye amuma ugha ya. Ha ga-anokwa n'onodu ahụ mgbu ehie na abali ruo mgbe ebighi ebi.

Ikpe Ikpeazu

¹¹ Ahukwara m otu ocheeze ocha buru ibu, na onye nokwasiri n'elu ya. Uwa na mbara eluigwe si n'ihu ya gbapu, ahukwaghi ebe obula nye ha.

¹² Ahuru m ndi niile nwuru anwu, ndi ukwu na ndi nta, ka ha guzo n'ihu ocheeze ahụ. E meghere akwukwo di iche iche, meghekwa akwukwo ozo, nke bu akwukwo nke ndu. E sitekwara n'ihe niile e dere n'akwukwo ahụ kpee ndi a niile nwuru anwu ikpe dika oru ha ruru si di.

¹³ Oke osimiri niile nyeghachiri ndi niile nwuru no n'ime ha. Otu a kwa, onwu na ala mmuo nyeghachikwara ndi nwuru anwu di n'ime ha. E kpekware onye obula ikpe dika oru ya si di.

¹⁴ Emesia, a tunyere onwu na oku ala mmuo n'ime odo oku ahụ. Nke a bu onwu nke ugboro abuo nke bu odo oku.

¹⁵ Onye obula a na-achotaghi ebe e dere aha ya n'akwukwo nke ndu ahụ, ka a tunyere n'ime odo oku ahụ.

21

Eluigwe ọhụrụ na ụwa ọhụrụ

¹ Mgbe ahụ, ahụrụ m eluigwe ọhụrụ na ụwa ọhụrụ.* Eluigwe nke mbụ na ụwa nke mbụ agabigala, osimiri adighikwa.

² Ahụkwara obodo nsọ ahụ bụ Jerusalem ọhụrụ ka o si n'eluigwe ebe Chineke nọ na-arịdata. Ọ mara mma dika nwaagboghọ ejikwara nke ọma maka igakwuru di ya.

³ Anụkwara m oke olu si n'ocheeze ahụ kwuo okwu si, "Leenụ! Ebe obibi Chineke adịla ugbo a n'etiti ụmụ mmadụ. Ọ ga-ebinyere ha. Ha ga-abụkwa ndị ya, n'ezie, Chineke n'onwe ya ga-anọkwa n'etiti ha burukwa Chineke ha.

⁴ Ọ ga-ehichapụ anya mmiri niile di n'anya ha. Onwu agaghị adikwa ọzọ.† Ọ buladi iru ụjụ na ikwa akwa na ahụhụ agaghị adikwa. Ihe ndi ochie niile agabigala."

⁵ Onye ahụ nọ n'ocheeze ahụ kwuru si, "Lee, ana m eme ka ihe niile di ọhụrụ." Mgbe ahụ, ọ sịkwara, "Detuo ihe ndi a, n'ih i na okwu ndi a bụ ihe e kwesiri itukwasị obi, burukwa eziokwu."

⁶ Ọ siri m, "E mezuola ihe niile. Abụ m Alfa na Omega, Mmalite na Ọgwugwu. Aga m enye onye akpiri na-akpo nkụ mmiri nke si n'isi iyi mmiri nke ndu dika ihe onyinye.

⁷ Ndi ọbula na-emer i emer i ga-enweta ihe nketa ndi a. Aga m abukwa Chineke ha, ha onwe ha ga-abu umu m.

⁸ Ma ndi na-atu ujo, ndi na-ekweghi ekwe, na ndi na-emeto onwe ha, na ndi ogbu mmadu, na ndi na-akwa iko, na ndi ha na mmuo ojojo na-akparita uka, na ndi na-ekpere arusi, na ndi ugha niile, ihe ha ga-eketa bu ikpe omuma nke ibanye n'ime olulu ahụ e ji nkume na-enwu oku kwanye oku. Nke bu onwu nke ugboro abuo."

Jerusalem ọhụrụ

⁹ Otu n'ime ndi mmuo ozi asaa ahụ, nke ji efere asaa ahụ nke ihe ntaramahuhu di n'ime ya biakwutere m si m, "Soro m, ka m gosi gi nwaagboghọ ahụ bu nwunye Nwa Aturu ahụ."

¹⁰ O buuru m n'ime Mmuo buga m n'otu ugwu buru ibu nke idi elu ya dikwa ukwu. O gosiri m obodo nsọ ahụ bu Jerusalem ka o si na mbara eluigwe ebe Chineke nọ na-arịdata.

¹¹ O juputara n'ebube Chineke, na-enwu ma na-achakwa dika nkume dikarisi oke onuahia, dika nkume jasp, na-enwu dika kristal.

* 21:1 Aiz 65:17 † 21:4 Aiz 25:8

¹² Mgbidi ya niile dị obosara dịkwa elu. O nwekwara ọnu ụzọ iri na abụọ. O bụkwa ndị mmụọ ozi iri na abụọ na-eche ọnu ụzọ ndị a nche. E dekwara aha ebo iri na abụọ nke ụmụ Izrel n'ọnu ụzọ ama ndị a n'otu n'otu.

¹³ Ọnu ụzọ ama atọ dị n'akụkụ ọwụwa anyanwụ, atọ dị n'akụkụ ugwu, atọ dị n'akụkụ ndịda, ebe atọ dị n'akụkụ ọdịda anyanwụ.

¹⁴ Mgbidi ahụ nwere nkume iri na abụọ e ji tọọ ntọala ya. N'elu nkume ndị a n'otu n'otu ka e dere aha ndị ozi iri na abụọ nke Nwa Aturu ahụ.

¹⁵ Onye ahụ na-agwa m okwu ji osisi e ji atụ ihe, nke e ji ọlaedo mee, n'aka ya. O ji ya tọọ obodo ahụ na ọnu ụzọ ama ya, na mgbidi ya.

¹⁶ N'obodo ahụ, enweghị otu akụkụ n'ime akụkụ anọ nke mgbidi ya karịrị ibe ya. Ogologo ya na obodobo ya ha otu. O ji ihe ọtụtụ tọọ ya, ogologo ya na obodobo nakwa ịdị elu ya ha, ọtụtụ ya dị puku kilomita abụọ na narị kilomita abụọ.‡

¹⁷ O tukurara ịdị igbidi nke mgbidi ahụ chọputa na ọ dị narị nzọ ukwụ atọ, dika ihe ọtụtụ nke mmụọ ozi ahụ si guputa.

Ima mma nke obodo ahụ

¹⁸ Ihe e ji ruọ mgbidi ya bụ nkume dị oke ọñahịa a na-akpọ jaspera, jiri ezi ọlaedo a nuchara anucha, nke na-enwu dika enyo dị ọcha ruọ obodo ahụ.

¹⁹ E ji nkume niile dị oke ọñahịa chọọ ntọala mgbidi obodo ahụ mma. Ntọala nke mbụ, bụ nkume a na-akpọ jaspera, ntọala nke abụọ, nkume a na-akpọ safai, ntọala nke atọ, nkume a na-akpọ kaldoni, nke anọ, nkume a na-akpọ emeraludu,

²⁰ nke ise, nkume a na-akpọ ọniks, nke isii, nkume a na-akpọ kanelian, nke asaa, nkume a na-akpọ krisolait, nke asatọ, nkume a na-akpọ beril, nke itoolu, nkume a na-akpọ topaazi, nke iri, nkume a na-akpọ krisoprez, nke iri na otu, nkume a na-akpọ jasint, nke iri na abụọ, nkume a na-akpọ ametisiti.

²¹ Ọnu ụzọ ama iri na abụọ ahụ bụ pieal iri na abụọ, ọnu ụzọ ama ọbụla ka e ji otu nkume pieal ruọ n'otu n'otu. Ihe e ji ruọ okporouzo dị n'obodo ahụ bụ naanị ọlaedo a nuchara anucha ọbụla, nke dị ọcha dika enyo e hichaziri nke ọma.

²² O nweghị ụlonsọ ukwu ọbụla m huru n'ime obodo ahụ n'ihia na Onyenwe anyị Chineke, Onye puru ime ihe niile na Nwa Aturu ahụ bụ ụlonsọ ukwu obodo ahụ nwere.

‡ **21:16** Ya bụ otu puku na narị mailu anọ.

23 O dīkwaghị mkpa o dirị obodo ahụ ka anwụ maọbụ ọnwā mụkwasi ya, n'ihī na ebube nke Chineke bụ ihè ya, oriọna ya bụkwa Nwa aturū ahụ.

24 Mba niile ga-eji ihè ya jegharịa. Ndi eze ụwa niile ga-abiakwa webata ebube ha n'ime ya.

25 A naghị emechi ọnụ ụzọ ama obodo ahụ emechi. Ha na-eghe oghe ụbọchị niile n'ihī abalị ọbụla adighikwa n'ebe ahụ.

26 Ebube na nsọpurū nke mba niile ka a ga-ewebata n'ime ya.

27 O dīkwaghị ihe ọbụla rurū arū ga-abata n'ime ya. Otu a kwa, o dīkwaghị onye na-eme ihe arū, maọbụ onye ụgha ga-abata n'ime ya, kama o bụ naanị ndi ahụ e dere aha ha n'akwukwọ nke ndū Nwa Aturū ahụ.

22

Mmiri na-enye ndū

1 Mmụọ ozi ahụ gosiri m iyi ahụ e si ekute mmiri nke na-enye ndū nke na-enwu dika kristal. O sikwa n'okpuru ocheeze Chineke na Nwa aturū ahụ na-asọputa,

2 n'etiti okporouzo ahụ di n'obodo ahụ. N'akukū aka nri na aka ekpe iyi ahụ, a ga-ahụ osisi ahụ na-enye ndū. Osisī ndi a na-amī ụzọ mkpurū iri na abuo di iche iche. Ha na-amiputa mkpurū ọhuru kwa ọnwā ọbula. Akwukwọ osisi ahụ waputara bụ ogwu e ji agwo mba niile.

3 A gaghị ahụ ihe ọbula a buru ọnụ n'ime obodo ahụ. Ocheeze Chineke na nke Nwa aturū ahụ ga-adị n'obodo ahụ. Ndi ohu ya ga-efekwa ya ofufe.

4 Ha ga-ahukwa ihu ya, a ga-edekwa aha ya n'egedege ihu ha.

5 Abalị agaghị adikwa ozo, imunye oriọna agaghị adikwa mkpa. Mkpā ihè anwụ na-enye agaghị adikwa n'ihī na Onyenwe anyi Chineke ga-abu ihè ha, ha ga-achikwa achī dika eze ruo mgbe ebighi ebi.

Ọbibia Jisọ

6 Mmụọ ozi ahụ gwara m, "Okwu ndi a bu ihe e kwesiri itukwasī obi, burukwa eziokwu. Onyenwe anyi, bu Chineke, onye na-enye ndi amuma Mmụọ ya ezitela mmụọ ozi ya igosi umuodibo ya ihe ndi ahụ ga-emezu n'oge na-dighi anya.

7 "Lee, ana m abia ọsịisọ. Ngozi na-adiri onye ahụ na-edebe okwu amuma ndi a di n'akwukwọ a."

⁸ Mụ onwe m bụ Jọn, hụrụ ihe ndị a niile, nụkwa ha. Mgbe m hụrụ ma nuchaa ihe ndị a niile, adara m n'ụkwụ mmụọ ozi a gosiri m ha ikpọ isiala nye ya.

⁹ Ma ọ siri m, “Emela ihe dị otu ahụ! Mụ onwe m bụkwa odibo Jisọs dika gi onwe gi, na dika ụmụna gi ndi amụma, na dika ndi ahụ niile na-edebe okwu niile e dere n'akwụkwọ a. Kpọọro Chineke isiala.”

¹⁰ Ma ọ siri, “Akachila okwu amụma ndi a di n'akwụkwọ akara, n'ihu na oge adila nso.

¹¹ Ka ndi niile na-eme ajo omume gaa n'ihu na-eme ajo omume, ka ndi na-adighi ocha gaa n'ihu buru ndi na-adighi ocha, ka ndi na-eme ezi ihe gaa n'ihu na-eme ezi ihe, ka ndi di nso gaa n'ihu buru ndi di nso.”

Ido aka na nti nakwa okpukpo oku

¹² **“Lee, ana m abia osiso! Ugwo oru m ga-enye onye obula dika oru o ruru si di dikwa m n'aka.**

¹³ **Abu m Alfa na Omega. Onye mbu na Onye ikpeazu, Mmalite na Ogwugwu.**

¹⁴ **“Ngosi na-adiri ndi ahụ sara uwe ha mmiri, ka ha si otu a buru ndi na-enweta oke na mkpuru si n'osisi ahụ na-enye ndu, ndi ga-enwe ike isite n'onu uzo ama ahụ baa n'ime obodo ahụ.**

¹⁵ **N'azu obodo ka ndi ahụ bu nkita no, ha na ndi niile na-agba afa, na ndi niile na-akwa iko, na ndi niile na-egbu mmadu, na ndi niile na-ekpere arusi, na ndi niile huru ugha n'anya ma na-emekwa ya.**

¹⁶ **“Mụ onwe m, bụ Jisọs ezitela mmụọ ozi m ka ọ gbara unu ama a nye nzuko m niile. Ọ bụ m bụ Mgborogwu na Mkpuru Devid. Abukwa m Kpakpando ututu ahụ na-enwu enwu.”**

¹⁷ Mmụọ Nso na nwanyi ahụ a na-alu oheru na-asi, “Bia!” Ka onye obula nuru okwu a kwuo si, “Bia!” Onye akpiri na-akpo nku ya bia, onye obula chorọ ya bia nuru mmiri na-enye ndu na-akwughị ugwo obula.

¹⁸ Ana m ado onye obula nuru okwu amuma di n'akwukwo a aka na nti, si, ọ buru na onye obula atukwasị ihe obula n'elu ha, Chineke ga-atukwasiri onye ahụ ihe ntaramahuhu ahụ niile e kwuru maka ha n'akwukwo a.

¹⁹ Ọ burukwa na onye obula ewepu okwu obula n'akwukwo amuma a, Chineke ga-ewepu oke o nwere

n'osisi ahụ na-enye ndụ, na oke o nwere n'obodo nsọ ahụ, nke e kwuru okwu ha n'akwụkwọ a.

²⁰ Onye ahụ gbara ama ihe ndị a niile na-asị, **“N’ezie, ana m abịa ọsịisọ.”**

Amen. Bịa, Onyenwe anyị Jisọs.

²¹ Ka amara Onyenwe anyị Jisọs dịnwere ndị nsọ niile. Amen.